

ІНСТИТУТ МИСТЕЦТВОЗНАВСТВА
ФОЛЬКЛОРИСТИКИ ТА ЕТНОЛОГІЇ
ім. М. Т. РИЛЬСЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ
НАУК УКРАЇНИ

ІНМЕТ

**РЕГІОНАЛЬНО-ЖАНРОВА
АНТОЛОГІЯ
УКРАЇНСЬКОГО МУЗИЧНОГО
ФОЛЬКЛОРУ**

Багатотомне видання

Київ: видавництво ІМФЕ
2022

Національна академія наук України
Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського

**РЕГІОНАЛЬНО-ЖАНРОВА
АНТОЛОГІЯ
УКРАЇНСЬКОГО МУЗИЧНОГО
ФОЛЬКЛОРУ**

**ОБРЯДОВИЙ МУЗИЧНИЙ ФОЛЬКЛОР
ЦЕНТРАЛЬНОГО І СХІДНОГО
ПОЛІССЯ**

ТОМ IV

Упорядкування, вступні статті
Людмили Єфремової
Михайла Хая

Київ: видавництво ІМФЕ
2022

УДК 398.8:78+785.031.4](477.4/+477.51/.52“18/20”
Р-32

Головний редактор – академік НАН України *Ганна Скрипник*

Упорядкування та вступні статті
Людмили Олександрівни Єфремової,
Михайла Йосиповича Хая

Рецензенти:

Корній Лідія Пилипівна, доктор мистецтвознавства, професор,
провідний науковий співробітник
відділу екранно-сценічних мистецтв та культурології
ІМФЕ ім. М. Т. Рильського
Костюк Наталя Олександрівна, доктор мистецтвознавства

Рекомендовано до друку вченою радою
ІМФЕ ім. М. Т. Рильського
(протокол № 13 від 25. 11.2021р.)

Регіонально-жанрова антологія українського музичного фольклору. Том IV. Обрядовий музичний фольклор Центрального і Східного Полісся / упоряд., вступ. статті Л. О. Єфремової, М. Й. Хая ; голов. ред. Г. А. Скрипник. – ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України. – Київ, 2022. – 584 с. : нот.

ISBN 978-966-02-8091-5 (загальний)

ISBN 978-617-14-0021-4 (том IV)

Видання містить давні та сучасні записи обрядових пісень та зразків інструментальної музики з території Центрального та Східного українського Полісся, яке включає північно-східні райони Житомирської та північні райони Київської, Чернігівської і Сумської областей.

Пропоноване читачеві зібрання обрядового фольклору Центрального та Східного Полісся містить низку покажчиків: умовних скорочень та використаних джерел, географічний, записувачів та виконавців, інципітів пісень з відповідними посиланнями.

Видання, підготовлене сектором етномузикології відділу музикознавства та етномузикології ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України, адресовано науковцям, викладачам, студентам вищих та середніх навчальних закладів, музикознавцям, філологам, історикам, шанувальникам фольклору.

ISBN 978-966-02-8091-5 (загальний)

ISBN 978-617-14-0021-4 (том IV)

© ІМФЕ ім. М. Р. Рильського, 2022

Від упорядника

Історія записування обрядових народних пісень (календарно-обрядових, родинно-обрядових та дитячого фольклору) з мелодіями на території Середнього та Східного Полісся триває вже понад століття. Упродовж цього часу фаховими етномузикологами та збирачами-аматорами нагромаджено значну кількість фольклорних матеріалів.

Опубліковані зразки обрядового пісенного фольклору на цій території зосереджено у різних виданнях, зокрема й у томах серії “Українська народна творчість” (“Ігри та пісні”¹, “Колядки та щедрівки”², “Весілля”³, “Весільні пісні”⁴, “Дитячий фольклор”⁵, “Дитячі пісні та речитативи”⁶). Обрядовій пісенності краю окремо, в іншому географічному контексті (“Українські календарно-обрядові пісні”⁷, “Обрядові пісні Слобожанщини”⁸,

“Зимові свята – в Новий рік ворота”⁹, “Наспіви українських весільних пісень”¹⁰, “Українські літні обряди та пісні”¹¹, “Щедрий вечір. Ой радуйся, земле, Син божий народився”¹²), та переважно поряд з іншими жанрами музичного фольклору, присвячено низку видань. Записи обрядової творчості поліщуків можна знайти на тематичних фольклорних компакт-дисках та електро “Поліфонія” тощо).

Водночас, як свідчить бібліографія, відсутні узагальнюючі публікації обрядової пісенності Середнього та Східного Полісся, як і відповідного узагальнюючого дослідження. Цю прогалину покликане заповнити пропонується читачеві видання чергового тому “Регіонально-жанрової антології українського музичного фольклору. Обрядові пісні Середнього та Східного Полісся”, у якому представлено записи з різних публікацій, архівних джерел різних років, транскрипції новітніх та давніших фонозаписів, а також спроба теоретичного осмислення основних жанрів обрядового пісенного фольклору, що подекуди й дотепер побутують у краї.

¹ *Ігри та пісні*. Весняно-літня поезія трудового року / Упор., передм. та прим. О. І. Дея. Нотний мат. упор. А. І. Гуменюк. Відп. ред. М. Т. Рильський. Київ: Вид-во АН УРСР, 1963.

² *Колядки та щедрівки*. Зимова обрядова поезія трудового року / Упор. Дей О. І., Гуменюк А. І. Київ: Наук. думка, 1965.

³ *Весілля*: У двох книгах. Кн. 1 / Упоряд. текстів, прим. М. М. Шубравської, нот. матеріал упоряд. О. А. Правдюк. Київ: Наук. думка, 1970.

⁴ *Весільні пісні*: У двох книгах. Кн. 1 (Полісся, Наддніпрянина, Слобожанщина, Степова Україна) / Упоряд., прим. М. М. Шубравської, нот. матеріал упоряд. А. І. Іваницький. Київ: Наук. думка, 1982.

⁵ *Дитячий фольклор*. Колискові пісні та забавлянки / Упоряд., прим. Г. В. Довженок; нот. матеріал підгот. К. М. Луганська. Київ: Наук. думка, 1984.

⁶ *Дитячі пісні та речитативи* / Упоряд. Г. В. Довженок, К. М. Луганська. Київ: Наук. думка, 1991.

⁷ *Українські календарно-обрядові пісні*. Хрестоматія. Навч. посібник для студентів муз.-пед. факультету, ч. 1 / Запис та упорядкування В. В. Дубравіна та В. Г. Дубравіної. Ніжин: НДПІ, 1994.

⁸ *Обрядові пісні Слобожанщини* (Сумський регіон). Фольклорні записи та упорядкування В. В. Дубравіна. Суми: Университетская книга, 2005.

⁹ *Зимові свята – в Новий рік ворота* / Упоряд. В. Демиденко, В. Осадча, Н. Плотнік та ін. Харків: Регіон-інформ, 2003.

¹⁰ *Єфремова Л. О.* Наспіви українських весільних пісень. Київ: Наук. думка, 2006.

¹¹ *Завальнюк А. Ф.* Українські літні обряди та пісні: Навчальний посібник з музичного фольклору та етнографії для вчителів загальноосвітніх шкіл, студентів вищих педагогічних і музичних закладів освіти. Вінниця: НОВА КНИГА, 2008.

¹² *Щедрий вечір*. Ой радуйся, земле, Син Божий народився (новорічно-різдвяні співи з Житомирщини) / записи Л. В. Адамович та ін.; упорядкув. та вступ. стаття Л. О. Єфремової; передмова Л. В. Адамович; НАН України, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського. Київ: Логос, 2013.

Записи обрядових пісень з Середнього та Східного Полісся мають значну культурну та естетичну цінність, оскільки містять найдавніші зразки народної творчості, що сягають часів язичництва. У репертуарі співаків краю ще й досі зберігаються фольклорні твори з виразними регіонально-стильовими рисами.

Матеріали збірки подано за основними жанрами обрядового фольклору. У межах жанрових груп пісні розташовано за тематикою, а варіанти – переважно у хронологічному порядку записів. До кожної пісні після назви подаємо її код за частотним каталогом українського пісенного фольклору, відповідну паспортизацію. За наявності подаємо коментарі записувачів, виконавців або транскрипторів. Основні характеристики жанрів пісенного фольклору розглянуто упорядником у вступних статтях до розділів.

Назви пісень подано за першим рядком. У вербальних текстах пісень упорядник намагався повністю зберегти мовні особливості, відтворені у рукописах, вказано на розбіжності у текстах та підтекстівках мелодій. За сади точного відтворення мовних (діалектних)

та музичних особливостей за можливості дотримано й під час транскрибування фонозаписів. Словесні визначення темпу перед мелодією подано українською мовою. У пісенних текстах квадратними дужками виділено додані упорядником фрагменти.

Подекуди було запроваджено перетактування мелодій за будовою словесного тексту або задля спрощення сприйняття, про що повідомлено у примітках. За необхідності, було здійснено строфічний поділ поетичного тексту та пронумеровано строфи. Застарілі географічні назви перейменованих або зниклих населених пунктів узгоджено із сучасними назвами сіл, районів та областей за адміністративним поділом України 1979 та 2012 рр.

До збірки були залучені матеріали, надані різними записувачами в рамках планової теми «Обрядова пісенність Середнього та Східного Полісся» відділу музикознавства та етномузикології ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України, зокрема члена МАН Є. С. Мошківської. Щира подяка О. Ланіну, В. Гавриленко та О. Кобзистій за організацію експедиції 2018 р. по селах Глухівського району на Сумщині.

Обрядові пісні Середнього та Східного Полісся в записах фольклористів

Полісся є осередком формування та розвитку визначної регіональної культурної традиції, зокрема й народного співу. Першу згадку про Полісся датують 1274 р. (Іпатіївський літопис). Протягом історії на культуру населення Полісся мали місце польські, литовські, російські та білоруські впливи, але завдяки малодоступності поселень поліщуків, через їх географічну відокремленість, тут збереглася автохтонні звичаєвість, мова та спів. Чорнобильська техногенна катастрофа 1986 р. вплинула на міграцію населення, у зв'язку з чим зразки матеріальної та нематеріальної культури краю після аварії на атомній станції можна було збирати хіба що від переселенців.

З Поліссям пов'язане життя і діяльність багатьох митців та громадських діячів минулого й сьогодення: композиторів, музикознавців, етнологів, музикантів, виконавців народних пісень, збирачів-фольклористів.

Полісся – історико-етнографічний край, розташований в межах Поліської низовини. Назва походить від його особливостей: густих лісів, вологої, болотистої, відносно мало населеної місцевості. Полісся охоплює переважно північ України та південь Білорусі. Історично територія Полісся належала давнім балтам та слов'янам, було осередком мешкання східнослов'янських племен деревлян, дреговичів, волинян, сіверців та ін., входило до складу Київської Русі, Великого князівства Литовського, Речі Посполитої, Російської імперії та СРСР. Нині майже все Полісся входить до складу України та Білорусі, а невеликі його частини – у складі Польщі та Росії. Усталеним є поділ регіону Полісся за державними кордонами на українське Полісся та білоруське Полісся, а також на поліський регіон Польщі (Люблін) та Росії (Брянськ).

Існує поділ Полісся на Правобережне та Лівобережне відповідно берегів Дніпра, західне (прип'ятське) та східне (наддеснянське).

У поділі за областями виділяють Волинське, Рівненське, Житомирське, Київське, Чернігівське (або Чернігово-Сіверське) та Сумське Полісся. У історично-географічному плані Полісся поділяють на західне (Волинь-Рівне), східне (Житомирщина та Київщина) та північне (Чернігово-Сіверщина). Найзручніший поділ на Західне (волинське, більша північна частина Волинської та Рівненської областей), Середнє або Центральне правобережне, (більша північна частина Житомирської та менша північна частина Київської областей) та Східне (Лівобережне, менша північна частина Чернігівської та Сумської областей) Полісся. Зупинимося на характеристиці Центрального та Східного Полісся, як осередку побутування давньої обрядової пісенності, відлуння якої збереглося дотепер.

Житомирська область розташована на Правобережній Україні, у середній частині Полісся. Більшість населення тут складають українці. Крім того, тут також мешкають росіяни, білоруси, поляки, євреї, чехи та інші етнічні групи. Переважає сільське населення¹. Житомирщина на півночі межує з Гомельською (Білорусь) областю та поділяється на дві кліматичні зони: північну частину Полісся та південну – лісостеп. На півночі розташований Словечансько-Овруцький кряж, що досягає висоти 316 м над рівнем моря. Поверхня поліської низовини у багатьох місцях заболочена, що певною мірою сприяло ізоляції поліського краю від більш урбанізованих південних та південно-східних регіонів України. На Житомирщині переважає відносно тепла зима та нежарке літо.

Ріки Житомирської області належать до басейну Дніпра. Це Тетерів з притоками Гнилоп'ять та Ірша, верхня течія Ірпеня, прито-

¹Історія міст і сіл Української РСР. Житомирська область : Інститут історії Академії наук УРСР. Київ, 1973.

ки Прип'яті: Уборть, Уж з Жеревом, притока Горині – Случ. Ліси охоплюють майже третину території області. З дерев тут найпоширеніші сосна та дуб, а також ялина, граб, ясен, осика, клен, береза, тополя, згадки про які ми знаходимо у текстах пісень краю. В них знаходимо й представників тваринного світу: оленів, білок, куниць, качок, щук та ін. У народних піснях Житомирщини зустрічаємо також елементи опису давніх, поширених тут народних промыслів: полювання, риболовлю, тваринництво, землеробство, ткацтво, гончарство тощо.

Здавна у межиріччі Случі (притока Горині), Прип'яті й Тетерева мешкали об'єднання східнослов'янських племен деревлян² з розвиненим ювелірним промыслом. Резиденцією древлянських князів був згаданий у літописах 946 р. Іскоростень. Після його руйнування центром древлянської землі, яка однією з перших приєдналася до Київської Русі, став Овруч. Давнє населення сучасної Житомирщини страждало від нападів монголо-татар, які у XIII–XIV ст. захопили Овруч, Житомир та інші населені пункти краю.

У 1471 р. Литва ліквідувала Київське князівство. Було утворено Київське воєводство, поділене на Київський, Житомирський, Овруцький повіти, очолювані старостами. Частина території входила до Волинського воєводства. По Люблінській унії 1569 р. територія Житомирщини потрапила в залежність від Польщі, що запроваджувала католицизм, будувала костьоли. Цей період історії Житомирщини особливим чином вплинув на склад населення, його світогляд, мовні стандарти, що знайшло відбиток і в народній творчості (на весіллях значну роль відігравали маршалки, відсутні у сусідніх регіонах). Внаслідок іноземної експансії XVII–XVIII ст. населення Житомирщини тривалий час перебувало на низькому рівні економічного розвитку. Традиційним тут залишався домотканий одяг з полотна. На Поліссі збереглась також проста народна кухня: борщ, хліб, каша, куліш, горох, картопля, галушки тощо. Економічна ізоляція Полісся від південних регіонів сприяла збереженню тут старовинних промыслів,

унікальної співочої традиції при відтворенні календарних та родинно-обрядових пісень. Після воз'єднання Правобережної та Лівобережної України у 1797 р. було засновано губернії. У губернських містах влаштовували ярмарки, які також служили осередком культурного життя населення краю.

Значно вплинули на фольклорну свідомість місцевого населення політична реформа 1861 р. та Перша світова війна. У 1925 р. були ліквідовані губернії, 1930 р. – повіти. Замість них були утворені райони. У 1932 р. була заснована Київська область, до складу якої входила й уся Житомирщина. А 1937 р. із 29-и районів Київської області та 5-и районів Вінницької була утворена Житомирська область. Пізніше кількість районів області була скорочена до 22-х.

Найбільш достовірно народнопісенне мистецтво древлян на території Житомирщини представляють календарно-обрядові та родинно-обрядові пісні. У колядках та щедрівках знаходимо основні життєві цінності переважно сільського населення краю. Це й матеріальний достаток: корови, що отелились, та багато грошей, чого щедрувальники бажають хазяїну в щедрівці “Щедрий вечір, добрий вечір”, де сам господар у власному домі рахує червінці, господиня міряє мед-вино, син сідлає коня, дочка готує хустки на весілля.

Згадки про ювелірне мистецтво, що процвітало у древлян, знаходимо в багатьох піснях, зокрема й у щедрівці “Красная панна сад садила” з Коростенщини. У ній йдеться про березу з золотою корою, яку оббили з дерева пташки. Панна збрала кору й послала золотнику (ювеліру) з проханням скувати їй золотий перстень до майбутнього весілля (№ 222 нашої збірки). У щедрівках Житомирщини в золотому човнику пливе головний герой пісні. Він гребе срібними весельцями, стріляє стрілами качок (“А в нашому селі”). Князівські часи нагадують обставини основної дії щедрівок. Це мости з тонкої деревини та золотими стовпами, дротяні шнури, шовкові хустки, тисові столи, воскові свічі, в архітектурі переважають не хати, а тереми.

Ще більшим розмаїттям відрізняються колядки Житомирщини, в яких також можна знайти докази їх давнього походження, вплив

²Енциклопедія історії України: В 5 т. / Т.2: Г-Д. К. : Наук. думка, 2004. С. 462.

культури древлян. Головний герой колядок сідає коня та їде не просто до дівчини, а до королівни. У колядці “Ой рано-рано кури запіли” Василь будить братів, їде на війну з турецьким царем. Коли йому виносять гроші, виводять коня, шукаючи миру, він відмовляється від усіх подарунків, а погоджується тільки на панну. У лексиці колядки простежуємо наявність польськокомовних впливів: “поздінкував” замість “подякував”, “крулевич” замість “королевич” тощо. Якщо щедрівки на Житомирщині звернені як до дівчини, так і до парубка, то колядки – переважно до парубка.

Календарні вірування деревлян досить яскраво представлені також у системі весняних обрядів, зокрема, у закликанні весни. Найпоширенішою закличною веснянкою є пісня, у якій весну запитують, які вона принесла дари³. Серед ігрових веснянок за найбільшою кількістю зафіксованих варіантів виділяється “Просо”.

Значний інтерес викликають жнивні пісні краю, особливо з погляду на їх мелодичні особливості. До них примикають також і косарські пісні, зафіксовані переважно на Поліссі. Їх двоголосні варіанти (з триголосними фрагментами) мають архаїчне звучання давнього співу, яке ледве вкладається у сучасний темперований музичний стрій. Записи пісень рясніють вказівками на ледь підвищене або понижене звучання, ускладнену ритміку. Також тут зафіксовані рідкісні жанри календарно-обрядового співу: польові та ягідні, русальні та волочобні пісні. Тут фольклористи зафіксували також численні весільні пісні.

Історія збирання народних пісень на Житомирщині нараховує понад півтора століття. Зібраний матеріал відрізняється певною строкатістю та нерівномірністю якості фіксацій мелодій та текстів пісень.

В рукописному архіві ІМФЕ (ф. 8-13) зберігаються записи М. Неказаченка (Неказатя) з півночі Житомирщини, зокрема з Овруччини (нині сс. Збраньки, Покалев Овруцького та с. Юрове Олевського району), сс. Зубівщина, Лісівщина Коростенського району

³Єфремова Л. О. Частотний каталог українського пісенного фольклору. В трьох частинах. Ч. 1. Опис. Київ: Наук. думка, 2009. С. 130-131.

(№№ 115, 126, 135, 171, 192, 194, 299, 304, 322, 326, 344, 621). Мелодії записів не мають темпових позначок, нотації прості, одноголосні, переважно у двочетвертній метриці. Складніший віршовий розмір зустрічаємо хіба що у записах веснянок. Ймовірно, записувач мав лише початкову музичну освіту. Незважаючи на це, рукописи задовільно паспортизовані, мають мелодії та тексти і є своєрідним документом епохи (1914 р.) та певним чином відбивають стан тогочасної фольклорної традиції Центрального Полісся.

Записувач, крім того, намагався точно відтворити особливості місцевої говірки, як наприклад: “я того коня споймаю і осядлаю”, “местом, местом, месцянюкою” у пісні “Ой у полі на стодолі” (№ 82); “чі ти царівна, чі королівна”. У деяких нотаціях М. Неказаченка відбита варіантність співу і навіть нашарування початку нової строфи на останній звук попередньої, що могло свідчити про антифонний гуртовий спів у колядці “Зажурилася крутая гора”.

Значний крок у розвитку музичної фольклористики (за сучасною назвою – етномузикології) було зроблено із застосуванням звукозаписуючої техніки – фонографа, а пізніше – магнітофона. Саме тоді фольклористи звернулися не лише до запису мелодій пісень, а й народного багатоголосся.

У 20-і роки ХХ ст. в Україні була активізована робота по збиранню й дослідженню української народної творчості (№ 207). Були створені різні інституції по збереженню народної культури, розроблені відповідні програми. Співробітником Кабінету музичної етнографії ВУАН був Михайло Петрович Гайдай, який записав чимало обрядових пісень, зокрема й на Поліссі. Вони мають неперехідну цінність, оскільки були зроблені надзвичайно скрупульозно (як от у пісні “За сенечками”, № 234), на високому фаховому рівні із зазначенням всіх тонкощів поліської мелізматички та орнаментики, чудового багатоголосного співу. Манеру нотації М. П. Гайдая можна впізнати “на око”, навіть не ознайомившись із паспортом пісні.

У період з 1919 р. по 1939 р. на півночі Житомирщини. М. П. Гайдаю вдалося записати безпосередньо зі співу та на звукозаписуючу апаратуру чудові зразки народної пісен-

ності з Коростенського (№№ 221, 225, 234), Овруцького та Лугинського (№№ 204, 220, 231-233, 257) районів, “вхопивш” й найархаїчніші з них. При цьому записувач намагався вловити найтонші коливання голосу співаків, тому його записи рясніють мелізматиною, яка свідчить про надзвичайну уваги вченого до деталей співу (№ 168). В центрі уваги вченого перебували зразки дитячого фольклору (колискові, №№ 9-10, закличка дощичку, № 38, дитяча колядка, № 53), календарно-обрядові пісні (№№ 82, 146, 152), зокрема веснянки, що зберегли прадавні форми співу (№№ 167-168, 201), південніше – з пізнішими впливами (№№ 188, 194). Серед записів пісень літнього календаря знаходимо русальні (№ 258), петрівчані (№ 339, купальські (№№ 293, 390-392), жнивні (№№ 356, 370, 374), косарські (№№ 375, 383). Є також зразки весільних пісень (№№ 467, 749).

Неоціненну роботу по записуванню та збереженню пісенних багатств краю здійснила Г. Верховинець, онука першого теоретика українського народного танцю, композитора та диригента В. М. Верховинця (Костіва). Підбірку її найкращих записів було опубліковано на диску “Пісенна традиція Житомирщини”⁴. Більшість пісенних зразків цього диску розшифровано нами. Це обрядова лірика (№№ 213, 219, 321, 371, 385, 620), переважно з північних районів, що зберегли архаїку поліського співу. Не минули Житомирське Полісся А. Д. Шмиговський (№ 334) й родина Дубравіних. У хрестоматії 1994 р.⁵, здійсненого подружжям, вміщено дитячу та світську (№ 65) колядки, закличні (№№ 173, 178) і танкові (№ 206) веснянки, жнивну (№ 358) та весільні (№№ 525, 529, 612-613, 738, 772) пісні.

На центральному Поліссі збирав матеріали для дисертаційної роботи А. Ф. Завальнюк (№№ 226, 241, 289, 295, 300, 328, 384),

⁴Пісенна традиція Житомирщини. Експедиційні записи Галини Верховинець (1980 рік). ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України.

⁵Дубравін В. В., Дубравіна В. Г. Українські календарно-обрядові пісні. Хрестоматія. Навч. посібник для студентів муз.-пед. факультету, ч. 1 / Запис та упорядкування В. В. Дубравіна та В. Г. Дубравіної. Ніжин: НДПІ, 1994.

опублікувавши їх 2008 р. у навчальному посібнику⁶. Співробітники ІМФЕ також здійснювали на Житомирщину експедиційні виїзди, фіксуючи й календарно-обрядові пісні (№ 369).

Цінні фольклорні твори краю, записані сучасними етномузикологами, зокрема співробітниками Проблемної науково-дослідної лабораторії музичної етнографії (ПНДЛМЕ) Кафедри музичної фольклористики Київської консерваторії (нині Національної музичної академії України) ім. П. І. Чайковського. Зокрема поліському пісенному фольклору приділяв особливу увагу професор Є. В. Єфремов. Прадавньою архаїкою відрізняються веснянки та весільні пісні у його запису з сс. Збраньки та Бігунь на Овруччині з вигуками “У!” та надзвичайно подовженим останнім звуком у кінці строф (№№ 172, 189, 405, 490, 601). Співробітники лабораторії разом зі студентами останніми десятиліттями здійснили численні експедиції у найвіддаленіші куточки нашої країни, зокрема й на північ Житомирської області. Цінні записи опубліковано у двокасетнику “Рано-рано да зійду на гору. Традиційна музика Полісся” у співавторстві з Міністерством України з питань надзвичайних ситуацій. Серед них колисанка “Коту, коту, коточку” (№ 24), щедрівка та колядка (№ 135), веснянки (№№ 172, 191, 200, 202, 237, 292), петрівчані та купальські пісні (№№ 294, 296, 329, 335, 340), а також жнивні (№№ 372-373) та весільні (№№ 394, 445, 485, 605, 610, 688, 773). У збірку включено також транскрипції пісень з диску “Берви. Полісся” (№ 302) видання “Проблеми етномузикології”, вип. 4 (№ 303) та з архіву “УЕЛФ Арт Екзистенція”.

У кінці ХХ – на початку ХХІ ст. було зафіксовано низку народних пісень співробітником згаданого Міністерства О. О. Васяновичем у рідному селі Меленях на Коростенщині від своєї співучої родини та односельців. Тут записано чималу кількість весільних пісень (№№ 407, 412, 442, 476, 479, 511, 526, 540, 541, 544-545, 554, 578, 597-598, 607-608,

⁶Завальнюк А. Ф. Українські літні обряди та пісні : Навчальний посібник з музичного фольклору та етнографії для вчителів загальноосвітніх шкіл, студентів вищих педагогічних і музичних закладів освіти. Вінниця: Нова книга, 2008.

614, 632, 649, 652, 653, 660, 665, 671, 679, 687, 712, 728, 738, 744, 750, 767, 774-775) та колядок, а також веснянки (№№ 169, 238-240), петрівчані (№№ 333, 338) та купальські (№ 290), жнивні (№ 368) та ягідні (№ 388) пісні. Вони репрезентують переважно гуртовий спів Полісся, як народний, так і церковний. До більшості пісенних зразків збирач подав поетичні тексти. Решту поетичних текстів, а також усі музичні матеріали транскрибовані упорядником. Цікаві зразки для запису відтворив і сам О. О. Васянович, як носій фольклорної традиції свого села. Серед них дитяча забавлянка “Кую, кую чобіток”, колядки та щедрівки (№№ 43, 55, 66, 143), весільні пісні (№№ 398, 585).

Наспівуючи щедрівки та колядки з рідного села, виконавець намагався зберегти й вимову, яка була у цьому випадку для нього природною. У щедрівці “Щедрик, щедрик, щедрованка” (№ 62) це і “прилетела ластованка”, “Не дай тобі, Боже, ніякого падку”, “хорошенько ти є доглядаєш”, “деткі, цолуйте ручкі й ножки”. У колядках “Пане господар” це “хлеба буханец”, “за ціє приспівки кварта горелкі”, “да кладієть калачі з ярое пшениці”, “Святоє Васілле”, № 143 – “мати в порозе, сестра в коморе, братко на дворе”. У цій же колядці з Дивина – “мати в порогах, братік в воротах”⁷.

Записана у Меленях жнивна пісня “Ой да зайшло сонце, роса впала” (№ 368) та більшість сучасних записів з Лугинського та Овруцького районів (№№ 371-373) у нотації нашій та Н. Бучель надзвичайно близькі транскрипціям обрядової мелодики М. П. Гайдая (№ 370, що свідчить про стійкість традиції обрядового співу поліщуків, який зараз побутує в такому ж вигляді, як і дев'яносто років тому).

Новорічно-різдвяним співам, переважно з півночі Житомирщини, присвятила свою збирацьку та наукову діяльність Л. В. Адамович⁸. Її записи склали основу збірки “Щед-

⁷ Народні пісні Житомирщини: З колекції збирачів фольклору / упорядкування та вступна стаття Л. О. Єфремової. Київ: Наук. думка, 2012. С. 93, № 51.

⁸ Адамович Л. В. Народні традиції колядування на Житомирщині / Дис. На здобуття наук. ступеня канд. мистецтвознавства. Люблін, 2011.

рий вечір. Ой радується, земле, Син Божий народився”⁹. У доробку фольклористики дитячі колядки та щедрівки (№№ 40, 42, 49), світські (№№ 63, 67, 83, 98, 100, 102, 108, 116, 128, 136, 143, 148-149) та релігійні, українські та польські різдвяно-новорічні співи.

У червні 2012 р. було здійснено експедиційний виїзд до с. Чоповичі Малинського району автора цих рядків, який організував доктор філологічних наук, провідний науковий співробітник ІМФЕ ім. М. Т. Рильського М. К. Дмитренко. Він знайшов співачку Надію Володимирівну Старченко, яка знає багато весільних пісень, зробила опис весільного обряду у своєму селі, займалась вишивкою, ткацтвом, зберігаючи у хаті цілу колекцію вишивок, килимів, побутових знарядь тощо. Її оселя під час нашого відвідування нагадувала музей. Н. В. Старченко, незважаючи на слабе здоров'я, виконала чимало пісень, особливо весільних, які практикувала у своєму активному фольклорно-популяризаторському житті. Вона також змогла відтворити деякі твори обрядового фольклору (№ 250), колискові та дитячі пісні (№№ 4, 16, 25, 26, 32), досить рідко записувані на Житомирщині, щедрівку та петрівчані пісні (№№ 320, 337), а також низку весільних пісень (№№ 407-408, 446-447, 450-451, 457, 459, 463-465, 480, 483, 505, 510, 514, 517, 519, 524, 526, 534, 542, 546, 604, 635, 643, 663-664, 672, 680, 742, 755, 775, 805). Незважаючи на малограмотність, співачка належить до своєрідної сільської інтелігенції, яка виникла внаслідок культивування просвітницької роботи на селі.

Значний внесок у збирання та дослідження обрядової пісенності Центрального та Східного Полісся зробили також юні дослідники Малої академії наук. Так, весільній пісенності та обрядовості с. Бігунь Овруцького району Житомирської області була присвячена робота Є. С. Мошківської (№№ 667, 790-758).

⁹ Щедрий вечір. Ой радується, земле, Син Божий народився (новорічно-різдвяні співи з Житомирщини) / записи Л. В. Адамович та ін. ; упорядкув. та вступ. стаття Л. О. Єфремової ; передмова Л. В. Адамович ; НАН України, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського. Київ : Логос, 2013.

У записах з півночі Житомирщини більшість фольклористів прагнули зберегти не тільки музичну самобутність поліських пісень, а й мовні ознаки давніх обрядових жанрів фольклору, діалектні особливості вимови, максимально точно відтворити лексичні та фонетичні конструкції у текстах пісень. До таких фольклористів належать в минулому М. І. Неказаченко, М. П. Гайдай. В їхніх записах відсутня тенденція до редагування текстів, навіть у тих випадках, коли деякі явища виходили далеко за межі загальноприйнятої лексики. Це й “Щодрий вечір” замість “Щедрий вечір», й пом’якшення твердого звука “и” на “і” у словах “Васільова маті”, “роді” замість “Васильова мати”, “роди” (№ 146) тощо. У веснянці “Ой будь, весна, будь, красна” (№ 167) у запису М. П. Гайдая читаємо: “Бортнічок гукне в борі: – Сади, Боже, пчолочка на новее літочко!”

Народна вимова у записах пісень з Центрального та Східного Полісся подекуди приховала впливи сусідніх білоруських діалектів. Надзвичайно природно у колісанці звучать слова “вкрав себе”, “усем деткам”, “в небі калаче, вдень і вноче” (№ 24), “сем паланичок”, а у колядці – “за крулявічем та добре житі”, “діла не робіті, на креслі сядяті” (№ 135). У веснянках також спостерігаємо ту ж чудову поліську мову у словах “кривіє ноги, слепіє очі” (№ 237), “Шие вона, шие й вішивається, до свого татуса вібирається” (№ 250).

На Житомирщині у приспівах “Святий вечір!” літеру “с” співаки проголошують м’яко і сам приспів звучить як “Съватий вечір!”. Слово “дівчина” звучить як “дєвчина” (№№ 143, 338). Пом’якшення спостерігаємо і у співі звука “в” у слові “в’єяла” (№ 338), “в’єрно” (№ 660). Звук “в” у пісенних текстах з Житомирщини записувачі часто подають також як редукований “ў” (№ 329). У пісенних текстах також зустрічаємо й пом’якшення літери “м”, наприклад, у слові “шум’єти” (№ 598).

Зауважимо також на яскравих відмінах мовного діалекту північної (Полісся) та південної (подільсько-наддніпрянський спів) Житомирщини на прикладі записів однієї й тієї ж пісні з Коростенського та Брусилівського районів, зроблені приблизно одночасно, у останніх десятиріччях ХХ ст., наприклад, у варіантах петрівчаної пісні ОК-ПК-04

“Ой ходила дівчина по полю” (№ 335). Колоритна поліська мова першого зразка (“чіні з цьої пшеніченькі й насінне”) явно контрастує з загальноприйнятою центрально-українською (“а з цієї пшениченьки коровай”) з твердим “и” другого. Між цими двома зразками – варіант цієї ж петрівчаної пісні з середньої Житомирщини, записаний нами у Малинському районі (№ 337) з м’яким “і” у словах “вібіра-ла”, “дівчинонька”, “жітечко”. Подібні висновки виникають також при порівнянні варіантів пісні “Ой на городі крокос порос” (№ 303) з центральної та північної Житомирщини, Коростишівського та Олевського районів. Тут регіональні відмінності спостерігаємо переважно у мовних особливостях пісень.

Цікаво, що у деяких пісенних текстах виконавці часом по-різному вимовляють те чи інше слово. Іноді це явище у пісні не випадкове, а закономірне, консеквентне, як от закінчення завершальних слів у строфах пісні “Ой кину я кладку” (№ 292): 3. “зостанься, зостаньсьо”, 4. “звенчайся, звенчайсьо”.

Надзвичайно цікавий прийом розспівування поетичного тексту спостерігаємо у деяких піснях, коли явна цезура у мелострофі буквально розриває поетичний рядок. При цьому складочисло будова поетичної строфи залишається стійкою ізоритмічною, як у пісні “Ходила дєвка по сеножаті” (№ 240). Тут при складочисленні поетичної строфи (5+5)2, останній склад першого рядка тексту відірвано і він розпочинає другий рядок мелострофи. Внаслідок цього утворюється наступна строфіка: “Ходила дєвка по сеножа...|| -ті, копала розу, сеяла рожу”.

Інша форма серединного словопереривання також характерна для записів з Житомирщини і є надзвичайно дивовижним явищем. У мелодії до першого рядка строфи інтонаційно приєднано два склади другого таким чином, що природним стає такий поділ пісенної строфи: “1. А у поле колосочок настаявся, із буй... || ненькім вітриком намахався”. (№ 340). На початковій стадії розшифрування стає дещо незрозумілим, що ж це таке: “А у поле колосочок настаявся, із буй...”? Водночас, у автентичному виконанні видається надзвичайно природним спів із таким “неприродним” серединним словоперериванням.

Більш звичним явищем є ритмічне переривання гуртового співу просто посередині другого рядка, як у пісні “Ой у саду да стежечка зелененька” (№ 493): “Ой у саду да стежечка зелененька, там ходила да дівчі...на молоденька”. Картографування мовних особливостей пісень свідчить, що явища словопереривання найбільш поширене саме у північних поліських районах.

Київщина, розташована по обох берегах Дніпра в центральній та північній, поліській частині України, є осередком формування та розвитку визначної регіональної культурної традиції, зокрема й народного співу. З Київщиною пов'язане життя і діяльність багатьох митців та громадських діячів минулого й сьогодення: композиторів, музикознавців, етнологів, кобзарів та лірників, музикантів, виконавців народних пісень, збирачів-фольклористів. Водночас, на поліській частині Київської області зроблено порівняно небагато записів, зокрема й через техногенну катастрофу у Чорнобилі 1986 р.

Київська область як адміністративно-територіальна одиниця утворена 1932 р. На півночі вона межує з Білоруссю (Гомельська обл.), на заході – з Житомирщиною, на сході – з Чернігівщиною. За характером рельєфу Київщина – горбиста рівнина з нахилом до басейну Дніпра. Центр області – м. Київ, столиця України. Місто виникло на межі двох епох: стародавньої та середньовічної, наприкінці V – на початку VI ст. в районі Замкової гори. Понад сім століть Київ перебував у центрі розвитку східнослов'янського світу. Заснування міста “Повість временних літ” пов'язує з діяльністю полянського князя Кия, його братів Щека й Хорива та сестри Либіді.

У I тис. до н. е. на території сучасної Київської області було сформоване ядро східнослов'янської спільноти, з якого постала середньовічна держава IX–XIII ст. Київська Русь. У VIII–XI ст. в Середньому Подніпров'ї у лісовій та лісостеповій зонах з об'єднання племен полян, сіверян, деревлян, дреговичів та уличів була утворена Руська земля з центром у Києві, яка була поділена між Києвом, Черніговом і Переяславом. До неї належали міста Київ, Вишгород, Білгород, Василів, Юр'єв, Овруч, Іскоростень.

У часи правління князя Володимира Святославича (980–1015), онука княгині Ольги, було визначено та закріплено державні рубежі Русі, а також ліквідовано владу племінних князів. Зрозумівши недоречність язичництва, як державної релігії, Володимир прийняв хрещення сам і запровадив у 980-х роках християнство як офіційну релігію на Русі. Упровадження християнства неабияк вплинуло на мистецтво, культуру та народну творчість краю.

Унаслідок монголо-татарської навали Київська Русь потрапила під владу Золотої Орди, а з 1362 р. увійшла до складу Великого князівства Литовського. За Люблінською угодою 1569 р. Київщина відійшла до Польської Корони. У 1708 р. на Лівобережжі була створена Київська губернія, Правобережжя до 1793 р. лишалося у складі Речі Посполитої.

На початку XX ст. народні пісні з мелодіями на території Київського Полісся фольклористи майже не фіксували. Одним з перших записувачів в цьому регіоні був М. П. Гайдай.

Наприкінці XIX ст., у період Другої світової війни та в повоєнні роки на Київщині від різних виконавців записував народні пісні фольклорист А. Д. Шмиговський. Серед його записів веснянки та інші календарно-обрядові, а також весільні (№ 498) пісні. У 1961 р. на Київщині весільні пісні записував О. А. Правдюк (№№ 587, 652), 1968 р. – А. Остащенко. Упродовж 1972–1978 рр. обрядові пісні на Київщині записував В. Матвієнко.

1958 р. Київський обласний будинок народної творчості видав невелику збірку “Народні пісні Київщини”¹⁰, що містила чотири десятки фольклорних та авторських творів. У короткій передмові записувач та упорядник Ю. Таранченко зазначив, що пісні записано переважно у 2-4-голосному викладі від народних хорових колективів, зокрема із сс. Демидів та Старі Петрівці Димерського р-ну, смт Бородянка Бородянського р-ну, с. Калинівка Броварського р-ну тощо. 1990 р. під егідою цієї ж організації вийшло з друку препринтне видання “Ой у лузі калина”¹¹, до

¹⁰ Народні пісні Київщини / Запис, упор. та муз. редакція Ю. Таранченка. Київ, 1958.

¹¹ Ой у лузі калина. Укр. нар. пісні, записані на Київщині / Запис та упор. А. В. Капустинський. Київ: Міністерство культури УРСР, 1990.

якого увійшло близько 40 пісень, записаних науковим співробітником центру А. В. Капустинським у сс. Вільне Макарівського р-ну, сс. Запрудка, Розважив, Тетерівське та Зимовище Іванківського р-ну, с. Млачівка Поліського р-ну та ін. Особливо цінні записи з поліської зони Київщини (Поліський та Іванківський райони), постраждалої від Чорнобильської аварії. Записи зроблено переважно від поодиноких виконавців, а в текстах не збережено діалектні особливості поліської говірки.

На півночі Київщини обрядові пісні фіксувало також подружжя Дубравіних. Серед записів, опублікованих у хрестоматії 1994 р. колядки (№ 69) з Бородянського району. До Чорнобильської трагедії на Київському Поліссі обрядову пісенність фіксував А. І. Іваницький. У транскрипціях вченого відбито архаїчний гуртовий спів веснянок (№ 214) з вигуками “Ту!” в кінці строф (№№ 184, 186, 252) та міжстрофною конкатенацією (№ 318), є записи русальної (№ 272), косарської (№ 377) та весільної (№ 666) пісень.

У селах Київської області упродовж багатьох років записували народні пісні співробітники та студенти Проблемної науково-дослідної лабораторії музичної етнографії Національної музичної академії ім. П. Чайковського (ПНДЛМЕ НМАУ). У збірці використано їхні записи зразків дитячого фольклору минулих років, опубліковані на дисках “Традиційна музика Київщини”, “Традиційна музична культура України. Колискові”. На останньому переважають колискові пісні з північної Київщини та Чернігівщини (№№ 1, 13, 22), є також дитячі потішки та забавлянки (№ 36), записані Є. В. Єфремовим, І. В. Клименко, Я. Пришедько, К. Крижанівською, І. Данилейко, але здебільшого Г. М. Коропніченко в транскрипції упорядника цієї збірки. В інших публікаціях також вміщено записи календарно-обрядового фольклору (№№ 205, 229, 270) цих фольклористів.

Восени 2015 р. було здійснено кілька експедиційних виїздів Л. О. Єфремовою, провідним фольклористом ІМФЕ О. Яринчиною та аспіранткою Д. Белобородовою до сіл Васильківського району Київської області. 2 вересня було обстежене с. Велика Бугаївка, цікаве тим, що в ньому компактно проживають переселенці з

Чорнобильської зони (із с. Луб’янка Поліського р-ну). У цьому селі до Чорнобильської аварії фольклорні твори записував А. Іваницький (№ 145). Нами зафіксовано її варіант від переселенців з цього ж села. Як засвідчили наші записи, фольклорний гурт села “Відлуння Полісся” (кер. Н. А. Прилишко) ще й досі зберігає традицію північноукраїнського співу, пісенний репертуар рідного села, особливості поліської вимови. Жінки проспівали чимало пісень, серед яких фольклорні твори рідкісних жанрів: релігійна постова (№ 256), русальна (№ 174) та інші.

Найскладнішим для учасників гурту було пригадати твори сольного виконання, зокрема зразки дитячого фольклору, колискові. Лише окремі співачки були готові були їх проспівати. Кілька колискових пісень проспівала Г. І. Безверха (№№ 1, 29).

Пізніше (9 вересня), за домовленістю з колективом, було здійснено запис кількох обрядових пісень по мобільному телефону. Незважаючи на низьку якість такого запису, вдалося зафіксувати давню поліську колядку (№ 128) та кілька напливових зимових календарних співів (№№ 145), а також веснянку “Шум” (№ 126).

У другому десятилітті ХХІ ст. у північних районах Київщини побували учасники проекту “Поліфонія”, зафіксувавши колядку “Ой хадів, хадів” і танкову веснянку “Васіль, Васіль” з виразною поліською вимовою, пісні русальні (№№ 259, 262), купальські (№ 379) та весільні (№ 671). Записи обрядових пісень краю містить також архів “УЕЛФ Арт Екзистенція”: колядку, веснянки, купальські та жнивну пісні. В зоні відчуження здійснював експедиційні виїзди Державний науковий центр захисту культурної спадщини від техногенних катастроф (ДНЦЗКСТК).

Більшість фольклористів, і навіть початківців-студентів, у своїх записах і транскрипціях намагалися зберегти музичну самобутність пісень Київщини, їхню фонетику та лексику.

Чернігівська область як одиниця адміністративного устрою УРСР утворена 1932 р. Вона розташована на Лівобережній Україні, межує на північному заході з Білоруссю, на північному сході – з Російською Федерацією (Брянщина), на південному сході – з Сумщи-

ною. У населенні Чернігівщини, що нараховує близько півтора мільйона осіб, за етнічним складом переважають українці, є також росіяни та білоруси.

Майже вся Чернігівщина входить до складу Придніпровської та Поліської низовини. Чернігівські землі лежать у лісовій смузі Чернігівського Полісся, в якому іноді вирізняють Новгород-Сіверщину. Клімат помірно-континентальний з вологим і теплим літом та порівняно м'якою зимою. Північний захід (більша частина області) входить до лісової зони.

На Чернігівщині здавна жили східнослов'янські племена сіверян, які в IX–XI ст. увійшли до складу Київської держави. В XI ст. було утворене Чернігівське князівство з центром у Чернігові (місто відоме з 907 р.), Чернігово-Сіверська земля – територіальне утворення об'єднаних земель доби Київської Русі, розташоване на території сучасної Чернігівської та Сумської областей України, Гомельської та Могильовської областей Білорусі, Брянської, Тульської, Орловської, Калузької, частково Московської та Рязанської областей Російської Федерації. Територію Чернігівської землі раннього середньовіччя заселяли поляни, сіверяни, радимичі, в'ятичі, дреговичі¹².

Після завоювання Чернігівського князівства монголо-татарами у XIII ст. (1239 р.), воно увійшло до складу Золотої Орди. З середини XIV ст. перебувало у складі Великого князівства Литовського. 1503 р. Сіверська земля відійшла до Московського князівства, за Деулінським перемир'ям 1618 р. – до Речі Посполитої. Було утворене Сіверське князівство, замінене пізніше Чернігівським воєводством. З 1649 р. Чернігівщина входила до складу козацької держави Гетьманщини, Малоросійської (1797–1802 рр.) та Чернігівської губернії (з 1802 р.).

У 1923–1930 рр. на території Чернігівщини існували Чернігівська, Ніжинська, Конотопська, Глухівська округи. Після створення Чернігівської області частина районів (Конотопський, Кролевецький, Глухівський) відійшли до новоствореної Сумської області.

¹²Плахотін А. Г. Чернігівська земля. *Енциклопедія історії України*. Т. 10, Т-Я. Інститут історії НАН України. Київ : Наук. думка, 2013. С. 516–518.

Основа економіки Чернігівщини складає сільське господарство (вирощування картоплі, зерна, тваринництво), легка промисловість (текстильна, трикотажна, швейна, переробка льону та конопель, обробка шкіри, пивоваріння). Край відомий своїми народними промислами – килимарством, вишивками, гончарством, ковальством тощо, багатий на витвори народного мистецтва та усної народної творчості – народних пісень, інструментальної музики, народної прози.

Народні пісні Чернігівського Полісся фіксували такі фольклористи, як К. В. Квітка, М. П. Гайдай, В. Харків, М. Мишастий, О. А. Правдюк, родина Дубравіних, Н. Данилевська та М. Ткач, С. Карпенко, І. Фетисов та ін.

Класик української музики М. В. Лисенко (1842–1912) записав чимало народних пісень з Чернігівщини від талановитої народної співачки Меланії Овдіївни Загорської¹³. Ці пісні походять переважно з території нинішнього Коропського району. Її співу притаманна вільна манера виконання з мінливою ритмікою у багатій мелізматикою мелодиці, з прикінцевими вигуками “Гу!” та “Гей!”. А. М. Конощенко-Грабенко (1857–1932) на Чернігівщині записував народні пісні у 1926–1928 рр., зокрема у селах нинішніх Коропського та Корюківського районів та в Чернігові.

Значний внесок у музичну етнографію Чернігівщини зробив К. В. Квітка (1880–1953), який виїздив 1923 р. у фольклорні експедиції до сіл Городнянського та Сосницького (№ 430) повітів. У 1928 р. фольклорист здійснив експедиційний виїзд до Новгород-Сіверської, а 1929 р. – до Менської округи (№ 675).

У 20-і роки ХХ ст. в Україні була активізована робота по збиранню й дослідженню української народної творчості, укладені відповідні програми. Фольклорні матеріали збирали різні фольклористи та аматори народного мистецтва, такі, як В. Коновал у сс. Кезі (тільки мелодії: №№ 75, 99), Яківка, Слабин (колядка, № 133; русальна пісня, № 273), Серединка Козелецького повіту (№ 636), Андріївка Чернігівського повіту, П. Коломийченко (№ 50), та ін.

¹³Українські народні пісні в записах М. В. Лисенка. Ч. 1 / Упоряд., вступна стаття та примітки Л. О. Єфремової. Київ: Муз. Україна, 1990. С. 19.

Михайло Петрович Гайдай (1878–1965) був співробітником Кабінету музичної етнографії ВУАН. Він провадив активну збирацьку роботу, зокрема, чимало записів зробив на Чернігівському Поліссі (у 1936–1939 рр.): у Ріпкинському, Чернігівському, Городнянському та Менському районах. Записи М. П. Гайдая мають неперехідну цінність, оскільки були зроблені надзвичайно скрупульозно, на високому фаховому рівні із зазначенням всіх тонкощів поліської мелізматика та орнаментики, детальними вказівками на варіативність у мелодії (№ 150). М. П. Гайдай також уважно ставився до фіксації найменших нюансів вимови виконавців (№№ 92, 150 та ін.), зокрема, до білоруських впливів у поліській говірці півночі краю.

Особливою увагою записувача користувались обрядові жанри Чернігівського Полісся: колядки та щедрівки (№№ 92, 150), закличні (№№ 174, 181, 185), ігрові та жартівливі веснянки, русальні пісні, на пограниччі з Білоруссю названі грямими (№№ 260-261, 267-268), купальські та петрівчані (№№ 287, 314), жнивні (№ 341-342) пісні. Пісенний фольклор рибалок у записах М. П. Гайдая опубліковано у збірці 2010 р.¹⁴. У доробку фольклориста знаходимо також цікаві зразки весільних пісень (№№ 393, 512, 697, 740, 769), більшість яких опублікована у збірці “Весільні пісні”¹⁵.

Позаштатний науковий співробітник Кабінету музичної етнографії ВУАН В. Й. Харків (1900–1974) у 1928 р. здійснив експедиційний виїзд у села Чернігівського округу (м. Седнів, сс. Макишин, Дубровне) для запису обрядових, зокрема, троїцьких (гриних, русальних) пісень¹⁶ (№№ 274, 277-278, 279-281, 284, 286, 288). Не оминав також записувач й інші жанри обрядового фольклору: ко-

¹⁴ Українські народні пісні в записах Михайла Гайдая. С. 161-166.

¹⁵ Весільні пісні: У двох книгах. Кн. 1 (Полісся, Наддніпрянина, Слобожанщина, Степова Україна) / Упоряд., прим. М. М. Шубравської, нот. матеріал упоряд. А. І. Іваницький. Київ: Наук. думка, 1982.

¹⁶ Юзефчик О. Л. Діяльність Кабінету музичної етнографії ВУАН у контексті розвитку української музичної фольклористики кінця XIX–першої третини XX ст. Канд. дис. Київ, 2000. С. 182.

лядки (№№ 75, 97, 126), веснянки (№№ 236, 244), петрівчану (№ 336), жнивні (№ 345), весільні (№ 756) пісні тощо. Обрядові пісні з архаїчною мелодикою та вимовою у вербальних текстах, які записувач намагався точно відтворити, викликали особливу зацікавленість фольклориста.

У містечку Березному, нині Менського району народився та виріс композитор, диригент та педагог Г. Г. Верьовка (1895–1964). У молоді роки майбутній композитор оволодів грою на різних музичних інструментах, співав у хорі. У 1920 р., будучи студентом Київського музично-драматичного інституту ім. Миколи Лисенка, Г. Верьовка разом з П. Тичиною організує у Києві самодіяльний хор. Тоді ж розпочинає збирання народних пісень від різних виконавців, зокрема, з Чернігівщини. Більшість із цих записів опубліковано у збірці “Народні пісні в записах Григорія Верьовки”¹⁷. Маючи прекрасний музичний слух, Г. Верьовка точно фіксував, як одноголосні, так і складні багатоголосні (гуртові) пісні (№ 382).

У роки другої світової війни та у повоєнні роки фольклористи продовжували фіксувати народні пісні Чернігівського Полісся. До них належить і А. Д. Шмиговський, який записував народні пісні часто принагідно (№ 288). У Сосницькому районі – також М. Вовк (№ 343).

У 1912–1965 рр. на півночі Чернігівщини записував народні пісні вчитель, фольклорист, етнограф, самодіяльний поет та композитор М. А. Мишастий (1890–1978). Він народився у с. Блестова Менського району і все життя збирав народні пісні у рідному та сусідніх селах від родичів, односельчан, знайомих, від вуличних гуртів. У його фольклористичному доробку понад сто записів українського пісенного фольклору. Серед зібраних ним фольклорних творів – дитячі зимові віншування (№№ 47-48), щедрівки та колядки (№№ 57, 71, 95, 106, 111, 118, 140), пісні до народної театралізованої вистави “Коза” (№ 156), співи на масляну (№ 223), веснянки (№ 248), косарські пісні (№№ 379, 386).

¹⁷ Народні пісні в записах Григорія Верьовки / Упоряд. і примітки Е. П. Верьовки-Скрипчинської, А. І. Гуменюка, В. В. Юдіної; вст. стаття А. І. Гуменюка. Київ: Муз. Україна, 1974.

Музикант і фольклорист М. Мишастий намагався точно відтворити фактуру народного багатоголосного співу (хоча й надавав перевагу паралельному руху терціями або тризвуками), варіанти одних і тих же пісень він фіксував у різні роки від тих самих або різних виконавців (№№ 47-48). До своїх записів додавав коментарі щодо обрядового контексту співів: “Яке ім’я в сім’ї дівчини чи хлопчини, так і величають. Якщо в сім’ї дітей немає, то співають щедрівку-жарт”¹⁸.

У 1954 р. співробітники ІМФЕ ім. М. Т. Рильського здійснили експедицію до сіл Березнянського (нині Менського) району: Семенівка (№№ 195, 616, 702, 784, 789), Локнисте (№№ 196, 380), Удівка (№ 197), Слобідка (№№ 199, 580, 588, 649, 662), Синявка (№№ 227, 382), у 1958 р. – с. Охрамієвичі Корюківського району (№ 636). Учасники експедиції фіксували багатоголосся переважно від дівочих та жіночих гуртів: ланок льонарок, доярок та ін. Транскрибування зібраних фольклорних матеріалів на високому фаховому рівні здійснили П. Мотуляк, А. Ісаков, Л. Яценко, А. Гуменюк, Ол. Стьошка та О. Правдюк. Частина записаних пісень опубліковано у збірці “Українське народне багатоголосся”¹⁹. 1961 роком датовано записи Р. А. Радченка (№№ 651, 689).

У 1969 р. на Чернігівщину (сс. Понорниця, Шабалинів Коропського району) відбулася експедиція ІМФЕ у складі: О. І. Дей, А. І. Гуменюк, Ю. З. Круть. О. І. Дей (1921–1986), літературознавець, фольклорист та журналіст народився у с. Синявка Менського району, тому його особливо цікавила народна творчість Чернігівщини. Частина записів цієї експедиції розшифровано нами. Серед записів пісні різних жанрів: колядка з архаїчним наспівом, щедрівки (№№ 117, 122), пісні жнивні (№№ 354, 359, 362, 364), весільні (№№ 449, 475, 504, 518, 615, 631,

¹⁸ Народні пісні Чернігівщини (з колекції збирачів фольклору) / Упоряд. та вступ. статті Л. Є. Єфремової. НАН України, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського. Київ : Логос, 2015. С. 37, № 24.

¹⁹ Українське народне багатоголосся. Збірник пісень / Упоряд. Василенко З., Гордійчук М., Гуменюк А., Правдюк О., Яценко Л. Заг. ред. М. Гордійчука. Київ : Держ. вид-во “Мистецтво”, 1963. С. 221-222, 303-304, 410-411, 426-428 тощо.

654, 656, 674, 676, 714, 743, 752, 811), поховальна (№ 814).

У липні 1973 р. фольклорна експедиція ІМФЕ (О. І. Дей, М. М. Пазяк, А. І. Іваницький) пройшла слідами З. Доленги-Ходаковського (А. Чарноцького). Експедиція побувала у с. Білики Козелецького району, де від гурту виконавців було зафіксовано весільні пісні (деякі з них опубліковано у збірці весільних пісень 1982 р.²⁰ та хрестоматії музичного фольклору А. І. Іваницького²¹). Частково ці записи були розшифровані (тексти – М. Пазяк, мелодії – А. Іваницький), частково транскрибовані нами. Серед записів обрядових жанрів переважають весільні пісні (№ 454). Ріпкинський район у 1977 р. було представлено у записах зимових календарно-обрядових пісень інших фольклористів (З. І. Іващук, № 144).

1978 р. О. А. Правдюк здійснив експедиційний виїзд у с. Гірськ Щорського району, досліджуючи особливості народного співу на межі між Україною, Білоруссю та Росією. Цей регіон особливо цікавив відомого етномузиколога у контексті вивчення міжнаціональних зв’язків у музичному фольклорі. У центрі дослідження перебували зв’язки локально-етнічних спільнот у жанровій системі фольклору українсько-російсько-білоруського пограниччя.

Фольклорні записи з Гірська були докладно розшифровані та транскрибовані записувачем, зокрема, щедрівка (№ 89), русальна (№ 266) та весільні (№№ 474, 698) пісні. Народні співи з Чернігівщини збирала також аспірантка О. Правдюка І. Белосветова (№ 76), якій вдалося зафіксувати рідкісні жанри обрядового фольклору, зокрема ті, що супроводжують зимове обрядове водіння кози, жнивні (№№ 347, 359, 361), косарську

²⁰ Весільні пісні: У двох книгах. Кн. 1 (Полісся, Наддніпрянщина, Слобожанщина, Степова Україна) / Упоряд., прим. М. М. Шубравської, нот. матеріал упоряд. А. І. Іваницький. Київ : Наук. думка, 1982. С. 352-353, № 449 та ін.

²¹ Іваницький А. І. Хрестоматія з українського музичного фольклору (з поясненнями та коментарями). Навчальний посібник для вищих навчальних закладів культури і мистецтв I-IV рівнів акредитації. Вінниця: Нова книга, 2008. С. 179-180, № 2, тощо.

(№ 376) та гребовицьку (№ 387) пісні, весільні мелодії (№ 469). Її нотації відрізняються точністю відтворення ритміки наспівів та звуковисотних нюансів народного співу.

Значну частину свого творчого життя збиранню народних пісень Чернігівщини присвятив В. В. Дубравін (1933–1995), етномузиколог, викладач (доцент, професор Сумського та Ніжинського педагогічних інститутів), композитор, член Спілки композиторів України. У молодості В. В. Дубравін втратив зір. Але, маючи чудовий музичний слух, творчу насагу спрямував на збирання та вивчення народних пісень. Після смерті фольклориста його вдова В. Г. Дубравіна видала записи народних пісень краю окремою збіркою²². Особливо цінними серед цих записів є обрядові пісні з північних та північно-східних районів (зокрема Новгород-Сіверського). У передмові до збірки В. Дубравін неодноразово наголошував на відмінності мовно-музичних особливостей пісень північної поліської частини Чернігівщини та південної – лісостепової²³. Він зазначав, що для поліських обрядових мелодій характерна архаїка, вузькообсягові лади, відсутність внутрішньоскладових розспівів, багатоголосся гетерофонного типу.

Серед записів родини Валентина Володимировича та Валентини Григорівни Дубравіних з чернігівського Полісся численні коляскові пісні (№№ 3, 5, 13, 15-17, 25-27, 30), дитячі різдвяно-новорічні співи (№№ 62, 81-82, 88, 93), щедрівки (№№ 100, 132, 170), колядки (№№ 116, 120-121, 124-125, 130, 139, 149, 159, 161, 179, 183, 186-187, 195, 198), пісні до народного театралізованого дійства “Коза” (№ 217), на масляну (№№ 224-225), веснянки заклична (№ 240) та ігрова (№ 252), веснянки з побутовим змістом (№№ 292, 322), русальна (№ 335), петрівчана (№ 409) та купальські (№№ 313, 315), жнивні (№№ 357, 363, 365-367), полільницькі (№ 389) пісні. Особливу увагу записувачі приділяли весільним співам (№№ 397, 399, 402, 403, 410, 419-420, 429, 431, 444, 451, 454, 457, 462, 466,

468-469, 478, 481, 495, 501-502, 507, 537, 552, 559, 577, 579, 684, 594, 596, 602-603, 606, 619, 623, 629, 634, 636, 650, 657, 670, 674, 692, 694-695, 702-703, 705, 707-708, 710, 715, 719, 722, 729, 734-737, 743, 746, 753, 757, 761, 766, 777, 781, 784, 790, 799-800, 802-803).

Пісні на півночі Чернігівщини збирали та опублікували у трьох збірках М. Ткач та Н. Данилевська (нотація О. Карапати та Л. Ященка)²⁴. Особливу увагу у цих виданнях присвячено по-можливості точному відтворенню текстів народних пісень з ретельним виписуванням дифтонгів, притаманних для говірок краю (№№ 3, 125, 137, 251). У записах цих фольклористів є зразки дитячого пісенного фольклору, зокрема давні та пізнішого часу походження колісанки (№№ 2-3, 28, 31, 33), календарні пісні: низка колядок та щедрівок (№№ 46, 54, 56, 60, 68, 75, 90, 93, 96, 101, 107, 110, 112, 118, 120, 124-125, 137, 144, 147), пісні до народної вистави “Коза” (№№ 156-156), масницька (№ 160), веснянки (№№ 176, 182, 190, 199, 215, 216-218, 222, 242-243, 247, 251, 254-255), календарні пісні літнього циклу (№№ 285, 306, 311-312, 323-325, 346, 348, 360), весілля у супроводі поліських весільних пісень (№№ 396, 409-410, 413-414, 416, 422-423, 425, 440, 454-455, 458, 460, 468, 475, 484, 486, 491-492, 494, 497, 499, 508, 522, 528, 531, 536, 551, 555, 572, 581-582, 592, 595, 609, 616, 618, 624, 626-627, 630, 638, 648, 651, 661-662, 678, 695, 702, 704, 706, 717, 720-721, 727, 729, 732, 739, 743, 748, 758, 779, 784, 787, 791, 793, 796, 804, 806-808). Є також записи народних пісень з Чернігівщини, зроблені 1983 р. В. Г. Бойко (№ 521).

У 2009 р. календарно-обрядові співи краю фонографував О. О. Васянович (№№ 102, 794). У червні-липні 2010 р. відбулася комп-

²² Народні пісні Чернігівщини у запису Валентина Володимировича Дубравіна / Упоряд. та редактор В. Г. Дубравіна. Чернігів, 2001. 364 с.

²³ Там само, с. 9.

²⁴ Ой ти, просо-волото: Українські народні пісні у записах Надії Данилевської та Миколи Ткача / Упоряд. Надія Данилевська. Ніжин: ТОВ «Видавництво “Аспект-поліграф”», 2008; Чумарочка рябесенька: українські народні пісні у записах Надії Данилевської та Миколи Ткача / Упоряд. Надія Данилевська, Микола Ткач. Ніжин: ТОВ «Видавництво “Аспект-Поліграф”», 2011; Клен було, чим не дерево: Українські народні пісні у записах Надії Данилевської та Миколи Ткача. Ніжин: ФОП “Пилипенко Н. В.”, 2014.

лексна фольклорно-етнографічна експедиція ІМФЕ ім. М. Т. Рильського у північні райони Чернігівщини з метою зафіксувати сучасний стан народнопісенної творчості. Під час перебування у селах Козелецького (Карпилівка, Короп'є) та Чернігівського (Стольне, Мньов, Ведильці) районів записано понад сто пісень різних жанрів. Серед них колискові пісні (№№ 2, 5, 18, 27), дитячі забавлянки (№№ 34), колядки та щедрівки (№№ 74, 100, 111, 143), веснянка (№ 195), трійця (№ 291), купальські та косарська (№ № 381) пісні. Як свідчили результати експедиції, ще й зараз на Чернігівському Поліссі співають традиційні весільні обрядові пісні (№№ 446, 452, 458, 497, 500, 506, 525, 547, 558, 567, 587, 616, 636, 644, 646, 654, 678, 682-683, 741, 763, 765, 776, 798), переважно із голосним прикінцевим гуканням.

Свої записи передали також учасники експедиції: К. І. Ковтун (с. Ведильці Чернігівського району (№№ 276, 472, 481, 512) та С. Л. Маховська (с. Короп'є Козелецького району – № 154; с. Ведильці, №№ 276, 471, 512, 691 Чернігівського району). В цьому ж році у Новгород-Сіверському районі обрядові пісні записувала Т. М. Волковічер.

Серед фіксацій обрядових пісень на території Чернігівщини помітні здобутки студентів та викладачів НМАУ ім. М. І. Чайковського. До нашого видання з них увійшли колядка дівчині (№ 142), пісні до народної вистави “Коза” (№ 156), купальська (№ 310), весільні співи (№№ 395, 446, 573, 595, 599, 637, 649, 768, 770, 780). Обрядові співи краю фіксували також учасники проекту “Поліфонія” (№№ 103, 395, 496, 503, 699, 703, 709, 711, 722). Найновіші записи весільних пісень-гуканок, у Новгород-Сіверському районі Чернігівської області у 2021 р. здійснено вчителькою Л. В. Бодяко, керівницею учнівських робіт МАН.

У своїх записах фольклористи прагнули зберегти не тільки музичну самобутність пісень півночі Чернігівщини, а й мовні особливості давніх обрядових жанрів фольклору, діалектну вимову, зокрема, північної частини чернігівського Полісся. Навіть у ранніх записах (І. Ходоровського, М. П. Гайдая, В. Харкова та ін.) спостерігаємо прагнення фольклористів точно відтворити лексику та

фонетику текстів пісень без намагань літературного редагування текстів. Транскрибуючи записи народних пісень з Чернігівщини, упорядник також намагався максимально зберегти музичну фактуру переважно багатоголосного гуртового співу та мовні особливості текстів пісень (№ 11).

Мелогографії **Сумщини** присвячена дисертаційна робота О. В. Гончаренко. Змістовність роботи дає підставу зупинитися на основних її позиціях відповідно тематики нашої збірки. Зокрема, у ній зазначено, що Сумська область – одне з наймолодших адміністративно-територіальних утворень України, сформоване у 1939 р. шляхом об'єднання суміжних районів Чернігівської, Полтавської та Харківської областей. Нові адміністративні кордони штучно злучили частки кількох історико-етнографічних зон України, що різняться між собою особливостями побуту, мови, фольклору, зокрема Східного Полісся або Сіверщини (території Подесення й Посейм'я). Природа краю характеризується переважанням лісостепового ландшафту (у межах Придніпровської низовини) із переходом на півночі у зону мішаних лісів (Поліської низовини)²⁵.

Сумська область розташована у північно-східній частині Лівобережної України. На півночі та сході область межує із Брянською, Курською та Білгородською областями Російської Федерації. На півдні, сході та заході – із Харківською, Полтавською та Чернігівською областями. Північна частина області лежить у межах Новгород-Сіверського Полісся, південна – лісостепової зони. Річки Сумської області належать до басейну Дніпра і здебільшого є його лівими притоками. Найзначніші з них – Десна, Сейм, Сула, Псел, Ворскла. У долинах річок є численні озера-стариці і болота, багато штучних ставків.

Басейни Ворскли, Псла, Сейма середне Подесення заселяли сіверяни, які разом з іншими слов'янськими племенами брали участь у формуванні Русько-Київської держави та етногенезі українців. На землях, що входили до складу Київщини поряд з невеликими по-

²⁵ Гончаренко О. В. Мелоеаралогічна вертикаль Полісся – Наддніпрянина (за весільними мелотипами Сумщини). Дис. ... канд. мист. Суми, 2021. С. 30.

селеннями вже існували й чималі міста, згадки про які збереглися у давньоруських літописах: Ромни, Вир, В'яхань, Путивль, Попаш, Глухів, Зартий. Найбільшими містами й політичними центрами сіверян стали Чернігів і Новгород-Сіверський. Північно-східні терени (чернігово-сумське Подесення) на рубежі XI–XII ст. належали до Чернігівської землі²⁶.

З початку XVI ст. історична доля регіону круто змінюється: Чернігово-Сіверські землі – Подесення та Посейм'я – були відвойовані в Литви Московською державою. На початку XVII ст. Сіверські землі знову зливаються з загальноукраїнськими під владою Речі Посполитої. У другій половині XVII ст. Російська держава знову повертає вплив і владу над землями лівобережної Гетьманщини, яка на той час охоплювала північні райони теперішньої Сумської області до Глухівського, Кролевецького районів включно, частини Конотопського та Роменського районів. Після війни 1651 р. на східні землі почалося масове переселення мешканців із центральних та західних територій.

У 1764–1765 рр. на цей край було поширено адміністративнотериторіальний поділ Російської імперії. За радянських часів було зліквідовано губернський устрій, замість них з'явилися округи й райони, а потім області. У 1939 р. було створено Сумську облась, до складу якої увійшли 12 районів Харківської області: Білопільський, Великописарівський, Груньський, Краснопільський, Лебединський, Миропільський, Охтирський, Сумський, Тростянецький, Улянівський, Хотінський, Штепівський; 17 районів Чернігівської області: Буринський, Глинський, Глухівський, Дубов'язівський, Конотопський, Кролевецький, Недригайлівський, Путивльський, Роменський, Середино-Будський, Смелівський, Талалаївський, Хильчицький, Червоний, Шалигинський, Шосткинський, Ямпільський; 2 райони Полтавської області: Липоводолинський та Синівський.

Сіверщина довше, ніж інші українські землі, перебувала у складі Великого князівства Литовського, що зумовило її відрив на певний час від України, що вплинуло на кра-

щу збереженість її населенням архаїчних елементів мови, матеріальної та нематеріальної культури. До українців східного Полісся науковцями було запроваджено назву “литвини”²⁷. Кордоном східного Полісся виступає приток Дніпра Десна, яка на території Сумщини переходить у власний приток – Сейм.

Збиранню народних пісень, зокрема обрядових, із сумського Полісся українська етномузикологія завдячує передусім незаперечному подвигу подружжя Дубравіних: Валентину Володимировичу та Валентині Григорівні. Починаючи від 60-х років XX ст. вони ретельно фіксували народний спів за найменших можливостей, опублікувавши кілька фундаментальних збірок, серед яких і “Пісні Сумщини”²⁷. Подружжя фольклористів записали багатьох варіантів різних пісень створили найповніший фольклорний портрет Сумщини другої половини XX ст., зокрема її північної півночі. Серед їх набутоків коліскові пісні (№№ 6, 27), засівалка, численні шедрівки (№№ 58-59, 64, 85-88, 113-114, 120-122, 151) та колядки (№№ 70, 77-78, 81, 94, 104-105, 123, 127, 134, 139), співи до народної вистави “Коза” (№№ 157-159), на масляну (№№ 161-163, 166), веснянки (№№ 170, 177, 183, 193, 203, 208-209, 211-212, 224, 228, 230), троїцькі та грянні (№№ 263-265, 282-283), петрівчані (№№ 330-331) та купальські (№№ 301, 307-309, 317-319), жнивні (№№ 349-353, 355, 361), косарська (№ 378), спасівська (№ 390) та покровські (№№ 391-392) пісні.

Глибокою архаїкою відрізняються весільні пісні північної Сумщини, які встигла зафотографувати у другій половині минулого сторіччя родина Дубравіних (№№ 400-401, 404, 406, 411, 417, 419, 421-422, 424-425, 427, 431-436, 439, 441, 443, 446, 470, 473, 478, 482, 487-489, 509, 513, 515-516, 525, 530, 538, 543, 548-549, 553, 556, 561, 564, 569-571, 574, 593, 624-625, 628, 636, 639-640, 645, 659, 673, 684-685, 690, 693, 696, 700-701, 723-724, 731, 747, 762, 771, 782-783, 785-786, 788, 792, 795, 797, 800-801, 809-810). Водночас, серед них є також пізніші, напливові, занесені переселенцями з західних областей фольклорні твори (№ 741).

²⁷ Там само. С. 46-47.

²⁸ Пісні Сумщини. Фольклорні записи Дубравіна В. В. Київ : Муз. Україна, 1989.

²⁶ Там само. С. 34.

Обрядові пісні Сумського Полісся записували також 2016 р. учасники проекту “Поліфонія” (співи на масляну, № 164 та весільні, №№ 453, 713, 745), укладачі архіву “УЕЛФ Арт Екзистенція” (№№ 562, 587, 633) та харківські дослідники народної пісенності Слобожанщини. У 2011 р. цикл весільних пісень с. Дубовичі Кролевецького району Сумської області від трьох жінок зафіксувала М. І. Пилипчак з вихованцями дитячого колективу “Цвітень”.

У 2019 р. автором цих рядків разом з В. В. Гавриленко (м. Суми) та О. В. Кобзистою (м. Глухів), за сприяння О. В. Ланіна (м. Глухів) було здійснено експедиційні виїзди до сіл Глухівського району: Студенок, Некрасове, Уздиця. Під час виїздів зафіксовано низку народних пісень, які й зараз залюбки співають глухівчани. Від співачок із с. Уздиця Тищенко Поліни Павлівни та Лисенко Наталії Іванівни та із с. Некрасове (від представниць молодшого покоління Олійник

Світлани Миколаївни, Сергієнко Юлії Василівни) записано коліскові пісні (№№ 7, 11, 15, 17, 30), дитячу забавлянку (№ 35), закличку сонечка та дощукі (№ 39)

Жінки виконали також дитячі щедрівки (№ 41, 44-45, 117), щедрівку дівчині (№ 114), колядку, християнські щедрівки (№№ 153-154), пісні на масляну (№№ 162-163), Івана Купала (№№ 305, 316), значну кількість весільних пісень (№№ 408, 415, 418, 422, 428, 432, 437-438, 441, 448, 454, 456, 460-561, 470, 485, 523, 527, 532-533, 535, 543, 550, 557, 560, 563, 565-566, 568, 572, 574-576, 584, 586, 587, 589-591, 600, 617, 622, 636, 641-642, 647, 651, 655, 662, 673, 677, 681, 686, 706, 716, 718, 724-726, 730, 733, 747, 754, 760-761, 764, 778, 783, 788, 792), сучасну хрестильну (№ 813). Частина з них записано 2010 р. у с. Некрасове і передано учасниками гурту упорядниці для транскрибування та публікації.

Людмила Єфремов

ВБ – веснянки-балади	Ж – жнивні пісні
ВЖ – веснянки жартівливі	ЖТ – жартівливо-танцювальні
В1-9 – весільні пісні	ЗД – закличка дощику
ВЗ – веснянки закличні	ЗІ – забавлянки ігрові
ВІ – веснянки ігрові	ЗС – закличка сонечку
ВК – веснянки про кохання	ЗЧ – забавлянки-чукикалки
ВР – веснянки родинні	ІЛ – ігрова лічилка
ВТ – веснянки танкові	КВ – купальсько-весняні пісні
ВЩ – веснянки-щедрівки	КД – коліскові давні
ДД – дитячі пісні, виконувані дітьми	КЗ – коліскові західні
ДС – дитячі пісні, виконувані старшими	КО – косарські пісні
	КП – купальсько-петрівчані пісні

ІМЕНЕ

Список умовних скорочень та використаних джерел

КР – купальські з рефреном
КС – колискові східні
КЩ – колядки-щедрівки
ОК – обрядові календарні пісні
ОР – обрядові родинні пісні
ПК – петрівчано-купальські пісні
Пк – пісні до казок
РП – русальні пісні
ТК – театр Коза
ХК – християнські колядки
ХЩ – християнські щедрівки
ЩК – щедрівки-колядки

анс. – ансамбль
арк. – аркуш
вар. – варіант
вик. – виконавець, виконання
вол. – волость
губ. – губернія
див. – дивись
експ. – експедиція
зап. – записано, записувач
зв. – зворот
зош. – зошит
ІМФЕ – Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України (наукові архівні фонди рукописів та фонозаписів)
кер. – керівник
кол. – колишній
м. – місто
мел. – мелодія
надр. – надруковано
нерозб. – нерозбірливо
обл. – область
од. зб. – одиниця збереження
окр. – округа
пов. – повіт
прим. – примітка
р. – року
ред. – редагування, редакція
р. н. – року народження
р-ну – району
розшифр. – розшифрування
с. – село, сторінка
смт – селище міського типу
суч. – сучасна
ф. – фонд
фольк. – фольклорний

Борисенко В. Сімейна обрядовість українців ХХ – початку ХХІ століття / Валентина Борисенко ; [голов. ред. Г. Скрипник] ; НАН України, ІМФЕ. Київ, 2016. 236 с. + 80 іл.

Весілля: У двох книгах. Кн. 1 / Упоряд. текстів, прим. М. М. Шубравської, нот. матеріал упоряд. О. А. Правдюк. Київ : Наук. думка, 1970. 456 с. : нот.

Весільні пісні: У двох книгах. Кн. 1 (Полісся, Наддніпрянина, Слобожанщина, Степова Україна) / Упоряд., прим. М. М. Шубравської, нот. матеріал упоряд. А. І. Іваницький. Київ: Наук. думка, 1982. 871 с.: нот.

Дитячий фольклор. Колискові пісні та забавлянки / Упоряд., прим. Г. В. Довженок; нот. матеріал підгот. К. М. Луганська. Київ : Наук. думка, 1984. 472 с. : нот. (Укр. нар. творчість)

Дитячі пісні та речитативи / Упоряд. : Г. В. Довженок, К. М. Луганська. Київ : Наук. думка, 1991. 448 с. : нот. (Укр. нар. творчість)

Дубравін В. В., Дубравіна В. Г. Українські календарно-обрядові пісні. Хрестоматія. Навч. посібник для студентів муз.-пед. факультету, ч. 1 / Запис та упоряд. В. В. Дубравіна та В. Г. Дубравіної. Ніжин: НДПІ, 1994, 68 с.

Єфремова Л. О. Наспівні українських весільних пісень. Київ : Наук. думка, 2006. 191 с. : нот., іл.

Єфремова Л. О. Частотний каталог українського пісенного фольклору. В трьох частинах. Ч. 1. Опис. Київ : Наук. думка, 2009. 720 с.

Єфремова Л. О. Частотний каталог українського пісенного фольклору. В трьох частинах. Ч. 2. Антологія-хрестоматія. – К.: Наук. думка, 2010. – 480 с.

Єфремова Л. О. Частотний каталог українського пісенного фольклору. В трьох частинах. Ч. 3. Показчики. Київ : Наук. думка, 2011. 511 с.

Єфремов Є. Поліські лісові гуканки. *Проблеми етномузикології*. Вип. 1. Київ, 1998. С. 216-221.

Завальнюк А. Ф. Типологія українських летних обрядових пісень і їх восточносла-

вянський субстрат. Дисс. на соискание ученой степени канд. иск. Київ, 1983.

Завальнюк А. Ф. Українські літні обряди та пісні : Навчальний посібник з музичного фольклору та етнографії для вчителів загальноосвітніх шкіл, студентів вищих педагогічних і музичних закладів освіти. Вінниця: Нова книга, 2008. 304 с. нот, фото, іл.

Зимові свята – в Новий рік ворота / Упоряд. В. Демиденко, В. Осадча, Н. Плотнік та ін. Харків : Регіон-інформ, 2003. 180 с.

Іваницький А. І. Хрестоматія з українського музичного фольклору (з поясненнями та коментарями). Навчальний посібник для вищих навчальних закладів культури і мистецтв I-IV рівнів акредитації. Вінниця: Нова книга, 2008. 520 с.

Ігри та пісні. Весняно-літня поезія трудового року / Упоряд., передм. та прим. О. І. Дея. Нотний мат. упор. А. І. Гуменюк. Відп. ред. М. Т. Рильський. Київ: Вид-во АН УРСР, 1963. 671 с.: нот.

Квітка К. Українські народні мелодії. Зібрав Климент Квітка. ЕЗ, т. II. Київ: Слово, 1922. XII, 236 с. з нот.

Квітка К. Українські народні мелодії. Ч. 1: Збірник / Упоряд. та ред. А. Іваницького. Київ, 2005. 480 с. з нот.

Килимник С. Український рік у народних звичаях в історичному освітленні. Кн. 2, т. 3 (Весняний цикл), т. 4 (Літній цикл). Київ : АТ "Обереги" 1994. 524 с.

Клен було, чим не дерево. Українські народні пісні у записах Надії Данилевської та Миколи Ткача. Ніжин : «ФОП "Пилипенко Н. В."», 2014. 252 с.

Колядки та щедрівки. Зимова обрядова поезія трудового року / Упоряд. Дей О. І., Гуменюк А. І. Київ : Наук. думка, 1965. 804 с.: нот.

Народні пісні Житомирщини (з колекцій збирачів фольклору) / Упоряд. та вступ. статті Л. О. Єфремової ; НАН України, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського. Київ : Наук. думка, 2012. 723 с. : нот, карти

Народні пісні Київщини (з колекцій збирачів фольклору) / Упоряд. та вступ. статті Л. О. Єфремової ; НАН України, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського. Київ : Логос, 2017. 696 с. : нот, карти.

Народні пісні Чернігівщини у запису Ва-

лентина Володимировича Дубравіна / Упоряд. та редактор В. Г. Дубравіна. Чернігів, 2001. 364 с.

Народні пісні Чернігівщини (з колекцій збирачів фольклору) / Упоряд. та вступ. статті Л. О. Єфремової. НАН України, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського. Київ : Логос, 2015. 752 с. : нот, карти.

Обрядові пісні Середнього та Східного Полісся (з колекцій збирачів фольклору) / упоряд. та вступ. статті Л. О. Єфремової ; НАН України, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського. Київ.: ТОВ «Видавництво «Юстон», 2021. 640 с.

Обрядові пісні Слобожанщини (Сумський регіон). Фольклорні записи та упорядкування В. В. Дубравіна. Суми: Университетская книга, 2005. 446 с.

Ой ти, просо-волоото: Українські народні пісні у записах Надії Данилевської та Миколи Ткача / Упоряд. Надія Данилевська. Ніжин: ТОВ «Видавництво "Аспект-поліграф"», 2008. – 232 с.

Пісенна традиція Житомирщини. Компакт-диск

Пісні Сумщини. Фольклорні записи Дубравіна В. В. Київ : Муз. Україна, 1989. 504 с. : нот.

"Рано-рано зйду на гору". Традиційна музика Полісся. Ч 2. Компакт-диск.

Традиційна музична культура України. Колискові. Компакт-диск.

Україна: Адміністративно-територіальний устрій (станом на 1 січня 2012 р.) / Верховна Рада України; заг. ред. В. О. Зайчука; відп. ред. Г. П. Скопненко; упоряд. В. І. Гапотченко. Київ: Парламентське видавництво, 2012. 784 с.

Український обрядовий фольклор західних земель : Музична антологія [Текст] (Бесарабія, Бойківщина, Буковина, Волинь, Галичина, Гуцульщина, Закарпаття, Лемківщина, Підляшшя, Поділля, Полісся, Покуття, Холмщина) / Відп. ред. Г. А. Скрипник ; упоряд. та вступ. стаття А. І. Іваницького. Вінниця : Нова Книга, 2012. 624 с. : нот.

Українські народні пісні в записах Михайла Гайдая / голов. ред. Г. А. Скрипник ; наук. ред. і упоряд. М. М. Гайдай ; НАНУ. ІМФЕ ім. М. Т. Рильського. Київ, 2010. 304 с.

Чумарочка рябесенька: українські народні

пісні у записах Надії Данилевської та Миколи Ткача / Упоряд. Надія Данилевська, Микола Ткач. Ніжин: ТОВ «Видавництво «Аспект-Поліграф»», 2011. 224 с.

Щедрий вечір. Ой радуйся, земле, Син Божий народився (новорічно-різдвяні співи

з Житомирщини) / записи Л. В. Адамович та ін. ; упоряд. та вступ. стаття Л. О. Єфремової; передмова Л. В. Адамович ; НАН України, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського. Кмів: Логос, 2013. 200 с. : ноти. (З колекцій збирачів фольклору).

IMMEE

Колискові пісні та дитячі речитативи Центрального та Східного Полісся

Колискові пісні, зафіксовані на території Центрального та Східного Полісся, порівняно із записами зі Слобожанщини, Середнього Подніпров'я досить нечисленні. Більшість з них, хоча й нерівномірно, представлено у збірці “Дитячий фольклор”¹. Звукозаписи колискових співів з Київщини містить диск серії “Традиційна музична культура України” (“Колискові”, записи Є. Єфремова, І. Клименко, Г. Коропніченко, Я. Пришедько, К. Крижанівської).

До найактивніших записувачів дитячого фольклору на Чернігівщині початку ХХ ст. належать Н. Заглада (с. Старосілля, нині Городнянського району²), О. Малинка (с. Мрин, нині Носівського району), В. Ф. Покотило (с. Шабалинів Коропського району від М. Кислої). З мелодіями колискові пісні Чернігівщини фіксували Д. Ревуцький³, П. Коломийченко та М. П. Гайдай від М. Коломийченко з с. Прохори Борзнянського району.

У другій половині ХХ ст. – на початку ХХ ст. колискові пісні фіксували В. В. Дубравін (опубліковано у збірці “Народні пісні Чернігівщини”⁴), Надія Данилевська та Микола Ткач з публікацією записів у збірках

“Ой ти, просо-волоото”⁵, “Чумарочка рябесенька”⁶, “Клен було. чим не дерево”⁷.

Звукозаписи колискових співів з Київщини містить диск серії “Традиційна музична культура України” (“Колискові”, записи Є. Єфремова, І. Клименко, Г. Коропніченко, Я. Пришедько, К. Крижанівської). До пропонуваного видання включено мої власні транскрипції з цього диска (№№ 1, 12, 23, 24-25, 26, 33), експедиційні записи 1984 р., здійснені М. Пилипчак (№ 19), а також матеріали, зібрані Л. Єфремовою, О. Яринчиною, Д. Белобородовою під час експедиційних виїздів у села Васильківського р-ну 2015 р. (№ 3, 28).

У частотному каталозі українського пісенного фольклору (КУПФ) колискові пісні поділено на давні загальнопоширені, східні та західні⁸. Серед записів з Центрального та Східного Полісся небагато зразків давніх колисанок – по два варіанти пісні “Ой ходить Сон коло вікон” з Київщини та Чернігівщини. В цій пісні йдеться про двох міфічних істот: Сон і Дрімоту, які шукають де б їм заночувати, і зупиняються в теплій хаті дбайливого господаря присипляти маленьку дитину.

¹ Дитячий фольклор. Колискові пісні та забавлянки / Упоряд., прим. Г. В. Довженок. Нот. матеріал підготувала К. М. Луганська. Київ : Наук. думка, 1984 (Серія «Українська народна творчість»).

² Її записи опубліковано 1929 р., частково з мелодіями у нотатції М. П. Гайдая: Заглада Н. Побут селянської дитини. Матеріали до монографії с. Старосілля / Матеріали до етнології, І. Київ: Всеукраїнська академія наук, Музей антропології та етнології ім. Хведора Вовка, 1929.

³ Золоті ключі. Пісенник / Упоряд. Д. М. Ревуцький. Вип. 1-й та 2-й. Київ: Мистецтво, 1965.

⁴ Народні пісні Чернігівщини у запису Валентина Володимировича Дубравіна / Упорядник та редактор В. Г. Дубравіна. Чернігів, 2001.

⁵ Ой ти, просо-волоото: Українські народні пісні у записах Надії Данилевської та Миколи Ткача / Упоряд. Надія Данилевська. Ніжин: ТОВ «Видавництво „Аспект-поліграф”», 2008.

⁶ Чумарочка рябесенька: українські народні пісні у записах Надії Данилевської та Миколи Ткача / упоряди. Надія Данилевська, Микола Ткач. – Ніжин: ТОВ «Видавництво “Аспект-Поліграф”», 2011.

⁷ Клен було, чим не дерево : Українські народні пісні у записах Надії Данилевської та Миколи Ткача. Ніжин : ФОП “Пилипенко Н. В.”, 2014.

⁸ Єфремова Л. О. Частотний каталог українського пісенного фольклору. В трьох частинах. Ч. 1. Опис. Київ : Наук. думка, 2009. С. 24-42.

“Як не раз вказували дослідники цього жанру (колискових пісень – Л. Є.), – писала Г. В. Довженок, – персоніфіковані образи Сну та Дрімоти в східнослов'янському фольклорі відобразили уявлення наших далеких предків про сон, не як властивий людині фізичний стан, а як привнесений зовні. Суть цих образів, спільність їх для східнослов'янських колискових, стійкість мотивів, що розвиваються часом у своєрідні сюжети, є одним із свідчень древності самого жанру”⁹. Порівняння території поширення цих сюжетів з історичною картографією дозволяє припустити, що вони виникли та поширилися не пізніше XII–XIII ст., за часів існування Галицько-Волинського, Київського, Чернігівського та Переяславського князівств, в той час, як решта колискових, ймовірно має пізніше походження.

За частотним каталогом пісня “Ой ходить Сон коло вікон” має код ДС-КД-01 (дитячі пісні, виконувані старшими, давня колискова, № 1). Основна територія поширення цієї колісанки – Поділля, Волинь, Середня Наддніпрянина. На Середньому та Східному Поліссі – північ Київської та Чернігівської областей, (записи з Житомирщини та Сумщини відсутні), варіанти цієї пісні мають чотири сегментну дворядкову строфу із віршем (4+4)4. Інтонаційне об'єднання парних чотирискладовиків дозволяє розглядати віршову будову строфи як (8+8)2.

Усі записи, крім одного¹⁰, мають традиційний сюжет, у якому Дрімоту пропонують годувати калачами (мотив, запозичений зі східної колискової про дбайливих гулей). Наспівні варіантів пісні характеризують мінорний нахил ладу, складніша (порівняно зі східними колісанками) мелодія імпровізаційно-речитативного характеру з помітними рисами формульності та використанням однієї¹¹ або

двох¹² поспівок-формул, кожна з яких дорівнює восьмискладовому рядку поетичного тексту. Половина записів має системно повторюваний короткий заколисуючий рефрен “А-а”. На Київському Поліссі (№ 1) у наспівах простежуємо тенденцію до вільного речитативу, в якому можна виявити зародки типових для колісанок поспівок-формул¹³. Записи з Чернігівщини (№ 2) мають ще більше відмінностей від парландно-речитативного стилю виконання цієї колискової пісні в основних регіонах побутування. Тут наявні інтонаційно-формульна природа східних колісанок¹⁴.

Рефрен “А-а” мають варіанти іншої давньої колісанки, зафіксовані на Чернігівському Поліссі “Ходить котик по горі” (“Да ходить котик по землі”, ДС-КД-02а, № 3), у якій йдеться про kota, що носить сон у рукаві¹⁵. Її варіанти відрізняються речитативно-парландовим стилем виконання, дворядковою строфою зі складочисленням 7+7, варійованим у досить широких межах, дифтонгами у тексті, наявними в транскрипції О. Карапати, мелодикою імпровізаційного характеру в межах мінорного три-тетрахорду з субквартою. Серед записів з північної Житомирщини та Сумщини на даному етапі не виявлено записів давніх колісанок.

Решта колискових на Центральному та Східному Поліссі належать до східного типу. Сюжети східноукраїнських (у каталозі ДС-КС – дитячі пісні у виконанні старших, колискові східні) колискових пісень відзначаються порівняною стислістю та лаконізмом. Більшість з них мають відповідні паралелі у білоруському та частково російському фольклорі (№ 10).

Серед розповсюджених творів – колискова “Люлі, люлі, люлі” (ДС-КС-05, КС – ко-

України, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського. Київ : Логос, 2017. С. 44. № 1.

¹² Там само. С. 45., № 3.

¹³ Народні пісні Київщини (з колекцій збирачів фольклору) / Упоряд. та вступ. статті Л. О. Єфремової. НАН України, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського. Київ : Логос, 2017. С. 44-45, №№ 1, 3.

¹⁴ Народні пісні Чернігівщини (з колекцій збирачів фольклору). Київ : Логос, 2015. С. 37, № 1.

¹⁵ Народні пісні Чернігівщини у запису Валентина Володимировича Дубравіна. С. 187; Чумарочка рябесенька, с. 26.

⁹ Дитячий фольклор : колискові пісні та забавлянки / Упоряд., прим. Г. В. Довженок ; нот. матеріал підгот. К. М. Луганська. Київ : Наук. думка, 1984. С. 40-41.

¹⁰ Чумарочка рябесенька. С. 27.

¹¹ Народні пісні Чернігівщини (з колекцій збирачів фольклору) / Упоряд. та вступ. статті Л. О. Єфремової. НАН України, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського. Київ : Логос, 2015. С. 37. № 1; Народні пісні Київщини (з колекцій збирачів фольклору) / Упоряд. та вступ. статті Л. О. Єфремової. НАН

лискова східна) із стійким мотивом прильоту до колиски (дитини) голубів (гуль). У записах з Наддніпрянщини гулі у червоних чоботях розмірковують, чим нагодувати дитину. Натомість у варіанті з Житомирщини, зафіксованому нами в Малинському районі від В. В. Старченко (№ 4), гулі пропонують подарувати дитині черевички та хустку¹⁶. Маємо кілька записів цієї пісні з півночі Чернігівської області. У запису В. Дубравіна з Ріпкинського району співачка закликає гулів не будити сплячого дитяти¹⁷ (мотив запозичений з пісні про kota ДС-КС-07). У нашому записі з Козелецького району гулі прилетіли колихати дитину¹⁸. А у варіанті з Чернігівського району гулі запитують, що дати дитині (№ 5)¹⁹. У запису В. Дубравіна з Конотопського району Сумської області серед інших мотивів також наявний мотив прильоту гуль (№ 6)²⁰, а у нашому записі з Глухівщини також основним є мотив прохання до гулів не будити малечі (№ 7).

Строфа наведених варіантів пісні дворядкова (іноді трирядкова), у кожному рядку від 6-и до 8-и складів. При цьому в кожному окремому варіанті складочислення більш-менш стійке. Так, у запису з с. Карпилівка Козелецького району рядки шестискладові, з с. Глиненки Ріпкинського району та с. Бочечки Конотопського району – семискладові, з с. Мньова Чернігівського району та с. Уздиці Глухівського району – восьмискладові, а у запису з с. Чоповичів Малинського району складочислення вільно коливається від шести до восьми складів. Можна припустити, що у варіантах цієї пісні основне складочислення шестискладове, яке може бути розширене за рахунок додаткових слів до восьми-складового з поділом на 4+4.

¹⁶ Народні пісні Житомирщини (з колекцій збирачів фольклору) / Упоряд. та вступ. статті Л. О. Єфремової; НАН України, ІМФЕ, ім. М. Т. Рильського. Київ: Наук. думка, 2012. С. 56. № 1.

¹⁷ Народні пісні Чернігівщини у запису Валентина Володимировича Дубравіна. С. 190.

¹⁸ Народні пісні Чернігівщини (з колекцій збирачів фольклору). Київ: Логос, 2015. С. 37. № 2.

¹⁹ Там само. С. 37. № 3.

²⁰ Пісні Сумщини. Фольклорні записи Дубравіна В. В. Київ: Муз. Україна, 1989. С. 278.

Інтонаційне наповнення варіантів досить різноманітне, тут і повторення однієї висхідно-низхідної мелодичної формули, яка дорівнює рядкові вербального тексту (с. Карпилівка); вона ж із прикінцевою висхідною інтонацією у варіанті з с. Мньов. Комплекс із двох контрастних інтонацій, низхідної та висхідної, у межах одного пісенного рядка присутній у варіанті з Сумщини, у нижчому та вищому регістрах – у запису з В. Дубравіна з с. Глиненка. У варіантах з Сумщини та с. Чоповичі на Житомирщині спостерігаємо довільну послідовність двох та більше формульних інтонаційних комплексів. У всіх записах переважає мінорний нахил ладу.

Кіт – головна дійова особа центрально- та східно-поліських колісанок. У піснях його попереджають, йому погрожують, закликають до праці. Навіть, якщо у деяких піснях не йдеться безпосередньо про хатнього пухнастика, його так чи інакше згадують співаки, вплітаючи у тексти мотиви, пов'язані з котом (двома котами), рідше – кицею (№ 8). Це ж стосується й розгорнутої пісенної імпровізації, яку виконала В. Дубравіна О. О. Макаренко, співаючи пісню “На kota воркота” (ДС-КС-18) про погрози побиття дитині, яка не бажає спати²¹ (№ 12). Варіант цієї пісні записано також на Київщині (№ 13).

Між котом і кицею відбуваються порівняння та цілі дієві сцени, як от у варіантах пісні “Пішла киця по водицю” (ДС-КС-14, котик рятує кицю, яка втонула у криниці) у записах В. Дубравіна²² (№ 14) з Чернігівського Полісся, розповсюдженої на східних, західних та центральних українських територіях. Скорочені варіанти цієї колісанки і навіть з відмінним змістом проспівали у с. Некрасове Глухівського району на Сумщині (№ 15). Пісня має чотирисегментну строфу зі складочисленням (4+4)2 та наявністю комплексу з двох контрастних інтонацій у всіх варіантах мелодій.

У коліскових піснях в цілому переважають сюжети, присвячені коту, що підтверджує народну назву колісанок “співати kota”. На Поліссі побутує чимало розповсюджених та

²¹ Там само, с. 186.

²² Народні пісні Чернігівщини у запису В. Дубравіна. С. 185-186, вар. Б і В.

рідкісних коліскових пісеньок, часом контамінованих, присвячених саме коту. Завдяки контамінації коліскові пісні часто ніби перетікають одна в одну, як і у пісні “Ой люлі, коток” в запису В. Дубравіна з Чернігівського району²³. Тут відбулося поєднання сюжету про kota і мишку (ДС-КС-09) та прохання до kota не ходити по хаті (№ 20).

Пісня-пересторога коту не ходити по хаті (ДС-КС-07) є однією з найбільш поширених у корпусі коліскових пісень, зокрема й у Центральному та Східному Поліссі (№№ 16-20). Сучасні співаки молодшого покоління знають цю пісню з дитячих програм телебачення, про що свідчать загальновідомі мелодія та слова (№ 17). Чотирирядковий варіант пісні записано нами на Житомирщині у Малинському районі²⁴ (№ 16). Відповідно пісня має чотирисегментний наспів будови aa:bb₁, мало типовий для колісанок, у мінорному трихорді з допоміжною субсекундою та стартовою субквартою.

Записи з Київського Полісся²⁵ мають строфічну будову з шістьма-вісьмома складами у рядку та сюжетним мотивом покарання дитини різками за те, що вона не спить. Ці варіанти мають також подібне інтонаційне наповнення мелодії, в основі якої лежить повторення формульної інтонації, яке відповідає текстовому рядку.

Сюжетні мотиви прохання до kota не будити дитини, побиття kota або дитини характерні для багатьох коліскових пісень східноукраїнського походження. Пісня-погроза побиттям коту має локальне поширення і зафіксована переважно на Чернігівському Поліссі. Мотив заборони коту (котам) не густити (ДС-КС-06), не ходити по хаті (ДС-КС-07), не будити дитяти; не ходити в садочок, не полохати діточок (ДС-КС-08) тут набуває нового значення. У варіанті із с. Форостовичі Новгород-Сіверського району²⁶ кицю просять не ходити по комишу, поки мати заколише дитину.

²³ Народні пісні Чернігівщини (з колекцій збирачів фольклору). Київ : Логос, 2015. С. 193-194.

²⁴ Народні пісні Житомирщини (з колекцій збирачів фольклору). Київ : Наук. думка, 2012. С. 53. № 3.

²⁵ Народні пісні Київщини. С. 57-58. №№ 29-30.

²⁶ Народні пісні Чернігівщини у запису Валентина Володимировича Дубравіна. С. 193.

Але найбільш поширений мотив – погрози коту (киці) побиттям за непослух. Якщо кіт ходитиме по лавці – погрожують бити по лапці, якщо по мосту (столу) – битимуть по хвосту, якщо по полиці – битимуть по пиці. Звичайно, тут особливого значення набуває рима: лавці – лапці, мосту – хвосту, скрині – спині. Цей фольклорний твір за сюжетом найбільш близький до пісні “Котику сіренький” (ДС-КС-07), тому йому наданий каталожний код ДС-КС-07а (№№ 21-23).

Строфи варіантів пісні дворядкові восьми-семискладові, що важко піддаються сегментації. Кожну строфу або цілу пісню супроводжує заколисуючий рефрен “А-а-а”. З боку мелодики тут можна вирізнити два інтонаційно-формульних типи: 1) цілісна висхідно-низхідна інтонація відповідає несегментованому рядку строфи (с. Овчарівка Менського району)²⁷, яка у запису з смт Ріпки Ріпкинського району завершується висхідним терцевим післязвучом²⁸ та 2) восьмискладовий пісенний рядок сегментується на два сегменти 5+3, кожному з яких відповідає коротша інтонація, при цьому друга контрастує першій своєю протяжністю (запис з с. Сахнівка Менського району з позначенням дифтонгів у вербальному тексті²⁹) або висхідним рухом запитального характеру³⁰. Усім варіантам притаманний мінорний лад в межах терції або кварта, початок інтонування із субкварти. У більшості випадків інтонування завершується коротким висхідним терцевим звуком. Заколисуючий рефрен “А-а-а” – низхідно-висхідна інтонація на III-I-III щаблях основного мінорного трихорду.

У варіантах пісні “А люлі, люлі, коток” (ДС-КС-13) про kota-злодюжку зазвичай kota б’ють за вкрадене й просять не красти, а вчитися робити. Натомість у записах з Житомирського Полісся виявляється, що вкрадений мед з’їла баба, а на kota сказала³¹. Йдеть-

²⁷ Компакт диск «Коліскові», № 34. Наша розшифровка.

²⁸ Народні пісні Чернігівщини у запису Валентина Володимировича Дубравіна. С. 188.

²⁹ Ой ти, просо-волото. С. 168.

³⁰ Народні пісні Чернігівщини у запису Валентина Володимировича Дубравіна. С. 189.

³¹ Дитячий фольклор. С. 240-241, № 688.

ся про записи М. П. Гайдая та Є. В. Єфремова з Коростенщини та наш – з Малинського району³² (№№ 24-25).

У піснях kota залучають до суспільно-корисної праці. Він ловить перепілок (м'ясо на юшку, пір'я на подушку), його просять пошити сорочки (№ 26), заколихати дитину (№№ 27-28), нагодувати курей (№ 31). У варіантах пісні “Ой ти, котик сірий” (ДС-КС-12, №№ 29-31) kota просять замітати хату й сіни.

У відтворенні колискових пісень різними виконавцями спостерігаємо кілька основних тенденцій: 1) по-можливості точне відтворення побутуючої пісні, навіть у скороченому вигляді, якщо виконавиця не пам'ятає повного тексту; 2) виконання низки пісень на одну мелодію, подібно до практики співу над колискою; 3) використання одного сюжетного мотиву для подальшої імпровізації тексту на власний розсуд. Останню тенденцію простежуємо у варіантах пісні “Ой ти, котик сірий” (ДС-КС-12, № 29), де початковий мотив заохочення котика працювати (вимести сіни) розростається до сюжетно розвиненої пісні-діалогу, у якій кіт перекладає доручення на бабусю (запис від переселенки з Поліського району на Київщині) або kota додатково просять нагодувати курей (у запису з Чернігівщини³³).

Тільки на Житомирському Поліссі побутують колискові пісні західного типу (КЗ). Тут М. П. Гайдаєм записана колісанка, типова для західноукраїнського приколискового співу, “Ой вирвалася учинька тонкая” (ДС-КЗ-01, № 9)³⁴. Польські впливи позначилися на колисковій пісні “А-а, люлі, спатки”³⁵ з розповсюдженим сюжетним мотивом західноукраїнських колісанок – мати залишає немовля – з Коростенщини. Більшість східних колискових пісень три-чотиристрофні (або більше), західні – двострофні.

Західні колісанки про бабу записані на Житомирщині (“Люлі, люлі, люлюта”³⁶, № 32) та Чернігівщині (“Ай ну, люлі, гу-та-

та”³⁷, № 33). Російські впливи у використанні сюжетного мотиву заборони немовляті лягати скраю та приспівки “Баю, бай” простежуємо у записах зі сходу означеного регіону – Чернігівського³⁸ та Сумського³⁹ (№№ 10, 27) Полісся.

Дитячі забавлянки – це дитячий фольклор, виконуваний дорослими для дітей, призначений для розваги та навчання дітей в ігровій формі. До них належать чукикалки та ігрові пісеньки для найменших. Їх співають, виконуючи відповідні рухи з дитиною.

К. Квітка записав дитячу пісеньку-забавлянку “Мишечки-скроботушечки” у м. Звягелі Луцького пов. на Волині (нині м. Новоград-Волинський Житомирської обл.)⁴⁰. Серед поширених на Поліссі забавлянок варіанти пісні “Ладушки” (ДС-ЗІ-01, №34)⁴¹. Маленьким діткам співають пісеньку «Сорока-ворона» (ДС-ЗІ-03). У с. Старосілля (нині Городнянського району) її записувала Н. Заглада⁴². Нами вона зафіксована у с. Мньов Чернігівського району⁴³ та с. Уздиця Глухівського району Сумської області в рецитації на двох звуках в обсязі великої секунди та з характерною поліською вимовою (№ 35). Відомі також пісні до казок⁴⁴ та жартівливі забавлянки (№ 36). Більшість з цих фольклорних творів дорослі інтонують за допомогою повторення формульної інтонації або рецитативом на одному чи кількох звуках.

Коли дитину дорослі пестять, підкидають, чукикають, співають також пісень-чукикалок. У Звягелі К. Квітка записав чукикалку «Гопа, гопа, гопапа» ДС-ЗЧ-02 від Ольги Косач (Ольга Петрівна Косач 1849–1930, письменниця, псевдонім Олена Пчілка, мати Лесі Українки) та алегоричну жартівливу дитячу

³⁷ Клен було, чим не дерево. С. 98-99.

³⁸ Народні пісні Чернігівщини. С. 38. № 5.

³⁹ Пісні Сумщини. С. 280.

⁴⁰ Квітка К. Українські народні мелодії. Зібрав Климент Квітка. ЕЗ, т. II. Київ : Слово, 1922. С. 230. № 730; Дитячий фольклор. С. 328. № 40.

⁴¹ Народні пісні Київщини. С. 65. № 47; Народні пісні Чернігівщини. С. 38. № 6.

⁴² Заглада Н. Побут селянської дитини. №№ 1, 3, 10.

⁴³ Народні пісні Чернігівщини. С. 39. № 7.

⁴⁴ Там само. С. 39. № 9.

³² Народні пісні Житомирщини. С. 58, №№ 4-5.

³³ Чумарочка рябесенька. С. 26-27.

³⁴ Дитячий фольклор. С. 156. № 406.

³⁵ Народні пісні Житомирщини. С. 62, № 13.

³⁶ Там само. С. 62. № 12.

пісеньку “Два півники, два півники горох молотили” (ДД-ПТ-02)⁴⁵.

Ритміка забавлянок здебільшого проста, дводольна, відповідає рівномірним рухам дорослого й дитини. Мелодика переважно речитативна або ритмічно-жартівлива, зрозуміла немовляті. Найчастіше забавлянки ритмічно проказують або виконують напівспівом. Так, виконавець пісні “Куй, куй чоботок” О. Васянович сказав: “А що її співати, вона ж на одній ноті?”.

Дитячі пісеньки також належать переважно до співаних речитативів. Це і заклички до сонечка та дощу: “Дощіку, дощіку, полини, полини” (ДД-ЗД-01, дитячі пісні, виконувани дітьми, закличка дощику) у запису М. П. Гайдая⁴⁶ з Житомирського Полісся, побудованому на двох звуках у межах малої терції, що ніби відтворює крапання дощу, та нашому з Київщини⁴⁷, заснованому на повторенні двосегментної формульної інтонації, яку можна розглядати як таку, що складається з двох простеньких низхідних інтонацій. Цікава близькість текстів закличок дощу з Житомирщини (№ 38) й запису з Сумщини (№ 39). Водночас, з мелодичного боку запис з Житомирщини М. П. Гайдая (№ 38) простіший, побудований на короткій формульній інтонації, а записи з Сумщини від різних виконавиць мають ширший діапазон та імпровізаційно-речитативний характер. На повторенні формульної інтонації побудовані більшість інших творів суто дитячого фольклору, наприклад, ігрова лічилка “Котилася торба” (ДД-ІЛ-01, № 37)⁴⁸.

Особливою популярністю у дітей користувались зимові свята, під час яких дітлахи обходили двори, співаючи дитячі колядки, щедрівки та засівалки. Родичі та сусіди обдаровували малечу за віршоване проказування, речитативне скандування, наближене до співу новорічних та різдвяних побажань. На Чернігівщині М. Мишастий записав низку

дитячих щедрівок, у яких фігурує чарівна “пужка” – батіжок, зроблений з крученої соломки. Де вона махне, там жито росте. Щедрівники просять в господарів пирога, погрожуючи у разі відмови зайняти вола⁴⁹.

Та найбільшого поширення у регіоні набула дитяча щедрівка “Щедрик-ведрик” (ДД-КЩ-08), записана на Житомирщині⁵⁰ (№ 40), Сумщині (№ 41) та більшою мірою на Чернігівщині⁵¹. Цією пісенькою діти, на Поліссі переважно у баби (№ 43) або тітки, просять вареник, грудочку кашки, ковбаси та сала. Вербальний текст пісні складається з п’ятишести дворядкових строф, кожен рядок яких має чотири-п’ять складів. Мелодія проста, заснована на низхідному русі двох звуків малої терції⁵² або на повторенні однієї незмінної поспівки-формули у межах трихорду – низхідна велика секунда та мала терція у ритмі 2222 21122⁵³ (№ 40) або низхідна велика терція та велика секунда⁵⁴. Іноді у варіантах цієї пісні з’являється справжній щедрівковий ритм 2112⁵⁵ або 1122⁵⁶.

У пісні “Щедрівочка щедрувала” (ДД-КЩ-09) міфічна щедрівочка на традиційному для колядування та щедрування місці – під вікном – просить тітку (бабу) пригостити тим, що вона наварила й напекла. Звуковий діапазон деяких варіантів пісні з Чернігівщини та Сумщини (№№ 44-45) ширший, порівняно з по-

⁴⁹ Народні пісні Чернігівщини. С. 41-44. №№ 14-17.

⁵⁰ Щедрий вечір. Ой радуйся, земле, Син Божий народився (новорічно-різдвяні співи з Житомирщини) / записи Л. В. Адамович та ін.; упорядкув. та вступ. стаття Л. О. Єфремової; передмова Л. В. Адамович; НАН України, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського. Київ: Логос, 2013. № 8.

⁵¹ Українські народні пісні в записах Михайла Гайдая / голов. ред. Г. А. Скрипник; наук. ред. і упоряд. М. М. Гайдай; НАНУ. ІМФЕ ім. М. Т. Рильського. Київ, 2010. С. 32. № 15; Народні пісні Чернігівщини. С. 60, А, Б, В.

⁵² Народні пісні Чернігівщини у запису Валентина Володимировича Дубравіна. С. 61, Б.

⁵³ Щедрий вечір, с. 28, № 8.

⁵⁴ Народні пісні Чернігівщини у запису Валентина Володимировича Дубравіна. С. 60, А.

⁵⁵ Там само. С. 61-62, В.

⁵⁶ Українські народні пісні в записах Михайла Гайдая. С. 32. № 15.

⁴⁵ Квітка К. Українські народні мелодії. С. 154, №№ 490, 491; Дитячі пісні та речитативи / Упоряд. : Г. В. Довженок, К. М. Луганська. Київ: Наук. думка, 1991. С. 201. № 509; с. 372, № 200.

⁴⁶ Дитячі пісні та речитативи. С. 38, № 1.

⁴⁷ Народні пісні Київщини. С. 66. № 52.

⁴⁸ Там само. С. 67. № 55.

передньо розглянутою, трихорд у кварти, низхідні інтонації великої секунди чергуються з низхідними квартовими ходами у рівному ритмічному русі або такий самий у межах мінорного трихорду, з дещо різноманітнішою ритмікою⁵⁷, решта мелодій речитативом охоплює діапазон терції.

Пісенний регіон Середнього та Східного Полісся стосовно зимового календарно-обрядового фольклору характеризується значним зближенням щедрівкового та колядкового репертуару, коли одну й ту ж пісню можуть співати як щедрівку і як колядку, тут більше, ніж будь-де колядки набувають рис щедрівки, зокрема, з використанням щедрівкового приспіву “Щедрий вечір”.

Це явище спостерігаємо у варіантах пісні-погрози зайняти вола за рога в разі відмови дати коляднику пирога (“Бігла теличка”, ДД-КЩ-02), яку можуть виголошувати, як окремо, так і в межах ширшої композиції. Цікаве її побутування на території краю. На північній Житомирщині цю колядку зафіксовано у її звичному вигляді, з інтонаційно-формульним наспівом на звуках мінорного трихорду, але з іншими початковими словами “Бичкі рогаті”⁵⁸. У записах з Менського району Чернігівської області ця колядка вплетена в ширший сюжетно-мотивний контекст: спочатку йдеться про новонародженого сина в родині, який підрастаючи має чарівну пужку, що допомагає рости збіжжю, далі йде відома колядка з проханням винести пиріжки та погрозою зайняти вола. Це низка записів М. Мишастого⁵⁹ (№№ 47-48) та варіант у запису М. Ткача та Н. Данилевської⁶⁰ (№ 46). Останній побудований на низхідній формульній інтонації в межах мажорного тетрахорду, яка переважається квартовими інтонаціями крайніх звуків. Записи М. Мишастого розгорнуті, з дво-триголосною фактурою, ймовірно, піддані обробці (№№ 47-48).

Малі колядники часто у зимових календарно-обрядових співах можуть бути представлені в зооморфних образах (ДД-КЩ-06):

⁵⁷ Народні пісні Чернігівщини. С. 40, № 13.

⁵⁸ Щедрий вечір. С. 31, № 14.

⁵⁹ Народні пісні Чернігівщини. С. 41-44. №№ 14-17.

⁶⁰ Ой ти, просо-волото. С. 51-52.

козла⁶¹, овечок або баранця⁶², свині⁶³ (№ 56) тощо. У низці дитячих новорічно-різдвяних співів з Чернігівського Полісся, подібно до новорічного язичницького звичаю водіння Кози, що провадили дорослі, колядником виступає рогата худоба, яка випрошує винагороду. В ролі колядників виступають бички (“Бички рогаті”, ДД-КЩ-05, №№ 49-50), воллик рогатий, овечки та, переважно, козел (козалець, козянець або й баранець, ДД-КЩ-06, №№ 51-53). В основі мелодій цих пісеньок лежить колядковий п’ятискладовик 11112, що свідчить про їх приналежність до дитячих колядок.

Однією з найпоширеніших на Житомирському Поліссі є дитяча колядка “Коляд, коляд, колядниця” (ДД-КЩ-01). В ній колядник просить у дядька (тітки, баби) паляницю, бажано з медом, а ще краще – гроші, в сучасних записах – також руб бумажний або конфету (№ 54). Її вербальний текст має здебільшого три дворядкові строфи з шести-восьми складовими рядками. Мелодії речитативного складу проголошуються у рівномірній ритміці, швидше щедрівкового типу 1111 1111. Тут також переважає низхідна інтонаційність в межах, ді-трихорду в кварти з великою⁶⁴ або малою⁶⁵ секундою, у ширшому діапазоні говіркою⁶⁶.

У пісні з Чернігівщини з рецитацією на двох звуках в обсязі великої секунди “Колядин, колядин” (ДД-КЩ-03⁶⁷, № 54) колядник свідчить, що він один у батька, натомість має короткий кожущок і, мабуть, дуже змерз. Тільки у дитячому обрядовому зимовому фольклорі краю фігурує коляда, переважно як пригощання колядникам за віршовано-співане привітання (№№ 55-56).

У колядках та засівалках маленький хлопчик, щоб його побачили й почули, видирається

⁶¹ Українські народні пісні в записах Михайла Гайдая. С. 32. № 14.

⁶² Народні пісні Чернігівщини. С. 40. №№ 11-12.

⁶³ Щедрий вечір. С. 29. № 11.

⁶⁴ Дитячі пісні та речитативи. С. 108. № 221.

⁶⁵ Щедрий вечір. С. 23-24. №№ 2-3.

⁶⁶ Народні пісні Житомирщини. С. 65-66. № 21.

⁶⁷ Народні пісні Чернігівщини у запису Валентина Володимировича Дубравіна. С. 43.

на стовпчик. Про це йдеться у варіантах пісні “Маленький хлопчик” (ДД-КЩ-07) зі східного українського Полісся. Вони побудовані на коротких інтонаціях-формулах у межах дитрихорду⁶⁸. Щедрує й маленька дівчинка⁶⁹ або молода дівчина та хлопчик⁷⁰.

Більшість дитячих колядок і щедрівок мають речитативний склад мелодії типу скандування з перевагою яскраво вираженої низхідної інтонаційності. Найлегше скандувати у

парному метрі з віршовим ритмом чотирискладовика. В основі скандування лежить переважно формульна інтонація у вузькому діапазоні (секунда-терція-кварта). У кожному випадку ця формульність може бути як досить стислою, простою, так і інтонаційно урізаноманітною, більш розгорнутою.

Л. Єфремова

IMMEDIATE

⁶⁸ Там само. С. 43; Обрядові пісні Слобожанщини (Сумський регіон). Фольклорні записи та упорядкування В. В. Дубравіна. Суми: Университетская книга, 2005. С. 118.

⁶⁹ Народні пісні Чернігівщини. С. 39. № 9.

⁷⁰ Ой ти, просо-волото. С. 32.

Коліскові та дитячі пісні

1. А, а, а, да ходить Сон коло вікон (ДС-КД-01)

♩ = 90 Повільно, але рішуче

1. А, а, а, да хо - дить Сон ко -
-ло ві - кон, а Дре - мо - та ко - ло пло - та.
2. А, а, а, пи - та - є - ться Сон
Дре - мо - ти: - Де мі бу - дем но - чу - ва - ти?
3. - А, а, там бу - дем мі на - чу - ва - ти, де ха - ти - но - нька
те - пленька, де ди - ти - но - євка ма - ле - нька, а, а, а.

♩ = 70 Повільно

Вар. 1. |Ой хо - дить Сон ко - ло ві - кон,| а Дрі - мо - та кру - гом пло - та.
2, 4. 1 пи - та - є Сон Дре - мо - ти: - Де мі бу - дем но - чу - ва - ти?
3. - А мі пі - дем в ту ха - ти - ну, там, де спить ма - ла ди - ти - на. 4. - ти.

1. А, а, а,
Да ходить Сон коло вікон,
А Дремота коло плота.

2. А, а, а, питається Сон Дремоти:
- Де ми будем начувати?

3. - А, а, там будем ми начувати,
Де хатинонька тепленька,
Де дитинонька маленька,
А, а, а.

Зва. 18. 12 1995 р. Єфремов Є., Клименко І. у с. Оране Іванківського р-ну Київської обл. від Бе
ляєвої Марії Омелянівни, 1924 р. н. Коліскові, № 25. Транскрипція Єфремової Л. О., № 11. Вар. зап.
2 вересня 2015 р. Єфремова Л. О., Яринчина О. М., Белобородова Д. О. у с. Велика Бугайка Васи
льківського р-ну Київської обл. від переселенки з с. Луб'янка Поліського р-ну Безверхої Галини Іванівни,
1958 р. н. Транскрипція Єфремової Л. О. № 7. Народні пісні Київщини. С. 44-45. №№ 1, 3

2. Ходить Сон коло вікон (ДС-КД-01)

Помірно

1. Хо-дить Сон ко - ло ві-кон, а Дріє-мо - та ко - ло пло-та. А, а, а.

2. Чим ми бу - дем го - ду - ва - ти ту Дріє - мо - ту ко - ло ха - ти? А, а, а.

3. Бу - дем йо - му да - ва - ти ка - ла - чи. А, а, а.
Що - би спа - ння - чко вно - ці. А, а, а.

$\text{♩} = 60$ Помірно

1. Хо-дить Сон ко-ло ві-кон, а Дрі-мо-та ко-ло пло-та, 2. пи-та-сть-ся Сон Дрі-мо-та:
- Де ж ми бу - дем но - чу - ва - ти, де ж ди - ти - нонь - ку ка - ча - ти?

1. Ходить Сон коло вікон,
А Дріємота коло плота. А, а, а.
2. Чим ми будем годувати
Ту Дріємоту коло хати? А, а, а.
3. Будем йому давати калачи. А, а, а.
Щоби спаннячко вночі. А, а, а.

Зап. 1986 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Ленінівка (Сахнівка) Менського р-ну Чернігівської обл. від Єпістини Реус, 1912 р. н. Транскрипція Карапати О. Чумарочка рябесенька. С. 27. Вар. зап.: 29 червня 2010 р. Єфремова Л. О. у с. Карпилівка Козелецького р-ну Чернігівської обл. від Яцухненко Любов Петрівни, 1964 р. н. № 3. Це я не знаю, де я взяла – (прим. вик.). Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 37. № 1.

3. Да ходить котик по земліє (ДС-КД-02а)

Вільно

1. Да хо-дить ко - тик по зе - мліє, да но-сить сон же в ру-ка-віє, а - а - а

2. Да у-сієм діє - ткам пра-да - є, а та-біє, ди-ти - но, так да-є, а - а.

3. Да у-сім діє - ткам по жміє - шіє, а та-біє, ки - ня, по міє - ріє, а - а

1. Хо - дить ко - тик по го - ре, но - сить сон у ру - ка-ве. А - а, бай, бай.
2. У - сім ді - ткам про - да - є, а Мі - ше - ччі так да - є.

1. Да ходить котик по землі,
Да носить Сонка в рукаві,
А-а-а.

2. Да усім діткам продає,
А тобі, дитино, так дає.
А-а-а.

3. Да усім діткам па жмієнці,
А тобі, дитино, па м'єрці.
А-а-а.

Зап. 1986 р. у с. Сахнівка Менського р-ну від Є. Реус. Чумарочка рябесенька. С. 26. Вар. записано 1981 р. Дубравним В. В. у с. Бирине Новгород-Сіверського р-ну від Картак М. І. Народні пісні Чернігівщини у запису Валентина Володимировича Дубравіна. С. 187.

4. Люлі, люлі, люлі (ДС-КС-05)

1. Лю - лі, лю - лі, лю - лі, при - ле - ті - ли гу - лі.

2. При - ле - ті - ли го - люб - ці та й по - сі - ли на біль - ці.

3. Ста - ли ду - мать ще й га - дать, шо Ган - ну - сі да - ру - вать?

4-7. По - да - ру - єм че - ре - віч - ки, щоб хо - ди - ла на му - зич - ки.

1. Люлі, люлі, люлі,
Прилетіли гулі.

2. Прилетіли голубці
Та й посіли на більці.

3. Стали думать ще й гадать,
Шо Ганнусі дарувать?

4. Подаруєм черевічки,
Шоб ходила на музички.

5. Шоб у її ніжечки
Не кололи каменці.

6. А на її голівочку
Пов'яжемо хустиночку,

7. Шоб голівку донечкі
Не пекло її сонечко.

Зап. 2012 р. Єфремова Л. О. у с. Чоповичі Малинського р-ну Житомирської обл. від Старченко Надії Володимирівни, 1935 р. н. № 1. Було два виконання пісні, друге з яких більшою мірою відрізнялося у мелодії, ніж у тексті. В обох випадках співачка міняла тональність співу. (Л. Є.). Народні пісні Житомирщини. С. 56. № 1.

5. Люлі, люлі (ДС-КС-05)

$\text{♩} = 90$

1. Лю - лі, лю - лі, на - ле - те - лі се - рі гу - лі

2. дай по - се - лі на во - ро - тех у чер - во - нень - ких ча - бо - тех. 3. Да - вай гу - лі гур - ко - ва - ті, да - вай в Лю - доч - ки пи - та - ті:

4. – А що та - бє, Люд - ка, да - ті? Да ца - лун - ці пуд га - лов - кі,

Вар. $\text{♩} = 60$ Повільно

5. а м'ят - ки пуд п'ят - кі щоб бу - ло м'я - кень - ко спат - кі.

1. Лю - лі, лю - лі, лю - лі, на - ле - ті - ли гу - лі,
2. сі - ли на ка - ли - ну ко - ли - хать ди - ти - ну.

Вар. 1 $\text{♩} = 84$ Спокійно

1. Ой лю - лі, лю - лі, лю - лі, дай по - се - лі на лю - лі,
дай на - ле - те - лі гу - лі

2. Да на - ча - лі ше - бе - тать дай ма - лень - ке про - буж - дать.
3. А ви, ну - лі, не гу - дить,
дай ма - лень - ке не бу - дить.

1. Люлі, люлі,
Налетелі сері гулі	4. – А що табє, Людка, даті?
Да цалункі пуд галовкі,
2. Да й поселі на воротех
У червоненьких чаботех.	5. А м'ятки пуд п'яткі,
Шоб було м'якенько спаткі.
3. Давай гулі гурковаті,
Давай в Людочки питаті:	

Зап. 30 червня 2010 р. Єфремова Л. О., Коваль-Фучило І. М. у складі експедиції ІМФЕ у с. Мньов Чернігівського р-ну Чернігівської обл. від Бородіної Катерини Іонівни, 1936 р. н. № 1 (44). Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 37, № 3. Вар. зап. 29 червня 2010 р. Єфремова Л. О. у складі експедиції ІМФЕ у с. Карпилівка Козелецького р-ну Чернігівської обл. від Яцухненко Любов Петрівни, 1964 р. н. Там само. С. 37, № 2. Вар. 1 зап. 1984 р. Дубравін В. В. у с. Глиненка Ріпкінського р-ну Чернігівської обл. від Манойленко Лідії Микитівни, 1921 р. н. Народні пісні Чернігівщини у запису Валентина Володимировича Дубравіна. С. 190.

6. Ай ну, люлі, дитя, спать (ДС-КС-05)

$\text{♩} = 88$ Поволі

1, 2, 4. Ай ну, лю - лі, ди - тя, спать,
а бу - ду ко - ли - хать.

3, 5. Ай ну лю - лі, лю - лі, лю - лі,
на - ле - ті - ли сі - рі гу - лі.

1. Ай ну, люлі, дитя, спать,
А я буду колихать.	4. А ти, Валя, не зівай,
З них чобітки познімай
Да на ніжки надівай,
2. Колисочка новенька,
Спи, дитинко маленька.	5. Щоб босенька не ходила,
Чужих діток не смішила.
3. Ай ну, люлі, люлі, люлі,
Налетіли сірі гулі.	

Зап. 1969 р. Дубравін В. у с. Бочечки (у зб. Бочки) Конотопського р-ну Сумської обл. від Лучко Одарки Іллівни, 1909 р. н. Пісні Сумщини. С. 278.

7. Люлі, люлі (ДС-КС-05)

$\text{♩} = 96$ Помірно

1. Лю - лі, лю - лі, на - ле - ті - ли гу - лі.

2. Во - ни сі - ли на во - ро - тях у че - рво - не - ньких чо - бо - тях.
Для закінчення

3-4. А ви, гу - лі, не гу - ді - те Ой лю - лі, лю - лі.
і Та - не - чку не бу - ді - ді

1. Люлі, люлі,
Налетіли гулі.	2. А ви, гулі, не гудіте
І Танечку не будіте.
2. Вони сіли на воротах
У червоненьких чоботях.	3. А Танечка буде спати,
А я буду колихати.
Ой люлі, люлі.

Зап. 30 вересня 2019 р. Єфремова Л. О., Гавриленко В. В., Кобзиста О. В. у с. Уздиця Глухівського р-ну Сумської обл. від Тищенко Поліни Павлівни, 1941 р. н. Транскрипція Єфремової Л. О. № 2 (120).

8. Е, е, дитя, спать (ДС-КС-19)

$\text{♩} = 50$

1. Е, е, ди - тя, спать, а я бу - ду ко - ли - хать.

2. А я бу - ду ко - ли - хать, Го - сподь бу - де го - ду - вать, а я бу - ду зо - дя - гать.

3. Йа на ко - та во - рко - та, на ди - ти - ну дрі - мо - та.

1. Е, е, дитя, спать,
А я буду колихать.

2. А я буду колихать,
Господь буде годувать,
А я буду зодягать.

3. Йа на kota воркота,
На дитину дрімота.

Зап. 1919 р. М. П. Гайдай у с. Селець Житомирського пов. (нині Черняхівського р-ну Житомирської обл.) від К. Гриценюк, 60 р. Дитячий фольклор. С. 58. № 40.

9. Ой вирвалася учинонька тонкая (ДС-КЗ-01)

$\text{♩} = 60$

1. Ой ви-рва-ла-ся у-чи-но-нька* то-нка - я та й за-би-ла-ся
ди-ти-но-нька ма-ла. 2. Ой не жаль же мні у-чи-но-ньки то-нке - ї,
ти-лько жаль ме-ні ди-ти-но-ньки ма-ле(ї). А, а, а!

1. Ой вирвалася учинонька тонкая
Та й забилася дитинонька мала.

2. Ой не жаль же мні учиноньки тонкеї,
Тільки жаль мені дитиноньки малеї.
А, а, а!

Зап. 1919 р. М. П. Гайдай у с. Калинівка Житомирського пов. на Волині (нині Житомирський р-н Житомирської обл.) від Павла Ткаченка. Дитячий фольклор. С. 156. № 406.

10. Баю, баюшкі, баю (ДС-КС)

$\text{♩} = 60$ Повільно

1. Ба - ю, ба - ю - шкі, ба - ю, не ло - жи - ся на кра - ю,
2. при - йде сі - ре - нький во - вчок, схва - тить те - бе за бо - чок!

1. Баю, баюшкі, баю,
Не ложися на краю,

2. Прийде сіренький вовчок,
Схватить тебе за бочок!

Зап. 30 вересня 2019 р. Єфремова Л. О., Гавриленко В. В., Кобзиста О. В. у с. Уздиця Глухівського р-ну Сумської обл. від Лисенко Наталії Іванівни, 1935 р. н. Транскрипція. Єфремової Л. О. № 1 (119).

* Вєрвєчка (від "учепити").

11. Да люлі, люлі, люлешуку (ДС-КС)

$\text{♩} = 88$ Помірно

1. Да лю - лі, лю - лі, лю - ле - ши - ку,
да зва - ру та - бе ку - ле - ши - ку.

2. а жі - тно - го, пше - ні - чно - го,
а я - чно - го пре - сма - чно - го.

3. а - вся - но - го, пра - ся - на - го
а гре - цько - го, ні - ме - цько - го,

а, а, а!

1. Да люлі, люлі, люлешуку,
Да звару табе кулешуку

2. А жітного, пшенічного,
А ячного пресмачного,

3. Авсяного, прасяного,
А грецького, німецького,
А, а, а!

Зап. 02.08 1997 р. Карпенко С. у с. Червоний Маяк (нині с. Овчарівка) Менського р-ну Чернігівської обл. від Дурко Катерини Костянтинівни, 1938 р. н. Компактдиск "Колискові", № 34. Транскрипція Єфремова Л. О.

12. На кога воркота (ДС-КС-18)

$\text{♩} = 80$ Поволі

1. На ко - та во - рко - та, а на Са - шку дрі - мо - та.

2-8. Кіт - во - ркіт ри - бку по - їв, а Са - ше - ньці спать зве - лів.

1. На кога воркота,
А на Сашку дрімота.

2. Кіт-воркіт рибку поїв,
А Сашеньці спать звелів.

3. Лежить Сашка та й не спить,
У віконечко глядить,

4. Дайте різки із берізки,
Будем Сашеньку бить.

5. Іде сон до вікон,
Нічка суне з всіх сторон.

6. Лежить кіт близ воріт,
Чеше лапкою живіт.

7. Ай-ну, люлі, дитя, спать,
Бо приїде вража рать,

8. Щоб Сашунечку забрать,
Ай-ну, люлі, Саша, спать.

Зап. 1986 р. Дубравін В. В. у с. Бужанка Коропського р-ну Чернігівської обл. від Макаренко Олександри Олексіївни, 1917 р. н. Народні пісні Чернігівщини у запису Валентина Володимировича Дубравіна. С. 186.

13. А не ходи, кищечка (ДС-КС)

$\text{♩} = 102$ Рухливо

1. А не хо-ди, ки-це-чка, по ко-ми-шу, а я сво-го Па-вли-ка
за-ко-ли-шу.

2. Гу-та-та, гу-та-та, гу-та-та,
чо-рна мо-рда у ко-та,
3. у ки-це-чки бі-ла,
сме-та-нку по-ї-ла.

1. А не ходи, кищечка,
По комишу,
А я свого Павлика
Заколишу.
2. Гу-та-та, гу-та-та,
Чорна морда у kota,
3. У кищечки біла, –
Сметанку поїла.

Зап. 1981 р. Дубравін В. В. у с. Форостовичі Новгород-Сіверського р-ну Чернігівської обл. від Красногор Євдокії Харитонівни, 1905 р. н. Народні пісні Чернігівщини у запису Валентина Володимировича Дубравіна. С. 193.

14. Пішла киця по водицю (ДС-КС-14)

$\text{♩} = 110$ Рухливо

1) 1. Пі-шла ки-ця по во-ди-цю,
у-то-пи-лась у кри-ни-ці.

1) 2. Пі-шов ко-тик ря-ту-вать.

1. Пішла киця по водицю,
Утопилась у криниці.
2. Пішов котик рятувать
Та з криниці витягать.
3. Витяг кицю він за вухо,
Положив її, де сухо:
4. – Лежи, кицю, не вставай,
А я піду за Дунай.
5. Возьму собі рукавець
Та й принесу ягідець.
6. Та ягідок наберу,
Усім діткам подарю.
7. Усім діточкам по жменьці,
А Іваночку у мірці.

Зап. 1984 р. Дубравін В. В. у с. Гірки Новгород-Сіверського р-ну Чернігівської обл. від Костюк Марії Несторівни, 1922 р. н. Народні пісні Чернігівщини у запису Валентина Володимировича Дубравіна. С. 185, Б.

15. Пішла киця по водицю (ДС-КС-14)

$\text{♩} = 70$ Помірно

1. Пі-шла ки-ця по во-ди-цю та й вто-пи-лась у кри-ни-цю.

2. Ми не бу - дем ки - цю ря - то - ва - ти, во - на не да - є ди - тя - то - чку спа - ти.

**1. Пішла киця по водицю
Та й втопилась у криницю.**

**2. Ми не будем кицю рятувати,
Вона не дає дитяточку спати.**

Зап. 29 серпня 2019 р. Єфремова Л. О., Гавриленко В. В., Кобзиста О. В. у с. Некрасове Глухівського р-ну Сумської обл. від Олійник Світлани Миколаївни, 1957 р. н. Транскрипція Єфремової Л. О. А нам спіивали: пішов котик рятовати. (Прим. вик.).

16. Коту сірий, коту білий (ДС-КС-07)

$\text{♩} = 90$ Помірно

1. Ко - ту сі - рий, ко - ту бі - лий, да не хо - ди кру - гом ха - ти.

2. Ой не хо - ди кру - гом ха - ти, не бу - ди мо - го ди - тя - ти.

**1. Коту сірий, коту білий,
Да не ходи кругом хати.**

**2. Ой не ходи кругом хати,
Не буди мого дитяти.**

Проказала:

Бо дитятко хоче спати.

Зап. 2012 р. Єфремова Л. О. у с. Чоповичі Малинського р-ну Житомирської обл. від Старченко Надії Володимирівни, 1935 р. н. Народні пісні Житомирщини. С. 53. № 3.

17. Котику сіренькій (ДС-КС-07)

$\text{♩} = 60$ Неспішно

1,3, 5. Ко - ти - ку сі - ре - нькій, 2, 4. ко - тик во - ло - ха - тий,
ко - ти - ку бі - ле - нькій, не хо - ди по ха - ті,

**1. Котику сіренькій,
Котику біленькій,**

**2. Котик волохатий,
Не ходи по хаті.**

**3. Не ходи по хаті,
Не буди дитяти,**

**4. Дитя буде спати,
Котик воркотати.**

**5. Ой на kota воркота,
На дитину дрімота.**

Зап. 29 серпня 2019 р. Єфремова Л. О., Гавриленко В. В., Кобзиста О. В. у с. Некрасове Глухівського р-ну Сумської обл. від Сергієнко Юлії Василівни, 1981 р. н. Транскрипція Єфремової Л. О.

Зап. 1987 р. Дубравін В. В. у с. Черниш Чернігівського р-ну Чернігівської обл. від Кононенко Прасковії Сергіївни, 1930 р. н. Народні пісні Чернігівщини у запису Валентина Володимировича Дубравіна. С. 193-194.

21. А, а, ай люлі, люлі (ДС-КС-07а)

$\text{♩} = 76$ Наспівно

А, а, ай люлі, люлі, а, а.

1-4. Не хо-ди, ки-ця, по ха - ті, бо ди-тя-тко хо-че спа - ті. а, а, люлі.

А, а, ай люлі, люлі, а, а.

1. Не ходи, киця, по хаті,
Бо дитятко хоче спаті, а, а, люлі.
2. Бо дитятко хоче спаті,
А я буду колихаті, а, а, люлі.
3. Не йди, киця, по мосту,
Буду бити по хвосту,
А, а, люлі.
4. Не ходи, киця, по лавці,
Буду бить тебе по лапці,
А, а, люлі.

Зап. 1984 р. Дубравін В. В. у смт Ріпки Ріпкинського р-ну Чернігівської обл. від Дмитренко К. С. Народні пісні Чернігівщини у запису Валентина Володимировича Дубравіна. С. 188.

22. Не хаді, кот, по хаті (ДС-КС-07а)

$\text{♩} = 88$ Помірно

1. Не ха-ді, кот по ха - ті, да не збу-ді мо-го ді-тя - ті

2. Не ха-ді, кот, по ла - вці, бо бу-дем бить ко - ті-ка по ла - пці. А. а, а!

1. Не хаді, кот, по хаті,
Да не збуді мого дітяти.

2. Не хаді, кот, по лавці,
Бо будем бить по лапці. А, а, а!

Зап. 02.08 1997 р. Карпенко С. у с. Червоний Маяк (нині с. Овчарівка) Менського р-ну Чернігівської обл. від Дурко К. К. Транскрипція. Єфремової Л. О.

23. Не йди, котику, по мосту (ДС-КС-07а)

$\text{♩} = 80$ Спокійно

1. Не йди, ко - ти - ку, по мо - сту, а то бу - ду

1. Не йди, котику, по мосту,
А то буду биль по хвосту.

2. Не йди, котику, по лавці,
А то буду биль по лапці.

3. Не йди, котику, по полиці,
А то буду биль по пиці.
А-а, бай, бай, бай.

Промовляє:

– Закрийтеся, глазуні.

Зап. 1981 р. Дубравін В. В. у с. Кам'янська Слобода Новгород-Сіверського р-ну Чернігівської обл. від Бартяж Катерини Семенівни, 1905 р. н. Народні пісні Чернігівщини у запису Валентина Володимировича Дубравіна. С. 189.

24. А, люлі, люлі, коток (ДС-КС-13)

$\text{♩} = 60$ [Говірко́м]

1. А, лю-лі, лю-лі, ко-ток! Да вкрав в ба-би ме-док!

2. Са-ма ба-бка з'є-ла, а на ко-тка скла-ла.

3. Ста-ла ко-тка би-ти: – І-ди, ко-те, мо-ло-ти-ти,

4. а хво-сти-ком за-мі-та-ти, а ла-пка-ми за-гре-ба-ти.

1. А, люлі, люлі, коток!
Да вкрав в баби медок!

2. Сама бабка з'єла,
А на котка склала.

3. Стала котка бити:
– Іди, коте, молотити,

4. А хвостиком замітати,
А лапками загребати.

Зап. 1925 р. М. П. Гайдай к с. Коростень Овруцького пов. на Волині (нині м. Коростень Житомирської обл.) від Олександри Шевчук, 11 р. Дитячий фольклор. С. 240-241. № 688.

25. Коту, коту, коточку (ДС-КС-13+04)

$\text{♩} = 60$ Повільно

1. Ко-ту, ко-ту, ко-точ-ку... По-шов ко-ток на тей ку-ток
да вкрав со-бе са-ла шма-ток. Е, е, е!

2. Лю-лі, лю-лі, лю-лі,

у - ссм де - ткам по ду - лі, а мо - йму ди - тя - ті (в) не - бі ка - ла - че,
 щоб спа - ло вдень і вно - че! Е, е, е!

1. Коту, коту, коточку...

Пошов коток на тей куток
 Да вкрав собі сала шматок.
 Е-е-е!

2. Люлі, люлі, люлі,

Усєм деткам по дулі,
 А мойому дитяті (в) небі калаче,
 Щоб спало вдень і вноче!
 Е-е-е!

Зап. 1996 р. Єфремов Є. у с. Сарновичі Коростенського р-ну Житомирської обл. від Прус Євдокії Самосівни, 1924 р. н. «Рано-рано зйду на гору». Традиційна музика Полісся. Частина 2, № 27. Транскрипція. Єфремової Л. О. Народні пісні Житомирщини. С. 59. № 6.

26. Коту, коту, коточку (ДС-КС)

$\text{♩} = 96$ Помірно

1. Ко - ту, ко - ту, ко - то - чку, по - ший ме - ні со - ро - чку,
 2. да не од - ну да ж дві, - то бу - де то - бі й ме - ні.

1. Коту, коту, коточку,
 Поший мені сорочку,

2. Да не одну, да'ж дві, -
 То буде тобі й мені.

Зап. 2012 р. Єфремова Л. О. у с. Чоповичі Малинського р-ну Житомирської обл. від Старченко Надії Володимирівни, 1935 р. н. Народні пісні Житомирщини. С. 61. № 9.

27. Пішов котик у лісок (ДС-КС)

$\text{♩} = 80$ Помірно

1. Пі - шов ко - тик у лі - сок, на - йшов кра - сний по - я - сок,
 2. до лю - ле - чки при - в'я - зав та й Се - рьо - жу ко - ли - хав.

1. Пішов котик у лісок,
 Знайшов красний поясок,

3. – Ой баю, баю, баю,
 Не ложися на краю,

2. До люлечки прив'язав
 Та й Сержожу колихав.

4. А то з краю упадеш,
 Ручки й ніжки одіб'єш.

Зап. 1981 р. Дубравін В. у с. Пирогівка Шосткинського р-ну Сумської обл. від Кутько О. О., 1910 р. н. Пісні Сумщини. С. 280.

28. А-а-а, що й у нашого kota (ДС-КС)

А - а - а, що й у на-шо-го ко-та бу-ла ма-чу-ха ли-ха, а - а.

1. А-а-а, що й у нашого kota
Була мачуха лиха, а-а.	7. А я тобі, котку,
За роботу заплачу:
2. Вона біла kota,
Пригаварувала:	8. Дам кувшин молока
І кусочок пирога.
3. – Не ходи ж ти, коток,
По чужих, по дворах.	9. А ще того мало,
Дам кусочок сала.
4. Не качай ти, коток,
Чужих діточок.	10. Платок біленький зв'яжу
І на шейку пов'яжу.
5. А прийди ж ти, коток,
Да й до нашого двора.	11. Шубку нову куплю
І сапожки закажу.
6. Закачай ти, коток,
Моїх діточок.	

Зап. 1987 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Лугове Менського р-ну Чернігівської обл. від Гаши Гузь, 1927 р. н. Транскрипція. О. Карапати. Клен було, чим не дерево. С. 99-100.

29. Ой ти, котик сірій (ДС-КС-12)

1. – Ой ти, ко - тик сі - рій, та за - ме - ти сі - ни.

2. – Хоть за - ме - ту, да не я, єсть у ме - не ко - те - ня.

3. Ко - те - ня не хо - че, нож - ко - ю дрі - го - че.

4. Да по по - лу ска - че, вс - ніч - ка, не ба - чить.

5. – Не - хай за - ме - те ба - бу - ся, бо я пи - лу бо - ю - ся.

6-7. А я по - йду, по - гу - ля - ю да в ку - то - чок за - хо - ва - юсь.

1. – Ой ти, котик сірій,
Та замети сїни.	3. Котеня не хоче,
Ножкою дрігоче.
2. – Хоть замету, да не я,
Єсть у мене котеня.	4. Да по полу скаче,
Вснїчка не бачить.

5. – Нехай замете бабуся,
Бо я пилу боюся.

7. А на вечор прийду спати
І дитину колихати.

6. А я поїду, погуляю
Да в куточок заховуюсь.

Зап. 2 вересня 2015 р. Єфремова Л. О., Яринчина О. М., Белобородова Д. О. у с. Велика Бугаївка Васильківського р-ну Київської обл. від переселенки з с. Луб'янка Поліського р-ну Київської обл. Безверхої Галини Іванівни, 1958 р. н. Транскрипція Єфремової Л. О. Народні пісні Київщини. С. 62. № 39.

30. Ой котику сірий (ДС-КС-12)

$\text{♩} = 96$ Помірно

1. Ой ко - ти - ку сі - рий да ще бі - лий, да за - ме - ти ха - то - чку
да шей сі - ни. 2. А смі - ті - чко у ку - то - чок, А, а.
а ві - ни - чок на ка - ло - чок.

1. Ой котику сірий
Да ще білий,
Да замети хаточку
Да ще й сіни.

2. А смітчко
У куточок,
А віничок
На калочок.
А, а.

Зап. 10 листопада 2004 р. у с. Некрасове Глухівського р-ну Сумської обл. Транскрипція Єфремової Л. О.

31. Котик сірий (ДС-КС-12а)

Помірно

1. Ко - тик сіє-рий, ко - тик біє - лий, а, а, а, 2. по - сип ку - рам йїє - сти,
ви - мий ха - ту, ви - мий сіє - ни,
а, а, а, 3. не-хай ку-ри на-с - дяться, не-хай ку-ри не-суть я-йця, а, а, а, а.

1. Котик сірий,
Котик білий,
Вимий хату,
Вимий сіени, а, а, а,

2. Посип курам йїєсти, а, а, а,

3. Нехай кури наєдяться,
Нехай кури несуть яйця, а, а, а, а.

Зап. 1986 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Ленінівка (Сахнівка) Менського р-ну Чернігівської обл. від Надії Мачули, 1919 р. н. Транскрипція О. Карапати. Чумарочка рябесенька. С. 26-27.

32. Люлі, люлі, люлюта (ДС-КЗ)

$\text{♩} = 100$ Енергійно

1, 3. Лю - лі, лю - лі, лю - лю - та, се - дить ба - ба на - ду - та.

2. На - ду - ла - ся на ді - да, що не да - є дід хлі - ба.

4. Ї - ха - ли сва - ти, ста - ли ба - бу сва - тать, ста - ла ба - ба пла - кать:

5. – Не сва - та - йте, ста - ро - сти, да - йте ба - бі пі - дро - сти!

1. Люлі, люлі, люлюта,
Сидить баба надуга.	4. Їхали свати,
Стали бабу сватать,
Стала баба плакать:
2. Надулася на діда,
Що не дає дід хліба.	5. – Не сватайте, старости,
Дайте бабі підрости!
3. – А ти, бабо, не журись,
Я напечу, – наїсись.	

Зап. 2012 р. Єфремова Л. О. у с. Чоповичі Малинського р-ну Житомирської обл. від Старченко Надії Володимирівни, 1935 р. н. Народні пісні Житомирщини. С. 62. № 12.

33. Ай ну, люлі, гу-та-та (ДС-КС)

1. Ай ну, лю - лі, гу - та - та, а - а - а,
сі - ла ба - ба на ко - та, а - а - а,
при - ї - ха - ла до по - па, а - а - а.

2. По - па не - ма до - ма, по - є - хав по дро - ва, а - а - а.

1. Ай ну, люлі, гу-та-та, а-а-а,
Сіла баба на ката, а-а-а,
Приїхала до попа, а-а-а.
2. Попа нема дома, а-а-а,
Поехав по дрова, а-а-а,
3. А папови дочки, а-а-а,
Шили чабаточки, а-а-а.
4. Одна гола, друга боса, а-а-а,
Третя без сарочки, а-а.

Зап. 1987 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Лугове Менського р-ну Чернігівської обл. від Ліди Ласковець, 1949 р. н. Транскрипція О. Карапати. Клен було, чим не дерево. С. 98-99.

34. Ладкі, ладкі, ладушки (ДС-3І-01)

$\text{♩} = 80$ Помірно

1. – Ла - дкі, ла - дкі, ла - ду - шки, 2. – Що ї - ли? – Ка - шку.
де бу - ли? – У ба - буш - кі. – Що пи - ли? – Браж - ку,

ра - зби - ли че - кла - жку. 3. А ба - бу - шка да - гна - ла, во - ло - сі - кі по - рва - ла.

4. По - ї - ли, по - пи - ли, киш, по - ле - ті - ли!

1. – Ладкі, ладкі, ладушки,
Де були? – У бабушкі.	3. А бабушка дагнала,
Волосікі порвала.
2. – Що їли? – Кашку.
– Що пили? – Бражку,
Разбили чеклажку.	4. Поїли, попили,
Киш, полетіли!

Зап. 29 червня 2010 р. Єфремова Л. О. у с. Карпилівка Козелецького р-ну Чернігівської обл. від Яцухненко Л. П. Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 38. № 6.

35. Сорока-ворона (ДС-3І-03)

$\text{♩} = 130$ Помірно

1. Со - ро - ка - во - ро - на на при - пе - чку се - ді - ла,
ді - ткам ка - шу ва - ри - ла,
у - сім ді - ткам да - ва - ла.

1. Сорока-ворона
Діткам кашу варила,
Усім діткам давала.

Далі проказала:

Цьому дала, (4)
А цьому не дала.

2. Цей бецман
Води не носив,
Дров не рубав,
Печку не топив.
Ідть, діти, по водицю,
Ваша хата на полиці.

Зап. 30 вересня 2019 р. Єфремова Л. О., Гавриленко В. В., Кобзиста О. В. у с. Уздиця Глухівського р-ну Сумської обл. від Тищенко Поліни Павлівни, 1941 р. н. Транскрипція Єфремової Л. О.

36. Гоп, чук, гоп, чук-чук (ДС-ЗЧ)

$\text{♩} = 130$ Бадьоро

1. Гоп, чук, гоп, чук-чук, лу - чче хло - пчик, як ді - вчук!

2. Хло - пчик дро - вець на - сі - че, ді - вчук мли - нців на - пе - че.

1. Гоп, чук, гоп, чук-чук,
Лучче хлопчик, як дівчук!

2. Хлопчик дровець насіче,
Дівчук млинців напече.

Зап. 2012 р. Дмитренко М. К., Єфремова Л. О. у с. Чоповичі Малинського р-ну Житомирської обл. від Старченко Надії Володимирівни, 1935 р. н. Розшифр. Єфремова Л. О. – № 76. – Народні пісні Житомирщини, с. 63, № 16.

37. Вийди, вийди, сонечко (ДД-ЗС-01)

$\text{♩} = 100$ Рухливо

Ви - йди, ви - йди, со - не - чко, на на - ше по - дві - р'я - чко.
на ба - би - не по - ле - чко,
на ді - до - ве зі - лля - чко,

Вийди, вийди, сонечко
На бабине полечко,
На дідове зіллячко,
На наше подвір'ячко.

Зап. 2019 р. Єфремова Л. О., Гавриленко В. В., Кобзиста О. В. у с. Некрасове Глухівського р-ну Сумської обл. від Сергієнко Юлії Василівни, 1981 р. н. Транскрипція Єфремової Л. О.

38. Дощіку, дощіку (ДД-ЗД-01а)

[Швиденько]

1,2. До - ші - ку, до - ші - ку, по - ли - ни, по - ли - ни, щоб ка - люж - кі бу - ли.

3,4. До - ші - ку, до - ші - ку, я на - ва - ру бор - ши - ку йу си - ньо - му гор - ши - ку.

5. Сон - це блис - не, яй - це тріс - не.
Ду - бо - чок хіт - нув - ся, до - щик ми - нув - ся.

1. Дощіку, дощіку,
Полини, полини,
Щоб калюжки були.

2. Дощіку, дощіку,
Перестань, перестань,
Да поїдем на Вордань.

3. Дошіку, дошіку,
Я навару борщику
Йу синьому горщику.

5. Сонце блисне,
Яце трісне,
Дубочок хитнувся,
Дощик минувся.

4. Будем стріляти,
Дощик спиняти,
Да поставим на дубочку.

Зап. 1925 р. Гайдай М. П. у с. Искорость, Овруччина (нині Коростенський р-н Житомирської обл.)
від Ганни Мельник, 10 р. Дитячі пісні та речитативи. С. 38. № 1.

39. Іди, іди, дощику (ДД-ЗД-01)

$\text{♩} = 100$ Рухливо

І - ди, і - ди, до - ши - ку, зва - рим то - бі
в по - ли - в'я - нім

бо - рши - ку І - ди, і - ди, до - ши - ку.
го - рши - ку.

Іди, іди, дощику,
Зварим тобі борщику
В полив'янім горщику.
Іди, іди, дощику.

Зап. 29 серпня 2019 р. Єфремова Л. О., Гавриленко В. В., Кобзиста О. В. у с. Некрасове Глухівського р-ну Сумської обл. від Сергієнко Юлії Василівни. Транскрипція Єфремової Л. О.

40. Щедрики-ведрики (ДД-КЩ-08)

$\text{♩} = 120$

1. Ще - дри - ки - ве - дри - ки, ва - ри, ба - бо, ва - ре - ни - ки.

2. Хоч ва - ри, не ва - ри, а ді - ток не ду - ри.

1. Щедрики-ведрики,
Вари, бабо, вареники.

5. Жито, пшеницю,
Всяку пашницю.

2. Хоч вари, не вари,
А діток не дури.

6. В клуні молото,
До всіх приходьмо.

3. Васільова мати
Пошла щедрувати.

7. На припечку рожа
Молодичка схожа.

4. На бабине лихо
Роди, Боже, жито!

Виньсьте!

Зап. 2008 р. Адамович Л. В. у с. Словечне Овруцького р-ну Житомирської обл. від Іванчук Ольги, 1933 р. н., Прокопчук Євдокії, 1934 р. н., Чмуневич Надії, 1932 р. н., Петровича Івана, 1941 р. н., Єксович Насті, 1933 р. н. Щедрий вечір. Ой радуйся, земле, Син Божий народився (новорічно-різдвяні співи з Житомирщини) / записи Л. В. Адамович та ін.; упоряд. та вступ. стаття Л. О. Єфремової; передмова Л. В. Адамович; НАН України, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського. Київ: Логос, 2013. С. 28. № 8.

41. Щедрик-бедрик (ДД-КЩ-08)

$\text{♩} = 120$ Скандуючи

1. Ще - дрик, бе - дрик, да - йте ва - ре - ник. 2-3. гру - до - чку ма - сла,
кі - льце ко - вба - ски.

1. Щедрик-бедрик,
Дайте вареник,
2. Грудочку масла,
Кільце ковбаски.
3. Щоб не було мало,
Дайте сало.

Проказали:

Мати казала,
Щоб дали сала,
Батько сварився,
Щоб не барився.

Зап. 29 серпня 2019 р. Єфремова Л. О., Гавриленко В. В., Кобзиста О. В. у с. Некрасове Глухівського р-ну Сумської обл. від Рахно Валентини Петрівни, 1957 р. н., Олійник Світлани Миколаївни, 1957 р. н., та Сергієнко Юлії Василівни, 1981 р. н. Транскрипція Єфремової Л. О.

42. Мати казала (ДД-КЩ)

$\text{♩} = 90$

1. Ма - ти ка - за - ла, щоб да - ли са - ла. Що - дрий ве - чор та й до - брий ве - чор
до - брим лю - дям та й на здо - ро - в'є!

1. Мати казала,
Щоб дали сала.
Щодрий вечор
Та й добрий вечор
Добрим людям
Та й на здоров'є!

2. Батько сварився,
Щоб не барився.
Щодрий вечор

- Та й добрий вечор
Добрим людям
Та й на здоров'є!
3. Короткі свиткі, –
Померзли литкі.
Щодрий вечор
Та й добрий вечор
Добрим людям
Та й на здоров'є!

Зап. Адамович Л. у с. Словечне Овруцького р-ну Житомирської обл. від Іванчук О., Прокопчук Є., Чмуневич Н., Петровича І., Єксовіч Н. Щедрий вечір. С. 30. № 13.

43. На полиці у куточку (ДД-КЩ)

$\text{♩} = 115$ Ніжно

1. На по - ли - ці у ку - то - чку ле - жать гро - ші у пла - то - чку.
2. А ви, ба - бо, не ле - жить, по го - сти - нці бе - жить.

1. На полиці у куточку
Лежать гроші у платочку.

2. А ви, бабо, не лежить,
По гостинці бежить.

Зап. у лютому 2013 р. Васянович О. О. по пам'яті з с. Мелені Коростенського р-ну Житомирської обл. Транскрипція Єфремової Л. О. Щедрий вечір. С. 32. № 17.

44. Щедрівочка (ДД-КЩ-09)

♩ = 110 Рухливо

1. Ще - дрі - во - чка ще - дру - ва - ла, 2. - Що ти, ба - бко, на - пе - кла,
під ві - ко - нце пі - дбі - га - ла:

не - си сю - ди до ві - кна. 3. Не ку - сай, не ла - май, а по ці - ло - му да - вай!

1. Щедрівочка
Щедрувала,
Під віконце
Підбігала:

Неси сюди
До вікна.

2. - Що ти, бабко,
Напекла,

3. Не кусай,
Не ламай,
А по цілому
Давай!

Зап. 30 вересня 2019 р. Єфремова Л. О., Гавриленко В. В., Кобзиста О. В. у с. Уздиця Глухівського р-ну Сумської обл. від Суставенко Ганни Іванівни, 1950 р. н. Транскрипція Єфремової Л. О.

45. Щедровочка (ДД-КЩ-09)

♩ = 86 Помірно

1. Ще - дро - во - чка ще - дру - ва - ла, під а - ко - шко пі - дбі - га - ла:
2. - Що ти, ба - бка на - пе - кла, ви - нось нам да ви - кна.

1. Щедровочка
Щедрувала,
Під акошко
Підбігала:

Забретаємо
Бичка,

2. - Що ти, бабка,
Напекла,
Винось нам
Да викна.

4. Паведем
На лужок
І заграємо
В ражок.

3. Не винесеш
Пирого,
Забретаємо
Бичка,

5. Щедрий вечір!
Добрий вечір!
Добрим людям
На здоров'я!

Проказували:

1. Сієм, сієм,
Засіваєм.
Ходе Ляна,
Василяна,
Носе пугу
Житяну.

2. Де ни махне,
Там жито росте,
Жито, пшениця,
Усяка пашниця.
Зрадуйся,
З празником,
З Новим годом!

Зап. 29 серпня 2019 р. Єфремова Л. О., Гавриленко В. В., Кобзиста О. В. у с. Студенок Глухівського р-ну Сумської обл. від Данильченко Лідії Петрівни, 1943 р. н., Ливади Марії Володимирівни, 1937 р. н. та Воловик Надії Іванівни, 1945 р. н. Транскрипція Єфремової Л. О. "Хадили папуд вокнами. Подспівували. Ми в саме такеє врем'я були, шо нам не разрешали хадить, запрещали, не давали. Не було таде. Мене як нарисовали у клубі". (Прим. вик.)

46. Породила мати (ДД-КЩ-02)

Рухливо

1. По-ро-ди-ла ма - ти си-на Ва-си-ля, по-під не-бе-са - ми но - си - ла.

2. Да-ла йо-му пу - жку, пу-жку жи-тя-ну - ю. 3. Де пу - жка ма-хне, там жи - то ро-сте,

як сто - жок. як сто - жок. 4. а ти, па - не ха - зя - і - ну го-туй пи - рі-жок.

го-туй пи-рі-жок. 5, 6. А не да-си пи-ро-га, во-зьму во-ла за ро-га, 7. бу-ду в ріг тру-би-ти, хво-стом по-ганять,

1. Породила мати
Сина Василя,
Попід небесами
Носила.

2. Дала йому пужку,
Пужку житяною.

3. Де пужка махне,
Там жито росте,
Як стожок. (2)

4. А ти, пане хазяїну,
Готуй пирижок.

5. А не даси пирога,
Возьму вола за рога,

6. Да виведу на муріг,
Да викручу волю ріг,

7. Буду в ріг трубити,
Хвостом поганять,

Проказує:
Хазяїна споминать.

Зап. 1987 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Лугове Менського р-ну Чернігівської обл. від Гаші Гузь, 1927 р. н. Транскрипція Шумейко В. Ой ти, просо-волото. С. 51-52.

47. Що в цей дом (ДД-КЩ-02)

1. Що в цей дом за - ві - тав Бог. 2. Що в цьо-му до - мі
по - ро - ди - ла ма - ти си - на Ва - си - ля. 3. По - під не - бе - са - ми но -
- си - ла, у свя-тій во - ди - ці хре-сти - ла. да - ла йо - му пу - жку жи - тя - ну.
4. Де пу-жка ма-хне, там і жи - то ро-сте, жи-то-о-че-рет. 5. Де бо-жки, там сті-жки,
ви - но - сте нам пи - ро-жки. 6. Не да - сте пи - ро - га, ві - зьму во - ла за ро - га,
7. по - ве - ду на мі - ріг, ви - кру - чу йо - му ріг. 8. Бу - ду йти, ро - жком тру - бить,
а во - ли - ком ді - ле - чко ро - бить. 9. Щедрий ве - чір! Свя-тий ве - чір!

1. Що в цей дом
Завігав Бог.

2. Що в цьому домі
Породила мати сина Василя

3. Попід небесами носила,
У святій водиці хрестила,
Дала йому пужку житяну.

4. Де пужка махне,
Там і жито росте,
Жито-очерет. (2)

5. Де божки, там стіжки,
Виносте нам пирожки.

6. Не дасте пирога,
Візьму вола за рога,

7. Поведу на міріг,
Викручу йому ріг.

8. Буду йти, рожком трубить,
А воликом ділечко робить.

9. Щедрий вечір!
Святий вечір!

Зап. 1920 р. Мишастий М. А. у сс. Блистова та Стольне Менського р-ну Чернігівської обл. від гурту щедровальників. Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 41. № 14.

48. Щедрий вечір (ДД-КЩ-02)

1. Ще - дрий ве - чір, до - брий ве - чір! 2. До цьо - го до - му
за - ві - та - ли ми, за - ві - та - ли ми. 3-5. Що в цьо - му до - мі...
6. Де пу - жка ма - хне, там і жи - то ро - сте, жи - то - о - че - рет.
7-10. Де пу - жка, там сті - жки... 11. Ще - дрий ве - чір, до - брий ве - чір!
12. Ми вас по - ва - жа - єм,
з Но - вим ро - ком вас по - здо - ро - вля - єм!

1. Щедрий вечір,
Добрий вечір!	7. Де лужки, там сніжки,
Виносьте нам пирожки.
2. До цього дому
Завітали ми. (2)	8. Не дасте пирога,
Візьмем козу за рога,
3. Що в цьому домі
На світ звявився
Славний хлопчина,	9. Поведем на моріг
Та викрутим в неї ріг.
4. В нього вродилась
Чудо-машина	10. У рожок будем трубить,
Кізку будемо доїть,
Молочко ми будем пить.
5. Та ще й подружка –
Чарівненька пужка.	11. Щедрий вечір,
Добрий вечір!
6. Де пужка махне,
Там жито росте,
Жито-очерет. (2)	12. Ми вас поважаєм.
Вам добра бажаєм.
З Новим роком ми вас
поздоровляєм!

Зап. 1 січня 1965 р. Мишастий М. А. у с. Блистова Менського р-ну Чернігівської обл. Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 42-44. № 16.

49. Бичкі рогаги (ДД-КЩ-05+02)

1. Би - чкі ро - га - ти по - шли о - ра - ти 2. на Бо - жу ни - вку,
дай нам, дя - дьку, 3. Як не да - си пи - ро - га, 4. бу - ду во - лом ро - би - ти,
хоч на дни - нку, во - зьму во - ла за ро - га, бу - ду ро - гом тру - би - ти.

1. Бичкі рогаги
Пошли орати

3. Як не даси пирога,
Возьму вола за рога,

2. На Божу нивку,
Дай нам, дядьку,
Хоч на днинку.

4. Буду волом робити,
Буду рогом трубити.

Зап. Адамович Л. у с. Словечне Овруцького р-ну Житомирської обл. від Іванчук О., Прокопчук Є., Чмуневич Н., Петровича І., Єксовіч А. Щедрий вечір. С. 31. № 14.

50. Бички рогаги (ДД-КЩ-05)

1. Би - чки ро - га-ти по - шли о - ра-ти 2. на ту - ю ни - вку, на по - ло - ви - нку.

1. Бички рогагі*
Пошли орати

4. – А вроди, Боже,
Жито, пшеницю!

2. На ту нивку,
На половинку.

5. А ти, дядино,
Винось паляницю

3. А Божая Мати
Їсти носила,
Бога просила:

6. І ще й кусок сала,
І ще й ковбас пару.

Зап. 1912 р. Коломийченко П. у м. Курську від Марії Коломийченкової з с. Прохори (нині Борзнянського р-ну Чернігівської обл.). Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 39. № 10.

51. Вискочив козлець (ДД-КЩ-06)

1-2. Ви - ско - чив ко - злець 3. А пи - рі - жка ма - ло,
із но - вих сі - нець, да - йте крі - шку са - ла.

1. Вискочив козлець
Із нових сінець,

3. А пиріжка мало,
Дайте крішку сала.
Крішки сала мало*,

2. Наставив ріжок:
– Дайте пиріжок.

4. Дайте ковбасу,
А то хату рознесу!

*Різничання у тексті та підтекстівці мелодії. (Л. Є.)

**Поступово переходить на декламацію. (В. Д.)

Зап. 1981 р. Дубравін В. В. у с. Гірки Новгород-Сіверського р-ну Чернігівської обл. від Леоненка Феодосія Миколайовича, 1910 р. н. Народні пісні Чернігівщини у запису Валентина Володимировича Дубравіна. С. 59.

52. Ішов козянець (ДД-КЩ-06)

$\text{♩} = 120$ Хутко

1-2. І - шов ко - зля - нець
ми - мо ба - би - них сі - нець.

3. Пи - рі - жка ма - ло, не - сить ку - сок са - ла.

1. Ішов козянець *Переходить на говірку:*
Мимо бабиних сінець, Сала мало,
2. Заграв у ріжок: Несить ковбасу,
– Дайте пиріжок. Я додому понесу!
3. Пиріжка мало,
Несить кусок сала.

Зап. 1981 р. Дубравін В. В. у с. Кам'янська Слобода Новгород-Сіверського р-ну Чернігівської обл. від Подольної Оксани Хомівни, 1907 р. н. – Народні пісні Чернігівщини у запису Валентина Володимировича Дубравіна. С. 60.

53. Коляд, коляд, колядниця (ДД-КЩ-01)

[Швидко]

1. Ко - ляд, ко - ляд, ко - ляд - ни - ця, доб - ра з ма - ком па - ля - ни - ця,
2. а без ма - ку не та - ка, дай - те, дядь - ку, шос - та - ка!

1. Коляд, коляд, колядниця, 2. А без маку не така,
Добра з маком паляниця, Дайте, дядьку, шостака!

Зап. Гайдай М. П. у с. Іскорость на Овруччині (нині Коростенський р-н Житомирської обл.) від Марусі Мельник. Дитячі пісні та речитативи. С. 108. № 221.

54. Коляда, коляда (ДД-КЩ)

1. Ко - ля - да, ко - ля - да із - під пе - чі ви - гля - да.

1. Коляда, коляда 3. Не щипай, не ламай,
Із-під печі вигляда. По ціленькому давай.
2. Із-під печі на полицю: *Гукають разом:*
– Дайте, тітко, паляницю. – Тітко, неси дохід!

Зап. 1991 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Авдіївка Сосницького р-ну Чернігівської обл. від Марії Шаврицької, 1936 р. н. Транскрипція Ященка Л. Ой ти, просо-волото. С. 34.

55. Бігла свиня по льоду (ДІ-КЩ)

$\text{♩} = 115$ Помірно

1. Бі - гла сви - ня по льо - ду та й згу - би - ла ко - ля - ду.

2. А я йшов та й знай - шов, та й за - брав та й по - шов.

1. Бігла свиня по льоду
Та й згубила коляду.
2. А я йшов та й знайшов,
Та й забрав та й пошов.

Зап. у лютому 2013 р. Васянович О. О. по пам'яті з с. Мелені Коростенського р-ну Житомирської обл. Транскрипція Єфремової Л. О. Щедрий вечір. С. 29. № 11.

56. Каляда, каляда (ДІ-КЩ)

Жваво

1. Ка - ля - да, ви - йшла діє - вка ма - ла - да, 2. а за є - ю
і - зліз на ста -

ма - льчик 3. А ста - ка - нчик на ба - чок, да - рієть ме - ніє п'я - та - чок!
- ка - нчик.

1. Каляда, каляда,
Вийшла дівка малада,
2. А за єю мальчик
Заліз на стаканчик.
3. А стаканчик на бачок,
Дарієть меніє п'ятачок!

Зап. 1985 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Лугове Менського р-ну Чернігівської обл. від Гаші Гузь, 1927 р. н. Транскрипція Яценка Л. Ой ти, просо-волото. С. 32. Ред. Єфремової Л. О.

Новорічно-різдвяні співи Центрального та Східного українського Полісся

Зимовий цикл календарно-обрядових пісень здавна широко представлений на Поліссі, зокрема у його центральній та східній частині. До нього входили світські та евангельські колядки, щедрівки, народний театр “Коза”, пісні, виконувані на масляну тощо.

Колядки та щедрівки краю дотепер були опубліковані у багатьох виданнях, зокрема, у збірці “Колядки та щедрівки” серії “Українська народна творчість” (1965)¹ окремо тексти та мелодії пісень, внаслідок чого численні тексти у збірці були надруковані без мелодій, а мелодії – без текстів. До поліської традиції у північній Житомирщині належать записи М. І. Неказаченка та Є. В. Єфремова з Коростенщини, М. П. Гайдая – з Лугинського району та наші записи з Малинського та Коростенського районів, вміщені у збірках “Народні пісні Житомирщини” серії “З колекцій збирачів фольклору” та “Щедрий вечір. Ой радується, земле, Син Божий народився”².

Зимовий цикл календарно-обрядових пісень північної Київщини має порівняно незначну кількість публікацій, зокрема у збірці “Народні пісні Київщини”³, хрестоматії українського музичного фольклору Дубравіних та А. Іва-

ницького⁴, що певною мірою пов’язано з наслідками аварії на Чорнобильській АЕС та відселенням корінних жителів Київського Полісся.

На північній Чернігівщині чимало зимових обрядових пісень було записано В. В. Дубравініним та опубліковано пізніше його вдовою В. Г. Дубравіною у збірці “Народні пісні Чернігівщини” (2001)⁵. Крім того, зразки колядок та щедрівок з Чернігівщини зібрано та опубліковано у серії видань Н. Данилевською та М. Ткачем (2008, 2011, 2014 рр., нотація О. Карпати, Л. Яценка)⁶ та інших виданнях. Записи учасників експедиції ІМФЕ на Чернігівщину 2010 р. та з Архівних наукових фондів рукописів та фонозаписів ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України опубліковано у збірці “Народні пісні Чернігівщини” 2015 р.⁷

⁴Дубравін В. В., Дубравіна В. Г. Українські календарно-обрядові пісні. Хрестоматія. Навч. посібник для студентів муз.-пед. факультету. Ч. 1 / запис та упорядкування В. В. Дубравіна та В. Г. Дубравіної. Ніжин: НДПІ, 1994; Іваницький А. І. Хрестоматія з українського музичного фольклору (з поясненнями та коментарями). Навчальний посібник для вищих навчальних закладів культури і мистецтв I-IV рівнів акредитації. Вінниця: Нова книга, 2008.

⁵Народні пісні Чернігівщини у запису Валентина Володимировича Дубравіна /упорядник та редактор В. Г. Дубравіна. Чернігів, 2001.

⁶Ой ти, просо-волото: Українські народні пісні у записах Надії Данилевської та Миколи Ткача / упорядник Надія Данилевська. Ніжин: ТОВ «Видавництво “Аспект-поліграф”», 2008; Чумарочка рябесенька: українські народні пісні у записах Надії Данилевської Та Миколи Ткача / упоряд. Надія Данилевська, Микола Ткач. Ніжин: ТОВ «Видавництво “Аспект-Поліграф”», 2011; Клен було, чим не дерево: Українські народні пісні у записах Надії Данилевської та Миколи Ткача. Ніжин : ФОП “Пилипенко Н. В.”, 2014.

⁷Народні пісні Чернігівщини (з колекцій збирачів фольклору). 2015.

¹Колядки та щедрівки. Зимова обрядова поезія трудового року / упор. Дей О. І., Гуменюк А. І. Київ: Наук. думка, 1965.

²Народні пісні Житомирщини (з колекцій збирачів фольклору) / упорядкув. та вступ. стаття Л. О. Єфремової ; НАН України, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського. Київ : Наук. думка, 2012; Щедрий вечір. Ой радується, земле, Син Божий народився (новорічно-різдвяні співи з Житомирщини) / записи Л. В. Адамович та ін. ; упорядкув. та вступ. стаття Л. О. Єфремової ; передмова Л. В. Адамович ; НАН України, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського. Київ: Логос, 2013.

³Народні пісні Київщини (з колекцій збирачів фольклору) / упоряд. та вступ. статті Л. О. Єфремової ; НАН України, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського. Київ : Логос, 2017.

Північні райони Сумської області представлено у записах В. Дубравіна, вміщених у збірках “Пісні Сумщини”⁸ та “Обрядові пісні Слобожанщини”⁹. В останній публікації, крім записів із Сумського регіону Слобожанщини, представлено порівняно невелику кількість нотацій календарно-обрядових пісень з північних районів області, що належать до Східного українського Полісся.

Варто зазначити, що при значній спорідненості пісенного фольклору сусідніх Центрального (Середнього) та Східного українського Полісся, вони мають істотні відмінності не тільки у порівнянні з іншими регіонами, зокрема й пограничними, а й між собою. Якщо витоки календарно-обрядового фольклору пов’язані з племінним устроєм, то можна згадати, що на території Житомирщини мешкали деревляни, Київщини – поляни, а Чернігівщини та північної Сумщини – сіверці.

Щедрівки – величальні зимові обрядові пісні, які співають під Новий рік, Йордан, у Щедрий вечір. В них величають господаря та членів його родини, бажаючи здоров’я, добробуту, приплоду худоби. Для щедрівок характерний приспів “Щедрий вечір...”, восьмисегментна строфа зі складочисленням 4+4 та типовий щедрівковий наспів з ритмікою чотирискладовика 1122 (дві вісімки, дві чвертки).

Колядки були пов’язані переважно із днем зимового сонцестояння та Різдом нового солярного року (за часів християнства – Христовим). Як справедливо зауважив С. Килимник, “Різдво – це свято не тільки слов’янське, але святкується всіма народами світу... Звичайно, кожний нарід вкладає в це свято свій зміст, форму та ідею”¹⁰. Як свідчать витвори світової культури та мистецтва, зокрема й українські народні колядки, про що йтиметься нижче, згадка про Різдво не завжди має на увазі Різдво Ісуса Христа, яке за

Біблією, ймовірно, відбулося навесні, але у давніших зразках йдеться про різдво солярне, пов’язане із початком нового сонячного року. “Корочун” Русі-України покритися Святим Різдом. Церква прийняла рештки первісної культури, вклавши в них свої ідеали¹¹. Пісенний фольклор, особливо у північних регіонах, на Поліссі, зберіг у собі рештки прадавнього життя. За Прокопійем Кесарійським анти шанували єдиного бога, що володів блискавкою (паралелі із Зевсом), поважали річки та водяних істот.

В Україні свято супроводжували обходом дворів та співом величальних пісень. Для колядок характерна десятискладова строфа зі складочисленням 5+5 та колядковою ритмікою п’ятискладовика 11112 (чотири вісімки, чвертка), короткий (“Святий вечір”) або розгорнутий рефрен різного змісту переважно зі складочисленням 3...5+5+3. Слід зауважити, що іноді важко чітко розмежувати колядки та щедрівки. Існують й окремі мандрівні сюжети, притаманні то колядкам, то щедрівкам¹². Крім того, у різних місцевостях одна й та сама пісня може нести різну обрядову функцію. Тому в кодуванні зимових обрядових пісень на перше місце ставимо літеру, що відбиває переважаючу функцію та стильові ознаки цієї чи іншої пісні: КЩ – колядки-щедрівки, ЩК – щедрівки-колядки. Колядковий цикл має більш розгорнену варіантну та сюжетно-типологічну систему.

Оскільки жанровий поділ основної маси пісень зимового календарно-обрядового циклу на колядки та щедрівки виявився досить умовним, що припускає істотну міжжанрову дифузю, коли одна й та ж пісня може мати типологічні ознаки то як колядки, то як щедрівки (включаючи типовий рефрен), а сюжетно-мотивний поділ, на співи, спрямовані господарю, парубку та дівчині, та варіантні парадигми пісень виявляють більшу схильність до консолідації, візьмомо його за основу. Зупинимось на розгляді найпоширеніших творів зимового обрядового пісенного циклу, які часом стають регіональним індикатором фольклорного мислення, що викристалізува-

⁸Пісні Сумщини. Фольклорні записи Дубравіна В. В. Київ : Муз. Україна, 1989.

⁹Обрядові пісні Слобожанщини (Сумський регіон). Фольклорні записи та упорядкування В. В. Дубравіна. Суми: Университетская книга, 2005.

¹⁰Килимник С. Український рік у народних звичаях в історичному освітленні. Кн. 1. Т. 1 (Зимовий цикл). Т. 2 (Весняний цикл). Київ: АТ “Обереги”, 1994. С. 13.

¹¹ Там само. С. 13-14.

¹²Пісні Сумщини. Фольклорні записи Дубравіна В. В. Київ : Муз. Україна, 1989. С. 89-90.

лось під впливом конкретних історичних обставин, та співочого репертуару осередків традиційного співу. Традиційно розпочнемо з новорічно-різдвяних віншувань **господарю**. У деяких місцевостях зафіксовано співи при обході дворів на зимового Миколу 19 грудня (№ 57). Щедрівки співали напередодні Нового року, ушлявлюючи господаря та всю його родину (№№ 58-60).

Щедрівки простіші від колядок за ритмо-мелодикою і стоять ближче до дитячих зимових співів як щодо музичних, так і стосовно вербальних текстів, як от у записі М. П. Гайдая з Чернігівщини¹³. На Житомирщині та Чернігівщині (маємо на увазі тут і далі північні райони областей, що належать до Полісся) зафіксовано варіанти щедрівки, розповсюджені переважно на Поділлі, про ластівку-вісницю (ОК-ЩК-01) без рефрену або зозулю, з рефреном.

У записах з Полісся існує кілька версій цієї щедрівки: на Житомирщині ластівка викликає господаря, щоб повідомити його про добробут у хазяйстві¹⁴ (№ 62), на Чернігівщині пташка просить хазяїна пробудити челядь¹⁵ (№ 61). Немає однотайності у записах також щодо інтонаційного наповнення записів: це і розгорнута поспівка-формула у рівномірному русі однаковими тривалостями, що охоплює восьмискладовий півперіод 4+4 мелострофи¹⁶ (№ 62) або коротка поспівка в межах мінорного трихорду вісімками¹⁷ на Житомирщині; звичайна щедрівкова мелодія з ритмом 1122¹⁸ або ритмом 2112¹⁹ – на Чернігівщині (№ 61).

¹³ Українські народні пісні в записах Михайла Гайдая / голов. ред. Г. А. Скрипник ; наук. ред. і упоряд. М. М. Гайдай ; НАНУ. ІМФЕ ім. М. Т. Рильського. Київ, 2010. С. 32. № 15.

¹⁴ Народні пісні Житомирщини. С. 76-77. №№ 24, 26.

¹⁵ Народні пісні Чернігівщини у запису Валентина Володимировича Дубравіна. Чернігів, 2001. С. 44.

¹⁶ Народні пісні Житомирщини. С. 76. № 24.

¹⁷ Там само. С. 77. № 26.

¹⁸ Українські народні пісні в записах Михайла Гайдая. С. 32. № 15.

¹⁹ Народні пісні Чернігівщини у запису Валентина Володимировича Дубравіна. Чернігів, 2001. С. 44.

Приліт ластівки на Новий рік міг відбуватися тільки в ті часи, коли на території України початок року відзначали навесні, в період весняного рівнодення, коли ластівки поверталися з вирию. Весняний Новий рік було змінено на 1 вересня 1492 р., а на 1 січня – 1700 р. Отже, пісня виникла не пізніше XV ст. Знов таки, ластівка прилітає вранці, будить господаря, а не ввечері. Отже, й тогочасні щедрівки співали без рефрену. А рефрен “Щедрий вечір...” було додано пізніше.

Саме інципіт “Щедрий вечір”, а також у деяких варіантах і приспів притаманний записам щедрівки з Житомирщини (ОК-ЩК-02)²⁰ (№ 63), у якій щедрувальники питають, чи господар дома; господар сидить вдома у коштовній шубі та лічить гроші. Більшість записів цієї пісні здійснено на Хмельниччині²¹ та Слобожанщині²². Наявність щедрівкового приспіву та згадка про гроші – шеляг (селезень) дає підставу вважати цю пісню пізнішою за походженням, від попередньої. У літописах є згадки про те, що поляни платили дань хозарам шелягами. Та на території України шеляги з’явилися 1579 р. Отже, й імовірним часом виникнення цієї щедрівки можна вважати XVI-XVII ст.

Наспіві варіантів щедрівки “Щедрий вечір” мають досить широкий спектр варіювання: від простенької чотирискладової поспівки-формули у збірці “Народні пісні Житомирщини” до двоголосних зразків у збірці “Щедрий вечір”. Це ж стосується й інших, поодиноких записів щедрівок господарю та родині, більшість з яких має рефрен “Щедрий вечір”.

На Центральному та Східному Поліссі, як і скрізь, колядки з колядковим п’ятискладовиком у тексті 5+5 та 11112 у мелодії, чотирискладовим приспівом “Святий вечір!” або розгорненим різного змісту, мають більш роз-

²⁰ Народні пісні Житомирщини. С. 77-78. №№ 26-28; Щедрий вечір. С. 39. № 26; С. 43. № 30.

²¹ Народні пісні Хмельниччини (з колекцій збирачів фольклору) / упорядкув. та вступ. статті М. К. Дмитренка, Л. О. Єфремової; НАН України, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського. Київ : Наук. думка, 2014. С. 62-63. №№ 45-46.

²² Пісні Сумщини; Обрядові пісні Слобожанщини.

галужену сюжетно-тематичну та музично-поетичну систему. У рідкісних випадках (творах пізнішого часу походження) колядники випрошують за колядування винагороду (№№ 65-66). У більшості колядок господарю та його родині колядники обіцяють різні благословення: урожай на пашні, приплід худоби, здоров'я (№№ 65, 67-69). У варіантах колядки "Пане господар" (ОК-КЩ-23, № 67) з Житомирщини джерелом благословень для господаря виступає Бог. У варіанті з с. Мелені Коростенського району з коротким приспівом "Святий вечір" Він обіцяє врожай різних сільськогосподарських культур, а у записі з с. Суцани Олевського району з розгорнутим приспівом "У тебе Бог тебе кличе на колядочок до Себе" – сокола, волів та ярії пчоли, у пісні з Чернігівщини "Що в пана, в пана" (№ 68) – три користі: сірі воли, ярі пчоли, чорні бобри. Про це йдеться також у давній колядці господарю "Що в пана, в пана" з приспівом "Дар йому... Дар йому, Боже, щасте, здоров'є в його дому!"²³.

Якщо у щедрівках переважають світські твори, то в колядках відчутний процес поступової християнізації з приспівом у колядках "Радуйся... Радуйся, земле, Син Божий народився" (№№ 65, 69). Розглянемо в цьому руслі наявні записи колядкового репертуару краю.

Небесні світила у прадавніх колядках з місяцем, як центральним персонажем, фігурують у варіантах пісні "Ой ходить, походить місяць по небу" (ОК-КЩ-02, №№ 70-71). На жаль, записи поширеної у правобережній Україні колядки господареві про трьох гостей – місяць, сонце і дощ (ОК-КЩ-01) на Центральному та Східному Поліссі у нашому розпорядженні відсутні. Згадана троїстість, ймовірно, має давнє походження від Божественної Трійці: Бога-Отця (Сонце), Сина (Місяць) і Святого Духа (Дощ). Її знаходимо у багатьох народнопісенних творах, та особливо у колядках та щедрівках. Одним з проявів цієї троїстості у колядках краю про трьох гостей: Рожество (приносить радість), Василя (насіє жита) та Івана Хрестителя (освятить воду). Зорі часто символізують воїнство небесне, зокрема – ангелів. Ці біблійні

персонажі, як і варіанти створення світу фігурують у народній творчості багатьох народів, переосмислені у язичницькі символи, та зрештою частково повернені до першоджерел внаслідок християнізації суспільства.

Образ місяця на небі фігурує у щедрівці "Із-за хмари, з-за туману"²⁴, а щедрівковий приспів "Щедрий вечір..." з доточеним в кінці колядковим рефреном "Святий вечір" притаманний колядці "Ходить, походить" в запису В. Коновала²⁵. У давнішому одноголосному варіанті з північної Сумщини "Ішов, перейшов місяць по небу" відбувається діалог між місяцем та зорею про три радощі у пана Івана – сина женити, дочку оддавати з приспівом "Рада моя, радощі мої молодії"²⁶ (№ 70). У записах М. Мишастого з Менського району Чернігівської області місяць з зорею сідають у господаря за столом і промовляють три слова-благословення на пшеницю, худобу та здоров'я²⁷ (№ 71). В іншому варіанті з цією ж двоголосною мінорною мелодією зірки вже означають три празники: Різдво, Василя, Івана Хрестителя²⁸. Обидва варіанти мають християнський приспів "Та радуйся, земле..."

Не випадково образи трьох гостей, празників, спасителів, святителів притаманні колядкам, призначених саме господареві та відсутні у піснях, призначених парубкові або дівчині, які складають окремий масив із власною тематикою та виражально-стильовими засобами. По всьому Центральному та Східному Поліссю зафіксовано колядку про три радощі – три свята (празники): Різдво, Василя, Хрещення (ОК-КЩ-016, № 72). При цьому, запис з північної Сумщини має щедрівковий приспів "Щедрий вечір..." (№ 72), а у запису В. Дубравіна з Чернігівщини приспів розпочинається словами "Рай, рай розвивсь..." із згадкою про сніп Дідуха-Рая, символізувавшого духів предків, які перебувають у раю²⁹. Він, а також деякі з варіантів пісні мають наспіви з місцевим колори-

²⁴ Пісні Сумщини. С. 113-114.

²⁵ Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 62. № 32, вар.

²⁶ Пісні Сумщини. С. 73-74.

²⁷ Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 61-62. № 31.

²⁸ Там само. С. 62. № 32.

²⁹ Пісні Сумщини. С. 119-120.

²³ Ой ти, просо-волоото. С. 56.

том, давнішого походження³⁰, решта – сучасний загальновідомий в хоровій фактурі з го-мофонно-гармонічними засадами мелосу³¹.

Північний захід Чернігівщини за інтенсивністю розповсюдження та ймовірно є й місцем походження колядки про розумну жінку “В пана Івана (ім’я господаря) умная жона” (ОК-КЩ-04). З тринадцяти наявних у нашому розпорядженні поліських записів одинадцять походять з Чернігівщини, один з Київщини та один з Сумщини. Більшість записів здійснено у трьох північно-західних районах Чернігівської області – Чернігівському (два, № 74), Ріпкинському (шість) та Городнянському (два). У коротшому варіанті колядники прославляють господаря та його розумну жінку, яку йому дав Бог³². У повніших записах жінка, вимітаючи сіни, знаходить три червінці (рублі) та купує “три города”: з мужиками (пахарями), козаками та панами³³, у наших записах з с. Мньов Чернігівського району – з мужиками, панами та солдатами. З мужиками – діло робити, з козаками (солдатами) – військо водити, з панами – суди судити (№№ 74-75). В. Дубравін у Ріпкинському районі записав версію цієї колядки про три города: для синів, дочок та для себе³⁴ (№ 76), а на Сумщині у колядці в города їдуть козаки з медом-пивом, крамарі з крамом, чумаки з сіллю³⁵ (№ 77).

³⁰Квітка К. Українські народні мелодії. Зібрав Климент Квітка. ЕЗ, т. II. Київ: Слово, 1922. С. 54. № 181; Квітка К. Українські народні мелодії. Ч. 1: Збірник / упоряд. та ред. А. Іваницького. Київ, 2005. С. 115. № 222 (181); Чумарочка рябесенька. С. 6; Народні пісні Чернігівщини у запису Валентина Володимировича Дубравіна. Чернігів, 2001. С. 28.

³¹Ой ти, просо-волото. С. 23-24; Щедрий вечір. С. 75. № 68; Народні пісні Житомирщини. С. 80-81. №№ 33-34 Б.

³²Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 63-64. №№ 34-36.

³³Народні пісні Чернігівщини у запису Валентина Володимировича Дубравіна. Чернігів, 2001. С. 19, 22; Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 63-65. №№ 34, 37-38; Ой ти, просо-волото. С. 11-12.

³⁴Народні пісні Чернігівщини у запису Валентина Володимировича Дубравіна. Чернігів, 2001. С. 20-21.

³⁵Пісні Сумщини. С. 72-73.

Колядка має двосегментну строфу ab:г з коротким рефреном “Святий вечір” (адже вечір перед Різдом солярним, а пізніше Христовим, вважався святим), складочисловою будовою 5+5:4 та ритмікою мелострофи (11112)2 1142. Більшість варіантів мають розгорнутий приспів, пов’язаний з тематикою колядки: “Бог йому дав, Бог йому послав умну жону да в його дому” (у варіанті з Київщини “Бог ему дав... Не завідуйте, панові братци, дасть Бог і вам”, № 73) у строфі ab:R. Пісня “А чи дома, дома” (ОК-ЩК-02а, № 78) належить до щедрівок, але тут має розгорнутий колядковий приспів та незвичне продовження сюжету – замість визначення місцезнаходження господаря, увагу переключено на його жінку.

У колядках та щедрівках **парубкові** основні сюжетні мотиви згруповані навколо тем одруження, взаємин з конем та військових дій. Про стійкість сюжету та розмаїття його структурно-жанрового та музичного втілення свідчать варіанти пісні зі Східного Полісся з умовною назвою “Посеред двора”, у якій парубок просить батька оженити його. Батько розпитує сина, яка дівчина йому до вподоби. Це найстійкіший компонент пісні, решта варіюється. Варіювання стосуються тексту: син по-різному відповідає батькові (яку Господь судив; дівчину-царівну; дівчину, що спілкується зі світилами); жанру: колядка (парубок спілкується з батьком під калиною) з колядковим п’ятискладовиком, коротким (№ 81) або розгорнутим рефреном³⁶ (№ 80) або щедрівка з основним шестискладовиком у ритмі 111122 та щедрівковим приспівом³⁷ (№ 79). У двох варіантах парубок, розмовляючи з батьком, водить коня, в одному – сидить за столом.

Тема одруження та військових походів у вітальних піснях парубку здебільшого пов’язана з образом коня. Понад десять варіантів запису має щедрівка “Що за гаєм, гаєм” (на Житомирщині та Київщині пісня має інципіт “Ой у полі на столі”³⁸, № 82, у частотному каталозі помилково вказано колядка ОК-КЩ-

³⁶Пісні Сумщини. С. 39; Народні пісні Чернігівщини у запису Валентина Володимировича Дубравіна. Чернігів, 2001. С. 25.

³⁷Там само. 2001. С. 49.

³⁸Народні пісні Житомирщини. С. 84. № 37.

03), присвячена парубку. Більшість з них зафіксовано у Менському та Коропському районах Чернігівської³⁹, Ямпільському районі Сумської області (записи родини Дубравіних 1966 р.⁴⁰. У ній коня не може ввіймати ніхто, тільки парубок (називають ім'я), який на коні їде сватати дівчину або в гості до тестя. Тільки в одному варіанті з Сумщини поєднано мотив сватання до дівчини та наступне відвідування парубком тестя і тещі⁴¹. На коні до тещі парубок вирушає також у пісні “Ой попуд леском”⁴². Як правило, він їде у Мир-город (ймовірно, Миргород) сватати миряночку (миргородку або немиряночку). У запису з Житомирщини парубок їде до королівни, з Київщини та Чернігівщини – до короля та його дочки⁴³. У варіанті з Корюківського району відсутній мотив приборкання парубком норавливого коня, натомість перед ним три дороги: до батька, матінки та в Мирян-город до дівчини⁴⁴ (№ 84). Коня у колядках змальовано як казкову істоту з золотою кривою та жемчужними або срібними копитами⁴⁵.

Варіанти пісні мають двосегментний щедрівковий приспів “Щедрий вечір, добрий вечір” та щедрівкову ритміку чотирискладовика 1122 (дві вісімки, дві чвертки) або 2222, шестискладовика 111122 (чотири вісімки, дві чвертки), рефрену 4224. Тільки записи М. Мишастого з Чернігівщини з ознаками обробки відзначені мінорним ладом, широкою розспівністю мелодії у двоголосній фактурі та чотирисегментний приспів. Більшість записів чотирисегментні зі складочисленням 6+6:4+4 з наспівом у межах мажорного пентахорду з ладовими закінченнями сегментів V-II:IV-I.

³⁹ Народні пісні Чернігівщини у запису Валентина Володимировича Дубравіна. Чернігів, 2001. С. 46; Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 66-67. №№ 40-42; Ой ти, просо-волото. С. 57.

⁴⁰ Пісні Сумщини. С. 86-91.

⁴¹ Там само. С. 86.

⁴² Щедрий вечір. С. 61-62. № 52.

⁴³ Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 26.

⁴⁴ Там само. С. 48.

⁴⁵ Дубравін В. В., Дубравіна В. Г. Хрестоматія. Ч. 1. С. 6-7 (текст), с. 38 (мел.). № 6; Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 68-69. № 45; Чумарочка рябесенька. С. 12.

Варіанти колядки “Ой рано, рано” (ОК-КЩ-07, №№ 99, 102-103) зафіксовано на півночі Київщини, Чернігівщини та Сумщини. У пісні йдеться про парубка, який встає рано, сукає свічі та будить братів, щоб сідали коні їхати на полювання та сватання дівчини. У більшості випадків вона має усі ознаки колядки зі складочисленням 5+5:4, колядковий рефрен та відповідну ритміку (№ 99, 102), а у запису з Сумщини – щедрівковий приспів “Щедрий вечір” (№ 103). В ній брати мають їхати рубати деревину та мостити мости.

Найбільшу кількість записів щедрівки парубкові з різними інципітами: “А в пана Івана”, “Що й у пана дядька” та ін. (за частотним каталогом ОК-ЩК-08) здійснено В. Дубравіним на території Сумщини, зокрема й у північних районах – Ямпільському та Шосткинському, що належать до Східного Полісся⁴⁶ (№№ 85-86). У поліських записах сюжет побудований наступним чином: у дворі пана стоїть дерево (стовп), на якому сидить орел. Парубок цілить у птаха з лука, але той просить не стріляти в нього, обіцяючи допомогти при одруженні (послати родичів весільними чинами, прикрити крильми весільний поїзд від дощу, снігу та морозу). На Чернігівщині більшість варіантів пісні зафіксовано у південних районах. Тож, швидше за все це слобожансько-наддніпрянська щедрівка. На Поліссі зафіксовано версії цієї щедрівки: парубок хоче стріляти у вутку, що пливе⁴⁷ (№ 88); парубок зібрав женців, які допомогли йому зібрати жито, на стогу сів ворон, якого хоче застрелити хлопець⁴⁸ (№ 87); парубок стругає стріли та хоче застрелити орла⁴⁹; парубок хоче вбити змію, яка просить не вбивати її, обіцяючи облаштувати майбутнє весілля⁵⁰ (№ 90). Поліські записи (Н. Данилевської та М. Ткача з Менського, О. Правдюка – з Щорського районів) відрізняються більшим архаїзмом та своєрідністю, відмінним складом дійових осіб (змія, король та королівна, № 89).

⁴⁶ Пісні Сумщини. С. 32-34, 85, 93.

⁴⁷ Там само. С. 89-90.

⁴⁸ Обрядові пісні Слобожанщини. С. 31.

⁴⁹ Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 55, № 21.

⁵⁰ Ой ти, просо-волото. С. 56-57.

Наспиви варіантів пісні подібні до попередньо розглянутої щедрівки, відрізняючись хіба що мінорним нахилом ладу та початковим ходом з субкварти. Двом сегментам основної строфи відповідає ритміка 4-6-складовика 111122, двосегментному приспіву – (4224)2.

Подібна до щойно розглянутої щедрівки колядка парубкові з північної Чернігівщини, яка має навіть подібний інципіт “В пана Івана” (ОК-КЩ-11). На дворі пана високий явір, на якому сидить сиз сокіл, який дивиться на море й бачить корабель з семистами молодцями, які радять парубоцьку раду. В іншому варіант сокіл бачить на кораблі сім полків солдат⁵¹ (№ 91). У давнішому записі М. П. Гайдая на яворі сидить сив голуб⁵². В ньому наявний короткий рефрен, характерний для поліських записів “Святий вечір” (№ 92), у пізніших записах – розгорнутий західного типу.

При виборі коня та дівчини у східно-поліських колядках парубок проявляє твердість, та подекуди – перебірливість: кращих коней та дівчат бере собі, гірших віддає товаришам⁵³ (№ 93). Колядка має розгорнутий приспів західного типу “Граї, коню... Граї, кониченьку, під молоденьким (ім'я хлопця) Степанком”, як і варіанти пісні “У чистім полі” (ОК-КЩ-15)⁵⁴ з Сумщини, один з яких має навіть два приспиви (№ 94). У ній парубок їде сватати дівчину, коли йому пропонують коня, він відмовляється, а погоджується лише на дівчину.

Незважаючи на цінність коня для повсякденного життя (№№ 95-96), подорожей (№№ 97-99) та військових подій, в парубка інколи з'являється бажання продати коня за вино, сукно, лук і стрілу або за дівчину. Кінь просить не продавати його, обіцяючи стати у пригоді. Про це йдеться у варіантах колядки, зафіксованій на півночі Житомирської та особливо Чернігівської областей, що розпочинаються з обставини місця події: “За лісом, лісом”, “Що за горою”, “Що під вербою”,

⁵¹ Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 17-18.

⁵² Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 63. № 33.

⁵³ Народні пісні Київщини, с. 81. № 77; Ой ти, просо-волото. С. 35.

⁵⁴ Пісні Сумщини. С. 29-32.

“Пуд калінаю” (ОК-КЩ-17, №100). Пісня має просту колядкову структуру ab:г з щедрівковим приспівом на Житомирщині⁵⁵ та колядковим рефреном “Святий вечір” на Чернігівщині⁵⁶. Водночас, парубкові шкода втрачати коня під час військових подій, які займають в його житті значне місце і досить повно відображені у колядках краю.

Батьки переважно застерігають сина від можливих негативних наслідків від деяких побутових та бойових дій. Так, у щедрівці “Коло Дунаєчку”⁵⁷ мати застерігає сина від можливої біди для нього та коня від річки (№ 101). А у колядці “Що й таточки” (“Ой де ж мі хадім”, ОК-КЩ-13, №№ 102-103)⁵⁸ батько (мати), випроводжаючи сина до війська, радить не їхати поперед війська або позаду (“із вінтовак б'ють”) та стерегтися зупинятися під ялиною, яку підмила вода (№ 104).

Парубок не завжди прислухається до поради батьків, адже його місія – боронити рідний край від ворогів. Гарцюючи на коні, парубок збирає військо, щоб іти війною на ворога (татар, турків, поляків⁵⁹, № 105). Про це ж ідеться у колядці “По полю, полю”⁶⁰ (назбирав війська, аж землі важко, № 106). Ці пісні виникали в ті часи, коли воювали луком та стрілами, з якими не розлучалися навіть під час польових робіт⁶¹ (№ 107). Пізніше до колядки приєднали навіть сюжет рекрутської пісні (23-ЛС-05). Але тут вирішують, кому йти на службу з трьох братів вирішують не можновладці, а сизі голуби⁶².

Одним з найважливіших занять парубка було ручне вироблення (стругання) стріл (№ 158). У Ріпкинському районі Чернігівської області В. Дубравіним зафіксовано кілька варіантів колядки “Що в полі, в полі” (“Ой

⁵⁵ Щедрий вечір, с. 56, № 46.

⁵⁶ Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 26-27; Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 71, № 48; Ой ти, просо-волото. С. 58.

⁵⁷ Ой ти, просо-волото. С. 33.

⁵⁸ Обрядові пісні Слобожанщини. С. 41-42; Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 687. № 956.

⁵⁹ Пісні Сумщини. С. 38.

⁶⁰ Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 69. № 46.

⁶¹ Чумарочка рябесенька. С. 8.

⁶² Ой ти, просо-волото. С. 55.

що у полі”)⁶³. В ній сторожа будить парубка, який виправдовується, що не спить, а стружить стріли. Сторожа (мати) закликає героя йти воювати з турками й татарами, які облягли міста. Парубок обіцяє побити ворогів мечем, потоптати конем (№ 109). Стругання стріл має й магичне значення вибору нареченої: куди стріла впаде, там буде й дружина⁶⁴ (№ 110). Для цих колядок притаманна проста колядкова структура аб:г зі складочисленням 5+5:4, рефреном “Святий вечір”, наспівом з широким захопленням субтонічної зони, ритмікою 11112 11112 1122 із закінченням першого сегменту та приспіву на другому щаблі, а другого сегменту строфи – на першому щаблі ладу, мінорного або мажорного нахилу.

Серед новорічно-різдвяних співів дівчині значну кількість зафіксованих варіантів на Чернігівському та Сумському Поліссі має щедрівка “Летів сокіл соколенько” (ОК-ЩК-09). У ній соколенько зазирає до дівчини у вікно. У давніших варіантах світлонька неметена, дівчина нечесана, сердиться на батьків (кравців), які шиючи їй одяг, зіпсували шитво. Сокіл втішає дівчину⁶⁵ (№ 111). У новіших записах М. Мишастого дівчина читає книжку⁶⁶. Крім того маємо ізразок переосмислення завершення щедрівки: сокіл втішає дівчину, пропонуючи використати належним чином залишки шитва. У щедрівці “Сидять кравці” (№ 112) це завершення сюжету зрештою трансформовано виконавицею у біблійно-апокрифічному дусі⁶⁷. У записах з Сумщини дівчині ніколи причесатися (адже вона садила сад)⁶⁸ (№ 113). Варіант чернігівського типу про розгнівану дівчину⁶⁹ у записі з Сумщини розшифруванням тексту в фонозаписі (за повної ідентичності мелодії) не підтверджено (№ 114).

⁶³ Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 23-25.

⁶⁴ Ой ти, просо-волото. С. 45-46.

⁶⁵ Колядки та щедрівки. Зимова обрядова поезія трудового року / упоряд. Дей О. І., Гуменюк А. І. Київ: Наук. думка, 1965. С. 370-371 (текст), с. 664 (мел.); Обрядові пісні Слобожанщини. С. 100.

⁶⁶ Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 56-58, №№ 24-25.

⁶⁷ Ой ти, просо-волото. С. 53.

⁶⁸ Пісні Сумщини. С. 101-103.

⁶⁹ Обрядові пісні Слобожанщини. С. 100.

Строфа пісні двосегментна з дво- або чотирисегментним щедрівковим приспівом. В основі складочислення лежить щедрівковий чотирискладовик в основній строфі у ритмі 1111, в приспіві – 2112.

У варіантах пісні з Житомирщини та Чернігівщини “Там стояла вишня” (“Красная панна сад садила”, ОК-ЩК-07) дівчина просить майстра скувати їй перстень із золотої коли дерева⁷⁰. Варіанти різняться за змістом тексту. У варіанті “Красная панна сад садила” дівчина просить Бога зростити, вишню, черешню та березу, у якій виростає золота кора, яку общекотали птахи (№ 115). У варіанті “Понад рекою” (№ 116) йдеться тільки про березу, кору з якої вкрали, роздовбали, у сучасному запису з Сумщини та 1953 р. з Чернігівщини золота кора виростає на вишні-черешні (№ 117). Пісня має двосегментний щедрівковий рефрен.

Значну кількість записів з Чернігівщини (східні райони Сосницький, Менський, Коропський⁷¹) та Сумщини (Ямпільський та Буринський райони⁷²) має щедрівка з інципітами “Що по горі, горі”, “Що й у Києві”, “Молода Марія” та ін. (ОК-ЩК-10) про дівчину, яка садила сад, примовляючи щоб він ріс вищий неї та вродили яблука, горішки, ягідки в одному випадку для втіхи (№№ 118-119, 121), в іншому – для всіх членів сім’ї (№ 120). Варіант у запису М. Мишастого має ремінісценції з щедрівкою ОК-ЩК-09 про розгнівану дівчину (№ 118).

У щедрівці “Дівко Олечко” (“Ой Надечка наша”, в частотному каталозі визначена як колядка ОК-КЩ-25) дівчину викликають подружки, та вона відмовляється, адже прийхав брат з подарунками⁷³ (№ 122).

Традиція щедрювання дівчині переважно з Чернігівщини та Сумщини багата і різноманітна. Усі щедрівки мають звичайну чотирисегментну будову аб:R зі складочисленням (4+4)2, де перша половина – двосегментна

⁷⁰ Народні пісні Житомирщини. С. 78. № 29; Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 60. № 28.

⁷¹ Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 52-53; Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 59. № 27; Ой ти, просо-волото. С. 36, 58-59.

⁷² Пісні Сумщини. С. 94-97, 101-102.

⁷³ Там само. С. 97-98; Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 60. № 29.

строфа, та переважно двосегментний восьми-складовий рефрен “Щедрий вечір, добрий вечір” з уповільненою, порівняно з основною строфою, ритмікою 4224 (половинна, дві чвертки, половинна ноти), який виконує гурт після сольного співу строфи. Щедрівкова строфа двосегментна. Основний чотирискладовий сегмент 2222 (чотири чвертки) через подрібнення ритмічних одиниць часто переходить у шестискладовик 111122, (чотири вісімки, дві чвертки), який іноді стискається до колядкового п’ятискладовика 11112 (чотири вісімки, чвертка).

У північно-східних регіонах України дівчині присвячено ще більше колядок, ніж щедрівок. Дівчину в них представлено вправною садівницею, ткалею та швачкою⁷⁴. У колядці “Що Света дівка, премудра швачка” дівчина шиє одяг батькам і собі⁷⁵ (№ 124), а у варіантах пісні “Ой швачка, швачка” дівчина шиє сорочку брату (№ 123) або й самому королю⁷⁶ (№ 126). При цьому вишиває на комірці сизих голубів, на пазусі – райських пташок, на рукавах – “милії слівця”, на подолі – турів та оленів з такою майстерністю, що вони виглядають як живі. Колядки про вправну швачку мають розгорнуті рефрени, у яких дівчину порівнюють з калиною (“Калина... Калина повна, рожа червона Света”) або закликають до розмови (“Олечка... Олечка пані, говори з нами стихенько”).

До найбільш розповсюджених у краї належить колядка “Ой гула, гула (зажурилась, задзвеніла) крутая (кам’яна) гора” (ОК-КЩ-08, №№ 126, 127). У ній дівчина стереже виноград (вино), засинає, налітають райські пташки, п’ють вино. Дівчина ганяє пташок, адже їм самим потрібне вино для одруження брата, сестри й самої дівчини. У запису В. Дубравіна виноград стереже парубок для потреби власного одруження або батьку для одруження сина⁷⁷ (№ 179). Строфа варіантів пісні звичайна колядкова аб:г з коротким рефреном “Святий вечір!” та ритмікою наспіву (11112)2 1122. Здебільшого другий сегмент мелодії звучить у нижчому регістрі, а реф-

рен завершується на II або I щаблі ладу, переважно мажорного нахилу.

Як колядка побутує на Чернігівщині пісня “Що в саду, в саду” (ОК-КЩ-09) з колядковою ритмікою обох сегментів строфи та колядковим приспівом “Святий вечір”⁷⁸. В ній дівчина збирає загублене павами пір’я, плете з них віночок та йде у таночок (№№ 129-130). На Київщині ця ж пісня з інципітом “Ой в ліску, в ліску” записана нами як колядка-щедрівка з основним п’ятискладовиком у пісенному рядку, але з щедрівковим приспівом “Щодрий вечір добрим людім!”⁷⁹.

У північних районах Чернігівщини та Сумщини розповсюджена колядка “Ой рясна, красна” (ОК-КЩ-10) з різними інципітами. З Житомирщини маємо тільки давній запис М. Неказаченка⁸⁰. У її варіантах присутня основна сюжетна лінія, часто поєднана з іншими: прибрану дівчину, яка йде до церкви, зустрічні питають: чи вона царівна, чи королівна? Вона ж відповідає, що належить до простого роду. Серед додаткових сюжетних мотивів: дівчина-швачка⁸¹, молодець їде до короля по королівну⁸² (№ 132), розчісування та заплітання ангела⁸³.

На Чернігівщині розповсюджені інципіти, пов’язані з міським життям: “У місті, місті” (№ 131), “Що в теремочку”, “Що у світлиці”, “Що з-под оконця” (№ 132), калиною в лузі – “Ой рясна, рясна в лузі калина” (№ 133). На Сумщині розповсюджені початкові слова варіантів колядки “Не світ, не зоря заніма-лася” (№ 134).

Будова строфи у варіантах пісні здебільшого звичайна: два п’ятискладові сегменти з коротким рефреном “Святий вечір” – аб:г (№№ 133-134) із закінченням переважно на нестійкому II щаблі⁸⁴. Для решти записів притаманні розгорнуті рефрени різного змісту:

⁷⁸ Народні пісні Чернігівщини. 2001. С. 30.

⁷⁹ Народні пісні Київщини. С. 80. № 76.

⁸⁰ Народні пісні Житомирщини. С. 88-89. № 44.

⁸¹ Народні пісні Чернігівщини. 2001. С. 34; Народні пісні Чернігівщини. 2015. С. 75-76. № 53.

⁸² Народні пісні Чернігівщини. 2001. С. 26.

⁸³ Там само. С. 33.

⁸⁴ Народні пісні Чернігівщини. 2001. С. 32-34; Народні пісні Чернігівщини. 2015. С. 71-72. № 49; Пісні Сумщини. С. 51-56; Обрядові пісні Слобожанщини. С. 51.

⁷⁴ Народні пісні Чернігівщини. 2001. С. 26.

⁷⁵ Ой ти, просо-волото. С. 59.

⁷⁶ Пісні Сумщини. С. 69.

⁷⁷ Народні пісні Чернігівщини. 2001. С. 36, 38.

“Марійко... Марійко пані (або Вальочка... Вальочка-пані), говори з нами тихенько” (№ 131), “Граї, море, граї, (2) радуїся, земле, аж до віку!”, на Житомищині – “Ой рано... Ой рано, рано, вельмі раненько на зорі”⁸⁵.

На Житомирщині та Сумщині зафіксовано побутування колядки, розповсюдженої переважно у Наддністрянщині, звідки вона, ймовірно, була занесена на Полісся, “Ой у городі, у частоколі” (ОК-КЩ-12). В ній дівчина, щипаючи рожу, мріє бути подібною до квітки, аби вдало вийти заміж (№№ 135, 136). Генетичні зв’язки ця колядка має з весільною піснею “Червона калина” (ОР-В4-17), у якій дівчина, рівняючи себе з калиною, питає в матері, чи буде вона така ж гарна. Записи з Житомирщини мають трійкову метричну пульсацію в мелодиці західного типу та розгорнутий рефрен “Зелено... Зелено вино рано в неділю саджено” (“Ой зелено вино рано в неділю саджено”)⁸⁶. Запис В. Дубравіна з Сумщини має парну метроритмічну основу наспіву та розгорнутий рефрен “Ой радуїся, земле, веселися, роде наш, світ новий народився”⁸⁷.

Паралелізм рожа-дівчина наявний також у колядці “Чом ти, роженько, в городі єдна” (ОК-КЩ-16), основна територія побутування якої – північ Житомирщини⁸⁸, Чернігівщини (№№ 137-138)⁸⁹ та вся Сумщина⁹⁰. На запитання, чого рожа в городі одна, вона заперечує, що вона не одна, біля неї є різне зіллячко, квіти (№ 137). Дівчина на таке ж запитання відповідає, що біля неї є батько і мати (№ 138) або три паничі (№137). На Київщині цю пісню сучасними збирачами записано як русальну.

Найцікавіший у варіантах цієї колядки розгорнутий рефрен, який істотно відрізняється від загальнопоширеного чотирисегментно-

го зі складочисленням 3+5+5+3. У наявних варіантах він здебільшого трисегментний зі складочисленням 4+5+5: “Роже моя, все червона, в городі одна”. Поєднання ритміки основної двосегментної строфи з цим рефреном утворює симетричну структуру 5+5:4+5+5 або (11112)2 2112 (11112)2 з щедрівковим чотирискладовиком у центрі. Це один з унікальних прикладів тяжіння прадавнього фольклорного мислення до впорядкованої симетричності та глибокої спорідненості колядкового та щедрівкового жанрів.

Низку колядок поєднує мотив: дівчина і (переважно три) женихи. Він знаходить різноманітне втілення. У давнішому запису М. Мишастого до дівчини шинкарки приїжджають три волошини, п’ють, їдять, не заплятивши. За це їх шинкарка грабує (№ 140). В інших колядках козаки просять дівчину перевезти їх на перевозі, розповідаючи про дива (№141), про дива розповідає дівчина зустрічному парубку, козаки доганяють дівчину, приносять їй три подарунки (№142).

У розповсюдженій переважно на Чернігівщині⁹¹ колядці “Молода Галя пшеницю жала” (ОК-КЩ-19а) дівчина жне на полі пшеницю або жито. До неї приходять сімсот молодців (Житомирщина, № 143) або три паничі (Чернігівщина, № 144), бажаючи її “взяти”. Дівчина просить прибульців не брати її з поля, а взяти від батьків. У повніших варіантах йдеться про три сторожі, які чекають її вдома: батько, мати, сестра⁹². Інколи ця пісня може мати щедрівковий приспів⁹³. Загалом для її варіантів характерний загальнопоширений колядковий наспів ab:z з коротким рефреном “Святий вечір!”.

Найцікавіший момент, не так явно виражений у новорічно-різдвяних віншуваннях господарю та парубку, найбільш яскраве втілення знаходить у щедрівках та колядках дівчині. Це – підкреслено літній (або, принаймні, теплої пори року) антураж, на тлі якого відбуваються події. До дівчини у вікно зазирає сокіл, дівчина садить сад, стереже

⁸⁵Народні пісні Чернігівщини. 2001. С. 75-76. № 53; Пісні Сумщини. С. 56-57; Обрядові пісні Слобожанщини. С. 50-51; Народні пісні Житомирщини. С. 88-89. № 44.

⁸⁶Народні пісні Житомирщини. С. 88-89. №№ 44-45.

⁸⁷Пісні Сумщини. С. 62.

⁸⁸Народні пісні Житомирщини. С. 89-90. № 46.

⁸⁹Ой ти, просо-волото. С. 19-20; Народні пісні Чернігівщини. 2001. С. 35.

⁹⁰Обрядові пісні Слобожанщини. С. 43.

⁹¹Народні пісні Чернігівщини. 2015. С. 61, № 30; Ой ти, просо-волото. С. 35-36; Чумарочка рябесенька. С. 7-8.

⁹²Народні пісні Житомирщини. С. 92-93. № 50.

⁹³Народні пісні Чернігівщини. 2015. С. 76, № 54.

виноград, який намагаються склювати райські пташки, дівчина плете вінок і йде у танок, щипле рожу, жне жито або пшеницю в полі, на Різдво збирає грушки, у лузі червоні калина, буяють зілля та квіти, грає море. Можна припустити, що більшість колядок та щедрівок дівчині були створені між 1492 та 1700 роками, коли святкування нового року припадало на перше вересня. Адже тільки в одній колядці дівчина пере хустки на льоду. Нижче побачимо, що на досліджуваній території можна зустріти колядки та купальські пісні з однаковим текстом і навіть з наспівом та рефреном.

У Поліському районі Київської області записані (ОК-КЩ-15а)⁹⁴ (№ 145). Дівчина пере у холодній воді (на льоду) хустки, губить їх, посилає за ними по черзі своїх рідних, але хустки знаходить лише милий. Обмежена територія побутування колядки, мовні особливості вербального тексту, наявність розгорнутого рефрену “На льоду... На льоду, льоду, на льодовні(и)ци, крини(і)ци”, а також трійкова мелодія західного типу свідчить про те, що ця пісня була занесена на Полісся переселенцями, ймовірно зі Львівщини або Закарпаття, де зафіксовано її активне побутування. Водночас, тип бурдонної гетерофонії двоголосного архаїчного співу вказує на асиміляцію пісні в співочій традиції краю.

Отже, традиційні колядки Середнього та Східного Полісся виконують переважно з одним типовим наспівом типової структури пісенної двосегментної строфи ab:g з коротким рефреном “Святий вечір”. Їх співають на Різдво, на відміну від щедрівок с приспівом “Щедрий вечір...”, що їх виконували на щедрий вечір 31 грудня перед Новим роком. Більшість пісень зимового календарно-обрядового циклу розпочинається з обставини місця події, самої дії або уславлення.

На противагу щедрівковій строфі із скла-

⁹⁴Богданова О. Методика аналізу фольклорних творів. Навчально-методичний посібник. Київ: Гроно, 2004. С. 38. № 2; Іваницький А. І. Хрестоматія з українського музичного фольклору (з поясненнями та коментарями). Навчальний посібник для вищих навчальних закладів культури і мистецтв I-IV рівнів акредитації. Вінниця: Нова книга, 2008. С. 26-27. № 1; Народні пісні Київщини. С. 81-82. № 78.

дочисленням 4+4, 4+6 або 6+6, у колядках основу сегментів складає колядковий п'ятискладовик 5+5 з ритмікою 11112. Різняться й ритміка чотирискладового рефрену. У щедрівках це 2112 або 4224 (“Щедрий вечір” з акцентом на першому складі “*щед*”), у колядках – 1122, 1131 або 1122 (“Святий вечір” з акцентуванням третього складу “*еє*”). У зв'язку з цим пісні, що мають щедрівковий приспів, належачи до колядок, можуть бути віднесені до щедрівок.

Розгорнутий приспів у цілому не характерний для колядок краю. Будову поетичної строфи таких співів позначаємо як ab:R. Здебільшого ці рефрени відбивають сюжетну основу фольклорних творів. Для багатьох колядок та щедрівок характерні співані коляді типу “Ми ж тебе, (ім'я), не зневажам, з святим Рождеством поздоровляєм”. У наспівах колядок переважає мінорний або змінний мажорно-мінорний нахил ладу. Зазвичай їх мелострофа складається з трьох контрастних інтонацій ab:c: перша переважно висхідна, друга – низхідна, рефрен кадансуючий на другому або першому шаблі ладу.

На свято Василя (старий Новий рік, 14 січня) хлопчики обходять двори, посівають і співають спеціальних “Василівських” пісень-щедрівок (№№ 146, 147). На Середньому та Східному Поліссі розповсюджена щедрівка “Васильова мати пошла щодрувати”⁹⁵ з побажаннями (проханнями до Бога) наступного доброго літа (№№ 146, 151), врожаю на полі, добра у клуні та вимогою пригостання. Пісню виконують, скандуючи на двох або більше звуках у межах малої терції, кварта з щедрівковим приспівом або без нього. Є й інші пісні, присвячені Василю, наприклад, “Гиля, гиля, на Василя” (№ 148), в щедрівковий приспів деяких вплетено слова “Святий Василе”⁹⁶ (№ 149). Саме на Василя ходить Ілля, носячи з собою “житяную пугу”, яка приносить врожай на поле, а в оселю – добро⁹⁷ (№№ 150, 151). У краї також зафіксовано по-

⁹⁵Народні пісні Житомирщини. С. 79. № 30; Щедрый вечір. С. 28. № 9.

⁹⁶Народні пісні Житомирщини. С. 79. № 30; Щедрый вечір. С. 28. № 9.

⁹⁷Там само. С. 38. № 25; С. 65. № 56.

⁹⁸Обрядові пісні Слобожанщини. С. 119-120; Народні пісні Чернігівщини. 2015. С. 90. № 73.

бутування незначної кількості сатиричних колядок та щедрівок.

Церковні колядки та щедрівки, переважно з євангельськими та апокрифічними текстами, виконували на Різдво, 7 січня. Ці співи звучать у церковних храмах, при вертепі та при обході дворів колядниками на Різдво. Це особлива культура усно-письмової традиції з текстами в стилі старослов'янської мови та мелодіями, близькими до кантів та псалмів з елементами дво-триголосся гомофонно-гармонічного складу (№№ 152-154), у зв'язку з чим ми їх тут детально не розглядатимемо, хоча євангельські мотиви проникали й у світські колядки та щедрівки, зокрема, у різдвяних приспівках пісень. Зі свого боку, щедрівково-колядкова традиція народного співу впливала на цей репертуар. Тож і євангельські колядки та щедрівки часто мають ознаки народної традиції. Так, у щедрівці "То на реці" (ОК-ЩК-04а) у запису С. Л. Маховської є всі ознаки щедрівки: чотирискладові сегменти двосегментної строфи з ритмом 2112 у мелодії⁹⁸.

У північних та центральних районах Чернігівщини (Корюківський, Куликівський, Коропський, Менський райони⁹⁹) та Сумщини (Шосткинський, Ямпільський, Кролевецький, Конотопський, Ямпільський, Буринський райони¹⁰⁰) зафіксовані співи з довгими текстами, що супроводжують новорічну виставу "Коза" (в цьому регіоні ОК-ТК-02, ОК-ТК-04). Вербальні тексти пісень переважно складатися з кількох блоків, що описують певні перипетії, в яких бере участь основний персонаж – Коза. До них належать: ведучий з Москви приводить Козу, яка має довгі коси та маленьких козенят; на Козу з козенятами нападає Вовк з вовчятами; стрільці хочуть вбити Козу (№ 157), вона з переляку (або застрелена) падає неживою, її намагаються оживити й розвеселити; Заєць сварить Козу за безгосподарність, вона йде на поле здобу-

вати дітям їжу; де Коза ходить, там жито родить. Наприкінці вистави Коза кланяється господарю, учасники вимагають винагороду за дійство. Ці сюжетні блоки, часом довільно, варіюються у різних записах. Зрідка у співах фігурує дід (№ 155), а головним героєм у записах з Куликівського району стає не коза, а козел¹⁰¹ (№ 156).

Найпоширеніші інципіти фольклорних записів: "Добрий вечір вам", "Станьте ви в ряду" (на Сумщині, № 159) та ін. За музичними особливостями співи на виставі "Коза" належать до колядок з типовим колядковим п'ятискладовиком 11112. Двосегментний наспів переважно складається з простого або варійованого повторення однієї низхідної формули-інтонації, іноді чергуються дві формульні інтонації у межах мажорної терції-кварти, рідше – квінти.

Масляний тиждень (масляниця) завершував зимові свята напередодні великоднього посту. Це була остання нагода вдосталь наїстися та повеселитися. Пісні, що супроводжують масляну, як і саме свято, особливо розповсюджене у північних регіонах України, на межі з Білоруссю та Росією, де їх можна зафіксувати й досі (№№ 162-164). Зокрема, найбільше записів зроблено В. Дубравним на півночі Сумщини¹⁰² (№№ 161-163, 165-166) та кілька – у Новгород-Сіверському районі Чернігівської області¹⁰³. Переважно це пісні жартівливої тематики, для яких притаманні й кілька типових сюжетних мотивів. Один з найпоширеніших: дівчина губить "алу ленту", черевички або фартушину, які зрештою знаходять хлопці. Сама масниця може загубити лапті (№ 165), які також знаходять хлопці.

Масляну називають білим сиром, полизухою, яка полизала яйця, сир і масло (№№ 163, 164), шкодують, що вона закоротка і швидко минає, просять протягнутися, повернутися (№№ 163-164). В піснях виконавці виражають побажання, щоб піст швидко минув, був короткий, як заячий хвіст (№ 163) або щоб масниця була сім неділь, а піст –

⁹⁸Народні пісні Чернігівщини. 2001. С. 79. № 58.

⁹⁹Народні пісні Чернігівщини. 2001. С. 55-59; Народні пісні Чернігівщини. 2015. С. 89, № 72; Ой ти, просо-волоото, с. 24-25, 37-38

¹⁰⁰Пісні Сумщини, с. 133-136: Обрядові пісні Слобожанщини, с. 121-127.

¹⁰¹Ой ти, просо-волоото. С. 19, 24-25.

¹⁰²Пісні Сумщини. С. 138-141; Обрядові пісні Слобожанщини. С. 138-141.

¹⁰³Народні пісні Чернігівщини. 2001. С. 63-64.

одну (№№ 164-165). Також висміюють неодружених хлопців (паралель з колодкою, на яку в регіоні майже не зафіксовано пісень), забороняють одружуватися у піст. Співають також жартівливих пісень, безпосередньо не пов'язаних з самим святом¹⁰⁴. Зустрічаємо також різні контамінації, зокрема з баладою про дочку-пташку (№161). У тексті останньої пісні розділу знаходимо сюжетні мотиви веснянок (№ 166).

Розповсюджений інципіт масляних пісень на Сумщині “Масляная, от і я іду”, а також “Маслянка”, “Масляниця”, “Масляная”, “Масниця” (№№ 161-163) та ін. Спів масляних пісень іноді завершують обрядовим вигуком “Гу!” або “У!” (№ 164). Записи пісень можуть мати від двох строф до понад десятка. Віршування варіюється у досить широких межах. Цікаво, що наспіви більшості саме масляних пісень мають значну подібність, яка проявляється в особливостях ладового наповнення. Ладовий нахил, незважаючи на загальний жартівливий характер пісень, майже скрізь мінорний. Основний мінорний три-тетракорд доповнюється субтоном на відстані великої секунди, який часом перебирає на себе

роль опорного тону, утворюючи специфічне враження змінності устою. Метрика парна – дві або чотири чверті в такті, квадратна будова періоду. Фактура пісень одноголосна, у якій переважає просодія на одному звуці. Ці особливості інтонування, поряд з вузьким звуковим діапазоном співів свідчать про давність, як самого обряду, який пізніше був пристосований до християнського календаря, так і супроводжуючих його пісень.

Отже, основними стильовими рисами зимової обрядової пісенності Центрального та Східного Полісся можна вважати значне розповсюдження щедрівкової пісенності, переосмислення деяких відомих колядок у щедрівки, широке побутування співів, пов'язаних з водінням кози та масляної, переважне використання у щедрівках двосегментних приспівів “Щедрий вечір, добрий вечір”, в колядках – короткого приспіву “Святий вечір” або довгих розгорнутих, архаїчність вузькообсягових наспівів, у вербальних текстах – дифтонгів, зокрема у записах М. Ткача та Н. Данилевської.

Л. Єфремова

¹⁰⁴Ой ти, просо-волото. С. 65.

Новорічно-різдвяні пісні

57. Тинини, тинини

(На Миколу)

1-2, 5-6. Ти - ни - ни, ти - ни - ни, 3-4, 7-8. Да - йте му - ки - ці
на по - ли - ці ли - ни, на па - ля - ни - ці.

9. Да - йте ша - жок на пи - во - ме - док,

10. а ко - пі - йо - чку на го - рі - ло - чку.

1. Тинини, тинини,
На полиці лини.	6. Дайте семя
На дідове темя.
2. Я не хочу лина,
Дайте чарку вина,	7. Дайте гречки
На варенички.
3. Дайте мукиці
На паляниці,	8. Дайте сало,
Щоб не закисло.
4. Дайте мачку
На дідову дочку.	9. Дайте шажок
На пиво-медок,
5. Дайте круп
На дідів пуп.	10. А копійочку
На горілочку.

Зап. Мишастий М. у с. Блитога (або Стольне) Менського р-ну Чернігівської обл. На Миколаївські свята (16-19 грудня), у діда. – Прим. записувача. Обрядові пісні Середнього та Східного Полісся (з колекцій збирачів фольклору) / упоряд. та вступ. статті Л. О. Єфремової. НАН України, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського. Київ.: ТОВ «Видавництво «Юстон», 2021. С. ?.

58. Із-за хмари (ОК-ЩК)

$\text{♩} = 58$ Повільно

1. І - з-за хма - ри, з-за ту - ма - ну. Ще - дрий ве - чір, до - брий ве - чір!

1. Із-за хмари
З-за туману.
Щедрий вечір*,
Добрий вечір! | 2. Ясен місяць
Сходить в небі. |
|---|-----------------------------------|

*Цей приспів співають за кожною строфою пісні. (Л. Є.)

**3. До вас, до вас,
Господарю,**

**4. Новий рік
Приходить в хату.**

Зап. 1972 р. Дубравін В. В. у с. Ленінське (нині с. Спаське) Кролевецького р-ну Сумської обл. від Кобзар Катерини Миколаївни, 1945 р. н. Пісні Сумщини. Фольклорні записи Дубравіна В. В. Київ: Муз. Україна, 1989. С. 113-114.

59. Пан-хазяїн (ОК-ЩК)

$\text{♩} = 64$ Поволі

1. Пан ха - зя - їн, за - сти - лай сто - ли. Ще - дрий ве - чі - р(и), до - брий ве - чір!

1. Пан-хазяїн,
Застилая столи.
Щедрий вечір*,
Добрий вечір!

2. Застилай столи
Та клади пироги.

3. Ти, хазяїн,
Та й удівець ти.

4. Ти ж хазяйка,
Та удовушка.

Зап. 1966 р. Дубравін В. у с. Дружба (нині м. Дружба) Ямпільського р-ну Сумської обл. від Шрамченко Марії Порфиріївни, 1907 р. н. Там само. С. 120.

60. Як у райку (ОК-ЩК)

Жваво

1. Як у ра - йку
во - сієм ба - рку.
Ще - дрий ве - чір...

1. Як у райку
В осієм барку**,
Щедрий вечір***,
Добрий вечір
Добрим людям
На здоров'я!

2. Тут господар
Як виноград,
3. Господиня
Як калина,
4. А їх дієткі
Як ягідки.

Зап. 1991 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Авдіївка Сосницького р-ну Чернігівської обл. від Марії Шаврицької, 1936 р. н. Транскрипція Яценка Л. Ой ти, просо-волото. С. 51-52.

61. Ластовочка-щебетушечка (ОК-ЩК-01)

$\text{♩} = 106$ Моторно

1. Ла - сто - во - чка - ще - бе - ту - ше - чка под о - ко - не - чко

*Цей приспів співають за кожною строфою пісні. (Л. Є.)

** Хатина, хижка.

***Приспів співають за кожною строфою пісні. (Л. Є.)

1. Ластовочка-
Щебетушечк
Под оконечко
Прилігала,

2. Пана-господана
Пробуджала:
– Ой устань, устань,
Пан-господар,

3. Засвіти свічу
Ясненькую,

Побуди челядь
Красненькую,

4. Нехай походять
По дворочку
Так, як пчілочка
По медочку.

Скоромовкою:

Дай, Бог, вечір добрий,
Та винесіть
пиріг довгий!

Зап. 1981 р. Дубравін В. В. у с. Кам'янська Слобода Новгород-Сіверського р-ну Чернігівської обл.
від Подольної Оксани Хомівни, 1907 р. н. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 44.

62. Щедрик, щедрик (ОК-ЩК-01)

$\text{♩} = 100$ Ходою

1) 1. Ще - дрик, ще - дрик, ще - дро - ва - нка, при - ле - те - ла ла - сто - ва - нка,
2. Та як ста - ла ще - бе - тать, го - спо - да - ра ви - кли - кать:
3. – Ще-дрий ве - чор, па - не го - спо - да - ру, дай то - бє, Бо - же, по - вен двор то - ва - ру!
4. Не дай то - бє, Бо - же, ни - я - ко - го па - дку, про - си Бо - га за о - тца й за мат - ку.
1) 8. по - лу - йте ру - чки й но - жкі

1. Щедрик, щедрик,
Щедрованка,
Прилетела
Ластованка.

2. Та як стала
Щебетать,
Господара
Викликать:

3. – Щедрий вечор,
Пане господару,
Дай тобє, Боже,
Повен двор товару!

4. Не дай тобє, Боже,
Ниякого падку,
Проси Бога
За отца й за матку.

5. Хорошую
Господиню маєш,
Хорошенько
Ти є доглядаєш.

6. А пчолочка
Йу меду,
А соловейко
Йу саду.

7. Дева Марія
Сина породіла,
На престоли
Його положила.

8. А ви, дітки,
Цолуйте ручки й ножки,
А нам дайте
По пирожочк(у)!

Зап. 2012 р. Єфремова Л. О. у Києві від Васяновича Олександра Олександровича, 1972 р. н.
з с. Мелені Коростенського р-ну Житомирської обл. Народні пісні Житомирщини. С. 76. № 24.

63. Ой щодрий вечор (ОК-ЩК-02)

$\text{♩} = 108$

1. Ой щод - рий ве - чор та й доб - рий ве - чор. Щод - рий ве - чор
да й доб - рий ве - чор доб - рим лю - дям да й на здо - ров' - є!

1. Ой щодрий вечор
Та й добрий вечор.
Щодрий вечор
Да й добрий вечор
Добрим людям
Да й на здоров'є!*

2. Ой знаю, знаю, –
Господар вдома.

3. Господар дома
Сів в кінці стола.

4. Сів в кінці стола,
Лістоськи піше.

5. Лістоськи піше,
Легенько дише.

6. Що сльоза капне, –
То й річка стане.

6. Що сльоза капне, –
То й річка стане.

7. На той кладочці
Церквочка стоїть.

8. А в той церквичці
Три служби служать.

9. Першая служба
За господаря.

10. Другая служба
Для його жени.

11. Третя служба
Для його діток.

12. А по цім слові
Будьмо здорові.

Зап. 2008 р. Адамович Л. В. у с. Словечне Овруцького р-ну Житомирської обл. від Іванчук О.,
Прокопчук Є., Чмуневич Н., Петровича І., Єксович А. Щедрий вечір. С. 43. № 30.

64. Чи дома, дома (ОК-ЩК-02)

$\text{♩} = 75$ Речитативом

1. Чи до - ма, до - ма пан го - спо - дар?

1. Чи дома, дома
Пан господар?

2. А я знаю,
Що він сидить
У кінці стола.

* Цей приспів виконують за кожною строфою пісні. (Л. Є.)

3. А на йому
Шуба люба,
4. А на шубаці
Три шеляги.
5. Сьому, тому
По шелягу,
6. А нам, братці,
По пірогу.
Сію, засіваю,
ходить Ілля
на Василя,
носить пугу
житяную.

Куди махне –
жито росте.
Зароди, Боже,
жито, пшеницю
і всяку
пашницю,
у полі ядро,
дома добро,
у полі копами,
дома пірогами.

[Скандують]

С празником
поздоровляю,
з Новим годом!

Зап. 1966 р. Дубравіни В. В. та В. Г. у с. Дружба (нині м. Дружба) Ямпільського р-ну Сумської обл. від Ворошило Галини Терентіївни, 1907 р. н. Транскрипція Єфремової Л. О.

65. Ой прийшло до нас (ОК-КЩ)

$\text{♩} = 66$

1. Ой при - йшло до нас свя - те Ро - жде - ство. Свя - тий ве - чір.

1. Ой прийшло до нас
Святе Рождество.
Святий вечір!*

2. Всім добрим людям
Радість принесло.

3. Від двору у двір
Йдуть коляднички

4. Та вихваляють
Вони хазяїв,

5. Бажають добра,
Злата й сребра,

6. Злата й сребра
Та ще й здоров'я.

7. За цю коляду
Дайте нам дару.

8. Та й не будьте ви
Та й скупенькими,

9. Будьте щедрими,
Будьте добрими.

10. За щедрість вам дасть
Добробут Господь,

11. Чистого зерна
Повні комори

12. Та худібоньки
Повнії двори.

13. За цю колядку
Несіть десятку,

14. А за голосок
Ще й сала кусок,

15. А за приспівку
Несіть горілку.

[Промовляють]

Хай множиться
ваше добро:
злата й сребро!

Хай ростуть
ваші дітки,
як у полі квітки!

Зап. 1989 р. Дубравін В. В., Дубравіна В. Г. у м. Коростень Коростенського р-ну Житомирської обл. від Петрюк Оксани Іванівни, 1911 р. н. та Ткаченко Ганни Петрівни, 1918 р. н. Хрестоматія. Ч. 1. С. 3-4 (текст), с. 36 (мел.). № 2.

* Цей приспів виконують за кожною строфою пісні. (Л. Є.)

66. Кому я буду (ОК-КЩ)

$\text{♩} = 100$ Наспівно

1. Ко - му я бу - ду ко - ля - ду - ва - ти? Свя - тий ве - чор!

6. Із ти - ми свя - та - ми, зу - сі - ма ва - ми. Свя - тий ве - чор!

1. Кому я буду
Колядувати?
Святий вечор!*	6. Із тими святами,
З усіма вами.
2. Кого я буду
Поздоровляти?	7. Ступав на порог, –
Зеленів морог.
3. Я деду буду
Колядувати.	8. Ступаю в хату,
Готуйте квартиру.
4. А бабу буду
Поздоровляти	9. А ще й не кінець, –
Зернят рукавець.
5. Із тим торжеством,
Ісусом Христом.	10. Зернят рукавець,
Хлеба буханець.
Добрий вечор!

Зап. 2012 р. Єфремова Л. О. у Києві від Васяновича О. О. з с. Мелені Коростенського р-ну Житомирської обл. Транскрипція Єфремової Л. О. Народні пісні Житомирщини. С. 94. № 53.

67. Пан господарю (ОК-КЩ-23)

$\text{♩} = 162$

1. Пан гое - по - да - рю, на твой - му дво - рі у те - бе.

Бог те - бе кли - че на ко - ля - до - чок до Се - бе.

1. Пан господарю,
На твойму дворі
У тебе.
Бог тебе кличе
На колядочок до Себе**.	3. Зверху на дубі
Сидить соколик.
2. На твойму дворі
Дуб зелененький.	4. Під дубом, дубом
Чорнії воли.
	5. Посеред дуба
Ярії пчолки.

Зап. 2007 р. Адамович Л. В. у с. Суцани Олевського р-ну Житомирської обл. від Ковальчук Марії, 1991 р. н., Ковальчук Анастасії, 1994 р. н., Коструба Аліни, 1993 р. н., Оніщук Анни, 1992 р. н. Щедрий вечір. С. 51. № 39.

* Цей приспів виконують за кожною строфою пісні. (Л. Є.)

** Приспів “У тебе...” виконують за кожною строфою пісні. (Л. Є.)

68. Що в пана, в пана (ОК-КЩ)

1. Що в па - на, в па - на на його дво - ріє. Дар його - му...

Дар його - му, Бо - же, ша - етє, здо - ро - в'є в його до - му!

1. Що в пана, в пана
На його дворіє.
Дар йому...	5. Другая користь –
Ярї пчоли,
Дар йому, Боже,
Щастє, здоров'є
В його дому!*	6. Третя користь –
Чорні бобри.
2. Стояв яворко
Тонкий, високий.	7. Сіерї воли –
Поле орати,
3. На туим яворку
Три користоньки:	8. Ярї пчоли –
Меди ситити,
4. Первая користь –
Сіерї воли,	9. Чорні бобри –
Шубоньки шити.

Зап. 1987 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Хибалівка Куликівського р-ну Чернігівської обл. від Єлі Саенко, 1924 р. н. Транскрипція Шумейка В. Ой ти, просо-волото. С. 56.

69. Добрий вечір тобі (ОК-КЩ-00)

♩ = 106

1. До - брий ве - чір то - бі, па - не го - спо - да - рю. Ра - ду - йся...

Ра - ду - йся, зе - мле, Син Бо - жий на - ро - ди - вся.

Промовляють:

– Добрий вечір! Дозвольте колядувати
та Христа-Бога вихвалити?	2. Щоб було достатку
І в полі, і в садку,
– Колядуйте.	3. Худоба у дворі
І жито в коморі.
– На кого?	4. А у хаті жінка,
Як у полі пчїлка,
– На жінку, на діток, на добро.	5. Та хороші дітки,
Як у саду квітки.
1. Добрий вечір тобі,
Пане господарю.
Радуйся...	
Радуйся, земле,
Син Божий
Народився.*	

*Цей приспів повторюють за кожною строфою пісні. (Л. Є.)

6. Ми твою родину
Щиро похваляєм,	З празником!
З роком Новим
та Різдом Христовим.
7. Щедрою кутею
Та й поздоровляєм!	Спасибі Богу
за дари небесні,
за сонце та дощик,
за родючу землю!
8. Хай буде одинні
Мир в вашій родині!	

Зап. 1993 р. Дубравін В. В., Дубравіна В. Г. у смт Бородянка Бородянського р-ну Київської обл. від Бауменко Галини Олександрівни, 1933 р. н., Діброви Марії Трохимівни, 1938 р. н. та Ліщук Валентини Петрівни, 1940 р. н. Хрестоматія. Ч. 1. С. 3 (текст), с. 36 (мел.). № 1.

70. Ішов, перейшов (ОК-КЩ)

$\text{♩} = 84$ Помірно, з рухом

1. І - шов, пе - ре - йшов мі - сяць по не - бу.
Ра - да мо - я, ра - до - ші мо - ї мо - ло - ді - ї. // мо - ло - ді - ї.

1. Ішов, перейшов
Місяць по небу.
Рада моя,
Радощі мої
Молодії.*	6. Перва радіща –
Сина женити,
2. Та і зійшовся
З ясною зорею.	7. Друга радіща –
Дочку оддавать.
3. – Ясна зоря,
Ой де ти була?	8. Сина женити –
Мед-вино пити,
4. – Я, зоря, була
В пана Івана.	9. Дочку оддавать –
Подарки давать.
5. В пана Івана
Та дві радощі.	10. Бувай здорова,
Повная рада.

Зап. 1966 р. Дубравін В. у с. Паліївка Ямпільського р-ну Сумської обл. від Шкуренко Килини Данилівни, 1910 р. н. Пісні Сумщини. С. 73-74.

71. Ой ходить, походить (ОК-КЩ-02)

1. Ой хо - дить, по - хо - дить мі - сяць по не - бу,
та ра - ду - йся... Ра - ду - йся, зе - мле, ве - се - ли - ся, Син то - бі Бо - жий на - ро - ди - вся.

* Цей приспів виконують за кожною строфою пісні. (Л. Є.)

1. Ой ходить, походить
Місяць по небу,	6. За столом сядем,
Три слова мовим.
Приспів*:
Та радуйся...
Радуйся, земле,
Син тобі Божий
Народився.	7. Що перше слово
Пашеньку родить,
2. Кличе, покличе
Зорю з собою:	8. А друге слово
Скотинку ростить,
3. – Ходімо, зорі,
Колядувати.	9. Третє слово –
Здоров'я пану [ім'я].
4. Колядувати,
Бога шукати.	10. Ми ж тебе [ім'я пана]
Не понижаєм,
5. Найдемо Бога
В пана [ім'я господаря],	11. З празником Різдвом
Поздоровляєм.

Зап. 07. 07. 1912 р. Мишастий М. А. у с. Блистова Менського р-ну Чернігівської обл. від гурту дівчат. Колядки та щедрівка. С. 678 (мел.). Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 61-62. № 31.

72. Добрий вечер (ОК-КЩ-016)

1. До - брий ве - чер, па - ну ха - зя - ї - ну! Ра - ду - йсе...

Ра - ду - йсе, зе - мле, ве - се - ли - се, ми - ру: Син Бо - жий на - ро - ди - все!

1. Добрий вечер,
Пану хазяїну!
Радуйсе...
Радуйсе, земле,
Веселесе, миру:
Син Божий
Народивсе!*	5. А третій святитель –
Той Іван Христитель.
2. Бо прийшло до тебе
Аж три святителіє.	6. Святос Рожество
Радость нам принесло,
3. Що первий святитель –
Святос Рожество,	7. Новий год Василій
Нам хліба насієєв,
4. А другий святитель –
Новий год Василій,	8. А Іван Христитель
Воду нам освятить.
	9. Ми ж тебе, пан хазяїн,
Не зневажаєм,
	10. Да светим вечерком
Поздоровляєм!

*Цей приспів виконують за кожною строфою пісні. (Л. Є.)

Зап. 1985 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Ленінівка (Сахнівка) Менського р-ну Чернігівської обл.
від Єпистини Реус, 1912 р. н. Транскрипція Яценка Л. Ой ти, просо-волоото. С. 23-24.

73. В нашого хазяїна (ОК-КЩ-04)

$\text{♩} = 180$ Енергійно

1) 1. В на-шо-го ха-зя-ї на у-мна-я жо-на, Бог є-му дав...

Не за-ві-ду-йте, па-но-ві бра-тци, дасть Бог і вам.

1) 2-8. Да й за-ку-пі-ла

1. В нашого хазяїна
Умная жона.
Бог єму дав...
Не завідуйте,
Панові братци,
Дасть Бог і вам.*

2. Да й закупіла
Та трі городи.

3. Ой одін город
Та із панамі.

4. А другій город
Да й з мужикамі.

5. А третій город
Та й козакамі.

6. Ой з панамі
Суди судіти.

7. А з мужикамі
Діло робіти.

8. А з козакамі
В войско ходіти.

Зап. у с. Луб'янка Поліського р-ну Київської обл. від Дяковської Варвари Ісаківни, 1918 р. н. та
Кривенюк Параски Василівни, 1920 р. н. Транскрипція Єфремової Л. О. Берви, Полісся. № 32.

74. В пана Василя (ОК-КЩ-04)

$\text{♩} = 96$

1. В па-на Ва-си-ля у-мна-я же-на, Бог є-му дав,

Бог є-му по-слав у-мну же-ну да в його до-му. Свя-тий веч(ір)!

1. В пана Василя
Умная жона,
Бог єму дав,
Бог єму послав

Умну жену
Да в його дому.
Святий вечір!*

*За кожною строфою співають: Бог єму дав... (Л. Є.)

2. Умная жена
Сінечки мєла,	9. А з мужиками
Поле пахаті,
3. Сінечки мєла,
Три рублі нашла	10. А з солдатами
На войну ідті.
4. Та й закупила
Да три города.	11. Чи ж ти, Васечка,
Не зневажєш,
Святий вечір*!
5. Шо й перший город
Із солдатами,	12. Із Новим гадом
Поздаровляєм,
6. А другий гарад
Із мужиками,	13. Із Новим гадом,
Із усім радом,
7. А третій горад
Да із панами.	14. Із усім радом,
Ісусом Христом.
Дай, Боже, добрий вечір!
8. Шо із панамі
Суди судіті,	

Зап. 30 червня 2010 р. Єфремова Л. О. у с. Мньов Чернігівського р-ну Чернігівської обл. від Пащенко К. К., № 3. Вар. зап. Єфремова Л. О., Коваль-Фучило І. М. там само від Бородіної Катерини Іонівни, 1936 р. н. № 3 (46). Народні пісні Чернігівщини, 2015, с. 64-65, №№ 37-38.

75. А в хазяїна (ОК-КЩ-04)

Поволі

Одна Двоє Усі

1. А в ха - зя - ї - на у - мна - я же - на. Бог є - му дав
у - мну - ю же - ну в йо - го до - му го - спо - ди - не - ю.

1. А в хазяїна
Умная жена.
Бог єму дав
Умную жену
В його дому
Господинєю.**	5. А третій город
Із паничами.
2. Закупила вона
Аж три города.	6. Із пахарями
Поле орати,
3. Ох первий город
Із пахарями,	7. Із козаками
Вуйську служити,
4. А другий город
Із козаками,	8. Із паничами
Суди судити.

Зап. 1985 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Сахнівка Менського р-ну Чернігівської обл. від Є. Реус., Радич Ганни, 1902 р. н., Царенко Марфи, 1914 р. н. Транскрипція Ященко Л. Ой ти, просо-волоото. С. 11-12.

*З цього місця тільки: Святий вечір! (Л. Є.)

**Цей приспів виконують за кожною строфою пісні. (Л. Є.)

76. В пана Івана (ОК-КЩ-04)

$\text{♩} = 130$ Рухливо
1)

1. В па-на І - ва - на у - мна - я жо - на. Бог йо - му дав,
у - мну жо - ну

Бог йо - му по - слав Бой йо - му дав.
да в йо - го до - му,

1)

2. У - мна - я жо - на

1. В пана Івана
Умная жона.
Бог йому дав,
Бог йому послав
Умну жону
Да в його дому,
Бог йому дав*.	5. В первом городі
Сина жоніті,
2. Умная жона
Сенечки мела,	6. В другом городі –
Дочок оддавать,
3. Сенечки мела,
Червонець найшла.	7. В третьом городі
Житі жа буті.
4. Купила вона
Да три города.	8. Ми ж тебе, хазяїн,
Так уважаєм,
	9. Із Новим годом
Поздоровляєм.
Добрий вечер!

Зап. 1984 р. Дубравін В. В. у с. Глиненки Ріпкинського р-ну Чернігівської обл. від Бачурної Олександрі Феоктистівни, 1907 р. н. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 20.

77. В пана Івана (ОК-КЩ-04)

$\text{♩} = 76$ Не поспішаючи

1. В па-на І - ва - на у - мна - я жо - на. Бог йо - му дав,

Бог йо - му дав у - мну - ю жо - ну та в йо - го до - му.

1. В пана Івана
Умная жона.
Бог йому дав (2)
Умную жону
Та в його дому*.	2. Купила вона
Да три города.
	3. А первий городок
Козаки їдуть,

*Цей приспів виконують за кожною строфою пісні. (Л. Є.)

4. Козаки їдуть,
Мед-пиво везуть.	7. В третій городок
Чумаки їдуть,
5. В другий городок
Крамарі їдуть,	8. Чумаки їдуть,
Сіль йому везуть.
6. Крамарі їдуть,
Крам йому везуть.	

Зап. 1972 р. Дубравін В. у с. Дяківка Буринського р-ну Сумської обл. від Сиворакші Марії Іванівни, 1908 р. н. Пісні Сумщини. С. 72-73.

78. А чи дома, дома (ОК-ЩК-02а)

$\text{♩} = 60$ Поволі

1. А чи до-ма, до-ма цей па-н(и) же ха-зя-їн? Дай же йо-му,

ой дай йо-му, Бо-же, ша-³стя, здо-ро-в'я та в йо-го до-му.

1. А чи дома, дома
Цей пан же хазяїн?
Дай же йому...
Ой дай йому, Боже,
Щастя, здоров'я
Та в його дому.* | 2. Нема його й дома,
Тільки його жона.
3. А що вона діє?
Та золоту віс. |
|---|--|

Зап. 1966 р. Дубравін В. у с-щі Дружба (нині м. Дружба) Ямпільського р-ну Сумської обл. від Мамченка Андрія Давидовича, 1896 р. н. Там само. С. 74.

79. Що у пана, в пана (ОК-ЩК)

$\text{♩} = 132$ Моторно

1. Що у па-на, в па-на, у па-на І-ва-на.

Ще-дрий ве-чор, до-брий ве-чор!

1. Що у пана, в пана,
У пана Івана.
Щедрий вечор,
Добрий вечор!*	4. – Ой тату, мій тату,
Ожени мене ти.
2. У нього синочок,
Як намальований.	5. – Ой сину, мій сину,
Яку жонку брати?
3. Він по двору ходє,
Коня в руках воде.	6. – Ой отую брати,
Що місячком ходє,
	7. Що місячком ходє,
З сонейком гомоне.

*Цей приспів виконують за кожною строфою пісні. (Л. Є.)

Зап. 1981 р. Дубравін В. В. у с. Форостовичі Новгород-Сіверського р-ну Чернігівської обл. від Красногор Євдокії Харитонівни, 1905 р. н. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 49.

80. Перед дверима (ОК-КЩ)

$\text{♩} = 184$ Пожвавлено

1. Пе - ред две - ри - ма сто - їть ка - ли - на. Ка - ли - на...

Ка - ли - на мо - я, щоб те - бе во - да по - ня - ла.

1. Перед дверима
Стоїть калина.
Калина...
Калина моя,
Щоб тебе вода
Поняла.*	5. – Ой тату, тату,
Ожени мене.
2. Під калиною
Стоїть столичок.	6. – Синок Іванко,
Которую любиш?
3. За тим столичком
Іванко сидить,	7. – Я тую люблю,
Що Господь судить,
4. Іванко сидить,
З татком гомонить.	8. Що Господь судить,
Вже сім'я любить.

Зап. 1980 р. Дубравін В. В. у с. Форостовичі Новгород-Сіверського р-ну Чернігівської обл. від Споринець Домни Михайлівни, 1900 р. н. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 25.

81. Посеред двора (ОК-КЩ)

$\text{♩} = 84$ Стримано

1. По-се-ред дво - ра сто-їть ка-ли-на. Свя-тий ве - чір. Свя-тий ве - чір.

1. Посеред двора
Святий вечір*.	5. – Батюшка ти мій,
Ожени мене,
2. Під той калиною
Васічка ходе.	6. Ожени мене,
Що в царя й одна,
3. Васічка ходе,
Коника воде,	7. Що в царя й одна
По цвіткам ходе.
4. Коника воде,
Батюшку просе:	

Зап. 1966 р. Дубравін В. у с. Дружба (нині м. Дружба) Ямпільського р-ну Сумської обл. від Шрамченко М. П. Пісні Сумщини. С. 39.

*Цей приспів виконують за кожною строфою пісні. (Л. Є.)

82. Ой у полі (ОК-КЩ-03)

1. Ой у по - лі на сто - до - лі. Ще - дрий ве - чор, і до - брий ве - чор!

1. Ой у полі
На стодолі.
Щедрий вечор
І добрий вечор!*	7. Да поїду
До королівни.
2. Там ходило
Стадо коней,	8. Королівна листи
Пише ще й малює
3. Поміж тими кіньми
Кінь вороненький.	9. Подем, подем,
Полянкою,
4. Ніхто того коня
Ні спймає, ні осідлає.	10. Местом, местом,
Месцяною,
5. Обізвався красний
Паничок молодий Іванко:	11. Через море
Й утьонкою.
6. Я того коня
Споймаю й осядлаю	

Зап. 1914 р. Неказаченко М. І. у с. Зубівщина (нині Коростенського р-ну Житомирської обл.).
Народні пісні Житомирщини. С. 84. № 37.

83. А в Сущанах (ОК-КЩ-03)

♩ = 85

1. А в Су - ша - нах, ой да на ри - но - чку. Ра - ду - йся...

Ра - ду - йся, зе - мле, Син Бо - жий на - ро - ди - вся.

1. А в Сущанах,
Ой да на риночку.
Радуйся...
Радуйся, земле,
Син Божий
Народився*.	5. Ніхто його
Да й не сідлає.
2. Там гуляло
Воронєє стадо.	6. Да споймав же
Красний паничок,
3. А в том стаді
Коник вороненький.	7. Красний паничок,
Паничок Іванчик.
4. Ніхто його
Та й не спймає.	8. – Я поїду
В Варшаву
женитись.
	9. А в Києві буду
Вінчатись,

*Цей приспів виконують за кожною строфою. (Л. Є.)

10. А в Суцанах
Житі да буті,

11. Житі да буті
Ще й Бога хваліті.

Зап. 2007 р. Адамович Л. у с. Суцани Олевського р-ну Житомирської обл. від Ковальчук М., Ковальчук А., Коструба А., Оніщук А. Щедрий вечір. С. 58. № 48.

84. Щодрий вечер (ОК-ЩК)

$\text{♩} = 84$ Помірно

1. Що - дрий ве - чер! Там Ва - си - лько тра - ву ко - сить.

Що - дрий ве - чер, вам до - брий ве - чер!

1. Щодрий вечер!
Там Василько
Траву косить.
Щобрий вечер,
Вам добрий вечер!*

2. Траву косить,
Коню носить:

3. – Їж, мій коню,
Їж, вороний,

4. Буде тобі
Три дороги:

5. Перва дорога
До батінка,

6. Друга дорога
До матюнки,

7. Третя дорога
На Мирян-город,

8. На Мирян-город
Дівок сватать.

9. Да висватав
Немиряночку,

10. Немиряночку,
Красну панночку.

11. З цим вечером
Будьте здорові!
Вечер добрий!

Зап. 1987 р. Дубравін В. В. у с. Жукля Корюківського р-ну Чернігівської обл. від Ментій Уляни Микитівни, 1918 р. н. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 48. У північних районах області виконавці називають пісні “щодриками”, у прилеглих районах Сумщини – “шандровками”.

85. Ой дозволь же, пан хазяїн (ОК-ЩК-08)

$\text{♩} = 112$ Поважно

1. Ой до - зволь же, пан ха - зя - їн, у твій двір

у - сту - пить. Свят, свят, свя - тий ве - чір.

1. Ой дозволь же, пан хазяїн,
У твій двір уступить.
Свят, свят, святий вечір*.

2. У твій двір уступить
І твій двір звеселить.

*Цей приспів виконують за кожною строфою. (Л. Є.)

3. А у тому дворі
Стоїть стовп золотий,	10. Птиця йому промовля:
– Не вбивай ти мене,
4. Стоїть стовп золотий,
Позолочуваний.	11. Не вбивай ти мене,
Не стрілай ти мене,
5. А на тому стовпі
Сидить птиця й орел.	12. Бо як будеш женитися,
Я в пригоді стану,
6. А Іван Андрійович
По дворику походжа,	13. А я сина знаряджу,
Й у боярини пошлю.
7. По дворику походжа,
Шубу-любу натяга,	14. А я дочку знаряджу,
Й у світилочки пошлю.
8. Шубу-любу натяга
Ще й лучечок направля,	15. А я сам, старий птах,
У старостах посиджу.
9. Ще й лучечок направля
Що й на птицю, й на орла.	

Зап. 1963 р. Дубравін В. у с-щі Дружба (нині м. Дружба) Ямпільського р-ну Сумської обл. від Мамченка Андрія Давидовича, 1896 р. н. Пісні Сумщини. С. 32-34.

86. Що на лужку (ОК-ЩК-08)

$\text{♩} = 130$ Рухливо

1. Що на лу - жку, на бе - ре - жку. Ще - дрий ве - чор, до - брий ве-чор!

1. Що на лужку,
На бережку.
Щедрий вечор,
Добрий вечор*!	6. Розпущу я
Свої сизі крила,
2. Там стояло
Високе дерево,	7. Красний поїзд
Дощ не намоче
3. На тім дереві
Сизокрил орел.	8. Й під тобою
Коня вороного,
4. Розпустив він
Свої сизі крила:	9. Й тебе,
Кольку молодого.
5. – Як будеш ти
Та женитися,	Виносьте!

Зап. 1962 р. Дубравін В. у с. Свіса (Свеса) Ямпільського р-ну Сумської обл. від Ключище Олександрі Іванівни, 1913 р. н. Пісні Сумщини. С. 93.

87. В чистім полі (ОК-ЩК-08а)

$\text{♩} = 100$ Рухливо

1. В чи - стім по - лі край до - ро - ги.

1)

*Цей приспів виконують за кожною строфою. (Л. Є.)

1. В чистім полі
Край дороги,	14. Сто молодців,
Добрих людців.
2. Там Іванко
Плугом оре.	15. В полі кіпок
Більш, як зірок.
3. Поле оре,
Засіває,	16. Зробив стіжок,
Високий вершок.
4. Засіває
Ще й скородить,	17. На тім стіжку
Ворон сидить.
5. Ще й скородить,
Бога просить:	18. Ворон сидить,
У даль глядить.
6. – Вроди, Боже,
Густе жито,	19. Став Іванко
Думать, гадать,
7. Густе жито,
Золоте стебло,	20. Як ворона
З поля зігнать.
8. Золоте стебло,
Срібний колос.	21. Лук направля,
Вгору стріля.
9. Як вродило
Густе жито,	22. Став той ворон
Та й промовльть:
10. Золоте стебло,
Срібний колос.	23. – Ой Іванку,
Не треба стрілять,
11. Став Іванко
Думать, гадать,	24. Стану тобі
Я в пригоді.
12. Як те жито
В полі прибрать?	25. Буде іти
Дрібен дощик,
13. Зібрав женців –
Сто молодців,	26. Накрию я
Тебе крилом.

Добрий вечір!

Зап. 1966 р. Дубравін В. у смт Дружба (нині м. Дружба) Ямпільського р-ну Сумської обл. від Ворошило Галини Терентіївни, 1907 р. н. Обрядові пісні Слобожанщини. С. 31.

88. Плила, плила (ОК-ЩК-08)

$\text{♩} = 120$ Помірно, поступово пришвидшуючи

1. Пли - ла, пли - ла да сі - ра - я у - тка.

Ще - дрий ве - чор, до - брий ве - чор!

1. Плила, плила
Да сірая утка.
Щедрий вечор,
Добрий вечор*!	2. Допли(і)ває
До бережка.
	3. Де й узявся
Молодець Вовка,

*Цей приспів виконують за кожною строфою. (Л. Є.)

4. Зброю заряжає,
Утку стреляє.	10. В куховарочці,
Неми(і)ряночкі.
5. – Не бий мене,
Молодець Вовка.	11. А уточку –
У юшечку,
6. Як будеш ти
Женитися,	12. А пір'ячко
На подушечку.
7. Пущу сина
У бояри,	13. Що ми тебе, Вовка,
Не спонижаєм,
8. А дочечку
У світилочки,	14. З щедрою кутею
Поздоровляєм.
9. Сама паду
В куховарочці,	<i>Дай, Боже,
добрий вечір!</i>

Зап. 1966 р. Дубравіни В. В. та В. Г. у с-щі Дружба (нині м. Дружба) Ямпільського р-ну Сумської обл. від Ворошило Г. Т. Транскрипція та ред. тексту. Єфремової Л. О. Текст – Пісні Сумщини. С. 90.

89. Що в саду, в саду (ОК-ЩК)

$\text{♩} = 88$ Помірно

1. Що в са - ду, са - ду под ви - ше - нько - ю, ще - дрий ве - чір!

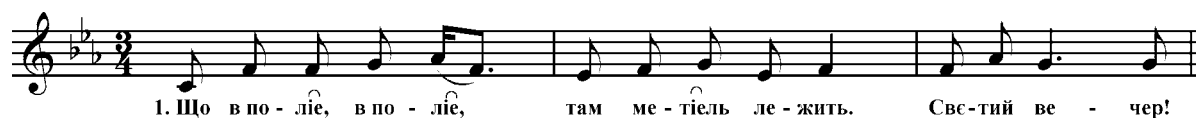
2-3. Под ви - ше - нько - ю, под ку - дря - во - ю, ще - дрий ве - чір.

1. Що в саду, в саду
Под вишенькою,
Щедрий вечір*.	6. Стружечки стругав,
На воду пускав,
2. Под вишенькою,
Под кудрявою,	7. На воду пускав,
У (в)орла стріляв,
3. Под кудрявою
Слончикок стояв.	8. – Не стріляй в орла,
Їдь до короля,
4. А на слончичку
Колечка сидел,	9. Дасть тобі король
Перстень на руку,
5. Колечка сидел,
Стружечки стругав,	10. Королівна дасть
Хустку золоту.

Зап. у червні 1978 р. Правдюк О. А. у с. Гірськ Щорського (нині Сновського) р-ну Чернігівської обл. від Мартиненко Віри Олександрівни, 1931 р. н., Ющенко Марії Євдокимівни, 1924 р. н. Співають 6 січня. (Прим. зап.) Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 55. № 21.

* Цей приспів виконують за кожною строфою пісні. (Л. Є.)

90. Що в поліє, в поліє (ОК-КЩ=ЩК-08а)

1. Що в по - ліє, в по - ліє, там ме - тіль ле - жить. Све - тий ве - чер!

1. Що в поліє, в поліє,
Там метіель лежить.
Святий вечер*!	8. Я ж буду тобіє
В добруй пригодіє.
2. Пуїд тим метельом
Лютая змієя.	9. Ой як будеш ти
Да женитися,
3. Молодий Юрочка
Тудою ішов,	10. Помощу мости
Да стеклянїє,
4. Тудою ішов
Да змією знайшов.	11. Поставлю столи
Да й тесньовїє,
5. Став тую змією
Сїєкти, рубати,	12. Засвічу свієчи
Да й восковїє.
6. А змієя його
Стала просити:	13. Ми ж тебе, Юрочка,
Не зневажаєм,
7. – Не сїєчи мене,
Не рубай мене.	14. Свєтим вечєром
Поздоровляєм!

Зап. 1986 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Кам'янка Менського р-ну Чернігівської обл. від Одарки Самойленко, 1911 р. н. Транскрипція Яценка Л. Ой ти, просо-волото. С. 56-57.

91. В Павловім дворі (ОК-КЩ-11)

$\text{♩} = 140$ Енергійно

1. В Па - vlo - вїм дво - рі я - вір ви - со - кїй.

Ра - ду - йте - ся, ве - се - лі - те - ся ра - ду - йте - ся!
в сво - йом до - му та й на пре - сто - лі

1. В Павловім дворі
Явір високий.
Радуйтеся,
Веселітеся
В своїм дому
Та й на престолі
Радуйтеся*!	3. На том яворі
Сїм сокіл сидить,
4. Сїм сокіл сидить,
Далеко глядить.
5. Далекo глядить,
На синє море.
6. На синім морі
Корабель пливе,
2. Явір високий,
Листом широкий.	

* Цей приспів виконують за кожною строфою пісні. (Л. Є.)

7. На тім кораблі
Сім полків солдат,
8. Сім полків солдат,
Молодих ребят.
9. Там всі ребята
Богу моляться,
10. Богу моляться,
Домой просяться.

Зап. 1984 р. Дубравін В. В. у с. Глиненка Ріпкинського р-ну Чернігівської обл. від Бачурної Олександри Феоктистівни, 1907 р. н. та Бачурної Галини Єгорівни, 1940 р. н. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 17-18.

92. А в пана Йвана (ОК-КЩ-11)

$\text{♩} = 75$

1) *ten.*

1. А в па - на Йва - на, го - го! Да на я - го два - рс. Свя - тий ве - чир!

ten.

2. Да на я - го два - рс, там я - вар ста - яу. Свя - тий ве - чир!

3-4. Там я - вор ста - я(у) то - нкий, ви - со - кий. Свя - тий ве - чир!

1)

1. А в пана Йвана, го-го!
Да на яго дваре.
Святий вечир!*
2. Да на його дваре,
Там явар стаяу.
3. Там явор стая(у)
Тонкий, високий.
4. Голлям високий,
Листем широкий.
5. А на том явару
Сиз голуб седів.
6. Сиз голуб седів
Да далеко гледів.
7. Ми ж тебе, Іван,
Не зневажам,
8. Светим Рожеством
Паздравляем.

Зап. 1926 р. Гайдай М. П. у с. Довжик Чернігівського пов. на Чернігівщині (нині Чернігівського р-ну Чернігівської обл.) від Дмитра Худолія. Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 63. № 33.

93. Йа в темну ночку (ОК-КЩ)

$\text{♩} = 96$ Помірно

1) *Одна*

1. Йа в те - мну но - чку пе - ре - був но - чку. Со - ко - ле...

Усі

Со - ко - ле я - сний, па - ні - чу кра - сний Ва - си - льку!

1) **) 3

2)

8. Ми те - бе, Ва - си - льку, зне - ва - жа - см. 4. 9. Со - ко - ле

*Цей приспів виконують за кожною строфою пісні. (Л. Є.)

**Висота була підвищена на тон.

1. Йа в темну ночку
Перебув ночку.
Соколе...
Соколе ясний,
Панічу красний
Васильку!*	6. Котора краща,
То собі бере.
2. Перебірас
Конікі в стайні.	7. Котора хужа,
Хлопцям віддає.
3. Которий лепший,
То собі бере.	8. Ми тебе, Васильку,
Зневажаєм.
4. Которий хуже,
Челяді дає.	9. З свягим Рожеством
Поздоровляєм.
5. Перебірас
Девочок в танці.	10. З св'ятим Рожеством,
З Ісусом Христом.
- Проказують:*
- Щедрий вечір,
Добрий вечір!

Зап. 9 вересня 2015 р. Єфремова Л. О. від переселенців з с. Луб'янка Поліського р-ну Київської обл. Прилипка Наталії Андронівни, 1965 р. н., Лозиченко Валентини Іванівни, 1963 р. н., Ткаченко Галини Дмитрівни, 1946 р., Диченко Мотрони Сергіївни, 1935 р. н. (заспівує), Шевченко Надії Михайлівни, 1952 р. н., Безверхої Галини Іванівни, 1958 р. н., Сокирко Віри Михайлівни, 1957 р. н. Транскрипція Єфремової Л. О. Народні пісні Київщини. С. 81. № 77.

94. У чистім полі (ОК-КЩ-15)

$\text{♩} = 90$ Хутко

1. У чистім полі на суходолі. Не чорне...

8. Не чорне перо по кониченьку полягло.

1. У чистім полі
На суходолі.
Не чорне...
Не чорне перо
По кониченьку
Полягло.*	6. Він на коника
Та й не заглянув.*
2. Їхав Іванко
Та й дівку сватать.*	7. Вивели йому
Пишную пані.**
3. Ой сватав, сватав
Та й не висватав.*	8. Він на панночку
Ясенько глянув.**
4. Що в чистім полі
На суходолі.
Чорнеє...
Чорнеє перо
По кониченьку
Полягло.**	9. Ясенько глянув,
Шапочку зсунув.**
5. Вивели йому
Вороного коня.*	10. Бувай же здоров,
Молодець Йванко.**
	11. Із усім родом,
Із Новим годом!**
- Здрастуйте вам,
із Новим годом!

*Перший приспів.

**Другий приспів.

Зап. 1967 р. Дубравін В. у с. Чернацьке Середино-Будського р-ну Сумської обл. від Заболотної Марії Іванівни, 1904 р. н. Пісні Сумщини. С. 29-32.

95. Що по полю (ОК-КЩ)

1. Що по по - лю, по - лю чи - сто - му... Грай, ко - ню...

Грай, ко - ни - че - ньку, під мо - ло - де - ньким Сте - па - нком.

1. Що по полю,
Полю чистому...

5. Коня піймати
Та й осідлати.

Приспів:

Грай, коню...
Грай, кониченьку,
Під молоденьким
(Ім'я хлопця)
Степанком.*

6. А в того коня
Золота грива,

7. Золота грива
Від сонця сяє,

8. Жемчужний копит
Камінь рубас.

2. Там ходить-блудить
Вороних стадо.

9. Ми ж тебе, Степанку,
Не понижаєм,

3. Поміж стадечком
Степанко ходить.

10. Із святим Різвном
Поздоровляєм!

4. Хоче він коня
Собі піймати,

Зап. 1913 р. Мишастий М. А. у с. Блестова Менського р-ну Чернігівської обл. від гурту дівчат. Колядки та щедрівки. С. 698 (мел.); Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 68-69. № 45.

96. Попуид вербою (ОК-КЩ)

Помірно

1. По - пуид ве - рбо - ю, по - пуид хи - ло - ю. Ра - ду - йся...

Ра - ду - йся, зе - мле, Хри - стос Син Бо - жий ро - ди - вся.

1. Попуид вербою,
Попуид хилою.
Радуйся, земле,
Христос Син Божий
Родився.*

3. Ополон рубав,
Коня наповав.

2. Ой там Микола
Ополон рубав,

4. Шо в того коня
Золота гривка,

5. Золота гривка,
Срібніє копитця,

* Цей приспів виконують за кожною строфою пісні. (Л. Є.)

6. Срібніє копитця,
Шовковий хвостик.

8. Срібніє копитця
Камінь рубають,

7. Золота грива
Персіє покрила.

9. Шовковий хвостик
Слід замігас.

Зап. 1986 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Хибалівка Куликівського р-ну Чернігівської обл. від Олександрі Медвідь, 1921 р. н. та Варки Саенко, 1922 р. н. Транскрипція Карапата О. Чумарочка рябесенька. С. 12.

97. У пана Йвана (ОК-КЩ)

$\text{♩} = 92$
*)

1. У па - на йва - на на с - го два - рс, Свс - тий ве - чер!

1. У пана Йвана
На сго дварс.
Свстий вечер!**)

7. Єхав йон поле,
Єхав другос,

2. Сади зацвелі,
Пчолкі загулі.

8. А за їм услед
Ясен соколя.

3. Ой десь узявся
Ясен соколя.

9. Маладенькі Йванка,
Верніся назад.

4. Сади паламав,
Пчолкі разагнав.

10. Вже тває сади
Опять зацвелі,

5. Маладенькі Йванка,
Садісь на каня,

11. Яриє пчолкі
Опять загулі.

6. Садісь на каня,
Єдь да Карія.

Зап. 1928 р. Харків В. у с. Макишин Чернігівської окр. (нині Городнянського р-ну Чернігівської обл.) від Шатирко Марини, 59 р. Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 65. № 39.

98. Ой попуд лєском (ОК-КЩ)

$\text{♩} = 78$

1. Ой по - пуд лс - еком, [пуд зе - ле] - не - ньким, дзснь до - брий!

Ой там бі - га - с кінь во - ро - не - нький, дзснь до - брий!

* Віршові розміри проставлено нами. (Л. Є.)

** Цей приспів виконують за кожною строфою пісні. (Л. Є.)

<p>1. Ой попуд леском,
[Шуд зеле]неньким,
Дзень добри!*</p> <p>Ой там бігає
Кінь вороненький,
Дзень добри!**</p> <p>2. На тому коні
Славен пан сидить, (2)
Ще й шаблю держить.</p> <p>3. Шевкову траву
Він підмажує,
Своєму конику
Та й підкідає.</p> | <p>4. – Ой їж ти, коню,
Шовкову траву.
Да поїдемо
В чужу сторону.</p> <p>5. [Да поїдемо
В чужу сторону.]
В чужу сторону
До тещі в гості.</p> <p>6. Ой ввійшла, [2]
Красная панна,
А по імені
Пані та Галя.</p> |
|---|--|

Зап. Адамович Л. у с. Словечне Овруцького р-ну Житомирської обл. від Іванчук О., Прокопчук Є., Чмуневич Н., Петровича І., Єксовіч А. Щедрий вечір. С. 61-62. № 52.

99. Ой рано, рано (ОК-КЩ-07)

♩ = 62 Неспішно
***)

1. Ой ра - но, ра - но ку - ри за - пі - ли. Ой дай, Бо - же!

2. Ще ра - ньше то - го Пе - трі - чок у - став. Ой дай, Бо - же!

<p>1. Ой рано, рано
Кури запіли.
Ой дай, Боже!*</p> <p>2. Ще ранше того
Петрічок устав.</p> <p>3. Петрічок устав,
Три свічки сукав.</p> <p>4. Одную спалив,
Умиваючись.</p> <p>5. А другу спалив,
По двору походив.</p> <p>6. По двору походив,
Дзвонком подзвонив.</p> | <p>7. Дзвонком подзвонив,
Братів побудив:</p> <p>8. – Вставайте, браткі,
Сідлайте коні.</p> <p>9. Сідлайте коні,
Їдьте в деревні.</p> <p>10. – Ой Петро, Петро,
[Зілля] поросло.</p> <p>11. – А де поросло?
– Десь у Києві.</p> <p>12. Десь у Києві
Та во Лавреві.</p> |
|---|--|

Зап. у с. Вов[ч]ків Поліського р-ну Київської обл. від Мухоїд Галини Василівни, 1932 р. н. Берви Полісся. № 33. Транскрипція Єфремової Л. О.

*Залишаємо різночитання у тексті та підтекстівці мелодії. (Л. Є.)

**Таким чином розспівують кожен строфу пісні. (Л. Є.)

***Непарні строфи співають як першу, а парні – як другу, утворюючи своєрідну двострофну композицію. (Л. Є.)

100. Пуд калінаю (ОК-КЩ-17)

*) $\text{♩} = 96$

1. Пуд ка - лі - на - ю, пуд чер - во - на - ю, свя - тий ве - чір!

2-4,7. Ой там Са - шач - ка ко - ні - ка по - іл, свя - тий ве - чір!

5,8-10. – Не про - дай ме - не, пе - ре - ве - зу те - бе, свя - тий ве - чір!

1. Пуд калінаю,
Пуд червонаю,
Святий вечір**!	6. Перевезу тебе
Чирез великий Дніпр,
2. Ой там Сашачка
Коніка паїл.	7. Не вмачу табе
Кофтан-жупана,
3. Коніка паїл,
С каньом гаваріл:	8. Кофтан-жупана,
Ні тебе, пана.
4. – Ой конє, конє,
Я тебе прадам.	9. Мі ж тебе, Сашко,
Паздравляємо
5. – Не продай мене,
Перевезу тебе.	10. Із Новім годам,
Іс усім родам.

Зап. 30 червня 2010 р. Єфремова Л. О., Коваль-Фучило І. М. у с. Мньов Чернігівського р-ну Чернігівської обл. від Бородіної К. І. Співали, як ходили на Різдво щедровать. (Прим. вик.) Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 71. № 48.

101. Коло Дунаєчку (ОК-ЩК)

***)

1. Ко - ло Ду - на - є - чку, ко - ло бе - ре - же - чку. Що - дрий ве - чер!

Що - дрий ве - чер! 2. Там мо - ло - дець Пе - тя да ка - ня па - се

1. Коло Дунаєчку,
Коло бережечку.
Щодрий вечер!
Добрий вечер****!	3. Єму ж мати
Обідати несе:
2. Там молодець Петя
Да каня пасе,	4. – Да не паси, синку,
Коло Дунаєчку,

*Висоту інтонування поступово підвищено на тон. (Л. Є.)

**Приспів повторюють. (Л. Є.)

***Тривалості нами збільшено вдвічі. (Л. Є.)

****Цей приспів виконують в кінці строф. (Л. Є.)

5. Бо цей Дунай 8. Ми ж тебе, Петя,
Урочливий, Да не зневажаєм,
6. І тебе урочить, 9. З Новим годом
І каня твого: Да поздоровляєм!
7. Тебе маладого,
Каня вараного.

Зап. 1991 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Шаболтасівка Сосницького р-ну Чернігівської обл. від Параски Адаменко, 1929 р. н. Транскрипція Яценка Л. Ой ти, просо-волото. С. 33.

102. Ой де ж мі хадім (ОК-КЩ-13)

♩ = 50 Повільно

1. Ой де ж мі ха - дім де й по - ха - жу - єм. Све - тий ве - чер!

2-10. Мі к ся - му два - ру де й при - ха - жу - єм. Све - тий ве - чер!

1. Ой де ж мі хадім
Де й пахажуєм.
Светий вечер!**
2. Мі к сяму двару
Де й прихажуєм.
3. А в сьом у дваре
Адін синок є.
4. Адін синок є
І той в войс(ь)ка йде.
5. Маті віправляє
Де й научас:
6. – Не йді ти, синок,
В самом задіку.
7. Бо іззаду же
Із вінтовок б'ють.
8. Не йді ти, синок,
В передіначці.
9. А йді ти, синок,
В середіначці.
10. В середіначці
Чай-віно дають.

*Дай Бог святий вечер
і нам дай!*

*Це для парабка, а була і для дівчини, але я вже позабувалася. Для хазяїна не було.
Діти:*

**Ходіть Ілля па Василя
Носіть пугу саломенную
Куди махне – жіта росте,
А пшеница вілягає.
Дай Бог святий вечер
і нам дай!**

Зап. 13 вересня 2009 р. Васянович О. О. у с. Вороб'їв Ріпкинського р-ну Чернігівської обл. від Семеняки Євдокії Яківни, 1926 р. н. Транскрипція та ред. тексту Єфремової Л. О. Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 687.

* Цей приспів виконують в кінці строф. (Л. Є.)

103. То не ластовка (ОК-КЩ-13)

♩ = 96 Помірно
1) *Одна*

1. То не ла - сто - вка в са - ду ше - бе - та - ла.

Усі

Ще - дрий ве - чор, до - брий ве - чор!

1)

2. Ма - ти си - на

1. То не ластовка
В саду щebetала.
Щедрий вечор,
Добрий вечор!*	8. Син матусі
Не послухав,
2. Мати сина
В військо виряжала,	9. Попереду війська
Конем вигравас,
3. Виряжала,
На(й)учала:	10. А позаду війська
Січе да рубас.
4. Попереду війська
Да й не вихвайся,	11. Посік-порубав,
Його король узнав:
5. А позаду війська
Да й не оставайся,	12. – Чи(і)є то дитятко
Умне-розумне,
6. Держись війська
Середнього,	13. Умне-розумне
Ще й войоване?
7. Товариша
Секретнього.	14. Я б за нього
Королівну оддав,
8. Син матусі
Не послухав	15. Королівну й оддав
Ще й пов-царства б оддав!
- Добривечор!**

Зап. 30.10 2016 р. Бот М., Фетисов І., Карпенко С. у с. Карильське Коропського р-ну Чернігівської обл. від Бугай Ганни Кіндратівни, 1949 р. н, Бугай Марії Андріївни, 1943 р. н, Какори Ольги Михайлівни, 1946 р. н, Коток Ганни Григорівни, 1947 р. н, Нешти Софії Петрівни, 1938 р. н, Прокопенко Любові Іванівни, 1933 р. н, Прокопенко Світлани Петрівни, 1947 р. н, Суббот Юлії Олексіївни, 1982 р. н, Халецької Тетяни Василівни, 1964 р. н, Чайки Ольги Іванівни, 1950 р. н, Чернети Валентини Федосіївни, 1957 р. н. Текст Карпенко С. Проект «Полифонія». Транскрипція та ред. тексту Єфремової Л. О.

* Цей приспів виконують за кожною строфою пісні. (Л. Є.)

104. Що й у таточки (ОК-КЩ-13)

$\text{♩} = 148$ Хутко

1. Що й у та-то-чки о-дин си-но-чок. Со-ко-лу...

Со-ко-лу я-сен, мо-ло-дець кра-сен Ва-ньо-чка.

1. Що й у таточки
Один синочок.
Соколу...
Соколу ясен,
Молодець красен
Ваньочка.*	5. – Поперед війська
Не вихватуйся,
2. Іти у військо
Собірається,	6. Под ялинкою
Не становляйся.
3. Його таточко
Випроводжає,	7. Тую ялину
Вода підмила,
4. Випроводжає
Та й научас:	8. Вода підмила,
Буря звалила.
	9. Ой бувай здоров,
Хлопчик Іванько.

Зап. 1980 р. Дубравін В. с. Коротченкове (нині с. Погребки) Шосткинського р-ну Сумської обл. від Мойсеєнко Ганни Яківни, 1917 р. н. Обрядові пісні Слобожанщини. С. 41-42.

105. Водить Василько (ОК-КЩ)

$\text{♩} = 96$ Помірно

1. Во-дить Ва-си-лько ста-до ко-ней пасть. Со-ко-

-ле... Со-ко-ле я-сен, мо-ло-дець кра-сен Ва-си-лько.

1. Водить Василько
Стадо коней пасть.
Соколе...
Соколе ясен,
Молодець красен
Василько.*	4. А жалко мені
Вороного коня.
2. Та й повів же він
На золотий мост.	5. Я на том коню
Їздив на війну.
3. Коні ступили,
Мост обламали.	6. Що я тим конем
Та й заборонив.
	7. Ступили мене
Турки, поляки –

*Цей приспів виконують за кожною строфою пісні. (Л. Є.)

8. Не жалко мені
Золотого моста,

9. Січу, посічу,
Конем потопчу.

10. Ми тебе, Василько,
Не понижаєм,

11. З святим вечером
Поздоровляєм,

12. Та бувай, здоров,
Молодий Василько.

Зап. 1980 р. Дубравін В. у с. Коротченкове (нині с. Погребки) Шосткинського р-ну Сумської обл. від фольк. ансамблю в складі Мусієнко Ганни Яківни, 1917 р. н., Романович Євдокії Петрівни, 1917 р. н., Ходькової Надії Іванівни, 1928 р. н., Фролової Неоніли Михайлівни, 1916 р. н., Коротченко Євдокії Степанівни, 1925 р. н., Довбиш Ольги Онисимівни, 1917 р. н., Ходькової Фросини Іванівни, 1912 р. н. Пісні Сумщини. С. 38.

106. По полю, полю (ОК-КЩ)

1. По по - лю, по - лю, по - лю чи - сто - му... Грай, ко - ню...

Грай, ко - ни - че - ньку, під мо - ло - де - ньким І - ва - нком.

1. По полю, полю,
Полю чистому...

Приспів:

Грай, коню...
Грай, кониченьку,
Під молоденьким
Іванком.*

2. Молоденький Іванко
Коником грає.

3. Коником грає,
Військо збирає.

4. Назбирав він військо,
Аж землі важко.

5. Військо він зобрав,
Ворогів прогнав.

6. Ворогів прогнав,
Коником заграє.

*Щедрий вечір,
Святий вечір!*

Зап. 1920 р. Мишастий М. А. у с. Блистова Менського р-ну Чернігівської обл. від Коваленко Степаниди Олекс., Конох Пріски Савівни, Примак Євдокії Захарівни, Полосьмак Палажки та ін. Виконують для чоловіків тієї сім'ї, дле щедрують. (Прим. зап.) Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 69. № 46.

107. Маладий хлопчик (ОК-КЩ)

Помірно

1. Ма - ла - дий хло - пчи - чек о - рла - ми о - ре. Свя - тий ве - (чер)!

1. Маладий хлопчик
Орлами оре.
Святий вечер!*

2. Орлами оре,
Стрілкою сєє,

* Цей приспів виконують за кожною строфою пісні. (Л. Є.)

3. Стрілкою сеє,
Лучком волоче,

4. Лучком волоче,
Ще й Бога просить:

5. – Уроди, Боже,
Жито густеє,

6. Жито густеє,
Колосистеє.

7. Накладу коупок,
'К на небі зурок,

8. Іскладу стожок –
Златенький вершок.

Зап. 1987 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Ленінівка (нині с. Сахнівка) Менського р-ну Чернігівської обл. від Марії Петличної, 1906 р. н. Транскрипція Карапати О. Чумарочка рябесенька. С. 8.

108. Ой лісом, лісом (ОК-КЩ)

1. Ой лі - сом, лі - сом лю - ди го - мо - нять. Свя - тий ве - чір.

1. Ой лісом, лісом
Люди гомонять.
Святий вечір!*

9. На скамейку сів,
Крильця розпустив.

2. Люди гомонять, –
Церкву будують.

10. А з тих крилечок
Річечка тече.

3. Церкву будують
Та й на три верхи.

11. А в тій річечці
Човничок пливе.

4. Та й на три верхи,
Та й на три вікна.

12. А в тім човнику
Пан Василь сидить.

5. В першому віконці
Ясний місячок.

13. Пан Василь сидить,
Стружечки струже.

6. В другому віконці
Ясне сонечко.

14. Котрі кривії, –
То слугам дас.

7. В третьє віконце
Сокол улетів.

15. Котрі прямії, –
То собі бере.

8. Сокол улетів,
На скамейку сів.

Зап. 2007 р. Адамович Л. В. у с. Суцани Олевського р-ну Житомирської обл. від Ковальчук Марії, 1991 р. н., Ковальчук Анастасії, 1994 р. н., Коструба Аліни, 1993 р. н., Оніщук Анни, 1992 р. н.

109. Що в полі, в полі (ОК-КЩ)

1. Що в по - лі, в по - лі бі - гла сто - ро - жа. Свя - тий ве - чер.

* Цей приспів виконують за кожною строфою пісні. (Л. Є.)

1. Що в полі, в полі
Бігла сторожа.
Святий вечер.*
 2. Да й ударила
Коп'йом в ворота.
 3. Як ударила,
Всіх побудила.
 4. Молодого Гришу
Та й не збудила.
 5. – Молодой Гриша,
Чи спиш, чи лежиш?
 6. – Не сплю, не лежу
І снів не держу,
 7. І снів не держу,
Стрілочки стружу.
 8. – Покинь стругати,
Їдь воювати,
 9. Твої городи
Турки обняли,
 10. Турки обняли
Пополам з татарми.
 11. – А як я поїду,
Всіх турок поб'ю,
 12. Всіх турок поб'ю,
Мечом помечу,
 13. Мечом помечу,
Коньом потопчу.
 14. Нема в короля
Такого коня,
 15. Як у нашого
Молодого Гришечки.
 16. Нема в дівочок
Таких стрілочок,
 17. Як у нашого
Молодого Гришечки.
 18. Ми ж тебе, Гриша,
Не зневажаєм,
 19. З святим Василем
Поздоровляєм,
 20. Із Новим годом,
Живіте з Богом.
- Дай, Бог, добрий вечер!*

Зап. 1984 р. Дубравін В. В. у смт Ріпки Ріпкинського р-ну Чернігівської обл. від Ревенок М. І.
Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 23-25.

110. Ой славен, славен (ОК-КЩ)

Помірно

1. Ой сла- вен, сла - вен мо - ло - дий А - ндрі - йко. До - брий ве - чор!

1. Ой славен, славен
Молодий Андрійко.
Добрий вечор!*
2. Ой чим він славен?
Батьковим двором.
3. Обгородив двір
Білим залізом,
4. Поставив врата
З червона золота.
5. А на тих вратах
Крісlechko стоїть,
6. На тім крісlechku
Андрійко сидить.

* Цей приспів виконують за кожною строфою. (Л. Є.)

7. Андрійко сидить,
Стружечки струже:

9. Де впаде стрілочка,
Там моя дружиночка.

8. Де впаде стружечка,
Там моя душечка,

Зап. 1985 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Лугове Менського р-ну Чернігівської обл. від Гаші Гузь.
Транскрипція Шумейко В. Ой ти, просо-волото. С. 45-46.

111. Летів, летів (ОК-ЩК-09)

1. Ле - тів, ле - тів та со - ко - ло - нько. Ще - дрий ве - чір,
до - брий ве - чір до - брим лю - дям на здо - ров' - я!

1. Летів, летів
Та соколонько.
Шедрий вечір,
Добрий вечр
Добрим людям
На здоров'я!*

2. Сів же він
На віконечко,

3. Заглядає
У світлоньку.

4. Світлонька
Ще не метена

5. І Марійка
Ще не чесана.

6. А кравці шубку шили
Та укоротили.

7. Укоротили
І Марійку прогнівили.

8. Соколонько
В шибочку дзьовбає,

9. Марійку розвеселяє
І щедрувати підмовляє.

10. В Новому годку
Все буде в порядку,

11. Кривочки підуть
На подарочки,

12. А обрізочки –
Та на квіточки.

13. Ми тебе, Марійко,
Не понижаєм,

14. З святим вечером
Поздоровляєм.
Святий вечір!

Зап. 1912 р. Мишастий М. А. у с. Блестова Менського р-ну Чернігівської обл. від гурту дівчат.
Колядки та щедрівки. С. 370-371 (текст), с. 664 (мел.). Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 58. № 26.

112. Сидять кравці (ОК-ЩК-09а)

Помірно

1. Си-дять кра-вци дай на ла - во - чіє. Що - дрий ве-чер! Свє - тий ве - чер!

*Цей приспів виконують за кожною строфою пісні. (Л. Є.)

1. Сидять кравци
Да й на лавочціє.
Щодрий вечер!
Свстий вечер!*	9. А в туим озеріє
Сам Бог купавсе,
10. Сам Бог купавсе,
Перемивавсе.
2. Шиють вони
Залатіє ризи.	11. Богородиця
Бережком ходить,
3. Що краєчки
На китаєчки,	12. Господа Бога
На вечеру просить:
4. Обрієзачки
Да й на китечки.	13. – Прийди, Господіє,
К нам на вечеру.
5. Що в конціє стола
Сидієв Микола,	14. А в нас на вечері
Ангели-кухарі
6. Головку склонив,
Слієзаньку зранив.	15. Печуть пироги,
Кладуть на століє.
7. Що з тойіє слєзи
Потекли ручайі.	16. Ми ж сього хазяїна
Не зневажаєм,
8. А з тих ручайієв
Стало озеро.	17. З свстим вечерком
Поздоровляєм.

Зап. 1986 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Кам'янка Менського р-ну Чернігівської обл. від Насі Скрипки, 1918 р. н. Транскрипція Яценка Л. Ой ти, просо-волото. С. 53.

113. Летів, летів (ОК-ЩК-09)

$\text{♩} = 106$ Пожвавлено

1. Ле - тів, ле - тів со - ко - ло - нько. Ще - дрий ве - чор, до - брий ве - чор!

1. Летів, летів
Соколонько.
Щедрий вечор,
Добрий вечор!*	6. – Ніколи мні
Чесатися,
2. Як сів же він
На конечко,	7. Я з вечора
Сад садила,
3. Заглядає
У світлоньку.	9. Буйнім цвіту
Приказала:
4. А світлонька
Неметена,	10. – Рости, рости,
Сад-садочок,
8. А з півночі
Поливала,	11. З милим домом,
З усім родом.
5. Ще Галочка
Не чесана.	12. Будь здорова,
Дівко Галю.

Зап. 1965 р. Дубравін В. у с. Журавка Середино-Будського р-ну Сумської обл. від Копійки Уляни Порфирівни, 1898 р. н. Пісні Сумщини. С. 101-103.

*Цей приспів виконують за кожною строфою пісні. (Л. Є.)

114. Вилетів сокіл (ОК-ЩК-09)

$\text{♩} = 78$ Повагом

1. Ви - ле - тів со - кіл з Ки - є - ва на двір.
 Ще - дрий ве - чо - р(и), до - брий ве - чор!

1. Вилетів сокіл
З Києва на двір.
Щедрий вечор,
Добрий вечор!*	5. Ще дівчина
Не чесана.
2. Та й сів же він
На віконечко,	6. Ще світлоньку
Заметемо,
3. Заглядає
У світлоньку.	7. Ще дівчину
Зачешемо.
4. Ще світлонька
Не метена,	Всьо!

Зап. 1968 р. Дубравіни В. В. та В. Г. у с. Дубовичі Кролевецького р-ну Сумської обл. від Бобровицької Марії Павлівни, 1924 р. н. та Власенко Ірина Іванівна, 1916 р. н. Обрядові пісні Слобожанщини. С. 100. Текст за фонозаписом розшифрувала Єфремова Л. О.

115. Красная панна (ОК-ЩК-07)

1. Кра-сна - я па - нна сад са-ди-ла, ше - дрий ве - чор, свя - тий ве - чор!

1. Красная панна
Сад садила,
Щедрий вечор,
Святий вечор!*	7. Тую кору
Общекотали,
2. Сад садила,
Бога просила:	8. Общекотали
Й общебетали.
3. – Зроди, Боже,
Вишню й черешню,	9. Де взялася
Красная панна,
4. Вишню й черешню,
Білую березу.	10. Тую кору
Позбирала,
5. У той берези
Золотая кора.	11. До золотника
Одслала:
6. Де взялися
Разня птахи,	12. – Ой золотнику,
Золотниченьку,
	13. Іскуй мені
Обручку,

*Цей приспів виконують за кожною строфою пісні. (Л. Є.)

14. Бо нині треба
Рано встати,	16. Косу розчесати,
На шлюб встати,
15. Рано встати,
Косу розчесати,	17. На шлюб встати,
Персні поміняти.

Зап. 1914 р. Неказаченко М. І. у с. Зубівщина (нині Коростенського р-ну Житомирської обл.).
Народні пісні Житомирщини. С. 78, № 29.

116. Понад рекою (ОК-ЩК-07)

$\text{♩} = 72$

1. По-над ре-ко-ю, над гли-бо-ко-ю. Ра-дуй-ся, зе-мле, Бог те-бе вродивсь!

1. Понад рекою,
Над глибокою.
Радуйся, земле,
Бог тебе вродивсь!*	11. – Скуй мені обручку
На правую ручку.
[2. Стоїть береза
Тока, висока.]**	12. Скуй мені перстня
Да ще й золотого.
3. До той берези
Стежка втоптана.	13. В неділю рано
Ще й пораненько.
4. Пані Марія
Кору стерегла.	14. Приїхало сватув,
Сватув аж трос.
5. Кору стерегла
Да й задрімала.	15. Одніє сталі
Да й по сенями.
6. Вкралі ту кору
Да й роздовбалі.	16. Другії сталі
Да й под токами.
7. – Ой встань, Маріє,
Позбирай кору.	17. Третії сталі
Да й под садами.
8. Позбирай кору
В золоту мису.	18. Попід сінями
Да й відказала.
9. Неси до коваля,
Хай скує обручку.	19. Попід токами
Поодправляла.
10. Хай скує обручку
На правую ручку.	20. Попід садами
Платки давала.
	21. Да й за тім словом
Бувай здорова!

Зап. 2007 р. Адамович Л. В. у с. Суцани Олевського р-ну Житомирської обл. від Ковальчук М.,
Ковальчук А., Коструба А., Оніщук Анни. Щедрий вечір. С. 66-67. № 58.

* Цей приспів виконують за кожною строфою пісні. (Л. Є.)

** Додано пропущену строфу. (Л. Є.).

117. Шо на подвір'ї (ОК-ЩК-07)

$\text{♩} = 130$ Швиденько

1. Шо на по - дві - р'ї, в зе - ле - но - му зі - лі.
Ще - дрий ве - чор, до - брий ве - чор.

1. Шо на подвір'ї
В зеленому зілі.
Щедрий вечор,
Добрий вечор.*	6. Кару колупала,
Росу разбивала.
2. Там стояла
Вишня-черешня.	7. Понесла вона
До ковалика.
3. На тій вишні
Кора золотая.	8. – Ко(а)валику,
Ти мій братику,
4. Кора золотая,
Серебряна роса.	9. Зроби мені
Та й два перстені.
5. Дівка Галя
Кору колупала.	10. Перший перстень
Женихатися,
	11. Другий перстень –
Обвінчатися.

Зап. 29 серпня 2019 р. Єфремова Л. О., Гавриленко В. В., Кобзиста О. В. у с. Некрасове Глухівського р-ну Сумської обл. від гурту "Червона калина" (кер. Довгополий М. Б.) у складі: Рахно Валентини Петрівни, 1957 р. н., Олійник Світлани Миколаївни, 1957 р. н., Сенченко Валентини Павлівни, 1953 р. н., Смолі Ольги Яківни, 1948 р. н., Третяк Ольги Володимирівни, 1982 р. н. (заспіває) та Сергієнко Юлії Василівни, 1981 р. н. Транскрипція Єфремової Л. О. Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 60. № 28.

118. Дівка Оля (ОК-ЩК-10)

1. Ді - вка О - ля сад са - ди - ла. Ще - дрий ве - чір та до - брий ве - чір
Для закінчення
до - брим лю - дям та на здо - ро - в'я! Ще - дрий ве - чір!

1. Дівка Оля
Сад садила.
Щедрий вечір
Та добрий вечір
Добрим людям
Та на здоров'я!* | 2. Сад садила
Й поливала.
3. Поливала
Й промовляла: |
|--|--|

*Цей приспів виконують за кожною строфою пісні. (Л. Є.)

4. – Рости, саду,
Вище мене,	8. Косу плели, –
Не вгодили;
5. Вище мене
Й кращий себе.	9. Черевички шили, –
Поменшили,
6. Орішечки
Для втішечки,	10. Зовсім Олю
Розгнівили.
7. А яблучки
Для батечка.	11. Будь здорова,
Дівко Оля!
Добрий вечір!

Зап. Мишастий М. А. у с. Бірківка Менського р-ну Чернігівської обл. від Гайдай Н. Ф., Особи Н. М., Сльозки Х. Ф. та ін. щедрувальників. Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 59. № 27.

119. Що на горі, горці (ОК-ЩК-10)

$\text{♩} = 70$ Помалу

1. Що на го - рі, го - рці, на при - го - ро - чку.
Ще - дрий ве - чер, до - брий ве - чер!

1. Що на горі, горці,
На пригорочку.
Щедрий вечер,
Добрий вечер!**	6. – Уроди, Боже,
Яблучки й горішки.
2. Там Манечка
Походила,	7. Яблучками
Підкидатися,
3. Походила,
Сад садила,	8. Орішками
Забавлятися.
4. Сад садила,
Поливала,	9. Да бувай здорова,
Дівка Манечка,
5. Поливала
Й примовляла:	10. Не сама з собою,
З своєю родньою.
	Дай, Бог, вечір добрий!

Зап. 1986 р. Дубравін В. В. у с. Бужанка Коропського р-ну Чернігівської обл. від Губар Ганни Григорівни, 1912 р. н. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 52-53.

120. Що по горі, горі (ОК-ЩК-10)

^{*) 1)}

1. Що по го - рі, го - рі, та й по гі - ро - чці. Ще - дрий ве - чор! До - брий ве - чор!
2-6. Там хо - ди - ла ді - вка кра-сна. 7-9. Що пе - рше - є я - блу-чко ба - тьку й ма - мі.

*Тривалості нами збільшено вдвічі. (Л. Є.)

1. Що по горі, горі,
Та й по гірочці.
Щедрий вечор!
Добрий вечор*!	5. – Рости, саду
З винограду,
2. Там ходила
Дівка красна,	6. Вище плота,
Краще злата.
3. Там ходила, –
Сад садила,	7. Що першеє яблучко
Батьку й мамі,
4. Сад садила
Й примовляла:	8. А другеє яблучко
Братику й сестриці,
	9. А третєє яблучко
Валі молоденькій.

Зап. 1990 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Миколаївка Сосницького р-ну Чернігівської обл. від В. Сиволожської. Транскрипція Яценка Л. Ой ти, просо-волоото. С. 58-59.

121. Що в Кийові (ОК-ЩК-10)

$\text{♩} = 102$ Рухливо

1. Що в Ки - йо - ві да на ри - но - чку. Ще - дрий ве - чор, до - брий ве - чор!

2. Там А - лло - чка сад са - ди - ла, 3. Сад са - ди - ла, по - ли - ва - ла.

1. Що в Кийові
Да на риночку.
Щедрий вечор,
Добрий вечор*!	9. Друга користка –
То яблучко,
2. Там Аллочка
Сад садила,	10. Третя користка –
То ягідка.
3. Сад садила,
Поливала,	11. Орішками
Щелкатися,
4. Поливала,
Розмовляла:	12. Яблучками
Підкидатися,
5. – Рости, саду,
Вище мене,	13. Ягідками
Красоватися.
6. Вище мене,
Краще себе.	14. Що ми тебе, Алло,
Не спонизаєм,
7. Вийде з тебе
Три користонькі:	15. З щедрою кутею
Поздоровляєм.
8. Перва користка –
То (г)орішко,	Дай, Боже,
добрий вечір!

Зап. 1966 р. Дубравін В. у с. Дружба (нині м. Дружба) Ямпільського р-ну Сумської обл. від Ворошило Г. Т. Ред за фонозаписом Л. О. Єфремової. Пісні Сумщини. С. 94-97.

*Цей приспів виконують за кожною строфою пісні. (Л. Є.)

122. Дівко Олечко (ОК-КЩ-25)

$\text{♩} = 100$ Жваво

1. - Ді - вко О - ле - чко, ми до те - бе при - йшли.
 Ще - дрий ве - чор, до - брий ве - чор!

1. – Дівко Олечко.
Ми до тебе прийшли.
Щедрий вечор,
Добрий вечор*!	6. Другий подарочок –
Шовковий платочок,
2. Ми до тебе прийшли,
Щоб ти до нас вийшла.	7. Третій подарочек –
Золот перстеньочок.
3. – Мої подружечки,
Мені ніколи,	8. Собольова шубка
Сліди замітає,
4. Приїхав брат з торгу,
Привіз три дарунки:	9. Шовковий платочок
Від вітрику має,
5. Первий подарочок –
Собольова шуба,	10. Золот перстеньочок
Від сонечка сяє.

Зап. 1966 р. Дубравін В. у с. Кам'янка Середино-Будського р-ну Сумської обл. від Коршунової Ярини Омелянівни, 1902 р. н. Пісні Сумщини. С. 97-98.

123. Ой малі, малі (ОК-КЩ)

$\text{♩} = 84$ Поволі

1. Ой ма - лі, ма - лі ко - но - пе - ле - чки. Ка - ли - на...
 Ка - ли - на ма - ла, на - що те - бе ра - но зло - ми - ли.
 ра - но зло -

1. Ой малі, малі
Конопелечки.
Калина...
Нащо тебе рано
Зломили*.	3. Ой мала, мала
Дівка Манечка.
2. Хоч вони малі,
Головнистії.	4. Хоч вона мала,
Так розумная,
	5. Шила, пошила
Брату сорочку.

*Цей приспів виконують за кожною строфою пісні. (Л. Є.)

6. А на комірці –
Сизі голубці,

8. А на рукавцях –
Милії слівця.

7. А на пазусці –
Райські пташечки,

Зап. 1972 р. Дубравін В. у с. Дяківка Буринського р-ну Сумської обл. від Сиворакші М. І. Пісні Сумщини. С. 69.

124. Що Свѣта дѣвка (ОК-КЩ)

1. Ой Свѣ-та дѣ - вка пре - му - дра шва - чка. Ка - ли - на...

Ка - ли - на по - вна, ро - жа че - рво - на - я Свѣ-та.

1. Що Свѣта дѣвка
Премудра швачка.
Калина...
Калина повна,
Рожа червоня
Свѣта.*

2. Шила-пошила
Три ширіноньки.

3. Первую шила –
Батьку дарила,

4. Другую шила –
Мамі дарила,

5. Третю пошила –
Сама зносила,

6. Сама зносила –
Весь рід скрасила.

*Ми ж тебе, Свѣта,
не забуваєм,
поздоровляєм.*

Зап. 1987 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Хибалівка Куликівського р-ну Чернігівської обл. від Єлі Саенко, 1924 р. н. Транскрипція Шумейка В. Ой ти, просо-волото. С. 59.

125. Ой швачка, швачка (ОК-КЩ)

1. Ой шва - чка, шва - чка дѣ - вка О - лѣ - чка. О - лѣ - чка...

О - лѣ - чка па - ні, го - во - ри зна - ми сти - хе - ньку.

1. Ой швачка, швачка
Дѣвка Олѣчка.
Олѣчка...
Олѣчка пані,
Говори з нами
Стихенько*.

2. Шила кашулю
Свому каролю.

3. Що й на кавнієрціє
Сизіє галубціє,

4. А на пазусіє
Райські пташки,

5. А у падоліє
Тури та леви.

*Цей приспів виконують за кожною строфою пісні. (Л. Є.)

6. Сизіє галубціє – *А ми тебе, Олечка*
Як не буркочуть, *та й не спонижаєм,*
7. Райській пташки – *а ми тебе, Олечка,*
Як не шебечуть, *з святим вечером*
вітаєм!
8. Тури та леви –
Як не гаворять.

Зап. 1987 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Ленінівка (Сахнівка) Менського р-ну Чернігівської обл. від гурту жінок: Наді Мачули, 1919 р. н., Ганни Радич, 1902 р. н., Олени Радич, 1926 р. н., Єпистині Реус, 1912 р. н. Транскрипція Яценка Л. Ой ти, просо-волото. С. 47.

126. Ой зажурилась (ОК-КЩ-08)

$\text{♩} = 104$

1. Ой за - жу - ри - лась мо - ло - да вдо - ва*, свя-тий ве - чір!

1. Ой зажурилась
Кам'яна гора*,
Святий вечір**!	9. Малада Мар'їчка
Прабуділасе:
2. Шо не вradіла
Шолкова трава,	10. – Ой шугі в лугі,
Райські пташки,
3. А урадїло
Вїно зелєно.	11. Да не клевайте
Вїно зелєно.
4. Маладой Мар'єчке
Вїна стерєгті.	12. Єсть у мене брат,
Іще не женат,
5. Стерєгла ночку,
Стерєгла другу,	13. Є в мене сєстра
І замуж не йшла,
6. А на третюю
Крєпко й уснула.	14. А я й малада
Да й заручена.
7. Ой налетєлі
Райські пташки,	Ми ж тебе, Мар'їчка уважаєм,
Із святим вечерком
поздоровляєм!
8. Вїно папілі,
Чашкі пабілі.	

* Рїзночитання у текстї та підтекстївцї мелодїї. (Л. Є.)

**Цей приспїв виконують за кожною строфою піснї. (Л. Є.)

На цю ж мел*:

1. У місті, місті,
В светлой** светлиці,
Святий вечір***!	6. Там пани стоялі,
Шапки знімалі,
2. Маладая Анютка
Прібіралася:	7. Шапки знімалі
Да й вгадувалі:
3. Крамніє скідала,
Золотіє надівала,	8. – Чи се царьовна,
Чи корольовна?
4. У церкву йшла,
Як зорка зійшла.	9. Се не царьовна,
Ні корольовна,
5. А в церкві стояла,
І церква зазяла.	10. Маладая Анютка,
Смішная панночка.

Вар. тексту:

1. Як зажурилась
Крутая гора,
Св'ятий вечор!*	8. Да й не дзюбайте
Зеленого віна, –
2. Що не вродила
Шовкова трава,	9. Зеленеє віно
Мині надобно:
3. А й уродило
Зеленеє віно.	10. Єсть у мене братічок
На женіннячко,
4. Ой там дівка
Олександрочка
Віна стерегла,	11. Єсть у мене сестриця
На 'ддаваннячко,
5. Віна стерегла
Да й задрімала.	12. Я ж сама, молодая,
Зарученая,
6. Як прокинеться
Дівка Олександрочка:	13. У Китай-городок
За царевича!
7. – Ой шуги, шуги,
Райський пташки,	14. Да бувай здорова,
Дівко Олександрочко,

*На той самий голос, що і попередня. В одній колядній співають, як хлопець випроводжається до війська: “Ой дав йому король три города: один з панами, другий з козаками, третій з мужиками”.

Як звізду водять, то співають:

1. Нова рада
 2. Славен еси, наш милий Боже
 3. Про Василя, Євладія та діявола
 4. Шедше тріє царі
 5. Ішла Марія Сина шукати (з с. Бурок)
 6. У лузі, лузі червона калина,
а ще красніша дочка Марія
 7. Бог йому дав умную жену
- В Клочкові, мовляв, ні одної пісні без підголосків не співають. (В. Х.)

**Красной.

***Цей приспів виконують за кожною строфою пісні. (Л. Є.)

15. Да не сама собою,
З своєю сім'єю,

16. Із своїм родом,
Із милим Богом!

Зап. 1927 р. Харків В. у с. Седнів Бобровицького р-ну Чернігівської окр. (нині Чернігівського р-ну Чернігівської обл.) від Вакуловської Марфи, років 50. У Седневі пісні списував колись Феоктист Титович (прізвища не знають), вихованець пана Дрочевського. Його батько (піп) і брати в Сахновці. (Прим. зап.). Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 71-73. № 49.

127. Ой гула, гула (ОК-КЩ-08)

1. Ой гу-ла, гу-ла кру-та-я го - ра. Там я гу-ляв, а-нгол вго-во-ряв на не-бе-сах.

1. Ой гула, гула
Крутая гора.
Там я гуляв,
Ангол вговоряв
На небесах.*	6. Взяли попили
Зелене вино.
2. Дівка Мар'єчка
Стергла вино,	7. Встала Мар'єчка –
Немає вина.
3. Стергла вино,
Лягла, заснула.	8. – Нащо ж ви, пташки,
Вино попили?
4. Та й прилетіли
Чорні галочки,	9. А воно мені
Самій надобно.
5. Чорні галочки,
Руські пташочки.	<i>Здрастуйте!
З празником!
За цю колядку
налийте чарку!</i>

Зап. 1967 р. Дубравін В. у с. Слобода Буринського р-ну Сумської обл. від В'язовченко Варвари Романівни, 1905 р. н. Обрядові пісні Слобожанщини. С. 48.

128. Ой в полі, полі (ОК-КЩ)

1. Ой в по - лі, по - лі гру-шка сто - я - ла. Ой свя-тий ве - чор, свя - те Ро - же-ство!

1. Ой в полі, полі
Грушка стояла.
Ой святий вечор,
Святе Рожество*!	5. Стежки втоптала,
Грушки збирала.
2. До тої грушкі
Стежка втоптана.	6. Грушки збирала,
В рукавець клала.
3. Хто її втоптав? –
Красная пані.	7. В рукавець клала,
Діткам давала.
4. Красная пан,
Пані Маруся.	

*Цей приспів виконують за кожною строфою пісні. (Л. Є.)

Зап. 2008 р. Адамович Л. В. у с. Словечне Овруцького р-ну Житомирської обл. від Іванчук О., Прокопчук Є., Чмуневич Н., Петровича І., Єксовіч А. Щедрий вечір. С. 65. № 57.

129. Ой в ліску, в ліску (ОК-КЩ-09)

$\text{♩} = 60$ Розважливо
Одна

1. Ой в лі-ску, в лі-ску на жо-втом пі-ску. Що - дрий ве - чор до-брим лю - дям!
хо - ді - ла, пі - р'ї гу - би - ла. Що - дрий ве - чор
3. За не- Для закінчення
до - брим лю - дям! до - брим лю - дям!

*) Упродовж співу висота була підвищена на півтону. (Л. Є.)

1. Ой в ліску, в ліску
На жовтом піску.
Щодрий вечор
Добрим людям*!	6. Віночок пли(є)ла,
У таниць пошла.
2. Пава ходіла,
Пір'ї(є)** губила.	7. При(і)йшов до єї
Ми(і)ленькій єї:
3. За нею ходіт
Красная панна.	8. – Куди, милая,
Час додомоньку.
4. Пір'я зби(і)рала,
В фартушок клала.	9. Час додомоньку
На вечороньку.
5. З фартушка брала,
Віночок плі(є)ла.	10. – Пусті, ми(і)ленькій,
Танця(а) довиду.
	11. Танця(а) довила,
З миленькім пошла.

Зап. 9 вересня 2015 р. Єфремова Л. О. від переселенців з с. Луб'янка Поліського р-ну Київської обл. Прилипка Н. А., Лозиченко В. І., Ткаченко Г. Д. (заспіває), Диченко М. С., Шевченко Н. М., Безверхої Г. І., Сокирко В. М. № 28 (90). Народні пісні Київщини. С. 80. № 76.

130. Що в саду, в саду (ОК-КЩ-09)

$\text{♩} = 112$ Рухливо

1. Що в са - ду, в са - ду па - ва хо - ди - ла. Свя - тий ве - чір!

* Цей приспів виконують за кожною строфою пісні. (Л. Є.)

** Під час співу важко було розібрати слова. При проказуванні чулися інші звуки, які взято у дужки. (Л. Є.)

1. Що в саду, в саду
Пава ходила.
Святий вечір!*
2. Пава ходила,
Пер'я губила,
3. Пер'я губила,
На скам'ю клала.
4. А там Галочка
За неї ходила,
5. За неї ходила,
Пер'я збирала,
6. Пер'я збирала,
На скам'ю клала,
7. А з скам'ї брала,
Віночок плела.
8. Звивши віночок,
Пішла в тоночок.
9. Де узялися
Буйніє вітра,
10. Ой вихватили
Павин віночок.
11. Я ж вам, дівочкі,
Даром не схочу,
12. Даром не схочу,
Всім трьом заплачу:
13. Первой дівочці –
Платок шовковий,
14. Другій дівочці –
Перстень золотий,
15. Третій дівочці –
Сама молода,
16. Сама молода
Зарученая,
17. Зарученая,
Невінченая.
18. Ми ж тебе, Галочко,
Не зневажась,
19. З святим Василем
Поздоровляєм
20. Ще з Новим годом,
Живіте з Богом!
Дай, Бог, добрий вечір!

Зап. 1984 р. Дубравін В. В. у смт Ріпки Ріпкинського р-ну Чернігівської обл. від Ревенок М. І.
Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 30.

131. У місті, в місті (ОК-КЩ-10)

$\text{♩} = 80$ Хутенько

1. У мі-сті, в мі-сті, в но-вой сві-тло-нці. Ва-льо-чка...

Ва-льо-чка-па-ні, го-во-ри зна-ми ти-хе-нько. *)

*) Початок кожної наступної строфи заспівувачка накладає на кінець приспіву. (В. Д.)

1. У місті, в місті,
В новий світлонці.
Вальочка...
Вальочка-пані,
Говори з нами
Тихенько.*
2. Що прибравшися,
До церкви пошла.
3. В церкву ввійшла,
Як зоря зойшла.
4. В церкву ступила,
Всіх ослепила.
5. Її всі люде
Допиталіся:

* Цей приспів виконують за кожною строфою пісні. (Л. Є.)

6. – Дівка Вальочка,
Чия ти дочка?

7. Чи ти царевна,
Чи королевна?

8. – А я Вальочка,
Батькіна дочка.

9. – Ми тебе, Валя,
Та й не вгневали,

10. З Святим вечером
Поздоровілі.

Зап. 1980 р. Дубравін В. у с. Коротченкове (нині с. Погребки) Шосткинського р-ну Сумської обл. від Коротченко Є. С., Мойсеєнко Г. Я., Романович Є. П., Ходькових Ф. І. та Н. І. Обрядові пісні Слобожанщини. С. 50-51.

132. Под окенечком (ОК-КЩ-10)

$\text{♩} = 108$ Пожвавлено

1. Под о - ке - не - чком ле - жить сте - же - чка. Свя - тий ве - (чер)!

1. Под окенечком
Лежить стежечка.
Святий вечер!*

2. По той стежечці
Сивий конь біжить,

3. Сивий конь біжить,
Золота грива.

4. Золота грива
Очі покрила,

5. Срібне копито
Землю рубає,

6. Землю рубає,
В двор не пускає.

7. Молодий Мішка
Да коня поймав,

8. Да коня поймав,
Сів же й осідлав.

9. Коня осідлав,
Сів же й поїхав,

10. Сів же й поїхав
К королю в гості.

11. В короля була
Славная дочка.

12. – Чи ти царевна,
Чи королевна?

13. – Батькова дочка,
Премудра швачка

14. Шитики шити,
Щоб не змуліти;

15. Кросенці ткати,
Щоб не ворваті.
Добрий вечер!

Зап. 1984 р. Дубравін В. В. у с. Глиненка Ріпкинського р-ну Чернігівської обл. від Бачурної О. Ф. та Бачурної П. І., 1939 р. н. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 26.

133. Ой рясна, рясна (ОК-КЩ-10)

$\text{♩} = 88$ Помірно

1. Ой ря - сна, ря - сна в лу - зі ка - ли - на. Свя - тий ве - чор!

* Приспів виконують за кожною строфою пісні. (Л. Є.)

1. Ой рясна, рясна
В лузі калина.
Святий вечор!*	6. Шапки знімали,
В неї питали:
2. Ой красна, красна
Дівка Танечка.	7. – Чи ти царевна,
Чи королева?
3. Як пошла й она
Лужком-бережком,	8. – Я не царевна,
Не королева,
4. Лужком-бережком
Да й до церковки.	9. Не королева,
Батькова дочка.
5. Пани стояли,
Шапки знімали,	

Зап. 1987 р. Дубравін В. В. у с. Бирине Новгород-Сіверського р-ну Чернігівської обл. від Картак М. І. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 32.

134. Не світ, не зоря (ОК-КЩ-10)

$\text{♩} = 102$ Моторно

1) 2) 1) 2)

1. Не світ, не зо - ря за - ні - ма - ла - ся. Свя - тий ве - чір.

1) 2)

2. Ді - вка На - ді - чка при - би - ра - ла - ся. 3. як зо - ря зі - йшла.

1. Не світ, не зоря
Занімалася.
Святий вечір.*	9. – Я не царівна,
Не королівна,
2. Дівка Надічка
Прибиралася.	10. Я ж бо дівочка,
Дівка Надічка,
3. До церковки йшла,
Як зоря зійшла.	11. Дівка Надічка,
Коліна дочка.
4. У церкву ввійшла
Красною панію.	12. – Та бувай здорова,
Молода Надічка,
5. Пани стояли,
Шапки знімали,	13. Не сама з собою
З отцем, матір'ю
6. Шапки знімали,
Її питали:	14. Та з усім родом,
З святим рождеством.
7. – Та чия ж ти дочка,
Дівка Надічка?	15. Святе рождество
Радість принесло,
8. Чи ти царівна,
Чи королівна?	16. Радість принесло
В покутне вікно.
- Добрий вечір!*

Записи Дубравіних В. В. та В. Г. 1966 р. у с-щі Дружба (нині м. Дружба) Ямпільського р-ну Сумської обл. від Лавренченко Устинії Хомівни, 1901 р. н. Пісні Сумщини. С. 51.

* Приспів виконують за кожною строфою пісні. (Л. Є.)

135. Ой у городі (ОК-КЩ-12)

$\text{♩} = 200$ Швиденько
1) *Одна* *Усі*

1. Ой у го - ро - ді, у ча - сто - ко - лі, зе - ле - но... Ой

зе - ле - но ві - но ра - но в не - де - льку са - дже - но.

8. Ді - ла не ро - бі - ті, на кре - сі сє - дя - ті

1. Ой у городі,
У частоколі,
Зелено...
Ой зелено віно
Рано в недільку
Саджено*.	5. То б я пошла
За крулявіча.
2. Ой там Оленця
Руту щіпала.	6. За крулявічем
Та добре житі.
3. Вона щіпала
Та й промовляла.	7. Та добре житі, –
Мед-віно піті.
4. – Коб я така,
Як рожа цяя.	8. Діла не робіті,
На креслі сядяті.
	9. На креслі сядеті,
[Горілочку] піті.

Зап. 1996 р. Єфремов Є. у с. Левковичі Овруцького р-ну Житомирської обл. від Невмержицької Катерини Дмитрівни, 1931 р. н., Левковської Олени Устимівни, 1935 р. н., Левковської Олени Іванівни, 1941 р. н., Невмержицької Марії Іванівни, 1942 р. н. "Рано-рано зйду на гору". Ч. 2. № 22. Транскрипція Єфремової Л. О. Народні пісні Житомирщини. С. 88-89. №№ 44.

136. Ой в неділеньку (ОК-КЩ-12)

$\text{♩} = 171$

1. Ой в не - ді - ле - ньку та й по - ра - не - нько, да - с - мо...

Да - с - мо, Бо - же, ша - стя, здо - ро - в'я йо - го до - му.

1. Ой в неділеньку
Та й пораненько,
Дасмо*...
Дасмо (, Боже,
Шастя, здоров'я
Його дому**.	2. Там Марія по
Садочку ходить.
	3. По саду ходить,
Рожу зриває.

*Мабуть, "Дай йому". (Л. Є.)

**Цей приспів виконують за кожною строфою пісні. (Л. Є.)

4. Рожу зриває,
В купки складає.
7. За поповичем
Да й добре жити,
5. Якби така,
Як рожка ця.
8. Добре жити,
Мед-вино пити.
6. То я би вийшла
За поповича.

Зап. 2007 р. Адамович Л. у с. Сушани Олевського р-ну Житомирської обл. від Ковальчук М., Ковальчук А., Коструба А., Оніщук А. Щедрий вечір. С. 69. № 61.

137. Да чого ти, роженька (ОК-КЩ-16)

Помірно

Одна V Двос Усі

1. - Да чо-го ти, ро-же-нька, а-дна в га-ро-діє? Ро-жа ма-я,
ро-жа по-вна-я, ой в га-ро-діє а-дна ста-я-ла.

1. - Да чого ти, роженька,
Адна в гародіє?
Рожка мая,
Рожка повная
Йа в гародіє
Адна стаяла*.
2. - Ох, я ж не адна,
Віер мніє, не сама,
3. А кала мене
Разне зієллячко.
4. Перве зієллячко -
Ругая м'ята,
5. Друге зієллячко -
Пахучіє василечки,
6. Третє зієллячко -
Чорнобривчики.
7. Ох, я ж не адна,
Віерте мніє, не сама,
8. А кала мене
Да три паничіє.
9. Що первий панич -
Йван Васильович,
10. А другий панич -
Гнат Кирилович,
11. А третій панич -
Мина Силович.
12. А ми тебе, Галочка,
Не зневажаєм
13. Да з сієм вечерком
Поздоровляєм.

Зап. 1985 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Ленінівка (Сахнівка) Менського р-ну Чернігівської обл. від Є. Реус, 1912 р. н. та жіночого гурту. Транскрипція Карпенко С. Ой ти, просо-волото. С. 19-20.

* Цей приспів виконують за кожною строфою пісні. (Л. Є.)

138. Зацвіла рожа (ОК-КЩ-16)

1. За- цві-ла ро-жа в са-ду при-го-жа. Ро-жо мо-я, все че-рво-на-я в го-ро-ді о-дна.

1. Зацвіла рожа
В саду пригожа.
Рожо моя,
Все червона,
В городі одна*.	7. Отець і мати,
Сестра, два брати.
2. Хоч я і одна,
Так я не сама,	8. Що первий братець
Коня сідлає,
3. Є коло мене
Рутая м'ята,	9. А другий же брат
Випроваджує:
4. Рутая м'ята,
Хрещат барвінок.	10. – Їдь же, синочок,
Та й не барися,
5. Хоч же я одна,
Так я не сама,	11. Під ялиною
Не становися,
6. Є коло мене
Отець і мати,	12. Тую ялину
Буря зломила,
	13. Буря зломила,
Вода підмила.
Добрий вечор!

Зап. 1981 р. Дубравін В. В. у с. Бирине Новгород-Сіверського р-ну Чернігівської обл. від Картак М. І. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 35.

139. Пойду я (ОК-КЩ)

1. По - йду я по - над ти - хим Ду - на - йом, по - на - д(и)
кру - тим бе - ре - гом, по - йду я.

2-5. Зна - йду я ко - си - не - є же де - ре - во,
що на Ду - най по - ля-г(и) - ло, зна - йду я.

1. Пойду я
Понад тихим Дунаєм,
Понад крутим берегом,
Пойду я. | 2. Знайду я
Косинєє же дерево,
Що на Дунай полягло,
Знайду я. |
|--|--|

* Приспів виконують за кожною строфою пісні. (Л. Є.)

3. Нащо мені
Косинес дерево,
Що на Дунай полягло,
Нащо мені?

4. Єсть у мене
Соловейко у саду,
А батенько у дому
Єсть у мене.

5. Єсть у мене
Зозуленька у саду,
А матінка у дому
Єсть у мене.

*Здрастуйте!
Даріть нам,
що хочете:
хоч гроші,
хоч паляницю.*

Зап. 1971 р. Дубравін В. с. Бошівка Буринського р-ну Сумської обл. від Багнет Клавдії Никифорівни, 1905 р. н. Обрядові пісні Слобожанщини. С. 43.

140. По конец мосту (ОК-КШ-19)

1. По ко - нец мо - сту ка - ли - но - во - го. В не - ді - лю...

В не - ді - лю ра - но зе - ле - не ви - но за - цві - ло.

1. По конец мосту
Калинового.

Приспів:

В неділю...
В неділю рано
Зелене вино
Зацвіло.*

2. Там стояла
Світлиця оріхова.

3. А в тій світлиці
Молода шинкарка дівка.

4. Шинкувала вона
Медом і вином.

5. Приїхали к ній
Три Волошини.

6. Три Волошини,
Всі хорошії.

7. Пили, ілі
Та й не платили.

8. Стали вони від'їзжать,
Стала вона грабуватьь.

9. З першого взяла
Вороного коня,

10. З другого взяла
Гостру шабельку,

11. З третього взяла
Золотий перстень.

12. Вороного коня
Батьку віддала,

13. Гостру шабельку
Братові дала,

14. Золотий перстень
Сама наділа.

15. До церкви йшла,
Як зоря зійшла,

16. У церкві стоїть,
Як свічка горить.

Зап. 1913 р. Мишастий М. А. у с. Блестова Менського р-ну Чернігівської обл. від гурту дівчат. Колядки та щедрівки. С. 329 (текст), с. 685 (мел.).

* Приспів виконують за кожною строфою пісні. (Л. Є.)

141. Дівка Олечка (ОК-КЩ)

$\text{♩} = 138$ Швидко

1. Ді - вка О - лє - чка пше - ни - цю жа - ла. Ой грай, мо - ре...

Ой грай, мо - ре, ра - ду - йся, зе - мле, вік до ві - ку!

1. Дівка Олечка
Пшеницю жала.
Ой грай, море, (2)
Радуйся, земле,
Вік до віку*!	7. Дунай замерзав
І з конем іграв.
2. Пшеницю жала,
Перевоз держала.	8. – Я вам розкажу
Ще дивніше:
3. Да й прийшло і к неї
Три козаченька:	9. А в нас об Різдві
Рожа зацвіла,
4. – Дівко Олечко,
Перевези нас.	10. Рожа зацвіла,
Я вінок звила.
5. Розкажем тобі
Диво дивнеє,	11. – Ми ж тебе, Олю,
Не зневажасм,
6. Що в нас об Різдві
Дунай замерзав,	12. З святим Рождеством
Поздоровляєм.
Добрий вечір!

Зап. 1982 р. Дубравін В. В. у с. Мамекине Новгород-Сіверського р-ну Чернігівської обл. від Мамай Євдокії Михайлівни, 1923 р. н. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 31.

142. Що в полі, в полі (ОК-КЩ-19)

$\text{♩} = 65$
1)

1. Що в по - лі, в по - лі, та на край до - ро - ги. Свя - тий ве - чір!

1)

2. Там ді - вка Ва - ля

1. Що в полі, в полі,
Та на край дороги.
Святий вечір!*	4. Та прийшло до неї
Три молодці в гості.
2. Там дівка Валя
Пшениченьку жала,	5. Та й принесли (її)
Три подарочки.
3. Пшениченьку жала
Та в снопи в'язала.	6. Перший подарочок –
Шовковий платочок,

*Цей приспів виконують за кожною строфою пісні. (Л. Є.)

7. Другий подарочок –
Золоте колечко,	9. Та бувай здорова,
Красная панна,
8. Третій подарочок –
Павел* віночок.	10. Красная панна,
Дівка Валечка.
Добрий вечір!

Зап. 5 травня 2019 р. Біланюк Т. О. у с. Носелівка Борзнянського р-ну Чернігівської обл. від Устименко Валентини Леонідівни, 1959 р. н. з с. Нові Млини того ж р-ну. Ред. Скаженик М. В., Єфремова Л. О.

143. Ой за воротьми (ОК-КЩ-19а)

$\text{♩} = 96$ Помірно

1) Ой за во - ро - тьми кру - та - я го - ра. Свя - тий ве - чор!

1) Че - тве - рта сто - ро - жа,

1. Ой за воротьми
Крутая гора.
Святий вечор**!	11. Перша сторожа, –
Батько за столом.
2. Крутая гора,
Пшениця яра.	12. Друга сторожа, –
Маги в порозі.
3. Пшениця яра,
Дівчина жала.	14. Третя сторожа, –
Сестра в коморі.
4. Дівчина жала,
Шовком в'язала.	15. Четверта сторожа, –
Братко на дворі.
5. Шовком в'язала,
В три ради клала.	16. Батько за столом
Перепиває.
6. Прийшло до єє
Сімсот молодців.	17. Мати в порозі
Хусточки красі.
7. Сімсот молодців, –
Хороших хлопців.	18. Сестра в коморі
Венка шукає.
8. Не береть мене
В чистому полі.	19. Братко на дворі
Коня сідлає.
9. А береть мене
В батьковом дворі.	20. – Ой поїдемо
На прогуляння.
10. В батьковом дворі
Штири стороже.	21. На прогуляння,
На полювання.

*Ймовірно, "павин віночок".

**Цей приспів виконують за кожною строфою пісні. (Л. Є.)

22. Да віполюєм
Коня в обротє*.
23. Коня в обротє,
Дєвчїну в злотє.
24. Рости величка
До чоловічка.
25. Б'єленька ножка –
До черевічка.
- Проказує:
Добрий вечор!

Зап. 2012 р. Єфремова Л. О. у Києві від Васяновича Олександра Олександровича, 1972 р. н. з с. Мелені Коростенського р-ну Житомирської обл. Народні пісні Житомирщини. С. 92-93. № 50.

144. Молода Галєчка (ОК-КЩ-19а)

Помірно

1. Мо-ло-да Га - лє - чка пше - ни - чку жа - ла. Свя - тий ве(чер)!

1. Молода Галєчка
(вар. Дєвчка Галєчка)
Пшеничку жала.
Святий вечер!*	9. А в мого батька
Три стороженьки:
2. Пшеничку жала,
В три ряди клала.	10. Перва сторожа –
Батько за столом,
3. Прийшло до нейіє
Аж три паничі.	11. Друга сторожа –
Матка в порозіє.
4. Що перший каже:
– Поможи, Боже!	12. Матка в порозіє
Подарки кроїть,
5. А другий каже:
– Я тебе люблю.	13. Подарки кроїть
І вас пригласить.
6. А третій каже:
– За себе возьму.	14. Третя сторожа –
Братік у дверях,
7. – Не сватай мене
В чистому полію,	15. Братік у дверях
Коня сідлас,
8. А сватай мене
В батьковуім дому.	16. коня сідлас,
Вас провожас.

Зап. 1985 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Ленінівка (Сахнівка) Менського р-ну Чернігівської обл. від Є. Реус. Транскрипція Яценка Л. Чумарочка рябесенька. С. 7-8. Повністю ідентична мел. у записі там само від Г. Радич. Ой ти, просо-волото. С. 35-36.

145. Пра-ла Гальочка (ОК-КЩ-15а)

$\text{♩} = 198$
Одна

1. Пра - ла Га - льо - чка чо - ти - ри ху - стки на льо - ду.

*Загнузданого.

**Цей приспів виконують за кожною строфою пісні. (Л. Є.)

Усі
8 На льо - ду, льо - ду, на льо - до - вні - ци, в кри - ні - ци.

Одна 1) 4) Усі
8 2, 4, 6, 8, 10, 12. Ой во - на пра - ла, пуд льод пу - ска - ла. На льо - ду...

8 На льо - ду, льо - ду, на льо - до - вні - ци, в кри - ні - ци.

Одна Усі
8 3, 5, 7, 9, 11. Ви - пра - ви - ла та - тка ху - сток шу - ка - ти. На льо - ду...

8 На льо - ду, льо - ду, на льо - до - вні - ци, в кри - ні - ци.

1)

1. Прала Гальочка
Чотири хустки.
На льоду...
На льоду, льоду,
На льодовніци,
В криниці*.	8. Братічок пошов,
Хусток не найшов.
2. Ой вона прала,
Пуд льод пускала.	4. А татко пошов,
Хусток не найшов.
3. Виправила татка
Хусток шукати.	9. Виправила сестричку
Хусток шукати.
5. Виправила мамку
Хусток шукати.	10. Сестричка пошла,
Хусток не найшла.
6. А мамка пошла,
Хусток не найшла.	11. Виправила хлопчика
Хусток шукати.
7. Виправила братіка
Хусток шукати.	12. Хлопчик пошов,
Хусточки знайшов.

Зап. 1.07.1981 р. Іваницький А. І. у с. Луб'янка Поліського р-ну Київської обл. від Ольги Макарівни Степанчук, 67 р. та Ольги Ігнатівни Ющенко, 67 р. Іваницький А. І. Хрестоматія. С. 26-27. № 1. Співають протів Нового року.

*Цей приспів виконують за кожною строфою пісні. (Л. Є.)

146. Васільова маті (ОК-ЩК)

[Спокійно]

8 1. Ва - сі - льо - ва ма - ті по - шла що - дро - ва - ті.

8 1) Що - дрий ве - чор, да й до - брий ве - чор!

8 1) Що - дрий ве - чор да й до - брий ве - чор!

1. Васільова маті
Пошла щодроваті.
Щодрий вечор,
Да й добрий вечор!*	3. У полі копали,
А в току стогнали.
4. А в току молотно,
А в дежи зиходно.
5. А в пече, як рожа,
Господиня гожа.
2. Роді, Боже, жито
На новеє літо.	

Зап. Гайдай М. П. у с. Ліпнікі, Полісся (нині с. Липники Лугинського р-ну Житомирської обл.) від Якова Кізімчука. Народні пісні Житомирщини. С. 79. № 30.

147. Васильова мати (ОК-ЩК)

8 1. Ва - си - льо - ва ма - ти по - шла ше - дро - ва - ти.

8 Ще - дрий ве - чор! на здо - ро - в'я - чко вам!
До - брий ве - чор!
До - брим лю - дям,"

1. Васильова мати
Пошла щедровати.
Щедрий вечор!
Добрий вечор!
Добрим людям,
На здоров'ячко вам*! | 2. В кінці стола стала,
Чесний хрест держала,
3. Срібну кадильницю,
Золоту тарільницю. |
|--|---|

Зап. 1987 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Хибалівка Куликівського р-ну Чернігівської обл. від Аксьоненко Варки, 1929 р. н. Транскрипція. Шумейка В. Ой ти, просо-волото. С. 14.

148. Гиля, гиля на Василя (ОК-ЩК)

$\text{♩} = 72$

8 1. Чи - ля, ги - ля на Ва - си - ля, як лі - ві - ци ка - ме - ни ци.

*Цей приспів виконують за кожною строфою пісні. (Л. Є.)

1. Гиля, гиля на Василя,
Як лівіци каменіци.

3. Прийшли їє подруженьки
Та й повели до церковкі.

2. Красна панна воду брала,
Навкружечок вилівала.

4. Усі печі посвятилі,
Усі печі попалілі.

Зап. Адамович Л. у с. Словечне Овруцького р-ну Житомирської обл. від Іванчук О., Прокопчук Є., Чмуневич Н., Петровича І., Єксовіч А. Щедрий вечір. С. 65. № 56.

149. Чи вдома, вдома (ОК-ЩК-02а)

1. Чи вдо - ма, вдо - ма ваш пан го - спо - дар?
 Що - дрий ве - чор, свя - тий Ва - сі - ле.
 свя - тий Ва - сі - ле.

1. Чи вдома, вдома
Ваш пан господар?
Щодрий вечор,
Святий Васіле.*

6. Може он нам дасть
Хоч по жменсці.

2. А нам сказано,
Що вдома нема.

7. Хоч по жменсці,
Хоч по 'днесенській.

3. В гоменцю сидить,
Пшеничку віє.

8. Да за цім столом
Да й бувай здоров.

4. Ходімо, брати,
Да й ми поможем.

9. І себе й його
З веселенькою.

5. Да й ми поможем
Да й розвеселєм.

10. З усіма людьми
Ще й приятельмі.

Зап. 2008 р. там само. Щедрий вечір. С. 38. № 25.

150. Чику, чику (ОК-ЩК)

1. Чи - ку, чи - ку, мі - ся - не - ку, 2. ви - йди ра - но, па - стий ма - ло,
 3. па - куль ва - зи па - за - ве - рта - ю, 4. па - куль ва - ли па - за - пре - га - ю.
 5. Хо - дить Іл - ля ка - ла гу - мна, 6. но - сить пу - жку.

*Цей приспів виконують за кожною строфою пісні. (Л. Є.)

жи - те - ну - ю.

7. Ку - ди пу - жка - ю ма - хне,

там жи - то ра - сте.

1. Чику, чику,
Місяцеку,

5. Ходить Ілля
Кала гумна,

2. Вийди рано,
Пастий мало,

6. Носить пужку
Житенюю.

3. Пакуль вали
Пазавертаю,

7. Куди пужкаю
махне,

Там жито росте.

4. Пакуль вали
Пазапрегаю.

Далі забула.

Зап. 1926 р. Гайдай М. П. у с. Ковпита Чернігівського пов. на Чернігівщині (нині Чернігівського р-ну Чернігівської обл.) від Приськи Худолій. Білоруські пісні. Колядка. (М. Г.). Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 90. № 73.

151. Сето, сето (ОК-ЩК)

8

1. Сє - то, сє - то, но - ве ле - то.

2-6. Хо - де І - лля на Ва - си - ля.

1. Сето, сето,
Нове лето.

5. Жито, пшениця,
Всяка пашниця.

2. Ходе Ілля
На Василя,

6. У полі ядро,
У домі добро.

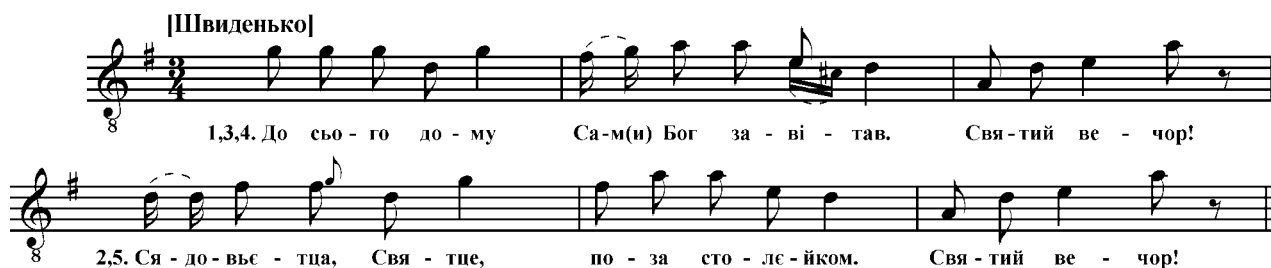
3. Носє пугу
Житянюю.

*Поздоровляю вас
з Новим годом,
з Василячком!*

4. Куди махне,
Там жито росте,

Зап. 1969 р. Дубравін В. у с. Стара Гута Середино-Будського р-ну Сумської обл. від Кукало Онисії Антонівни, 1888 р. н. Обрядові пісні Слобожанщини. С. 119-120.

152. До сього дому (ОК-ХК)

8

1,3,4. До сьо - го до - му

Са-м(и) Бог за - ві - тав.

Свя - тий ве - чор!

2,5. Ся - до - вьє - тца,

Свя - тце,

по - за сто - ле - йком.

Свя - тий ве - чор!

1. До сього дому 2. – Сядовьєтца, Святце,
Сам Бог завітав. Поза столейком.
Святий вечор*!

*Цей приспів виконують за кожною строфою пісні. (Л. Є.)

3. – А Я Господ[ь] Бог 5. Чи с'ятис
Да й у покуті. Поза столойком.
4. Будом питі,
Будом глядсті.

Зап. Гайдай М. П. у с. Ліпнікі, Полісся (нині с. Липники Лугинського р-ну Житомирської обл.) від Якова Кізімчука. Народні пісні Житомирщини. С. 95. № 54.

153. Сів Ісус Христос (ОК-ХЩ-01)

$\text{♩} = 88$ Помірно

1. Сів І - сус Хри - стос да ве - че - ря - ти.
Ще - дрий ве - чор, до - брий ве - чор!

1. Сів Ісус Христос
Да вечеряти.
Щедрий вечор,
Добрий вечор*!	5. Одна душа
Согрішила –
2. Прийшла до Його
Да Божая мати.	6. У п'ятницю
Рано їла.
3. – Оддай, Сину,
Ключі од раю,	7. Друга
Согрішила.
4. Випустю я
Трі грешни души.	8. Третя душа
Согрішила –
	9. Батька й мате
Прогнівила.

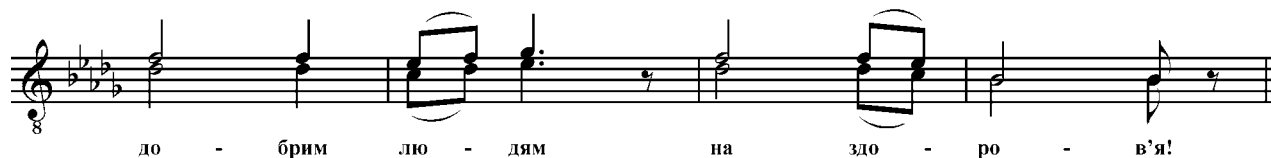
Зап. 30 вересня 2019 р. Єфремова Л. О., Гавриленко В. В., Кобзиста О. В. у с. Уздиця Глухівського р-ну Сумської обл. від Тищенко Поліни Павлівни, 1941 р. н. (заспівує), Лисенко Наталії Іванівни, 1935 р. н., Лисенко Валентини Федорівни, 1947 р. н., Назаренко Ольги Сергіївни, 1950 р. н., Суставенко Ганни Іванівни, 1950 р. н. та Шкарун Антоніни Григорівни, 1951 р. н. Транскрипція Єфремової Л. О.

154. Ой на ріці (ОК-ЩК-04а)

$\text{♩} = 80$ Стримано
Одна

1. Ой на рі - ці, на Йо - рда - ні,
Усі
там Пре - чи - ста ри - зи пра - ла.
Ще - дрий ве - чір, до - брий ве - чір

*Цей приспів виконують за кожною строфою пісні. (Л. Є.)

1. Ой на ріці,
На Йордані,
Там Пречиста
Ризи прала.
Щедрий вечір,
Добрий вечір
Добрим людям
На здоров'я*!

2. На камені
На ялині
Розвішала.
3. Де взялися
Янгалята,
Взяли ризи
На крилята.

Зап. 29 серпня 2019 р. Єфремова Л. О., Гавриленко В. В., Кобзиста О. В. у с. Некрасове Глухівського р-ну Сумської обл. від Рахно В. П., Олійник С. М. (заспівує), Сенченко В. П., Смолі О. Я., Третяк О. В. та Сергієнко Ю. В. Транскрипція Єфремової Л. О.

155. Го-го-го, коза (ОК-ТК-02+04)

1. – Го-го-го, коза,
Го-го, сірая,
2. Де ти ходила?
Де ти блудила?
3. – По старим борам,
По тьомним лісам.
4. Де коза не ходить,
Там жито не родить.
5. Де коза хвостом,
Там жито кустом.
6. Де коза рогами,
Там жито стогами.
7. На горі коза
З козенятами,
8. В долини вовчок
З вовченятками.
9. Ой де взявсь вовчок
Та за козу чок,

10. А вовченятки –
За козенятки.
11. Ой де взявсь заць,
Став козу ласть:
12. – Дурная коза,
Нерозумная,
13. Своїм діточкам
Не господиня.
14. Узяла б серпок,
Побігла б в лісок,
15. Нажала б травиці
З овсяний снопок,
16. Своїх діточок
Та й накармила б,
17. В чистім озерці
Та й напоїла б.
18. Чисті озерця
Загорожені,

*Цей приспів виконують за кожною строфою пісні. (Л. Є.)

19. Нігде козі п'ять,
Хотять козу вбить.	28. Щоб тая коза
Та була жива.
20. Казала коза,
Казала да сіра,	29. – Устань, козухна,
Устань, матухна,
21. Що я й не боюсь,
Що я й не корюсь.	30. Та й розкочися,
Розвеселися,
22. Тільки я й боюсь
Сивого діда,	31. Старшому пану
В ноги поклонися.
23. В сивого діда
Сива борода.	32. А наш пан іде,
Коляду несе,
24. Він мене сколе
Ще й мене споре	33. Мірочку овса,
Наверх – ковбаса,
25. Наскрізь полотенця
Та в щирее серце.	34. Три куски сала,
Четвертий пиріг,
26. Тут коза впала,
Тут і пропала.	35. Щоб козу стеріг,
Щоб стеріг, стеріг.
27. – Ой ти, дід Гаврило,
Надми козі рило,	

Зап. 1987 р. Дубравін В. В. у с. Жукля Корюківського р-ну Чернігівської обл. від Ментій У. М.
Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 55-59.

156. Добрий вечір вам (ОК-ТК-02)

1. До-брий ве-чір вам, че-сним го-спо-дам. 2. Ми не са-мі йдем, ми Ко-зу ве-дем.

23. Як у-став наш Ко-зел,
як па-шов наш Ко-зел,
24. і ри-ка-ю-чи,
і бри-ка-ю-чи,
25. і на ко-пи-то-чках,
і на зо-ло-то-чках.

1. Добрий вечір вам,
Чесним господам.	6. – Ой Козо, Козо,
Єка ти дурна,
2. Ми не самі йдем,
Ми Козу ведем.	7. Єка ти дурна,
Нерозумная,
3. Коза не сама,
З Козенятами,	8. Своім діточкам
Та й не матюнка.
4. За нею Вовчок
З Вовченятами.	9. Пабігла б в садок,
Пабігла б в лесок,
5. Вискочив Заєць,
Став Козу ласть:	10. Нажала б трави
Повстяний мешок.

11. А в чисте поле
Ти їх погнала.	20. Старший пан іде,
Коляду несе,
12. А в Бурлаковці
Всі люде стрельці.	21. Мірочку овса,
Наверх ковбаса,
13. На селі усі
Собиралися,	22. Мірочку гречки
На варенички.
14. Радую радили,
Як Козу вбити.	23. Як устав наш Козел,
Як пашов наш Козел,
15. Козу убили,
Славу зробили.	24. І рикаючи,
І брикаючи,
16. Тут Коза впала,
Нежива стала,	25. І на копиточках,
І на золоточках.
17. Лежить, не дише,
Хвост не колише.	26. Щоб цьому королю
І коровочка, і овечечки,
18. Ой устань, Козо,
Да й розходися,	27. І вовнистенські,
І рунистенські.
19. Старшому пану
Да й поклоняйся.	<i>Зрастуйте!
З празником!
З Новим годом!</i>

Зап. 1990 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Авдіївка Куликівського р-ну Чернігівської обл. від Ганни Лементівської, 1925 р. н. та Ольги Михайлової, 1932 р. н. Транскрипція Яценка Л. Ой ти, просо-волото. С. 24-25.

157. Ой ду-ду, коза (ОК-ТК-04)

$\text{♩} = 110$ Помірно, з рухом

1. Ой ду - ду, ко - за, ду - ду, сі - ра - я.

1. Ой ду-ду, коза,
Ду-ду, сірая,	9. Та й старому пану
В ноги поклонись,
2. Ду-ду, ходила,
Ду-ду, блудила.	10. Да проси в пана
Мірочку вівса,
3. Ой заблудила
У Михайлівку.	11. Мірочку вівса,
Наверх – ковбаса,
4. А в Михайлівці
Всі хлопці-стрільці,	12. Щоб наша коза
Ситая була,
5. Вдарили козу
Під праву ногу,	13. Ситая була
Ще й веселая.
6. В щиреє серце
Ще й під воротень.	14. Де коза ходить,
Там жито родить.
7. Тут коза упала
Ще й ножки задрала.	15. Де коза туп-туп,
Там жита сім куп.
8. – Ой устань, коза,
Устань, пробудись	16. Де коза рогами,
Там жито стогами.

Зап. 1981 р. Дубравін В. у с. Литвиновичі Кролевецького р-ну Сумської обл. від Збирацької Оксани Онисимівни, 1915 р. н. Пісні Сумщини. С. 133-134.

158. Добрий вечір вам (ОК-ТК-04)

$\text{♩} = 100$ Помірно, ритмічно

1. - До - брий ве - чор вам, ве - дем ко - зу вам. 2. - Ві - дкіль ця ко - за,
зві - дки де - ре - за? 3. - Ця ко - за з Мо - скви, з до - вги - ми ко - сьми,
4. з кру - ти - ми ро - га - ми, з до - вги - ми но - га - ми. 5. Де ко - за не хо - де,
там жи - то не ро - де. 6-24. Де ко - за хо - ди - ла,
там жи - то ро - ди - ло.

1. – Добрий вечір вам,
Ведем козу вам.	14. Хотять козу вбить,
Хотять підстрелить.
2. – Відкіль ця коза,
Звідки дереза?	15. Вдарили козі
По правій нозі.
3. – Ця коза з Москви,
З довгими косьми,	16. Вдарили іще
Під саме серце.
4. З крутими рогами,
З довгими ногами.	17. Тут коза впала,
Нежива стала.
5. Де коза не ходе,
Там жито не роде.	18. – Ой устань, коза,
Устань дереза,
6. Де коза ходила,
Там жито родило.	19. Устань, подивися,
Миру поклонися.
7. Де коза туп-туп,
Там жита сім куп.	20. Вклонись господарю –
Прибуде товару.
8. Де коза ногами,
Там жито копами.	21. Вклонись господині –
Прибуде у скрині.
9. Де коза хвостом,
Там жито кустом.	22. Вклонися бабуні –
Прибуде у клуні.
10. Де коза рогами,
Там жито стогами.	23. Пройдись по двору –
Не буде свару.
11. Де коза пасеться,
Там дощик поллється.	24. Та й стань на поріг –
Получиш пиріг.
12. Де козі потреба,
Там жито до неба.	<i>Несіть ковбасу і сало,
щоб щастя
ваш дім не минало!
Хай несе вам Новий рік
здоров'я і довгий вік!</i>
13. З'явилися стрільці,
Добрі молодці,	

Зап. 1966 р. Дубравін В. у с. Бочечки Конотопського р-ну Сумської обл. від Очкурової Парасковії Андріївни, 1898 (1909) р. н. Обрядові пісні Слобожанщини. С. 124-125.

159. Станьте всі в ряду (ОК-ТК-02+04)

$\text{♩} = 72$ Неспішно

1. Ста-ньте всі в ря - ду, я ко - зу ве - ду, 2. я ко - зу ве - ду
у всіх на ви - ду. 3. Ця ко - за з Мо - скви, з до - вги - ми кі - сьми,
4. з то - нки - ми но - га - ми, з кру - ти - ми ро - га - ми.

1. Станьте всі в ряду,
Я козу ве-ду,	14. А вовчєнята –
Та за козята.
2. Я козу ве-ду
У всіх на ви-ду.	15. Та коза бігом
Стала тікати,
3. Ця коза з Москви,
З довгими кісьми,	16. А козенята
Стали плакати.
4. З тонкими ногами,
З крутими рогами.	17. З'явилися стрільці,
Добрі молодці,
5. Ця коза іде
Й козенят веде.	18. Хотять козу вбить,
Козят застрілять.
6. – Ой ну-ну, коза,
Ой ну-ну, сіра.	19. Хотять шкуру зняти,
Чоботи зтачать.
7. Ой де ти була,
Де ти гуляла?	20. Обняв козу страх,
Обняв козу жах,
8. – Я в полі була,
Житечко жала.	21. Ця коза впала,
Нежива стала.
9. Прибіг з лісу вовк
З вовчєнятами	22. – Ой устань, коза,
Устань, сірая,
10. Та схопив козу
З козенятами.	23. Устань, сірая,
З козенятами.
11. Ой кричить коза,
Кричить сірая,	24. Ой устань, коза,
Та й розходися,
12. Козенята всі
Мекекекають.	25. Та хазяїну
Низенько вклонись.
13. Вирвав сірий вовк
Козі правий бок,	26. Ще нижче вклонись
Ти господині,

27. Щоб багато жить
Завтра і нині.
28. Ой пішла коза,
Пішла на базар,
29. Купила коза
Усякий товар.
30. Купила серпок
Та пішла в степок,
31. Та пішла в степок,
Щоб жати снопок
32. Козят годувать,
В поле посилать,
33. В поле посилать
Колоски збирать.
34. Де коза ходить,
Там жито родить.
35. Де коза хвостом,
Там жито кустом.
36. Де коза ногой,
Там жито копой.
37. Де коза туп-туп,
Там жита сім куп.
38. Де коза рогом,
Там жито стогом.
39. Скрізь жито родить,
Де коза ходить,
- 40 Жито, пшениця,
Всяка пашниця.
41. Із колосочка –
Житечка бочка,
42. А з зерна пиріг –
Хватить на весь рік.
- З Новим роком!
Будайте здорові,
хай множаться корови!
Нехай ростуть воли
та сини, як соколи,
а красні дочки,
як ягідочки!*

Зап. 1966 р. Дубравін В. у с. Грем'ячка Ямпільського р-ну Сумської обл. від Шпанівської А. А.
Обрядові пісні Слобожанщини. С. 121-123.

160. Ой Туриці, Туриці (На масляну)

Жваво

1. Ой Ту - ри - ціє, Ту - ри - ціє да на по - по - вуїй у - ли - ціє.

2-4. Ба - ба си - на ро - ди - ла, на ко - ни - ку са - ди - ла.

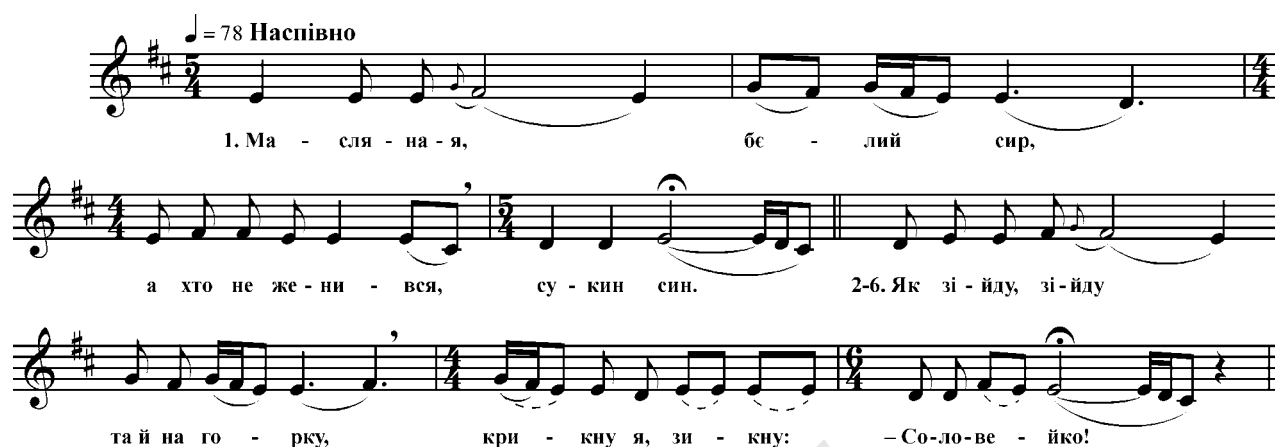
5. Ду - бо - во - с ше - ка - льцо по - вне ва - ди ше й я - йцо.

1. Ой Туриці, Туриці
На поповуїй улиціє.
2. Баба сина родила,
На конику садила.
3. Пашов коник до вади,
Шавковіс павади.
4. Дубовіс карита
Повни вади налита.
5. Дубовоє щекальцо,
Повне вади ще й яйцо.

Зап. 1985 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Ленінівка (нині с. Сахнівка) Менського р-ну Чернігівської обл. від Марфи Царенко, 1914 р. н. Транскрипція Яценка Л. Ой ти, просо-волото. С. 65.

161. Масляная (Масляна)

$\text{♩} = 78$ Наспівно

1. Ма - сля - на - я, бе - лий сир,
а хто не же - ни - вся, су - кин син. 2-6. Як зі - йду, зі - йду
та й на го - рку, кри - кну я, зи - кну: - Со-ло-ве - йко!

1. Масляная,
Белый сир,
А хто не женився,
Сукин син.	5. А вже стежка
Муром заросла,
Калиною,
Малиною
Понависла.
2. Як зйду, зйду
Та й на горку,
Крикну я, зикну:
– Соловейко!	6. Я піду, піду,
Мороз протопчу,
Калиноньку,
Малиноньку
Поламаю.
3. Соловейку –
Ти мій батьку,
А зозуля –
Ріднесенька
Моя мати.	7. Калиноньку,
Малиноньку
Поламаю,
А в родного
Батеньки
Побуваю.
4. Ой давно, давно
Я в батька була,
А вже моя стежка
Муром заросла.	

Зап. 1968 р. Дубравін В. у с. Свеса (нині смт Свеса) Ямпільського р-ну Сумської обл. від Шкатули Євдокії Тарасівни, 1907 р. н. Обрядові пісні Слобожанщини. С. 139.

162. Масляная (Масляна)

$\text{♩} = 94$ Помірно, з рухом

1. Ма - сля - на - я, от і я йду, за - гу - би - ла че - ре - ви - чка та й не на - йду.

* Тривалості нами збільшено вдвічі. (Л. Є.)

1. Масляная,
От і я йду,
Загубила
Черевички
Та й не найду.	А тепер я кажу,
Щоб мені д'дали.
2. Хлопці ішли
Да й найшли,	3. Біг собака,
Бубликом хвост,
Тошно хлопцям,
Що настане пост.

4. Брязнули ложки

Да й у века,
Пошли наші
Хлопці, дівкі
Да й у лето.

6. Іван оженився,

Бодай іскрутивсь,
А дівота
Замуж пошла,
Щоб з ума зойшла.

5. А хто оженився,

Бодай іскрутивсь,
Та, що заміж пошла,
Щоб з ума зойшла.

7. Масляная,

Голосейка,
Провожай гостей
Хорошенько.

Зап. 1969 р. Дубравін В. у с. Стара Гута Серединобудського р-ну Сумської обл. від Шевцової Олександри Макарівни, 1881 р. н. Обрядові пісні Слобожанщини. С. 140.

163. Масляная (Масляна)

$\text{♩} = 86$ Помірно

1. Ма - сля - на - я, от і я йду, ой за - гу - би - ла фа - ртух та й не на - йду.

2. Хло - пці йшли та фа - ртух на - йшли, ой я про - си - ла, го - ло - си - ла, во - ни не д'да - ють.

1. Масляная,
От і я йду, ой,
Загубила фартух
Та й не найду.

Протягнися пост,
Як заячий хвост.

2. Хлопці йшли
Та фартух знайшли, ой,
Я просила, голосила,
Вони не д'дають.

6. Протягнися пост,
Як заячий хвост,
А ти, моя масляна,
Воротися.

3. Масляная, ех
Полизуха, ой,
Полизала яйця,
Коровайця.

7. А ти, моя масляна,
Воротися, ох,
М'ясоїд пройшов,
Не женися.

4. Масляную
Провожаю, ой,
Великого посту
Дожидаю.

8. М'ясоїд пройшов,
Не женися, ох,
Як собачий хвост
Волочився.

5. Великого посту
Дожидаю, ой,

9. Та було б масляній
Сім неділь, ой,
А зосталось масляній
Та й один день.

Зап. 1966 р. Дубравін В. у с. Марчихіна Буда Ямпільського р-ну Сумської обл. від Гончарової Галини Григорівни, 1898 р. н. Пісні Сумщини. С. 138-140.

164. Ой масленіца (Масляна)

$\text{♩} = 96$ Помірно
1) *Одна*

1. Ой ма - сле - ні - ца, кре - во - ше - й(е) - ка,
Усі
ой крі - ва - ше - йка, крі - ва - ше - йка, крі - ва - ше - йка. У!
1) *Одна*
2. Су - стрі - ча - лі ми те - бе ха - ра - ше - нь(і) - ка

1. Ой масленіца,
Кревошейка,
Ой кривашейка,
Кривашейка. (2) У!	8. Ні наприялі
Баби, дєвкі,
Ой па клубочку,
Па клубочку. (2) У!
2. Сустрічались ми тебе
Харошенька,
Ой харашенька,
Харашенька. (2) У!	9. Ой масленіца,
Як тебе йду,
Ой патеряла
Алу ленту,
Теперь не найду. У!
3. Праважать будем
Іщо лучше,
Ой іщо лучше,
Іщо лучше. (2) У!	10. А хлопці йдуть
Да й рягочуть,
Ой да й рягочуть,
Да й рягочуть. (2) У!
4. Ой маслена мати,
Пусті погулять,
Ой погуляться,
Пакататься
Адин вечерок. У!	11. За сабою
Алу лен(и)ту,
Ой да й валочуть,
Да й валочуть. (2) У!
5. Ой масленіца,
Й палезуха,
Ой палезуха,
Палезуха. (2) У!	12. Ой масленіца,
Й катяріса,
Ой катяріса,
Катяріса. (2) У!
6. Палезу(а)ла
Сир да масла,
Ой сир да масла,
Сир да масла. (2) У!	13. За пень, за калоду
Зачяпіся,
Ой зачяпіся,
Зачяпіся. (2) У!
7. Ой масленіца
На лубочку,
Ой на лубочку,
На лубочку. (2) У!	14. Ой масленіца,
Ти в Бога й адна,
Ох, якби й тебе
Сем няделяк,
А посту й адна. У!

Зап. 31.10.2016 р. Бот М. у с. Линове Путивльського р-ну Сумської обл. від Кошелевої Лукерії Андріївни, 1924 р. н. та ще двох жінок. Текст Хоменко Н. Проект «Поліфонія». Транскрипція та ред. текст Єфремової Л. О.

165. Масниця (Масляна)

$\text{♩} = 140$ Швидко

1. Ма - снн - ця, я - ка ти нудна, я - кби те - бе сім не - діль, а по - сту о - дна.

2. Ма - снн - ця кри - во - ла - па, по - гу - би - ла ла - пті ко - ло Гра - па.

3. Хло - пці йшли, ла - пті найшли, ла - птя - ми по - трі - па - ли дай пі - шли.

1. Масниця,
Яка ти нудна,
Якби тебе сім неділь,
А посту одна.

2. Масниця
Криволапа,

Погубила лапті
Коло Грапа.

3. Хлопці йшли,
Лапті найшли,
Лаптями потріпали
Та й пішли.

Зап. 1966 р. Дубравін В. у с. Грем'ячка Ямпільського р-ну Сумської обл. від Шпанівської А. А.
Пісні Сумщини. С. 141.

166. Масляная (Масляна)

$\text{♩} = 98$ Помірно

1. Ма - сля - на - я, ти у нас о - дна, про - во - джа - ли де - вки хло - пців
і я, мо - ло - да.

2. Ой на го - рі мак, під го - ро - ю сад.

Ой мак, ма - ко - во - чка, зо - ло - та - я го - ло - во - чка, ко - тись ко мнє в сад.

3-5. А я са - джу сад, а вон не ро - сте,
по - ли - ва - ю ви - ном, ме - дом, а вон не цвє - тє.

1. Масляная,
Ти у нас одна,
Проводжали
Дєвки хлопців,
І я, молода.

2. Ой на горі мак,
Під горою сад,
Ой мак, маковочка,
Золотая головочка,
Котись ко мнє в сад.

3. А я саджу сад,
А вон не ростє,
Поливаю
Вином, медом,
А вон не цвєтє.

4. Любив мене
Мій миленький,
А я не люблю,

Купив мене
Черевички,
А я не ношу.

5. Купив мене
Черевички,
А я не ношу,
У терему
Я їх положу.

Зап. 1968 р. Дубравін В. у с. Свеса (нині смт Свеса) Ямпільського р-ну Сумської обл. від Шкатули Євдокії Тарасівни, 1907 р. н. Обрядові пісні Слобожанщини. С. 138.

IMMEEE

Весняні календарно-обрядові пісні

Веснянки – це давні слов'янські календарно-обрядові пісні, пов'язані з початком весни, проведенням весняних польових робіт. На Центральному та Східному Поліссі здавна побутували закличні, ігрові, танкові та ліричні весняні пісні про кохання та родинний побут, а також жартівливі веснянки-насмішки. Водночас не всі жанрові різновиди веснянок були рівномірно розповсюджені у краї, подекуди можна було почути й такі свідчення: “Співали веснянки, як вода прибуває, виходимо з дівками і гуляєш, і співаєш. Ігор і хороводів не було”¹.

Намагаючись прискорити прихід тепла, з початком танення снігу дівчата на вулиці, за селом співали весняні заклички (ВЗ). Їх виконували “на невеликих узвишсях, де вже станув сніг”². Фіксації закличних веснянок, найархаїчніших за текстами та мелодикою, в цілому нечисленні, порівняно з іншими видами весняних пісень. Але у деяких регіонах України, зокрема на Поліссі, вони є важливою складовою співів на початку весни. З чотирьох найпоширеніших закличних веснянок за частотним каталогом, у Центральному та Східному Поліссі розповсюджені три, а дві з них мають на цій території основний осередок побутування.

У пісні “Весняний дар” дівчата запитують, що їм весна принесла (“Ой весна наша красна”, ОК-ВЗ-01а). Найбільшу кількість записів

цієї пісні здійснено на півночі Житомирщини, в Овруцькому та Коростенському районах (№№ 167-168). У пізніших записах весняний дар обмежено подарунками дівчатам та хлопцям³ (№ 169). У давнішому ж записі М. П. Гайдая⁴ йдеться про три користі-радості, що нагадують про три користі у колядках⁵ (№ 167). У контамінованому вигляді цю пісню зафіксовано також у Шосткинському районі Сумської області⁶. Віршову основу текстів, при значному варіюванні складає шестискладовик 6+6. Повторення другої половини строф наближає подекуди мелодії до типового наспіву веснянки “А вже весна”.

Варіанти пісні “Весняний дар” у записах М. П. Гайдая (з Житомирщини, №№ 167-168) та В. Дубравіна (з Сумщини, № 170) належать до найархаїчніших за мелодикою. У гуртовому співі переважають вузькообсягові лади та гетерофонна фактура з фрагментарним розщепленням голосів, при цьому нижній має характер бурдонної втори на одному-двох звуках, утворюючи інтервали від прими-секунди до квінти.

На півночі Житомирщини (Овруцький та Коростенський райони⁷, №№ 171-173) й Чер-

¹Зап. 30 червня 2010 р. Єфремова Л. О., Коваль-Фучило І. М. у складі експедиції ІМФЕ у с. Мньов Чернігівського р-ну Чернігівської обл. від Бородіної Катерини Іонівни, 1936 р. н.

²Український обрядовий фольклор західних земель: Музична антологія [Текст] (Бесарабія, Бойківщина, Буковина, Волинь, Галичина, Гуцульщина, Закарпаття, Лемківщина, Підляшшя, Поділля, Полісся, Покуття, Холмщина) / Відп. ред. Г. А. Скрипник; упоряд. та вступ. стаття А. І. Іваницького. Вінниця: Нова Книга, 2012. С. 17-18.

³Народні пісні Житомирщини (з колекцій збирачів фольклору) / Упорядкув. та вступ. стаття Л. О. Єфремової; НАН України, ІМФЕ, ім. М. Т. Рильського. Київ: Наук. думка, 2012. С. 131-133, №№ 79, 81.

⁴Там само. С. 131. № 78.

⁵Ой ти, просо-волото: Українські народні пісні у записах Надії Данилевської та Миколи Ткача / Упорядник Надія Данилевська. Ніжин: ТОВ “Видавництво «Аспект-поліграф»”, 2008. С. 56.

⁶Обрядові пісні Слобожанщини (Сумський регіон). Фольклорні записи та упорядкування В. В. Дубравіна. Суми: Университетская книга, 2005. С. 168.

⁷Народні пісні Житомирщини. С. 133-134. №№ 82-83.

нігівщини (Новгород-Сіверський, Менський та Городнянський райони⁸, №№ 174-176) зафіксовано побутування діалогічної веснянки “Весняночка-паняночка”, у якій співаки запитують у весни, де вона зимувала (ОК-ВЗ-02). Продовження тексту може значно варіюватися. Також не спостерігаємо певної однастайності у наспівах варіантів при досить стійкому віршуванні 4+4+6 або 8+6. Водночас, мелодії варіантів заховують риси архаїчності старовинного обрядового співу з квартковими інтервалами у двоголосі та прикінцевими вигуками “У!” або “Гу”, крім хіба що контамінованих зразків з жартівливою алегоричною піснею про весілля комара⁹ або баладою про вбитого з ревнощів козака (№№ 176-177).

На Центральному та Східному¹⁰ Поліссі розповсюджена інша діалогічна веснянка “Весна, весна, весняночка”, у якій співаки запитують у весни, де її дочка-панянка (ОК-ВЗ-03, №№ 178-183). Весна відповідає, що її дочка у садочку шиє сорочку. Зауважимо на майже ідентичному записі 1926 р. та 1987 р. цієї веснянки на Чернігівському Поліссі (№№ 181-182). На Сумщині цю пісню з купальським приспівом переосмислено на купальську: про дочку запитують не Весну, а Купалочку¹¹ (№ 183).

Глибокий архаїзм притаманний варіантам цієї веснянки, які мають наспіви формульного типу у межах мажорного трихорду, іноді тетрахорду з субквартою і супроводжуються прикінцевим вигуком «Гу!». У гуртовому виконанні до основного верхнього голосу (завичай в українській позаобрядовій народній

⁸Народні пісні Чернігівщини у запису Валентина Володимировича Дубравіна / Упорядник та редактор В. Г. Дубравіна. Чернігів, 2001. С. 65; Українські народні пісні в записах Михайла Гайдая / голов. ред. Г. А. Скрипник ; наук. ред. і упоряд. М. М. Гайдай ; НАНУ. ІМФЕ ім. М. Т. Рильського. Київ, 2010. С. 36. № 23.

⁹Ой ти, просо-волото. С. 63-74.

¹⁰Богданова О. Фонохрестоматія. Фольклор. № 14. Транскрипція Єфремової Л. О., № 2. Берви, Полісся, № 3. Транскрипція Єфремової Л. О.; Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 107-108. № 82; Ой ти, просо-волото. С. 66-67.

¹¹Пісні Сумщини. Фольклорні записи Дубравіна В. В. Київ: Муз. Україна, 1989. С. 170.

пісенності основний нижній голос) долучається бурдон у нижньому голосі на одному або кількох звуках. Віршування у варіантах текстів тонічне, без сталого складочислення. Ці ж стильові особливості притаманні й іншим закличним веснянкам, не представленим в частотному каталозі, як розповсюджені, з текстами побутового змісту на теми заміжжя¹² (№№ 184-185).

Ігрові веснянки (ВІ) на території Центрального та Східного Полісся представлені набагато скромніше, ніж, скажімо, на Поділлі. У записах фольклористів відсутня значна розмаїтість сюжетів, більшість з яких представлена небагатьма варіантами, кількість яких зменшується з рухом на схід. У колишньому Чернігівському (нині Іванківському) районі зафіксовано ігрову веснянку “Просо” (“А ми нивку оремо, оремо”, ОК-ВІ-01, № 186)¹³ з військово-шлюбною тематикою. Мелотип “Просо” з ритмікою 1111 211 112 має пісня “Ой на горе церковка”.

За змістом подібний до “Просо” варіант пісні “Вербовая дощечка” (“Вербова доска”, ОК-ВІ-02а) з Новгород-Сіверського району Чернігівської області¹⁴ та Житомирщини з різним змістом вербальних текстів (№№ 187-188). Більш традиційною, та водночас глибоко архаїчною, з поліським колоритом прадавнього співу видається ігрова веснянка “Діброва” (“Ішла пані через двор, через двор”, ОК-ВІ-02б, № 189) з Житомирщини¹⁵. Цей же мелотип з ритмікою притопування 1111 211 112 має ігрова веснянка з Чернігівщини “Ой палочка горлиця лабаду”¹⁶ (№ 190) та “Зберемо ігри в решето” (№ 191).

До групових діалогічних ігрових веснянок належить “Володар” (“Володар, володароч-

¹²Іваницький А. І. Хрестоматія з українського музичного фольклору (з поясненнями та коментарями). Навчальний посібник для вищих навчальних закладів культури і мистецтв I-IV рівнів акредитації. Вінниця: НОВА КНИГА, 2008. С. 76-77, № 1; Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 108. № 83.

¹³Іваницький А. І. Хрестоматія. С. 94-95, № 24.

¹⁴Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 71.

¹⁵Народні пісні Житомирщини. С. 135-136. № 87.

¹⁶Ой ти, просо-волото. С. 89.

ку”, ОК-ВІ-07, № 192), записана на початку минулого сторіччя на Житомирщині¹⁷, та “Король” (“Король по городу ходе”, ОК-ВІ-08, № 193) з північної Сумщини¹⁸. У північно-східних районах Житомирщини зафіксовані варіанти ігрової пісні “Перепілка” (ОК-ВІ-19 № 194), зокрема й у контамінації з грою “Коза” (ОК-ВІ-27), з ліричною розспіваною мелодією¹⁹. Обрядові, формульного характеру наспіви, побудовані на повторенні однієї висхідно-низхідної інтонації притаманні варіантам ігрової веснянки “Мак” (“Воробеечку, шпачку, шпачку”, ОК-ВІ-20, № 195) з Менського району Чернігівської області²⁰. Її варіанти записано учасниками експедицій ІМФЕ у 1954 та 2010 роках. Незважаючи на часову відстань понад півстоліття між записами, зробленими у одному й тому ж Менському районі (села Семенівка та Стольне), та деякі відміни тексту формульний наспів виявився консервативнішим та повністю був збережений.

Рослинно-вегетативна тематика, зокрема й у ігрових веснянках, досить широко представлена у записах з Чернігівського та частково Київського Полісся. В піснях детально описується процес садіння, вирощування сільськогосподарських рослин (льон, овес), збір врожаю та його обробка. Це пісні “Ой посіяв дід овес” (ОК-ВІ-24, № 196) про вирощування дідом вівса²¹, “Да як посієм, дівки, льон” (“Да посіяли дівки льон”) з описом процесу вирощування дівками льону²², “Да посіяли ми просо” про вирощування проса²³. Цікаво, що наявні записи, незважаючи на відмінності у тексті (сіяли дід, дівки, ми) мають подібну будову: строфа – розгорнутий

¹⁷Ігрові веснянки / Упоряд., вст. ст. та прим. Єфремової Л. О. Київ: Видавець Микола Дмитренко, 2005. С. 39-40. № 16.

¹⁸Обрядові пісні Слобожанщини. С. 162. “Король” водим і кричим. (Прим. вик.)

¹⁹Ігрові веснянки. С. 107-109. № 49; Український обрядовий фольклор західних земель: Музична антологія. С. 190. № 121.

²⁰Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 112-113. №№ 91-92.

²¹Там само. С. 114. № 94.

²²Ой ти, просо-волото. С. 69-70; Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 115-116. № 96.

²³Народні пісні Київщини. С. 104. № 109.

приспів, бадьорий наспів широкого звукового діапазону, густу дво-триголосну фактуру гуртового співу. Приблизно однаково описано трудовий процес, а от приспиви різні. У версії про діда приспів стосується вівса (“Ой до зерна весь”), у версії від першої особи множини (ми) приспів присвячено Галочці-мочалочці та кавалеру, а у версії про дівок приспів присвячено військовим (майору, солдатам-офіцерам) та згадано розповсюджений танець “Бариня”(№№ 197-198). Бадьорий заспів по звуках мажорного тризвуку та приспів, побудований на короткій формульній поспівці у гуртовому виконанні, яка відповідає монотонності колективної роботи льонарок на полі.

Близька за характером та композиційними особливостями розглянутому корпусу пісень широко відома ігрова веснянка “Журавель” (“З ким я виорю”», ОК-ВІ-38, № 199) про злодюжку-журавля з Чернігівщини²⁴. Її варіант з Житомирського Полісся “Була в бабі конопель плашка”²⁵ (№ 200) істотно відрізняється особливостями поліської вимови та наспівом, архаїзованим у приспіві бурдонною гетерофонією.

Родинним взаємовідносинам чоловіка та жінки присвячені ігрові веснянки “Старий дяду горобя” (діти, що пропали, № 201), “Ой йді, жоно, додому, додому” з Житомирщини (чоловік кличе жінку додому, адже без неї розвалюється все господарство, №202)²⁶ та “Ой поеду повз Китай-город гулять” з Сумщини (чоловік купує жінці подарунки, № 203)²⁷.

Ігрові веснянки краю нечисленні, але досить різноманітні за тематикою та мелодикою. В окремих зразках наявні гуртові вигуки наприкінці строф. Більшість з них запозичені з інших українських регіонів, зокрема південно-західних, ймовірно, занесені переселенцями. Але в нових умовах побутування вони набули відмінного від першоджерела сюжетного наповнення, мовно-лексичні особливості краю, риси поліської архаїчної мелодики та гуртової гетерофонії.

²⁴Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 118-119. № 101.

²⁵Народні пісні Житомирщини. С. 138. № 92.

²⁶Там само. С. 137-138. № 91.

²⁷Обрядові пісні Слобожанщини. С. 168-169.

Ймовірно, з піснями рослинно-аграрної тематики на Поліссі весною водили кругові танки – хороводи (№206)²⁸, виконувані на майдані або кургані. Серед них найбільшого розповсюдження набула пісня “Василь, Василь, Васильчочок” (№№ 207, 208). Танкові та хороводні веснянки, як такі, на Поліссі – досить рідкісне явище, адже основний осередок побутування танкових веснянок – Поділля. Кілька розповсюджених на Поліссі з цих пісень мають, ймовірно, напливовий характер, занесені переселенцями, деякі – побутової тематики, які, хіба що, за свідченнями співаків або наспівами виявляють приналежність до танково-хороводного жанру²⁹ (№ 271), решта контаміновані з іншими творами, як от пісня “Огірочки” (“Огурки, жовтяки”, ОК-ВТ-02)³⁰ (№№ 209, 210).

На Київському³¹ та Сумському Поліссі³² записано кілька варіантів “Кривого танцю” (ОК-ВТ-07). За мелодією запис М. П. Гайдая з Київщини найближчий до розповсюдженого подільського наспіву. Всі три тексти контаміновані з іншими піснями: варіант з Вишгородського району поєднано з “Плетеницею” (ОК-ВТ-05) та жартівливими передирками хлопців та дівчат, варіант з Шосткинського району вплетений у великодню пісню (№ 211), варіант з Ямпільського району – з ігровою веснянкою “Чижіку та горобчику” (ОК-ВІ-22, № 212).

Варіанти танкової веснянки “Кріп” (“Поросли, й укропе”, “Ой порості, кропе”, ОК-ВТ-08) зафіксовані в Центральному Поліссі (Київщина та Житомирщина)³³ (№№ 213, 214), ближчих до Поділля. Їхні наспіви та-

²⁸Ігри та пісні. Весняно-літня поезія трудового року / Упор., передм. та прим. О. І. Дея. Нотний мат. упор. А. І. Гуменюк. Відп. ред. М. Т. Рильський. Київ: Вид-во АН УРСР, 1963. С. 139 (текст), с. 532, № 63 (мел.); Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 68-69.

²⁹Іваницький А. І. Хрестоматія. С. 83. № 9.

³⁰Обрядові пісні Слобожанщини. С. 158; Народні пісні Київщини. С. 107-108. № 115.

³¹Українські народні пісні в записах Михайла Гайдая. С. 270. № 247.

³²Пісні Сумщини. С. 153-154, 157.

³³Народні пісні Житомирщини. С. 140. № 95; Іваницький А. І. Хрестоматія. С. 98-99. № 28.

кож виказують спорідненість з подільськими типовими таночками наспівами з рівномірною ритмомелодикою, що відповідає особливостям колективної ходи виконавців у кривому танку будови $aa_1:bb_1$. Видозмін зазнала також танкова веснянка “Що на моріє да на дощечці” (ОК-ВТ-14, № 215)³⁴. Зазвичай в ній дівчина взувається в черевички, у поліському варіанті – вихваляється подружкою.

Конгломерат весняного хороводу й народного танцю “Бариня” спостерігаємо у записі пісні “Да шо в гародіє лабада” (Чернігівщина) з характерною ритмікою притопування 112 в кінці кожної строфи³⁵ (№ 216). Подібні мелодико-ритмічні особливості має також весняний танок “Ой налетієли” з комбінованим побутово-обрядовим сюжетом³⁶ (№ 217) та місцева хороводна пісня “Ой хадила Катерина па саду” з усіма стильовими ознаками весняних кругових танків³⁷ (№ 218).

Для поліських хороводів типові серединні приспиви: “Ой ну, люлі”, “Ой люшки, гулі”, “Ой люлі, рано”, “Лади мої” та ін. Деякі з них завершуються поліським обрядовим вигуком “Гу!”. Варіант весняного водіння Козла “Виведу козла”, розповсюдженого на Слобожанщині, на Чернігівському Поліссі зафіксувала І. Белосветова³⁸.

Протягом весни молодь співала багато ліричних веснянок на теми кохання. Цікаво, що значну їх частину зафіксовано на Житомирському Поліссі. Однією з найпоширеніших на території Центрального та Східного Полісся є веснянка “Весна красна” (ОК-ВК-01) у записах М. П. Гайдая (№№ 220, 221) та інших фольклористів (№№ 222-225)³⁹. У ній козак від’їжджає, дівчина намагається його затримати, але той відмовляється залишитись через те, що кохана ним гордує, погрожуючи милій. Ця веснянка має яскраво

³⁴Ой ти, просо-волото. С. 145-146.

³⁵Там самою С. 68-69.

³⁶Там само. С. 72.

³⁷Там самою С. 75-76.

³⁸Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 90. № 74.

³⁹Народні пісні Житомирщини. С. 141, 143-144. №№ 97, 100; Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 66; Ой ти, просо-волото. С. 65-66; Обрядові пісні Слобожанщини. С. 151-152.

виражений пісенний тип, що поєднує поетичну строфу абссс зі складочисловою будовою 4+4+6+6+6, інтонаційно насичену мелодію з характерними повторами. Особливості вербального тексту веснянки та розповсюджений наспів свідчать про її пізніше походження, порівняно із архаїкою давніших творів. Водночас, поліські варіанти виявляють місцевий колорит у мовних особливостях, орнаментованій мелодії, двоголосі, що тяжіє до гетерофонії, протягнених завершальних звуків строф, прикінцевих гуканок (№ 226), окремих випадках фіксації повністю відмінного наспіву⁴⁰.

Переважає на Житомирщині побутує веснянка “Сіріє гуси гречку поїли” (ОК-ВК-07, №№ 225, 226)⁴¹. Дуже віддалений варіант під назвою “Хусточка” з інципітом “Ой гиля, гиля, сірії гуси” та подібним наспівом у трійковому ритмі зафіксовано на Чернігівщині⁴² (№ 227).

Ліричні веснянки краю в цілому дуже строкаті, як за змістом вербальних текстів, так і мелодикою наспівів. За змістом вербальних текстів вони можуть бути нейтральними (про виття віночків⁴³, № 228, про сонце і траву⁴⁴, № 219), алегоричні (“Ой по моречку, по синьому”, №№ 229, 230)⁴⁵, про кохання (більшість записів з Житомирщини, давні у записах М. П. Гайдая та В. Харкова, №№ 231-304, сучасні різних збирачів, №№ 237-241, з пізнішими вкрапленнями в сюжетах, №№ 242, 243), жартівливі веснянки (контаміновані варіанти пісні “Що в городі корито”, ОК-ВЖ-02, №№ 247, 248 та ін., №№ 243-245)⁴⁶

⁴⁰ Народні пісні Житомирщини. С. 143-144. № 100.

⁴¹ Український обрядовий фольклор західних земель. С. 301. № 230; Народні пісні Житомирщини. С. 147, № 105.

⁴² Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 121-122, № 107.

⁴³ Пісні Сумщини. С. 155-156. Великодна.

⁴⁴ Народні пісні Житомирщини. С. 134. № 84.

⁴⁵ Іваницький А. І. Хрестоматія. С. 79-80. № 5.

⁴⁶ Ой ти, просо-волоото. С. 70, 80-82; Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 121, № 106; с. 126, № 112; Народні пісні Житомирщини, с. 141, № 97; с. 144, № 101; с. 148-150, №№ 107-110; Народні пісні Чернігівщини, 2001, с. 66; *Завальнюк А. Ф.* Українські літні обряди та пісні : Навчальний посібник з музичного фольклору та етнографії

про родинне життя (№№ 249-252)⁴⁷, жартівливо-сатиричні⁴⁸.

За мелодикою – з парною ритмікою, ці пісні подібні до танцювально-хороводних, зокрема, й з танцювальними ритмами притопування⁴⁹, архаїчні обрядові наспіви формульного типу з гуртовою гетерофонією та прикінцевими обрядовими вигуками (“У!”, “Ух!”, “Ту!”, “Уй!”, №№ 224, 226, 236-237, 241, або фонетично невизначеними⁵⁰, архаїчні обрядові наспіви з трійковою ритмічною основою 11121, що побутують переважно на Житомирщині⁵¹, трійкові наспіви з ритмікою основного купальського⁵² (№№ 231, 233, 241), наспіви з “колядковим” п’ятискладовиком⁵³, розспівано-пісенного типу з терцевим двоголоссям⁵⁴.

Старовинна веснянка родинно-побутової тематики “Ой малая пташка” має приспів “Ой для вчителів загальноосвітніх шкіл, студентів вищих педагогічних і музичних закладів освіти. Вінниця: Нова книга, 2008. С. 189. № 103.

⁴⁷ Іваницький А. І. Хрестоматія. С. 78-79. № 3; с. 81-82, № 7; Ой ти, просо-волоото. С. 72.

⁴⁸ Народні пісні Київщини. С. 114-115, №№ 127-128; Іваницький А. І. Хрестоматія. С. 79. № 4; Народні пісні Житомирщини. С. 146. № 103; с. 153. № 117.

⁴⁹ Пісні Сумщини. С. 155-156; Народні пісні Київщини. С. 114-115. №№ 127-128; Ой ти, просо-волоото. С. 70-72, 80-82; Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 126. № 112; Іваницький А. І. Хрестоматія. С. 79. № 4; Народні пісні Житомирщини. С. 144. № 101.

⁵⁰ Народні пісні Житомирщини. С. 134. № 84; с. 143-144, № 100; с. 148, №№ 107-108; с. 151, № 113; Обрядові пісні Слобожанщини. С. 151-152; Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 121. № 106; Іваницький А. І. Хрестоматія. С. 78-79. № 3.

⁵¹ Народні пісні Житомирщини. С. 146-147. №№ 103, 105; с. 149-150, №№ 109-110; с. 152, № 114; Іваницький А. І. Хрестоматія. С. 79-80. № 5; Українські літні обряди та пісні. С. 183. № 103.

⁵² Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 70.

⁵³ Український обрядовий фольклор західних земель. С. 301. № 230.

⁵⁴ Народні пісні Житомирщини. С. 141. № 97; Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 66; Ой ти, просо-волоото. С. 65-66, 72; Ігри та пісні. Текст с. 263-264, мел. с. 549, № 116; Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 121-122. № 107.

рано-рано” та зміст, що відповідає давнім язичницьким віруванням про богів, які одружують своїх дітей та вільно спілкуються один з одним⁵⁵ (№ 253). Зафіксовані також окремі зразки рідкісних веснянки балади “Ой мамочко, що рабить” (ОК-ВБ-01, дівчина причаровує козака зіллям, № 323) з серединним ререном “Гей, ох, о-хо-хох”⁵⁶ та веснянки-щедрівки “Ой хвалиласе, вихвалялися” (ОК-ВЩ-01, про вихваляння берези та дівчини, № 255)⁵⁷. Деякі записи веснянок мають ознаки явної контамінації.

У християнські часи все більшого значення набувають пісні, пов’язані з Великоднем, які так і називають великодні, хоча вони більш розповсюджені у західних областях, але зустрічаються й на Центральному та Східному Поліссі. У піст, що передував Великодню, співали постових пісень релігійного змісту – “По горі, по скалі”⁵⁸ (№ 256). Під час святкування Великодня, воскресіння Ісуса Христа, зокрема на півночі Житомирської області, відбуваються обходи дворів зі співами волочобних пісень (“Була в бабці курка рабенька”)⁵⁹ (№ 257). На пізніше походження великодніх пісень вказує й те, що у процесі творення їх переробляли з пісень інших жанрів, наприклад, колядок.

Загалом веснянки Центрального та Східного Полісся охоплюють широкий історичний діапазон від найдавніших з вузькообсяговою архаїчною мелодикою та яскраво вираженою гетерофонією у гуртовому виконанні (№№ 167, 170, 180, 184, 205, 219, 229, 236, 241, 252), з протягненим завершальним звучанням (№№ 170, 179-180, 189, 191, 202, 208, 237-309, 249) та прикінцевими вигуками (№№ 172-174, 178, 184-185, 187, 195, 219, 224, 253), несподіваним передкадансовим пришвидшенням (№ 255), мелодичною формульністю у наспівах (№№ 169, 171, 177, 181, 188, 195, 220, 226, 234) до наспівно-мелодизованих пісень середньої доби (№№ 168, 175, 190, 194, 211, 213) та осучаснених (№№ 196, 217, 221, 227, 243, 251) з впливом моторики жартівливо-танцювальної пісенності (№№ 197-199, 216, 242, 247), несуть в собі впливи різночасових вірувань, відрізняються значним тематично-мотивним розмаїттям, є важливими пам’ятками мовно-діалектних особливостей краю з рясним використанням дифтонгів (№№ 182, 215, 216-217, 251), словоперериваннями (№ 240).

Л. Єфремова

⁵⁵Народні пісні Чернігівщини, 2001, с. 67.

⁵⁶Ой ти, просо-волоото, с. 78.

⁵⁷Там самою С. 76.

⁵⁸Народні пісні Київщини. С. 95-96. № 101.

⁵⁹Український обрядовий фольклор західних земель. С. 273-275. № 207.

Весняні календарно-обрядові пісні

167. Ой будь, весна (ОК-ВЗ-01а)

[Швиденько]

1. – Ой будь, ве - сна, будь, кра - сна, ой що ти нам ви - не - сла?

2. ра - до - сті

1. – Ой будь, весна,
Будь, красна,
Ой що ти нам винесла?

2. – Винесла, винесла
Три користі, радості.

3. Одна користь – борточок,
Друга користь – пастушок.

4. Третя користь – оратнічок,
[Четверта користь] – бортнічок.

5. Оратнічок гукне в полі:
– Роді, Боже, житечко.

6. Бортнічок гукне в борі:
– Сади, Боже, пчолочка
На новеє лісточко!

7. Пастушок гукне в лісі:
– Да пасі, Боже, стадочок
На новеє літечко!

Зап. Гайдай М. П. у с. Ліпнікі Овруцького пов. (нині с. Липники Лугинського р-ну Житомирської обл.) від бабусі Неук Харити Василівни, 80 р. Народні пісні Житомирщини. С. 131. № 78.

168. Весна красна (ОК-ВЗ-01а)

[Швиденько]

1. – Ве - сна кра - сна, що ти нам при-не - сла, що - ти нам при-не - сла?

2. – Ко - ро - бо - чку бо - бу ко - ро - бо - чку бо - бу

хло - пцям на хво - ро - бу, хло - пцям на хво - ро - бу.

шо ти ко - ро - бо - чку - ро - бу.

1. – Весна красна,
Що ти нам принесла? (2)

2. – Коробочку бобу (2)
Хлопцям на хворобу.

Зап. 1925 р. Гайдай М. П. у с. Кожухівка Коростенської окр. (нині Коростенського р-ну Житомирської обл.) від Рузі Адамівни Коржук та Надії Климівни Демешук, 10 р. Гайдай М. П. 25 пісень. С. 4; Укр. нар. багатоголосся. С. 16; Народні пісні Житомирщини. С. 131-132. № 79.

169. Весна наша красна (ОК-ВЗ-01а)

$\text{♩} = 120$ Помірно

1. – Ве - сна на - ша кра - сна, що ти нам при - не - сла?

2. – Да при - не - сла ко - ро - лє - со - чку да де - во - чкам на по - те - ше - чк(у).

3. Де - вкам по ве - но - чку, хло - пцям по ки - йо - чк(у).

1. – Весна наша красна,
Що ж ти нам принесла?
2. – Да принесла королесочку
Да дівочкам на потешечку.
3. Дівкам по веночку,
Хлопцям по кийочку.

Зап. 1997 р. Васянович О. О. у с. Мелені Коростенського р-ну Житомирської обл. від Дмитренко Ганни Романівни, 1914 р. н. Транскрипція Єфремової Л. О. Народні пісні Житомирщини. С. 132-133. № 81.

170. Весна красна (ОК-ВЗ-01а)

$\text{♩} = 190$ Хутко

1. – Ве - сна кра - сна, що ти ви - не - сла? Ра - но, ра - но,
що ти ви - не - сла? 2. – А я // - ко.

1. – Весна красна,
Що ти винесла?
Рано, рано,
Що ти винесла?*
2. – А я винесла
Козу бить її.
3. Козу бить її
Ще й коровушку,
4. Малим дівочкам
По ясечку,
5. Старим бабочкам
Тепле летечко.

*Таким чином розспівують кожен строфу пісні. (Л. Є.)

Зап. 1980 р. Дубравін В. у с. Коротченкове Шосткинського р-ну Сумської обл. від Мойсеєнко Г. Я. та Романович Є. П. Обрядові пісні Слобожанщини. С. 168.

171. Володар, володарочку (ОК-ВЗ-02)

1. – Во-ло - дар, во-ло-да - ро - чку, дай со-ро-чку хоч о - дра - поч - (ку).

2. – Зі - му зі - му - ва - ла дай со - ро - чку не на - пра - ла.

1. – Володар, володарочку,
Дай сорочку хоч одраночку.

2. – Зіму зімувала
Да й сорочку не напрала.

3. Я сорочку полатаю,
За хлопцями покатаю.

Зап. 1914 р. Неказаченко М. І. у с. Зубівщина Радомишльського пов. (нині Коростенського р-ну Житомирської обл.). Народні пісні Житомирщини. С. 133. № 82.

172. Весняночка-поняночка (ОК-ВЗ-02+ОК-ВК-05а)

$\text{♩} = 120$ Розважливо

1) Одна 2) Усі

1. Ве - сня - но - чка - по - ня - но - чка,
де ти зі - мо - ва - ла, де ти зі - му - ва(ла)? У!

2. Ой йа

1. Весняночка-поняночка,
Де ти зіму(у)вала? (2) У!

4. Ой ек поїж, да дівочко,
То я ще куплю. (2) У!

2. Ой йа в лесе на йоресе
Со ва воду доє. (2) У!

5. Да й не кожі своїй мати,
Що я тебе люблю. (2) У!

3. Йа хлопчінок да дівочі
Ковалчек купус. (2) У!

6. – Як же міне не козати,
Як буде пітаті? (2) У!

Зап. 1996 р. Єфремов Є. у с. Збраньки Овруцького р-ну Житомирської обл. від Вінниченко Ганни Андріївни, 1946 р. н., Фірової Марії Олександрівни, 1940 р. н., Дуб Марії Михайлівни, 1942 р. н., Гудилко Олени Василівни, 1934 р. н., Омельчук Олександри Потапівни, 1943 р. н., Гошовець Варвари Василівни, 1937 р. н. "Рано-рано да зйду на гору". Традиційна музика Полісся. Частина 1. № 2. Транскрипція Єфремової Л. О. Народні пісні Житомирщини. С. 133-134. № 83.

173. Весняночка-паняночка (ОК-ВЗ-02а)

$\text{♩} = 102$

1. Ве - сня - но - чка - па - ня - но - чка, ой де ти зи - му - єш? Ви - йшли
ді - вки та й гу - ка - ють, хі - ба ти не чу(єш)? Гу!

1. Весняночка-паняночка,
Ой де ти зимуєш?
Вийшли дівки та й гукають,
Хіба ти не чуєш? Гу!	Тебе гука, тебе кличе
Дзвінкий голосочок. Гу!
2. Весняночка-паняночка,
Ой де ти баришся?
Хай нам сонечко пригріє,
Скоріш повернися. Гу!	4. Весняночка-паняночка,
Прийди на годину,
Одягни собі на плечі
Латану свитину. Гу!
3. Весняночка-паняночка,
Прийди на часочок,	5. Ми гукали весняночку,
Вечеря прокисла,
Ой вже прийшла весняночка,
На дубі повисла. Гу!

Зап. 1989 р. Дубравін В. В., Дубравіна В. Г. у м. Коростень Коростенського р-ну Житомирської обл. від Петрюк Оксани Іванівни, 1911 р. н. Хрестоматія. Ч. 1. С. 25 (текст), с. 53 (мел.). № 37.

174. Весняночка, паняночка (ОК-ВЗ-02)

$\text{♩} = 63$

1. – Ве - сня - но - чка - па - ня - но - чка, де ти зи - му - ва - ла?
– Я в са - доч - ку, на пе - ньоч - ку ви - шень - ки ши - па - ла. Гу!

1) 2) 3) *)

1) 2)

*) Вигук записаний приблизно. (М. Г.)

1. – Весняночка, паняночка,
Де ти зимувала?
– Я в садочку, на пенючку
Вишеньки щипала. Гу!	3. Брови ж мої чорноброві,
Горе мені з вами.
Нельзя вийти на вулицю
Та й за ворогами.
2. Весна прийшла, – на лес пошла,
На крутіє гори.
Чому дівок не сватають,
В них чорнії брови. Гу!	4. Нельзя вийти на вулицю
Та й за ворогами,
Всі вороги спать полягли, –
Пойду ж погуляю.

Зап. 1939 р. Гайдай М. П. у с. Хоробичі Городнянського р-ну на Чернігівщині від Насті Циганової. Українські народні пісні в записах Михайла Гайдая. С. 36. № 23.

175. Весняночки-тиняночки (ОК-ВЗ-02)

1. – Ве - сня - но - чки - па - ня - но - чки, де ви зи - му - ва - ли?

– У са - до - чку на ти - но - чку ве - сні до - жи - да(ли).

1. – Весняночки-тиняночки,
Де ви зимували?
– У садочку на тиночку
Весни дожидали.

2. Весняночки-тиняночки,
Уже тепло прийшло,
На вулицю погуляти
Уся челядь вийшла.

3. Весняночки-тиняночки,
Пташки прилетіли,

Із-за хмари, з-за синьої
Громи прогріміли.

4. Весняночки-тиняночки,
Скоро трава буде,
А на Десну у долину
Гонять корів люди.

5. Весняночки-тиняночки,
Скоро жито зросте,
А на хаті під стріхою
Пташка гніздо мосте.

Зап. 1981 р. Дубравін В. В. у с. Бирине Новгород-Сіверського р-ну Чернігівської обл. від Гуші Ганни Яківни, 1923 р. н. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 65.

176. Ой ти ж, муха (ОК-ВЗ-02+ЖТ-АК-01)

1. – Ой ти ж, му - ха, му-ха-зе-ле-ну-ха, де ж ти зи - му, зи - му зи-му - ва - ла?

2. – У по - гре - біє зи - му зи - му - ва - ла, сир да ма - сло со - би - ра - ла.

1. – Ой ти ж, муха,
Муха-зеленуха,
Де ж ти зиму,
Зиму зимувала? *

2. – У погребіє
Зиму зимувала,
Сир да масло
Собирала.

3. Сир да масло
Собирала,

Камарика
Гадувала.

4. Камар муху
Сватать буде,
В цю неділю
Свадьба буде.

5. Гудь гуде,
Гудь гуде,
Камар муху
За ручку веде.

Зап. 1987 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Ленінівка (нині с. Сахнівка) Менського р-ну Чернігівської обл. від Марфи Царенко, 1914 р. н. Транскрипція Яценка Л. Ой ти, просо-волоото. С. 73-74.

*Кожна пара рядків повторюється двічі.

177. Весняночка-крейдяночка (ОК-ВЗ+04-БК-05)

$\text{♩} = 74$ Помірно

1. Ве - сня - но - чка - кре - йдя - но - чка, чом не лу - па - є - шся?
 Ска - жи, ска - жи, да Ма - не - чка, з ким же - ни - ха - є(шся)?

1. Весняночка-крейдяночка,
Чом не лупаєшся?
Скажи, скажи, да Манечка,
З ким женихаєшся?	Да нехай же той почує,
Що зі мной ночує.
2. Несу воду по городу,
З відер вода лється.
Стоїть милий на воротах
Та й з мене сміється.	6. Ой чиї то сірі воли
По лугам ходили?
Чи не того козаченька,
Що ми втрюх любили?
3. Терни горять, (2)
Бошівка палає,
Що Колечка до Манечки
Соколом лігає.	7. Чи не того козаченька,
Що чорнії вуса?
Він до мене заморгає,
А я засміюся.
4. Весна прийшла, (2)
Сонечко сміється,
Мій миленький коло мене
Як барвінок в'ється.	8. Що первая полюбила,
Платок подарила.
А другая полюбила,
Правду говорила.
5. Як вийду я на ярочок
Да пуцу я голосочок,	9. А третя полюбила
Да й причарувала,
Да й причарувала,
Щоніч ночувала.

Зап. 1971 р. Дубравін В. у с. Бошівка Буринського р-ну Сумської обл. від Дубовик Марії Савелі-
вни, 1914 р. н. Обрядові пісні Слобожанщини. С. 146-147.

178. Ой весна, весна (ОК-ВЗ-03)

$\text{♩} = 104$

1. – Ой ве - сна, ве - сна, ве - сня - но - чка,
 де тво - я до - чка - па - ня - но - чка? Гу!

1. – Ой весна, весна,
Весняночка,
Де твоя дочка-
Паняночка? Гу!	3. Вишива мені
Шовком та біллю,
Щоб одить її
Та по весіллю Гу!
2. – Ой сидить вона
Та у садочку,
Вишива мені
Білу сорочку. Гу!	4. Зостались нитки
Мені на свитки,
Зостались мені
Кінці на штанці. Гу!

Зап. 1989 р. Дубравін В. В., Дубравіна В. Г. у м. Коростень Коростнського р-ну Житомирської обл. від Петрюк Оксани Іванівни, 1911 р. н. Хрестоматія. Ч. 1. С. 9 (текст), с. 54 (мел.), № 39.

179. Весна, весна (ОК-ВЗ-03)

$\text{♩} = 90$ Помірно

1. - Весна, ве-сна, ве-сня-но-чка, де тво-я до-чка-па-ня-но(чка)?

2. - Си-дять у са-до-чку, ши-є со-ро-чку

3. Се-дять у скри-ні, де-ре пе-рі(ні).

4. Ой дай же, Бо-же, ве-сну по-чать, ве-сну по-чать і лі-то.

1. – Весна, весна,
Весняночка,
Де твоя дочка-
Паняночка?

2. – Сидить у садочку,
Шие сорочку.

3. Сидить у скрині,
Дере періні.

4. Ой дай, Боже,
Весну почать,
Весну почать і літо.

Зап. у с. Діброва Поліського р-ну Київської обл. від жіночого дуету. О. Богданова. Фонохрестоматія. Фольклор. № 14. Транскрипція Єфремової Л. О. У фонозапису був тільки один голос. (Л. Є.). Богданова О. Методика аналізу фольклорних творів. С. 42. № 14.

180. Ой весна, весна (ОК-ВЗ-03)

$\text{♩} = 192$ Помірно

1. - Ой ве-сна, ве-сна, ве-сня-но-чка, де тво-я до-чка-па-ня-но(чка)?

2-4. - Десь у са-до-чку ши-є со-ро-чку, десь у Во-ре-ни кро-їть пе-ре(ни).

1. – Ой весна, весна,
Весняночка,
Де твоя дочка-
Паняночка?

2. – Десь у садочку
Шие сорочку,
Десь у Ворени
Кроїть перени.

3. Десь у Ворени
Кроїть перени,
Десь у Водаркі
Кроїть подаркі.

4. Десь у Водаркі
Кроїть подаркі,
Десь у Вавдьохи
Шие па[нчо]хи.

Зап. у с. Орне Іванківського р-ну Київської обл. від Петренко Ганни Іванівни, 1924 р. н., Сидоренко Ольги Федорівни, 1925 р. н., Беляєвої Марії Іванівни, 1924 р. н. Берви, Полісся. № 3. Транскрипція Єфремової Л. О.

181. Весна, весна (ОК-ВЗ-03)

$\text{♩} = 80$

1. – Ве-сна, ве-сна, ве - сня - нка, де тва - я да - чка па - ня - нка?

2. – йОй там у са - ду, са - до - чку ши - є шо - вкам са - ро - чку.

3. Ой шо - вкам, шо - вкам да бе - лью да са - бе г ве - се - лью.

*) Кінців зовсім не чути. (М. Г.)

1. – Весна, весна,
Веснянка,
Де твоя дачка
Панянка?	Шиє шовкам
Сарочку.
2. – йОй там у саду,
Садочку	3. Ой шовкам, шовкам
Да белью
Да сабе
Г веселю.

Зап. 1926 р. Гайдай М. П. у с. Голубичі Городнянського пов. на Чернігівщині (нині Ріпкинського р-ну Чернігівської обл.) від Насті Кульчейко, 60 р. Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 107-108. № 82.

182. Весна, веснянка (ОК-ВЗ-03)

1. – Ве-сна, ве - сня - нка, де тва - я да - чка Те - тя - нка?

2. – У са - ду, са - до - чку ви - ши - ва - є са - ро - чку

3. шо - вкам да біє - ллю да со - біє к ве - се - ллю. Гу!

1. – Весна, веснянка,
Де твоя дачка Тетянка?
2. – У саду, садочку
Вишиває сарочку
3. Шовкам да біеллю
Собіє к веселлю. Гу!

Зап. 1987 р. Данилевська Н., Ткач М. на х. Яськів (Пеньки, нині с. Яськове) Менського р-ну Чернігівської обл. від Клави Красенко, 1914 р. н. Транскрипція Шумейка В. Ой ти, просо-волото. С. 66-67.

183. Купалочка (ОК-ВЗ-03=КП)

$\text{♩} = 120$ Хугенько

1. – Ку - па - ло - чка ой де тво - я до - чка?

Ку - па - ла на йва - на, ку - па - ла на йва(на)!

*) Тривалості нами збільшено вдвічі. (Л. Є.)

1. – Купалочка,
Де твоя дочка?
Купала на Йвана! (2)**	3. Тонку, білу –
Про неділю,
2. – У садочку
Да шиє сорочку	4. Тонку, зелену –
Молодцю Семену.

Зап. 1981 р. Дубравін В. у с. Литвиновичі Кролевецького р-ну Сумської обл. від Збирацької О. О.
Пісні Сумщини. С. 170.

184. Висна, висна (ОК-ВЗ)

$\text{♩} = 50-54$ Одна

1. Ви - сна, ви - сна вго - ру по - шла за кру - ти - ї го - ри.

$\text{♩} = 72$ Прискорюючи

За - чім ді - вка за - муж по - шла, – що чо - рни - є бро(ви). У!

$\text{♩} = 54$ Одна

2. Ва - ші бро - ви чо - рни, мо - ї не та - ки - ї,

$\text{♩} = 72$ Пришвидчено

ой я ево - ї в са - жу вма - жу, ва - ші пи - ри - ва(жу). У!

$\text{♩} = 54$ Одна

3. Ой дай, Бо - жи, ви - сну до - ждать,

а на те лі - то дру - гу по - чать! У!

**Цей приспів виконують за кожною строфою пісні. (Л. Є.)

1. Висна, висна
Вгору пошла
За круті гори.
Зачім дівка
Замуж пошла, –
Шо чорніє брови. У!

Ой я свої
В сажу вмажу,
Ваші пириваю. У!

2. Ваші брови
Чорни,
Мої не такії,

3. Ой дай, Божи,
Висну дождать,
А на те літо
Другу почать! У!

Зап. 7.08 1983 р. Іваницький А. І. у с. Іллінці Чорнобильського (нині Іванківського) р-ну Київської обл. від Симоненко Ольги Мусіївни, 59 р., Музиченко Варвари Тилимонівни, 53 р., Версенко Валентини Василівни, 23 р. Іваницький А. І. Хрестоматія. С. 76-77.

185. Йа вже, дєвачки (ОК-ВЗ)

$\text{♩} = 70$

1. Йа вже, дє-вач-ки, вес-на при-шла, ко-то - ра глу-па, за - муж па - шла. Гу!

2. Йа ра-зум-на - с йа-ста - лась, боль - ше ро - зу - му на - бра - лась. Гу!

1. Йа вже, дєвачки,
Весна пришла,
Котора глупа,
Замуж пашла. Гу!

2. Йа разумнає
Йа сталає,
Больше розуму
Набралась. Гу!

Зап. 1926 р. Гайдай М. П. у с. Піліпча Городненського пов. на Чернігівщині (нині с. Піліпча Ріпкинського р-ну Чернігівської обл.) від Усті Вовк, 60 р. Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 108. № 83.

186. А ми нивку (ОК-ВІ-01)

Виконавці діляться на дві шеренги, кожна з іншого кутка села. Шеренги почергово наступають одна на другу і відступають. Кожна шеренга (гурт I та II) співають лише свої строфи тексту. Співають дуже гучно. На приспіві плещуть в долоні і притупують.

$\text{♩} = 60$

1. А ми ни - вку о - ре - мо о - ре - мо. притуп

Зе - ле - на на - ша ру - то - нька, жо - втой цве(т). У!

1) 3
7. ді - вчи - ну

<p>I 1. А ми нивку
Оремо. (2)
Зелена наша
Рутонька,
Жовтой цвет*.</p> <p>II 2. А ми просо
Сіяли. (2)</p> <p>I 3. А ми коні
Випустим. (2)</p> <p>II 4. А ми коні
Займим. (2)</p> | <p>I 5. А ми коні
Викупим. (2)</p> <p>II 6. А ми грошей
Не візьмем. (2)</p> <p>I 7. А ми дамо
Дівчину. (2)</p> <p>II 8. А ми дівчину
Візьмим. (2)</p> |
|---|---|

Зап. 3.07 1983 р. Іваницький А. І. у с. Товстий Ліс Чорнобильського (Іванківського) р-ну Київської обл. від Євгенії Кононівни Зінченко, 80 р. та Агафії Федорівни Чередниченко, 63 р. Іваницький А. І. Хрестоматія. С. 94-95. № 24.

187. Вербовая доска (ОК-ВІ-02)

$\text{♩} = 100$ Рухливо

1. Ве - рбо - ва - я до - ска, і - ще не вло - ми(ся). Гу!

1. Вербовая доска,
Іще не вломися. Гу!	5. – Ой що ви нам дасте?
– Дамо ми вам дівку. Гу!
2. Я ж по тобі ходжу,
Рум'яночку воджу. Гу!	6. Дамо ми вам дівку,
Дамо ми вам красну. Гу!
3. Рум'яночку воджу,
Руту-м'яту саджу. Гу!	7. Да дівоча краса –
Сто рублів коса. Гу!
4. Ой що ворон криче,
Ой що ворон кличе. Гу!	8. А хлоп'яча краса –
За мірку вівса. Гу!

Зап. 1981 р. Дубравін В. В. у с. Мамекине Новгород-Сіверського р-ну Чернігівської обл. від Козори Одарки Овсіївни, 1912 р. н. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 71.

188. Вербовая доско (ОК-ВТ)

$\text{♩} = 100$

1. Ве - рбо - ва - я до - ско, гни - ся й не - ло - ми - ся.

Гни - ся й не ло - ми - ся, в ме - не ма - тю - нка сво - я.

2. В ме - не ма - тю - нка сво - я шле ме - не та по - во - до - ньку з ма - ле - ньки - ми ві - де - ря - ми.

* Цей приспів виконують за кожною строфою пісні. (Л. Є.)

<p>1. Вербовая доско,
Гнися й не ломися, (2)
В мене матюнка своя.</p> <p>2. В мене матюнка своя
Шле мене та по водоньку
З маленькими відерцями.</p> <p>3. З маленькими ведерцями.
Та не велить повні брати,
Та велить віддихати.</p> | <p>4. Вербовая доско,
Гнися й не ломися, (2)
В мене матюнка чужа.</p> <p>5. Шле мене та по водоньку
З великими відерцями.
Та велить повні брати,
Та не велить віддихати.</p> |
|--|--|

Зап. 1939 р. Гайдай М. П. у Житомирі від Стеценко Віри Федорівни, 19 р. з с. Межирічка Радомишльського р-ну Житомирської обл. Українські народні пісні в записах Михайла Гайдая. С. 216-217. № 197.

189. Ішла пані (ОК-ВІ-026)

$\text{♩} = 88$ Розмірено
Одна

1. І - шла па - ні че - рез двор, че - рез двор, а на йой
шу - ба в дє - вять пол, в дє - вять пол.
4. а же - но - ча

<p>1. Ішла пані
Через двор, (2)
А на йой шуба
В дєвять пол. (2)</p> <p>2. На йой шуба
Шолдиться, (2)
Зелена дуброва
(Й) куриться. (2)</p> <p>3. Зелена дуброва
Куриться, (2)</p> | <p>А жєноча доля
Журиться. (2)</p> <p>4. Зелена дуброва
Палає, (2)
А дівоча доля
(Й) гуляє. (2)</p> <p>5. Зелена дуброва
Жалітса, (2)
А хлопчача доля
Чванітса. (2)</p> |
|--|---|

Зап. 1996 р. Єфремов Є. у с. Бігунь Овруцького р-ну Житомирської обл. від Гриб Мотрони Тарасівни, 1928 р. н., Гриб Марії Тарасівни, 1941 р. н., Дубницької Єви Савівни, 1921 р. н. Традиційна музика Полісся. Ч. 1, № 3. Транскрипція Єфремової Л. О. Народні пісні Житомирщини. С. 135-136. № 87.

190. Ой палола горлиця (ОК-ВІ)

1. Ой па - ло - ла го - рли - ця ла - ба - ду, ла - ба - ду,
па - си - ла - ла при - па - дня па ва - ду, па ва - ду.

1. Ой палола горлиця
Лабаду, (2)
Пасилала припадня
Па ваду. (2)	3. Бо чужіє горлиця
Палетять, (2)
Вани тебе, припадню,
Не схотять. (2)
2. – Іди, іди, припадню,
Не барись, (2)
На чужіє горлиця
Не дивись. (2)	4. Кив, морг на єго,
Вана любка єго,
Вана любить єго,
Вийде за муж за єго.

Зап. 1986 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Сахнівка Менського р-ну Чернігівської обл. від Марфи Титенок, 1914 р. н. Транскрипція Яценка Л. Ой ти, просо-волоото. С. 89. Зазначено, що петрівчана.

191. Зберемо ігри (ОК-ВІ)

$\text{♩} = 90$ Енергійно

1. Збе-ре - мо іг - ри в ре - ша - то, в ре - ша - то,
по - вс - се - мо на ду - бі, на ду - бі.

1. Зберемо ігри
В решато, (2)
Повсемо
На дубі. (2)	Пора голубцям
Додому. (2)
2. Повісимо
На дубі, (2)
Щоб збираліса
Голубі. (2)	4. А ви, дівочки,
Не дбайте, (2)
До білого світа
Гуляйте. (2)
3. Коло решато
Додолу, (2)	5. А ві, хлопці,
По домах, (2)
Єк собаки
По ловах. (2)

Зап. 1996 р. Єфремов Є. у с. Левковичі Овруцького р-ну Житомирської обл. від Невмержицької К. Д., Левковської О. У., Левковської О. І., Невмержицької М. І. Традиційна музика Полісся. Ч. 1. № 9. Транскрипція Єфремової Л. О. Народні пісні Житомирщини. С. 134. № 85.

192. Володар, володарочку (ОК-ВІ-07)

1. – Во - ло - дар, во - ло - да - ро - чку, о - дчи - ни за - во - ро - точ - (ку).

1. І – Володар, володарочку,
Одчини завороточку.	5. П – А на чом воно іде?
І – На золотому креслічку.
2. П – А хто з-за ворот кличе (2)	6. П – А чим забавляється?
І – Золотий ніжик мас.
3. І – Царата й панята
Й шалиї дитяга.	7. П – А в що да воно грас?
І – Дорогу дудку мас.
4. П – А що то за дар везуть?
І – Ярїї пчолочки.	

Зап. 1914 р. Неказаченко М. І. у с. Зубівщина (нині Коростенського р-ну Житомирської обл.). Ігрові веснянки. С. 39-40. № 16.

193. Король по городу ходе (ОК-ВІ-08)

$\text{♩} = 100$ Ходою

1. Ко - роль по го - ро - ду хо - де, ко - роль со - бі го - род ма - с,
ко - роль де - вок ви - би - ра - є. 2. Ко - роль, по - кло - нья ни - зе - нько,
ко - роль, по - ці - луй хо - ро - ше - нько.

1. Король по городу ходе,
Король собі город має,
Король девок вибирає.
2. Король, поклонься низенько,
Король, поцілуй хорошенько.

Зап. 1969 р. Дубравін В. у с. Стара Гута Серединобудського р-ну Сумської обл. від Шевцової Олександри Макарівни, 1881 р. н. Обрядові пісні Слобожанщини. С. 162. "Король" водим і кричим. (Прим. вик.)

194. Переп'юлка (ОК-ВІ-19)

1. – Пе - ре - п'юл - ка, чи го - лов - ка бо - лить? – Тут бу - ла, тут бу - ла пе - ре -
- п'ю - ло - чка, тут бу - ла, тут бу - ла мо - ло - де - се - нька.

1. – Переп'юлка,
Чи головка болить?
– Тут була, тут була
Переп'юлочка,
Тут була, тут була*
Молодесенька.**
2. – Переп'юлка,
Чи вушиця болять?
3. – Переп'юлка,
Як баби скачуть?
– Ой так, ой так,
Переп'юлочка,
Ой так, ой так,
Молодесенька.**
4. – Переп'юлка,
Як діди скачуть?
5. – Переп'юлка,
Як хлопці скачуть?
6. – Переп'юлка,
Як п'яний скаче?
7. – Переп'юлка,
Як дурний скаче?
8. – Переп'юлочка,
Устань, батько іде,
Чоботи ще несе.
9. Переп'юлочка,
Вставай, мати іде,
Черевички ще несе.
10. Переп'юлочка,
Вставай, дід іде,
Постоли несе.
11. Старий дід
Помирав,
Бабі гроші покидав.

Зап. 1914 р. Неказаченко М. І. у с. Зубовщина Радомишльського пов. (нині с. Зубівщина Коростенського р-ну Житомирської обл.). Ігрові веснянки. С. 107-109. № 49.

*В тексті тут "Ой так, ой так". (Л. Є.)

**Далі цей приспів виконують за кожною строфою. (Л. Є.)

195. Воробєчку, шпачку, шпачку (ОК-ВІ-20)

Жваво

– Во-ро-бе - є - чку, шпа - чку, шпа - чку, да чи був же ти в ма - чку, ма - чку?
 Да чи ба - чив ти, як мак сі - ють? – Ой так, так сі - ють мак і мо - рко - вку,
 па - сте-риак із при - по - лу та до - до - лу, та не-хай бу - де так. У!

– Воробєчку, шпачку, шпачку,
 Да чи був же ти в мачку, в мачку?
 Да чи бачив ти, як мак сіють?
 – Ой так так сіють мак
 І морковку, пастернак
 Із приполу та додолу,
 Та нехай буде так. У!

Зап. 1954 р. експ. ІМФЕ у с. Семенівка Березнянського р-ну (нині Менського р-ну) Чернігівської обл. від гурту жінок. Транскрибував у грудні 1954 р. Мотуляк П. П.

196. Ой посіяв (ОК-ВІ-24)

Швидко

1. Ой по - сі - яв дід о - вес та й до зе - рня - ти у - весь,
 ой до зе - рна, ой до зе - рна, ой до зе - рна ввесь.

*)Нижній голос бази дублюють в октаву. (Л. Є.)

<p>1. Ой посіяв
 Дід овес
 Та й до зерняти
 Увесь,
 Ой до зерна (3)
 Ввесь**.</p> <p>2. І зійшов
 Той овес.</p> | <p>3. Та й покосив
 Дід овес.</p> <p>4. Змолотив
 Дід овес.</p> <p>5. Та й пропив
 Дід овес.</p> |
|---|---|

Зап. 1954 р. експ. ІМФЕ у с. Локнисте Березнянського (нині Менського) р-ну Чернігівської обл. Транскрибував у грудні 1954 р. Мотуляк П. П. Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 114. 394.

**Таким чином розспівують кожну строфу. (Л. Є.)

197. Да посіяли дівки льон (ОК-ВІ-24а)

Рухливо

1. Да по - сі - я - ли ді - вки льон, да по - сі - я - ли ді - вки льон.

Скоріше (все прискорюючи)

Ох, льон, ой що ж то за льон. Я льо-ном сто-я-ла, я ма-йо-ра ви-да-ла.

Ти, ма-йор мо-ло-дой, під ним конь во-ро-ной, сі-дло ко-ва-не-є, по-ма-льо-

-ва-не-є, на по-дна-бо-рах са-по-ги ще й на ви-шпо-рах.

Хоч ти, хоч я, хоч і ба-ри-ня мо-я Га-нна І-ва-ні-вна, Ка-те-ри-на

Па-влі-вна, О-ри-шка Ро-ма-ні-вна, не-ве-ли-ка па-не-ба-ри-ня.

1. Да посіяли дівки льон. (2)

2. Посіявши, волочили. (2)

Приспів:

Приспів.

Ох, льон,
 Ой що ж то за льон.
 Я льоном стояла,
 Я майора видала.
 Ти, майор молодой,
 Під ним конь вороной,
 Сідло кованєс,
 Помальованєс,
 На поднаборах сапоги
 Ще й на вишпорах.
 Хоч ти, хоч я,
 Хоч і бариня моя
 Ганна Іванівна,
 Катерина Павлівна,
 Оришка Романівна,
 Невелика пане-бариня.

3. Повіявши, пололи. (2)

Приспів.

4. Посіявши (да) вибирали. (2)

Приспів.

5. Побравши, молотили. (2)

Приспів.

6. Помолотивши, віяли. (2)

Приспів.

Зап. у грудні 1954 р. у експ. ІМФЕ с. Удівка Березнянського р-ну (нині Менського р-ну) Чернігівської обл. від ланки льонарок. Транскрибував Мотуляк П. П. Українське народне багатоголосся. С. 410-411; Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 115-116. № 96.

198. Да як посієм (ОК-ВІ-24а)

Швидко

1. Да як по-сі-єм(о), ді-вки, льон, да як по сі-єм(о), ді-вки, льон. Льон зе -

-льон, зе-льон. Я ма-йо - ра ви - да - ла, Два са - лда - ти, а - хви - це - ри, Ба - ри - ня.
 я з ма - йо - ром гу - ля - ла, ма - ла - ди - є ка - ва - ле - ри.
 я ма - йо - ра лю - блюда
 за ма - йо - ра по - йду.

1. Да як посієм,
 Дівки, льон. | 2
 Льон зельон, зельон.
 Я майора видала,
 Я з майором гуляла,
 Я майора люблю
 Да за майора пайду.
 Два салдати-ахвицери,
 Маладіє кавалери.
 Бариня*.

3. Да як паподем...
 4. Да як зацвіте...
 5. Да як пасніє...
 6. Да як паберем...
 7. Да як пав'яжем...
 8. Да як постелем...

2. Да як пасходить...

Зап. 1987 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Ленінівка (нині с. Сахнівка) Менського р-ну Чернігівської обл. від Анили Федченко, 1922 р. н. та гурту жінок. Транскрипція Карапати О. Ой ти, просолото. С. 69-70.

199. З ким я виорю (ОК-ВІ-38)
(Журавель)

Повільно

1. З ким я ви - о - рю? Сам я ви - о - рю. З ким я ви - о - рю? Сам я ви - о - рю

ни - во - чку, ни - во - чку. Швидше Швидко
 Ни - во - чку, чку, чку, ни - во - чку, чку, чку,

ни - во - чку, чку, чку, ни - во - чку, чку, чку, ни - во - чку, ни - во - чку.

1. З ким я виорю?
 Сам я виорю.
 З ким я виорю?
 Сам я виорю
 Нивочку. (2)
 Нивочку, чку, чку, (4)
 Нивочку. (2)*

2. З ким я посію?
 Сам я посію...
 Конопель.
 3. Як унадився,
 Розпонадився...
 Журавель.

* Таким чином розспівують кожну строфу пісні. (Л. Є.)

4. З ким я поймаю?
Сам я поймаю...
Журавля.

5. З ким я понесу?
Сам я понесу...
До млина.

Зап. 1954 р. експ. ІМФЕ у с. Слобідка Менського-гор-ну Чернігівської обл. від гурту дівчат. Транскрипція Мотуляка П. П. Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 118-119. № 101.

200. Була в бабі (ОК-ВІ-38)

$\text{♩} = 120$ Енергійно

1. Бу - ла в ба - бі ко - но - пель пла - шка, та вна - де - вса жу - ра - всль - пта - шка,
хо - ре, вре, хо - ре, вре. 2,3. А я то - му
кі - єм но - гі
жу - ра - влю, жу - ра - влю хо - ре вре, хо - ре, вре!
па - ра - б'ю, па - ра - б'ю,

1. Була в бабі

Конопель плашка,
Та внадєвса
Журавель-пташка,
Хоре, вре! (2)

2. А я тому

Журавлю, журавлю
Кієм ноги

Параб'ю, параб'ю.
Хоре, вре! (2)

3. То до бабкі

Не ходів, не ходів,
Бабкі шкоди
Не робів, не робів.
Курі-вні, хоре, вре!

Зап. 1996 р. Єфремов Є. у с. Левковичі Овруцького р-ну Житомирської обл. від Невмержицької К. Д., Левковської О. У., Левковської О. І., Невмержицької М. І. "Рано-рано зйду на гору". Традиційна музика Полісся. Ч. 1. № 11. Транскрипція Єфремової Л. О. Народні пісні Житомирщини. С. 138. № 92.

201. Стари дієду горобю (ОК-ВІ-30) ("Молодар", "Володар")

Швиденько

1. - Ста - ри діє - ду го - ро - бе - ю, де діє - ти
де по - ди - вав, де по - ди - вав?

1. - Стари дієду горобю,
Де дієти де подивав,
Де подивав?

[2. - Грім погромив,
Дощ потопив.

3. – Отак тобі треба,
Старій голові,
Сивій бороді.

5. Привезе нам дівоньку
У рутянім віноньку,

4. А в неділю раненько
Приїде наш батенько,

6. Кращую, Меншую, | 2
Оцюю саму.]

Зап. Гайдай М. П. У с. Іскорость на Волині (нині Коростенського р-ну Житомирської обл.) від Параски Наумчук, 55 р. Народні пісні Житомирщини. С. 137. № 90.

202. Ой йді, жоно (ОК-ВІ-33)

1. – Ой йді, жоно, до-до-му, до-до-му, го-ре мі-не са-мо-му,
са-мо-му: ¹⁾ де-ткі пла-чуть, ї-сти хо-чуть, га-ну-дно, га-ну-дно.
– На по-лі-ци ва-ре-ни-ци, то сам дай, то сам дай.

– Ой у-же во-ні по-є-лі, по-є-лі та й в ко-ло-деці схо-де-лі, по-пе-лі.

**4,5. – Йа мі двє-рі на за-мкі, на за-мкі,
сво-ю жо-ну в схо-ва-нкі, в схо-ва-нкі.**

¹⁾
2. ко-ро-вкі ри-ка-ють,

1. – Ой йді, жоно,
Додому, (2)
Горе міне
Самому: (2)
Деткі плачуть,
Їсти хочуть,
Ганудно. (2)
– На поліци
Вареніци,
То сам дай. (2)
– Ой уже вони
Поєлі, (2)
Та й в колодець
Сходєлі, попєлі.

2. – Ой йді, жоно,
Додому, (2)
Горе мені
Самому: (2)
Коровкі рикають,
Єсти хочуть,
Ганудно. (2)

– Ой там сінце,
Там є їсти,
То сам дай. (2)
– Ой уже вони
Поєлі, (2)
Та й в калодец

3. – Ой йді, жоно,
Додому, (2)
Горе міне
Самому: (2)
Свенкі кричать,
Їсти хочуть,
Ганудно. (2)
– Звари їсте
Половисте,
То сам дай. (2)
– Ой уже вони
Поєлі, (2)
Та й в калодец
Сходєлі, попєлі.

4. – Йа мі двері
На замкі, (2)
Свою жону
[В схованкі]. (2)

5. – А мі двері
Одоб'йом,

5. – А мі двері
Одоб'йом,
Й одо'йом,
Жоні плечі
Обоб'йом,
Й обо'йом.

Зап. Єфремов Є. у с. Левковичі. Транскрипція Єфремової Л. О. Народні пісні Житомирщини. С. 137-138. № 91.

203. Ой поєду (ОК-ВІ-33)

$\text{♩} = 106$ Рухливо

1. Ой по - є - ду повз Ки - тай - го - род гу - лять, ой всі то - ва -
-ри - ші бра - нять, бра - нять.

1. Ой поєду
Повз Китай-город гулять
Ой всі товариші
Бранять, бранять.

2. Ой поєду
Повз Китай-город гулять
Ой всі товари
Закуплять, закуплять.

3. Ой куплю я,
Ой куплю

Ой молодій жоні
Покупку, покупку.

4. Ой славно,
Ой славно, славно,
Славно празникову
Юбку, юбку.

5. Ой чи здорова,
Ой чи здорова,
Чи здорова жона
Молода, молода?

Зап. 1967 р. Дубравін В. у с. Чумаків Хутір (нині с. Чумакове) Буринського р-ну Сумської обл. від Сахненко Марії Павлівни, 1892 р. н. Обрядові пісні Слобожанщини. С. 168-169.

204. Єздю-поєздю (ОК-ВІ)

[Швиденько]

1. Є - здю - по - є - здю ко - ло ко... во - ро - та. Йу в га - йку,
йу в зе - ле - но - му са - до - чку. 2. Да шу - кав, да пі - тав
ла - ска - во - ї те - щі йу в га - йку, йу в га - йку,
йу в зе - ле - но - му са - до - чку.

<p>1. Єздю-поездю
Коло ко... ворота.
Йу гайку,
Йу в зеленому садочку.
Стають в коло й співають:</p> | <p>2. Да шукав, да пігав
Ласкавої тещі*.
Йу гайку, йу гайку,
Йу в зеленому садочку.</p> |
|---|---|

Зап. Гайдай М. П. У м. Лугини Овруцького пов. (нині Лугинського р-ну Житомирської обл.) від Гната Хведорова Слінчука, 65 р. Народні пісні Житомирщини. С. 139. № 93.

205. Ой зломлю я (ОК-ВТ)

$\text{♩} = 72$
1) *Одна*

1. Ой зло - млю я ка - ли - но - ву ве - тку

Двос

да й пу - шу на би - стру - ю реч(ку).

1)

3. Ка - ли - но - ва

<p>1. Ой зломлю я
Калинову ветку
Да й пушу
На биструю речку.</p> <p>2. Чи потоне
Калинова ветка?</p> | <p>Чи жалує
Свекра невістка?</p> <p>3. Калинова ветка,
Як маковка,
В свекра невістка,
Як ластовка.</p> |
|--|--|

Зап. 1982 р. Єфремов Є. В. у с. Новий Мир Поліського р-ну Київської обл. від Ганни Семенівни Кобилінської, 61 р. та Катерини Семенівни Приймак, 71 р. Транскрипція Л. Романюк. Іваницький А. І. Хрестоматія. С. 83. № 9.

206. Ой там на кургані (ОК-ВТ)

$\text{♩} = 82$

1. Ой там на ку - рга - ні, на - ши - ро - кім ма - йда - ні.

Ой льо - лі, льо - лі, на ши - ро - кім ма - йда - ні.

<p>1. Ой там на кургані,
На широком майдані.
Ой льолі, льолі,
На широком майдані**.</p> | <p>2. На тім на майдані
Парубки гуляли,
3. Удалі гуляли
Та на скрипці грали,</p> |
|---|--|

*Також тестя, шурія (швагер), коня, скрипки, дівки. (М. Г.)

** Таким чином розспівують кожну строфу пісні. (Л. Є.)

2. На тім на майдані
Парубки гуляли,	8. Одягла віночок
Та й пішла в таночок.
3. Удалі гуляли
Та на скрипці грали,	9. Мене батюшка вчив,
За музики він бив
4. Та на скрипці грали,
Дівчат викликали.	10. Кулаками в плечі
Й проказував речі,
5. А я молоденька
Скрипицю любила,	11. Щоб не знали ноги
До хлопців дороги:
6. Скрипицю любила,
Слухать виходила.	12. – Не йди на музики,
Зносиш черевики.
7. Вділа черевики,
Пішла на музики,	13. Не йди у таночок,
Загубиш віночок.

Зап. 1989 р. Дубравін В. В., Дубравіна В. Г. у м. Коростень Коростенського р-ну Житомирської обл. від Петрюк Оксани Іванівни, 1911 р. н. Хрестоматія. Ч. 1. С. 27-28 (текст), с. 55 (мел.), № 43.

207. Василь, Василь (ОК-ВТ)

Поволі

1. Ва - сіль, Ва - сіль, Ва - сіль, Ва - сіль, Ва - си - ли -
- но, ой ну, лю - лі, Ва - си - ли - но.

1. Василь, Василь, (2)
Василино,
Ой ну, люлі, Василино*.	6. Звивши вінок, (2)
Пішла в танок.
2. Часом тебе (2)
Посадила.	7. А в тім танку
Мій нелюбий
Товстогубий,
3. Посадивши, (2)
Поливала,	8. Він на мене (2)
Поглядає,
4. Поливавши, (2)
Защипала.	9. Вінок же муй (2)
Висихає**.
5. Завивавши, (2)
Звила вінок,	

Зап. 1927 р. Кушнірук Р. у с. Яцковичи Овруцького р-ну Житомирської обл. Ігри та пісні. С. 139 (текст), с. 532, № 63 (мел.).

208. Василь же мой (ОК-ВТ)

♩ = 100 Рухливо

1-2. Ва - сіль же мой, Ва - сіль же мой, Ва - си - льо - чек, ла - ди мо - ї,

* Таким чином розспівують кожену строфу пісні. (Л. Є.)

Ва - си - льо - чек, 3-7. Со - рву цвє - ток, со - рву цвє - ток,
за - в'ю вс - нок, ла - ди мо - ї, за - в'ю вс - нок.

1. Василь же мой, (2)
Васильочек,
Лади мої,
Васильочек*.	4. Зав'ю вснок,
Пойду в танок.
2. Бел-лазорєв
Мой цветочек.	5. Й у том танку
Мой нялюдім.
3. Сорву цветок,
Зав'ю вснок.	6. Мой нялюдім
В скрипку грає,
	7. Йон на міне
Не взирає.

Зап. 1981 р. Дубравін В. В. у с. Бирине Новгород-Сіверського р-ну Чернігівської обл. від Картак Марії Іванівни, 1913 р. н. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 68-69.

209. На поповій вишні (ОК-ВТ-02)

$\text{♩} = 150$ Моторно

1. На по - по - вій ви - шні хло - пці по - ви - сли. 2. О - гу - рки, жо - втя - ки,
по - ста - рі - ли па - ру - бки. 3. А на - ші ді - во - чки шо зе - ле - ні - є.
по - ви - ли ві - но - чки.
4. То з ру - то - чки,
то з м'я - то - чки,
5. то з то - го зі - лля,

1. На поповій вишні
Хлопці повисли.	4. То з руточки,
То з м'яточки,
2. Огурки, жовтяки,
Постаріли парубки.	5. То з того зілля,
Що зеленіє.
3. А наші дівочки
Повили віночки	

Зап. 1969 р. Дубравін В. у с. Лісне Серединобудського р-ну Сумської обл. від Шевцової Наталії Петрівни, 1881 р. н. Обрядові пісні Слобожанщини. С. 158.

210. А в нашого Шума (ОК-ВТ-03+КП)

$\text{♩} = 80$ Помірно

1. А в на-шо-го Шу-ма зе-ле-на-я шу-ба. А-гу-ркі, жо-втя-кі, ста-рі-йте-ся, па-ру-бкі!

*Таким чином розспівують кожен строфу пісні. (Л. Є.)

А - гу - ро - чкі зе - ле - не - нькі, всі ді - во - чкі мо - ло - де - нькі. Зе - ле - на спо - дні - ца,
 че - рво - на за - па - ска, сва - тай ме - не, ко - за - че - ньку, ко - лі тво - я ла - ска.
 Зе - ле - на спо - дні - ца, че - рво - на за - па - ска, сва - тай ме - не, ко - за - че - ньку, ко - лі тво - я ла - ска.
 2. А наш Ку - па - ло - чка, а де тво - я доч - ка?

1. А в нашого Шума
Зелена шуба.

2. – Ой наш Купалочка,
А де твої дочкі?

Приспів:

Приспів.

Агуркі, жовтякі,
Старійтеся, парубкі!
Агурочки зелененькі,
Всі дівочки
Молоденькі.
Зелена сподніца,
Червона запаска,
Сватай мене,
Козаченьку,
Колі твоя ласка.

3. Ой там мої дочкі
Поплели веночки.

Приспів.

4. А тії веночки
На воду пускалі.

2

Приспів.

Зап. 9 вересня 2015 р. Єфремова Л. О. у м. Києві від переселенців з с. Луб'янка Поліського р-ну Київської обл.: Лозиченко В. І., Ткаченко Г. Д., Диченко М. С., Шевченко Н. М., Безверхої Г. І., Сокирко В. М. Сказали, що це купальська (Л. Є.) Народні пісні Київщини. С. 107-108. № 115.

211. Що первая благовісна (ОК-ВТ-07)

$\text{♩} = 80$ Помірно

1. Що пе - рва - я - бла - го - ві - сна - я, а дру - га - я - ве - ли - ко - дна - я.

1. Що первая – благовісна,
А друга – великодная.

5. Та й не виведу кінця...
Та й ніколи та й виводити,

2. А друга – великодная,
Благослови пісню почати.

6. Та й ніколи та й виводити...
На щось мене Янко кличе.

3. Благослови пісню почати
Та кривого танка погуляти.

7. На щось мене Янко кличе...
Кличе Янко та вечеряти.

4. Що й у кривого танця
Та й не виведу кінця.

8. Кличе Янко та вечеряти,
Та нелюбам та постіль слати.

9. Та нелюбам та постіль слати...
Лежить нелюб та й у постелі.

11. Як печина та й у попелі...
А він мені та й ні до чого.

10. Лежить нелюб та й у постелі,
Як печина та й у попелі.

Зап. 1981 р. Дубравін В. у с. Собич Шосткинського р-ну Сумської обл. від Жирної Тетяни Семєнівни, 1909 р. н. та Вербицької Ксенії Якимівни, 1912 р. н. Пісні Сумщини. С. 157. Великодна танкова.

212. Що в кривого танця (ОК-ВТ-07+ВІ-22)

$\text{♩} = 142$ Моторно

1. Що в кри- во - го та - нця та не ви - ве - ду кі - нця. 2. Ве - ду, ве - ду та не
ви - ве - ду, не - су, не - су та не ви - не - су. 3. Са - ма і - ду та по ка - ме - ню,
ко - ня ве - ду, кінь же льон то - пче, по до - ро - зі во - ро - бей ска - че.
4. - Чи - жи - ку, ти во - ро - бчи - ку, ска - жи ме - ні й у - сю пра - вдо - ньку:
ко - му во - ля, а ко - му не - ма? 5. - Що ді - во - чкам та у - ся во - ля,
мо - ло - ди - чкам та не - ма во - лі. 6. Що ді - во - чкам по - гу -
- лять, по - гу - лять, мо - ло - ди - чкам не ве - лять, не ве - лять. Гу!

1. Що в кривого танця
Та не виведу кінця.

2. Веду, веду та не виведу,
Несу, несу, та не винесу.

3. Сама іду та по каменю,
Коня веду, кінь же льон топче,
По дорозі воробей скаче.

4. - Чижіку, ти воробчику,
Скажи мені й усю правдоньку:
Кому воля, а ком нема?

5. - Що дівчокам уся воля,
Молодичкам та нема волі.

6. Що дівчокам погулять, погулять,
Молодичкам не велять, не велять. Гу!

Зап. 1966 р. Дубравін В. у с. Грем'ячка Ямпільського р-ну Сумської обл. від Шпанівської А. А. Пісні Сумщини. С. 153-154.

213. Поросли й укропи (ОК-ВТ-08)

$\text{♩} = 60$ Помірно
1) Одна *) Усі

1. По - ро - сли, й ук - ро - пи, по - ро... сли, й у - кро - пи,

по - ви - ше й го - ро - да, по - ви - ше й го - род(а).

3. Там бу - де ї - ха - ти 5. А я то - го ста - ро - го, а я то - 6. ка - ла - ча - ми

*) Початок мел. перетактовано нами. (Л. Є.)

1. Поросли й укропи*,
Повише й города.	4. Старий, нежонатий,
Та ще й бородатий.
2. Коло мого двору,
Коло моє хати.	5. А я того старого
Зроду не любила.
3. Там буде їхати,
Старий, нежонатий.	6. Я до свого двору
Калачами приманила.

Зап. 1980 р. Верховинець Г. у с. Лозниця Народицького р-ну Житомирської обл. від гурту. Транскрипція Єфремової Л. О. Зазначено, що пісня весільна. Народні пісні Житомирщини. С. 140. № 95.

214. Ой порості, кропе (ОК-ВТ-08)

Дівчина в середині кола зображує те, про що йдеться в пісні. Виконують дівчата від початку весни до проводів русалок. У поліських районах Житомирської та Київської областей веснянки “накладаються” на русальні свята.

$\text{♩} = 80$ Статечно, ходою
Одна 5 Усі 1)

1. Ой по - ро - сті, кро - пе, ой по - ро - сті, кро - пе, да по - ви - ше й го - ро - да,

Ой лю - шки, гу - лі, да по - ви - ще й го - ро - да.

4-5. ка - ме - ні да по - ко - 6. ста - ро - му да же - ні -

*Кожен рядок співають двічі. (Л. Є.)

1. Ой порості, кропе, (2)
Да повище й города.
Ой люшки, гулі,
Да повище й города*.	4. По твоем слідочку
Камені покотіла.
2. Ой не ходи, старий,
Да коло мого двора.	5. Ой як тяжко-важко
Каменю да котітися,
3. Бо я тебе, старий,
Да давно не злюбила,	6. А ще тяжче-важче
Старому да женітися.

Зап. 03.07. 1983 р. Іваницький А. І. у с. Товстий Ліс Чорнобильського (Іванківського) р-ну Київської обл. від Євгенії Кононівни Зінченко, 80 р., Агафії Федорівни Чередниченко, 63 р., Любові Савівни Коваленко, 56 р. Іваницький А. І. Хрестоматія. С. 98-99. № 28.

215. Що на моріє да на дощечціє (ОК-ВТ-14)

1. Що на мо - ріє да на до - ше - чціє, що на мо - ріє

да на до - ше - чціє га - рніє діє - во - чки па - ло - шу(ще). Гу!

1. Що на моріє да на дощечціє (2)
Гарніє дієвочки палощуце. Гу!
2. Гарніє дієвочки палощуце, (2)
Палощуце, умиваюце. Гу!
3. Палощуце, умиваюце, (2)
Шириною утираюце. Гу!
4. Шириною утираюце, (2)
Падружечкой вихваляюце. Гу!
5. – Це ж тут мене муїй атец пасадив, (2)
Щоб мене Ванюшка любив. Гу!

Зап. 1986 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Ленінівка (нині с. Сахнівка) Менського р-ну Чернігівської обл. від Ганни Радич та ін. Транскрипція Яценка Л. Ой ти, просо-волото. С. 145-146.

216. Да шо в гароді лабада (ОК-ВТ)

1. Да шо в га - ро - діє ла - ба - да, да шо в га - ро - діє ла - ба - да.

Ла - ба - да, ла - ба - да - и, су - да - ри - ня, ба - ри - ня, ла - ба - да.

*Таким чином розспівують кожну строфу пісні. (Л. Є.)

2. А на ла - ба - діє ве - ре - бей, а на ла - ба - діє ве - ре - бей.

Ве - ре - бей, ве - ре - бей, су - да - ри - ня, ба - ри - ня, ве - ре - бей.

5. Да по са - до - чку хо - ди - ла, да по са - до - чку хо - ди - ла.

Хо - ди - ла, хо - ди - ла - и, су - да - ри - ня, ба - ри - ня, хо - ди - ла.

1. Да шо в гароді лабада. (2)
Лабада, (2)
Судариня, бариня, лабада*.

2. А на лабадіє верей.

3. А ти, хлопчику, салавей.

4. А ти, дівчина, калина.

5. Да по садочку ходила,

6. Да цвіт-калину ламала,

7. Да у пучочки везала,

8. Да на парніка бросала:

9. – Да ти, парніку, не смутись,

10. Да поближе ко мне приступись.

Зап. 1985 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Ленінівка (нині с. Сахнівка) Менського р-ну Чернігівської обл. від Єпистині Реус, 1912 р. н. та гурту жінок. Транскрипція Карпенко С. Ой ти, просо-воло-то. С. 68-69.

217. Ой налетієли (ОК-ВТ)

1. Ой на - ле - тіє - ли, ой на - ле - тіє - ли,

на - ле - тіє - ли са - ко - лу - шки, са - ка - ли.

1. Ой налетієли, (2)
Налетієли
Саколушки, сакали. | 2

2. Ой сієли, впали (2)
Сієли, впали
В у вдовушки на дваріє. | 2

3. Ой крилечками, (2)
Крилечками
Увесь дворик укрили. | 2

4. Ой галасками, (2)
Галасками
Удовушку збудили: | 2

* Таким чином розспівують кожену строфу пісні. (Л. Є.)

5. – Ой устань-прошнися, (2)
Встань-прошнися,
Удовушка молода, 2	7. Ой да стань, паслухай, (2)
Стань, паслухай,
Про що люде гаварять. 2
6. Ой і да вийди, (2)
Да і вийди
За новіє варата. 2	8. Ой а люде піеють, (2)
Люде піеють,
А сусіде гаварять. 2

Зап. 1986 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Ленінівка (нині с. Сахнівка) Менського р-ну Чернігівської обл. від Єпистині Реус, 1912 р. н. Транскрипція Яценка Л. Ой ти, просо-волоото, с. 72.

218. Ой хадила (ОК-яВТ)

Одна *Усі*

1. Ой ха - ди - ла Ка - те - ри - на па са - ду, ой ха - ди - ла

Ка - те - ри - на па са - ду, па са - ду.

1. Ой хадила
Катерина
Па саду,
Па саду.	Да й прийде,
Да й прийде
2. Загубила
Срібніє ключики
В траву.
[Да в траву].	5. Абазвавсе
Старий-старий
Старичок,
Старичок:
3. – Ой хто сієє
Срібніє ключики
Знайде,
Ізнайде,	6. – Ой я твоїє
Срібніє ключики
Знайшов,
Ізнайшов,
4. Той до мене
Ночувати	7. Я до тебе
Ночувати
Да й прийшов,
Да й прийшов.

Зап. 1987 р. там само від Анни Федченко, 1922 р. н. Транскрипція Яценка Л. Ой ти, просо-волоото. С. 75-76.

219. Закотило сонечко (ОК-ВЗ)

$\text{♩} = 110$ Протяжно

1) *Одна*

1. За - ко - ти - ло со - не - чко, ух!

Усі

і дай з-за ле - са за - бра - ло, у!

1) *Усі*

Дай з-за ле - са

1. Закотило сонечко, ух!
(і) Да й з-за ліса забрало, у!

2. Да й з-за ліса забрало, у[х]!
За краменую гору, ух!

3. Там гора краменная, ух!
Там трава шовковая, ух!

4. Там трава шовковая, і!
В мене та не [о]дная, ух!

Зап. 1980 р. Верховинець Г. у с. Лозниця Народицького р-ну Житомирської обл. від гурту. Пісенна традиція Житомирщини. № 17. Транскрипція Єфремової Л. О. Народні пісні Житомирщини. С. 134. № 84.

220. Йуже весна (ОК-ВК-01)

[Помірно]

1. - Йу - же ве ³сна, йу - же кра - сна, з стре - хі во - да ка - пле,
мо - ло - дий ко - за - че, ма - ндро - ва - нне па - хне,
ма - ндро - ва - нне па - хне! 2. - По - ма - ндру - ю, по - ма - ндру - ю
йу чи - сте - є по - ле, йу чи - сте - є по - ле.
А за ім ді - вчи - на: - Ве - рни - ся, со - ко - ле, ве - рни - ся, со - ко - ле!
3. - Не ве - рну - са, не ве - рну - са, го - рду - єш ти мно - ю,
бу - де тво - є го - рдо - ва - нне (і) все пе - ред то - бо - ю,
4. Бу - де тво - я ру - са ко - са в ме - не пуд но - го - ю,
го - рду - єш ти мно - ю, бу - де тво - є бі - ле ті - є - ло
все пе - ред то - бо - ю, 5. Дро - тя - на - я на - га - є - чка
в ме - не пуд но - го - ю, да на тво - є бе - ле те - ло,
дай пуд на - га - йко - ю, дай пуд на - га - йко - ю.
йу три ра - ди єши - та, йу три ра - ди єши - та
шо зро - ду не би - то, шо зро - ду не би - то.
6. Дро - тя - на - я на - га - єч - ка з ко - лка не зві - са - є, з ко - лка не зві - са - є,
то - нка, бі - ла пла - ти - но - чка сльоз не ви - си - ха - є, сльоз не ви - си - ха - є.

1. – Йуже весна, йуже красна,
З стрехі вода капле,
Молодий козаче,
Мандрованне пахне! (2)	4. Буде твоя руса коса
В мене пуд ногою, (2)
Буде твоє біле тісло
Да й пуд нагайкою. (2)
2. – Помандрую, помандрую
Йу чистеє поле. (2)
А за ім дівчина:
– Вернися, соколе! (2)	5. Дротяная нагасчка
Йу три ради сшита, (2)
Да на твоє беле тело,
Шо зроду не бито. (2)
3. – Не вернуса, не вернуса,
Гордуєш ти мною, (2)
Буде твоє гордованне
Все перед тобою, (2)	6. Дротяная нагасчка
З колка не звисає, (2)
Тонка, біела платиночка
[3] сльоз не висихає. (2)

Зап. Гайдай М. П. У м. Лугини (нині Лугинського р-н Житомирської обл.) від Марини Опанасюк.
Народні пісні Житомирщини. С. 143-144. № 100.

221. (і)Йа вже ж весна (ОК-ВК-01)

[Швиденько]

1,3,5,7. (і) Йа вже ве - сна, йа вже кра - сна, йо стріх во - да ка - пне,
йо стріх во - да ка - пне. 2,4,6. (і) Йа на - шо - му
да хло - пчи - ні ма - ндрі в по - лі па - хне, ма - ндрі в по - лі па - хне.
во - да ка - пне ма - ндрі в по - лі па - хне 4. ве - рнись, мій со - ко - ле.
все пе - ред то - бо - ю

1. (і)Йа вже ж весна, йа вже красна,
Йо стріх вода капне. (2)	5. – Не вернуса, не вернуса,
Ордуєш ти мною, (2)
2. (і)Йа нашому да хлопчині
Мандрі в полі пахне. (2)	6. А вже ж твоє ордуванне
Все перед тобою, (2)
3. Помандрує, помандрує
Йу чистеє поле. (2)	7. Буде твоя куса руса
В мене пуд ногою. (2)
4. За ім, за ім да дівчина:
– Вернись, мій соколе. (2)	

Зап. 1925 р. Гайдай М. П. у с. Кожухівка Коростенської окр. (нині Коростенського р-ну Житомирської обл.) від дівчат Р. А. Коржук та Н. К. Демешук. Екскурсія на Овруччину. М. П. Гайдай. 25 пісень. С. 3; Багатоголосся. С. 15 (Редаговано. – Л. Є.); Народні пісні Житомирщини. С. 141. № 97.

222. А вже весна (ОК-ВК-01)

1. А вже ве-сна, а вже кра-сна, із стріх ва-да ка-пле, із стріх ва-да ка-пле.

1. А вже весна,
А вже красна,
Із стріх вада капле*.	6. Буде ж твас
Гардованне
Все перед табою.
2. Щось нашому
Да Павлику
Мандруивачка пахне.	7. Будеш ти мніе (2)
Руки, ноги мити.
3. Помандровав
Да Павличок
У чистеє поле,	8. Будеш же ти (2)
Тую воду пити.
4. А за йіем же
Да Галечка:
– Вернися, саколе.	9. Будеш меніе (2)
Пастіель біелу слати.
5. – Не вернусе,
Забарусе,
Гордуєш ти мною.	10. Я ж не буду (2)
Я ж не буду спати.

Зап. 1985 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Ленінівка (нині с. Сахнівка) Менського р-ну Чернігівської обл. від Єпистинії Реус, 1912 р. н. Транскрипція Карпенко С. Ой ти, просо-волото. С. 65-66.

223. Уже весна (ОК-ВК-01)

1. У - же ве - сна, у - же кра - сна, із стріх во - да ка - пне,

із стріх во - да ка - пне, із стріх во - да ка - пне.

1. Уже весна,
Уже красна,
Із стріх вода капне*.	6. Буде твоє
Гордування
Все передо мною,
2. Що й нашому
Івасечку
Мандрівочка пахне.	7. Нагаєчка-
Дротяночка
Понад головою.
3. Помандрував
Та Василько
У чистеє поле,	8. В нагаєчці-
Дротяночці
Кінчик
розтріпався,
4. За ним біжить
Та Галочка:
– Вернися, соколе.	9. А Василько
У Галочки
Правди допитався.
5. – Не вернуся,
Не постою,
Гордуєш ти мною,	

*Останній рядок строф співають тричі. (Л. Є.)

Зап. 1986 р. Дубравін В. В. у с. Бужанка Коропського р-ну Чернігівської обл. від Губар Г. Г.
Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 66.

224. А вже весна (ОК-ВК-01)

♩ = 60 Пожвавлено

1. А вже ве - сна сім день кра - сна, із стріх во - да ка - пне,
із стріх во - да ка - пне, із стріх во - да ка - пне. Гу!

1. А вже весна сім день красна,
Із стріх вода капне. (3) Гу!	8. Зосталася та Мар'єчка
В хаті на порозі. (3) Гу!
2. А нашому да Миколці
Мандрівочка пахне. (3) Гу!	9. Помандрував та Миколка,
Де високі лози. (3) Гу!
3. Помандрував наш Миколка
Да в чистеє поле. (3) Гу!	10. Стоїть одна та Мар'єчка,
Утирає сльози. (3) Гу!
4. А за ним же да Мар'єчка:
– Вернися, соколе! (3) Гу!	11. Помандрував та Миколка
З Ромен до Прилуки. (3) Гу!
5. – Не вернуса, забарюся,
Гордуєш ти мною. (3) Гу!	12. Заплакала дівчинонька,
Здіймаючи руки. (3) Гу!
6. Буде твоє гордування
Все перед тобою. (3) Гу!	13. Помандрував та Миколка
З Прилук в Миропілля. (3) Гу!
7. Помандрував та Миколка
По битій дорозі. (3) Гу!	14. Таке сумне, та Мар'єчка,
У тебе весілля. (3) Гу!

Зап. 1967 р. Дубравін В. у с. Слобода Буринського р-ну Сумської обл. від В'язовченко Варвари Романівни, 1905 р. н. та Лищенко Федори Олексіївни, 1911 р. н. Обрядові пісні Слобожанщини. С. 151-152.

225. Серіє гусі (ОК-ВК-07)

[Швиденько]

1. Се - ри - є гу - сі гре - чку по - є - ли,
на сі - не мо - ре пить по - ле - тіс - ли.

1. Серіє гусі
Гречку поєли,
На сіне море
Пить полетієли.	3. – Хоть поцілую,
Я його люблю,
В мене хлопчина
Тисяча рублю.
2. – Іди, дівчино,
Погони гусі,
Цілуй хлопчину
В рудіє вуси.	4. Хоть поцілую,
Шо вам до того,
Хоть поцілую,
То ни чужого.

Зап. Гайдай М. П. У с. Іскорость на Овруччині (нині Коростенський р-н Житомирської обл.) від Марії Мельник. Народні пісні Житомирщини. С. 147. № 105.

226. Серіє гусі (ОК-ВК-07)

♩ = 140 Жваво

1. Се - рі - є гу - сі гре - чку по - ї - ли,
ой ра - но, ра - но, гре - чку по - ї - ли. Гу!

1. Серіє гусі
Гречку поїли,
Ой рано, рано,
Гречку поїли. Гу!	Ой рано, рано,
Піть полетелі. Гу!
2. Гречку поїли,
Піть полетелі,	3. Піть полетелі
Та й на воде селі,
Ой рано, рано,
Та й на воде селі. Гу!

Зап. Завальнюк А. Ф. у с. Острови Овруцького р-ну Житомирської обл. від гурту. Українські літні обряди та пісні. С. 197. № 119; Український обрядовий фольклор західних земель. С. 301, № 230.

227. Ой гиля, гиля (ОК-ВК) (Хусточка)

Повільно *Одна* *Усі* *Помірно*

1. Ой ги - ля, ги - ля, сі - рі - ї гу - си, не ко - ло -
- тіть во - ди ко - ло Ма - ру - сі, не ко - ло - тіть во - ди ко - ло Ма - ру - сі.

1. Ой гиля, гиля,
Сірії гуси,
Не колотить води
Коло Марусі.*	Очі, як зіроньки
Ще й чорні брови.
2. Бо Марусина
Хусточку прала,
Хороша, пригожа,
Ще й кучерява.	4. Гарна Маруся
Хусточку прала
Та й про коханнячко
Своє згадала.
3. Личенько біле,
Коси шовкові,	5. Сірії гуси,
Ви політайте,
Горе Марусеньки
Ви розважайте.

Зап. 1954 р. експ. ІМФЕ у с. Синявка Березнянського (нині Менського) р-ну Чернігівської обл. від гурту жінок, заспівує і виводить Ювженко Тоня. Транскрипція Ол. Стьожка. Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 121-122. № 107.

* Другу половину кожної строфи співають двічі. (Л. Є.)

228. Ой Галочка, Галочка (ОК-В)

$\text{♩} = 124$ Рухливо

1. Ой Га-ло-чка, Га - ло-чка, ста-ра-я па - ня - но-чка, стань же нам у
по - мо - ці

2. по - між мо - ло - ди - ця - ми,
кра - сні - ми ді - ви - ця - ми.

3. Що на - ші ді - во - чки
по-ви-ли ві-но-чки

4. то з ру-то-чки, то з м'я-то-чки, з хре-ща - то - го ба - рві-ноч(ку). Гу!

1. Ой Галочка, Галочка,
Старая паняночка,
Стань же нам у допоміч

2. Поміж молодицями,
Красними дівцями.

3. Що наші дівочки
Повили віночки

4. То з руточки,
То з м'яточки,
З хрещатого барвіночку. Гу!

Зап. 1981 р. Дубравін В. у с. Собич Шосткинського р-ну Сумської обл. від Жирної Тетяни Семенівни, 1909 р. н. та Вербицької Ксенії Якимівни, 1912 р. н. Пісні Сумщини. С. 155-156. Великодна.

229. Ой по моречку, по синьому (ОК-ВК)

$\text{♩} = 180$ Одна Усі

1. Ой по мо - ре - чку, по си - ньо - му,
ой по мо - сто - чку ка - ли - но - во - му.

1)

1. Ой по моречку, по синьому,
Ой по мосточку калиновому.
2. Там калинонька потопала,
К собі явора приклікала.
3. – Ой нехай тобі дубок дає,
Що йон з тобою шумить-где.

Зап. 03.07. 1983 р. Єфремов Є. В. у с. Речиця (Річиця) Чорнобильського (Іванківського) р-ну Київської обл. від Купрієнко Ганни Олексіївни, 74 р. та Кривенюк Марії Архипівни, 58 р. Іваницький А. І. Хрестоматія. С. 79-80. № 5.

230. Од ворот, ворот вода біжить (ОК-ВК)

$\text{♩} = 92$ Рухливо

1. Од во-рот, во-рот во-да бі-жить, там ка-ли-но-чка по-то-па(с).

2-5. Там ка-ли-но-чка по-то-па-с. со-бі я-во-рка при-гу-ка(с).

1. Од ворот, ворот вода біжить,
Там калиночка потопає.	4. Да подай мені хоч гілліну,
Та не дай мені загинути.
2. Там калиночка потопає,
Собі яворка пригукає:	5. Та не дай мені загинути,
На морі вітки покинути.
3. – Ой ти, яворе, яворино,
Подай мені хоч гілліну.	

Зап. 1981 р. Дубравін В. В. у с. Бирине Новгород-Сіверського р-ну Чернігівської обл. від Гуці Ганни Яківни, 1923 р. н. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 70.

231. Ой (з) доў ду, доў ду (ОК-ВК)

1. Ой (з) доў ду, доў ду, з кім же я бу-ду, про-би-ла но-жку на су-ху ро-зку.

2. Не так на ро-зку, як на ше-пши-ну, спо-до-ба-ла-ся вра-жо-му син(у).

з кім же

1. Ой (з) доў ду, доў ду,
З кім же я буду,
Пробила ножку
На суху розку. | 2. Не так на розку,
Як на шепшину,
Сподобалася
Вражому сину. |
|--|---|

Зап. 1925 р. Гайдай М. П. у с. Кожухівка Коростенської окр. (нині Коростенського р-ну Житомирської обл.) від дівчат Р. А. Коржук та Н. К. Демещук. Екскурсія на Овруччину. Народні пісні Житомирщини. С. 150. № 110.

232. Щось у борі гукає (ОК-ВК)

Швиденько

1. Щось у бо-рі гу-ка-є, щось у бо-рі гу-ка-є, хло-пеш-ко-ней шу-ка-є.

1. Щось у борі гукає, (2)
Хлопець коней шукає.

2. Не шукай, хлопче, коней, (2)
Твої коні у шкоді (2)

3. Йу Марійчином городі, (2)
Там Марійка вишиває,
Твої коні наглядас.

Зап. Гайдай М. П. У м. Лугини Овруцького пов. (нині Лугинського р-ну Житомирської обл.) від Марійки Годлевської, 9 р. Народні пісні Житомирщини. С. 144. № 101.

233. Ой хто то ходить (ОК-ВК)

[Швиденько]

1. Ой хто то хо - дит(ь), то й хто то блу - дит(ь)?

Ка - зав хло - пчи - на, чо - бо - ти ку - пит. *pp*

1. Ой хто то ходит,
Хто то блудит?
Казав хлопчина,
Чоботи купит.

2. Ой купит, купит,
Пойде до венца,
Пойде до венца,
Повенчаєца.

3. А за (в)онучку
Куп'ю обручку,
Накладу дівчині
На правую ручку.

4. Обручка сяє,
Дівчина гуляє,
Молодий хлопець
Куня сідлає.

Зап. там само. Народні пісні Житомирщини. С. 152. № 114.

234. За сенечками (ОК-ВК-10)

[Швиденько]

1. За се - не - чка - ми, за две - ре - чка - ми сто - їть ло - же - чок

с по - ду - ше - чкам(и). 2. На том лу - джеч - ку хло - пчи - на ле - жить,

в пра - вой ру - че - нці скри - бо - чку де - ржить. 3. Скри - бо - чка гра - є,

4. Йа в Ко - ва - ли - хи

не ви - мо - вля - є, десь мо - є діє - вки вло - ма не - ма - є.
со - ба - ки ли - хи, ні - ко - му ви - йти о - дбо - ро - ни - ти.

1. За сенечками,
За дверечками
Стоїть ложечок
З подушечками.	3. Скрибочка грас,
Не вимовляє,
Десь моє дієвки
Вдома немає.
2. На том луджечку
Хлопчина лежить,
В правій рученьці
Скрибочку держить.	4. Йа в Ковалихи
Собаки лихи,
Нікому вийти
Одборонити.

Зап. 1925 р. Гайдай М. П. у с. Кожухівка Коростенської окр. (нині Коростенського р-ну Житомирської обл.) від дівчат Р. А. Коржук та Н. К. Демещук, 10. Експурсія на Овруччину. Народні пісні Житомирщини. С. 149. № 109.

235. Ой пійду я йу сад спати (ОК-ВК)

1. Ой пі - йду я йу сад спа - ти, а ти ме - не не бу - ди, ма - ти;
не - хай ме - не той і - збудить, ой хто ме - не да ві - рно лю - бить.

1. Ой пійду я йу сад спати,
А ти мене не буди, мати;
Нехай мене той ізбудить,
Ой хто мене да вірно любить.	3. Ой млин меле, вода реве,
А колесо перестать хоче,
За гидкого, за бридкого
Мене мати да й оддать хоче.
2. Ой спала я усю нічку,
Поки мені да й хотілося.
Прийшов мене той будити,
Кого мені не хотілося.	4. Ой млин меле, вода реве,
А колесо не повернеться.
Карі очі зоглянуться,
А серденько не пригорнеться.

Зап. 1928 р. Гайдай М. П. у с. Пилиповичі Київського пов. (нині Бородянського р-ну Київської обл.) від Секлети Миколаєнко, 40 р. і Пріські Матяш старого віку. Ігри та пісні. Текст с. 263-264, мел. с. 549, № 116.

236. Павутінка (ОК-ВК-03)

1. Па - ву - тін - ка на ду - боч - ку па - ві - ла - ся,
па - ві - ла - ся. у!

* Тактові розміри проставлено нами. (Л. Є.)

1. Павутінка
На дубочку,
Павілася. (2) У!	6. Зайшла йона
За постатьку*
Да й спаті лягла. (2) [У!]
2. Шо Аніся
Да й в Степана
Удалася: (2) [У!]	7. Де й узявся
Серий вовк,
Єйо павалок (2) [У!]
3. Які очі,
Такі й брови,
Така й галава. (2) [У!]	8. – Не текайте,
Не гукайте,
(Не тюкайте,
Не люкайте,)
Нехай волоче. (2) [У!]
4. – Не журіся,
Анісечка, –
Ти будеш моя. (2) [У!]	9. Йона єго
Добре знає,
(Колі йона
Добре знає.)
Йона й утяче. (2) [У!]
5. Журілася,
Ниділася
Да й в поле пошла. (2) [У!]	

Зап. 1928 р. Харків В. у с. Макишин Чернігівської окр. (нині Городнянського р-ну Чернігівської обл.) від Івашутич Федосії, 25 р. та Шуруб Ксенії, 29 р. Зазначено «Жнівська (петрівська)». Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 121. № 106.

237. Ой кінда-кінда (ОК-ВК-06)

♩ = 160 Помірно
Одна

1. Ой кі-нда, кі - нда дай до до - ро - гі, в на-шо - го йва - нка
крі - ві - є но(гі). 2. Крі - ві - є но - гі, сле - пі - є о - чі,
В кінці
вон не бо - ї - ться те - мно - ї но(чі). У!

1. Ой кінда-кінда
Да й до дороги,
В нашого Йванка
Кривіє ноги.	Йде до Марусі
Посеред ночі.
2. Кривіє ноги,
Слепіє очі,
Вон не боїться
Темної ночі.	4. – Ой нащо мені
Ночі бояться,
Конь подо мною,
Бог надо мною.
3. Вон не боїться
Темної ночі,	5. Конь подо мною,
Бог надо мною,
Що [ізробити
Може] зо мною? У!

Зап. 1995 р. Клименко І., Охрімчук С. у с. Хмелівка Олевського р-ну Житомирської обл. від Івано-вої Марії Іванівни, 1932 р. н., Іванової Євгенії Андріївни, 1930 р. н., Євтушок Тетяни Андріївни, 1932 р. н. "Ой рано-рано да зійду на гору". Традиційна музика Полісся. Ч. 1. № 6. Транскрипція Єфремової Л. О. Народні пісні Житомирщини. С. 146. № 103.

*Так і було. (Л. Є.)

238. Не так раненько (ОК-ВК)

$\text{♩} = 50$ Протяжно
Одна

1) 1. Не так ра - не - нько со - не - чко схо - дить,
Усі
а вже дієв - чи - на по дво - ріє хо(д)ить.

1) 2. хо -

1. Не так раненько
Сонечко сходить,
А вже дівчина
По дворіє ходить.	3. – Не люблю піва,
Зроду [не піла,
Не скажу правду,
Кого любила.]
2. – Чого ти ходиш,
Чого ти нудиш,
Скажи ж по правді,
Кого ти любиш?	4. Люблю медочок,
Він салоденький,
Люблю хлопчину,
Він малоденький.

Зап. 1998 р. Васянович О. О. у с. Мелені Коростенського р-ну Житомирської обл. від гурту.
Транскрипція Єфремової Л. О. № 3 (42). Народні пісні Житомирщини. С. 148. № 107.

239. На воді човен (ОК-ВК)

$\text{♩} = 60$
Одна *Група* *Усі*

1. На во - де чо - вен хві - ля хі - та - с,
*)
ко - зак ді - вчи - ну пра - вду пі - та(є).

1. На воді човен
Хвіля хітає,
Козак дівчину
Правду пітає.	4. – Ой росла, росла
Між родиною,
Приди, серденько,
Вечориною.
2. На воді човен
Вихітується,
Козак дівчину
Випітується.	5. Ой приди, приди,
Не буде кривди,
Як буде кривда,
Я буду винна.
3. – Ой ти, дівчино,
Ой де ти росла,
Ой де ти росла
Така хороша?	6. – Возьму качора,
Пуцу на воду,
Возьму дівчину
До свого роду.

*) Поступово висота співу підвищилася на півтону до Н. (Л. Є.)

Зап. там само. Транскрипція Єфремової Л. О. № 2 (41). Народні пісні Житомирщини. С. 148. № 108.

240. Ходила дєвка (ОК-ВК)

$\text{♩} = 60$ Протяжно
Одна

1. Хо - ди - ла дє - вка по се - но - жа...

Усі

ті, ко - па - ла ло - зу, се - я - ла ро(жу).

1. Ходила дєвка
По сеножа... ті,
Копала лозу,
Сеяла рожу.	3. Хто тебе, рожа,
Поливать бу...де,
Коли дєвчини
Дома не буде?
2. – Ой рожа, рожа,
Що з тебе бу...де,
Хто тебе, рожа,
Поливать буде?	4. Коли дєвчини
Дома не бу...де,
Возьмуть дєвчину
Чужі люде.

Зап. там само. Цікавий зразок обрядової пісні із словоперериванням в кінці кожного рядка, продовженням слова починається наступний рядок мелострофи. (Л. Є.) У нас веснянки називаються точковими. (Прим. зап.) Народні пісні Житомирщини. С. 151. № 113.

241. Ой у городі (ОК-ВК-12)

$\text{♩} = 60$ Протяжно
Одна

1. Ой у го - ро - ді бі - ла гли - на, за що ді - во - чку ма - ти би(ла)? Гу!

Усі

1. Ой у городі
Біла глина,
За що дівочку
Мати била? Гу!
2. За що дівочку
Мати била? –
Щоб на вулицю
Не ходила. Гу!
3. Щоб на вулицю
Не ходила,
Щоб парубочків
Не любила. Гу!

Зап. Завальнюк А. Ф. у с. Острови Овруцького р-ну Житомирської обл. від гурту. Українські літні обряди та пісні. С. 183. № 103.

242. Ти канава (ОК-ВК)

1. Ти ка - на - ва, ти ка - на - ва, ти ка - на - ву - шка ма - я, що па та - біє,
 па ка - на - віє ра - стьот шо - вко - ва тра - ва. 2. Що па е - тай, па тра - віє йіє - хал Ва - нька
 на ка - ніє, йіє - хал Ва - нька на ка - ніє да ми - ла - ше - чки сва - йіє. 4. А я до - ма не би - ла,
 я в га - сті - не чай пи - ла; чай пи - ла, бу - лки йіє - ла, по - за - би - ла, з ким си - діє - ла,
 чай пи - ла, бу - лки йіє - ла, по - за - би - ла, з ким си - діє - ла.

1. Ти канава, ти канава,
 Ти канавушка мая,
 Що па табіє, па канавіє
 Растьот шовкова трава*.

2. Що па етой, па травіє,
 Йієхал Ванька на каніє,
 Йієхал Ванька на каніє,
 Да миласечки свайіє.

3. – Чом, гармошка, не іграєш,
 Развє в тебе тону нет?
 Чом, милашка, не виходиш,
 Развє тебе дома нет?

4. – А я дома не била,
 Я в гастіне чай пила;

Чай пила, булки ієла,
 Позабила, з ким сидієла.

5. Я чай пила з малаком,
 А сидієла з козаком.
 Чай пила з лимонами,
 Проводили з гармонями.

6. Проводила я милого
 До дунаю, до рієки,
 І спросіла в його денєг
 На помаду й на духи.

7. – Ах ти, милочка, душа,
 Без помади хороша.
 В тебе щочки, як малинки,
 Ровно пахнуть, як духи.

Зап. 1985 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Ленінівка (нині с. Сахнівка) Менського р-ну Чернігівської обл. від Марфи Царенко, 1914 р. н. Транскрипція Карпенко С. Ой ти, просо-волоото. С. 80-81.

243. Наварила Стьопа кваші (ОК-В-Каша)

На - ва - ри - ла Стьо - па ква - ші да вси - па - ла ло - ю, са - ма сіє - ла
 на ти - чи - ну, дри - га - є на - го - ю. Ге - (е) - ей, ква - ша я,

* Другу половину кожної строфи співають двічі. (Л. Є.)

кваша бла - го - віє - сна - я, кваша бла - го - віє - сна, в ра - йспо - лком і -
-звіє - сна. Ге - (є) - ей, кваша я, кваша бла - го - віє - сна - я.

1. Наварила Стюпа кваші
Да всипала лою,
Сама сієла на тичину,
Дригає ногою.
Гей, кваша я,

Кваша баговієсна,
Кваша баговієсна,
В райсполком ізвієсна.
Гей, кваша я,
Кваша баговієсна.

Зап. 1985 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Ленінівка (нині с. Сахнівка) Менського р-ну Чернігівської обл. від Єпистині Реус, 1912 р. н. Транскрипція Яценка Л. Ой ти, просо-волоото. С. 71.

244. Лєтїв пївень через ріку (ОК-ВЖ)

♩ = 84 [Прискорюючи] ♩ = 100

1. Лє - тїв пї - вень че - рез рі - ку, ска - зав: - Ка - ка - рі - ку. Ска - зав: - Ка - ка - рі - ку.

1. Лєтїв пївень через ріку,
Сказав*: - Какаріку. (2)

2. Бодай нашїм паробочкам
Карости довіку. (2)

3. Не рїдка, не густа,
Як кора товста. (2)

4. Сокїрою не врубатї,
Стругом не встругатї.

Зап. 1928 р. Харків В. у с. Макишин Чернігівської окр. (нині Городнянського р-ну Чернігівської обл.) від Шуруб Олександрї, 22 р. Весновая. (В. Х.) Іваницький А.І. Хрестоматія. С. 79. № 4.

245. Ой у лісі (ОК-ВЖ)

♩ = 126

1. Ой у лі - сі на о - рі - сі со - ва во - ду пи - ла,
ой там ма - ти сво - го си - на ко - ро - ми - слом би - ла.

1. Ой у лісі
На орісі
Сова воду пила,
Ой там мати
Свого сина
Коромислом била.

2. - Ой ти, син,
Ти муй син,
Да трохи покайся,

Да на тую
Да дівчину
Да й не заліцяйся.

3. Ой на туй же
Да дівчині
Нї стану, нї зросту:
До церкви йде,
Воші б'є,
Чухмарить коросту.

* Крикнув.

Зап. 1927 р. Коросташ М. Б. у с. Глібівка Київської окр. Київської обл. (нині Вишгородського р-ну Київської обл.) від Марти Єрко, 20 р. Народні пісні Київщини. С. 114-115. № 127.

246. Чому хата не білая (ОК-ВЖ)

$\text{♩} = 112$

1. Чо - му ха - та не бі - ла - я, бо тим, що бу - до - ва.

Чо - му дієв - ка не хо - ро - ша, бо тим, що й у - бо - га.

1. Чому хата не білая,
Бо тим, що будова.
Чому дієвка не хороша,
Бо тим, що й убога.	5. Чужі милі чорнобриві,
А муй іще краший,
Ой де пойдеш, де пойдеш,
Пошли, Боже, щастя.
2. – Хоть я вбога й убогенька,
Да батькова дочка.
Ой не смійся, чортов сину,
Із білого личка.	6. Чи це той двур, що милий муй,
Що сива кобила:
Шкуру злупив, жупан пошив,
Щоб я полюбила.
3. Моє личко, як яблучко,
Бровки, – як шнурочок,
Ой вийду я на ставочок,
Пушу голосочок.	7. Жупанина по куліна,
Пуд'язався валом:
Десь муй милий чорнобривий
У Києві паном.
4. Перекину відеречко
Через озеречко...
Я ж думала, чужі милі,
Аж моє сердечко.	8. Жупанина подереться,
А вал перерветься,
Таки тобі, чортов сину,
Все панство минеться.

Зап. 1927 р. Коросташ М. Б. у с. Глібівка Київської окр. Київської обл. (нині Вишгородського р-ну Київської обл.) від Димерчанки. Народні пісні Київщини. С. 115. № 128.

247. Що й у поліє карита (ОК-ВЖ-02+01-ЛК-06)

Одна

1. Що й у по - ліє ка - ри - та, що й у по - ліє

Усі

ка - ри - та, по - вна во - ди на - ли - та, на - ли - та.

1. Що й у поліє карита,
Повна води налита, налита*.	3. Що й не випив, сколотив,
А козак до дієвчини говорив.
2. Ой там орел воду пив,
Та й не випив, сколотив, сколотив.	4. – Ой дієвчино, чия ти?
Чи вийдеш ти звечора гуляти?

*Кожен рядок співають двічі. (Л. Є.)

5. – А я дочка попава,
Гуляти я звечора готова.

6. – А я в батька один син,
Гуляв би звечора, нема з ким.

Зап. 1985 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. с. Сахнівка Менського р-ну Чернігівської обл. від Наді Магули, 1919 р. н., Олени Радич, 1926 р. н., Жені Радченко, 1937 р. н., Марфи Царенко, 1914 р. н. Транскрипція Яценка Л. Ой ти, просо-волоото. С. 82.

248. Що в городі корито (ОК-ВЖ-02=ВР-02а)

1. Що в го - ро - ді ко - ри - то, по - вне во - ди на - ли - то, да
ох, лю - лі, ох, да лю - лі, по - вне во - ди на - ли - то.
1)
мо - ло - дця.

1. Що в городі корито,
Повне води налито,
Да ой, люлі, ой* да люлі,
Повне води налито**.

2. Ой там орел воду пив,
Усю воду сколотив.

3. Усю воду сколотив,
Парень дівці говорив:

4. – Не йди, дівко, за вдовця,
А жди мене, молодця.

5. – Я удовцю угожу, –
Постіль білу постелю,

6. Постіль білу постелю,
Під голову каменю;

7. Під голову каменю,
А під спину шупшину;

8. А під спину шупшину,
А під ноги крапиву.

9. Камень буде муляти,
А шупшина – колоти;

10. А шупшина – колоти,
А крапива – жарити.

Зап. 1913 р. Мишастий М. А. у с. Блестова Менського р-ну Чернігівської обл. від гурту хлопців та дівчат. Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 126. № 112.

249. Ой в городі (ОК-ВР)

1. Ой в го - ро - ді на ко - ло - ді тай ко - ло - десь во - ди по - вен.
2. Во - ди по - вен... І - де мо - я ма - ти во - ди бра - ти.

*Різночитання. (Л. Є.)

**Таким чином розспівують кожен строфу пісні. (Л. Є.)

3. Во - ди бра - ти... Да з по - вне - ньки - ми ві - де - ря - (а) - ми.

1. Ой в городі
На колоді
Та й колодець
Води повен.

3. Води брати...
Да з повненькими
Відерцями.

2. Води повен...
Іде моя мати
Води брати.

Зап. 30.06 1981 р. Іваницький А. І. у с. Луб'янка Поліського р-ну Київської обл. від Варвари Лаврінівни Костюченко, 88 р. Транскрипція Тетяни Лісничик. Іваницький А. І. Хрестоматія. С. 81-82. № 7.

250. Ой у лузі, лузі (ОК-ВР)

$\text{♩} = 100$ Помірно

1) Ой у лу - зі, в лу - зі зе - ле - на тра - ва,
2) за хо - ро - шім му - жем жі - нка мо - ло - да.
3) 4) 5)

1) 2) 3) 4) 5)
2, 6. Жі - нка мо - ло - да

*) Початкові вісімки співачка виконувала трохи швидше, поспіхом, майже як шістнадцяті. (Л. Є.)

1. Ой у лузі, лузі
Зелена трава,
За хорішим мужем
Жінка молода.

4. – Ой давно, давно я
В татуся була,
Вже моя стежечка
Терном заросла.

2. За хорішим мужем
Жінка молода,
Шие вона шубу
З чорного бобра.

5. Ой не так же терном,
Як терніною,
Де я походила
Та й дівчиною.

3. Шие вона, шие
Й вішивається,
До свого татуся
Вібірається.

6. Де я походила,
Ходить не буду,
Кого я любила,
Любіть не буду.

Зап. 2012 р. Єфремова Л. О. у с. Чоповичі Малинського р-ну Житомирської обл. від Старченко Н. В. "После паски виходили на дорогу, забивали колка на дорозі. І туди збиралися хлопці й дівчата. Хлопці приходили, грали, а дівчата співали весняние пісні, точкові називалися. Співали на два й на три голоси". (Прим. вик.) Народні пісні Житомирщини. С. 153. № 117.

251. Зелена, зелена (ОК-ВР)

Помірно

1. Зе - ле - на, зе - ле - на у лу - зіє тра - ва.
 Чо - го ж ва - на зе - ле - на? Бо на йуїї ва - да.
 Зе - ле - на, зе - ле - на у лу - зіє тра - ва.
 Чо - го ж ва - на зе - ле - на? Бо на йуїї ва - да.

1. Зелена, зелена
 У лузіє трава.
 Чого ж вана зелена?
 Бо на йуїї вада*.

2. Молода, молода
 У мужа жена.
 Чого ж вана молода?
 Бо жить весела.

3. Скучно мніє, досадна,
 На улици не йду,
 Скучила, не бачила,
 Кого віерна люблю.

4. Я ж па табіє, травачка,
 Не нахадилась,
 Я ж на тебе, миленький,
 Не надивилась.

5. Травка-муравка,
 Зелененький лужок,
 Я ж па табіє скучила,
 Миленький дружок.

6. Скучно мніє, досадна,
 На улици не йду,
 Скучила, не бачила,
 Кого віерна люблю.

Зап. 1986 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Сахнівка Менського р-ну Чернігівської обл. від Аксині Бугай, 1929 р. н. та Марфи Титенок, 1914 р. н. Транскрипція Ященко Л. Ой ти, просо-волото. С. 70.

252. Не стой, вербо, над водою (ОК-ВР)

$\text{♩} = 132$ [Вільно]
 Одна

1. Не стой, ве - рбо, над во - до - ю,
 хо - ло - дна во - да пуд то - бо - ю. Уї!

*Кожну строфу співають двічі. (Л. Є.)

1. Не стой, вербо, над водою,
Холодна вода пуд тобою. Уй!

2. Ой не пете, не варити,
Только нелюба йотравити.

Зап. у липні 1982 р. Іваницький А. І. у с. Луб'янка Поліського р-ну Київської обл. від Галецької Фені Янківни, 56 р., Степанчук Ольги Макарівни, 68 р., Дяковської Варвари Ісаківни, 54 р. Іваницький А. І. Хрестоматія. С. 78-79. № 3.

253. Ой малая пташка (ОК-ВР)

$\text{♩} = 200$ Хутенько
1)

1. Ой ма - ла - я пта - шка, по - дле - ти під не - бо,
ой ра - но, ра - но, по - дле - ти під не(бо). Гу!

2. По - дле - ти під

1. Ой малая пташка,
Подлети під небо,
Ой рано, рано,
Подлети під небо. Гу!*

2. Подлети під небо
Та й послухай Бога,

3. Та й послухай Бога,
Ой що Бог говоре,

4. Ой що Бог говоре,
Усю правду творе.

5. А Бог сина жене,
Іллі дочку д'дає.

6. Бог із радощами,
Ілля з жалощами.

7. Коли жалкувати –
Було б не д'давати,

8. Було б не д'давати,
При собі держати.

Зап. 1981 р. Дубравін В. В. у с. Бирине Новгород-Сіверського р-ну Чернігівської обл. від Картак М. І. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 67.

254. Ой мамочко (ОК-ВБ-01)

Жваво

1. – Ой ма - мо - чко, що ра - бить, ки - нув ми - ле - нький лю - бить?
Гей, ох, о - хо - хох, ки - нув ми - ле - нький лю - бить!

*Таким чином розспівують кожен строфу пісні. (Л. Є.)

1. – Ой мамочко,
Що рабить,
Кинув миленький
Любить?
Гей, ох, о-хо-хох,
Кинув миленький
Любить!*
2. – Іди, доню,
До гаю,
Шукай зіелле
Розмаю.
3. – Я ж розмаю
Не знаю,
Кого стрієну –
Питаю.
4. Ще й до гаю
Не дійшла,
Розмай-зіеллячко
Найшла.
5. З-пуд білого
Камієнне
Накапала
Карієнне
6. Та й помила
На річціє,
Висушила
На руціє,
7. Висушила
На руціє,
Істопила
В малаціє.
8. Розмай-зіелле
Ще кипить,
А вже миленький
Летить.
9. – Ой що ж тебе
Принесло,
А чи човен,
Чи весло?
10. – Ой не човен,
Не весло,
А є в мене
Сієрий куїнь.
11. Ой є в мене
Сієрий куїнь,
Бо ти мая,
А я твуйй.
12. Ой ти, дєва,
Дієвачка,
Нащо ж вариш
Зієллячка?

Зап. 1985 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Сахнівка Менського р-ну Чернігівської обл. від Н. Магу-
ли, О. Радич, Є. Реус, М. Царенко. Транскрипція Ященка Л. Ой ти, просо-волоото. С. 78.

255. Ой хвалиласе (ОК-ВЩ-01)

Поволі

Одна *Усі*

1. Ой хва - ли - ла се, ви - хва - ля - ла - се

біє - ла - я бе - ре - за. Гу!

Вар. *Одна* *Усі*

Ой хва - ли - ла - ся - е, ви - хва - ля - ла - се, іх

бі - ла - я бе - ре - за. Гу!

* Таким чином розспівують кожену строфу пісні. (Л. Є.)

1. Ой хвалиласе,
Вихвалялися
Білая береза. Гу!	5. Ой хвалиласе,
Вихвалялися
Молода Оленка. Гу!
2. – На меніє кора (2)
Біела да до кореня. Гу!	6. – Що в мене коса (2)
Руса да до посса. Гу!
3. Що в мене гієллє (2)
Тонке да високе. Гу!	7. Що в мене личко (2)
Біеле да рум'яне. Гу!
4. Що в мене листє (2)
Дрієбне да зелене. Гу!	8. Що в мене слієвце (2)
Вієрне та кохане. Гу!

Зап. 1985 р. там само. Транскрипція Ященка Л. Ой ти, просо-волото. С. 76. Вар. зап. 1987 р. вони ж у с. Лугове Менського р-ну Чернігівської обл. Транскрипція Карапати О. Клен було, чим не дерево. С. 202-203. Вміщено серед весільних. (Л. Є.)

256. По горє, по скалє (Постова)

$\text{♩} = 80$ Помірно

Одна

Дві

1)

1. По го - ре, по ска - ле сам Го - сподь по - хо - див,

Усі

сам Го - сподь по - хо - див, слі - зо - чка - мі по - слі - дів.

1*)

1)

3, 5-6. ра - нні - ми ро - са - мі 4, 9-10. не по - слу - ша - ли

*) У третій строфі вже відбулося підвищення співу на півтону. (Л. Є.)

1. По горє, по скалє
Сам Господь походів,
Сам Господь походів,
Слізочками послідів*.	5. А одна й удова
Розворотліва була,
Нагочіла води
З-под крутої горі.
2. Слізочками послідів,
Райській сад посадів
Да й наказував вдовам
Заповідовать садам:	6. З-под крутої горі
Потекли ручаї,
А по тих ручаях
Аж три анголи ідуть.
3. – Полівайте сади
Ранніми росамі,
Ранніми росамі,
Гарячими сльозамі.	7. Аж три анголи ідуть,
За собою душу ведуть,
За собою душу ведуть
Да й розпрашивають:
4. Молоді вдови
Не послушали,
Вони райські сади
Повисушували.	8. – Ой чого ж ти, душа,
До нас в рай не зайшла,
Ой чого ж ти, душа,
Мимо раю пройшла?

* Другу половину кожної строфи співають двічі. (Л. Є.)

9. А у нашому раю
Жити весело,
Жити весело,
Тільки некому.

11. Колокольчікі б'ють,
Да все звонкіє,
Херувіми поють
Всьо тіхонькіє.

10. А у нашому раю
Цвітуть травкі,
Цвітуть травкі,
Поють пташкі.

12. Алілуя, (3)
Слава Богу*!

Зап. 2 вересня 2015 р. Єфремова Л. О., Яринчина О. М., Белобородова Д. О. у с. Велика Бугаївка Васильківського р-ну Київської обл. від переселенців з с. Луб'янка Поліського р-ну вид Лозиченко В. І., Ткаченко Г. Д. (виводить), Диченко М. С., Шевченко Н. М. (заспівує), Безверхої Г. І., Сокирко В. М. Транскрипція Єфремової Л. О. Співають на Трійцю. Неділя зелена пройшла, починається піст. (Прим. вик.) Народні пісні Київщини. С. 95-96. № 101.

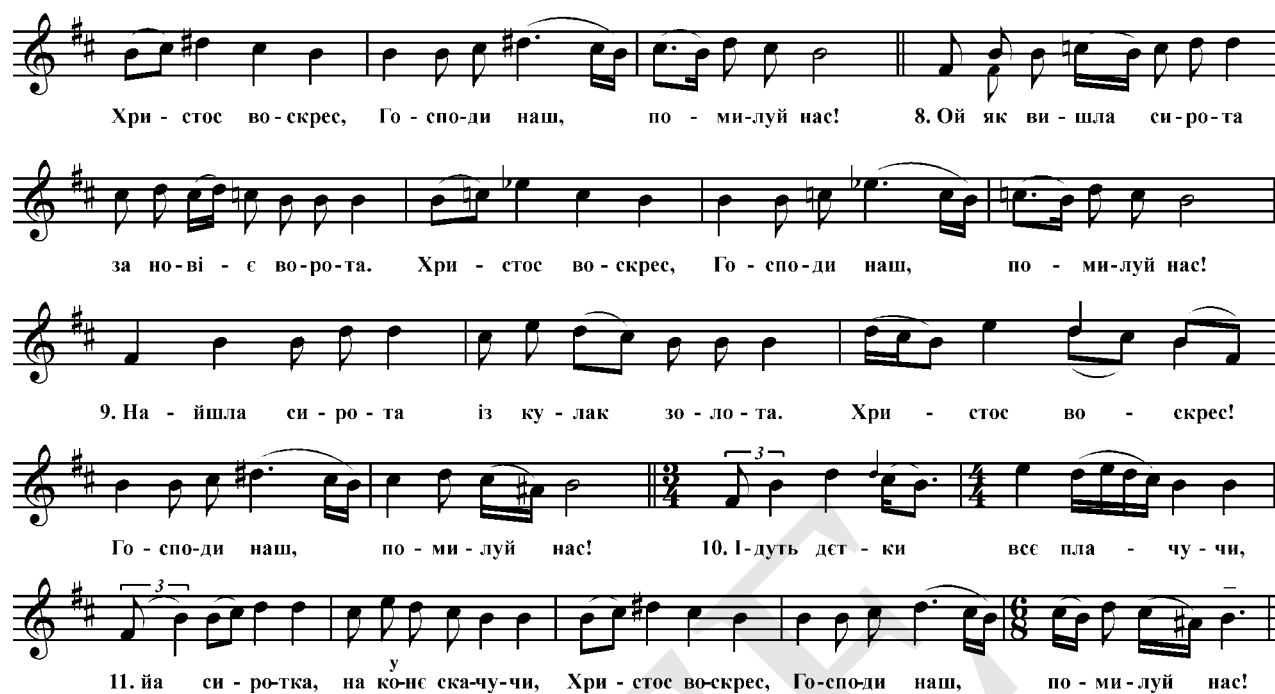
257. Була в бабкі (Волочевна**)

[Швидко, але не дуже]

1. Бу-ла в ба - бкі ку - рка ра-бе-нька, Хри - стос во - скрес,
Го - спо-ди наш, по - ми-луй нас! 2. На - не-сла ба - бці ко - ро - бещ я - ець,
Хри - стос во - скрес, Го - спо-ди наш, по - ми-луй нас! 3. При - шли до ба - бки
во - ло - чо - бни - чки, Хри - стос во - скрес, Го - спо - ди наш,
по - ми-луй нас! 4. По-да - ва-ла ба - бка всім по я - є - чку. Хри - стос во - скрес,
Го - спо - ди наш, 5. Б'є - дно - му си - ро - те лу - шу-па - є - чку,
Хри - стос во - скрес, Го - спо - ди наш, по - ми - луй нас!
6. І - дуть де - тки вес ска - чу - чи, 7. а си - ро - тка то йде пла - чу - чи.

*В кінці уповільнюють темп. (Л. Є.)

**В с. Ліпнікі кажуть "Молочовне". (М. Г.)

Хри - стос во - скрес, Го - спо-ди наш, по - ми-луй нас! 8. Ой як ви - шла си-ро-та
за но-ві - с во-ро-та. Хри - стос во - скрес, Го - спо-ди наш, по - ми-луй нас!
9. На - йшла си - ро - та із ку - лак зо - ло - та. Хри - стос во - скрес!
Го - спо-ди наш, по - ми - луй нас! 10. І-дуть дєт - ки все пла - чу - чи,
11. Йа си - ротка, на ко-нє ска-чу-чи, Хри - стос во-скрес, Го-спо-ди наш, по - ми - луй нас!

1. Була в бабці
Курка рабенька,
Христос воскрес,
Господи наш
Помилуй нас!*

2. Нанесла бабці
Коробець яєць,

3. Прийшли до бабці
Волочобнички.

4. Подавала бабка
Всім по яєчку,

5. Б'єдному сиротє
Лушупаєчку,

6. Ідуть дєтки
Все скачучи,

7. А сиротка
То йде плачучи.

8. Ой як вишла сирота
За новіє ворота,

9. Найшла сирота
Із кулак золота.

10. Ідуть дєтки
Все плачучи,

11. Йа сиротка
На ко-нє скачучи.

Діти на Великдень ходять по своїх близьких бабах, тьотках, хресних батьках і матерях. Несуть вони пирожок і 3-4 яєчка. Родина бере це все, а дітям кладе більше, ніж вони принесли. Волочєбну пісню співають старі люде – діти не співали.

Зап. Гайдай М. П. у м. Лугини на Овруччині (нині Лугинський р-н Житомирської обл.) від Ганни Нечіпоровни Марченко, 55 р. Українські народні пісні в записах Михайла Гайдая. С. 45-46. № 36; Український обрядовий фольклор західних земель. С. 273-275, № 207.

* Рефрен виконують майже після кожного рядка пісні.

Літні календарно-обрядові пісні

Перехід весни в літо знаменувався святкуванням русалій. Русальний (кличальний) тиждень, який ще називали “зелені свята” у зв’язку із культом рослинності та померлих предків, був тісно пов’язаний з Трійцею¹. Тому й пісні, що виконували цього часу називали переважно русальними, іноді троїцькими, а на кордоні з Білоруссю – гряними, пов’язаними з зеленню (зелений – green англійською та ідиш, grün німецькою, groen нідерландською). На межі з Росією продовжують побутування семицькі пісні. Семик відзначали на сьомий четвер після Великодня, за три дні до Трійці (або перший четвер після Трійці) й називали його Русалчин (Мавський) Великдень або Трійця померлих наглою смертю, зокрема, потопельників. Незважаючи на календарну близькість і тематично-стильові перехрещення, є певні відміни між пісенними блоками, що супроводжують ці свята.

Культовими для цього тижня були рослинність, зелень, зілля (“Пад березаю”, № 260, “А в полі береза”, № 266, “Піду по зельє, й аж поле зяє”, № 258), яким прикрашали обійстя, та вода (“Ой лелей, вада”, “Лелєла вада, лелєла”², №№ 260-261) в піснях з родинно-побутовими сюжетами (№№ 258-259, 260-261). Особливу роль на Трійцю відіграла береза, під якою дівчата вели танки, вили вінки (№ 260, 263-264). Троїцькі пісні зафіксовані В. Дубравіними переважно на території Сумщини (№№ 263-265).

Найбільшою конкретикою серед усіх цих пісень відрізняються русальні пісні, пов’язані з прадавнім культом русалок, що збереглися

¹Квітка К. Русальні пісні. Квітка К. В. Вибрані статті/упоряд., передмова та комент. А. І. Іваницького. Київ: Муз. Україна, 1985. Ч. 1. С. 42.

²Народні пісні Чернігівщини (з колекцій збирачів фольклору)/упоряд. та вступ. статті Л. О. Єфремової; НАН України, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського. Київ: Логос, 2015. С. 131-132, № 123.

й до нашого часу, переважно на Чернігівському та Київському Поліссі. Завдяки давньому язичницькому корінню та своєрідності святкування, русалії привертала увагу багатьох дослідників, зокрема й етномузикологів, фольклористів та аматорів. Не випадково, саме записи русальних пісень рясніють примітками збирачів, які прагнули досягнути сутність цього надзвичайно цікавого явища, що побутує на українсько-білоруско-російському пограниччі.

Записуванню та дослідженню русальних пісень у першій половині ХХ ст. особливу увагу приділяли співробітники Кабінету музичної етнографії ВУАН: К. В. Квітка, М. П. Гайдай, В. Й. Харків. Значну кількість русальних пісень із докладною нотацією та величезною увагою до їхніх мовних особливостей зафіксував В. Харків 1928 р. у с. Макишин (нині Городнянського району Чернігівської області). Частину цих записів опубліковано у збірці “Ігри та пісні”, одному з перших томів серії “Українська народна творчість”³ та пізніше А. Іваницьким у його “Хрестоматії з українського музичного фольклору”⁴. У 1939 р. М. П. Гайдай майстерно записав русальні пісні у селах Хоробичі та Хотивля того ж Городнянського району, опубліковані у вже згадуваній збірці “Українські народні пісні в записах Михайла Гайдая” (2010). Кілька варіантів зафіксували також В. Коновал, а пізніше О. Правдюк та учасники експедиції ІМФЕ 2010 р.

³Ігри та пісні. Весняно-літня поезія трудового року / упоряд., передмова та примітки О. І. Дея. Нотний мат. упоряд. А. І. Гуменюк. Відп. ред. М. Т. Рильський. Київ: Вид-во АН УРСР, 1963.

⁴Іваницький А. І. Хрестоматія з українського музичного фольклору (з поясненнями та коментарями). Навчальний посібник для вищих навчальних закладів культури і мистецтв I-IV рівнів акредитації. Вінниця: Нова книга, 2008.

У примітці до варіантів пісні “А в полі береза”⁵ та “Пад березаю” М. П. Гайдай зауважував щодо походження іншої назви русальних пісень: “На Чернігівському прикордонні з Білоруссю ці пісні називали «гряние», «гряние пісні», як і в Білорусі”.⁶ Як приклад, можна навести пісню “На греной неделі русалки седелі” у запису М. П. Гайдая⁷ (№ 337).

Русальні пісні можна поділити на суто русальні, в яких йдеться саме про русалок, та принагідні, що співають на русальному тижні, але мають переважно родинно-побутовий зміст та запозичені – пісні, розповсюджені як родинно-побутові тощо. Навіть суто русальні пісні часом виконують у іншому календарно-обрядовому контексті. Так, записуючи у Макишині пісню “Паведу я русалочку”, В. Харків зазначає, що це пісня “Жнівська (петрівська)” (№ 274).

У піснях дівчата до русалок звертались плесканням у долоні (№ 262). У гряних піснях з серединним рефреном “Ой рано, рано” з Чернігівщини русалки випрошували у дівчат одяг (№№ 266-268). У записах з Київщини русалок просили не приходити у сни (№ 269-271). У більшості ж записів цих пісень з Київського Полісся та північного заходу Чернігівщини русалок виводили по полю, щоб вони не ламали житні колоски (“В полі русалку ваділі”)⁸ та проводжали в понеділок після русального тижня⁹, посипаючи дорогу м’ятою, щоб вони не вертались (№ 266, 269-276).

Про це йдеться у варіантах найбільш розповсюдженій на тему проводів русалок пісні “Проведу я свою русалочку” (“Проведемо русалочку до бору”) (ОК-РП-01) з північної Київщини та Чернігівщини. Зазвичай русалки виходили з води річок та озер неодягненими, тож у варіантах пісні, записаної М. П. Гай-

даєм у Городнянському районі на Чернігівщині, вони, гойдаючись на гілках беріз, просили у дівчат сорочки¹⁰ (№№ 267-268). У варіанті, записаному у Щорсівському (нині Сновському) районі О. Правдюком (№ 266) русалки випрошували сорочки у хлопців, а у дівчат – спіднички¹¹. Характерною рисою цих записів є наявність в них серединного рефрену “Ой рано, рано” (“Рана, рана”, №№ 266-268).

Загалом у численних варіантах пісні на тему проводів русалок йдеться про те, що дівчина (дівчата) проводить (проводжають) русалку до бору, у зелену діброву, а сама вертається додому¹² до матері або в свекрову комору (№№ 270-273). У варіантах з Київщини дівчата обдаровують русалок зіллям та вінками, щоб вони не приходили уві сні¹³ (№№ 269-271), посипають дорогу м’ятою, щоб русалки (не) вертались¹⁴ (№ 269). У записах В. Дубравіна з Ріпкинського району дівчина повертається додому, щоб звити вінок для капусту з метою поліпшити врожай¹⁵ (№ 275).

Складочислення у варіантах цієї пісні на тему проводів русалок та інших русальних досить нестійке. Найчастіше основою строфи є основний шестискладовик та завершальний три-чотирискладовик, який часто повторюється (“через бор, через бор”, “в татков двор, в татков двор”). Наспиви також варіюються у широких межах – від контрастно-інтонаційного (як у весільних та петрівчаних піснях) до формульного напівречитативного у діапазоні мажорного (зрідка мінорного) трихорда або тетрахорда, часто з початковою або середньою субквартою. Строфа часто закінчується протягненим звуком, який переходить у вищий регістр з вигуком “У!” або “Ту!” Перехід у вищий та повернення у нижчий регістр

⁵Українські народні пісні в записах Михайла Гайдая / голов. ред. Г. А. Скрипник ; наук. ред. і упоряд. М. М. Гайдай ; НАНУ. ІМФЕ ім. М. Т. Рильського. Київ, 2010. С. 36-37. № 24.

⁶Там само. С. 275.

⁷Там само. С. 37, № 25.

⁸Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 130-131. № 120-121.

⁹Іваницький А. І. Український музичний фольклор / Підручник, вид. 3-є, допрацьоване. Вінниця: Нова книга, 2004. С. 69.

¹⁰Українські народні пісні в записах Михайла Гайдая. С. 36-37, №№ 24-25.

¹¹Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 128-130, №№ 118-119.

¹²Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 73; Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 128, №№ 116 var., 117.

¹³Іваницький А. І. Хрестоматія. С. 115, № 2 та моя розшифровка.

¹⁴Народні пісні Київщини. С. 116, № 131.

¹⁵Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 72-73.

супроводжується глісандуючим злетом та зісковзуванням. У гуртовому співі переважає гетерофонна фактура з бурдоном у нижньому голосі¹⁶, внаслідок чого утворюються різні інтервали, зокрема й терпкі секундові звучання. При цьому верхній голос виконує переважно одна виводчиця, решта – басують.

Урізноманітнює русальні наспіви ритміка вірша та відповідно – наспіву. Серед наявних записів можна виділити кілька основних ритмічних типів із різними варіаціями:

1. Трисегментна структура з основних чотирискладовиків 4+4+4 та ритмікою 1111 1111 1124 у наспіві (варіант – 1111 1124 1124). Обидві ритмічні типи характерні для веснянок, петрівчаних та жнивних пісень¹⁷.

2. Рефренний тип русальних пісень з серединним рефреном “Ой рано, рано” та основним шестискладовиком 112112.

3. Пісенний тип притаманний гряним пісням.

Серед русальних пісень мало принагідних на відміну від гряних та троїцьких, які представлені саме такими зразками. Деякі гряні пісні віддалено нагадують колядки з перерахуванням дійових осіб та приспівом, як от у пісні “Ой, була в матці да й одна дочка” (до дочки прийшло свататися троє сватачів) у давніх записах з Городнянського району на Чернігівщині¹⁸ (№ 278). Деякі з них безперечно належать до колядок, як от пісня “Ой десь ти, рожа”, записана як русальна, за мелодикою та вербальним текстом є варіантом поліської колядки “Чом ти, роженько” (ОК-КЩ-16, № 138).

Частина гряних пісень має баладний сюжет. Постає питання, чи ці балади мають обрядове походження? Чи їх виконують як принагідні під час календарних свят? До цих пісень належать: “Маті синочку да порадила” з баладним текстом про свекруху-отруйницю (14-БР-04, № 279) та фрагмент балади “За-

¹⁶Іваницький А. І. Хрестоматія. С. 114, № 1.

¹⁷Єфремова Л. О. Частотний каталог українського пісенного фольклору. В трьох частинах. Ч. 3. Показчики. Київ : Наук. думка, 2011. С. 262, 270.

¹⁸Українські народні пісні в записах Михайла Гайдая. С. 38-39, № 27; Ігри та пісні. С. 315 (текст), с. 557 (мел.), № 139; Іваницький А. І. Хрестоматія. С. 118, № 5.

катілось за сонейко” (10-БК-06)¹⁹ (№ 280). У варіантах гряної пісні “В саду вішенька развіаєца” в записах В. Харкова та Дубравіних, яку співають (за приміткою В. Харкова) тоді, коли починають розвиватися вишні²⁰ (№№ 281-282) знаходимо військові мотиви. Водночас вони переплітаються зі змістом вербального тексту та ритмікою 11211 з варіантами пісні із загальною назвою “Стріла”²¹ (№№ 283-284), яку записували то як веснянку, то як гряну про солдата (добра молодця, який збирається на війну), і яку можна вважати прообразом соціально-побутової балади про три сестриці-жалібниці.

Зустрічаємо також і побутові тексти, як от у пісні “Па марю, марю” з начебто нелогічним сюжетом: вдова пише листи до милого із запитанням – чи заміж іти, чи його чекати²². Мелодія пісні заснована на ритмоформулі 11211 (№ 277). Більшість гряних пісень записано В. Й. Харковим та М. П. Гайдаєм на початку ХХ ст.

Деякі гряні пісні мають приспиви: “Луги ж мої ви зельонія” в пісні “Маті синочку да порадила”, “Громко, голосно земля стугніла” в пісні “Ой була в матці да й одна дочка”, “Хялелю” в пісні “В саду вішенька” (№№ 281). Основний п’ятискладовик, переважно у піснях з приспівом або без них (“Па марю, марю”) розспівано у ритмі 11211, докладно досліджений І. Земцовським на матеріалі російських пісень. Це третій пісенний тип, іноді з прикінцевим рефреном та основним п’ятискладовиком 11211, характерним для найдавніших обрядових пісень: веснянок та пісень породіллі, названим І. Земцовським “російським п’ятискладовиком”²³, точніше прадавнім

¹⁹Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 133-134, №№ 126-127.

²⁰Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 132-133, № 124; Іваницький А. І. Хрестоматія. С. 120-121, № 8.

²¹Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 69-70; Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 135, № 128; Обрядові пісні Слобожанщини. С. 174-175.

²²Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 132, № 124.

²³Земцовский И. По следам веснянки из фортепианного концерта П. Чайковского. Ист. морфология нар. песни: Исследование. Ленинград: Музыка, 1987.

східнослов'янським, оскільки він притаманний також низці українських обрядових пісень.

Для багатоголосного виконання грянних пісень притаманна гетерофонія бурдонного типу, завершення строф на протягнутих звуках та високих фальцетних звуках типу гуканки, вузький діапазон звучання – мажорний (або мінорний) трихорд або тетрахорд з субквартою. Незважаючи на досить широке розмаїття сюжетів грянних пісень, всі вони мають подібний наспів, що розпочинається з субкварти, яка потім неодноразово перемежається з гетерофонним формульним інтонуванням в межах основного трихорду. До того ж часте використання п'ятискладовика 11211 відбиває своєрідний тип фольклорного мислення у грянних піснях. Тому важко погодитися з дослідниками, що русальні та грянні пісні – різні назви одного явища. Це дві окремі субкультури: зеленого тижня та вшанування померлих, які збігаються у часі.

У стильовому плані близькі до грянних семицькі пісні, пов'язані із святкуванням семику – сьомий четвер після весняного повного місяця (або Паски), які побутують переважно на кордоні з Росією. В семик прикрашали зеленню житла, завивали берізку та вінки, ворожили, кидаючи вінки у воду. Під березою влаштовували обрядову трапезу. Пісні на семик різноманітного змісту, пов'язаного з рослинністю, співали на Чернігівщині (“Пад березаю” з приспівом “Ой лелей, вада кала горада”²⁴, № 260) та Сумщині (“Ой зав'єм вінки”, “Як зав'ю вінки”, №№ 263-264)²⁵. На півночі Чернігівщини зафіксовано пісню баладного типу “Не рубай мене, брате” (брат хоче зарубати сестру, вона просить обсадити її могилу зіллям) то як русальну, то як купальську²⁶ (№ 285).

Деякі грянні пісні мають тексти купальських пісень “Іграла зоречка, іграла” (ОК-КП-09,

²³Земцовский И. По следам веснянки из фортепианного концерта П. Чайковского.

²⁴Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 131, № 122.

²⁵Пісні Сумщини. С. 160-162; Обрядові пісні Слобожанщини. С. 172.

²⁶Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 75-76; Ой ти, просо-волото. С. 85.

№ 286) та “Ой барку, барку, прібарку” (ОК-КП-10, № 288)²⁷ в записах В. Й. Харкова з с. Макишин Городнянського району на Чернігівщині, що можна пояснити календарною близькістю купальських свят до русального тижня. Близький до купальського приспів “Йвашу, гу!” має троїцька пісня “Хміль на тичину навивається”²⁸ (№ 291).

На півночі Житомирщини записано кілька пісень весняно-літньої атрибуції, час виконання й жанрову приналежність яких різні записувачі та виконавці трактують по-різному. До таких творів належать пісні, що виконують то як веснянки, то як купальські (купальсько-веснянкові – КВ). До них належать варіанти пісень “Ой кину я кладку” (ОК-КВ-04)²⁹ (№ 292), “Пора тобі, вербицю, розвисься” (ОК-КВ-05, пора вербиці розвисься, пора парубку жениться, № 293)³⁰, визначеної М. Гайдаєм як клечальна. Один з варіантів пісні “Скаче жабка” (ОК-КВ-07, парубок хоче загнудати жабку, щоб їхати до милої) віднесено до петрівчаних³¹ (№ 294), другий – контаміновано з купальською піснею про відьму³² (№ 295).

Одним з найяскравіших календарних обрядових дій було свято Івана Купала, яке відбувалося зазвичай поза селом, часто на березі річки й супроводжувалось співом купальських пісень, іноді сповнених містикою (про відьом та чарівниць, №№ 295-298), й магічними обрядами. Водночас традиція купальського співу певним чином роз'єднує ре-

²⁷Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 136. №№ 129-130; Іваницький А.І. Хрестоматія. С. 116-117. № 3.

²⁸Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 137. № 137.

²⁹Народні пісні Житомирщини. С. 155. № 121.

³⁰Народні пісні Житомирщини. С. 157. № 124, тут пісню визначено як клечальну, яку співають на зелені свята; Український обрядовий фольклор західних земель. С. 288-289. № 219.

³¹Народні пісні Житомирщини. С. 161. № 130.

³²Завальнюк А. Ф. Українські літні обряди та пісні : Навчальний посібник з музичного фольклору та етнографії для вчителів загальноосвітніх шкіл, студентів вищих педагогічних і музичних закладів освіти. Вінниця: Нова книга, 2008. С. 196. № 118.

гіон Центрального та Східного Полісся наявними значними розбіжностями. Так, купальські пісні Житомирського Полісся близькі до подільсько-волинської традиції, на Київському Поліссі вони майже не побутують, а чернігівсько-сумські записи належать до цілком відмінної культури купальського співу.

На Житомирщині купальські пісні виконують з основними купальськими наспівами. Це варіанти розповсюдженої купальської пісні про підготовку молоді до весілля дівчини, яку символізує ластівка “Ой на Івана Купайлечка” (ОК-КП-01 та 03, купалася ластівочка, на бережечку сушилася, дівчина журилася, що рушників не напярала, а вже хлопчину сподобала, № 300) зі складочисленням (5+4)2 та ритмікою мелострофи 11121 1212. Цікаво, що цю ж пісню на Сумщині зафіксував В. Дубравін³³ (№ 301).

З цим же наспівом на Житомирщині виконують варіанти пісні з Лугинського та Овруцького районів “Ой на Купайла огонь горить” (“Ой чия мати чаровниця”, ОК-КП-04, № 298) про нерідну матір, яка не пускає дочку погуляти³⁴. Купальські свята й супроводжуючі їх пісні сповнені утаємниченості, образів потойбіччя, чаклування та ворожінь. У пісні “Ой чия мати чаровниця” в запису М. Гайдая мати-чарівниця летить чарувати чужих дочок (№ 298). У пісні “Вчора Купайло, сьогодні Йван” чорт кидає відьму через баркан, щоб не доїла чужих корів (“На Івана Купального”) та не кусала телят³⁵ (№№ 295-297, 326). У пісні відьма скаче через купальське дерево (№ 312). Світлі образи молоді, таємного побачення закоханих знаходимо у пісні “Ой ти, Галечко, ой ти, ой ти” (ОК-КП-07) з тим же наспівом з Олевського району № 302). У інших записах вони перетворюються на глузливо-жартівливі (№№ 303-304).

³³Завальнюк А. Ф. Українські літні обряди та пісні. С. 189-190, №№ 109-110; Обрядові пісні Слобожанщини. С. 191-192.

³⁴Українські народні пісні в записах Михайла Гайдая. С. 41, № 30; Народні пісні Житомирщини. С. 177-178. № 154.

³⁵Народні пісні Житомирщини. С. 181. № 160; Українські народні пісні в записах Михайла Гайдая. С. 41. № 31.

З другим контрастно-інтонаційним протяжним наспівом сумної емоційної сфери на Житомирському Поліссі виконують варіанти пісні з Коростенського району “Ой тонкеє дерево, тонкеє” (ОК-КП-10, хлопчина будує високу комору з віконечком, щоб прилітали соловейки будити молоду жінку, але її збудить свекруха, №№ 289-290)³⁶. Пісню з цим же наспівом “Грала зорочка й грала” (ОК-КП-09, № 287) зафіксував М. Гайдай на Чернігівщині³⁷. Тут мелодія далека від традиційних купальсько-петрівчаних, але близька наспівам граних пісень, серед яких є й варіанти цієї пісні (№ 286).

Звичай дівчат на купальські свята плести вінки та пускати їх на воду знайшов відображення у піснях, ймовірно, пізнішого часу походження (“Ой на Івана”, ОК-КП-12), пристосованих до організованого сценарного проведення обряду на берегах водойм (№ 305).

Цікаво, що на Київському Поліссі купальські пісні не розповсюджені, натомість на Чернігівському та Сумському маємо чимало записів купальських пісень з *рефреном*. Серед купальських рефренів є такі, що нагадують розгорнуті приспиви колядок “Сужено... Сужено, Галю, в неділю рано, зелено” з трійковим ритмом у пісні “Ой на Івана та й на Купала”³⁸ (№ 306). Як тут не пригадати колядкові рефрени з літньою тематикою, яка може свідчити про колишню часову близькість обох свят або, що ймовірніше, початковий синкретизм календаря, який був з часом подоланий. Цю думку підтверджує існування ще одного рефрену у поліських купальських піснях “Іваньо, Васильо” у пісні “Под Купала ночка мала”, характерного для зимових пісень на Василя (Старий Новий рік)³⁹ (№№ 313, 317).

Ніжно-поетичний весняно-літній наспів пісні “Кругом Мариноньки” з будовою поетичної строфи ab:R та основним шестискладовиком 111122 поєднано з рефреном “Сто-

³⁶Завальнюк А. Ф. Українські літні обряди та пісні. С. 176. № 96; с. 178. № 98; Народні пісні Житомирщини. С. 187. № 170.

³⁷Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 139, № 135.

³⁸Ой ти, просо-волото. С. 88.

³⁹Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 75.

роною дощик іде”⁴⁰. Цей же приспів зустрічаємо у запису пісні “Ой купався Іван” з Київщини.

Але найпоширенішим рефреном у цих піснях є вигук “Купала на Івана!”⁴¹. Він має кілька різновидів: “Іване, Йвашенька”, “Іване, Йвашечка”, “Іване – Вашенко”⁴². Є також кільцеві рефрени, як обрамляють пісенну строфу на початку і в кінці – *gabg*. До них належать як традиційні “Ой на Купала на Івана” у нашому запису⁴³, так і доволі рідкісний, який нам зустрівся у записах М. Ткача та Н. Данилевської – “Салавей, салавейко”⁴⁴ (№№ 285, 311-312).

Сюжети купальських пісень з рефренами доволі різноманітні, але серед них є кілька типових. Так, на Чернігівському та особливо Сумському Поліссі розповсюджений мотив у якому поєднано календарні свята купала та петрівки: на Івана липу рвала, на Петра хліб пекла⁴⁵ (№ 311). Мотив обрядової випічки хліба може складати окрему пісню, бути приєднаним до іншої купальської, наприклад до варіантів пісні “Купався Іван” (ОК-КР-01), або й виступати у вигляді рефрену (№ 309). Іноді події відбито у зворотному календарному порядку: на Петра хліб пекла, а на Івана вибирала, або роздала⁴⁶ (№ 308).

Водночас однією з найпоширеніших купальських пісень на Сумському Поліссі є “Ой купався Іван та в воду впав” (ОК-КР-01, №№ 307-308, 310, 318). В ній купався не тільки Іван, але по чергово й інші хлопці. Варіюванню у записах її варіантів піддається як сам рефрен, так і основна строфа пісні. Але стійким залишається архаїчний пісенний тип зі складочисленням основної строфи 5+5 та 3+3 – рефрену, з ритмікою наспіву 11222 11222 224 224 у межах мажорного тетрахор-

⁴⁰ Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 139. № 137.

⁴¹ Там само. С. 141, № 140.

⁴² Там само. С. 137, № 132; Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 74-75.

⁴³ Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 690. № 963.

⁴⁴ Ой ти, просо-волото. С. 85-86, 91-92.

⁴⁵ Там само. С. 91-92.

⁴⁶ Обрядові пісні Слобожанщини. С. 186-187.

ду без субкварти, характерною для русальних пісень. Тут рефреном може бути навіть ціла пісня: “На Петра хліб пекла, А на Івана вибирала. Купайло на Йвайло” (№ 309) або “Купала під Івана, Купала на Івана”⁴⁷. Більшість купальських пісень з рефреном має наспів, відмінний від двох основних купальсько-петрівчаних. Він розгортається у межах вузького діапазону три-пентахорду, переважно мінорного ладового нахилу, часто з субквартою.

Як і у петрівчаних піснях, у купальських зустрічаємо мотив малої ночі (№№ 313-314) та ночівлі купала “Де купала ночувала” (№№ 315-316). В купальських піснях зустрічаємо мотиви, характерні для закличних веснянок: “Купалочка, де твоя дочка” (№ 183).

У купальських піснях з рефреном розповсюджений також сюжет про сирітку: йшли дівчата по ягоди, брели через річку, сирітка втонула, про що повідомляють мачуху, яка шкодує не за дівчиною, а за плахтою⁴⁸. Цей сюжет може складати окрему пісню, а може бути приєднаним до іншої, наприклад, “Купався Іван” (№ 317). На Чернігівщині його поєднали з піснею про брата, який хоче зарубати сестру⁴⁹. Є й інші, менш розповсюджені, купальські пісні з рефреном (№ 319).

Більшість записів **петрівчаних** (виконуваних на Петрівку) пісень здійснено на Житомирському Поліссі, менше на Чернігівщині. Водночас на Сумщині зафіксовано вкрай мало петрівчаних пісень, які також рідкісні для Волині. Це може свідчити про те, що ця традиція переважно подільська, а до Полісся дійшло лише її відлуння. У деяких петрівчаних піснях зустрічаємо відгомін купальсько-веснянкових (№ 320) або купальських сюжетних мотивів (№ 321). Є зразки, пов’язані з релігійними віруваннями слов’ян (№ 322), та більшість присвячені темам кохання і побуту (№№ 323-325).

Переважно на півночі Житомирщини зафіксовані варіанти найпоширенішої з петрівчаних пісень “Петрівочка, мала ночка” (ОК-

⁴⁷ Обрядові пісні Слобожанщини. С. 190; Пісні Сумщини. С. 177-178.

⁴⁸ Пісні Сумщини. С. 166; Обрядові пісні Слобожанщини. С. 189-190.

⁴⁹ Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 75-76.

ПК-01, №№ 326-329). Є також її текстовий розширений варіант з Буринського району Сумської області (№ 330)⁵⁰. В ній дівчина не спала і без того коротку петрівчану ніч, працювала (є й інші варіанти продовження сюжету). Можна виокремити дві версії цієї пісні на Житомирщині: з інципітом “Пітрівочка, мала ночка” з поліським старовинним пісенним типом, у якому перший чотирискладовий сегмент чотирисегментної дворядкової строфи має складочислення (4+4)2 (№№ 329-330). Запис М. Неказаченка з наведеними трьома різними текстами пісень свідчить про те, що цей наспів є також типовим (№ 326). Версія з початковими словами “Ой мала нічка петрівочка” має типовий переважно купальський наспів⁵¹ пізнішого часу походження, поширений переважно на Поділлі. Він має складочислення (5+4)2 з ритмікою мелострофи 11121 1212 (№№ 327-328). Варіант з Сумщини має також рідкісний приспів “Реля, реля, реля!”. В ній не висипається вдовушка.

На Чернігівському та Сумському Поліссі зафіксовано поодинокі варіанти петрівчаної пісні про закінчення петрівки (ОК-ПК-02), яке знаменує припинення кування зозулі, з сумним наспівом формульного типу у вузькому звуковому діапазоні⁵² (№№ 331-332).

У пісні “Ой сьогодні, матінко, петровка”, зафіксованій на Житомирському Поліссі, з типовим протяжним петрівчаним контрастно-інтонаційним наспівом⁵³ йдеться про стосунки дочки й матері (№№ 333-334). З цим наспівом, який в цілому більше типовий для Полісся⁵⁴, ніж трійковий купальсько-петрівчаний, поєднано більшість петрівчаних пісень на Житомирському Поліссі. Він лежить в ос-

нові варіантів розповсюдженої переважно на Поділлі пісні “Ой ходила дівчина по полю” (ОК-ПК-04, №№ 334-335, 337)⁵⁵. Це переважно шестистрофна пісня зі складочисловою будовою строфи (7[8]+3)2. Перший тривалий сегмент кожного рядка утворює висхідно-низхідну інтонацію у мелодії, другий – короткий сегмент у першому рядку відповідає короткій інтонації запитального, нестійкого типу, у другому – тонічному кадансуванню. Музичний розмір здебільшого змінний: 6/4:4/4. Точно така метрична змінність лежить також у весільних піснях з контрастно-інтонаційними наспівами. Отже, тут спостерігаємо певні генетичні зв'язки мелодичних типів різних обрядових сфер.

Цей наспів мають також варіанти пісні, зафіксовані М. Гайдаєм та О. Васяновичем⁵⁶ ОК-ПК-06, про гойдалку, як основну розвагу дітей та молоді влітку (№№ 338-339). Зафіксовано також низку пісень, які не мають в текстах безпосередньої вказівки на свято, але виконавці та записувачі їх відносять до петрівчаних. Вони можуть мати як основний петрівчаний наспів⁵⁷, так і інші, менш типові⁵⁸. Деякі записи з Чернігівщини мають у строфах прикінцевий вигук “Гу!” або приспів “Салавей, салавейко”.

Центральною подією сільськогосподарського календарного року є **жнива**, під час яких виконують пісні, приурочені до них. Центральне та Східне Полісся – один з найцікавіших регіонів з точки зору побутування та виконання жнивних пісень, яких тут записано найбільшу кількість, порівняно з іншими жанрами літніх календарно-обрядових пісень, за винятком Київщини, з поліської зони якої маємо вкрай мало записів.

⁵⁰Завальнюк А. Ф. Українські літні обрядові пісні. С. 182. № 102; Народні пісні Житомирщини. С. 163-164. №№ 134-136; Обрядові пісні Слобожанщини. С. 193.

⁵¹Єфремова Л. О. Частотний каталог українського пісенного фольклору. В трьох частинах. Ч. 1. Опис. Київ: Наук. думка, 2009. С. 155-157.

⁵²Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 81; Обрядові пісні Слобожанщини. С. 197-198.

⁵³Народні пісні Житомирщини. С. 167-168. №№ 140-141.

⁵⁴Єфремова Л. О. Частотний каталог українського пісенного фольклору. Ч. 1. С. 157-158.

⁵⁵Народні пісні Житомирщини. С. 168-171. №№ 141, 143, 145.

⁵⁶Єфремова Л. О. Частотний каталог українського пісенного фольклору. Ч. 2. С. 101. № 100; Український обрядовий фольклор західних земель. С. 286-287. № 218; Народні пісні Житомирщини. С. 173. № 147.

⁵⁷Народні пісні Житомирщини. С. 169. № 142; С. 174. № 149.

⁵⁸Там само. С. 175. № 150; Ой ти, просо-воло-то. С. 89, 91.

Жнивні пісні краю записували М. Лисенко, К. Квітка, М. Гайдай, М. Неказаченко, В. В. та В. Г. Дубравіни, Н. Данилевська і М. Ткач та інші фольклористи. Більшість цих записів були опубліковані у зібраннях фольклорних записів збирачів⁵⁹.

Тематика поліських жнивних пісень досить різноманітна: переважають традиційні пісні, виконувані в старовину найманими робітниками панської економії. В них достигле жито проситься в стодолу (№ 340), господар наймає женців⁶⁰, співають пісні про перебіг жнив⁶¹ (№№ 341, 344). Втомлені женці, які мріяли про перепочинок і ладні були втекти з ниви (“Уже сонце на лану”, ОК-Ж1-02, №№ 342-343), зверталися до пана або прикажчика швидше відпустити їх з важкої роботи додому⁶² (№№ 343, 348-350, 352), до пані та пана – по частування⁶³ (№№ 351-356, 358, 362-363). Серед найпоширеніших жнивних пісень півночі Чернігівщини “А вже сонце на лану” (ОК-Ж1-02, №№ 345-346) про спраглих від сонця женців, які не йдуть додому, чекаючи наказу⁶⁴, півночі Сумщини – “А вже сонце котиться”⁶⁵ з цією ж тематикою (ОК-Ж1-04, №№ 350, 352).

⁵⁹Українські народні пісні в записах М. В. Лисенка. Ч. 1; Квітка К. Українські народні мелодії; Українські народні пісні в записах Михайла Гайдая; Народні пісні Чернігівщини у запису Валентина Володимировича Дубравіна; Ой ти, просо-волоото; Народні пісні Житомирщини; Народні пісні Чернігівщини, 2015; Дубравін В. В., Дубравіна В. Г. Українські календарно-обрядові пісні. Хрестоматія. Навч. посібник для студентів муз.-пед. факультету. Ч. 1 / запис та упорядкування В. В. Дубравіна та В. Г. Дубравіної. Ніжин: НДПІ, 1994; Пісні Сумщини; Обрядові пісні Слобожанщини та ін.

⁶⁰Народні пісні Житомирщини. С. 204. № 196.

⁶¹Там само. С. 207, № 201.

⁶²Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 147. № 154; Обрядові пісні Слобожанщини. С. 203-206; Ой ти, просо-волоото. С. 92, 94.

⁶³Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 83-84; Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 149-150. №№ 159-160; С. 152. № 163; Пісні Сумщини. С. 191-192; Обрядові пісні Слобожанщини. С. 206-207; Народні пісні Житомирщини. С. 197. № 186.

⁶⁴Ой ти, просо-волоото. С. 94; Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 147. № 154.

⁶⁵Обрядові пісні Слобожанщини. С. 204-206.

У жнивних піснях часто зображене поле з достиглим колоссям, важку працю женців, їх робоче знаряддя – серпи, особистісні любовні (№№ 365-369, переважно з Чернігівщини, записи В. Дубравіна) та родинні (№№ 370-373), переважно з Житомирщини) взаємини хліборобів⁶⁶. Найбільше женцям та косарям дошкуляють спекотне літнє сонце⁶⁷ (№ 357) та кусючі комарі⁶⁸ (№ 343), заважає роботі роса на ниві⁶⁹ (№ 368). Наприкінці жнив співають обжинкові пісні⁷⁰ (№ 356), на полі завивають бороду з останніх колосків. Цій бороді також присвячені відповідні співи⁷¹ (№№ 359-361).

У частотному каталозі українського пісенного фольклору виділено п'ять основних мелодичних типів жнивних пісень⁷², з яких, виокремлено принаймні три найпоширеніших – Ж1, Ж2 та Ж3⁷³. З них на півночі Чернігівщини та Сумщини беззаперечно домінує тип Ж1, а на Житомирщині – Ж3 та Ж4. Здебільшого ці наспіви побутують у більш-менш “чистому” вигляді⁷⁴, іноді – у досить завуальованому⁷⁵ (№№ 342-343, 367).

Для типу Ж1 характерна чотирисегментна строфа: два довших сегменти та два корот-

⁶⁶Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 78-80; Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 146. № 152; Народні пісні Житомирщини. С. 207-210. №№ 202-206.

⁶⁷Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 81-82.

⁶⁸Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 153. № 166.

⁶⁹Народні пісні Житомирщини. С. 206-207. № 200.

⁷⁰Обрядові пісні Слобожанщини. С. 206-208; Народні пісні Житомирщини. С. 197. № 186.

⁷¹Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 152. № 164; Обрядові пісні Слобожанщини. С. 211; Ой ти, просо-волоото. С. 93.

⁷²Єфремова Л. О. Частотний каталог українського пісенного фольклору. В трьох частинах. Ч. 3. Показчики. Київ: Наук. думка, 2011. С. 407-409.

⁷³Там само. С. 338.

⁷⁴Пісні Сумщини. С. 191-192; Обрядові пісні Слобожанщини. С. 206-208.

⁷⁵Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 146, № 152.

ших. Перші два сегменти з 6-7 складів, інші – з 4-6. Найпоширеніший різновид строфи має складочислення 7+7:5+5, переважно з ритмікою 111112 111112 11114 11114 у мелодії. Строфа вербального тексту має будову ab:cd або ab:cc. Діапазон наспіву переважно вузький: терція або секунда з субквартою (№№ 342-343, 349, 363-364). В кінці строфи у гуртовому звучанні розщеплюються голоси в гетерофонному, часто пришвидшеному звучанні (№№ 351, 354).

Наспів типу ЖЗ⁷⁶ генетично споріднений з весільною мелодикою. Він відповідає трирядковій строфі вербального тексту aab з складочисленням 7+7+7 та десцендентною ритмікою семискладовика 1111222. Мелострофа може мати різне інтонаційне наповнення, здебільшого abc (№№ 356, 358-364).

Тип жнивних пісень Ж4 має десцендентну, поступово уповільнювану ритміку та інтонаційність одного з найвідоміших обрядових (купальських, весняних, весільних) наспівів, наприклад, петрівчаний наспів з другим мелотипом. Віршовий розмір шестисегментної дворядкової поетичної строфи abc:def (4+4+3)2 з ритмом у наспіві 1111 1111 224. Спів відкритий, горловий, напружений, гуртовий або орнаментований одноголосний⁷⁷ (№ 340).

Водночас є пісні з наспівами, що не належать до жодного з описаних типів. Це найдавніші зразки формульного типу у вузькому діапазоні трихорду, подібні до поліських веснянок, русальних та купальсько-петрівчаних пісень. Виконавці ніби довільно послідовно інтонують три основних звука, зупиняючись в кінці строфи на довгому гучному протяглому звучанні, іноді з прикінцевим вигуком та глісандуючими інтонаціями (№№ 365-366, 370-371). В цілому музичний склад центральнотажсхідно-поліських жнивних відрізняється значним розмаїттям.

Наспіви більшості поліських жнивних пісень, що виконують під час важкої виснажливої праці, характеризує переважно мажоро-мінорний нахил ладу, формульна основа мелосу, насичена мелізмати́ка⁷⁸, гетерофон-

ний тип фактури з бурдонуємим нижнім голосом, при якому ведучим стає верхній голос, строфи часто закінчує типовий обрядовий вигук “У!”, “Гу!” або “Гу-ги”⁷⁹, як відлуння на відкритому просторі, що голосно звучить октавою вище від завершального звука мелострофи. Гетерофонні фрагменти часто з’являються у прикадансових ділянках наспівів. Часто мелострофи розпочинаються з висхідного квартового руху від субкварти до тоніки та завершуються подовженим звуком з низхідним зісковзуванням⁸⁰ (№ 358).

У поліській зоні Чернігівщини зустрічаємо рідкісні для жнивної пісенності зразки з рефренами “Наробили пану славу” (№№ 362-364), “Ой нумо, припилюймо”⁸¹ (№ 359). Їхнє побутування у Коропському районі свідчить про те, що ці рефренні структури мають суто локальне поширення. Деякі жнивні пісні мають істотну подібність до русальних, зокрема, рефреном “Рано-рано”⁸² (№ 341).

Косарські пісні, якими співаки супроводжують косовицю, також побутують на Центральному та Східному Поліссі. Більшість наявних записів здійснено переважно на Житомирщині та Чернігівщині на початку ХХ ст. М. Гайдаєм⁸³ (№№ 374-375, 383) та, пізніше, А. Завальнюком⁸⁴ (№ 384), Г. Верховинець (№ 385) та ін. Записи косарських пісень переважно одноголосні або двоголосні з другим голосом бурдонного складу та час-

⁷⁹Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 78-80; Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 147. № 154; С. 149-150. №№ 159-160; С. 152. № 164; Ой ти, просо-волоото. С. 92, 94; Народні пісні Житомирщини. С. 208-210. №№ 203, 205. Обрядові пісні Слобожанщини. С. 203-204.

⁸⁰Дубравін В. В., Дубравіна В. Г. Українські календарно-обрядові пісні. Хрестоматія. № 59; Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 80.

⁸¹Там само. С. 83-84; Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 149. № 157; С. 152. № 163.

⁸²Українські народні пісні в записах Михайла Гайдая. С. 38. № 26.

⁸³Там само. С. 153. № 131; С. 156-157. № 135; С. 253. № 229; Український обрядовий фольклор західних земель. С. 338-339. №№ 275-276.

⁸⁴Українські літні обрядові пісні. С. 191-200. №№ 121-122; Український обрядовий фольклор західних земель. С. 336-337. №№ 273-274.

⁷⁶Народні пісні Житомирщини. С. 197. № 186.

⁷⁷Там само. С. 204. № 196; С. 207. № 201.

⁷⁸Там само. С. 204. № 196; С. 206-207. № 200; Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 81-82.

тими паралельними квінтами⁸⁵ (№ 382). Архаїчні поліські наспіви зберігають інтонаційну формульність з елементами співу у нетемперованому строї⁸⁶ (№ 376). Імпровізаційного характеру архаїчна мелодика, що розгортається здебільшого у межах мінорного пентахорду з протяжним октавним кадансуванням, ніби лине над полем та косарями, супроводжуючи та відображаючи їх важку працю у спекотну погоду.

Завершують косарські пісні також вигуками “У”, “Гу” у високому звуковому регістрі. Одноголосні та бурдонні двоголосні пісні з архаїчною, імпровізаційного складу мелодією мають переважно тужливий характер⁸⁷ (№№ 377-378), багатоголосні – часом бадьоре, “ухарське” звучання солдатської пісні⁸⁸ з відповідними мотивами у вербальних текстах (“Та косив косар на лугу”, запис 1913 р.⁸⁹). 1954 р. та 2010 р. у тому ж Менському районі цю ж пісню записали учасники експедиції ІМФЕ, зокрема з описом покарання комара⁹⁰ (№№ 379-381).

Як і жінцям, косарям та гребцям докучають комарі. Про це йдеться у варіантах попередньої і у записах пісні “Ой да ви, комарики мої” (ОК-КО-01) з Менського району Чернігівської області⁹¹ (№ 382). У текстах пісень чи то від комариних укусів, чи то від згадки про колишню любов йдеться про біль у голові співаків.

Найбільшу кількість варіантів має косарська пісня “Сіно моє, сіно” (ОК-КО-02) з північної Житомирщини⁹² (№№ 383-385). Вона перегукується з піснями родинно-побу-

⁸⁵Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 154-155. № 168.

⁸⁶Там само. С. 156. № 171.

⁸⁷Іваницький А. І. Хрестоматія. С. 151-152. № 4; Народні пісні Житомирщини. С. 193. № 178.

⁸⁸Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 155-156. № 170.

⁸⁹Там само. С. 157. № 172.

⁹⁰Там само. С. 158-159. № 173.

⁹¹Народні пісні в записах Григорія Верьовки / Упоряд. і примітки Е. П. Верьовки-Скрипчинської, А. І. Гуменюка, В. В. Юдіної; вступ. стаття А. І. Гуменюка. Київ: Муз. Україна, 1974. С. 15-16; Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 155. № 169.

⁹²Народні пісні Житомирщини. С. 190-191.

тової тематики, зокрема, з волинською піснею “Косили ми сіно” (11-ЛР-09, де ЛР – лірика родинна) про заміжжя з нелюбом. Оскільки ця пісня неодноразово була записана то як косарська, то як родинно-побутова, ідентифікація її варіантів представляє певну складність.

Йдучи додому після косовиці, косарі співають покосарських пісень, що не мають безпосереднього зв'язку з косовицею, і мають тексти побутової тематики, зокрема й запозичені з інших циклів календарно-обрядової пісенності – веснянок тощо. Стильові риси гуртової весняної хороводно-танкової музики, побутовий текст на тему кохання має покосарська пісня “Як піду я у садок”⁹³ (№ 386).

Серед інших літніх трудових пісень Центрального та Східного Полісся варті уваги нечисленні гребовицькі, виконувані при згрібанні сіна під час сінокосу (№ 387); ягідні, співані при зборі лісових ягід та поверненні з лісу додому (№ 388); полільницькі (№ 389) пісні, спасівська (№ 390). Деякі з них мають обрядовий характер (№ 389), решта – принагідний. Варіанти ягідної пісні “Йа хто в лісі, хто в бору, хто в бору”, записані у с. Меленях на Житомирщині та с. Новий Мир на Київському Поліссі зафіксував та проаналізував у статті “Поліські лісові гуканки” Є. Єфремов⁹⁴, зауваживши на подібності тексту пісень та відмінності мелодій.

На півночі Сумщини подружжям Дубравиних записано рідкісні співи на Покрову (14 жовтня). Один із записів нагадує жнивну пісню-подяку хазяїну за пригощання (№ 391), в іншому виражено бажання дівчат вийти заміж – покрити голівоньку (№ 392).

У селах нинішнього Вишгородського району Київської області М. Гайдай записав кілька трудових та ліричних пісень на теми кохання та родинного життя, пов'язаних із рибаль-

№№ 175, А-175 Б; С. 193. № 178; Український фольклор західних земель. С. 336-337. № 273.

⁹²Народні пісні Житомирщини. С. 190-191. №№ 175, А-175 Б; С. 193. № 178; Український фольклор західних земель. С. 336-337. № 273.

⁹³Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 160. № 175.

⁹⁴Єфремов Є. Поліські лісові гуканки. *Проблеми етномузикології*. Вип. 1. Київ, 1998. С. 216-221.

ством та побутом простих рибалок. Рибалки стоять куренем, та їхню розмову чути далеко. Про це йдеться у пісні “Ой шуру-буру дай по табору”. Дочка просить матір не давати її за п’яницю, а віддати її за рибалку.

В цілому літні обрядові пісні Центрального та Східного Полісся представлено як багатожанровий шар пісенного фольклору. В них

купальські (переважно з рефреном), петрівчані та жнивні пісні. Найдавніші зразки зберігають риси автентичної гетерофонії з бурдуючим нижнім голосом та вузьким діапазоном верхнього, з надзвичайно продовженим останнім, завершальним звуком строф та прикінцевим гуканням.

Л. Єфремова

IMMEE

Літні календарно-обрядові пісні

258. Піду по зельє (ОК-РП)

[Спокійно]

1. Пі - ду по зе - льє, й аж по - ле зя - є,
при - ду до - до - дре свек - ру - ха ла - є. 1. Пі - йду по зе - ле,
аж по - ле зя - є; при - ду до - до - му - све - кру - ха
ла - є. 2. За - га - да - ла ме - ні три де - лі
ро - бить, три де - лі ро - бить, пла - тьє по - зо - лить,
на Тро - йцю по - прать, на не - бі ка - чать.

1. Піду по зельє,
Й аж поле зяє,
Приду додому,
Свекруха лає.

2. Ой Боже, Боже,
Чужая мати
Не дає спати
Мойму дитяті.

Зап. 1925 р. Гайдай М. П. у с. Іскорость на Овруччині (нині Коростенського р-ну Житомирської обл.) від Параски Петрівни Наумчук, 55 р. Народні пісні Житомирщини. С. 162-163. №№ 132, 133.

259. Вставай, дремо (ОК-РП)

$\text{♩} = 68$ Повільно

1. Вста - вай, дре - мо, вста-вай, дре - мо, све - кор є - де,
вста - вай, дре - мо, све - кор є - де.

1. – Вставай, дремо,
Вставай, дремо, свє(є)кор єдє. (2)

2. – Нехай єдє,
Нехай єдє(є), не баюся. (2)

3. А свекорко,
Йа свекорко – не(е) батенько. (2)

4. А свекруха,
Йа свекруха – не матенка. (2)

5. А деверко,
Йа деверко не братеко. (2)

6. А завіца,
Йа завіца – не сестрица. (2)

7. Нехай еде,
Нехай еде(е), не баюся. (2)

Зап. 29.10 2016 р. Бот М. у с. Гавронщина Макарівського р-ну Київської обл. Текст Ткачук В. – Проект “Поліфонія”. Зазначено, що русальна. Транскрипція мелодії та ред. тексту Єфремової Л. О.

260. Пад березаю (ОК-РП)

♩ = 108

1) (2+3+2)

1. Пад бе - ре - за - ю, пад бе - ля - ва - ю.

Приспів

2) 3)

Ой ле - лей, ва - да ка - ла го - ра - да.

1) 2) 3)

1. Пад березаю,
Пад беляваю.

Приспів:

Ой лелей, вада
Кала горада*.

2. Пад ігрушаю
Кучаряваю.

3. Ой там дівачка,
Там веноч вела.

4. Пастельку слала,
В три ряди клала.

5. Шо первий р'яд –
Да камінейка.

6. А шо другій р'яд –
Да палінейка.

7. А шо третій р'яд –
Да шепшиначка.

8. Там нялюбаго
Спать палажіла.

9. – Ой ті** спіш, нелюб,
Ой ті так ляжіш?

10. – Горькає має
Тут лжанейка.

11. Шо неверное
Женіханейка.

Зап. 1 грудня 1939 р. Гайдай М. П. у с. Хоробичі Городнянського р-ну на Чернігівщині від Уляни Степанівни Рачковської. “На Чернігівськом прикордонні з Білоруссю ці пісні називали «гряние», «гряние пісні», як і в Білорусі”. (Прим. записувача). Народні пісні Чернігівщини, 2015, с. 131, № 122.

* Цей приспів виконують за кожною строфою пісні. (Л. Є.)

** У селі Хоробичі замість “чи” (сполучення) завжди кажуть “ті”. (М. Г.)

261. Лелєла вада, лелєла (ОК-РП)

$\text{♩} = 116$

1. Лє - лє - ла ва - да, лє - лє - ла, *pp*

ма - ті да - до - му ж вс - лє - ла.

1. Лелєла вада, лелєла,
Маті дадому ж велєла:

3. Паговорімо с табою,
Як із радною з дачкою.

2. – Ой іді, доню, дадому,
Паговорімо с табою.

4. Ой ня йді, доню, гуляті,
Бо одна маті у хаті.

Зап. 3. XII 1939 р. Гайдай М. П. там само від Насті Гаврилівни Циганової, 35 р. Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 131-132. № 123.

262. Рано-рано (ОК-РП)

$\text{♩} = 60$ Повільно Енергійно

1. Ра - но, ра - но, да се-йду на го-ру, да се-йду на го-ру, ра(но).

1. Рано-рано,
Да се(зі)йду на гору (2)
Рано*.

3. Щоб далоні шімєлі,
4. Щоб персні звєнєлі,

2. Да вдару в далоні,

5. Щоб русалачкі чулі.

Зап. 29. 10. 2016 р. Бот М. у с. Гавронщина Макарівського р-ну Київської обл. Текст Ткачук В. Проект "Поліфонія". Транскрипція мелодії та ред. тексту Єфремової Л. О.

263. Ой зав'єм вінки (Троїцька+ОК-КВ-06)

$\text{♩} = 82$ Жваво

1. Ой за-в'єм вінки та на всі свя-тки, Ой лу-ги мо - ї все зе - ле - ні - ї,
ой са - ди цві - ли все ви - шне(вій). 2. Ой на всі свя-тки, на всі пра - зни - чки.
Ой лу - ги мо - ї Все зе - ле - ні - ї, ой са - ди цві - ли все ви - шне(вій).
Ой са - ди цві - ли все ви - шне(вій).

*Таким чином розспівують кожну строфу. (Л. Є.)

<p>1. Ой зав'єм вінки
Та на всі святки.
Ой луги мої
Все зеленії,
Ой сади цвіли
Все вишневі*.</p> <p>2. Ой на всі святки,
На всі празнички.</p> <p>3. Кругом дерева
Буравки в'ються,</p> | <p>4. А за дівчину
Женихи б'ються.</p> <p>5. – Ви не бийтеся,
Ви не лайтеся,</p> <p>6. А не всім же я
Придостануся,</p> <p>7. Одному кому
Та Іваночку.</p> |
|---|--|

Зап. 1966 р. Дубравін В. у с. Марчихіна Буда Ямпільського р-ну Сумської обл. від Гончарової Г. Г.
Пісні Сумщини. С. 160-162.

264. Як зав'ю вінки (Троїцька)

$\text{♩} = 118$ Рухливо

1. Як за - в'ю ві - нки да на всі свя - тки, на всі пра - знички, на ру - са - ло - чки.

3. Ой лу - ги, лу - ги зе - ле(ні).

1. Як зав'ю вінки
Да на всі святки,
2. На всі празнички,
На русалочки.
3. Ой луги,
Луги зелені.

Зап. 1969 р. Дубравін В. у с. Лісне Серединобудського р-ну Сумської обл. від Шевцової Н. П.
Обрядові пісні Слобожанщини. С. 172.

265. Молоденький да Васечка (Троїцька)

$\text{♩} = 84$ Хутенько

1. Мо - ло - де - нький да Ва - се - чка ко - ні - ков па - се,

ко - ні - ков па - се. Гу - ги!

<p>1. Молоденький да Васечка
Коніков пасе. (2)
Гу-ги!</p> | <p>2. Молодая да Танечка
Обідать несе. (2)
Гу-ги!</p> |
|---|---|

*Цей приспів виконують за кожною строфою пісні. (Л. Є.)

3. – Обідай, да Васечка,
А я попасу. (2)
Гу-ги!

4. А я завтра ранесенько
Ще принесу. (2)
Гу-ги!

Зап. 1980 р. Дубравін В. у с. Коротченкове (нині с. Погребки) Шосткинського р-ну Сумської обл.
від Мойсеєнко Г. Я. та Романович Є. П. Обрядові пісні Слобожанщини. С. 172.

266. Веду русалку (ОК-РП-01)

$\text{♩} = 108$ Вільно

1. Ве - ду ру - са - лку із бо - ру до бо - ру,
ой ра - но, ра - но, із бо - ру до бо - (ру). У!

2. Із бо - ру до бо - ру... Са - ма, мо - ло - да, ве - рну - ся до - до - му,
ой ра - но, ра - но, ве - рну - ся до - до - (му). У!

3, 4. Ве - рну - ся до - до - му в све - кро - ву ко - мо - ру.
ой ра - но, ра - но, в све - кро - ву ко - мо (ру). У!

Вар. $\text{♩} = 88$

1. Пра - вя - ду ру - са - лку ад бо - ру да бо - ру ра - на, ра - на,
ад бо - ру да бо (ру). У! 2. Ад бо - ру да бо - ру в зе - ле - ну ду - бро - ву,
ра - на, ра - на, в зе - ле - ну ду - бро (ву). У! 3. Да бы - ло в све - кру - хи

*)Поділ на такти наш. (Л. Є.)

3. Да бы-ло в све-кру-хи че-ты-ре не-ве-стки, ра-на, ра-на, че-ты-ре не - ве(стк) - и!

*)Внаслідок підвищення (зсуву вгору) строю, з наступної строфи пісню співають в ля мінорі. (Прим. зап.)

1. Веду русалку
Із бору до бору,
Ой рано, рано,
Із бору до бору*.	3. Вернуса додому
В свекрову комору.
2. Із бору до бору...
Сама, молода,
Вернуса додому.	4. – Дівочки-сестрички,
Дайте мні споднички.
	5. Хлопчики-браточки,
Дайте мні сорочки.

Зап. у червні 1978 р. Правдюк О. А. у с. Гірськ Щорсівського (нині Сновського) р-ну Чернігівської обл. від гурту: заспіває Лимаренко Віра Степанівна, виводить Циркун Любов Іванівна. Вар. зап. там само. Звичаїв проведу русалок в селі вже не збереглося, але в пам'яті старших людей вони тримаються міцно. (Прим. зап.) Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 128-130. №№ 118-119.

267. А в полі береза (ОК-РП)

1. А в полі береза,
А в полі білява.
Ой рано, рано,
А в полі білява*.	4. – Дівочки, голубочки,
Дайте мнє сорочку!
2. А на той березі
Колихалась русалка.	5. – Ой хоть би равнєську
Ой хоть би дольнєську.
3. Просила русалка
В дівочок сорочки.	6. Ой хоть равнесєську,
Ой да білесєську!

Зап. 1939 р. Гайдай М. П. у с. Хоробичі Городнянського р-ну на Чернігівщині від Івана Толочка. Українські народні пісні в записах Михайла Гайдая. С. 36-37, № 24. На Чернігівському прикордонні з Білоруссю ці пісні називали "гряние", "гряние пісні", як і в Білорусі.

268. На греной неделі (ОК-РП)

*)Таким чином розповсюджені варіанти строфи. (р. Є. да - лки се - де - [лі].

*) Не чути (М. Г.)

1. На греной неделі
Русалки седелі
Ой рано, рано
Русалки седелі*.	3. – Ой дівочки-дочки,
Дайте нам сорочки.
2. Русалки седелі,
Сорочки просили.	4. Хоть не лляньенькой,
Аби да дольньенькой.
	5. А мені стидно седіти,
На вас глядіти.

Зап. 1939 р. Гайдай М. П. у с. Хотівля Городнянського р-ну на Чернігівщині від Катерини Войни. Українські народні пісні в записах Михайла Гайдая. С. 37. № 25. У примітці Хатівля. (Л. Є.) Іваницький А.І. Хрестоматія. С. 121-122, № 9. Зазначено, що зап. в Хоробичах.

269. Ой нате вам, русалки, по сучку (ОК-РП)

♩ = 100 Помірно

1. Ой на - те вам, ру - са - лки, по су - чку,
да не сні - ться ме - ні всю но - чку.

1. Ой нате вам, русалки, по сучку,
Да не сниться мені всю ночку.	3. А ми свої русалочки провели,
[До кінця села довели.]
2. Ой нате вам, русалки, по м'яті,
Да не сниться мені у хаті.	4. Дорогу поминали, м'ятю посипали,
Щоб вони назад вертались.

Зап. 2 вересня 2015 р. Єфремова Л. О., Яринчина О. М., Белобородова Д. О. від переселенки з с. Луб'янка Поліського р-ну Київської обл. Транскрипція Єфремової Л. О. Народні пісні Київщини. С. 116, № 131.

270. Проведу свою (ОК-РП-01)

♩ = 114 [Вільно]

1. Про - ве - ду сво - ю ру - са - ло - чку в ши - рій бор, в ши - рій бор,
а са - ма ве - рну - се в та - тков двор, в та - тков двор.

2. – На - ти вам, ру - са - ло - чки, по ве - нку(о), по ве - нку(о),
да не сні(є) - це мі - не, мо - ло - де - се - нькой, йа в ра - нку(о).

3. Ой на - ти вам, ру - са - ло - чки, по м'я - те, по м'я - те,

*Таким чином розспівують кожен строфу пісні (Л. Є.).

1. Проведу свою
Русалочку
В щирій бор, (2)
А сама вернусе
В татков двор. (2)	Да не сні(є)це міне,
Молодесенькой,
Йа в ранку(о).
3. Ой нати вам,
Русалочки,
По м'ятє, (2)
Йа не сні(є)це міне,
Молодесенькой,
Да в хатє.
2. – Нати вам,
Русалочки,
По венку(о), (2)	

Зап. 1982 р. Єфремов Є. В. у с. Новий Мир (кол. Барани) Поліського р-ну Київської обл. від Лозиченко Марії Тимофіївни, 50 р. Транскрипція А. І. Іваницького. Іваницький А. І. Хрестоматія. С. 115, № 2.

271. Проведу, проведу (ОК-РП-01)

$\text{♩} = 70$ Неспішно

8 1. Про - ве - ду, про - ве - ду сво - ю ру - са - ло - чку
че - рез бор, че - рез бор. У!
2. Йа са - ма по - йду мо - ло - де - се - нька

1. Проведу, проведу
Свою русалочку
Через бор. (2) У!	5. Натє вам,
Русалочкі(є),
По венку. (2) У!
2. Йа сама пойду,
Молодесенька,
В татков двор. (2) У!	6. Не сісте* мініє,
Молодесенькой
Йа вранку. (2) У!
3. Натє вам,
Русалочкє,
По м'ятє. (2) У!	7. Проведу, проведу
Свою русалочку
До бору. (2) У!
4. Не сісте* мініє,
Молодесенькой,
Йа в хатє. (2) У!	8. Йа сама пойду,
Молодесенька,
Додому. (2) У!

Зап. у с. Діброва Поліського р-ну Київської обл. від Петренко Ганни Іванівни, 1924 р. н., Кириленко Любові Семенівни, Ющенко Ольги Хомівни, Сіренко Ольги Федорівни, Ющенко Любові Хомівни, Феценко Тетяни Гаврилівни. Берви, Полісся. № 5. Транскрипція Єфремової Л. О.

*Мабуть, "не сніться" відповідно іншим варіантам. (Л. Є.)

272. Проведу русалки на гору (ОК-РП-01)

$\text{♩} = 50$ Злегка скандуючи

Одна *Усі*

1. Про - ве - ду ру - са - лки(е) на го - ру, йа са - ма ве - рну - се
до - до - му. Гу! 1) *Одна* *Усі* 2. Про - ве - ду ру - са - лки(е) десь на бор,
йа са - ма ве - рну - се в та - тков дво(р). Гу!

1) 2) 4. Вам, ді - во - чки(е), жи - то 4. в я - мці(е) ле(и)-жа(ть).

1. Проведу русалки(е) на гору,
Йа сама вернусе додому. Гу!
2. Проведу русалки(е) десь на бор,
Йа сама вернусе в татков двор. Гу!
3. Проведу русалки(е) до ямки(е),
Йа сама вернусе до мамки(е). Гу!
4. Вам, дівочки(е), жито жа(є)ть,
Вам, русалочки(е), в ямці ле(и)жать. Гу!

Зап. 07. 07 1983 р. Іваницький А. І. у с. Іллінці Чорнобильського (нині Іванківського) р-ну Київської обл. від гурту жінок (5), зачинала Настя Іванівна Романчук, 70 р., виводила Ольга Мусяївна Симоненко, 59 р. Іваницький А. І. Хрестоматія. С. 114. № 1.

273. Проведемо русалочок аж до бору (ОК-РП-01)

[Помірно]

^{*)}

1. Про - ве - де - мо ру - са - ло - чок аж до бо -
-ру, са - ми вер - не - мось у ко - мо - ру.

[Помірно]

Вар. Про - ве - де - мо ру - са - ло - чки до бо - ру, а са - ми ве - рне - мось до - до - му.

*) Мелодію перетактовано нами. (Л. Є.)

1. Проведемо русалочок аж до бору,
Сами вернемось у комору.

2. Проведемо русалочок аж у грушки,
Сами вернемось у подушки.

3. Щоб наші русалочки не ходили,
Нашого жита не гнушили.

Зап. Коновал В. у с. Яківка Чернігівського пов. (нині с. Якубівка Чернігівського р-ну Чернігівської обл.) від П. Шохи. Вар. зап. Коновал В. у с. Слобин (нині с. Слабин Чернігівського р-ну) від К. Ситник. Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 128, № 116.

274. Паведу я русалачку (ОК-РП-01)

$\text{♩} = 92$
*)

1. Па-ве-ду я ру-са-ла-чку да й да бо-ру, да й да бо-ру. У!

*) Тактовий розмір і поділ на такти здійснено нами. (Л. Є.)

1. Паведу я русалачку 2. А сама я да й вернуса
Да й до бору. (2) У! Да й дадому. (2) У!

Зап. 1928 р. Харків В. у с. Макишин Чернігівської окр. (нині Городнянського р-ну Чернігівської обл.) від Ульяни Снітки, р. 20 [71]. Записувачем зазначено: "Жнівська (петрівська)" (Л. Є.). Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 128. № 117.

275. Приведемо русалочку до бору (ОК-РП-01)

$\text{♩} = 104$ Рухливо

1. При-ве-де-мо ру-са-ло-чку до бо-ру, а са-мі по-
-ве-рне-мо-ся до-до-му. 2-3. Та й бу-де-мо ві-нки вить Гу!

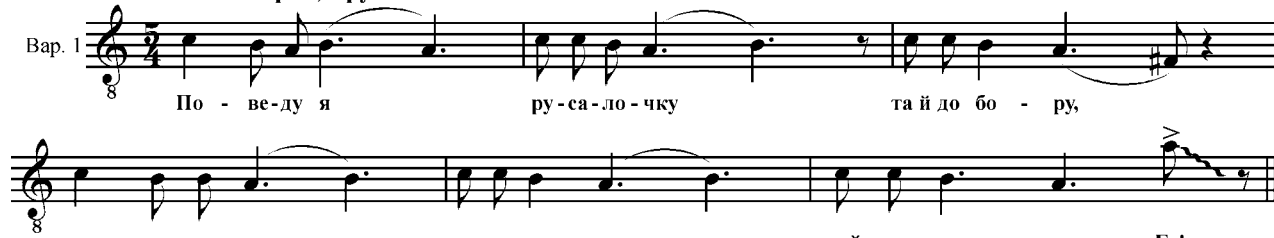
Вар. $\text{♩} = 104$

1) Про-ве-ду я ру-са-ло-чку до бо-ру. Гу! 2) А са-ма-я

$\text{♩} = 100$ Помірно, з рухом

Вар. 1

По-ве-ду я ру-са-ло-чку та й до бо-ру,
а са-ма я по-ве-рну-ся та й до-до-му. Гу!

1. Приведемо русалочку до бору
А самі повернемося додому.

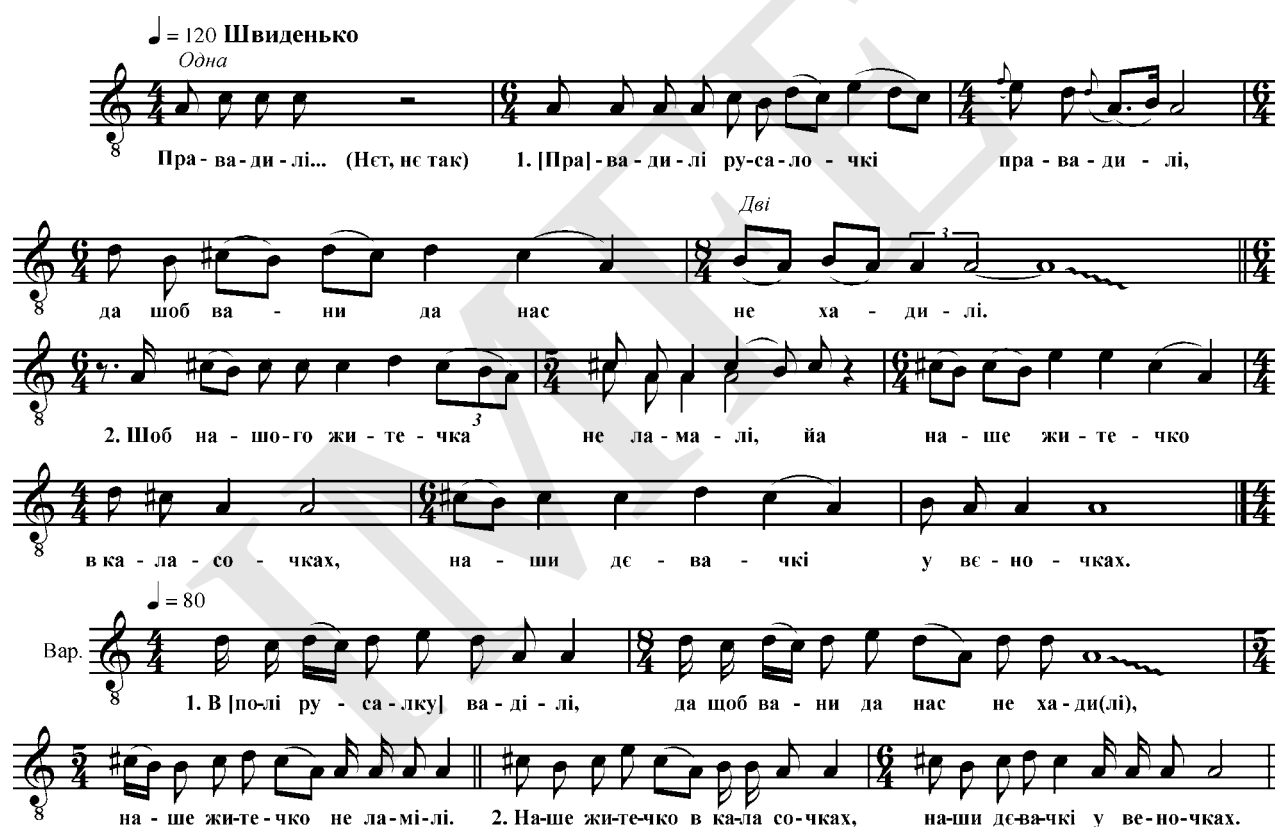
2. Та й будемо вінки вить,
На капусточку ложить,

3. Щоб капусточка росла
Та в качання в'язалась,
А чужа на тин дралась. Гу!

Зап. 1984 р. Дубравін В. В. у с. Грабів Ріпкинського р-ну Чернігівської обл. від Бачурної О. С.
Вар. зап. 1984 р. Дубравін В. В. у с. Глиненка Ріпкинського р-ну Чернігівської обл. від Бачурної
Парасковії Іванівни, 1914 р. н. Вар. 1 зап. 1987 р. Дубравін В. В. у с. Черниш Чернігівського р-ну
Чернігівської обл. від Кононенко П. С. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 72-73.

276. Правадилі русалочки, правадилі (ОК-РП)

$\text{♩} = 120$ Швиденько
Одна

Пра-ва-ди-лі... (Нєт, не так) 1. [Пра]-ва-ди-лі ру-са-ло-чкі пра-ва-ди-лі,
да щоб ва-ни да нас не ха-ди-лі.
2. Щоб на-шо-го жи-те-чка не ла-ма-лі, йа на-ше жи-те-чко
в ка-ла-со-чках, на-ши де-ва-чкі у ве-но-чках.

$\text{♩} = 80$
Вар. 1. В [по-лі ру-са-лку] ва-ді-лі, да щоб ва-ни да нас не ха-ди(лі),
на-ше жи-те-чко не ла-мі-лі. 2. На-ше жи-те-чко в ка-ла со-чках, на-ши де-ва-чкі у ве-но-чках.

1. Правадалі русалочки, проводилі,
Да щоб вани да нас не хадилі,

2. Щоб нашого житечка не ламилі.
Йа... наше житечко в каласочках,
Наши девачкі у веночках.

Зап. 30 червня 2010 р. Маховська С. Л. у с. Ведилці Чернігівського р-ну Чернігівської обл. від
Музиченко Арини Яківни та ще двох жінок (як зафіксовано у фонозапису, одну звать Надя). Транс-
крипція з цифрового носія 2012 р. Єфремової Л. О. Вар. зап. 30 червня 2010 р. Ковтун К. І. там само
від трьох жінок похилого віку. Транскрипція Єфремової Л. О. Народні пісні Чернігівщини, 2015. С.
130-131. №№ 120-121.

277. Па марю, марю (Гряна)

* Тактові розміри проставлено нами (Л. Є.).

1. Па марю, марю,
Марю сінема
Карабель пливе,
Аж вода реве.	І мяне ждучі,
Да не даждесья.
2. Їа в том кораблю
Да й вдова седіт,
[Да й] вдо седіт,
Сільненька плаче.	8. Постав синочку
Хоч у дякони,
Постав донечку
Хоч у швачечкі,
3. Їона сльозкамі ^у
Карабель топіть,
Їона ручкамі ^а
Лістонькі піше.	9. Сама молода
Стань у прачечки.
Купі синочку
Хотя книжечку,
4. Лістонькі піше ^а
Да й одсилає.
Да й одсилає
Да й да Кієва.	10. Купі донєці
Хоч іголочку,
А мені младий
Хотя кієтку*.
5. Да й да Кієва,
Да й да мілога:
– Чи зволіш, мілий,
Да й замуж іті?	11. – А я книжечку ^а
В Церков аднесу,
А я іголочку
В руках ізломлю,
6. Чи замуж іті,
Чи тябе ждаті?
– І замуж не йді,
І мяне ня жді.	12. А я кієтку
На воду спуцу,
Сама молода
На Дунай пайду.
(Да й гулять пайду.)
(Да й замуж пайду.)
7. [І] Замуж пуйдеш,
Не наживесья.	

Зап. 1928 р. Харків В. у с. Макишин Чернігівської окр. (нині Городнянського р-ну Чернігівської обл.) від баби Слізки, р. 50. Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 132. № 124.

*Скриня.

278. Була в мамачкі (Гряна)

$\text{♩} = 76$ [Весь час прискорюючи]

^{*)}

1. Бу - ла в ма - ма - чкі й о - дна до - не - чка,
ва - жка, не ле - хко зе - мля сто - гнє-ла.

* Тактовий розмір проставлено мною (Л. Є.).

1. Була в мамачкі
Й одна донечка,
Важко, не лехко
Земля стогнула**.	9. За третіх сватов
Сама не пошла.
2. Й одна донечка,
Одініченька.	10. Прішла смерточка,
Сама забрала,
Сільно жалосно
Мамка плакала.**
3. Да прішло іх йой
Да троє сватов.	11. Не пітаючісь,
Не сватаючісь.
4. Первіє свати
Із Туреччини,	12. – Ой де, донечко,
Нар'яди девать?
5. Другіє свати
Із Німещини,	13. – Йа спадніками
Пеньочки вбіраць,
6. Третіє свати
Із сваго села.	14. Маністечками
Коніка вгнуздать,
7. За первих сватов
Татко не оддав,	15. А стручечками***
Коніка вважать****.
8. За другіх сватов
Матка не 'ддала,	

Зап. 1928 р. Харків В. у с. Макишин Чернігівської окр. (нині Городнянського р-ну Чернігівської обл.) від дівочого гурту. 1-й голос виводить одна дівчина, решта, хоч їх було б і 20, співають другий голос, “басують”, як кажуть у Макишині (Прим. зап.). Ігри та пісні. С. 315 (текст), с. 557 (мел.). № 139; Іваницький А. І. Хрестоматія. С. 118, № 5.

**Цей приспів виконують за кожною строфою пісні. (Л. Є.)

***Стрічечками.

****Запрягати у віжки.

279. Маті синочку (Гряна+14-БР-04)

$\text{♩} = 66$

1. Ма - ті си - но - чку да по - ра - ді - ла.
Лу - ги ж мо - ї ви зє - льо - ни - я.

1. Маті синочку ^а
Да пораділа. ^а
Луги ж мої
Ви зєльонія*.	15. На третій гадок
Аж єде синок.
2. Да й пораділа,
Да ізрастіла..	16. Аж єде синок
Із нявехнаю, ^а
3. Да й ізрастіла,
Пісьма навчіла.	17. Із нявехнаю,
Із падругамі.
4. Пісьмо навчіла,
Коня купіла.	18. Да й вішла маті
Сина вітаті,
5. Коня купіла,
В войско оддала.	19. Сина вітаті
Віном да медом,
6. В войско оддала ^у
Да й подсаділа. ^а	20. А нявехначку
Дак атрутаю.
7. Да й подсаділа,
Да й адправіла.	21. Син віна ня п'є,
Пад каня іллє,
8. Да й адправіла,
Да й пріказала:	22. А й атрутаньку
Папалам вип'єм.
9. – Да й єдь, синочку,
На Вкраїночку,	23. Шо синок умер
У неделеньку,
10. Єдь же, синочку, ^а
Да й не баріся.	24. Йа нявехночка ^а
В понєдєлачек.
11. Да й не баріся,
Да й не женіся.	25. Синка сховалі
Да й пад церквою,
12. А синок мамкі
Да й не послухал:	26. А нявехночку ^а
Пад дзваніцаю.
13. Да й забарівся,
Да й аженівся.	27. На синку вирос
Вор зелени,
14. Жде мамка гадок,
Жде мамка другій,	28. На нявехноцци
Бєла береза.

*Цей рефрен виконують за кожною строфою пісні. (Л. Є.)

29. Да й раслі як йони,
Пахіліліся,

30. Чер^аез цер^ак^ав^ак^аву
Сащепіліся.

31. Да й ігла маті
Богу маліцца,

32. Богу маліцца,
Діва дівіцца:

33. – Дстачкі маї.
Верно любілісь,

34. Чер^аез цер^ак^ав^ак^аву
Сащепіліся.

Зап. 1928 р. Харків В. у с. Макишин Чернігівської окр. (нині Городнянського р-ну Чернігівської обл.) від гурту дівчат. 1-й голос виводить одна, решта співають другий, «басують». (Прим. зап.) – Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 134, № 127.

280. Закатілось за сонейко (Гряна)

$\text{♩} = 100$

1. За-ко-ті-лось за со-не-йко, за сад-ві-но - град, за сад-ві-но-гра (д).

1) 2)

1. Закатілось за сонейко,
За сад-вінаград, (2)

2. Цалуйтеся, мілуйтеся,
Ой хто каму рад. (2)

3. Шо Марина Константію
Раденька була, (2)

4. Цалавала, мілавала
Ше й ручку дала. (2)

Зап. 1928 р. Харків В. у с. Макишин Чернігівської окр. (нині Городнянського р-ну Чернігівської обл.) від гурту дівчат. Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 133. № 126.

281. В саду вішенька (Гряна)

$\text{♩} = 80$
(*)

1. В са - ду ві - ше - нька ра - зві - ва - є - ца,

хі - я - ве - лю, ра - зві - ва - є - ца.

(*) Поділ на такти наш. (Л. Є.)

1. В саду вішенька
Развіасаца,
Хялелю*,
Развіасаца**.

2. Іван (батько) дочкаю
Набіасаца:

3. – Дам каровачку
Круторожечку,

* Дівчата співали "хявелю", мабуть, з "ох і я лелю", "радїла" в 4 рядку, "убїраєца" в 2-му – співали теж дівчата. (Прим. зап.)

**Таким чином розспівують кожену строфу пісні. (Л. Є.)

4. Дам [же] бочечку
Кривоножечку,

5. Дам же кушечку (кішечку)
Кучерявеньку (кучерявую),

6. Дам же донечку
Шепелявеньку (шепелявую),

7. Дам тобі вена –
Три вози сена,

8. Дам люльку і байдак,
І семро сабаку.

Зап. там само від дівчат: Івашутіч Феодосії, 25 р. і Шуруб Ксені, 29 р. Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 132-133. № 124.

282. В саду вишенька (Гряна)

$\text{♩} = 72$ Рухливо

1. В са-ду ви - ше-нька ро-зви-ва - є-ться, ой луг мой зе - льо(ний)

1)

3-4. Ой ля - тить стре - ла

1. В саду вишенька
Розцвітається,
Ой луг мой зельоний*.

2. Солдат на войну
Й убирається.

3. Ой лягить стрела
Й уподовж села.

4. Ой убий, стрела,
Добра молодця.

5. По том молодцю
Неком плакаті,

6. Неком плакаті
І журитися.

Зап. 1981 р. Дубравін В. В. у с. Бирине Новгород-Сіверського р-ну Чернігівської обл. від Картак М. І. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 69-70.

283. Ой пушу стрілу (Гряна-Стріла)

$\text{♩} = 158$ Досить рухливо

1. Ой пу - шу стрі - лу у - довж по се - лу, ой лю - лі, лю - лі, у - довж по се - лу.

1. Ой пушу стрілу
Удовж по селу,
Ой люлі, люлі,
Удовж по селу.*

2. Летіла стріла
Уповдовж села,

3. Попала стріла
Прямо в молодця.

4. Убила стріла
Добра молодця.

5. За тим молодцем
Тужить нікому,

6. Бо мати стара,
Сестриця мала,

7. Жона молода,
Наче ягода.

8. Як мати плачить,
То річка біжить,

9. Як сестра туже –
Криниця буде,

* Так і далі (Л. Є.)/

10. Як плаче жона –
То лігня роса.

11. Жона молода
Та й заміж піде,

12. Сестриця мала
Скоро підросте,

13. А мати стара
Нездужа, хвора.

14. А мати стара
Синочка Петра,

15. А мати стара
Вік не забуде.

Зап. 1981 р. Дубравін В. у с. Глазове Шосткинського р-ну Сумської обл. від Небелиці Валентини Карпівни, 1936 р. н. Обрядові пісні Слобожанщини. С. 174-175.

284. Лятела стрела (Гряна=15-БР-11)

♩ = 80
*)

1) Ля - те - ла стре - ла да й у - доль се - ла.

2) В не - де - лень - ку да й по - ра - ньку.

1) 2)

♩ = 84
*)

Вар. 1) 2) 3) Ля - те - ла стре - ла да й у - доль се - ла,

4) 5) 6) 7) 8) да й в не - де - ле - ньку, да й по - ра - ньку.

1) 2) 3) 3) 3) 3) 4) 4)

5) 6) 7) 8) ле - ньку, да й на

*) Тактові розміри проставлено нами. (Л. Є.)

1. Лятела стрела
Да й удоль села.
В неделеньку
Да й пораненьку*.

2. Да вбіла стрела
Добрага молодца**.
3. Па том молодцу
Некаму** плакаті,

* Да й поранела. Мабуть, за аналогією до "стогнела" – аналогічна мелодична будова – замість "пораненьку", як проказувалося. (В. Х.) Цей рефрен виконують за кожною строфою пісні. (Л. Є.)

** Співають "добра молодца", "некам плакаті". (В. Х.)

4. Некаму плакаті,
Пажурітіся..	14. Де сестрічечка, –
Там крiнічечка,
5. Да прiлетело ^a
Да трi пташечкі,	15. Де жєна плаче ^a , –
Там роси нєма.
6. Да трi пташечкі- ^a
Щєбеташечкі.	16. Шо мамка плаче ^a , –
Дак вск да вску,
7. Перва пташечка ^a
Сєла в галовках,	17. Йа сестрічечка, –
Год да годаньку,
8. Друга пташечка – ^a
Край сєрдечечка*,	18. Йа жєна плаче ^a , –
Дєнь да-абєданьку,
9. Трєтя пташечка – ^a
В бєлих ножечках.	19. Послє абєданьку... ^a
А паабєдавші, ^a
Пòшла в таночок.
10. Шо в галовачках – ^a
Дак то мамочка,	20. Пòшла в таночок (садочок), ^a
Звіла всночок,
11. Край сєрдечечка* – ^a
То сестрічечка,	21. Звiвши всночок, ^a
Помєз (помєж) дєвочєк.
12. В бєлих ножечка[x] – ^a
То жєна єго.	
13. Дє мамка плаче, – ^a
Там рєка тячє,	

Зап. 1928 р. Харків В. у с. Макишин Чернігівської окр. (нині Городнянського р-ну Чернігівської обл.) від гурту дівчат. 1-й голос виводить одна дівчина, решта співають другий голос, “басують” (В. Х.). Іваницький А. І. Хрестоматія. С. 119-120. № 6. Текст у хрестоматії подано з правками, в мел. інші варіантні відхилення. Вар. зап. там само від У. Снітки. Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 135. № 128.

285. Салавей, салавейко (ОК-РП)

Са - ла - вей, са - ла - ве - йко! 1. Не ру - бай
ме - не, бра - те, у су - бо - то - ньку.

Салавей, салавейко!	4. Да абсїєй мене, братє,
Разним зїєллячком:
1. Не рубай мене, братє,
У суботоньку,	5. Шо першим, братє,
Зїєллям – василечками,
2. А зарубай мене, братє,
У недїленьку.	6. Шо другим, братє,
Зїєллям – нагїдочками,
3. Поклади ж мене, братє,
Край даруйженьки	

**** Окремо дівчина Уляна Снітка співала «Край де сєрдечка». (В. Х.)

7. Що третім, брате,
Зіллям – да гвоздичками.

8. Будуть хлопчики йти
Па туйй стежечціє,

9. Василечки ірвати –
Мене спаменуть.

10. Будуть дівачки йти
Па туйй стежечціє,

11. Нагідочки ірвати –
Мене спаменуть.

12. Будуть йти маладички
Па туйй стежечціє,

11. Рвати будуть гваздички –
Мене спаменуть.

Зап. 1982 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Сахнівка Менського р-ну Чернігівської обл. від хрещеної Антоніни Дубини, 1902 р. н. Транскрипція Яценка Л. Ой ти, просо-волото. С. 85.

286. Іграла зоречка, іграла (Гряна=ОК-КП-09)

$\text{♩} = 144$
*)

1. – І - гра - ла зо - ре - чка, і - гра-ла, з ким ти, дє - во - чка, гу - ля-ла?

2. – І гу - ля - ла... З та - бо - ю, хло - пчи - чок, з та - бо - ю,

3) І з та бо ю... Пад ка - лю - че - ю гру - ше - ю.

4) Не ка - жі, хло - пчік, не ка - жі, шо я гу - ля - ла з та - бо - ю.

5) Не бу - ду, дє - во - чка, не бу - ду...

6) І - гра-ла зо-ре-чка, і - гра-ла, з ким ти, дє-во-чка, гу - ля-ла?

* Поділ на такти наш. (Л. Є.)

1. – Іграла зоречка, іграла,
З ким ти, дєвочка, гуляла?

2. І гуляла...
З табою, хлопчик, з табою.

3. І з табою...
Пад зеленою і вербою.

4. І вербою...
Над халодною вадою.

5. І вадою...
Пад калючею грушею.

6. І грушею...
З табою, хлопчик, з душею.

7. Не кажі, хлопчик, не кажі,
Шо я гуляла з табою.

8. – Не буду, дєвочка, не буду,
Я ше до свету забуду.

Зап. 1928 р. Харків В. у с. Макишин Чернігівської окр. (нині Городнянського р-ну Чернігівської обл.) від Леоненко У. Текст надрук.: Іваницький А. І. Хрестоматія. С. 116-117. № 2; з мел. у виконанні

О. Шуруб: Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 136. № 129. Вар. мел. зап. там само від Шуруб О. Іваницький А. І. Хрестоматія. С. 116-117. № 3

287. Грала зорочка й грала (ОК-КП-09)

$\text{♩} = 112$

1. – Гра - ла зо - ро - чка й гра - ла, с кім ти, де - ва - чка, гу - ля - ля?

2. – С та - бо - ю, Ва - не - чка, с та - бо - ю, пад зє - льо - на - ю ве - рбо - ю.

1. – Грала зорочка й грала,
С кім ти, дєвачка, гуляла?

2. – С табою, Ванечка, с табою,
Пад зельонаю вербою.

3. Пад кудрявою й грушею,
С табой, Іванечка, з душею.

Зап. 04. 12. 1939 р. Гайдай М. П. у с. Хоробичі Городнянського р-ну Чернігівської обл. від Агафії Кузьмівни Бородавки, 75 р. Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 139. № 135.

288. Ой барку, барку, прібарку (Гряна=ОК-КП-10)

$\text{♩} = 160$ $\text{♩} = 200$

1. Ой ба - рку, ба - рку, прі - ба - рку, ра - бі, хло - пчі - чок, ка - мо - рку.

*) Поділ на такти здійснено нами. (Л. Є.)

1. Ой барку, барку, прібарку,
Рабі, хлопчічок, каморку.

4. Збуджоне дітя, збуджоне
Да на пасаді всаджоне.

2. Рабі, хлопчічок, хутенько,
Пускай акєнце частенько,

5. Да на пасаді пасаджу,
Красну ложечку палажу.

3. Шоб салавейкі влеталі,
Нас маладєнькіх збуджалі.

6. Красну ложечку палажу,
Білу тарілку паставлю.

Зап. 1928 р. Харків В. у с. Макишин Чернігівської окр. (нині Городнянського р-ну Чернігівської обл.) від Леоненко У. Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 136. № 130.

289. Ой тонкеє дерево, тонкеє (ОК-КП-10)

$\text{♩} = 60$ Повільно

1. Ой то - нке - є де - ре - во, то - нке - є,
ой тим во - но то - нке - є, шо вго - ру.

Вар. $\text{♩} = 100$

1. Ой то - нке - є де - ре - во, то - нке - є,
ой тим во - но то - нке - є, що в бо - ру.

1. Ой тонкес дерево, тонкес,
Ой тим воно тонкес, що вгору.
2. Ой тим воно тонкес, що вгору,
Там буде хлопчина комору.
3. Будут туди соловейки налітять,
Будуть мене ранесенько пробуджать.
4. Нащо ж мені соловейко пробуджать,
Єсть у мене матьонка – свекруха.
5. Єсть у мене матьонка – свекруха,
Вона мене раненько ізбудить.

Вар.:

1. Ой тонкес дерево, тонкес,
Ой тим воно тонкес, що в бору.
2. Ой тим воно тонкес, що в бору,
Там буде хлопчина комору.
3. – Будуй, будуй оконечко високо
Да проріж оконечко широко.
4. Там я буду, молоденька й ночувать,
Туди будуть соловейки налітять.
5. Туди будуть соловейки налітять,
Будуть мене й раненько пробуджать.
5. Нащо ж мені соловейко пробуджать,
Єсть у мене матьонка – свекруха.
7. Єсть у мене матьонка – свекруха,
Вона мене раненько ізбудить.

Зап. Завальнюк А. Ф. у с. Лісовщина Коростенського р-ну Житомирської обл. від Смолянюк Секлети Семенівни, 1909 р. н. Вар. від Власюк Марії. Українські літні іобряди та пісні. С. 176, № 96; с. 178, № 98.

290. Ой до бору стежечка, й до бору (ОК-КП-10)

$\text{♩} = 96$ Одна

1. Ой до бо - ру сте - же - чка, й до бо - ру,

Усі
там бу - ду - є хлоп - чі - на ко - мо - ру.

1. Ой до бору стежечка, й до бору,
Там буде хлопчина комору.
2. – Будуй, будуй комору й високо,
Да прорезуй оконечко широко.
3. Да прорибай оконечко широко,
Шоб до мене соловейко залетав.
4. Шоб до мене соловейко залетав,
Шоб він мені щораночку щебетав.
5. Шоб він мені щораночку щебетав,
Щоб він мені правдоньку розказав.
6. Шоб він її не збудив, щоб спала,
Шобі єї коровонька рікала.
7. Шоби єї коровонька й рікала,
Шоби єї дитинанька плакала.

Зап. 1998 р. Васянович О. О. у с. Мелені Коростенського р-ну Житомирської обл. від гурту.
Транскрипція Єфремової Л. О. Народні пісні Житомирщини. С. 187. № 170.

291. Хміль на тичину (Троїцька)

$\text{♩} = 130$ Швиденько

1. Хміль на ти - чи - ну на - ви - ва - є - ться, Йва - шо, гу!

2. Ма - ру - ся доч - ко - ю 3. – Ой ти, Ко - ля, мій зя - тьо - чку,
бе - ри в ме - не ді - вку О - лє - чку 4. Дам то - бі всє - на:
ше й три во - зи сє - на 5. І плуг, бо - ро - ну ше й ко - би - лу во - ро - ну

1. Хміль на тичину
Навивається,
Йвашо, гу!
2. Маруся дочкою
Навивається,
Йвашо, гу!
3. – Ой ти, Коля,
Мій зятьочку,
Бери в мене
4. Дам тобі всна:
Ще й три вози сєна,
Йвашо, гу!
5. І плуг, борону
Ще й кобилу ворону,
Йвашо, гу!

Зап. 1 липня 2010 р. Єфремова Л. О. у с. Стольне Менського р-ну Чернігівської обл. від Ціпак Марії Аврамівни, 1938 р. н. Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 137. № 137.

292. Ой кину я кладку (ОК-КВ-04)

$\text{♩} = 90$ **Енергійно**
Одна

1. Ой ки - ну я кла - дку че - рез - но - ву гра - дку,
Усі
вер - бо - ва, вер - бо - ву.

1. Ой кину я кладку
Через нову градку,
Вербова, вербову.	3. А ти, одна дівка,
Одна молоденька,
Зостанься, зостанься.
2. Пора вам, дівчатка,
Пора, молоденькі,
Додому, додому.	4. Да приїде доля
На вороном коні,
Звенчайся, звенчайсьо.

Зап. 1996 р. Клименко І. у с. Іванівка Малинського р-ну Житомирської обл. від Павленко Валентини Семенівни, 1931 р. н., Снітко Ольги Іванівни, 1928 р. н., Костюченко Ганни Данилівни, 1931 р. н., Олексієнко Марії Йосипівни, 1927 р. н., Бушеленко Надії Опанасівни, 1927 р. н. "Рано-рано да зійду на гору". Традиційна музика Полісся. Частина 1, № 23. Транскрипція Єфремової Л. О. Народні пісні Житомирщини. С. 155, № 121.

293. Пора тобі, вербицю, розвисься (ОК-КВ-05)

[Помірно]

1. - По - ра то - бі, ве - рби - цю, ро - зви - ться,
по - ра то - бі, хло - пчи - ну, же - ни - ться.

2. - Ой і - ше бо не час, не по - ра,
а ще ж мо - я ді - вчи - на мо - ло - да.

3. Не - хай мо - я ве - рби - ця бу - я - є,
4. Йа вже мо - я ве - рби - ця по - бу - я - ла,

не - хай мо - я діс - вчи - на гу - ля - є.
йа вже мо - я діс - вчи - на по - гу - ля - ла.

[Швиденько]

1. По-ра то - бі, ве - рби - ця, ро - зви - ться, по-ра то - бі, хло - пчи - на, же - ни - ться.

2. Ще мо-я ді-вчи - на мо - ло - да на у - ли-цю гу - ля - ти то й ра - да.

3. Не-хай мо-я ве-рби - ця бу - я - є, Не-хай мо-я ді-вчи-на гу - ля - є.

4. По - жде-те, де - во - чки, до ве - сні, да - йте мо-йой ді - вчи - ні по - дро - сти.

*) Трохи нижче, ніж сі. (М. Г.)

1. – Пора тобі, вербицю, розвисься,
Пора тобі, хлопчину, жениться.

3. Нехай моя вербиця буяє,
Нехай моя дівчина гуляє.

2. – Ой іще бо не час, не пора,
А ще ж моя дівчина молода.

4. Їа вже моя вербиця побуяла,
Їа вже моя дівчина погуляла.

Зап. 1925 р. Гайдай М. П. у с. Кожухівка на Овруччині (нині Коростенський р-н Житомирської обл.) від Рузі Коржук, 10 р. Клечальна, зелені свята. (Прим. зап.). Народні пісні Житомирщини. С. 157. № 124. Вар. зап. 1925 р. Гайдай М. П. у с. Іскорость на Овруччині (нині Коростенський р-н Житомирської обл.) від П. П. Наумчук. Єфремова Л. О. Частотний каталог. Т. 2. С. 95. № 92; Українські народні пісні в записах Михайла Гайдая. С. 43. № 33; Український обрядовий фольклор західних земель. С. 288-289. № 219.

294. Скаче жабка (ОК-КВ-07)

♩ = 70 Помірно, енергійно

1. Ска - че жа - бка, ска - че жа - бка по - над ре -

-чко - ю, йде Во - ло - дя з гну - зде - чко(ю).

1. Скаче жабка,
Скаче жабка понад речкою,
Йде Володя з гнuzдечкою.

3. До Дунаю,
До Дунаю води пити,
А [потім] дівку любити.

2. – Постой, жабко,
Постой, жабко, загнuzдаю
Та поїдем до Дунаю.

Зап. 1995 р. Клименко І., Охрімчук С. у с. Хмелівка Олевського р-ну Житомирської обл. від Іванової М. І., Іванової Є. А., Євтушок Т. А. "Ой рано-рано да зійду на гору". Ч. 1. № 24. Транскрипція Єфремової Л. О. Зазначено, що петрівчана. (Л. Є.) Народні пісні Житомирщини. С. 161. № 130.

295. Сьогодні Купайла, а завтра Йван (ОК-КВ-07)

$\text{♩} = 140$ Рухливо
Одна Усі

1. Сьо-год-ні Ку - пай - ла, а за - втра Йван, ки - дав чорт ві - дьму че - рез ба - ркан.

2. Ки - да, ки - дав, не на - ки - да - вса та й на го - ле - не по - ве - сів - са.

1. Сьогодні Купайла, а завтра Йван,
Кидав чорт відьму через баркан.	5. Ой до Дунаю води пити,
А до Василя дочку любити.
2. Кидав, кидав, не накидавса
Та й на голене повесівса.	6. А у Василя лиха жона,
Вигнала зятя колом з двора.
3. Скакала жабка над речкою.
За сю хлопчик з гнuzдечкою:	7. А ви до мене не ходете,
Ви мою дочку не любіте.
4. – Ой постой, жабко, загнuzдаю,
Поєду, жабко, до Дунаю.	

Зап. Завальнюк А. Ф. у с. Можари Овруцького р-ну Житомирської обл. Українські літні обряди та пісні. С. 196. № 118.

296. Вчора Купайло, сьогодні Йван (ОК-КП)

$\text{♩} = 180$ Енергійно
Одна Усі

1. Вчо - ра Ку - пай - ло, сьо - го - дні Йван, ки - дав чорт ве - дьму

че - рез пар - кан. 2. 3. Шоб по хле - вах не хо - ді - ла,

1. Вчора Купайло, сьогодні Йван,
Кидав чорт ведьму через баркан.	3. Чужих коров не доїла,
Малих теляток не вкусила.
2. Шоб по хлєвах не ходіла,
Чужих коров да не доїла.	4. [Моя коровка величенька,
В єї коротка доїченька.]

Зап. 1996 р. Єфремов Є. у с. Левковичі Овруцького р-ну Житомирської обл. від Невмержицької К. Д., Левковської О. У., Левковської О. І., Невмержицької М. І. "Рано-рано зйду на гору". Традиційна музика Полісся. Ч. 1. № 21. Транскрипція Єфремової Л. О. Народні пісні Житомирщини. С. 181. № 160.

297. На Івана Купального (ОК-КП)

[Швиденько]

1. На І - ва - на Ку - па - льно-го хо - ди - ла ві - дьма на ва - льно-го.

1. На Івана Купального
Ходила відьма на вального.

2. Ходила вона у вівторок,
Да видоїла коров сорок.

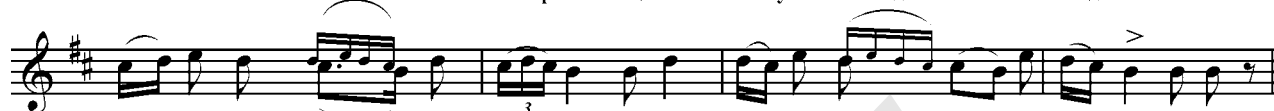
Зап. Гайдай М. П. у м. Лугини Овруцького пов. (нині Лугинський р-н Житомирської обл.) від Ганни Марченко, 50 р. Укр. нар. пісні в записах Михайла Гайдая. С. 41. № 31.

298. Ой чия мати чаровниця (ОК-КП-04)

[Швиденько]

1. Ой чи - я ма - ти ча - ро - вни-ця не пу-стить до - чки по - ди - ви-ться.

2. Не пу-стить до - чки по-гу-ля-ти, са - ма ле - тить ча - ро - ва-ти

3. Да си - ру, ма - сла і - зби - ра-ти, да сво - їх до - чок го - ду - ва-ти.

4. Да сво - їх до - чок го - до - ва-ти, (й)а су - сі-дчи - них ча - ро - ва-ти!

1. Ой чия мати чаровниця
Не пустить дочки подивиться,

3. Да сиру, масла ізбирати
Да своїх дочок годовати?

2. Не пустить дочки погуляти,
Сама полетить чаровати,

4. Да своїх дочок годовати
(й)А сусідчиних чаровати.

Зап. там само. Укр. нар. пісні в записах Михайла Гайдая. С. 41. № 30; Український обрядовий фольклор західних земель. С. 312. № 243.

299. Ой на Купайла огонь горить (ОК-КП-04)

1. Ой на Ку - па - йла о - гонь го - рить, а ме - не ма - ти не пу - ска - с.

Ой там, за ба - йра - ком во - гонь го - рїт, та - та - ри на за - різ лю - дей ве - дут.

1. Ой на Купайла огонь горить,
А мене мати не пускає.

3. А в комороньці й оkenечко
Та мені видно купайлочко.

2. А мене мати не пускає
Да в комороньку замикає.

Зап. 1914 р. Неказаченко М. І. у с. Покалів Овруцького р-ну Житомирської обл. від Сінклети Бародневич. Вар. мел. зап. 1925 р. Гайдай М. П. у смт Лугини Лугинського р-ну Житомирської обл. від Слинчука Данила, 11 р. Народні пісні Житомирщини. С. 177-178. № 154.

300. Ой на Івана Купайлечка (ОК-КП-01)

$\text{♩} = 140$ Жваво
Одна Усі

1. Ой на І - ва - на Ку - па - йле - чка, там ку - па - ла - ся ла - сто - во - чка.

$\text{♩} = 160$ Жваво

Вар.

1. На І - ва - на, на І - ва - на Ку - па - йло - чка ку - па - ла - ся ла - сто - во - чка.

1. Ой на Івана Купайлечка,
Там купалася ластовочка.	4. Хвалить Бога, не журюся,
Дождусь неділі й оженюся.
2. Ой купалася, викупалась,
На бережечку сушилася.	5. Ой хоч не в цюю, то в другую,
Возьму дівчину молодую.
3. На бережечку сушилася,
Дівка-дівчина журилася.	
- Вар.:
1. На Івана, (2) Купайлечка,
Купалася ластовочка.	4. До весілля (2) збиралася,
Тої свекрухи боялася.
2. Купалася, (2) замочилася,
На бережечку сушилася.	5. Тої свекрухи (2) боялася,
На миленького сподівалася.
3. На бережечку (2) сушилася,
До весілля збиралася.	

Зап. Завальнюк А. Ф. у с. Лісовщина Коростенського р-ну Житомирської обл. від гурту; вар. зап. від Власюк Марії. Українські літні обряди та пісні. С. 189-190. №№ 109-110.

301. Ой на Івана, на Купайла (ОК-КП-03)

$\text{♩} = 164$ Хитливо

1. Ой на І - ва - на, на Ку - па - йла там ла - сті - во - нька ку - па - ла - ся.

2. Там ла - сті - во - нька ку - па - ла - ся, на бе - ре - же - чку су - ши - ла - ся.

1. Ой на Івана, на Купайла
Там ластівочка купалася.
2. Там ластівочка купалася,
На бережечку сушилася,
3. На бережечку сушилася,
Дівка Ганнуся журилася:
4. – А ще рушнички не попрала,
А вже Іванка сподобала.

- На цю ж мел.:
1. Ой на городі під кущиком
Накрились хлопці гладущиком.
 2. Біжать дівчата дивитися,
Як будуть хлопці душитися.
 3. Вийшла Ганнуся на двір з хати,
Біжить Іванка рятувати:
 4. – Іди, Іванку, мерщій сюди,
Напийся швидше води, води.
 5. Ой на дорозі росте лопух,
Напивсь Іванко, живіт розпух.
 6. Ой на городі ромен, ромен,
Ой ледь Іванко не вмер, не вмер.

Зап. 1980 р. Дубравін В. у с. Глазове Шосткинського р-ну Сумської обл. від Рогової Надії Іванівни, 1960 р. н. Обрядові пісні Слобожанщини. С. 191-192.

302. Ой ти, Галечко, ой ти, ой ти (ОК-КП-07)

$\text{♩} = 160$ Помірно

1. – Ой ти, Га - ле - чко, ой ти, ой ти, ка - лі до те - бе на ноч при - йти?

1. Ой ти, Галечко, ой ти, ой ти,
Калі до тебе на ноч прийти?
2. – Прийди, Володька, йувечері,
Щоб вороженьки не бачили.
3. Щоб не бачила моя мати,
З ким я буду ночувати.
4. Щоб моя мати да й не знала,
З ким я цю ночку ночувала.
5. – Ой ти, Галечко, мала, мала,
Ой з ким ти ночку ночувала?
6. – Ой ночувала пуд хатою
Із собачкою кудлатою.
7. Ой ночувала під вишньою
Із собачкою колишньою.
8. А батько думав, що дать, що дать,
Хотів до хати собачку взять.

Зап. у с. Хмелівка Олевського р-ну Житомирської обл. від Іванової М. І., Іванової Є. А., Євтушок Тетяни Андріївни, 1932 р. н., Мосійчук Ганни Андріївни, 1946 р. н. Берви Полісся. № 8. Транскрипція Єфремової Л. О.

303. Ой на городі крокос порос (ОК-КП)

$\text{♩} = 144$

1. – Ой на го - ро - ді кро - кос по - рос, чом ти, Во - ло - дька, бі - льше не зрос?

1. – Ой на городі крокос порос,
Чом ти, Володька, більше не зрос?
2. – Ой буде з мене й такенького,
Полюбить Галя й маленького.
3. Ой на городі шафран, шафран,
Стоїть Володька як пан, як пан.
4. Шафран петрушку обвиває,
Володя Галю обнімає:
5. – Ой ти, Галочка, свиня лиса,
Чом ти до мене не горнеса?
6. Ой пригорниса, поцелую
Твою бородку золотую.
7. В тебе носочок, як гурочок,
Біленьке личко, як платочок.

Зап. 1997-2008 рр. Клименко І. у с. Хмелівка Олевського р-ну Житомирської обл. Проблеми етно-музикології. Вип. 4. С. 164, № 8 (мел.), с. 166, № 10 (текст). Транскрипція Скаженник М. Народні пісні Житомирщини. С. 180. № 158.

304. Ой Купайло, Купайло (ОК-КП)

1. – Ой Ку - па - йло, Ку - па - йло, ой де ти но - чу - ва - ло?

1. – Ой Купайло, Купайло,
Ой де ти ночувало?

3. – Що вона тобі
Простидала?

2. – Ночувало Купайло
У пишної окономки*, в Одарки.

4. – Кочергище під бочище,
А камінище під головище.

Зап. 1914 р. Неказаченко М. І. у с. Покальов (нині с. Покалів) Овруцького р-ну Житомирської обл. Народні пісні Житомирщини. С. 189. № 173.

305. Ой на Івана (ОК-КП-12)

1. Ой на І - ва - на та й на Ку - па - ла, там ді - вчи - но - нька кві - ти зби - ра - ла,

2. кві - ти зби - ра - ла, ві - но - чок пле - ла ой на І - ва - на та й на Ку - па - ла.

1. Ой на Івана
Та й на Купала,
Там дівчинонька
Квіти збирала,

2. Квіти збирала,
Віночок плела
Ой на Івана
Та й на Купала.

Зап. 29 серпня 2019 р. Єфремова Л. О., Гавриленко В. В., Кобзиста О. В. у с. Некрасове Глухівського р-ну Сумської обл. від Смолі Ольги Яківни, 1948 р. н. Транскрипція Єфремової Л. О.

306. Ой на Івана (ОК-КП-12)

Поволі

1. Ой на І - ва - на та й на Ку - па - ла. Су - же - но...

Су - же - но, Га - лю, в не - діє - лю ра - но, зе - ле - но.

1. Ой на Івана
Та й на Купала.
Сужено...
Сужено, Галю,
В неділю рано,
Зелено**.

2. Квітоньки рвала,
Віночок плела:
3. – Ой пливи, вієнок,
Да на той бережок,
4. На той бережок,
Там милий дружок.

*Жонки.

**Цей приспів виконують за кожною строфою пісні. (Л Є.)

Зап. 1998 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Лугове Менського р-ну Чернігівської обл. від фольк. анс., кер. Ліда Ласковець, 1949 р. н. Ой ти, просо-волоото. С. 88.

307. Купався Іван (ОК-КР-01)

$\text{♩} = 124$ Жваво

1. Ку - па - вся І - ван та й де ро - во - чку, ски - нув шта - ни і со - ро - чку.

Ку - па - ла під І - ва - на, ку - па - ла на І - ва - на.

2. Ку - па - вся І - ван та й у рі - чку впав. Ку - па - ла

під І - ва - на, ку - па - ла на І - ва - на.

<p>1. Купався Іван
Та й у ровочку,
Скинув штани
І сорочку.
Купала під Івана,
Купала на Івана.</p> | <p>2. Купався Іван
Та й у річку впав,
Купала під Івана,
Купала на Івана.</p> |
|---|--|

Зап. 1966 р. Дубравін В. у с. Марчихіна Буда Ямпільського р-ну Сумської обл. від Гончарової Галини Єгорівни, 1898 р. н. Пісні Сумщини. С. 177-178.

308. Купався Іван (ОК-КР-01)

$\text{♩} = 78$ Неспішно

1. Ку - па - вся І - ван, до - ве - де - ться й нам. Ку - па - ла на йва - на. Ги!

*) Тривалості нами збільшено вдвічі. (Л. Є.)

1. Купався Іван,
Доведеться й нам.
Купала на Йвана. Ги!
2. Купався Мусій,
Доведеться усім. Ги!
3. На Петра хліб пекла,
На Івана вибирала. Ги!

Зап. 1963 р. Дубравін В. у с. Чумаків Хутір (нині с. Чумакове) Буринського р-ну Сумської обл. від Сахненко Марії Павлівни, 1892 р. н. Обрядові пісні Слобожанщини. С. 189-190.

309. Купався Іван (ОК-КР-01)

$\text{♩} = 82$ Поволі

1. Ку - па - вся І-ван та й у во - ду впав. На Пе - тра хліб пе - кла,
Прискорюючи

а на І-ва - на ви - би - ра - ла. Ку - па - йло на Йва - йло.

1. Купався Іван
Та й у воду впав.

3. Купався Мусій,
Доведеться усім.

Приспів:
На Петра хліб пекла,
А на Івана вибирала.
Купайло на Йвайло*.

4. Купався Яким
Під віттям гнучким.

5. Купався Денис
Та й на гільці повис.

2. Купався Іван,
Доведеться й нам.

6. Купався Гордій
В каламутній воді.

Зап. 1967 р. Дубравін В. у с. Слобода Буринського р-ну Сумської обл. від В'язовченко Варвари Романівни, 1905 р. н. та Лищенко Федори Олексіївни, 1911 р. н. Обрядові пісні Слобожанщини. С. 190.

310. Да купався Іван (ОК-КР-01)

Одна *Усі*

1. Що ку - па - вся І-ван да й у - пав у ста-кан. Ку - па - йла

Одна *Усі*

на Йва - на бу - ло. 2-3. Що ку - па - вся Га - ври - ло, ко - ли со - не - чко грі - ло.

Одна

Ку - па - йла на Йва - на - бу - ло. 4. Ой ку - па - вся Ва - сіль

Усі *Одна*

да й у - пав у ки-сіть. Ку - па - йла на Йва - на бу - ло. Що на І -

-ва - на, ой на Ку - па - ла. Ку - па - йла на Йва - на бу - ло.

*Цей приспів виконують за кожною строфою. (Л, Є.)

<p>1. Да купався Іван,
Да упав у стакан.
Купайло
На Йвана було*.</p> <p>2. Що купався Гаврило,
Коли сонечко гріло.</p> <p>3. Да купався Данило,
Да й упав у барило.</p> <p>4. Що купався Василь
Да й упав у кисіль.</p> | <p>5. Да купався Клим,
Да й у воду вплив.</p> <p>6. Що купався Мусій,
Довелося й усім.
* * *</p> <p>Що на Івана,
Ой на Купала.
Купайла
На Йвана було.</p> |
|---|---|

Зап. 06. 05. 2016 р. Біланюк Т. О. у с. Пальчики Бахмацького р-ну Чернігівської обл. від Лемішко Галини Андріївни, 1952 р. н., Шарій Надії Михайлівни, 1942 р. н., Прокопенко Марії Григорівни, 1940 р. н., Коваленко Мотрони Володимирівни, 1954 р. н., Лемішко Наталії Миколаївни, 1953 р. н. Ред. Єфремової Л. О.

311. Салавей, салавейко! Що на Йвана (ОК-КП)

1. Са - ла - вей, са - ла - ве - йко! Що на йва - на
ли - пу рва - ла. Са - ла - вей, са - ла - ве - йко!

<p>1. Салавей, салавейко!
Що на Йвана
Липу рвала.
Салавей, салавейко*!</p> | <p>2. А на Петра
Хліб я пекла.</p> <p>3. На Полупетра
Вибирала.</p> |
|--|---|

Зап. 1986 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. с. Сахнівка Менського р-ну Чернігівської обл. від А. Бугай та М. Титенок. Нотація Калениченка О. Ой ти, просо-волоото. С. 91-92. Зазначено, що пісня петрівчана.

312. Салавей, салавейко! Летить сава (ОК-КП)

1. Са - ла - вей, са - ла - ве - йко! Ле - тить са - ва
впра - довж се - ла. Са - ла - вей, са - ла - ве - йко.

<p>1. Салавей, салавейко!
Летить сава
Впродовж села.
Салавей, салавейко*.</p> <p>2. Сребром очі
Завішала,</p> | <p>3. Петрушкаю
Рот запхала.</p> <p>4. Через купала
Віедьма скакала.</p> |
|---|--|

Зап. там само від Г. Радич. Розшифр. Ященко Л. Ой ти, просо-волоото. С. 85-86.

*Так і далі. (Л. Є.)

313. Под Купала ночка мала (ОК-КР)

$\text{♩} = 100$ Квапливо

1. Под Ку - па - ла но - чка ма - ла. І - ва - ньо, Ва - си - льо!

1. Под Купала
Ночка мала.
Іваньо, Васильо*!	4. Вечеряла
Хрящі в борщі,
2. Ночка мала,
Не доспала,	5. Хрящі в борщі,
Сироїжки в ющі.
3. Не доспала,
Вечеряла,	

Зап. 1981 р. Дубравін В. В. у с. Бирине Новгород-Сіверського р-ну Чернігівської обл. від Картак Марії Іванівни, 1913 р. н. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 75.

314. Шо на Йвана (ОК-КР)

$\text{♩} = 60$

1. Шо на Йва - на но - чка ма - ла. І - ва - не, Йва - ше - чка!

2-5. Ноч не спа - ла, шнур су - ка - ла. І - ва - не, Йва - ше - нька!

1. Шо на Йвана
Ночка мала.
Іване, Йвашечка*!	3. Шнур сукала
Да да жупана.
2. Ноч не спала,
Шнур сукала.
Іване, Йвашенька!	4. Да да жупана,
Да да сіняго.
	5. Да да сваго,
Да да милаго.

Зап. 1926 р. Гайдай М. П. у с. Піліпча Городнянського пов. на Чернігівщині (нині с. Пилипча Ріпкинського р-ну Чернігівської обл.) від Усті Вовк, 60 р., х Халявіно за Британами. Народні пісні Чернігівщини. С. 137, № 132.

315. Де купала (ОК-КР)

$\text{♩} = 108$ Моторно

1. - Де ку - па - ла но - чу - ва - ла? І - ва - не - Ва - ше - нко.

1. - Де купала
Ночувала?
Іване - Вашенко*.	3. Пішла пава
На купалу.
2. - Ночувала
В пана Йвана.	

* Цей приспів виконують за кожною строфою пісні. (Л. Є.)

Зап. 1981 р. Дубравін В. В. у с. Гірки Новгород-Сіверського р-ну Чернігівської обл. від Чистої Марії Трохимівни, 1906 р. н. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 74-75.

316. Купала на Йвана (ОК-КР)

$\text{♩} = 125$ Рухливо

1. – Ку - па - ла на йва - на, де ти на - ча - ва - ла?

2. – На - ча - ва - ла но - чку в ба - рві - но - чку.

1. – Купала на Йвана,
Де ти начавала?

2. – Начавала ночку
В барвіночку.

Зап. 30 вересня 2019 р. Єфремова Л. О., Гавриленко В. В., Кобзиста О. В. у с. Уздиця Глухівського р-ну Сумської обл. від Тищенко Поліни Павлівни, 1941 р. н. Транскрипція Єфремової Л. О. І стрибають через крапіву.

317. Ішли дівки по ягоди (ОК-КР)

$\text{♩} = 84$ Не поспішаючи

1. І - шли дє - вки по я - го - ди. І - ва - ньо, Ва - си - льо!

1. Ішли дівки
По ягоди.
Іваньо, Васильо!*

7. Зарубай міне
В святий деньок,

2. Дівки ягод
Не набрали,

8. Положи міне
Край дороги.

3. Сиріточку
Потеряли.

9. В будній деньок
Люди в полі,

4. Що брат сестру
Домой кличе,

10. В святий деньок
Люди в дворі,

5. Домой кличе,
Зарубать хоче.

11. Люди в дворі
Будуть дивиться.

6. – Не рубай же міне
В будній день,

Зап. 1981р. Дубравін В. В. у с. Бирине Новгород-Сіверського р-ну Чернігівської обл. від Картак Марії Іванівни, 1913 р. н. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 75-76.

318. Купався Йван (ОК-КР-01)

$\text{♩} = 80$ Не швидко

1. Ку - па - вся Йван, до - ве - де - ться й нам. Ку - па - ла на йва - на!

*Цей приспів виконують за кожною строфою пісні. (Л. Є.)

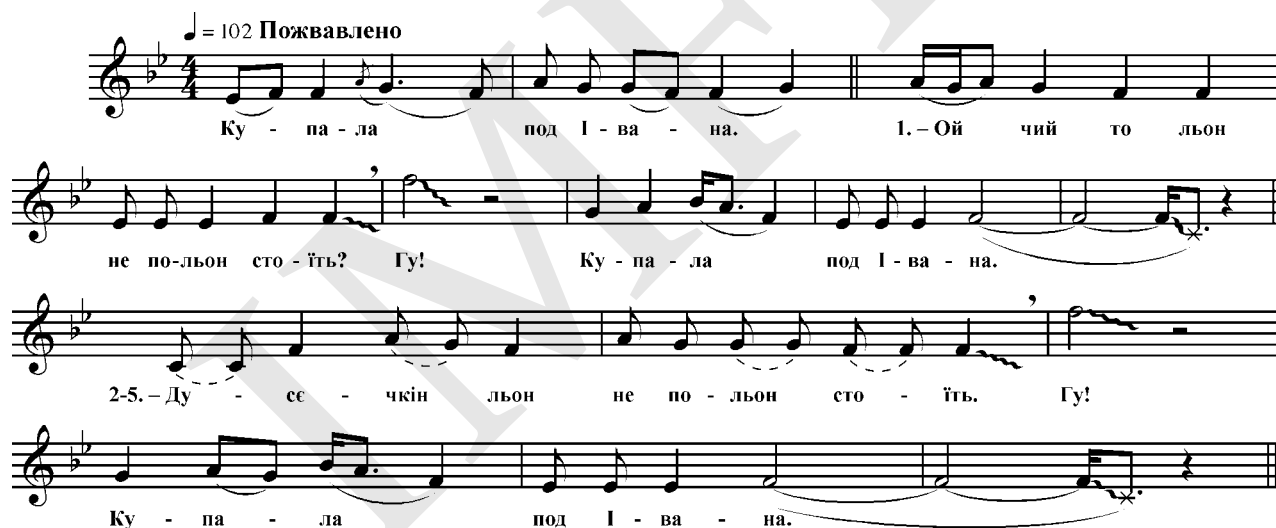

1. Купався Іван,
Доведеться й нам.
Купала на Івана*!	6. А Вірочка
Утонула.
2. Пішли дівки
По ягідки.	7. Прийшли слухи
До мачухи:
3. Стали дівки
Дунай пливсти,	8. Сиріточка
Й утонула.
4. Дунай пливсти,
Річку брести.	9. – Не жаль мені
Сиріточки,
5. Усі дівки
Переплили,	10. А жаль плахти
Рожевої.

Зап. 1966 р. Дубравін В. у с. Паліївка Ямпільського р-ну Сумської обл. від Шкуренко К. С. Пісні Сумщини. С. 166.

319. Купала под Івана (ОК-КР)

Пожвавлено
♩ = 102

Ку - па - ла под І - ва - на. 1. – Ой чий то льон
не по-льон сто - їть? Гу! Ку - па - ла под І - ва - на.
2-5. – Ду - се - чкін льон не по - льон сто - їть. Гу!
Ку - па - ла под І - ва - на.

Купала под Івана.	4. – Х(о)то за сим,
(Х)то за цим,
(Х)то за товстим сном. Гу!
1. – Ой чий то льон
Не польон стоїть? Гу!
Купала под Івана*.	5. (Х)то за товстим сном,
За хорошим женихом. Гу!
2. – Дусечкін льон
Не польон стоїть. Гу!	
3. – Чого ж це він
Не польон стоїть? Гу!	

Зап. 1968 р. Дубравін В. у с. (нині смт) Свеса Ямпільського р-ну Сумської обл. від Шкатули Євдокії Тарасівни, 1907 р. н. Обрядові пісні Слобожанщини. С. 187.

*Цей приспів виконують за кожною строфою пісні. (Л. Є.)

320. Ой Петричок, Петричок, Іване (ОК-ПК)

$\text{♩} = 124$ Швиденько

1) 1. Ой Пе - три - чок, Пе - три - чок, І - ва - не,
2) по - ло - ви - на лі - те - чка мі - на - сь.
1) 2) 4. не - хай тво - я ді - вчі - на 2,3. у - сі ді - вкі на ве - сі - ллі

1. Ой Петричок, Петричок, Іване,
Половина лігечка мінає.
2. Половина лігечка мінає,
Усі дівкі на весіллі гуляють.
3. А у мене дівчинонька ще мала,
Бо ще ж вона на улиці не була.
4. Нехай твоя дівчина гуляє,
Віштимі рукавами махає.

Зап. 2012 р. Єфремова Л. О. у с. Чоповичі Малинського р-ну Житомирської обл. від Старченко Надії Володимирівни, 1935 р. н. Народні пісні Житомирщини. С. 174, № 149.

321. Ой сьогодні Петрівка й Петрів день (ОК-ПК+ОК-КП-10)

$\text{♩} = 70$ Помірно

Одна Дві
1. - Ой сьо - го - дні Пе - трі - вка й Пе - трів день,
Усі
пу - сти, ма - ти, по - гу - лять на весь день.

1. - Ой сьогодні Петрівка й Петрів день,
Пусти, мати, погулять на весь день.
2. - Ой не пустю, донечко, й не пустю,
Бо наехало сватов повен двор.
3. Бо й наехало сватов повен двор,
Видивляйся, донечко, котрий твій.
* * *
4. Ой до бору стежечка, й до бору,
Там буде хлопчина комору.
5. - Будуй, будуй, хлопчино, й високо,
Та прорезуй віконце широко.
6. Щоб до мене соловей прилітав,
Щоб він мені гарненько щєбетав.
7. Щоб до мене зозуля й літала,
Щоб вона мені рано кувала.

Зап. 1980 р. Верховинець Г. у с. Липники Лугинського р-ну Житомирської обл. від гурту доярок. Пісенна традиція Житомирщини, № 3. Транскрипція Єфремової Л. О. Народні пісні Житомирщини. С. 169, № 142.

322. Ой сам Бог (ОК-ПК)

1. Ой сам Бог о - гонь на - клав, та всіх сві - тих
до о - гню при - слав. 2. По - слав Пет - ра по Йлью:
да не - хай при - йде до то - го о - гню.

1. Ой сам Бог	Да нехай прийде
Огонь наклав	До того огню.
Та всіх світих	
До огню прислав.	3. – Ой не поїду,
	Святий Петре,
2. Послав Петра	Бо тепер
По Йлью:	І так тепло.

Зап. 1914 р. Неказаченко (Неказать) М. І. у с. Збранки Овруцького пов. (нині с. Збраньки Овруцького р-ну Житомирської обл.). Народні пісні Житомирщини. С. 175. № 150.

323. Закатилось да сонечка (ОК-ПК)

1. За - ка - ти - лось да со-не-чка за зе-ле-ний гай, за зе-ле-ний гай. Гу!

1. Закатилось да сонечка	5. Що первая да пуислонька –
За зелений гай. (2) Гу!	Шовковий платок. (2) Гу!
2. А у тому да гайочку	6. Що другая пуислонька –
Нихто не бував. (2) Гу!	На галовку венок. (2) Гу!
3. Туильки маладий Ванечка	7. Що третя да пуислонька –
Каня напував. (2) Гу!	Залатий перстеньок. (2) Гу!
4. Напувавши да коника,	
Три пуислоньки слав. (2) Гу!	

Зап. 1987 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Ленінівка (нині с. Сахнівка) Менського р-ну Чернігівської обл. від Аксині Бугай, 1929 р. н. та Марфи Титенок, 1914 р.н. Ой ти, просо-волоото. С. 89.

324. Нуич не спала (ОК-ПК)

Помірно

1. Нуич не спа - ла, ка - ври тка - ла. Са - ла - вей, са-ла-ве - йко.

1. Нуич не спала,	2. Каври ж майїє
Каври ткала.	Шовковис,
Салавей, салавейко*.	

*Цей приспів виконують з кожною строфою пісні. (Л. Є.)

3. Кому ж ви
Та й достанетесь?

6. Не старому,
Не малому,

4. Чи старому,
Чи малому,

7. А Іванку
Маладому.

5. Чи Іванку
Маладому?

Зап. 1985 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Ленінівка (нині с. Сахнівка) Менського р-ну Чернігівської обл. від Єпистині Реус, 1912 р. н. Транскрипція Яценка Л. Ой ти, просо-волоото. С. 89.

325. Салавей, салавейко! Хміель на тичину (ОК-ПК)

1. Са - ла - вей, са - ла - ве - йко! Хміель на ти - чи - ну
на - ви - ва - є - ться. Са - ла - вей, са - ла - ве - йко!

1. Салавей, салавейко!
Хміель на тичину
Навивається.
Салавей, салавейко*!

6. Дам авечку,
Шо пайіела гречку,

2. Ти, Пилипчик,
Миуй зяточек,

7. Дам того барана,
Шо дома нема,

3. Сватай мая дачку,
Маладу Хадиурку.

8. Дам курачку
З куренятами,

4. Дам карову
Круторогу,

9. Дам утачку
З утенятами,

5. Дам кабилу
Білагриву,

10. Дам гусачку
З гусенятами.

Зап. там само від А. Бугай та М. Титенок. Транскрипція Яценка Л. Ой ти, просо-волоото. С. 91.

326. Петровочка, Петровочка, мала ночка (ОК-ПК-01)

1. Пе - тро - во - чка, пе - тро - во - чка, ма - ла но - чка, не ву - спа - ла - ся де - во - чка.

1. Петровочка, (2) мала ночка,
Не вуспалася дівочка.

3. – Шовкові, шовкові, –
Пугать коні вороні.

2. – Що робила, що робила?
– Шнурки шукала. – А які? –

4. Не спутала (2) коня вороного,
Да спутала хлопця молодого.

*Цей приспів виконують з кожною строфою пісні. (Л. Є.)

* * *

1. Петровочка, (2) мала ночка,
Наші хлопці не доспали.
2. Наші хлопці не доспали
Да в кропіву попадали.
3. Бери, мати, (2) гострія вила,
Вганяй сина із кропиви.

* * *

1. Старша відьма (2) на дуб лізла,
На дуб лізла, кору гризла.
2. З дуба впала, (2) зілля копала,
Своїм коровам давала.
3. А на селі (2) огонь горить,
А по відьмі живіт буліть.
4. Нехай буліть, (2) нехай знає,
Нехай молока не д'бирає.

Зап. 1914 р. Неказать М. І. у с. Юровая Овруцького пов. (нині с. Юрове Олевського р-ну Житомирської обл.). Народні пісні Житомирщини. С. 163. № 134.

327. Ой мала нічка петрівочка (ОК-ПК-01)

$\text{♩} = 140$

1) Ой ма - ла ні - чка пе - трі - во - чка, не ви - спа - лась мо - я ді - во - чка.

1) У - ля - но - чка

1. Ой мала нічка петрівочка,
Не виспалась моя дівочка.
2. Ой чого ж вона та й не спала? –
Шовкову хустку вишивала.
3. Шовкову хустку вишивала,
Своєму хлопчині наказала:
4. – Ой коли будеш вмиватися,
То будеш нею втиратися.
5. Як будеш Богу молитися,
(То) Будеш на неї дивитися.

Зап. 1943 р. Шмиговський А. Д. у Києві від О. Левківського з дівчатами з смт Лугини Житомирської обл. Народні пісні Житомирщини. С. 164. № 136.

328. Малая й ночка патровочка (ОК-ПК-01)

$\text{♩} = 160$ Швидко

1. Ма - ла - я й но - чка па - тро - во - чка, не ві - спа - ла - ся па - ня - но - чка.

2. Щоб во - на ле - гла ко - ло - до - ю, щоб во - на ле - гла ду - бо - во - ю.

1. Мала я й ночка патровочка,
Не виспалася паняночка.	5. Ході, дявонька, драмаючи,
На терен гочі виймаючи.
2. Щоб вона легла колодою,
Щоб вона легла дубовою.	6. На терен гочі виймаючи,
На пенькі ноги збіваючи.
3. Щой вона легла дай не встала,
Щоб вона Петра не дождала.	7. На пеньки ножки збіваючи,
Свого хлопчика шукаючи.
4. Щоб ти, хлопчина, пропав, пропав,
Що ти дівочці спаті не дав.	

Зап. Завальнюк А. Ф. у с. Можари Овруцького р-ну Житомирської обл. від гурту. Українські літні обряди та пісні. С. 182. № 102.

329. Петроўочка, мала ночка (ОК-ПК-01)

2. – Що ро - бі - ла... Що ро - бі - ла? – Кро - сна тка - ла. – Ой я - кі - с? – Шоў - ко - ўі - (є).

1. Петроўочка (2), мала ночка,
Не ўіспалася деўочка.	3. – Ой якіе? (2) – Шеўкоўіе
Путать коні ўороніе.
2. – Що робіла? (2) – Кросна ткала.
– Ой якіе? – Шеўкоўіе.	4. Не спутала (2) коня ўороного,
А спутала парня молодого.

Зап. 1997–2008 рр. Єфремов Є. у с. Суцани Олевського р-ну Житомирської обл. Проблеми етномузикології. Вип. 4. С. 164, № 6 (мел.); с. 166, № 8 (текст). Народні пісні Житомирщини. С. 164. № 135.

330. А мала нічка Петрівочка (ОК-ПК-01)

$\text{♩} = 116$ Зворушливо

The image shows the musical notation for the song 'А мала нічка Петрівочка'. It is written on two staves in a 3/8 time signature with a key signature of one sharp (F-sharp). The tempo is marked as quarter note = 116. The melody is characterized by a light, bouncy feel with many eighth notes. The lyrics are written below the notes.

1. А ма - ла ні - чка Пе - трі -
- во - чка, не ви - спа - лась на - ша ді - воч(ка).

1. А мала нічка Петрівочка,
Не виспалась наша дівочка.	7. А ще учора ізвечора
Мені матінка наказала,
2. Не виспалась наша дівочка,
Не рано втсала корів доїть.	8. Мені матінка наказала,
Щоб я ночами не гуляла.
3. Не рано встала корів доїть,
А вже корови у діброві.	9. А я всю нічку прогуляла
І рано встати не думала.
4. Та вже корови у діброві,
А овечечки в чистім полі.	10. До корів сонна я вставала,
Об поріг ноги позбивала.
5. А овечечки в чистім полі,
А свинопаси на вигоні.	11. Об поріг ноги позбивала,
Свої очиці не вмивала.
6. А свинопаси на вигоні,
А наші хлопці пасуть коні.	

Зап. 1967 р. Дубравін В. у с. Слобода Буринського р-ну Сумської обл. від В'язовченко В. Р. Обрядові пісні Слобожанщини. С. 193.

331. Да Петрівочка (ОК-ПК-02)

$\text{♩} = 94$ Не поспішаючи

1. Да Пе-трі-во-чка, да на-ста-є, да зо-зу-ле-нька ви-лі-та-є.

1. Да Петрівочка,
Да настає,
Да зозуленька
Вилітає.

4. Да не стій, вербо,
Над водою,
Бо гірка вода
Під тобою.

2. Да Петрівочка
Минається,
Да зозуленька
Ховається

5. Да вийшла мати
Води брати,
Щоб капустоньку
Поливати.

3. Да у зелений
Кусточок,
Да в капустяний
Листочок.

6. Повні відерця
Не набрала,
Да слізеньками
Доливала.

Зап. 1971 р. Дубравін В. у с. Бошівка Буринського р-ну Сумської обл. від Дубовик М. С. Обрядові пісні Слобожанщини. С. 197-198.

332. Серая ти зязюлечка (ОК-ПК-02а)

$\text{♩} = 116$ Рухливо

1. Се-ра-я ти зя-зю-лечка, все ж твоє та минаєть(ся).

1. Серая ти зязюлечка,
Все ж твоє та минається.

4. Летечком накукуюся,
Прийде осінь – нагорююся,

2. Все ж твоє та минається
Летнєє кукуваннячко,

5. По полю налетаюся,
Свого рою дощукаюся.

3. Летнєє кукуваннячко,
Осіньнє жируваннячко.

Зап. 1981 р. Дубравін В. В. у с. Бирине Новгород-Сіверського р-ну Чернігівської обл. від Картак М. І. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 81. Вміщена серед жнивних.

333. Ой сьогодні, матінко, петровка (ОК-ПК)

$\text{♩} = 80$

1. - Ой сьо-го-дні, ма-ті-нко, Пе-тро-вка,

бо - лить ме - ні, ма - ті - нко, го - ло - вка.

1)
2. Ой сьо - го - дні, ма - ті - нко, Пи - тров день

1) 2)
4. На - с - ха - ла сва - то - ва 3. ой не пу - шу

1. – Ой сьогодні, матінко, Петровка,
Болить мені, матінко, головка.	4. Наєхала сватова з Вигова,
Да привезла веночка з Києва.
2. Ой сьогодні, матінко, Питров день,
Пусти мене погуляти й на весь день.	5. Да привезла веночка з Києва,
Щоб молода дівчина носила.
3. – Ой не пушу, донечко, ой не пушу,
Наєхала сватова з Вигова.	6. Щоб молода дівчина й носила,
Щоб на Петра на весілля просила.

Зап. 1998 р. Васянович О. О. у с. Мелені Коростенського р-ну Житомирської обл. від гурту.
Транскрипція Єфремової Л. О. Народні пісні Житомирщини. С. 167. № 140.

334. Ой сьогодні, моя мамо, Петрів день (ОК-ПК)

♩ = 104

1. – Ой сьо - го - дні, мо - я ма - мо, Пе - трів день,
пу - сти ме - не по - гу - ля - ти на весь день.

1. – Ой сьогодні, моя мамо, Петрів день,
Пусти мене погуляти на весь день.	4. Ой ішов хлопчина, шапку зняв:
– Боже тобі, дівчинонько, помагай!
2. – Ой не пушу, донечко, не мо[ж]на,
Наїхали паниченьки з Кийова.	5. Боже тобі, дівчинонько, помагай,
Буде з твєї пшениченьки каравай.
3. Ой ходила дівчинонька по полю,
Вибирала пшениченьку з куколю.	6. Буде з твєї пшениченьки насіння,
Буде в тебе, дівчинонько, весілля.

На цю ж мел.:

1. Ой на бору, на бору, на бору,
Там збудував хлопчина* комору.	3. Там десь моя дівчина* гуляє
Та русою косою махає.
2. Та прорубав віконечко [та й] високо,
Щоб було видненько далеко.	4. Ту русою косою махає,
Та чорними брівками моргас.

Зап. 1943 р. Шмиговський А. Д. від Левківського О., який перейняв пісню від дівчат та молодичь від 20 р. з с. Каленське Овруцького р-ну (нині Коростенського р-ну Житомирської обл.). Народні пісні Житомирщини. С. 168. № 141.

*Ім'я.

335. Ой ходила дівчина по полю (ОК-ПК-04)

$\text{♩} = 80$ Розмірено

1) *Одна*

1. Ой хо - ди - ла ді - вчі - на по по - лю,
ві - бі - ра - ла пше - ни - че - ньки з ку - ко - лю.

2. А йшов хлоп - чі - на, 4. Чи ні з цьо-ї пше-ні-чень-кі 5,6. на су-бо -

1. Ой ходила дівчина по полю,
Вібрала пшениченьки з куколю.

2. А йшов хлопчина, шапку зняв.
– Боже, тобі, дівчино, й помогай!

3. Боже, тобі, дівчино, й помогай
Вчинить з цьої пшениченьки коровай.

4. Чи ні з цьої пшениченьки й насінне,
Коли твоє, дівчино, й весіля?

5. – На суботу, дівчочкі, на суботу,
Переб'ю вам, дівчочкі, роботу.

6. На неділю, дівчочкі, на неділю,
Бо я маю на хлопчину й надію.

Зап. 1996 р. Клименко І. у с. Обиходи Коростенського р-ну Житомирської обл. від Ткачук Параски Лазарівни, 1922 р. н., Ярмоленко Надії Лазарівни, 1929 р. н., Ярмоленко Ганни Іванівни, 1926 р. н., Захарчук Ганни Петрівни, 1932 р. н., Тищенко Параски Федорівни, 1929 р. н. “Рано-рано да зійду на гору”. Традиційна музика Полісся. Частина 1. № 22. Транскрипція Єфремової Л. О. Народні пісні Житомирщини. С. 169-170. № 143.

336. Шо Малашка реди полє (ОК-ПК)

$\text{♩} = 92$

1) [Прискорюючи]

1. Шо Ма - ла - шка ре - ди по - ле, а Ма - ксі - мка є - де є по - ля:
– Ой да - ров бу - ла. У! Ма - ла - шка мо - я. У!

1) 2)

1. Шо Малашка (дівчочка) реди полє,
А Максимка (хлопчічок) єде с поля:
– Ой даров була,
Малашка (дівчочка) моя.

2. Шо дівчочка горда,
Свінячая морда,
А хлопчічок – поросся,
Поцалуйтеся.

Зап. 1928 р. Харків В. у с. Макишин Чернігівської окр. (нині Городнянського р-ну Чернігівської обл.) від гурту дівчат. Жнівська (петровська). – В. Х. Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 138. № 134.

337. Ой ходила дівчина по полю (ОК-ПК-04)

$\text{♩} = 96$ Помірно

1. Ой хо - ди - ла ді - вчі - на по по - лю,
ві - бі - ра - ла пше - ни - че - ньку з ку - ко - лю.

2. Ї - хав ко - зак до - ро - го - ю, ша - пку зняв:
- Бо - же, то - бі, ді - вчі - но, по - мо - гай!

3. Бо - же то - бі, дів - чі - онь - ко, по - мо - гай,
щоб був з цьо - ї пше - ни - че - ньки ко - ро - вай.

4-6. А із цьо - го жі - те - чка на - сі - ння,
ко - ли в те - бе, ді - вчі - но - нько, ве - сі - лля?

5. да пе - ре - б'ю дру - же - чкам 6. бо я ма - ю на ко - за - ка

1. Ой ходила дівчина по полю,
Вібрала пшениченьку з куколю.
2. Їхав козак дорогою, шапку зняв:
– Боже тобі, дівчино, помогай!
3. Боже, тобі, дівчинонько, помогай,
Щоб був з цюї пшениченькі коровай.
4. А із цього жітечка насіння,
Коли в тебе, дівчинонько, весілля?
5. – Ой у мене коровай в суботу,
Да переб'ю дружечкам роботу.
6. А у мене весілля в неділю,
Бо я маю на козака надію.

Зап. 2012 р. Єфремова Л. О. у с. Чоповичі Малинського р-ну Житомирської обл. від Старченко Н. В. Співали у петровку, у жніва (Прим. вик.). Народні пісні Житомирщини. С. 171. № 145.

338. Ой ходила дівчина й по саду (ОК-ПК-06а)

$\text{♩} = 96$

1) Ой хо - ди - ла дє - вчі - на по са - ду

8 сє - я - ла, в'є - я - ла ро - зса - ду.

1) 4. ко - ли - хать

1. Ой ходила дівчина й по саду,
Сеяла, в'єяла розсаду.

2. – Чогось моя розсада й не сходить,
Занадився хлопчина да й ходить.

3. Йа вже моя розсада в трі листки,
Сподєвайся, хлопчіно, коліскі.

4. – Нашо міне коліска й колихать,
Є й у мене дівчина, будем спать.

5. Нашо міне коліска й дубова,
Є у мене дівчина любова.

6. Нашо міне коліска й до року,
Є у мене дівчина й до боку.

Зап. 1998 р. Васянович О. О. у с. Мелені Коростенського р-ну Житомирської обл. від гурту.
Транскрипція Єфремової Л. О. Народні пісні Житомирщини. С. 173. № 147.

339. Ой у бору, у бору, на клену (ОК-ПК-06)

[Швиденько]

1. Ой у бо-ру у бо-ру на кле-ну там ви ла го-ли-со-чка

с па - пе - ру. 2. (й)А в той ко - ли - со - чці хло - пчи - на,

ко - ли - шеть йо - го у ви - со - ко. 3. Ко - ли - ше - те йо - го

ви - со - ко щоб бу-ло ві - дне - нько да - ле - ко. 4. Щоб до йо - го со - ло - ве - йко
5. Щоб о йо - му га - рне - нько

до - лє - тав, щоб о йо - му га - рне - нько ше - бе - тав.
ше - бе - тав, що - би йо - го ра - не - нько про - бу - джав.

1. Ой у бору, у бору на клену
Там висіла колісочка с паперу.

2. (й)А в той колісочці хлопчина,
Колишеть його у високо,

3. Колишете його високо,
Щоб було відненько далеко.
4. Щоб до його соловейко долетав,
Щоб о йому гарненько щебетав.
5. Щоб о йому гарненько щебетав,
Щоби його раненько пробуджав.

Зап. Гайдай М. П. у с. Іскорость Овруцького пов. (нині Коростенського р-ну Житомирської обл.) від П. П. Наумчук. Українські народні пісні в записах Михайла Гайдая. С. 42. № 32; Український обрядовий фольклор західних земель. С. 286-287, № 218.

340. А у полі колосочок настаявся (ОК-Ж4-04)

$\text{♩} = 70$

1) *ff* 1. А у по-лє ко-ло-со-чок на-ста-я-вся,
із буй... не-нькім ві-три-ком на-ма-ха-вся. 2. Із бу-йне-нькім ві-три-ком
1) *ff* 4,5. Наш ха-зя-ї-н(а) ра-но встав, ра-но встав да й жен...

1. А у полі колосочок настаявся,
Із буй...ненькім вітриком намахався.
2. Із буйненькім вітриком намахався,
Із дроб...ненькім дощіком прощався.
3. – Візьми ж мене, хазяїну, в стодолу,
Бо вже ж... мені докучіло по полю.
4. Наш хазяїн рано встав, рано встав,
Да й женчиків понаймав, понаймав.
5. А Михайло не рано, не рано,
Запа...дило його жито нежайло.

Зап. 1995 р. Клименко І., Охрімчук С. у с. Хмелівка Олевського р-ну Житомирської обл. від Євтушок Т. А. Транскрипція Єфремова Л. О. Народні пісні Житомирщини. С. 204. № 196.

341. А в полі пшениця (ОК-Ж=РП)

$\text{♩} = 100$

*) 1. А в по-лі пше-ни-ця ко-ло-сом ко-ло-силь.
Ой ра-но, ра-но, ко-ло-сом ко-ло-силь. 2. Ко-ло-сом ко-ло-силь,
ха-зя-ї-на про-силь. Ой ра-но ра-но ха-зя-ї-на про-силь.

*) Цікавий зразок нейтральної терції. (М. Г.)

1. А в полі пшениця
Колосом колосить.
Ой рано, рано,
Колосом колосить*.	3. – Хазяїн мій любий,
Хазяїн мій милий!
2. Колосом колосить,
Хазяїна просить:	4. Хоть серпом сожніте,
Хоть косою скосіте.
	5. Не можу стояти,
Колосу держати.

Зап. 1939 р. Гайдай М. П. у с. Хотівля Городнянського р-ну на Чернігівщині від Катерини Войни. Українські народні пісні в записах Михайла Гайда. С. 38. № 26. У примітці помилково зазначено с. Хатівля. (Л. Є.)

342. Йой чиє то поле (ОК-Ж1)

$\text{♩} = 50$

1. - Йой чи - є то по - ле за - дре - ма - ло сто - є?
За - дре - ма - ло, за - дре - ма - ло.

1. – Йой чиє то поле
Задремало стое?
Задремало. (2)	3. Женци маладії,
Серпи сталяниє.
[Сталяниє. (2)]
2. – Ільїное поле
Зазвенело стое.
Зазвенело. (2)	4. Жита пажалі
І серпов ня
паламалі.
[Паламалі. (2)]

Зап. 1926 р. Гайдай М. П. у с. Піліпча Городнянського пов. на Чернігівщині (нині с. Піліпча Ріпкинського р-ну Чернігівської обл.) від Усті Вовк, 60 р. Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 146. № 152.

343. А вже сонце на порі (ОК-Ж1-03)

Холою

1. А вже со - нце на по - рі, ку - са - ю - ться ко - ма - рі.
2. Ку - са - ють і нас, час до - до - му, час. Гу!

1. А вже сонце на порі,
Кусаються комарі.
2. Кусають і нас,
Час додому, час. Гу!

Зап. Вовк М. у м. Сосниця Чернігівської губ. (нині смт Сосницького р-ну Чернігівської обл.). Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 153. № 166.

*Таким чином розспівують кожен строфу (Л. Є.)

344. Я ж думала, що зожалася (ОК-Ж4-07)

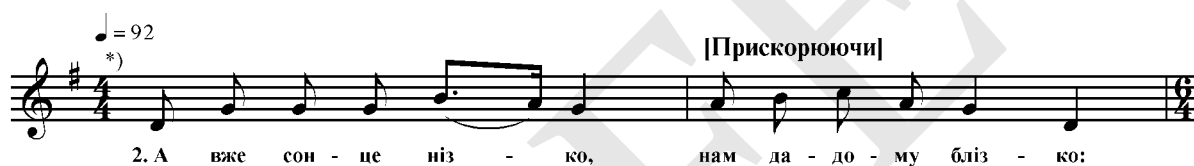

1. Я ж ду-ма-ла, що зо-жа - ла - ся, я ж ду-ма-ла, що зо-жа-ла-ся, аж я зза-ду да зо-ст-ла-ся.

1. Я ж думала, що зожалася (2)
Аж я ззаду да зосталася.	4. Я думала, що помазаний, [2]
Вони кажуть, що ще й два займи.
2. Й або ходєт пудожнєт, пудожнєт,
Або сядьте, пудождєтє мене. [2]	5. Йа женчики до краю, до краю, [2]
Бохон хлїба покраю, покраю.
3. Я думала, що пірок дадуць, (2)
Вони мене на загон ведуць.	6. Йа женчики до меже, до меже, [2]
Вареники у деже, у деже.

Зап. 1914 р. Неказать М. І. у с. Юрова Овруцького пов. (нині с. Юрове Олевського р-ну Житомирської обл.) від Степанкової Марії. Народні пісні Житомирщини. С. 207. № 201.

345. А вже сонце на лану (ОК-Ж1-02)

2. А вже сон - це ніз - ко, нам да - до - му бліз - ко:

луж - ком, бе - реж - ком, у! да - до - му беж - ком. У!

* Тактові розміри проставлено нами. (Л. Є.)

1. А вже сонце на лану,
Я дамоду леману*,
Леманула б я, –
Не воля моя. | 2. А вже сонце нізко,
Нам дамоду бліско:
Лужком, бережком, [у!]
Дамоду бежком. [У!] |
|---|--|

Зап. 1928 р. Харків В. у с. Макишин Чернігівської окр. (нині Городнянського р-ну Чернігівської обл.) від Уляни Снітки, р. 20. Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 147. № 154.

346. Уже сонце на лану (ОК-Ж1-02)

1-2. У - же со - нце на ла - ну, я да - до - му ле - ма - ну. Гу!

3. Же - ніє ма - йі, же - ніє, са - би - ра - йте жме - ніє.

3. Па - ра са - би - ра - ти, да - до - му ру - ша(ти). Гу!

*Утічу.

1. Уже сонце на лану,
Я дамому леману. Гу!
2. Леманула б я,
Неволя мая. Гу!
3. Женіє майі, женіє,
Сабирайте жменіє. (2)
4. Пара сабирати,
Дамому рушати. Гу!

Зап. 1987 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Сахнівка Менського р-ну Чернігівської обл. від А. Бугай та М. Титенок. Нотація О. Калиниченка. Ой ти, просо-волоото. С. 94.

347. Ой чиє то козеня (ОК-Ж1)

$\text{♩} = 110$

Ой чи - є то ко - зе - ня за - лу - ни - ло хво - сте - ня?

По - за - ду бе - жить, вся зем - ля дрі - жжить. У!

Ой чиє то козеня
Залупило хвостеня?
Позаду бежить,
Вся земля дріжжить. У!

Зап. 1985 р. Белосветова І. у с. Маньки Ріпкинського р-ну Чернігівської обл. від Бондаренко С. А. Дожиночная. Уся полевая робота: льон, жито. Хто остається позаду у хвості, то "коза". (Прим. зап.). Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 153. № 165.

348. Закатилось да сонечка (ОК-Ж1)

1. За-ка-ти-лось да со-не-чка, да вже й не ви-дно, да вже й не ви-дно. Гу!

1. Закатилось да сонечка,
Да вже й не видно. (2) Гу!
2. Усіє люде йдуть додому,
А нам завидно. (2) Гу!
3. Да усіє люде на дарозіє,
А ми на межіє. (2) Гу!
4. Да усіє люди кала села,
А ми сторожіє. (2) Гу!

Зап. 1987 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Ленінівка (нині с. Сахнівка) Менського р-ну Чернігівської обл. від А. Бугай та М. Титенок. Нотація О. Калиниченка. Ой ти, просо-волоото. С. 92.

349. А вже сонце на заході (ОК-Ж1)

$\text{♩} = 60$ Помірно

1. А вже со - нце на за - хо - ді, нам ро - би - ти го - ді, го - ді,
бо вто - ми - ли - ся, бо вто - ми - ли - ся. Гу!

1. А вже сонце на заході,
Нам робити годі, годі,
Бо втомилися. (2) Гу!
2. Цілий день ми спинигнули,
Серпи жито тнули, тнули,
Притупилися. (2) Гу!
3. Притупилися серпи,
Стали важкими снопи,
Сили вже нема. (2) Гу!
4. Дуже колеться стерня,
Як у копи в кінці дня
Складаєш снопи. (2) Гу!
5. Ми дожали до межі,
Хай побачуть сторожі,
Що пожали все. (2) Гу!
6. Чужу ниву важко жать,
Спина й рученьки болять,
Відпочити час. (2) Гу!
7. Вже не рання пора,
Треба їхати до двора,
Бо робота є. (2) Гу!

Зап. 1980 р. Дубравін В. у с. Сніжки Буринського р-ну Сумської обл. від Романенко Євдокії Сергіївни, 1905 р. н. Обрядові пісні Слобожанщини. С. 203.

350. А вже сонце котиться (ОК-Ж1-04)

$\text{♩} = 120$ Рухливо

1) $\text{♩} = 120$ Рухливо

1. А вже со - нце ко - ти - ться, нам до - до - му хо - че - ться,

а ми не йде - мо, до - зво - лу жде - мо. Гу!

1)

1. А вже сонце котиться,
Нам додому хочеться,
А ми не йдемо,
Дозволу ждемо. Гу!
2. Поки прийде та сам пан
Та дасть дозволу нам,
Поки прийде дід
Та і скаже: – Йдіть. Гу!
3. Уже сонце за липкою,
Труси, пане, калиткою,
Труси, пане, не труси –
Червінців даси. Гу!
4. Уже сонце в хмари сіло,
Нам кінчати треба діло,
Бо додому час,
Болять спини в нас. Гу!
5. Уже сонце на причілку,
Бере пана за печінку,
Нехай же бере,
Не перестає. Гу!
6. Уже сонце низько, низько,
Кінець праці близько, близько,
Покладем серпи
Й дов'яжем снопи. Гу!
7. Уже сонце під дубком,
Нам додому холодкомі,
А ми не йдемо,
Дозволу ждемо. Гу!

Зап. 1968 р. Дубравін В. у с. Дубовичі Кролевецького р-ну Сумської обл. від Бобровицької М. П. та Власенко Я. І. Обрядові пісні Слобожанщини. С. 205-206.

351. Ой девіться, небожі (ОК-Ж1)

$\text{♩} = 120$ Рухливо

1. Ой де - ві - ться не - бо - жі, не - да - ле - ко до ме - жі,
а вже ви - дно край, Бо-же, по-ма - гай. У!

1. Ой девіться, небожі,
Недалеко до межі,
А вже видно край,
Боже, помагай.

2. А в нашого пана
Голівка кудрява,
Ой паночку наш,
Обжиночки в нас.

3. Він кудрями затрясе,
Нам подаркі піднесе.
Ой паночку наш,
Обжиночки в нас. У!

2

Зап. там само. Текст: Обрядові пісні Слобожанщини. С. 205-206. Ред. за фонозаписом Єфремової Л. О.

352. А вже сонце котиться (ОК-Ж1-04)

$\text{♩} = 120$ Рухливо

1. А вже со - нце ко - ти - ться, нам до - до - му хо - че - ться,
хо - че - ться да - вно, а ми не йде - мо. Гу - ги!
2-4. Чу - жі па - ни, як си - ці, де - ржать лю - дей до но - ці, а наш со - ло - ве - йко,
ро - зпу - стив ра - не(нько). Гу - ги!

1. А вже сонце котиться,
Нам додому хочеться,
Хочеться давно,
А ми не йдемо. Гу-ги!

2. Чужі пани, як сичі,
Держать людей до ночі,
А наш соловейко,
Розпустив раненько. Гу-ги!

3. Наша пані велика,
Зарубала індика,
Сама із'їла
І нам не дала. Гу-ги!

4. А наш пан кучеряв,
Під решетом ночував,
Пані на порозі,
Женці у дорозі. Гу-ги!

Зап. 1980 р. Дубравін В. у с. Коротченкове (нині с. Погребки) Шосткинського р-ну Сумської обл. від Коротченко Євдокії Степанівни, 1925 р. н., Мойсеєнко Ганни Яківни, 1917 р. н., Романович Євдокії Петрівни, 1917 р. н., Ходькової Фросини Іванівни, 1912 р. н. та Ходькової Надії Іванівни, 1928 р. н. Обрядові пісні Слобожанщини. С. 204.

353. Вже сонечко низенько (ОК-Ж1)

$\text{♩} = 86$ Помалу

1. Вже со - не - чко ни - зе - нько, а наш стан не бли - зе - нько,
ой гну - ся, гну - ся та й по - ки - ну все.

1. Вже сонечко низенько,
А наш стан не близенько,
Ой гнуся, гнуся
Та й покину все.

2. Женці молодії,
Серпи золотії,
Ой Бог йому дав,
Хто жито пожав.

3. А в нашого пана
Обідають рано,
А в чужого жнуть –
Та й не думають.

4. А ми пирували
Та й поприставали,
Пир готували,
Поприставали.

Зап. 1967 р. Дубравін В. у с. Чернацьке Середино-Будського р-ну Сумської обл. від Заболотної Марії Іванівни, 1904 р. н. Пісні Сумщини. С. 191-192.

354. Наша пані добра (ОК-Ж1)

$\text{♩} = 90$ Енергійно

1. На - ша па - ні до - бра, за - рі - за - ла бо - бра,
за - рі - за - ла два та й нам не да - ла. У!

2. По - ста - ви - ла на при - пе - чку, му - ха про - ли - ла,
му - ха про - ли - ла. Гу!

3. Бо - дай то - б'є, му - хо,
ро - зе - ло - ся брю - хо, як ти про - ли - ла, як ти про - ли - ла. Гу!

1. Наша пані добра, –
Зарізала бобра,
Зарізала два
Та й нам не дала. У!
2. Поставила
На припечку,
Муха пролила. (2) Гу!
3. Бодай тоб'є, мухо,
Розселося брюхо,
Як ти пролила. (2) Гу!

Зап. 24.08. 1969 р. експ. ІМФЕ у складі: Дей О. І., Гуменюк А. І., Круть Ю З. у с. Шабалинів Коропського р-ну Чернігівської обл. від гурту. Транскрипція та ред. тексту Єфремової Л. О. Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 150. № 160.

355. Одчиняй, пане, ворота (ОК-Ж1)

$\text{♩} = 106$ Рухливо

1. О-дчи-няй, па - не, во - ро - ти, і - дуть же - нці з ро - бо - ти.
Ой па - не - чку наш, о - бжи - но - чок ваш.

1. Одчиняй, пане, ворота,
Ідуть женці з роботи.
Ой панечку наш,
Обжиночок ваш.
2. Наша пані висока,
Зарубала гусака,
Сама скушала,
А нам не дала.
3. Витягнула із пічечки,
Ставила на припечку,
Муха розлила. (2)
4. Ой щоб тебе, та мушечка,
Щоб тебе, та мушечка,
Порозрвало, (2)
5. Як ти моїх женців-півців,
Ти моїх женців-півців
Зголодувала. (2)
6. А наш панич кучерявий,
Нам по чарочці давай.
Ой панечку наш,
Обжиночок ваш.

Зап. 1969 р. Дубравін В. у с. Лісне Середино-Будського р-ну Сумської обл. від Шевцової Наталії Петрівни, 1881 р. н. Обрядові пісні Слобожанщини. С. 208.

356. Тепер в нас обжиночки (ОК-Ж3-05)

1. Те - пер в нас о - бжи - но - чки, те - пер в нас о - бжи - но - чки
да - йте нам го - рі - ло - чки.

1. Тепер в нас обжиночки, (2)
Дайте нам горілочки.	4. Кабана сагатого, (2)
Барана рогатого.
2. Дайте нам горілочки (2)
Хоча три барілечки,	5. Із курчатами квочку, (2)
На горілочкі бочку!
3. А четвертого пива,
Йа четвертого пива,
Нас нива потомила.	

Зап. Гайдай М. П. у с. Іскорость на Овруччині (нині Коростенський р-н Житомирської обл.) від Марусі Мельник. Народні пісні Житомирщини. С. 197. № 186.

357. Ой пройди, пройди (ОК-Ж)

$\text{♩} = 84$ Помірно

1. Ой про-йди, про - йди, дробний до - жді - чек, хоть по - мо-тро - ши.

1. Ой пройди, пройди,
Дробний дождічек,
Хоть помотроши.	4. Ой в полі, в полі
Да в серединці
Жито реденько.
2. Ой найди, найди,
Чорна хмарочка,
Хоч нас помочи.	5. Ой коли б його
Да погустело,
Спина б не болі(ла).
3. Ох по нашому
Да по полючку,
Да по толокам.	

Зап. 1981 р. Дубравін В. В. у с. Мамакине Новгород-Сіверського р-ну Чернігівської обл. від Козори Федори Андріївни, 1919 р. н. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 81-82.

358. А ми в полі робили (ОК-ЖЗ)

$\text{♩} = 200$

1. А ми в по - лі ро - би - ли, а ми в по - лі ро - би - ли,
ра - чком по - ле схо - ди - ли, ра - чком по - ле схо - ди(ли).

1. А ми в полі робили, (2)
Рачком поле сходили. (2)*	4. Житечко дожинали,
Віночок ізвивали.
2. Од межі до межі,
Господи, нам поможи.	5. Вийся, віночок, вийся,
До двора прикотися,
3. Не спали, не дримали,
Житечко дожинали,	6. До двора багатого,
До пана пихатого,

* Кожен рядок співають двічі. (Л. Є.)

7. До пана заможного,
До пані вельможної.	12. З нового барилечка
Добрая горілочка.
8. Ой іди, пані, до печі,
Діставай там калачі.	13. Квочка, качур та гуска –
Смачная нам закуска.
9. Заріж, пане, качура,
Щоб нам була вечеря,	14. Дякуєм господарю,
За добрую вечерю.
10. А ти, пані, гусака,
Щоб нам була музика,	Спасибі Богу за допомогу!
Поставили копки
та вдарили гопки!
11. Ще з курчатами квочку,
Нам горілочки бочку.	

Зап. 1989 р. Дубравін В. В., Дубравіна В. Г. у м. Коростень Коростенського р-ну Житомирської обл. від Петрюк О. І. Хрестоматія. Ч. 1. С. 34 (текст), с. 61 (мел.). № 59.

359. Недалеко до межі (ОК-ЖЗ)

$\text{♩} = 96$ Помірно

1. Не-да-ле-ко до ме-жі, ва-ре-ни-чки й у ді-жі. Ой ну-мо, при-пі-льну-ймо!

2. Як не бу-дем пі-льну-вать, так тут бу-дем но-чу-вать. Ой ну-мо, при-пі-льну-ймо!

Вар. 8

Ой чи-я-ж то бо-ро-да по до-ли-ні по-ляг-ла? Гу!

1. Недалеко до межі, Варенички й у діжі. Ой нумо, припільнуймо!	На цю ж мел.: 1. Сидить ворон на копі, Дивується бороді: – Ой диво мені, вашій бороді.
2. Як не будем пільнувать, Так тут будем ночувать. Ой нумо, припільнуймо!	2. Ой паночку наш, Обжиночки в нас.
3. По чотири та по п'ять, Вже й варенички кіплять. Ой нумо, припільнуймо!	3. Ой чия то борода, Сріблом-златом облита?
	4. То Петрова борода Сріблом-златом облита. І облита, і облита!

Зап. 24.08. 1969 р. експ. ІМФЕ у складі: Дей О. І., Гуменюк А. І., Круть Ю З. у с. Шабалинів Коропського р-ну Чернігівської обл. від гурту. Транскрипція та ред. тексту Єфремової Л. О. Вар. зап. 1982 р. Белосветова І. у с. Залізний Міст Семенівського р-ну Чернігівської обл. від Гетти П. П., Приходько В. А. Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 152. №№ 163-164.

360. Ой женчики, ми то, ми то (ОК-ЖЗ)

Помірно
Одна

1. Ой же-нчи - ки, ми - то, ми - то, ой же-нчи - ки, ми то, ми - то

да й по - жа - ли сво - є жи - то, да й по - жа - ли сво - є жи(то).

1. Ой женчики, ми то, ми то (2)
Да й пожали своє жито. (2)*
2. А другіє да лінівіє,
Стаїть жито їх на нивіє.
3. Ой чи будем його жати,
Чи женчиків будем ждати?
4. І не будемо ми ждати,
Будем бороду квітчати.
5. Сидить ворон на копіє,
Дивується барадіє.

Зап. 1985 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Сахнівка Менського р-ну Чернігівської обл. від Радич О.
Транскрипція С. Карпенко. Ой ти, просо-волото. С. 93.

361. Сидить ворон на копє (ОК-Ж1)

$\text{♩} = 100$ Рухливо

1. Си - дить во - рон на ко - пє, ди - ву - є - ться бо - ро - дє.

Бог то - му дав, хто жи - то до - жав.

Вар.

Си - дить ве - дмідь на ко - пє, ди - ву - є - ться ба - ра - дє:

- Ой чи - я ж то ба - ра - да, кра - снім шо - вком о - бви - та? У!

1. Сидить ворон на копє,
Дивується бородє.
Бог тому дав,
Хто жито дожав.
2. Склали товстїї снопи
У високїї копи.
Хай польовий дєд
Зберігає хлеб.
3. Жито й пшениця густа,
Як дєдова борода.
4. Вже поорана рілля,
Знов уроде хлеб земля.
Боже, помагай,
Добрий урожай.
5. Незабаром вже зїма,
Борода в полі сама.
Хай на другий рік
Жито, як цей рік.

*Кожен рядок співають двічі. (Л. Є.)

Зап. 1968 р. Дубравін В. у с. (нині смт) Свеса Ямпільського р-ну Сумської обл. від Шкатули Є. Т. Обрядові пісні Слобожанщини. С. 211. Вар. зап. 1987 р. Белосветова І. у с. Жадово Семенівського р-ну Чернігівської обл. від Швед А. І. Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 152. № 164.

362. Ми житечко пожали (ОК-Ж+Ж1)

$\text{♩} = 110$ Помірно

1-2. Ми жи - те - чко по - жа - ли, [вінок] по-в'я-за - ли. На - ро - би - ли
па - ну сла - ву. Гу!

3. На-ша па-ні до - ма, ве - че - ря го - то - ва.
Ой чуй, па - ня, чуй, ве - че - рю го - туй. Гу!

1. Ми житечко пожали,
[Вінок] пов'язали.
Наробили пану славу. Гу!

2. Наставили кипок,
Як на небі зірок.
Наробили пану славу. Гу!

3. Наша пані дома,
Вечеря готова.
Ой чуй, паня, чуй,
Вечерю готуй. Гу!

4. Ой чий же то дварочек,
Що золотий віночек?
Ой Бог єму дав,
Щоб свого дождав. Гу!

Зап. 1969 р. експ. ІМФЕ у складі: Дей О. І., Круть Ю. З. у с. Понорниця Коропського р-ну Чернігівської обл. від Морозюк Тетяни Федорівни та Курилко Анастасії Григорівни. Транскрипція та ред. тексту Єфремової Л. О. Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 149-150. № 159.

363. Що ми своїму пану (ОК-Ж1)

$\text{♩} = 118$ Енергійно

1. Що ми сво-йму па - ну що ми сво-йму па - ну на - ря - ди - ли сла - ву,
на - ря - ди - ли па - ну сла - ву. Гу!

2. Що в на - шо - го па - на
го - ло - ва ку - дря - ва, ой ку - дря - ва, ку - че - ря - ва. Гу!

3. Він ку - дря - ми по - тря - се, нам по ча - рні пі - дне - се.
Ой ти, па - не, чуй, ве - че - рю го - туй, Гу!

1. Що ми своїму пану (2)
Нарядили славу,
Нарядили пану славу. Гу!

2. Що в нашого пана
Голова кудрява,
Ой кудрява, кучерява. Гу!

3. Він кудрями потрясе,
Нам по чарці піднесе.
Ой ти, пане, чуй,
Вечерю готуй. Гу!

Зап. 1986 р. Дубравін В. В. у с. Бужанка Коропського р-ну Чернігівської обл. від Губар Ганни Григорівни, 1912 р. н. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 83-84.

364. Що мі своїму пану (ОК-Ж1)

$\text{♩} = 96$ Помірно

1. Що мі сво-йму па - ну на - ро - бі - ли сла - ву, на - ро - бі - ли па - ну сла - ву!

2. На - ста - вля - ли ко - пок як на не - бі зо - рок. На - ро - бі - ли па - ну сла - ву!

1. Що мі своїму пану
Наробіли славу
Наробіли пану славу!

2. Наставляли копок,
Як на небі зорок.
Наробіли пану славу!

Зап. 24. 08. 1969 р. експ. ІМФЕ у складі: Дей О. І., Гуменюк А. І., Круть Ю З. у с. Шабалинів Коропського р-ну Чернігівської обл. від гурту. Транскрипція та ред. тексту Єфремової Л. О. Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 149. № 157.

365. Да що житечко (ОК-Ж)

$\text{♩} = 98$ Помірно, з рухом

1)

1. Да що жи - те - чко да пше-ни - че - нька - о - дин ко - ло - сок.

1)

3. пі - шли у га-йок.

1. Да що житечко
Да пшениченька –
Один колосок.

2. Да що Танечка
Да Іванечка –
Один голосок.

3. Да побралися
Да за ручечки,
Пішли у гайок.

4. Да сіли ж вони
Да під кусточком
Речі розмовлять.

5. – Да розкиньсь, розкиньсь,
Оцей кусточок,
Щоб нас не видать.

Зап. 1981 р. Дубравін В. В. у с. Мамекине Новгород-Сіверського р-ну Чернігівської обл. від Козори Федори Андріївни, 1919 р. н. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 79-80.

366. Пора, маті (ОК-Ж)

$\text{♩} = 88$ Помалу

1. По - ра, ма - ті, да жи - те - чко жа - ті, ко - лос по - хи - ливсь. Гу!

1) 3. о - дин ко - ло - сок. Гу!

1. Пора, маті,
Да житечко жаті,
Колос похиливсь. Гу!

2. Що у Олечки
Миколаївни
Голос змінивсь. Гу!

3. Що у житечка
Да пшениченька,
Один колосок. Гу!

4. Що й Олечки
Да у Йваночка
Один голосок. Гу!

5. Да побралися
Да за рученьки,
Пошли у лесок. Гу!

6. Як пошлі вони
Да у кусточок,
Поголилися. Гу!

7. Як пошлі вони
Да у лісочок,
Зажурилися. Гу!

8. Да сів голубок
Да на кусточку,
Росичечку п'є. Гу!

9. А голубочка
Сидить на ялинці,
Крилечками б'є. Гу!

10. – Ой годі тобі,
Моя голубонька,
Крилечками бить. Гу!

11. Ой лети сюди,
Моя голубонька
Росичечки пить. Гу!

Зап. 1984 р. Дубравін В. В. у с. Грабів Ріпкинського р-ну Чернігівської обл. від Бачурної Одарки Семенівни, 1916 р. н. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 78-79.

367. Що у саду, у садочку (ОК-Ж1)

$\text{♩} = 64$ Наспівно

1. Що у са - ду, у са - до - чку, в зе - льо - ном са - ду, под я - блу - не - ю.

1. Що у саду,
У садочку,
В зельном саду,
Под яблуною.	3. Молоденький
Да хлопчикок
Не спав, не дрімав,
З похмілля лежав.
2. Що й у тому
Же садочку
Ніхто не бував. (2)	4. Як прийшла
К єму дівочка,
Догадливая. (2)

Зап. 1981 р. Дубравін В. В. у с. Бирине Новгород-Сіверського р-ну Чернігівської обл. від Картак Марії Іванівни, 1913 р. н. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 80.

368. Ой да зайшло сонце (ОК-Ж)

$\text{♩} = 60$

1) Ой да за - йшло со - нце, ро - са впа - ла
да не - лья в по - лі ро - бо - тать.
1) Ей, да не - лья в по - лі ро - бо - та - ти,

1. Ой да зайшло сонце,
Роса впала
Да нельзя в полі
Роботать.	4. Ей, да пойдьом, пойдьом,
Друг любезний,
Да й у вішневій
Сад гулять.
2. Ей, да нельзя в полі
Роботати,
Да не ярого
Жита жать.	5. Ей, да й у вішневом,
Йу садочку
Да канараські
Піють.
3. Да не сеяти,
Не йорати,
Да не ярого
Жита жать.	6. Ей, да пають вони,
Розпівують,
Да й об нас люде
Говорать.

Зап. 1998 р. Васянович О. О. у с. Мелені Коростенського р-ну Житомирської обл. від Васянович Надії Романівни. Нотація Єфремової Л. О. Народні пісні Житомирщини. С. 206-207. № 200.

369. Ой на горі жито жала (ОК-Ж)

1) 2) 3)

1. Ой на го - рі жи - то жа - ла, да сно - пів не в'я - за - ла,
 (й)а з ко - за - ком лю - би - ла - ся, йо - му прав - ди не ска - за - ла.
 1) 2) 2) 3)

ска - жу йо - му пра -

1. Ой на горі жито жала,
 Да снопів не в'язала,
 (Й)а з козаком любилася,
 Йому правди не сказала.

2. – Ой коли ти, дівчинонько,
 Тії снопочки зв'яжеш?

Коли мені, молодому,
 Щиру правду розкажеш?

3. – Ой тоді я снопки з'яжу,
 Ой як соненько зайде,
 Ой тоді я правду скажу,
 Як под(п) рученьки з'яже.

Зап. 1951 р. Василенко З., Васильченко О. у с. Лугинки Лугинського р-ну Житомирської обл. від Самчук Настасії Микитівни, 59 р. Народні пісні Житомирщини. С. 210. № 206.

370. Я в бору жито жала (ОК-Ж)

[Швиденько]

1. Я в бо - ру жи - то жа - ла, ой жа - ла, не ле - жа - ла.
 Ой жа - ла, не ле - жа - ла, за день три сно - пи вжа - ла.

2. Єд, ми - лі, сно - пов бра - ті, за - бу - деа ру - бля взя - ті, не - чо - го при - в'я - за - ті.

3. Мой мі - лі не вва - жа - є, три па - рі за - пре - га - є, три па - рі за - пре - га - є, три ру - блі на - кла - да - є.

4. Як не бу - де по ко - п'є жи - та, бу - деш, мі - ла - я, бі - та!

1. Я в бору жито жала,
 Ой жала, не лежала.
 Ой жала, не лежала,
 За день три снопи вжала.

2. Єд, мілі, снопів браті,
 Забув рубля* взяті,
 Нечого прив'язаті.

*Рубель, їм вв'язують снопи. (М. Г.)

3. Мой мілі не вважає,
Трі парі запрегає,
Трі парі запрегає,
Трі рублє накладає.

4. – Як не буде по коп'є жита, –
Будеш, мілая, біга!

Зап. Гайдай М. П. у с. Ліпнікі, Полісся (нині с. Липники Лугинського р-ну Житомирської обл.) від Якова Кізімчука. Народні пісні Житомирщини. С. 209. № 204.

371. Соловейко да на долині (ОК-Ж)

1) = 80

1) 3

1. Со - ло - вей - ко да на до - ли - ні,
йа мой ми - лий на Вкра - ї - ньо.

2)

1) 2)

1. Соловейко да на долині,
Йа мой милий на Україню.

2. Соловейко да песні пис,
Йа мой милиї жита сіє.

3. Роди, земле, да тєє жито,
Та й на другое лієто.

4. На йа друге йа принести,
На [нерозб.]

5. Я й у поліє да жито жала,
Да й снопочкі в'язала.

6. – Чоловіче да Прокопюню,
Присьдь, присьдь по копюню.

7. Не забудься да рубля взяти,
Щоб копюню прів'язата.

Зап. 1980 р. Верховинець Г. у с. Малахівка Лугинського р-ну Житомирської обл. від Надії Невмержицької. Пісенна традиція Житомирщини. № 19. Транскрипція Єфремової Л. О. Народні пісні Житомирщини. С. 207-208. № 202.

372. Ой поможи нам, Боже (ОК-Ж)

1) = 60 Rubato

1. Ой по - мо - жи нам Бо - же, да цю - ю ні - вку ска - тю, у!

2. Да цю - ю ні - вку сжа - ті

1. Ой поможи нам, Боже,
Да цюю нівку сжати, у!

2. Да цюю нівку сжати
Да й на другу встати, (у)!

3. Ой жала я, не лежала,
Три снопочкі за день зажало, (у)!

4. Один жала до обѣда,
Другого й до полудня, (у)і!
5. Другого й до полудня,
Третього й до вечоро, (у)і!
6. Ой єдь, милий, по снопочкі,
Да й не бери й воровочку, і!
7. Да й не бери рубля свого,
Возьми ж мені воза з коньом, (у)і!

Зап. 1996 р. Єфремов Є. у с. Левковичі Овруцького р-ну Житомирської обл. від Невмержицької Катерини Дмитрівни, 1931 р. н. "Рано-рано зійду на гору". Традиційна музика Полісся. Ч. 1. № 26. Транскрипція Єфремової Л. О. Народні пісні Житомирщини. С. 208. № 203.

373. Я в бору жито жала (ОК-Ж)

$\text{♩} = 70$ Помірно

1. Я в бо-ру жи-то жа - ла, у!

ме - не (в)га но - чка за - ста(ла), у!

1. Я в бору жито жала, у!	3. Десь вона з дома вийшла,
Мене (в)га ночка застала, у!	Шоб ніва на те ж пошла, у!
2. Мене (в)га ночка застала, у!	4. Десь вона схватілася,
Свекруха з печі впала, у!	Што впала й не вбилася, у!

Зап. 1996 р. Єфремов Є. у с. Збраньки Овруцького р-ну Житомирської обл. від Гошовець Варвари Василівни, 1937 р. н. "Рано-рано да зійду на гору". Традиційна музика Полісся. Ч. 1. № 27. Транскрипція Єфремової Л. О. Народні пісні Житомирщини. С. 209-210. № 205.

374. А в болоті косар косіт (ОК-КО)

$\text{♩} = 60$

1. А в бо - ло - ті ко-сар ко - сіт, зло-мав ко - су да й го - ло - сіт.

1. А в болоті косар косіт,
Зломав косу да й голосіт. | 2. – Тепер моя коса тупа,
Уже моя жунка сліпа! |
|---|---|

Зап. 1925 р. Гайдай М. П. у с. Ліпнікі на Овруччині, Поліссє (нині с. Липники Лугинського р-ну Житомирської обл.) від Тетяни Власюк, 57 р. Українські народні пісні в записах Михайла Гайдая. С. 156-157. № 135; Український обрядовий фольклор західних земель. С. 338. № 275.

375. За горою сонце зяє (ОК-КО)

[Рухливо]

1. За го - ро - ю со - нце зя - є там ко - зак ко - ня сі - для - є,

гей, гей! там ко - зак ко - ня сид - ла - є.

1. За горою сонце зяє, (2)

Там козак коня сідлає, гей, гей!

Там козак коня сідлає.

2. (й)А дівчина гірко плаче: (2)

– Возьми мене, мій козаче, гей, гей,

Бо я умру за тобою.

Зап. 1925 р. Гайдай М. П. у с. Іскорость на Овруччині (нині Коростенського р-ну Житомирської обл.) від Килини Михальчук, 11 р. Українські народні пісні в записах Михайла Гайдая. С. 253. № 229.

376. Шо й у лузі да сінокоси (ОК-КО)

1. Шо й у лузі да сіно - ко - си, там Ва-силько да тра-ву ко - сяє (се).

2. Да тра - ву ко - сяє... Во-ро-но-му да ко - ню но - сє, во-ро-но-го да ко - ня про - сє. У!

*) Тактові розміри проставлено нами. (Л. Є.)

1. Шо й у лузі да сінокоси,

Там Василько да траву косяє(є).

2. Да траву косяє...

Вороному да коню носє,

Вороного да коня просє. У!

Зап. 1982 р. Белосветова І. у с. Залізний Міст Семенівського р-ну Чернігівської обл. від Гейти П. П., Бондаренко П. А. Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 156. № 171.

377. Косарик косяє (ОК-КО)

1. Ко - са - рик ко - сяє, та ві - тер по - ві - ва - є, 3

зе - ле - на тра - ва на ко - су ви - ли - га - є.

1. Косарик косяє(є),

Та вітер повіває,

Зелена трава

На косу вилигає.

3. Дець мій міленькой

На сером конє грас,

Над ним птичка-

Соловейко лігає.

2. Зелена трава

На косу вилигає,

Дець мій міленькой

На сером конє грас.

4. – Ти, птичка –

Соловейко міленькой,

Скажи ж ти мінє,

А де ж то мій міленькой?

5. – Ой іди, дівко,
Берегом до криниці,
Ой там твій милий
Целує молодицу.

6. – Покинь, міленькой,
Чужій цілувати,
Ходім додому
Вечерю вечеряти.

7. – Вечеряй, мила,
Вечеряй же здорова,
Ой уже ж міне
Довузька дорога.

8. Кому дорога,
Ох, а міне стежечка,
Припала нудьга
Аж до мого сердечка.

9. Кому дорога,
Ох, а міне шлях битий.
– Вернись, миленький,
Будем хорошо жити.

Зап. у липні 1982 р. Іваницький А. І. у с. Луб'янка Поліського р-ну Київської обл. від Степанчук Ольги Макарівни, 68 р. (зачинає), Галецької Фені Янківни, 56 р. (бере горою), Дяковської Варвари Ісаївни, 54 р. Іваницький А. І. Хрестоматія. С. 151-152. № 4.

378. А в нас ще марє (ОК-КО)

$\text{♩} = 70$ Неспішно

1. А в нас ще ма рє, (е) а в нас ще ма - рє,
шо на мо-рі, мо - рі сі - не - му, шо на мо - рі, мо - рі сі - не - му. (е)
6. я, ех!

1. А в нас ще марє, (2)
Що на морі, морі сінему. (2)*

2. Да пливє, пливє,
Плівєть лебєдь і лябєдушкаю.

3. А за ней літа,
За ней літа мали детачкі.

4. А за тими дятям
За тим дятям там сізой арьол.

5. Да разбіл стада,
Разбіл стада лебядіная.

6. Лебядіная (е),
Лебядіная, утіна(я)є.

Зап. 1963 р. Дубравіни В. В. та В. Г. у с-щі Дружба (нині м. Дружба) Ямпільського р-ну Сумської обл. від Оливченкової Пелагеї Варнавівни. Сінокосная. Транскрипція Єфремова Л. О.

379. Та косив косар на лугу (ОК-КО)

*)

1. Та ко-сив ко - сар на лу - гу, та вку-сив ко - мар за но - гу,
раз, два, три лю - лі, за ні - же - ньку, за но - гу за но - гу, за но - гу.

*) Мелодію перетактовано. (Л. Є.)

*Кожен рядок співають двічі. (Л. Є.)

1. Та косив косар на лу́гу,
Та вкусив комар за ногу,
Раз, два, три, люлі,
За ніженьку, за ногу,
За ногу, за ногу*.
2. Та треба нанять косаря
Та зарізати комара.
3. Ой покотилась голова
Та до вдовиного двора.
4. Як у вдовиному дворі
Та стоять коні вороні.
5. Там сидять чини полкові
Та ведуть речі більшові.
6. Та кого в солдати узять,
Та в кого п'ять, – не велять.
7. Та в кого три, – там нельзя,
А у кого два, теж нельзя.
8. А у вдовушки один син,
Так той виріс під аршин.

Зап. 1913 р. Мишастий М. А. у с Блистова Менського р-ну Чернігівської обл. від гурту косарів.
Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 157. № 172.

380. Да ходила Машенька по лужку (ОК-КО)

ШВИДКО

1. Да хо - ди - ла Ма - ше - нька по лу - жку,
да хо - ди - ла Ма - ше - нька по лу - жку, по лу - жку, по лу - жку,
- жку, по лу - жо - чку, по лу - жку по лу - жку.

*) Баси дублюють нижній голос в октаву. (Л. С.)

1. Да ходила Машенька по лужку, (2)
По лужку, (2) по лужочку, по лужку.
2. Да вкусив комар за ножку, (2)
За ножку, (2) за ножечку, за ножку.
3. Да треба нанять косаря, (2)
Косаря, (2) косарика, косаря.
4. Да покосити всі лу́ги, (2)
Всі лу́ги, (2) всі лужочки, всі лу́ги.
5. Да зарізати ко́маря, (2)
Ко́маря, (2) ко́марика, ко́маря.

Зап. 1954 р. експ. ІМФЕ у с. Локнисте Березнянського (нині Менського) р-ну Чернігівської обл.
Транскрипція Могуляка П. Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 155-156. № 170.

*Так і далі. (Л. С.)

381. Да косив косар на лу́гу (ОК-КО)

♩ = 66 **Енергійно**
Одна *Дві* *Усі*

1. Да ко-сив ко-сар(и) на лу-гу, да ка-сив ко-сар на лу-гу жи
 раз, два, на лу-гу, на лу-же-ньку й на лу-гу, ей, на лу-же-ньку й на лу-гу!

1. Да косив косар на лу́гу,
 Да касив косар на лу́гу жи,
 Раз, два, на лу́гу,
 На луженьку й на лу́гу,
 Ей, на луженьку й на лу́гу*.
2. Да вкусив комар за ногу.
3. Да треба нанять касара, жи,
 Да треба нанять косара, жи.**
4. Да й зарізати жи комара, жи.
5. Да й покати́лась(і) голова, жи.
6. Да й да багатого двора, жи.
7. А в багатому ї у дворі, жи,
 А в багатому, у дворі, жи.
8. Да стаять коні варани, жи,
 Да стаять коні й варани, жи.
9. Да й капитами землю б'ють, жи.

Зап. 1 липня 2010 р. Єфремова Л. О у с. Стольне Менського р-ну Чернігівської обл. від Кукси Т. В., Ціпак М. А. (заспівує), Бредюк Н. Г. та Бредюк В. Г. Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 158-159. № 173.

382. Ой да ви, комарики мої (ОК-КО-01)

Помалу
 *)

1. Ой да ви, ко-ма - ри - ки мо - ї, да ей,
 за що, про що, ой да ви ку - са - є - те ме - не?

*) Поділ на такти наш.(Л. Є.)

*Таким чином розспівують строфи і далі. (Л. Є.)

Вар. $\text{♩} = 85$

Ой да ви, ко - ма - ри - ки мо - ї, да гей!

За шо, про шо ой да ви ку - са - є - те ме - не?

1. Ой да ви, комарики мої, да ей!
Ой за шо, про що,
Ой да ви кусаєте мене?
2. Ой да ви кусаєте мене, да гей*!
Кров гарячу,
Ой да випиваєте з мене.
3. Ой да випиваєте з мене,
Що й од вас же,
Ой да голівонька болить.
4. Ой да голівонька болить,
Ой да од голівки,
Ой да щире серденько щемить.
5. Ой да щире серденько щемить,
Як поїду я,
Ой да в сад зелененький гулять.
6. Ой да в сад зелененький гулять,
Да й сяду ж я,
Ой да під ореховим кустом.
7. Ой да пуд ореховим кустом,
Да здумаю,
Ой да свою прежнюю любов.
8. Ой да свою прежнюю любов,
Любов наша,
Ой да любов наша дорога.
9. Ой да любов наша дорога,
Розлука,
Ой да розлука тяжела.

Зап. Верьовка Г. Г. у с. Локнисте Менського гор-ну Чернігівської обл. від гурту дівчат і парубків. Народні пісні в записах Григорія Верьовки. С. 15-16. Вар. зап. Шмиговський А. Д. там само від Стасюк Окс. Романівни, 42 р., Горвань Нат. Павлівни, 42 р. Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 154-155. № 168.

383. Сієно моє, сієно (ОК-КО-02)

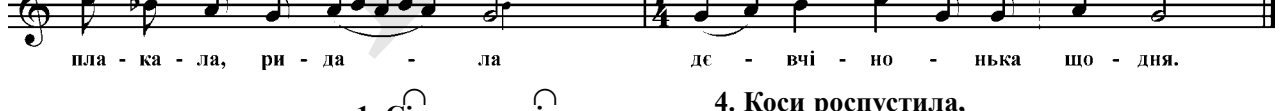
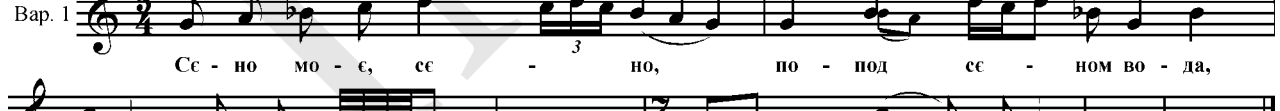
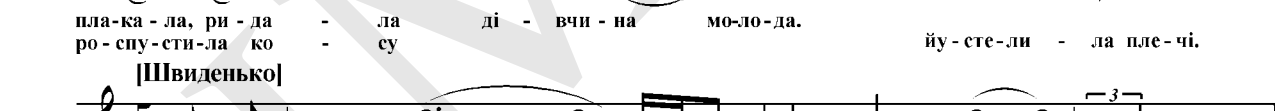
[Швиденько]

1. Сіє - но мо - є, сіє - но, по по - ко - ши во - да,
пла - ка - ла, ри - да - ла ді - вчи - на мо - ло - да.

2. Пла - ка - ла, ри - да - ла, зли - че - нька зма - рні - ла,
3. - Не жаль ме - ні ве - ни - ка, йа не жа - дно - ї ре - чі,

мо - ло - да діє - вчи - на віс - но - чка жа - ліє - ла.
ро - спу - сти - ла ко - си й у - сте - ли - ла пле - чі.

*Далі вигук "Да гей!" в кінці першого рядка кожної строфи. (Л. Є.)

1. Сієно моє, сієно,
По покоши вода,
Плакала, ридала
Дівчина молода.	4. Коси розпустила,
Плечі йустелила,
Дробними сльозами
Бієле личко вмила.
2. Плакала, ридала,
З личенька змарніла,
Молода дівчина
Вієночка жалієла.	5. Дробними сльозами
Бієле личко вмила
По тому козаку,
Що всьєрно любила.
3. – Не жаль мені веника,
Йа не жадної речі,
Розпустила коси,
Йустелила плечі.	6. По тому козаку,
Що всьєрно любила,
Ой я своєму роду
Жалю приложила.

Зап. 1925 р. Гайдай М. П. у с. Кожухівка на Овруччині (нині Коростенського р-ну Житомирської обл.) від Платона Кузьм. Бондарчука, 42 р. Вар. зап. 1925 р. Гайдай М. П. у с. Лугинки на Овруччині, Поліссє (нині Лугинського р-ну Житомирської обл.) від Христі Олексійчук. Вар. 1 зап. 1925 р. Гайдай М. П. у с. Лугині на Овруччині (нині смт Лугини Лугинського р-ну Житомирської обл.) від Гната Слинчука, 15 р. Народні пісні Житомирщини. С. 190-191. № 175.

384. Сєно моє, сєно (ОК-КО-02)

$\text{♩} = 60$ Повільно
Одна

1. Сє-но мо-є, сє - но, под по-ко-сом во-да,
Усі
пла-ка-ла, ре-да-ла ді-вчи-на й мо-ло-да. Гу!

1. Сєно моє, сєно,
Под покосом вода,
Плакала, редала
Дівчина й молода. Гу!	3. Плаче вона, плаче,
Личенько марніє,
Молода дівчина
Віночка жаліє. Гу!
2. Плакала, редала,
Личенько змарніла,
Нема того парня,
Що я полюбила. Гу!	4. Коси розпустила,
Плечі застелила,
Вийшла за нелюба,
Жалю наробила. Гу!

Зап. Завальнюк А. Ф. у с. Острів Овруцького р-ну Житомирської обл. від гурту. Українські літні обряди та пісні. С. 199. № 121; Український фольклор західних земель. С. 336-337. № 273.

385. Сєно моє, сєно (ОК-КО-02)

$\text{♩} = 90$ Енергійно
Одна

1) 3) Усі
1. Сє-но мо-є, сє - но, на по-ко-сах во-да,
пла-ка-ла, ре-да-ла ді-вчи-на й мо-ло-да. (У!)

1)
4. жа - лю

1. Сєно моє, сєно,
На покосах вода,
Плакала, редала
Дівчина й молода. У!	3. Коси розпустила,
Жалю й наробила.
– Ой жалю мой, жалю,
Великий печалю! У!
2. Плакала, редала
На все своє речі,
Розпустила коси
На все своє плечі.	4. Ой жалю мой, жалю,
Великий печалю,
Ой прісхав мили
З далекого краю. У!

5. Ой прісхав мили
З далекого краю,
Ніде йому сісти,
Вечероньки з'істи.

6. Ніде йому сісти,
Вечероньки зісти,
Ніде йому стати,
Правду й розказати. І!

Зап. 1980 р. Верховинець Г. у с. Ласки Народицького р-ну Житомирської обл. від гурту. Пісенна традиція. № 25. Транскрипція Єфремової Л. О. Народні пісні Житомирщини. С. 193. № 178.

386. Як піду я у садок (ОК-КО)

*) Мелодію перетактовано нами. (Л. Є.)

1. Як піду я у садок,
Зірву розовий цвіток*.	6. По доріжці сніжок впав,
Там мій милий проїзжав.
2. Зірву розовий цвіток
Та й ув'яжу у платок*.	7. Там мій милий проїзжав,
Із коника він упав.
3. Ой розв'яжу, погляжу,
Ой чи в'яне, чи не в'яне,
Ой чи в'яне, чи не в'яне
Ой мій розовий цвіток?	8. А дівчина прибіжала,
За рученьку подержала:
4. Чи журиться по мені
Мі милесенький дружок?	9. – Вставай, милий, не лежи,
Сядь на коника й біжи.
5. Він журиться по мені,
Як білий сніг по землі.	

Зап. 1913 р. Мишастий М. А. у с. Блистова Менського р-ну Чернігівської обл. від гурту гребців і покосарок. Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 160. № 175. Покосарська.

387. Гребли сено да й покидали (Гребовицька)

Гре - бли се - но да й по - ки - да - ли, по - ки - дав - ши, да й по - с - ха - (лі).

Гребли сено да й покидали,
Покидавши, да й посахалі.

Зап. 1977 р. Белосветова І. у с. Жадово Семенівського р-ну Чернігівської обл. від Худобець О. А. Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 161. № 178.

*Усі строфи, окрім 3-ї співають двічі. (Л. Є.)

388. Йа хто в лісі, хто в бору, хто в бору (Ягідна)

$\text{♩} = 86$
1) *Одна*

1. Йа хто в лі - сі, хто в бо - ру, хто в бо - ру,
Усі
хо - дім ра - зом до - до - му, й до - до - му.

1)
3. А хто зо - всім не чу - є, й не чу - є,

1. Йа хто в лісі, хто в бору, (2)
Ходім разом додому, й додому.
2. Йа хто в лісі не чує, не дайде,
Нехай йому закладе, закладе.
3. А хто зовсім не чує, й не чує,
Нехай в лісі почує, почує.

Зап. 1998 р. Васянович О. О. у с. Мелені Коростенського р-ну Житомирської обл. від гурту.
Транскрипція Єфремової Л. О. Народні пісні Житомирщини. С. 195. № 182.

389. Політе, полівки (Полільніцька)

$\text{♩} = 110$ *Хутко*

1. По - лі - те, по - лі - вки, так да - мо го - рі - лки,
8
го - рь(і) - ко - ї, ме - до - во - ї. Гу!

1. Політе, полівки,
Так дамо горілки,
Горької,
Медової. Гу! | 2. Картоплю пололи
Та й сіли за столи.
Ой пора, пора
Нам до куреня. Гу! |
|--|--|

Зап. 1984 р. Дубравін В. В. у с. Грабів Ріпкинського р-ну Чернігівської обл. від Бачурної Одарки Семенівни, 1916 р. н. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 82.

390. Беру, беру я замашечки (Спасівська)

$\text{♩} = 104$ *Хутко*

1. Бе - ру, бе - ру я за - ма - ше - чки, чи не при - йдуть ко мне сва - шеч(ки).

1. Беру, беру я замашечки,
Чи не придуть ко мне свашечки.

2. Беру, беру конопельочки,
Чи не придуть ко мне девочки.

Зап. 1981 р. Дубравін В. В. у с. Бирине Новгород-Сіверського р-ну Чернігівської обл. від Картак Марії Іванівни, 1913 р. н. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 85.

391. А спасіба хазяїну (Покровська)

$\text{♩} = 50$ Розважливо

1. А спа - сі - ба ха - зя - ї - ну за на - ша - є пі - ра - жкі,
ой льо - ле, ой що льо - лі, за на - ша - є пі - ра - жкі.

2. Ой спа - сі - ба то - му, хто ха - зя - їн у до - му.
Ох, льо - лі, ой що льо - лі, ой що льо - лю - шкі мо - ї.

1. А спасіба хазяїну	2. Ой спасіба таму,
За нашеє піражкі,	Хто хазяїн у дому.
Ой льоле,	Ох, льолі,
Ой що льолі,	Ой що льолі,
За нашеє піражкі.	Ой що льолюшкі мої.

Зап. 1964 р. Дубравіни В. В. та В. Г. у с-щі Дружба (нині м. Дружба) Ямпільського р-ну Сумської обл. від Оливченкової (Оліпченко) Пелагеї Варнавівни, 1902 р. н. Покровська. Транскрипція Єфремової Л. О.

392. Покрівонька (Покровська)

$\text{♩} = 60$ Неспішно

1. По - кри - во - нька, по - кри - во - нька, по - крий го - лі - (вку). Гу!

1. Покрівонька, (2)	3. Хоч ганчіркою, (2)
Покрий голівку. Гу!	Аби не дівкою. Гу!
2. Покрий голівку, (2)	4. Не дівкою, (2)
Хоч ганчіркою. Гу!	Аби жінкою. Гу!

Зап. 1967 р. Дубравін В. у с. Слобода Буринського р-ну Сумської обл. від В'язовченко Варвари Романівни, 1905 р. н. Обрядові пісні Слобожанщини. С. 212.

Родинно-обрядові пісні

Весільні пісні здавна супроводжували низку обрядів традиційного весілля. На Центральному та Східному Поліссі, як і скрізь, цей важливий шар фольклору фіксували переважно фрагментарно, під час запису інших пісень. Проте маємо також і окремі монографічні описи весілля та кілька відносно повних записів циклів весільних пісень. Весільні пісні краю записували на Житомирщині Є. В. Єфремов, на Київщині та Чернігівщині М. П. Гайдай, М. Ткач та Н. Данилевська, М. Бот, І. Фетисов та С. Карпенко (Проект “Поліфонія”), Т. Біланюк, на Сумщині В. В. та В. Г. Дубравіни, автор-упорядник цієї монографії. Їх опубліковано у виданнях: Весільні пісні, кн. 1, Українські народні пісні в записах Михайла Гайдая, “Ой ти, просо-волото”, Народні пісні Житомирщини, Народні пісні Чернігівщини (2001, 2015)¹.

¹Весільні пісні: У двох книгах. Кн. 1 (Полісся, Наддніпрянина, Слобожанщина, Степова Україна) /упоряд., прим. М. М. Шубравської, нот. матеріал упоряд. А. І. Іваницький. Київ: Наук. думка, 1982; Ой ти, просо-волото: Українські народні пісні у записах Надії Данилевської та Миколи Ткача / упоряд. Надія Данилевська. Ніжин: ТОВ “Видавництво «Аспект-поліграф»”, 2008; Українські народні пісні в записах Михайла Гайдая / голов. ред. Г. А. Скрипник ; наук. ред. і упоряд. М. М. Гайдай; НАНУ, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського. Київ, 2010; Народні пісні Житомирщини (з колекцій збирачів фольклору) / упорядкув. та вступ. стаття Л. О. Єфремової ; НАН України, ІМФЕ, ім. М. Т. Рильського. Київ: Наук. думка, 2012; Народні пісні Чернігівщини у запису Валентина Володимировича Дубравіна / упоряд. та редактор В. Г. Дубравіна. Чернігів, 2001; Народні пісні Чернігівщини (з колекцій збирачів фольклору) / упоряд. та вступ. статті Л. О. Єфремової ; НАН України, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського. Київ: Логос, 2015; Пісні Сумщини. Фольклорні записи Дубравіна В. В. Київ: Муз. Україна, 1989; Обрядові пісні Слобожанщини (Сумський регіон).

2012 р. нами зроблено запис весільних пісень у с. Чоповичі Малинського району Житомирської області від Н. В. Старченко. Вона ж самотужки зробила опис весілля у рідному селі із зазначенням пісень, виконуваних відповідно кожного обряду. Подаємо цей опис з рукопису співачки при мінімальному редагуванні.

“Весільний обряд починається з того, що приходить батько молодого зі сватом на домовини. Їх садять за стіл і домовляються, скільки буде гостей з обох сторін. Молода перев’язує голову стрічками та зранку йде з дружкою просити на весілля рідних, сусідів та друзів, промовляючи: – Просив батько, просила мати і я прошу на хліб, на сіль, на коровай і на весілля. А вже після обіду сходяться дівчата шити вельон і ленти, сідають за стіл з молодого і співають їй пісні: “Не жаль тобі, та й Олечко, забувати”, “Продай, продай, татусенько, цей сад”, “До луку доріженька”, “Ой у лузі під калиною”, “Ой яка ж ти, та й Галочко, неправдива”. А як у якої молодого не було батька, то співали сирітські пісні: “Шла Ганічка горою”, “Ой немає й нема та й Ганечки удома”, “Чого криниця, чого водиця”. Тоді вечеряють.

А мати ходить по улиці і просить сусідок. Про це співають у пісні “А Галіна мати да по вулиці ходить”. Сходяться коровайниці місити коровай. Несуть муку й яйця. Місити та ліпити коровай могли тільки жінки не вдови й не розлучені, не за другим чоловіком, а ті, котрі гарно живуть з першим одруженням й дівчатка. Як коровай місять, треба налити у миску води, помити в ній руки і брати удвох сипати муку в діжку та лити воду, додавати все інше так, щоб не добавлять ні води, ні муки. Замісити густо. Поки підійде, місять дно з води й муки, розпліскають дуже тонко без качалки і кладуть гроші о 2, 10, 20 копів. Фольклорні записи та упорядкування В. В. Дубравіна. Суми: Университетская книга, 2005.

йок – парне число. Потім беруть коровайне тісто і починають ліпити коровай. Спочатку на дно кладуть перепічку, потім боханець, потім калач, потім калач розрізний. Кладуть 4 яйця між калачами у тісто і вбирають шишками. Скільки яєць трасне, стільки буде дітей.

А між місінням і ліпленням жінки співають: “Благослови, Боже, Причистая тоже”, “Засвіти, Боже, з раю”, “Сам Бог коровай місить”, “Як я на коровай ішла”, “Не вродила пшениченька на гної”, “Рости, короваю”, “Да попались ми в діло”, “Наша піч регоче”, “Черевата місила”.

Тоді миють руки у тій воді і вмивають дівчат, щоб були рум'яні. А лопатою, що садили коровай, роблять у хаті вигляд хреста і тією лопатою торкають дівчачих голів, щоб ішли заміж. А дві жінки сукають свічки та співають: “Дві сестриці свічки сукали разного зілля”. Потім садили коровайниці за стіл, пригощали і співали: “Обозвався коровай в печі”, “Коровайниці п'яни”, “Коровайниці розійшлися”. Куховарки готують до ранку і співають: “Куховарка цілу нічку не доспала”, “Кухарка на весілля готувала”.

На другий день починається весілля. Рано приходить молодий з ріднею і музикою. Молода підносить молодому на тарілці хліб. На хлібі вишита сорочка, яку він має вдягнути, а сама ховається. Дівчата співають “У каменного броду”. Маршалки йдуть шукати молоду, приводять, садять за стіл й починають вбирати молоду йти до вінчання. Брат розплітає косу, дівчата співають: “У неділеньку рано синє море хороше грало”, “Ой Боже ж мій милосердний”. Коли брат розплів косу, молоду вбирають, а дівчата співають: “Ой дай, мати, масла”, “Ой дай, мати, голку”, “Мати Галочку родила”, “Мати Миколу родила”, “Маршалочку, не пишайся”, “Маршалочку, гарний паниче”, “Як ти в маршалки вбирався”, “Я дружка маленька”, “А в городі липа”, “Першая квітка до молодой”, “Другая квітка до молодого”. А як уже вбрали, то співають “Ой де ж ти, та й Олечко, походила”, “Убирала мене дядина”.

Пішли до вінчання. Молода йде з дівчатами, а молодий – з хлопцями. Після вінчання додому йдуть разом. Всю дорогу співають: “Дякувать поповоньку”, “Рубайте калину”, “Отступіть, вороги, з дороги” (як ішли з

вінчання, молодим перепинали дорогу), “Не впади, порошино”, “Не ввій, вітре, в розі”, “Лети, лети, соколоньку”, “Шо то, шо то за сто роженька”, “Ой матінко-ютко”, “Рисю, коні, рисю”, “Я коничок сивий”.

Як підходять до хати, співають: “Зять у ворота входить”, “Вийди, мати, вийди”, “Вийшла мати з хати”. Виходять мати та батько з хлібом і запрошують у хату. У хаті співають: “Молодая Галочка звінчана”, кухарки накривають столи і садять за стіл, переважно молодь. Це називають шлюбівини. І знов співають: “Братко сестричку за стіл заводить”, “Місяцю-перекрою”. Тоді мати, сестри, брати з жінками перепивають молодим напоєм, що називається сита (“Ой чого, зятю”, “Снідай, донечко”). Тоді йдуть танцювати, а жінки готують столи для свих, так називали родню молодого.

Вони приходять увечері, з сватами йде молодий та сваха зі свічкою. Співають: “Ой шо то за село”, “Ой не куй, старосто, золотого ножа”. Заходять у двір і просяться в хату, співаючи: “Пусти, свате, в хату”. Заходять на перший поріг, виходить з хати сваха молодой. Свахи стараються запалити свічки. Котра зробить це першою, то буде в роді мати верх. Співають: “Поцілуйтеся, свахи”. Тоді входять у хату, співаючи: “Добрий вечір тому”, “Киша, сороки, з хати”. У хаті дівчата сиділи за столом із молодую та одспівували: “Да здоровіє були”, “Ой ми не сороки”, “Пощо, свахи, да наїхали”, “Не стій за плечима”, “Не продавай, брат, сестри”.

Тоді маршалки ставлять могорич, а свахи кладуть калача, убраного у квітки та конфети. Дівчата співають: “Ой спасибі маршалочкам за могорича”, “Коли б свасі такий вік довгий”, “Ой на хаті зілля”, “Ой не сиди, Галочка”, “Ой хороший, хороший”. Беруть калача і прощаються з молодую: “Надобраноч, та й Галочка”.

Свахи беруть той хліб, що поміняли на порозі, зрізують верха, роблять дві дірки, вставляють свічки, садять на покуть дівчинку, сестричку молодого або молодой, називають її світількою і ділять коровай. Коровай кладуть на віко хлібної діжки на підстелений рушник і накривають хусточкою. Старший сват у кожних дверях три рази обкручується, за ним йде музикант з кларнетом і грає, а

жінки співають: “Дружка коровай несе”. Тоді ставить коровай на стіл, бере ножа, хрестить коровай і зрізує саму верхню шишку і нею обсилають найближчу родичку, дівчину, щоб перша вийшла заміж. Тоді ріже весь коровай на шматочки.

За столом сидять молоді. Батько з мамою ставлять дві тарілки, дві чарки. У одну наливають горілку, у другу компот. Кладуть коровай і пірник. Все це несуть маршалки, обсилають гостей – рідню, сусідів, промовляючи: “Просила молода й молодий, щоб цей дар прийняли”. Їм відповідають: “Спасибі молодій й молодому. Як будемо своїх дітей женить і замуж отдавати, то їх таким даром будемо обсилать”. Одламують шматочок пірника, кладуть гроші, всякі дари та бажають щастя, здоров’я. Музики в цей час не грають, бо як будуть грати, не буде дітей. Рідня дарує теля, поросля, мати з батьком – корову, а сусіди, друзі – кладуть гроші, подарунки, іноді при цьому жартуючи. Бажають молодій парі дожити до золотого весілля, до сивого волосся, до жовтого зуба. Дарують дуба з ралом, щоб був генералом; пчоли в дубі, щоб цілувалися в губи; коробку гнилиць, щоб не ходив до чужих молодичь; клубов валу, щоб давала до отвалу; ведро глини, щоб кликали на хрестини; а за того рубля щоб купили корабля, щоб удень катались, уночі за діло брались. На дно пірника клали музикам гроші.

Як закінчили обсилать, грає музика, садять за стіл, пригощають. Свахи співають: “Да стонулися стіни”, “Ой дивно нам, дивно”, “А в нашого свата-пана”, “Шось у свата телепається”, “Зеленеє да вино в бочці”. Свахи розходяться, готовлять молоду вести до молодого, розбирають молоду, співаючи: “Розбирала дядина”, “Сидить мати у запічечку”, а коли вели у комору – “Ой мамо, мамо, у комору ведуть”. Молодим давали напій – вода з медом, називалася сита. Горілки не давали, щоб після брачної ночі не були діти каліки. Після комори брали простирадло та показували людям, а молода приколювала квітку з красної ленти коло правого вуха, замотує хустку. Тоді вся рідня дуже радіє. А як молода нечесна, то квітки не приколювали співали: “Обманили Миколайка, обманили”.

Тоді йдуть до молодого, обов’язково везуть скриню з приданим. Йдуть дружки, що називаються закосянками, й співають: “У татуса на отході”, “Закидай, мати, дрова”. Свахи крадуть заслонку, відра, качалку, велику ложку, грають всю дорогу й співають: “Викотили, викотили медовую бочку”, “Як дали нам дівку, до дайте постільку”.

Як заходить невістка у хату, зразу кладе руки під комин і каже: “Моя хата, моя піч, моя правда, моя річ”. А тоді каже: “Добрий вечор всім”, вішає рушники, застеляє стола і обов’язково ляний рушник – втираться. Тоді вгощають закосянок та чекають придан. Придани – це вся рідня і сусіди молоді. Садять за стіл і так само вносять коровай, обділяють всю родину, дарять подарки”.

Для порівняння подаємо фрагмент опису весілля з Чернігівщини (с. Короп’є Козелецького району), записаний від Г. М. Жовнір, 1941 р. народження, у селі проживає з 1959 р., народилася у с. Рудна того ж району (запис 2010 р. С. Л. Маховської, розшифровка з фонограми Л. О. Єфремової).

За моєї бітності [знайомилися] вже в клуббах². Танці були, гармошка грала. Гармошка як заграє, дак на крильях би летів на край. Багато було гармоністов, багато й молодьожки було. А тоді ото стали паспорті давати, так усе повтекалі, мало хто остався. Ну хадилі ж, познакомилісь да ходилі ж на танці, гулялі, проводилі дадому.

А тепер вже ж свати засилалісь, сваталісь у вихадніє: в неділю або в суботу, або на якійсь празник. [Свати] з своїх, дядькі там якісь і обезательно, щоб були парніє. Шоб, наприклад, оце як я вдова, шоб таких не було. То ж я[к] мене сватали, дак тоже ж якось казали, шо десь ішли да каже: бігла куниця. А тут каже: красна дівича, дак ми, каже, оце забрелі до вас. Да розрішите нам сісти? – Сідайте. – батьки ж казали. А далі вже ж слово по слову да просилі, шоб дівка замуж виходила. [Як дівчина] согласна, віносила рушника і пов’язувала рушником через плече. Тоді вже ж назначали день свадьби. Тоді готовіліє к свадьбе.

Хадилі з дружкаю [на запросини]. Я колісь ходила у Трохи до своїх родичав, і в Косаківку їздила з дружкаю. Просто так мі ходили,

Хадилі з дружкаю [на запросини]. Я колісь ходила у Трохи до своїх родичав, і в Косаківку їздила з дружкаю. Просто так мі ходили,

²“Л” скрізь вимовляють дуже м’яко, але не так, як з м’яким знаком. (Л. Є.)

кланялись да просили. Іде молода уже з дружкою да багато людей стоїть, дак усіх просила.

Ну вирубували ж сасонку таку, ставили в хлібину, а тоді прикрашали чи там лентами всякімі. Дружки [йшли] вілечко ж вить. [Співали] “Благослови, Боже, і батько, і мати, нам вілечко звіти, цей день звеселіти”. [Співає.] [На верху] цвіти з бумагі просто і всьо, калину туди, мяти. Спеціально ж така кветка робиться веліка вже, а тоді вже ту кветку з гільця вже зривають. І вже вона під самою столою, да коли вже гільце зривають боярини, дак старший боярин, чи старша дружка должна ухватить ету кветку. І калі вже народиться дитятко, дак тоді вже з тою квіткою надо купать дитятко, положить [у воду], у ций квітці должна покупать.

Ну а тоді ж коровай. Хресна приходить, тісто вчиняє, а дружки должны ж коровай лепить. Мука должна бути першосортна, хороша, яйця, масло, молоко тепілі, спеціально стоплювали. Замішували тесто і лепили шишки. Зразу положили ж цей, а тоді туді шишки разні. Посередині веліка шишка должна бути, так шоб треба її вирізати, тоді, як начинать розрізати коровай. Дак вирізати ту шишку і оддати молодим. [Пекли] в суботу, коли гільце виносять, тоді ж і коровай. Запрошували женщин.

Коровай же ж іспекли, а тоді вже ж назавтра їдуть в церкву да вінчаються”.

Розглянемо весільні пісні Центрального та Східного Полісся за основними **етапами весільного обряду**.

Дослідники поділяють весільний обряд на три основні етапи: приготування до весілля, власне весілля (шлюб) та післявесільні події. Передвесільний етап містить сватання, заручини, запросини на весілля, прикрашання вільця, вінкоплетини, випікання короваю, дівчач-вечір. Усі ці події можуть відбуватися як одночасно, так і по чергово. Зазвичай вони рясно супроводжуються піснями. Серед них важливо виділити: а) співи, міцно пов'язані з тією чи іншою обрядовою подією; б) пісні, що можуть виконувати під час різних етапів весілля; в) принагідні, що звучать на весіллях, але безпосередньо не пов'язані з весільною обрядовістю. Розглянемо тільки обрядові пісні, які вирізняються специфічною образністю, композиційними ознаками та мають ти-

пові обрядові наспіви святкової позитивної емоційної сфери, так звані короткі монострофні пісні-тиради та сумні, журливі, строфічні (що складаються з кількох строф) і відбивають тужливий або розважливий емоційний стан молодої (рідше молодого) у передчутті важливих змін у житті наречених. Важливо відмітити також дві основні функції весільних пісень: інформативно-ілюстративну та комунікативно-регуляторну.

Весільна пісенність того чи іншого регіону свідчить про збереженість цілого весільного обряду, відбиває регіональні особливості як складових весілля, так і мови, і мелодики пісень. В деяких регіонах збереглася певна обрядовість, але відсутні записи відповідних пісень. Водночас весільна пісенність є наочним свідком існування того чи іншого обряду, навіть за відсутності його фіксації.

Записи весільних пісень Центрального та Східного Полісся свідчать про високий ступінь збереженості тут як давньої весільної обрядовості, так і різних нашарувань у цілому масиві весільних пісень, включаючи як давні місцеві фольклорні твори, так і напливові пісні, привнесені у край переселенцями, зокрема, із західних регіонів України.

Метою **сватання** парубка та його рідні було дістати згоду дівчини та її родини на майбутній шлюб. Наявність низки записів пісень на теми сватання свідчить про важливість і розгорнутість як самого цього обряду на теренах Центрального та Східного Полісся, так і про багатство його музично-поетичного супроводу, зокрема на півночі Чернігівщини та Житомирщини (№№ 393-396). У цих піснях дівчина розмірковує про майбутнє, бажаючи краще бути черницею, ніж заміжньою (№ 394), просить батька не засватувати її проти літа (№ 393). Під час сватання родичі майбутньої нареченої намагаються з'ясувати обставини життя для молодої жінки у родині чоловіка (№ 395), а дівчина плаче, передчуваючи лихе (№ 396). Заміжжя не дає дівчині погуляти (№ 397). Цікавий зразок пісні на тему сватання з розгорнутим баладним сюжетом про дочку-пташку записано від носія фольклорної традиції О. Васяновича (№ 398).

Після сватання в оселі молодої відбувалися **заручини**, як офіційна домовленість про майбутній шлюб, під час яких молодим пере-

в'язували руки рушником. Тема заручин також прямо чи опосередковано фігурує у низці пісень з північної Київщини, Чернігівщини та Сумщини (№№ 399-400). Дівчина символічно виступає в ролі товару, яким торгує її батько (№ 399). Водночас він жаліє та шкодує за своєю дочкою (“Дітя моє заручаное”, № 400), просить підійти та вклонитися нареченому (“Підійди ти, Маруся, близенько”, № 401). На заручинах випивають могорич (№№ 401-402), іноді й самі заручини називають могоричем (№ 401 Молода вже на заручинах розмірковує про своє майбутнє життя у свекрів).

Піснями супроводжують **запросини** на свято. Дівчина радиться з батьком (милім), скільки дружечок брати (№№ 403-404), їй радять брати сімдесят дружечок. Молода кличе дружок, щоб іти на запросини (№ 405), вони радо збираються (№ 406). Заходячи до обійсть родичів та сусідів, на Житомирщині молода з дружками вітають хазяїв піснею “Да добрий вечір тому” (ОР-В1-09, № 407), особливо розповсюдженою на Поділлі. Повертаючись із запросин, дружки вигукують пісню “Ой матінко-ютко” (ОР-В1-10, №№ 408-409), варіанти якої зафіксовано на півночі Житомирської, Чернігівської та Сумської областей. У ній матір молодій закликають вийти зустрічати дочку та дружок, які повертаються із запросин на весілля. Пісню виконують з наспівом типової інтонаційної структури з зачином. Все ближче і ближче дружечки, про це йдеться у варіантах пісні “А вже сонечко низенько” з Чернігівщини (№ 410). Піснею матір дівчини викликають з хати, пізнати свою дочку (№ 411), але мати через сльози не може її впізнати (№ 412).

Чи не головною подією центрально- та східно-поліського весілля стає завивання дружками молодій обрядового деревця – **вільця** (ельця, велечка, елечка). Такий висновок можна зробити через чималу кількість співів, присвячених цьому весільному обряду, які утворюють мікроцикл всередині весільного обрядового циклу пісень. Як і у весіллі в цілому, тут наявні приготування до завивання весільного деревця, запрошення до цієї роботи дружок (№ 428), його виготовлення з відповідними співами та завершення, святкування, позитивні емоції щодо проробленої праці.

Для підготовки обряду завивання вільця важливу роль відіграють основні компоненти: вирубування деревця (сосни, № 432), збирання основних прикрас – калини (№№ 413, 428), барвінку (№ 414), павиного пір'я (варіанти пісні “Летів горностаї через сад”, ОР-В2-08, № 415), використання ялини та ялівця (№ 426), рути-м'яти, шавлії, кольорового паперу (№ 429) тощо. На допомогу кличуть попа Гордія (варіанти пісні “Ой попе, попе Гордію”, ОР-В2-01, № 416), щоб він не дзвонив у неділю, а задзвонив у суботу, перебив дружкам роботу, аби вони не шили, не прями в цей день, а йшли вити вілечко. У варіантах пісні “Не йдіть, молодиці” (ОР-В2, №№ 417-418) з півночі Київщини та Сумщини дружки забороняють молодим завивати з ними вільце, запевняючи, що впораються з цим самі.

При проведенні весільного обряду завивання вільця особливу увагу приділяють Божому благословенню, прохаючи його, як словесно (№ 419), так і у співі, звертаючись до Бога та батьків у пісні “Благослови, Боже” (ОР-В2-09, №№ 419-420, 422-423). Звернення по благословення до тата завершується його порадою звертатися до Бога (№ 421). Цією ж піснею просять благословення також на випікання короваю або інші обрядові дії, що потребують благословення. Пісню-благословення “Трійця по церкві ходіла” також виконують до різних обрядових дій: завивання вільця (№ 424) та замішування тіста для короваю (№ 449). Зазвичай прохання благословення це коротка весільна пісня-тирада, але може бути й довга строфічна пісня (№ 420).

У довгих строфічних (№№ 425-426) піснях та коротких монострофах-тирадах (№ 429) йдеться про сам процес завивання вільця для молоді та молодого, під час якого відбувалося й частування (№№ 427, 430). На завершальному етапі виготовлення весільного вільця, коли справу зроблено, відбувається своєрідне уславлення, величання вільця та процесу його завивання. Такі пісні поширені переважно на північній Сумщині та частково – Чернігівщині. У піснях згадують про голубів, які супроводжували прикрашання гільця (№ 431), провадиться уявний діалог із сосною, з якої вироблено святкове деревце (№ 432), з'ясовують, де вирубане вілечко (№ 433) та найголовніше – прибране вільце ставлять на

столі на білесенькій скатертині (№№ 433-436). У варіантах пісні з півночі Сумщини (№№ 436-438) дружки просять молоду подивитися на прикрашене вілечко, обіцяючи, якщо їй не сподобається, звити його заново, на Чернігівщині та Сумщині піснями вихваляють вільце (№№ 439-440), просять винагороди за працю (№ 441). Зрештою молода пригощає дівчат і вони розходяться по домівках. Тільки у записах з Житомирщини йдеться про завивання вінків для дружок (№ 442).

Виготовлення та випікання **короваю** на Поліссі, як і скрізь, але, можливо, менш, ніж на Поділлі, супроводжують рясними співами (№№ 443-444). Дружки йдуть в ліс по дрова для печі (№ 443), рубати липу на загніт (№ 444). У запису з Житомирщини зображено, як йдуть до коваля, щоб скував приладдя для випікання короваю: кочергу – загрибати жар, помело – вимітати піч, лопату – виймати коровай (№ 445).

Під супроводом пісні “Да шо Галіна мати” (ОР-В3-06, № 446) мати дівчини запрошує сусідок-коровайниць прийти, виготовити коровай для дочки, сукати весільні свічки. Коровайниця-невдаха поспішає на запрошення (№ 447). Великого значення у коровайному обряді учасники та співаки надавали Божому благословенню (№ 448).

До випікання короваю, як одного з найважливіших символів весілля, закликають святих Трійцю та Спаса (“Трійця по церкві ходила”, № 449, див. № 424). Святі брали безпосередню участь у виготовленні короваю (№ 450). Як на завивання вільця, просять Божого благословення на вимішування тіста для короваю (ОР-В2-09, № 451). В залежності від місцевості по воду на коровай ходили до річки: Дунаю або до Сейму (№ 453).

Жінки, які випікали коровай, коровайниці, мусили відповідати вимогам добродішних жінок (№ 452), підготувати всі компоненти для випікання короваю: воду, борошно, масло, яйця (№№ 453, 454). У піснях відбито деталі приготування короваю – коровай місяць сестриці у супроводі музик (№ 455), співаки побоюються, що коровай не буде вчасно спечений (№ 456), коровайниць напідпитку підозрюють у крадіжці тіста (№ 457), вони відспівують, що тісто саме втекло на місто. Зрештою коровайниці розпочинають прикрашати

коровай (“Короваю-раю”, ОР-В3-12, № 458), ставлять коровай підходити (№ 459). Звучить найпоширеніша коровайна пісня краю “Печичка рігоче” (ОР-В3-10, №№ 460-462) у різних модифікаціях. Коровай садовлять у піч (№ 463), благословляють коровайницю (№ 464). Коровай у печі боїться, щоб про нього не забули коровайниці та зрештою процвітає на столі (№ 465).

Особливо рясно пересипано співами у поліському весіллі **дівч-вечір** (№№ 466-470). На ньому виконують багато пісень “сумної” емоційної сфери весілля, що віддзеркалюють стан дівчини, яка готується змінити свій родинний статус, перейти до роду молодого, більшість з яких має розгалужену мережу варіантів. Дівчина поступово відокремлюється від свого дівочого товариства (№ 466). Про це йдеться у варіантах пісні “Летять галочки” (ОР-В4-03, №№ 467-470), розповсюджені у багатьох пісенних традиціях, зокрема, по всій території Центрального та Східного Полісся. Це строфічна лірична пісня, яку виконують із наспівом типової ладової структури (ТЛС) зі складочисленням строфи 5+5+7. Найбільшу кількість її повніших варіантів зафіксовано на Чернігівщині (№№ 468-469). Найвні поодинокі записи з Київщини та Сумщини мають коротші, менш повні тексти (№ 470).

Особливу увагу в піснях у суботу, напередодні шлюбу приділяють родинним зв'язкам молодої, називаючи цей день збірною суботою, коли збирається вся родина. **Молодій-сироті** (рідше молодому-сироті, замість “Танечко” співають “Ванечко”, № 475) співчують особливим чином, адже у неї нікому вести порядок на весіллі. Її порівнюють з одинокою яблункою або калиною (№№ 471-472). У суботу під неділю збирається рід, молода (молодий) посилає по родину зозулю (№ 473) або галочку (№ 474), а по батька соловейка (№№ 473-475, 477-478) або сокола (№ 476). Родина прибуває, а померлий батько похований і не може прибути (№№ 473-475). Варіанти пісні “Ой великий збор” (“Хоть великий дуор”) про пташку-вісницю та померлого батька зафіксовано на півночі Чернігівщини (№№ 474-475). Пісню “Ой чому, чому” (№№ 476-477) записано на Житомирщині та Сумщині.

У варіантах пісні “Видно сокола по польотці” (ОР-В8-02, № 478) йдеться про те, що сироту видно навіть по ході, як сокола по польоту. У пісні “Зеленоя й да дуброванько” (ОР-В8-04, № 479) дівчині дорікають тим, що у неї батьків багато, прийшли їсти та пити, а рідного ні одного, нема кому порядчок вести на весіллі, нема кому пожуритися за дочкою. Наречена-сирота йде на могилу батька просити його на весілля (№ 480). У варіантах пісні “Ой хадила да Галечка кругом саду” (№ 481) молода шукає померлого батька у саду, де він, ймовірно, похований, просить його дати “порадочко” на весіллі, батько ж відсилає її до рідного дядька. У варіантах пісні “Ой ходила да Мар’єчка по крутій горі” (ОР-В8-03, № 482) молода посилає до померлих батьків селезня, сокола або щукурубу. Пташку по померлого батька посилають навіть у рай (№№ 475, 478) або “повище неба” (№ 476). У версії пісні ОР-В8-03 молода йде просити батька на весілля до Самого Господа Бога (№ 483), а мати молоді відпрошується у Бога на весілля до дочки (№ 484).

Пісні нареченим сиротам можуть співати на сватанні, запросинах, але переважно на дівич-вечорі, як в суботу, так і в неділю. Пісні нареченій-сироті просякнуті невимовним сумом. Більшість наспівав цих пісень, за окремими винятками, мають мінорний нахил ладу.

Приводом сумувати для молоді було також її занепокоєння майбутнім життям у оселі свекра (№ 485). Про це йдеться у варіантах цієї розповсюдженої в регіоні пісні про сумну суботу (№№ 486-489). У деяких з них дівчина стурбована питанням, як буде називати свекра (№№ 487-488), у деяких очікує милого (№ 489), який зрештою приходиться і наймає музики звеселити молоду.

Як і в сусідніх регіонах, у краї поширена пісня “Ішла Марійка на посад” (ОР-В4-04, дівчину, щоб з нею сісти на посаді, знаходить у винограді тільки милий, № 492). Що правда тут вона побутує також у кількох версіях, деякі з них рідкісні у інших місцевостях. Основну версію пісні, широковідому на Поділлі та центральній Україні, записано на Київщині та Житомирщині (№ 490). Водночас у с. Сахнівка Менського району Чернігівської області зафіксовано маловідомі версії цієї

пісні з іншим типом складочислення та мелодичним наповненням: дівчина ховається у барвінку або калині (№№ 491-492). У №№ 490, 492 милий одержує перевагу над рідними дівчини, у № 491 – над іншими парубками. Зрештою молодий веде милу на посад і садовить він або батько (№ 493-494). Сидячи на посаді, дівчина вихваляється своєю косою та білим личком (№№ 495-496). Деякі з цих пісень мають календарно-обрядові версії: “Що на моріє да на дощечціє” (№ 489) – з танковою веснянкою (№ 215), “Ой хвалилася” (№№ 495-496) – з веснянкою-щедрівкою (№ 255).

Маємо також кілька варіантів пісні “Не стій, вербо, розвивайсе” (ОР-В4-13, боярам по квітці, а молодому дівка, № 497)³ з Менського району Чернігівської області. Пісня має кільцевий рефрен “Рано-рано... Зараненько” у строфі $abg:abg_1$. На Київщині зафіксовано варіанти пісні “Що в нас сьогодні та дівич-вечір” (“Дивний вечір, дівич-вечір”, ОР-В4-07) різного змісту (№ 498) з кільцевим рефреном “Да рано-рано, да ранесенько” (“Та рано-рано... Та ранесенько”).

Між тим, дружки співом додають жалощів на дівич-вечорі, запитуючи молоду, чому по ній ніхто не плаче (№ 499), її матір – чи не жаль їй буде дочки (№ 500). Низку варіантів має пісня “Ой як тобі” (ОР-В4-06, №№ 501-504), також з іншими початковими словами: чи не жаль буде матері, самій молодій або її батьку, що подружки молоді підбігатимуть під вікно, викликаючи дівчину, а тепер вже молоду на весіллі. Готуючись до весілля, молода плаче, батько розпитує про причину цих сліз. На Житомирському та Чернігівському Поліссі зафіксовано варіанти пісні “Продай, продай, татусенько” (“Ой ходила да Галочка”, ОР-В4-10), у якій молода просить батька купити їй на вінчання панський наряд (№ 505-508). Цікаво відмітити подібність пізніших записів з Житомирщини та Чернігівського району за змістом вербального тексту та мовними особливостями (№№ 505-506, батько застерігає від лінивого та ревнивого милого) й більше відмінностей у варіантах з Ріпкинського (№ 507, на докори дочки бать-

³Див. також: Ой ти, просо-волоото. С. 134; Клен було, чим не дерево. С. 195-197.

ко виправдовується, що він і до цього вдягав її) та Менського (№ 508, наявний тільки опис бажаного наряду) районів. У рідкісній пісні “А де твоя, Анечко, китайка” (№ 509) йдеться про наміри пошити молодій весільну сукню, а у версії розповсюдженої “Ой дай, мати, голку” (ОР-В4-14, № 510) – про пошиття молодій шуби до шлюбу.

Однією з визначних подій підготовки до весілля є пришивання свістею (сестрою молоді) квітки (липи, або іншої рослини) до шапки молодого та дружками – до шапок бояр (на Житомирщині – маршалків, № 517), під час якого співали чимало пісень (№№ 511-514). На пришивання квітки також просять Божого благословення (№ 511). Найбільшу кількість варіантів має пісня “Ой дай, мати, голку” (ОР-В4-14, № 512). Голки в минулі часи становили неабияку цінність, тому за значну прикрийсть вважалося зламати цей необхідний предмет для шиття. Про ламання свістею (свояченицею) або дружкою голки, яку співаки називають золотою, під час пришивання квітки до шапки з цупкої тканини йдеться у варіантах згаданої пісні (№ 512) та в деяких інших (№№ 513-514). У піснях також зафіксовано результат пришивання квітки, свіста радіє, прикрашаючись та скачучи по лавці (№ 515), вдаючи, що зневажає зятя (№ 516). На Житомирщині зафіксовано низку пісень, присвячених вимаганню викупу дружкою у маршалка за пришити квітку (№ 517).

Молода готується до шлюбу. У суботу одне з чільних місць посідають гігієнічні процедури у догляді за волоссям, адже в неділю буде вже не до цього, рано-вранці треба їхати до шлюбу. Молода радиться з матір'ю, з чого їй розпочати (№ 518), питає в матері, чи буде вона й надалі такою гарною, як до заміжжя (№ 519). Дочка просить матір останній раз змити їй голову в останню суботу (“Помий, мати, та голівоньку у послідню субітоньку”, ОР-В4-18, №№ 520-522). Варіанти цієї пісні контаміновано з іншими весільними співами: “Клен було чом не дерево” (№ 521), “Куди, доню, наряжаєся” (№ 522). Молода скаржить на дядину, яка, розплітаючи, не виказує співчуття дівчині, натомість сестричка, розплітаючи, плаче над нею (№ 522). Співаки просять вітер розмяти розчесане волосся (“Повій, вітре, в розі”, №№ 523-524). Зву-

чить широко відома західноукраїнська весільна пісня “Горіла сосна, палала” (ОР-В7-09, № 525) з синкопованою танцювального характеру трійковою мелодією. Повніший варіант зафіксовано на заході регіону – Житомирщині, коротші тексти – на Чернігівщині та Сумщині.

У неділю вранці молоду вбирають до шлюбу. Вона просить в матері масла намастити коси (№ 526, Житомирщина). Особливу увагу молода приділяла вмиванню перед шлюбом, набираючи воду з водойми (моря). На Чернігово-Сіверщині зафіксовано варіанти пісні про те, як бояр просять не стріляти на море, адже там вмивається молода (“А в ниделю да ранесенько”, №№ 527-528). У записах з Київщини та Житомирщини молоду, яка потопає, набираючи воду з моря, рятує тільки милий (ОР-В4-39, № 529). Вбираючись до шлюбу, дівчина в'є вінок (№№ 530-531), у який її вбирають дружки (№ 532), вдягає чоботи, подаровані молодим (№ 533). До шлюбу її відправляє мати (№ 534), по дорозі молода плаче.

Вбрані молоді відправляються до шлюбу. На Чернігівщині та Сумщині зафіксовано низку пісень, з яких випливає, що майже сакральне значення мав гребінець, яким розчісували молодят перед вінцем або навіть вже стоячи під ним (№№ 536-539). Після вінчання на Житомирщині гурт піснею дякує священику (№ 540).

Повернення молодят та весільного гурту від шлюбу супроводжує спів численних весільних пісень. У них знаходимо спогади про вінчання (№ 541), спонукання ламати калину та встеляти нею молодим шлях додому (№ 542). На півночі Сумщини зафіксовано варіанти пісні “Ішла (Єхала) Леночка од венца” (№ 543) про подорож молоді од вінця з посипанням “золота з рукавця” та очікуванням зустрічі з рідними. Про це ж йдеться і в пісні з Київщини “Ой колесом, колесом” (ОР-В4-33). Весільний почт посилає поперед себе соколонька, щоб попередив про прибуття батьків молоді (№ 544). Ходу процесії перешкоджають хлопці (вороги) з метою отримання викупу (№№ 545-546). Та особливого розповсюдження, як і у багатьох інших регіональних традиціях, на Поліссі, особливо сумському, набула пісня-пересторога для “ворогів” не переходити дороги, щоб у подружжя

було щасливе життя “Розступітеся, вороги, з дороги” (ОР-В4-36, №№ 547-550). Цікаво зауважити, що у поліських записах зміст цієї пісні значно варіюється, на відміну від, скажімо, численних записів з Поділля.

Підходячи до хати молодої, весільні гості співають пісні, викликаючи матір молодої зустріти та поблагословити молоде подружжя (дочку). Матір співом просять відчинити ворота (№ 551), на Чернігівщині вийти зі свічками (№ 552) та на Сумщині – з калачем (№ 553). Найбільш розповсюджений у цих піснях мотив зустрічі матер’ю тепер вже двох своїх дітей: одного родженого, другого – судженого (№№ 554-557). На Чернігівщині та Сумщині ця пісня має інципіт “Виходь, мати, з віком” (тобто з кришкою діжі, у якій місили коровайне тісто, №№ 555-557). Цю ж пісню, трохи з видозміненим текстом можуть виконувати, коли молоду привозять до свекрухи (№ 557). У піснях відтворено також короткий діалог між дочкою, що повернулася від шлюбу, та її матер’ю, зміст якого полягає в тому, що дочка вже не належить матері, а належить чоловіку (№ 558).

Під час весільного **застілля** також виконували чимало пісень, переважно жартівливого змісту. На Наддніпрянщині та Поділлі цих пісень дуже багато, натомість, на Поліссі вони порівняно нечисленні (№№ 559-568). Частина з них стосується частування, решта – намішок над весільними чинами, весільних пісень-передирок. Більшість застільних пісень так чи інакше пов’язана з горілкою, на нестачу якої скаржаться весільні гості та випрошують її у господарів (№№ 559-563). Серед пісень цієї тематики: “Брязнули ложки, тарілки” (ОР-В5-03, № 564), “А де ж наша весільная мати” (ОР-В5-04, № 565), “Де ж той дядько Йосип” (ОР-В5-26, № 566), “Щось у свата теліпається” (№№ 567-568) та ін.

Сватові присвячено також чимало інших, переважно жартівливих, пісень, зафіксованих здебільшого на Сумщині, що розпочинаються інципітом “Що (А) в нашого свата” (ОР-В1-21). Серед них є своєрідні величальні пісні (№ 569), є докори у нестачі частування (№ 570), але здебільшого – вихваляння за щедрість та хазяйновитість (№№ 571-572). У багатьох піснях йдеться про сватову хату з використанням римування “свата – хата” у

різних варіаціях (№№ 572-573) основної пісні (ОР-В5-21 частотного каталогу) жартівливо-глузливого змісту.

Кілька варіантів запису з Сумщини має жартівлива пісня “А де свати (свахи) подіва-лися” (№№ 574-575). Свахам присвячені також інші задержувати та веселі пісні (№№ 576-579).

У весільних піснях-передирках, доречних, що виникали під час частування “діставалося” й іншим весільним чинам, представникам молоді. Одну й ту ж пісню могли співати здебільшого боярам та свашкам (“Де, бояри, волочилися”, ОР-В5-11, №№ 579-580), дружку та боярам (“Вам, бояре, не бояркувати”, №№ 581-582). У піснях відбито стосунки бояр з іншими весільними чинами (№ 584), які співом з них глузують (№ 583). У Глухівському районі на Сумщині записано кілька варіантів пісні “Старший баярин, як балван” (№ 583). На Житомирщині під польським впливом замість бояр слугували маршалки (№ 585).

Частина пісень передирок була спрямована на особи дружків (друзів з боку молодого, № 586) та дружок (подруг молодої). Найбільшу кількість варіантів налічує пісня “Тобі, дружко, та не дружкувати” (ОР-В5-15, № 587). Кілька пісень у нашому зібранні, переважно з північної Сумщини, присвячено дружкам (подругам молодої). Співаки докоряють дружкам зажерливістю, особливо старшій (№№ 588-589), та зрештою випроводжують додому (№ 590). Дружку і світилку порівнюють з жабами (№ 591).

Світилці (дівчині, яка на традиційному весіллі мала тримати свічку та меча) в свою чергу дружки спрямовували низку пісень. У величальних піснях її називають пишною і відповідно до рими порівнюють з вишнею (№№ 592-593). На Чернігівщині світилку піснями висміюють у грубуватій формі (№№ 594-595). Деякі пісні-передирки між дружками та світилкою складають цілі пісенні діалоги (“Світилка-шпилька при стіні”, ОР-В5-18, №№ 596-597).

Другий посад в українській традиції відбувався в домі молодої⁴. Молодий урочисто

⁴Борисенко В. Сімейна обрядовість українців ХХ – початку ХХІ століття / Валентина Борисенко ; [голов. ред. Г. Скрипник] ; НАН України, ІМФЕ. Київ, 2016. С. 113.

лаштувався в дорогу по молоду, доручаючи старості так підкувати коня, щоб дзвеніло каміння (№ 598). Їдуть по дівку (№ 599), молодий виїжджає з двора (№ 600), свахи просять у Бога благословення на дорогу (№ 601), поїзд з почтом молодого їде по молоду (№ 602).

В цей час у молодої готували другий посад. У піснях закарбовано емоційно негативне ставлення молодої до цього ініціального етапу заміжжя, зокрема, позбавлення її дівочої зачіски – коси. У них йдеться про те, як дівчина просить батьків сховати її від чужої родини (№№ 603-604). Мати радить сховатися між дівчатами. Молода просить дружок оборонити її косу, як символ дівочтва, від розплітання (№№ 605-606), але це не допомагає. Молоду перед розплітанням коси розбирають від верхнього святкового вбрання (№ 607). І тут головної ролі весільного дійства набуває брат. Молода мусить його просити останній раз розплести її дівочу косу (№ 608). Пісні, що зображають розплітання коси молодої братом, на Поліссі мало відомі. Водночас, зафіксовано низку співів, переважно на Житомирщині, про розплітання коси з інципітом “Було літо, було літо” (“Була зима, була зима”, ОР-В4-22, про сіяння молодою чорнобривців) з досить значним варіюванням сюжету. Тут і звернення до подружок (№№ 609-611), у записках з Коростенщини згадка про заст्योंки для волосся (№ 612), передчуття невірного життя в родині свекрів (№ 613), порівняння тесання явора та розчісування коси (№ 614).

Значного поширення, особливо у Менському районі Чернігівської області набула пісня “Клен було чи не дерево” (ОР-В4-34) про розплетену косу молодої. Варіювання тексту стосуються різних моментів: косу “розтрепали” бояри (№ 615), у більшості випадків коса, як символ дівочтва молодої, подарована молодому (№№ 616-617), калинонька поламалася, Галочка повінчалася (№ 618).

У записках з Житомирщини, Чернігівщини та Сумщини йдеться про те, що сестру на другий посад веде брат, розпитуючи, хто сестриці миліший (№ 619) або вмовляючи її не йти заміж проти літа (№№ 620-621) у довгих строфічних піснях. У короткій пісні-тирадї з Сумщини брат веде сестру на посад (№ 622), їх зустрічає Господь (№ 623). Співа-

ми величають дівчину на посадї (№ 624). У сучасних новотворах дівчину на посадї зображено у світлих, радісних тонах (№ 625). Натомість у варіантах традиційної пісні “Глянь, матінко, да на мій посад” (ОР-В6-17, №№ 626-628) дівчина обливає сльозами свою косу. Певно, ці сльози молодої по дівочтву символізує роса, яка впала на її голову в той час, як всі дівчата сидять у косах у варіантах цієї пісні. Подібно до неї молодій на голову падає іній та три морози, що символізують білий весільний вінок молодої (№ 629).

У варіантах пісні “За горою рута-м’ята” йдеться про те, що молодий не дав дівчині догуляти (№ 630), молода чекає на посадї молодого (№ 631). Зрештою до оселі молодої приїжджає поїзд молодого (№ 632). Однією з найрозповсюдженіших пісень, якою приїжджі просять впустити їх до хати, яку також можуть виконувати і в інших подібних моментах весілля, стала пісня “Ой свате наш, свате, пусти нас у хату” (ОР-В6-04). На Поліссі вона може бути строфічною (№№ 632-634), але, як і скрізь, переважно буває короткою тирадою (“Пусти, свате, в хату”, № 635). Піснею “Ой докіль ми да стоятимем” (ОР-В6-05, № 636) пошт молодого висловлює невдоволення довгим очікуванням під дверима хати батьків молодої.

Зрештою молодий з друзями заходить до хати, запитуючи про молоду. Молоду ховають. Дружки молодої співами відповідають, вдаючи, що молодої немає (№№ 638-640). Зрештою молода з’являється. У молодого та його свити вимагають викуп за молоду: спочатку просять молодого (“Не стій, зятю, за плечима”, №№ 641-644), кепкуючи з його “бідності” (“Ой казали, зять багач”, №№ 645-646). Над боярами глузують, що вони не можуть викупити квітку (№№ 647-648). Водночас зафіксовано найбільшу кількість варіантів, особливо на Чернігівщині, пісні-докору сватам “Ми думали, що свати багаті” (“Хвалилися, шо багатіє”, ОР-В6-08, №№ 649-651). У ній сватів представлено неможлими: вони не їхали, а йшли пішки, молодого несли в мішку, його ноги теліпалися (стирчали з мішка), собаки проводжали подорожніх гарчанням. Над скупим сватом насміхаються у варіантах пісні “Сват кишеню верне” (№ 652) та ін. Брата піснями просять захистити

сестру та не продавати її родині молодого (“Не продавай, брат, сестри”, № 654). Зрештою брат продає сестру, за що йому докоряють співаки (№ 655).

Молодий сідає біля молодої на посаді. Цей момент також докладно висвітлено у співах. Молоду спонукають до взаємодії з молодим, який демонструє свою прихильність до неї (№№ 656-657). Втім, молода не завжди радіє такому сусідству (№ 658). У варіантах західноукраїнської пісні “Ой Боже, Боже” (ОР-В4-26, №№ 659-660), зафіксованій Дубравіними також і на Сумщині, ймовірно від колишніх переселенців, йдеться про невдалий шлюб дівчини із нелюбом, яка сумує за милим, присутнім також на весіллі. Настає час для веселощів бояр, які розпитують молоду про молодого (№ 661) та гучно бенкетують. Про це йдеться у варіантах розповсюдженої на східному Поліссі пісні “Що на хаті зілля” (ОР-В6-06, № 662).

Молоду покривають, знімають дівочий вінчик, одягаючи жіноче вбрання – чеpecь і намітку, які тримає мати (№ 663). Покриваючи молоду, співають пісню-благословення з побажанням добра і здоров’я молодій (№ 664), радіють, що вдалося зробити цю важливу справу (№№ 665-666). Свахи цілуються, з’єднуючи свічки (№ 667), молодих зв’язують рушником (№ 668). У сумних піснях-діалогах матір молодой (№ 669) та молодий (№ 670) наставляють молоду, що часи її волі та дівочих гулянь проминули, адже її світ вже зав’язаний.

Настає час розподілу весільного короваю та дарування. Пізніми записами з Житомирщини (№ 672) та численними варіантами з Сумщини представлено пісню “Дружко коровай несе, вілечками (вочевидь, прикрасами у вигляді вільця на короваї) тресе”. У Коропському районі Чернігівської області зафіксовано кілька майже ідентичних варіантів пісні “Ой край, дружбонько, коровай” (ОР-В6-22, № 674), якою просять дружку краяти коровай. Щоб отримати найкращі шматки короваю співаки просять дружку або й навіть погрожують йому, як-от у запису К. Квітки (№ 675). Щоб присвітив дружку краяти коровай, звертаються до Бога (№ 676). Дружко від цієї своєї місії також має вигоду – особливе частування, а його жінка та діти

навіть нишком крадуть шматки короваю (варіанти пісні з Сумщини та Чернігівщини “Дружко коровай кроє”, ОР-В6-23, №№ 677-678). На Житомирщині також пригощають калачем (№№ 679-680).

Родичів та весільних гостей частують короваєм та горілкою. Вони вітають та обдаровують молодих, співами (№ 681) та словесно, зокрема й різними примовками, благословляють та висловлюють побажання щасливого шлюбу. Таким чином молоду пропивають (№№ 682-683). Пропій дівчини її родичами, зокрема батьком, найповніше відбито у записах з північної Сумщини (№№ 684-686). Визначальна роль батька молодой під час перепою засвідчена й у піснях з Житомирщини (№№ 687-688). У батька від імені молодой дружки співом запитують про його весільний подарунок (дарує посадом, щастям та здоров’ям, №№ 689-690).

Визначне місце у весіллі відіграє прощання молодой з батьками та дівочим товариством. У піснях, що супроводжують прощання відбито останні розмови дівчини з найріднішими людьми. У пісні “Батенько мій ріднесенький”, яку можуть виконувати в різних весільних ситуаціях (на сватанні, дівоч-вечорі), молода звертається до батька, розповідаючи йому віщій сон, чуючи у відповідь його тлумачення. У піснях молода слізно прощається з батьком перед від’їздом до оселі молодого (№№ 691-693). На пам’ять батькові молода садить у городі горішок. Про це йдеться у численних варіантах пісні “На одході” (ОР-В7-03, №№ 694-696), зафіксованих переважно на Чернігівщині та у прилеглих областях. У деяких з них молода звертається до матері (№№ 697-700), з рослин тут уже фігурує крім горіха вишня (№ 699) та сосонка (№ 701).

Важливим моментом стає розподіл майна між матір’ю та молодой. У піснях дочка пропонує матері поділитися збіжжям (№ 701). На Чернігівщині розповсюджені варіанти пісні “Сядьмо, мати, повечераєм” (ОР-В7-13), у частині з яких дочка пропонує матері борщ та галушки, а собі – скрині та подушки (№ 702), в інших матері – нитки, бредички (засоби виробництва), собі – полотенечки (продукт, № 703). У пісні “Ох учи мене, научай мене” (ОР-В7-11, №№ 704-705) дочка просить матір навчити її, як поводити себе у

родині свекрів. Водночас молода клопочеться питанням, як називати свекра та свекруху. Як важко зібрати розсипаний чорний мак, так важко називати свекрів батьками (№ 706).

Цією піснею розпочинається низка весільних співів, що стосуються переживань молодої щодо її майбутнього життя у свекрів, переважно у негативному зображенні. Так, молода просить у матері соловейка, щоб він її рано будив (№ 707), адже свекри її не збудять, натомість підуть до сусід судити за лінощі (№№ 708-709). У розмові з птахами (“Не гудіте, голуб’ята”, “Не кричіть, журавлі”, №№ 710-711, записи з Чернігівщини) молода скаржиться на свекрів, які сваритимуть її та не пускатимуть гуляти. У записах з Середнього Полісся молода переживає, що чужі батьки й не битимуть, а болить навіть від лихих слів або поглядів (№№ 712). Навіть односельці, за спостереженням молодої, про свекра кажуть добре, а про батька – зле (№ 713). Однією з найбільш важких проблем було недоїдання молодої у родині свекрів. У записах з Чернігівщини невістку примушують тяжко робити, а замість вечері вона вмивається сльозами (№№ 714-715). Несправедливе ставлення свекрухи до невістки, примус до голодування яскраво представлено у варіантах розповідженої весільної пісні “Ой там гора кремінистая” (ОР-В7-04), яку у досліджуваному регіоні зафіксовано на півночі Київщини та Сумщини. Тут ця пісня розпочинається словами “Кленовий листоньку”. Як вітер несе відірваний кленовий лист, так молоду батьки віддають у чужу сім’ю (№ 716).

Співаки дорікають молодій тим, що вона не дослухалася їхніх порад та вмовлянь не йти у чужу сім’ю (№ 717). Втім, молода вже свідомо того, що їй тепер не жити у батька (№ 718). Вона скликає дружок, щоб здати їм своє дівування (№ 719), просить забрати його (№ 720). У записах з Чернігівщини дівування молодої відносять на небо голуб’ята або молода ховає його у скриню (№№ 721-722), сподіваючись потім дивитися на нього та оплакувати. У пісні “Летять, летять голубоньки” (№ 723) молода доганяє голубів, щоб повернути дівування. У варіантах пісні з Сумщини “Ой слухайте, та дружечки” (№ 724) молода дружкам, а молодий боярам здають своє молодиство, переходячи у жіночу та чоловічу гро-

маду. Дружечок співами спонукають йти додому (№ 725), та вони не хочуть (№ 726). Дружки кличуть з собою молоду, але вона відмовляється (№ 727). Зрештою дружки збираються йти, бажаючи молодій доброї ночі “на весь вік” (№ 728). Піснею “Прощай, прощай, Галочко, сестро наша” (ОР-В7-07, №№ 729-730) вони прощаються з подругою.

Приходить час, коли молодий має забирати молоду з батьківської оселі й везти до своєї родини (№ 731), до цього його спонукають і присутні на весіллі (№ 732). Питають також і в молодої, чи готова вона їхати до родини чоловіка (№ 733), закликають її вбиратися та прощатися з родиною (№ 734). У різних населених пунктах Ріпкинського району на Чернігівщині родиною Дубравиних зафіксовано пісні на тему від’їзду молодих. В них молода просить швидше її везти до родини свекрів, адже там її чекають (№ 735), молоді будуть їхати бором, почують люди, його мати, їм слава буде (№№ 736-737). Строфіка цих пісень незвична для весільної пісенності, зі складочисленням (5+5)² та колядковою ритмікою п’ятискладовика 11112.

Молода просить батька не гаяти її та швидше виряджати у дорогу, адже попереду ніч. Про це йдеться у варіантах пісні “Мій батеньку, та не гай мене” (№ 738) з Київщини та Житомирщини. З таким же проханням звертається молодий до теці (№ 739) і вже збирається їхати, але брат молодої вимагає з нього ще один викуп за сестру перед дорогою (№ 740). Молодому також дають настанови, як поводитися із молодою дружиною. Серед пісень, що супроводжують від’їзд молодої з батьківської хати є зразки, що поширилися останніми десятиліттями з західноукраїнського весілля (“Ще ж би я не їхала”, № 741) з синкопованим ритмом і танцювальною мелодикою, характерною також і для польської народнопісенної культури. Поїзд молодого вимагає від родини молодої посаг (№ 742). На Чернігівщині зафіксовано варіанти пісні “Скриня моя та березова” (№ 743), у якій йдеться про посаг молодої, який подорожуватиме з нею до свекра в комору в скрині (березовій, горіховій або дубовій).

У низці пісень йдеться про подорож молодої до родини молодого (№№ 744-746). Кілька записів з Сумщини, Чернігівщини та Жи-

томирщини має пісня “Вигребай, мати, жар, жар” (ОР-В7-23, №№ 747-750) у якій молода поєднує звертання до матері та свекрухи у перехідному етапі свого життя. Цікаво, що записи з Сумщини та Чернігівщини мають тирадну будову, а з Житомирщини – строфічну. У Коропському (наспів тирадні будови) та Ріпкинському (строфічний ритмоформульний наспів) районах Чернігівської області зафіксовано варіанти пісні “Пропила мати дочку” (ОР-В7-24, №№ 752-753) про те що, мати пропила дочку, а тепер плаче за нею. Низку різних весільних пісень присвячено тузі матері за дочкою після її від’їзду до родини свекрів, скаргам, що віддала робітницю у чужу родину (№№ 754-756). Водночас співаки піснями намагаються потішити матір молоді, щоб вона не журилася (№ 757), зокрема піснею “Що в матері та й полегшало” (№№ 758-760) на Чернігівщині та Сумщині. Переїзд молоді до свекрів порівнюють з викраденням дочки (№ 761).

По дорозі молодих до оселі молодого також співають пісні про вулицю, яку молода промела для подорожніх (№ 762), про верболоз на дорозі (№ 763) тощо. Низка пісень призначена матері молодого, яку співаки закликають очікувати (№ 764) та зустрічати молодих. Серед них варіанти пісні “Ой матінко-ютко” (№ 765), яку виконували також на початку весілля для матері молоді, яка мала зустрічати дочку з друзками після повернення з весілля (№№ 408-409). Щоправда, тут пісня має шестирядкову строфу-тираду, а на запросинах – чотирирядкову. Бояри привозять молоду та посаг (скриню, перину, подушки, №№ 766-767). Молоду бояри порівнюють з лискою, яку вони вполювали (№ 768). Матір молодого піснями закликають зустріти невістку та добре до неї ставитися, щоб вона не втекла до батьків (№№ 769-770). Молодий, порівнюючи молоду з голубкою, обіцяє матері, що кохана буде робити по господарству та поважати свекрів (№ 771). Свекруха радіє, що оженила сина і матиме тепер помічницю у хатньому господарстві.

Однією з найважливіших подій у традиційному весіллі вважали обряд “комори” як ініціалізації молодого та молодого у подружнє життя, перевірки молоді на “чесність”. Його проводили або в домі нареченої перед від’їз-

дом до молодого, а ввечері, після приїзду до молодого. Молоду до цього ритуалу готували: сам молодий, запрошуючи на ночівлю (№ 772), та свашки, вносячи до комори символічно з’єднані ритуальні свічки (№№ 773-774). Дочка жаліється матері, що її ведуть у комору, мати її втішає (№ 775). Про подію у коморі співають свашки (№ 776). Зрештою співом молоду викликають з комори (№ 777). Жартуючи, оспівують кумедні ситуації з начебто відсутньою молодістю (№ 778), або підставною особою (№ 779). Нарешті виходить молода (№ 780), яку радісно вітають.

Відтак у понеділок розпочинається буденне життя молоді у родині свекрів. “В понеділок рано приведьночка плаче”, шукаючи дорогу до криниці (№ 781). Найпоширеніша пісня, переважно на східному Поліссі, “Коло нового колодязя” (ОР-В9-13) про розмову молоді з голубами біля криниці, яких вона посилає до батьків: у більшості варіантів з Сумщини для повідомлення про те, що вона завойована, свекру або молодому подарована (№№ 782-783), у записах з Чернігівщини молода очікує батька з гостинцями (№ 784). Цю ж версію пісні з інципітом “Правда, що в тихому броді” зі структурно видозміненою строфікою зафіксовано на Сумщині (№ 785). Там само з інципітом “Перед нашими воротями” зафіксована версія пісні, у якій молода просить лебедів написати батькам про своє підлегле становище у родині молодого (№ 786). У варіанті з Київщини молода посилає до рідних ворона із скаргою на голодне життя. Тужачи за рідними, молода шукає кого б їй послати до матінки, сама йти боїться, щоб не запізнитися на вечерю (№ 787).

В понеділок молоду йдуть відвідати її подруги (або молоді жінки), представники її роду, несучи снідання (адже нерідна мати молодій снідати не дала). Про це йдеться у варіантах пісні “Ми до тебе, Надічко, ідемо” (ОР-В9-09, №№ 788-790) з Чернігівщини та Сумщини. На Чернігівщині вона зафіксована у тирадному та строфічному (з конкатенацією) вигляді. Похід молоді рясно супроводжувала піснями, в яких, зокрема, йдеться про те, що їм довелося шукати обійстя молодих, питаючи шлях у сусідів та перехожих. Як наприклад, у записах варіантів пісні з північної Чернігівщини та Сумщини “Ми ж

твого дворику не знали” (№№ 792-795). По приході до двора молодого, прибулі співом викликають молоду “Вийди, вийди, да Галечко, побачим тебе” (№№ 796-797), щоб побачити, чи вона не змарніла, просять випустити до них молоду (№ 798). Сніданки (так називають тих, хто приніс снідати молодій) заїжджають у двір (№ 799), заходять в хату, частують молоду й пригощаються самі (№ 800). Сестру зі сніданком також відвідує брат, розпитуючи її про життя у родині молодого (№ 801). Молоду відвідує також її мати, з розпачем зауважуючи, що дочка змарніла (№ 802). Молода сумує, що її життя у свекрів гірше, ніж у батьків (№ 803).

Веселощами перезви завершується весілля. Пісні, що її супроводжують, мають переважно піднесений настрій. В них насмішкують звертаються до молодої (№№ 803-804) та її батьків (№ 805), до свата – за пригощанням (№№ 806-808). Молодій приносять курку, щоб вона народжувала дітей (№№ 809-810). Співають пісні-нісенітниці (№ 811), розігрують жартівливі сценки з антропоморфними та анімістичними персонажами (№ 812), звучать підсумкові завершальні співи наприкінці весілля.

Весільні пісні традиційно поділяють на зразки піднесеного, бадьорого характеру, пісні “святкової”, позитивної емоційної сфери весілля. Це переважно твори, що символізують радісну подію весілля, жартівливий характер стосунків весільних чинів з короткими монострофами-тирадами, які виконують з типовими весільними наспівами, зокрема й формульного, речитативного характеру (№№ 667-668).

Структурно ці пісні на Поліссі також мають свою регіональну специфіку. Так, перший основний типовий **наспів типової інтонаційної структури** (ТІС), крім основних структурних форм – чотирирядкової короткої строфи-тиради з сольним зачином на першому рядку чотирирядкової (№№ 406-408, 427, 440, 441-442, 449-450, 456, 460-461, 463, 510-511, 513, 516-517, 524, 534, 541, 545, 552, 556, 561, 563-564, 566-568, 572-574, 576-577, 582, 586, 588-589, 591, 597, 599-600, 636, 644, 647, 652, 654-655, 662, 665, 672-673, 677, 679, 744, 752, 754, 768, 778, 798, 800, 804, 807, 809, 812), п’ятирядкової (№№ 430, 515, 642, 743, 776, 779, 811), шестирядкової (№№ 418,

420, 439, 447, 448, 454, 459, 464, 512, 523, 540, 542, 555, 565, 580-581, 595, 636, 641, 643, 549, 653, 656, 676, 678, 681, 688, 765, 770, 780, 803), семирядкової (№№ 648, 651) або восьмирядкової (№№ 409, 514) чи навіть дев’ятирядкової (№ 685) строфи, чи без нього (№№ 420, 424, 451-453, 455, 559-560, 571, 592-593, 602, 622-623, 637, 681-683, 719, 747-748, 769, 791). Досить рідко можна зустріти наспів ТІС з подвійним зачином, перший – на стійкій словесній формулі (“Перва кветка...”, № 422), а другий звичайний, на словах першого рядка строфи-тиради.

На Поліссі наспів ТІС має ще й строфічну **трирядкову** (трисегментну) структуру, що складається з сольного уповільненого зачину на першому рядку поетичної строфи Ааb та двох висхідно-низхідних формульних інтонацій у гуртовому виконанні (наприклад, у варіанті пісні “Да благослови, Боже”, ОР-В2-09, № 423 та ін., №№ 462, 594). Закінчення сегментів тонічні. Є також неповна форма тиради Ааbc (№ 809).

Строфічну чотирисегментну будову мають пісні, присвячені матері молодої “Ой матінко-ютко” (ОР-В1-10, №№ 408-409), сватам, з сіл Буринського району на Сумщині “Ой дай, сват, горілки” та “А в нашого свата” (№ 571), а також варіанти пісень “Ой свате наш, свате” (№№ 633-634), “Ми думали, що свати багаті” (ОР-В6-08, №№ 649-651), “Шо схотели, те робили” (№№ 665-666), “Дружко коровай несе” (№№ 672-673) та “Дружко коровай кроє”, ОР-В6-23, №№ 677-678), “Прошила мати дочку” (ОР-В7-24, №№ 752-753). Пісня “Тобі, дружко, та й не дружковати” (ОР-В5-15) зафіксована у кількох варіантах від Київщини до Сумщини. При цьому, запис з Київщини має типовий весільний наспів (ТІС) без зачину, варіант з Глухівського району – той же наспів, але з незвичним інтонаційним наповненням. Натомість варіанти з Чернігівщини та Буринського району Сумської області (вар.) кадансуванням чітко розподілено на дві трисегментні строфи, які можна трактувати як строфічний ТІС без зачину або наспів з РФ 8+2 (6+3) з ритмом 1111 111122. Варіанти пісень “Пусти, свате, в хату” (№ 636), “Сват кишеню верне” (№ 652), “Шо на хаті зілле” (№ 662) зафіксовано з наспівом ТІС з зачином та без нього. Значно відрізня-

ються за мелодикою пісні, звернені до брата молоді з проханням не продавати її: запис з Житомирщини близький до подільського весільного співу, а варіанти пісні “Не продавай, брат, сестри”, ОР-В6-15) з Чернігівщини (№№ 654) типово поліські з рясною мелізматикою, пришвидшеним двоголоссям бурдонного типу, протягнутою кінцівкою тиради та гуканками. Варіанти пісні “Вигребай, мати, жар, жар” (ОР-В7-23) на Сумщині та Чернігівщині мають тирадну будову (№№ 747-748), а на Житомирщині – строфічну (№№ 749-750).

Цікаво, що чотирирядкова структура пісенних строф-тирад, як типової інтонаційної структури передбачає парне римування рядків I-II, III-IV, що створює враження двустрофності (№№ 427, 440, 441, 449-450, 455-456, 460-461, 463, 510-511, 513, 516-517, 524, 526, 534, 542, 545, 554, 556-557, 561, 563-564, 566-568, 572-574, 576-577, 582, 586-589, 591-592, 597, 599-602, 622-623, 636, 644, 647, 650, 654-655, 662, 665, 672-673, 677, 679, 743-744, 747, 752, 754, 768, 778, 791, 798, 799, 804, 807, 809, 812), шестирядкові – тристрофності з римами I-II, III-IV, V-VI рядків (№№ 418, 439, 447-448, 452, 454, 459, 464, 512, 523, 540, 541, 656, 676, 678, 681, 688, 748, 765, 769-770, 780, 803) а восьмирядкові – чотиристрофності (№№ 453, 514). Водночас наскрізна структура наспіву AbbC, де A – сольний зачин, b – повторювана інтонація-формула, а C – двосегментне кадансування або AbbCC або без зачину bbCC з подвійним кадансуванням (№№ 452, 464, 516, 555, 595, 641, 678, 748) чи AbbbbC з більшою кількістю повторів основної інтонації-формули (№№ 648, 656, 678, 681, 765, 803) дозволяє трактувати пісні як монострофи-тиради. Трапляються й інші різновиди розширення строфи-тиради з наспівом TIC (№№ 512, 514, 593, 685, 780), зокрема й додаванням вставних інтонацій-формул (№№ 541, 565-566, 580-581, 649, 653, 688, 769-770). Є також різні відхилення від інтонаційної формульності наспівів (№№ 568, 622-623, 674, 701, 776), що часом змінюють наспів майже до невпізнаності.

Розповсюджені в Україні пісенні структури основного типового наспіву на Центральному та Східному Поліссі мають свої особливості. До них належить відносно вузький амбітус (№№ 455, 464, 472, 561, 574, 594, 599-

600, 538, 743, 747-748, 752, 765-768, 776, 798, 800, 803-804, 809), закінчення зачину на тоніці (№№ 448-449, 462, 512, 515, 556-557, 564, 567, 572-573, 577, 580-581, 599, 642, 647, 649, 656, 676, 678, 685, 688, 743, 752, 768-769, 776, 780, 809, 812), на субкварті (№№ 430, 516, 555, 561, 568, 582, 595, 648, 779, 804, 807) або інших щаблях ладу (№№ 574, 643), на Житомирщині традиційно на другому щаблі мажорного ладу (№№ 442, 447, 450, 459, 510, 517, 524, 526, 534, 540, 545, 554, 597, 652, 653, 665, 672), відсутність яскравого кадансування в останніх двох сегментах одноголосно або двоголосно виконуваного наспіву (№№ 406, 408-409, 418, 512-513, 555, 561, 564, 656, 662, 673, 743, 780, 812), прикінцеве кадансування замість горішньої квінти на кварті (№№ 510, 557, 573, 586, 655, 780), терції (№№ 513, 556, 743, 752, 754), тоніці (№№ 555, 623, 683, 685), секунді (№ 748) або на субкварті (№№ 430, 516, 682), мінорний (№№ 427, 430, 462, 516, 561, 564, 581-582, 682-683, 719, 743, 748, 779, 807) або мажоро-мінорний (№№ 513, 567, 595) нахил ладу, використання мелізматика (№ 651). У багатоголосному виконанні звучання потужне та напружене (№№ 460-461, 555-556, 576, 589, 591, 662, 666), нижній голос малорухливий, близький до бурдону (№№ 418, 513, 515, 563-564, 586, 589, 599-600, 622, 666, 743, 768-769, 778-779, 804, 807), подвоює верхній у терцію (№№ 460-461, 523, 568, 572-573, 655, 673) або й кварту (№№ 456, 581-582), спирається на нижній устій – субкварту (№№ 591, 595, 623, 648, 655, 682, 743, 752, 765, 779, 812).

Якщо зачин, виконуваний соло, повільніший, імпровізаційного характеру, то гуртове продовження звучить густо, у пришвидшеному темпі, особливо на Поліссі (№№ 568, 574, 580, 586, 589, 591, 599, 647, 655, 662, 673, 676-677, 743, 754, 765, 778, 804, 807). Розщеплення голосів в окремих записах буває лише епізодичне у кадансових ділянках фраз (№№ 442, 511, 512, 526, 540, 541, 545, 554, 652, 665, 672, 676, 744). Часто весільні пісні з цим наспівом виконують підряд одна за другою (№№ 567, 572, 581-582, 597, 804).

Наспів-тирада типової інтонаційної структури супроводжує більшість емоційно позитивних весільних обрядових подій: під час запросин (№№ 406-409), завивання вільця

(№№ 417-420, 422-424, 427, 430, 439-440, 441), випікання короваю (№№ 447-453, 454-465), пришивання дружкою квітки до шапки молодого та бояр (№№ 510-517), розплітання та розчісування коси молодої (№№ 523-526), дороги до шлюбу (№ 534) та після шлюбу (№ 540-542, 545, 554-557), під час весільного застілля (№№ 559-568, 571-574, 576-577, 580-582, 586-589, 591-595, 597, 660), поїздки молодого по молоду (№№ 599-600, 602, 633-634, 636), під час другого посаду (№№ 622-623, 656, 666), викупу молодої (№№ 641-644, 647-649, 651-652, 653-655), розподілу короваю (№№ 672-673, 675-679), пропивання молодої (№№ 681-683, 685, 688), її прощання з подругами (№ 719), від'їзду з оселі молодої (№№ 743-744, 747-748, 752), переживанням матері з приводу від'їзду дочки до родини свекрів (№ 754), приїзду молодих до оселі молодого (№№ 765, 768-770), обряду комери (№№ 776, 778-780), понеділкування (№№ 791, 798, 800, 803-804, 807, 809, 811-812).

Роль другого типового наспіву позитивної емоційної сфери у весільному циклі Центрального та Східного Полісся, як і скрізь, виконує здебільшого наспів **тирадної контрастно-інтонаційної структури** (ТКІС), кожний масштабний сегмент якого складається з двох контрастних інтонацій: довшої – умовно сольної та коротшої – гуртової (№№ 674, 685, 717, 609-611, 730, 762, 774, 777, 788, 792-793, 795-797, 810). Втім, тут також спостерігаємо схильність до напружених драматичних (№№ 689, 792, 796) мінорних звучань (№№ 536, 467, 553, 596, 645, 727, 731, 762, 777, 793, 797) або змінного мажоро-мінору (№№ 429, 550, 570, 771), наприклад у вигляді міксолідійського ладу (№№ 499). Перша інтонація довша, стверджувального характеру із завершенням на тонічному звуці, друга – коротка, запитального плану із закінченням на нестійкому звуці (II щабель, №№ 539, 546, 674 або IV, 725-726), на Поліссі частіше на тоніці (№№ 499, 532-533, 543, 549, 551-552, 570, 583, 590, 601, 645-646, 664, 684, 689, 730-731, 762, 771, 777, 789, 792, 796-797), що згладжує контраст, адже обидві інтонації звучать стверджувально. Нижній голос у гуртовому виконанні – переважно малорухливий бурдон (№№ 645, 689, 730, 762, 788, 792, 797) або подвоєний в терцію (№ 789).

Співвідношення контрастних інтонацій повторюється тричі (ababab), тобто носить формульний характер, і четвертий в чотирирядкових тирадах (№№ 415, 428, 435, 438, 499, 509, 532-533, 538, 543, 548, 549-550, 553, 570, 584, 590, 644, 684, 725-726, 762, 774, 777, 789, 792), п'ятий – в п'ятирядкових (№№ 434, 437, 444, 645, 810), шостий у шестирядкових (№№ 433, 436, 540, 664, 788, 797), сьомий у семирядкових (№№ 429, 585, 639, 674), восьмий у восьмирядкових (№№ 740, 771) раз обидві інтонації об'єднуються єдиною інтонаційною лінією до спільного кадансування (С). Є навіть цілі десятирядкові композиції у межах традиційної строфи-тиради.

Засоби мелодико-інтонаційного розширення тиради можуть бути різними. Найчастіше чотирирядковий наспів може бути розширено додатковими двома рядками (№ 797), зокрема подвійним кадансуванням типу abababC:abC (№№ 443, 546, 795-796), abababababC:abababC або у спрощеному, ніби стертому вигляді, подвійним – у двострофній пісні (№ 596). На Поліссі цей наспів також може мати вільну будову (№ 788), наприклад, трирядкову. В інших випадках, починаючись з типового співвідношення контрастних інтонацій, далі збагачується низкою вставних сегментів (№№ 586, 740, 771) або має закінчення, типове для наспіву ТКІС (№№ 583, 601). Рідкісним для наспіву ТКІС є також використання формульного зачину (наприклад, "Ой ти, душенько, наша Марусечко", № 443).

Як і у наспіві типової інтонаційної структури, в строфах тирад з контрастно-інтонаційним наспівом спостерігаємо римування парних рядків вербального тексту (№№ 499, 509, 532-533, 538-539, 543, 547-551, 553, 570, 584-585, 590, 596, 601, 639, 644, 684, 689, 725-726, 730, 762, 774, 777, 789, 792), що у іншому випадку дозволило б вважати пісню строфічною із поділом тексту на дві або, як у №№ 539, 664, 674, 788, 796-797 – на три окремі строфи, рідко – більше (№№ 740, 771).

Наспів типової контрастно-інтонаційної структури (ТКІС) у поліському регіоні більше тяжіє до негативної емоційної сфери весілля насиченим гуртовим звучанням, уповільненим темпом, інтонаціями, близькими до протяжних календарно-обрядових співів, характери-

зується відносно вузьким діапазоном мелодії (№№ 509, 543, 549, 558, 590, 596, 637, 646, 674, 731, 762, 771, 777, 810), іноді багатою мелізматикою (№№ 601, 689, 740). Інтонанційні контрасти у поліському регіоні підсилюються змінами темпу (темповими контрастами, №№ 767, 726).

Будова пісні з цим наспівом може бути тирадною (№№ 415, 428-429, 553, 590, 601, 646, 674, 684, 689, 725-726, 730-731, 739, 762, 771, 774, 777, 789, 792, 795, 810) або строфічною (№№ 413, 465-466, 551-552, 727-728, 763, 793, 808). Так, одна й та ж пісня “Ой попе, попе Гордію” (ОР-В2-01) у запису з півночі Київщини, яка за особливостями весільного співу ближче до подільсько-наддніпрянської традиції, має тирадний контрастно-інтонаційний наспів, а у запису з Чернігівщини – строфічний (№ 416), це ж стосується й варіантів пісні “Ми ж тебе, Галочко, не знали” (№№ 792-793). Одна й та ж пісня може поєднуватися переважно з тирадним контрастно-інтонаційним наспівом (№ 548) та зрідка – тирадним наспівом типової інтонаційної структури.

Використання **строфічного** контрастно-інтонаційного наспіву (ТКІС), у якому чотири сегментна строфа складається з однієї (№ 669) або двох пар контрастних інтонацій $ab:a_1b_1$ – довшої стверджувальної та коротшої – запитальної характерне переважно для поліського весілля (№№ 465-466, 500, 537, 547, 551-552, 558, 680, 727, 730, 763, 766, 772, 793, 808). Через двоголосне звучання напруженого характеру мелодії цей наспів більше належить до негативної ліричної сфери, ніж до святкової (№№ 413, 426, 536, 700, 727, 730, 793, 808).

Пісні з тирадним та строфічним контрастно-інтонаційним наспівом виконують на сватанні, під час завивання вільця у молодой (№№ 413, 415, 421, 426, 431-438), коровайного обряду (№№ 443, 465), на дівич-вечорі (№№ 466, 499-500, 509), при лаштуванні до шлюбу (№ 532-533, 536-537, 539), поверненні з вінчання (№№ 543, 544, 547-553, 558), за весільним столом (№№ 583-585, 590, 596), під час того, як молодий їде по молоду (№ 601), приїжджає (№№ 639), під час другого посаду (№ 664, 671, у останньому замість ритмоформульного 6+3, характерного для пісні “Ой глянь, матюкно, на посад”), під

час викупу молодим молодой (№№ 645-646), розподілу короваю (№ 674), перепою (№№ 684, 689), прощання молодой з ріднею та подругами (№№ 717, 725-728, 730), від'їзду молодой з рідної домівки до оселі молодого (№№ 731, 739, 740, 762-763), приїзду до хати свекрів (№№ 766, 771, 772), під час обряду комори (№№ 774, 777), під час відвідин молодой в понеділок (“Ми до тебе, Надічко, ідемо”, ОР-В9-09, №№ 788-789, а також №№ 792-793, 795-797, 808), під час презви (№№ 810).

Інші пісні журливого характеру супроводжують сумну для дівчини подію – перехід у стан заміжньої жінки, розлуку з рідною домівкою та своїм родом. Це переважно довгі **строфічні** пісні. Їх виконують під час сватання (№№ 393-398), заручин (№№ 399-402), запросин на весілля (№№ 403-405, 407, 410-411), завивання вільця (№№ 413-414, 416, 420, 423, 425-426), випікання короваю, шлюбної церемонії (№ 530), за весільним столом (№ 570), коли молодий їде по молоду (№ 599).

До них належать і **пісні з ритмоформульною основою мелодики**, зокрема з **РФ 2+5** (ритм 1122222, №№ 407, 446, 484, 530, 664, 742, 749-750, 753, 767, 781) зустрічаємо на запросинах, у коровайному обряді, дівич-вечорі, під час збирання молодой до шлюбу, повернення з вінчання, другого посаду, розплітання коси, приїзду молодого до молодой, перепою, переїзду молодой до молодого, перебування молодой у родин свекрів, поряд із розповсюдженням на інших фольклорних теренах, зокрема й на Поліссі **РФ 4+3** з ритмікою 111222 (№№ 480, 519, 529, 604, 614, 687, 711). Зазвичай пісні з цим РФ мають трисегментну строфу aab, але на Поліссі зустрічаємо й рідкісні випадки дво-сегментної строфіки ab з цим же типом ритміки (№№ 733-734, 785).

Трисегментна пісенна строфа aab та наспів з **РФ 6+3** (ритм 11111222, іноді трійковий, № 538, іноді чотири-сегментний у вигляді ТІС, № 791) притаманна весільним співам на сватанні та заручинах, завиванні вільця, дівич-вечорі, перед шлюбом, під час прощання з ріднею, приїзду молодой до свекрухи: (№№ 395, 400, 425, 479-480, 494, 520, 529, 531, 755, 758, 764, 781), зокрема у варіантах пісень “В пасліднюю да суботоньку” (ОР-В4-18, №№ 520-522) та “Мій батеньку, та не гай мене” (№ 738), при поверненні від шлюбу,

за весільним столом (№№ 575, 578-579, 680), під час розплитання коси молодої (№№ 605-606, варіанти пісні “Клен було чи не дерево”, №№ 615-619), на другому посаді (варіанти пісні “Глянь, матінко, да на мій посад”, №№ 626-627), під час викупу (№ 650) та покривання молодої (№ 663), прощання з батьками (№ 718), у варіантах пісні “Сядьмо, мати, повечераєм” (№№ 702-703) про розподіл майна між матір’ю та дочкою, у піснях про майбутнє життя молодої у родині свекрів (№ 713, “Кленовий листоньку”, № 716), про зменшення збіжжя у коморі матері молодої та його збільшення у свекрухи (“Що в матері та полегло”, №№ 758-760), молода посилає птахів із звісткою до батьків (“Коло нового колодязя”, ОР-В9-13, №№ 782-786).

Наспів з РФ 8+2 (ритм 1111 1111 22, № 401) або РФ 4+4 (ритм 1111 2222, №№ 405, 410). І вже зовсім не типові для весільної пісенності структури зі складочисленням $(4+6)_2$ зі значним варіюванням кількості складів та ритмікою 2222 111122, яку зустрічаємо переважно у необрядовій ліриці (№ 411), та $(5+5)_2$ з ритмом п’ятискладовика 11112 (№№ 735-737).

У деяких піснях через значне варіювання складочислення у вербальній строфі та ритміки у мелострофі важко визначити тип ритмоформульності (№№ 414, 685, 782). Часом в одній пісні наявні різні види ритмічної формульності від 8+2 до 4+3 (№№ 624, 718), від 8+2 до 2+5 (№ 632), 6+3 та 4+3 (№№ 650, 716, 764), 2+5 та 4+4 (№ 686), 2+5 та 8+2 (№ 750), 2+5 та 6+3 (№ 767) тощо. Зустрічаємо й рідкісні випадки стійкої ритмоформульності, як от РФ 6+2 (№ 756) або з коломийковим складочисленням та ритмікою (№№ 773, 805).

Наспіви цих пісень мінорні (№№ 479, 575, 605, 626-627, 686, 785, 786) або мажорні (№№ 480, 578-579, 606-607, 614-615, 680, 713) з альтерованими щаблями (№№ 701, 711), з характерними стильовими особливостями у вигляді розвиненої мелізматики (№ 785), гуртового виконання з перевагою гетерофонії – з малорухливим нижнім голосом (№№ 393, 400, 575, 579, 617-618, 626-627, 686, 711, 713, 718, 739). До специфічних рис належить також використання міжстрофних зачинів, що

характерно для пісенного фольклору Полісся (№№ 393, 785). Цей прийом зближає обрядову та необрядову пісенну лірику краю. Оскільки з кожним із цих наспівів також виконують значну кількість поетичних текстів, вони також набувають значення типових.

До типових пісенних структур **сумної** емоційної сфери весілля Центрального та Східного Полісся належить пісенний тип з чотирискладовиком у основі трисегментної строфи з міжстрофним зачином: $4+4+5/4$ з ритмікою наспіву 1111 1122 21124/1122 переважно з тонічним закінченням сегментів III-I-I/I (№ 394) або $4+4+5/5$ з подібним ритмом 1111 1122 11115/11115 (№№ 402, 486, 503) або його трійковим варіантом (№ 482).

Різноманітне ритмічне наповнення має трисегментна строфа з конкатенацією та віршем $4+4+4/4$ чи $4+4+5/5$ (abc/c, №№ 397, 489, 504, 508, 518, 531, 609, 630-631, 638, 640, 690, 695-699, 706, 721-722, 723, 729, 787, 790) або без конкатенації з віршем $4+4+4$ або $4+4+5$ (abc, №№ 501, 530, 657, 669, 694, 707-708, 746). Ця ж структура може бути об’єднана попарно у шестисегментну строфу abc: def зі складочисленням $(4+4+4)_2$ (№№ 493, 502, 506, 617) або $(4+4+5)_2$ (№№ 610-613, 712, 724), обидва віршові типи можуть бути наявні в одній пісні, №№ 481, 485, 487, 505, 507, 706) з контрастно-інтонаційним наспівом, у якому початкові сегменти об’єднано єдиним висхідно-низхідним рухом, а третій – кульмінаційний контрастний (№ 507), внаслідок чого можна розглядати віршову структуру як $(8+4)_2$ або $(8+5)_2$ (№№ 610-613, 629, 669, 706, 710, 712, 729). У другому півперіоді останній сегмент носить завершальний кадансуючий характер у наспіві будови ab:a₁c (№№ 493, 531). Іноді півстрофи наскрізно мають тонічне кадансування з надзвичайно протягненим завершальним звуком (№№ 481, 493, 612, 694) та ритмікою півперіоду abb 1111 1124 1124 (№№ 712, 629-630, 694-696, 706-708, 710, 722, 729) або 1111 1124 11114 з віршем $(4+4+5)_2$ (№№ 610-613, 712, 746, 787). Основний чотирискладовик упродовж пісні може мати ритміку 1124 (№№ 487-488). Зустрічаємо також зразки з трійковою метрикою (№№ 489, 690), посиленою мелізматиною, розспівами (№№ 690, 694) та підвищенням четвертого щаблю мінору (№ 694).

Ліричні пісні з цим складочисленням звучать на сватанні (№№ 394, 397), заручинах (№ 402), дівич-вечорі (№№ 481-482, 485-489, 493, 501-504, 506-508, 518), у дошлюбних епізодах весілля (№№ 530-531), під час другого посаду (№№ 609-613, 629-631, 638, 640, 657, 669), обдаровування молодих (№ 690), прощання з батьками (№№ 694-699, 706-709), роздумах молодої про майбутнє життя у свекрів (№№ 710, 712), розставання молодої з дівуванням (№ 721-724), переїзду молодої до родини молодого (№№ 722, 746), понеділкування (№ 790).

На Центральному та Східному Поліссі розповсюджені також ліричні пісні зі складочисленням строфи 5+5+6 (№№ 471-472, 474-475, 492, 495, 714-715, 761) з ритмом 11112 11112 111124 та особливо – 5+5+7 з модельованою ритмікою півперіоду 11112 11112 1111222 (№№ 394, 396, 398, 467, 473, 478, 483, 496, 659-660, 705, 756, 803). Наявність подекуди обох видів складочислення у вербальному тексті однієї пісні (№№ 475, 477, 704, 714) свідчить про їх належність до одного типу. Цей тип складочислення з відповідним наспівом наявний у весільних піснях, виконуваних на сватанні (№№ 394, 396, 398), дівич-вечорі (№№ 492, 495-496, 659-660), зокрема у варіантах розповсюдженої пісні “Летять галочки” (ОР-В4-03, №№ 468-471), піснях нареченій-сироті (№№ 471-478), під час прощання молодої з батьками (№№ 693, 704-705, 756), у роздумах молодої про майбутнє життя в родині свекрів (№№ 714-715). При цьому цей наспів може бути представлено як у трисегментній строфі abc зі складочисленням 5+5+6 або 5+5+7 (№№ 469-470, 474-475, 492, 495, 704-705, 714-715, 756), зокрема й з міжстрофним зачином (№ 693), так і у шестисегментній abc: def (№№ 477, 658-660) або abc:abc (№№ 473, 476, 478, 620-621), що складається з двох трисегментних зі складочисленням $(5+5+7_c)_2$ із серединним кадансуванням у першому півперіоді (див. № 468), зокрема й з кільцевим приспівом “Рано-рано... Зараненько (Та ранесенько)” (№№ 496, 498, 619, 801). У Путивльському районі зафіксовано весільну пісню з типовим російським приспівом кільцевої структури “Ой ляле, ляле... Ой ляльошоньки” (№ 745).

Зустрічаємо також нетипові весільні наспіви, поєднані зі складочисленням (6+3)2

(№ 399), $(4+5)_2$ (№ 628), $(5+5)_2$ (№ 802), $(5+6)_2$ (№№ 720, 794), 4_3+5+3 (№№ 491, 603, 715), $(4+4+3)_2$ (№ 751) або “розхитаним” $(7+5)_2$ (№ 598) чи $5+5+3$ (№ 661) або $(4+3+3)_2$ (№№ 700, 772, 799) вербальних текстів пісень. Іноді протягом пісні один тип складочислення змінює інший, наприклад $(4+4+4)_2$ розширюється до $(5+5+7)_2$ (№ 608).

Ймовірно, від переселенців зі східного Поділля⁵ у репертуарі виконавці з північної Чернігівщини та Сумщини закріпився синкопований наспів західноукраїнського типу, що поєднується з семисегментною віршовою структурою $(5+3)_2:5+5+6$ та ритмікою у наспіві (11112 123)₂ 11112 11112 111124 з прикінцевим вигуком “Гу!” у діалогічній пісні, в якій дівчина радиться, скільки їй брати дружок (№№ 403-404), варіантах пісні, виконуваних на дівич-вечорі (№ 490, молоду в винограді знаходить тільки милий). Це ж стосується варіантів пісні “Ой сосонка лето і зиму зелена” (ОР-В4-38, № 535) з синкопованою ритмікою західного типу 1212 11112 122. У неповному вигляді $(5+3)_2$ цей складочисловий тип представлено у піснях, виконуваних при прощанні молодої з батьками (№№ 691-692, 709).

Занесена на Середнє та Східне Полісся пісня “Горіла сосна, палала” (ОР-В7-09, № 525), повніше зафіксована на Житомирщині та з коротшими текстами варіантів зі сходу, має складочислення $(5+3)_4$ та танцювальною вальсовою ритмоформулою пісенного рядка 11121213.

Рідкісним явищем можна вважати пісні з постійним зачином кожного рядка “Ой рано-рано” та складочисленням строфи $(5+4+3)_2$ або іншим (№№ 445, 671). На весіллі також співають чимало необрядових пісень або обрядових з необрядовими наспівами, переважно у новотворах (№ 569).

На півночі Житомирщини 1999 р. від гурту співачок О. Васяновичем був здійснений запис циклу весільних пісень у його рідному селі Мелені Коростенського району. Тут, як і у багатьох локальних традиціях весільного

⁵Народні пісні Вінниччини (з колекцій збирачів фольклору) / упоряд. та вступ. статті Л. О. Єфремової, післямова М. К. Дмитренко; НАН України, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського. Київ: Логос, 2019. С. 255.

співу, чисельно переважають пісні, виконвані з тирадним наспівом типової інтонаційної структури з повторенням першого рядка. Контрастно-інтонаційний наспів тут зустрічаємо у строфічному вигляді з поетичною строфою ab:cd.

Другим основним типовим наспівом тут є строфічний трирядковий зі складочисленням поетичної строфи 7+7+7 та строфічний чотирисегментний контрастно-інтонаційний наспів. Причому тут ритмоформульний наспів 7+7+7 виконує роль наспіву типової інтонаційної структури, тому, на відміну від більшості інших випадків, кількість складів у рядку часто нестійка, а досить вільно варіюється (“Да добрий вечор тому”, у інших традиціях весільного співу цю пісню виконують з наспівом типової інтонаційної структури).

У весільній традиції с. Мелені зустрічаємо також і пісні з наспівами “сумної” та “святкової” емоційної сфери, зокрема, зі складочисленням (5+5+7)2 та (4+4+5)2.

Основним пісенним типом, з яким виконують у Чоповичах більше половини весільних пісень є тирадна 5-7-рядкова структура з повторенням першого рядка. Є пісні, що виконують з контрастно-інтонаційним наспівом. Три структури виконують роль другорядних. Це строфічна чотирисегментна форма контрастно-інтонаційного наспіву ab:cd, трирядкова структура aab зі складочисленням 7+7+7 та 9+9+9. Як і у Меленях, тут у піснях з ритмоформульними наспівами складочислення коливається у досить широких межах, від шести до дев’яти складів у рядку.

Характерні тут також пісні строфічної будови “сумної” емоційної сфери, зокрема зі складочисленням строфи (5+5+7)2 у пісні “Шо ти думала” у виконанні О. Васяновича та (4+4+5)2.

Більшість весільних пісень Житомирщини виконують також у інших регіонах, але тут є й суто місцеві зразки весільної пісенності.

Весільні пісні на півночі Київщині, зокрема й внаслідок Чорнобильської катастрофи, записували та публікували досить мало. Переважно це записи співробітників ПНДЛ Київської консерваторії (нині Музична академія України ім. П. І. Чайковського), опубліковані переважно на дисках, давніші записи А. І.

Іваницького та інших фольклористів, опубліковані у збірках “Весільні пісні”⁶ (серії “Українська народна творчість”), “Хрестоматія з українського музичного фольклору”⁷ та ін.

Низку весільних обрядів від сватання до перезви супроводжує значна кількість весільних пісень, які утворюють цілий пісенний цикл. Більшість вербальних текстів пісень виконують з так званими типовими наспівами. При цьому, кожний цикл весільних пісень має переважно два основних типових наспіви, з якими співають більшість пісень, кілька другорядних, менш вживаних, та незначну кількість нетипових. Ритмоструктурній систематиці поліських весільних мелодій присвячена стаття І. В. Клименко⁸.

Весільні пісні північних районів Чернігівщини зафіксував В. В. Дубравін. Його записи пізніше були опубліковані вдовою фольклориста у його збірці фольклорних записів, зокрема, цикл весільних пісень села Глиненка Ріпкінського району⁹. Особливістю цього циклу є характерні для півночі Чернігівщини різновиди основних типових наспівів “святкової” емоційної сфери весілля. Перший основний наспів типової інтонаційної структури (ТІС), крім звичайної чотирисегментної (чотирирядкової) структури¹⁰, тут представлено у трирядковому вигляді із скороченням одного з початкових сегментів та маловиразним кадансуванням у останніх двох¹¹. Дру-

⁶Весільні пісні: У двох книгах. Кн. 1 (Полісся, Наддніпрянина, Слобожанщина, Степова Україна) /упоряд., прим. М. М. Шубравської, нот. матеріал упоряд. А. І. Іваницький. Київ: Наук. думка, 1982.

⁷Іваницький А. І. Хрестоматія з українського музичного фольклору (з поясненнями та коментарями). Навчальний посібник для вищих навчальних закладів культури і мистецтв I-IV рівнів акредитації. Вінниця: НОВА КНИГА. 2008.

⁸Клименко І. / Ірина Клименко. Ритмоструктурна систематика весільних мелодій українсько-білоруського мелоареалу (Погляд з Прип’ятського Полісся) / Проблеми етномузикології: зб. наук. праць. Вип. 2. Київ, 2004. –С. 135-165.

⁹Народні пісні Чернігівщини у запису Валентина Володимировича Дубравіна /упоряд. та редактор В. Г. Дубравіна. Чернігів, 2001.

¹⁰Там само. С. 94-95, 152, 170.

¹¹Там само. С. 134, 136-137, 142.

гий основний типовий тирадний контрастно-інтонаційний наспів тут відсутній, замість нього співаки використовують контрастно-інтонаційний строфічний, що складається не зі звичайних чотирьох макросегментів, а з двох¹². З ритмоформульних у цій пісенній традиції використовують трисегментний наспів з РФ 6+3¹³. Також тут значну роль відіграють пісні “сумної” інтонаційної сфери весілля зі строфічними наспівами типової ладової структури та складочисленням 4+4+4¹⁴.

Експедицією ІМФЕ по слідах Доленги-Ходаковського у складі: Дей О. І., Пазяк М. М., Іваницький А. І. у липні 1973 р. здійснено записи півтора десятка весільних пісень у с. Білики Козелецького району Чернігівської області¹⁵. Тексти пісень розшифровано М. М. Пазяком, мелодії – А. І. Іваницьким та частково нами. Деякі з цих записів було опубліковано у збірці “Весільні пісні” (книга 1), решту у збірці “Народні пісні Чернігівщини” (2015).

Відносно невелика кількість записів не дозволяє зробити остаточні висновки щодо їх циклічності. Серед загальнопоширених типових наспівів тут представлено наспів ТІС з зачином (чотирисегментна структура з сольним зачином на першому рядку строфи A:abcd та чітким кадансуванням у другій половині строфи) – 2 зразки, а також його трисегментна строфічна форма. Більше текстів виконують з наспівом контрастно-інтонаційної структури – 6 зразків¹⁶. Також серед записів с. Білики зустрічаємо строфічні пісні з трисегментними типовими наспівами з ритмоформулою 6+3, зі схемою ритму (11111222)3 – два зразки та чотири пісні “сумної” сфери весілля – з три-шестисегментними ліричними наспівами типової ладової структури та складочисленням 4+4+4(5) – три пісні та 5+5+7 – одна.

Весільні пісні поліської зони Чернігівщини зібрано та опубліковано Н. Данилевською

та М. Ткачем у виданнях “Ой ти, просо-волото”, “Клен було, чим не дерево”. Серед цих записів цикли весільних пісень сіл Ленінівка (Сахнівка)¹⁷ та Лугове (запис 1987 р.)¹⁸ Менського району. Основним типовим наспівом у циклах є наспів типової інтонаційної структури з зачином на першому рядку чотири-шестирядкової строфи тиради¹⁹. У Луговому це основний домінуючий наспів. Іншим типовим наспівом тут виступає строфічний контрастно-інтонаційний наспів²⁰, хоча його фіксацій мало. Натомість більше фіксацій маємо пісень з ритмоформульним наспівом з РФ 6+3, який у цьому випадку претендує на роль другого основного типового наспіву²¹. З наспівів “сумної” емоційної сфери весілля у Сахнівці представлений зі складочисленням 5+5+7²², а у Луговому – зі складочисленням 4+4+4²³.

Під час експедиційного виїзду на Чернігівщину у 2010 р. нами були зафіксовані цикли весільних пісень у селах Короп’є Козелецького району та Стольне Менського району.

Сучасні записи весільних пісень з Козелецького району свідчать про рудиментарне збереження тут весільної співочої традиції. Виконавці зберегли у своїй пам’яті найяскравіші, повторювані елементи весільного співу – основний типовий наспів типової інтонаційної структури (ТІС) з зачином або без зачину на першому рядку пісенної строфи-тиради. З 11-и записів весільних пісень із цим

¹⁷Ой ти, просо-волото: Українські народні пісні у записах Надії Данилевської та Миколи Ткача / упоряд. Надія Данилевська. Ніжин: ТОВ “Видавництво «Аспект-поліграф»”, 2008.

¹⁸Клен було, чим не дерево: Українські народні пісні у записах Надії Данилевської та Миколи Ткача. Ніжин: ФОП “Пилипенко Н. В.”, 2014.

¹⁹Там само. С. 179-182, 189-191, 199, 212, 214-215; Ой ти, просо-волото. С. 126-128, 140, 142-143.

²⁰Ой ти, просо-волото. С. 146; Клен було, чим не дерево. С. 198.

²¹Клен було, чим не дерево. С. 147, 201, 219-220, 141.

²²Ой ти, просо-волото. С. 133-134, 136-137, 142.

²³Клен було, чим не дерево. С. 217-219; Ой ти, просо-волото. С. 129-130..

¹²Там само. С. 123, 125, 163.

¹³Там само. С. 132, 151.

¹⁴Там само. С. 109, 116-117, 120, 154-157.

¹⁵ІМФЕ, ф. 14-5, од. зб. 430/І, фонозапис ф. 14-10, од. зб. 1317.

¹⁶Весільні пісні, 1. С. 352-353, № 449.

наспівом виконують 8 та два – з другим основним типовим наспівом весільного пісенного циклу – контрастно-інтонаційним строфічним наспівом (ТКІС).

У селі Стольному Менського району на сьогоднішній день також більшість пісень виконують з першим основним типовим наспівом ТІС із зачином: з 19 записів – 11 ТІС із зачином, 3 – ТІС без зачину, 1 – наспів ТКІС, 2 – з ритмоформульним наспівом РФ 6+3, 1 – зі строфічним наспівом типової ладової структури (складочислення 4+4+4), 1 – ліричний наспів з рефреном “Рано-рано”.

На півночі області у циклах весільних пісень переважають давніші наспіви типової інтонаційної структури – формульний та три-сегментний наспів ТІС, строфічний контрастно-інтонаційний ТКІС, в той час, як у центральних та південно-західних районах спостерігаємо “класичний” набір основних музично-поетичних типів.

Більшість весільних пісень з півночі Чернігівщини та Сумщини, як і багатьох календарно-обрядових, зафіксовано з прикінцевим вигуком “Гу!” або “У!”, “Ух!” (№№ 393, 395-397, 399-400, 403-406, 409-411, 413-415, 416, 417, 419-420, 422, 424, 426, 428-432, 434, 440-441, 446, 448-449, 454-456, 461-462, 466, 468-469, 474, 478, 486, 489, 494, 497, 499, 503-504, 508-509, 513, 515, 518, 521-522, 523, 530-533, 535-536, 543, 548, 550-552, 555-556, 512-562, 564-568, 571-574, 576-577, 579, 581-582, 584, 586, 587, 589-592, 594-595, 599, 601-602, 609, 611, 615-616, 618, 622-624, 627, 630-631, 633-634, 636, 641, 643, 646, 648, 650, 654-655, 656-658, 660, 666, 669, 673, 676-678, 683, 686, 693, 694-695, 698-699, 701-704, 711, 713-714, 720-722, 725-727, 729, 731-735, 737, 739, 743, 746-748, 753, 756-757, 765-766, 768, 770-771, 772, 773, 776, 777-779, 782-783, 786, 787-788, 790-794, 796, 798-800, 807-808, 811), на Сумщині, Житомирщині та Чернігівщині також з вигуком “Ги!”, “И!”, “Уи!”, “Уі!”, “І!” (№№ 470, 482, 488, 492, 502, 538, 568, 570, 640, 659, 673, 690, 692, 723, 736, 752, 761-762, 781, 784, 785, 797, 801-803), на Чернігівщині “У-гу!” (№ 580), “Гу-і!” (№№ 501, 670, 707), “У-і!” (№№ 496, 696), “У-(г)і!” (№ 709), “Іх!” (№ 717), на Житомирщині та Київщині “Ух!” або й зі звучанням, яке важко визначити фонетично (№№ 633, 792), здебільшого октавою вище тоніки (№ 776).

Іноді цей вигук триває досить довго після подовженого звучання останнього звука мелострофи (№№ 518, 589, 601, 611, 654-655, 658, 686, 743, 752, 790), завершуючись низхідним глісандо (№№ 399, 411, 419, 429-431, 504, 563, 566, 572, 589, 615, 670, 674, 676, 703, 714, 752, 761, 801), накладаючись вгорі на витриманий звук нижнього голосу (№№ 474, 523, 559-560, 563, 565-566, 572, 576, 586, 589, 591, 609, 641, 648, 655, 662, 677, 694, 713, 733, 778, 783, 791, 796).

Втім нам зустрічались переважно не надто довгі вигуки, часто після попереднього низхідного глісандо (№№ 400, 409-410, 414-415, 420, 428, 440, 454, 486, 492, 494, 509, 530, 555-556, 573, 579-580, 594-595, 599, 602, 616, 618, 627, 634, 650, 695-696, 701-702, 711, 720-721, 729, 731, 739, 756, 766, 768, 770, 779, 781-782, 784-786, 787, 792-793, 602-803, 807-808, 810). Трапляються й зовсім короткі вигуки (№№ 470, 659, 666, 690, 704, 709, 773) або довгі, зокрема й без конкретної завершальної окремої голосної або розспіваної приголосної, на останній голосній останнього складу тексту поетичної строфи (№№ 681, 754, 758, 759-760).

Ознакою поліського весільного співу є також використання більш рідкісних серединних вигуків (3-й такт варіанту пісні “Летів горностай через сад”, № 415 або 1-й такт пісні “Розступіться, гу, вороги”, № 548, другий такт пісні “Гарни, мати, жар, жар”, № 747), зокрема без характерних огласовок, на останній голосній (№№ 437, 622). Цікавий зразок серединних гуканок знаходимо у 4-му та 6-му тактах пісні “Що в нашого свата” з Буринського району на Сумщині, який відділяє контрастні інтонації у другому та третьому пісенних рядках (№ 571) або у пісні “Вийди, вийди, Мар’єчко, проти нас” (№ 797) з того ж села. Співачки сіл Уздиця та Некрасове Глухівського району на Сумщині щедро пересипали спів весільних пісень вигуками “У!” в кінці пісенних рядків та всередині строфи (№№ 477, 532-533, 550, 726-727, 747). Серединні вигуки після умовно сольної інтонації пісенних рядків знаходимо й у записах з Чернігівщини (наспів ТКІС, №№ 762, 789). Зустрічаємо також серединні вигуки без фонетично визначеного звука (3-й та 5-й такти пісні “Ми ж тебе, Галочко, не знали”, № 792).

Рідкісне явище у поліському обрядовому співі представляє короткий, ледь вловимий фальцетний високий звук, що завершує строфу замість гуканки після високого довгого протяглого завершального звука (№ 460), який записувачі часто редукують у вигук “У!”.

Особливістю поліського обрядового співу є значне затягування останнього звука мелостроф (№№ 691, 723) та всередині музичного періоду (№ 723). Для деяких пісень притаманне інтонування речитативного типу на кількох сусідніх звуках, зокрема в межах терції (№№ 731-732), не типове для південніших регіонів.

Дослідники поділяють весільні пісні на дві великі групи: **інформативні**, що коментують обрядові дії та **комунікативні**, що сприяють комунікації весільних чинів. Описують процес краєння короваю дружком (№№ 677-678), випрошування калача (№ 679), весільні подорожі (№ 682), перепою молодої (№№ 684-687), прощання молодої з батьком (№№ 691, 693), описі життя молодої у свекрів (№ 709). Інформативні пісні можуть зображувати хід думок весільних чинів, зокрема, молодої, її переживання з приводу розлуки з батьками (№ 718), майбутнього життя у свекрів (№№ 706, 710-715), поїздки до родини молодого (№ 735), опис розпачі матері, яка віддала дочку заміж (№№ 752-755, 758-761), коментують приїзд молодої до оселі молодого (№№ 767-768). В них свекруха висловлює радість з приводу одруження сина та приїзду невістки, а молода сумує за рідною домівкою (№№ 781-783), дружки відвідують молоду (№№ 791-793, 799-800).

Різновидом інформативних пісень є величання весільних чинів, зокрема, молодої (№ 797).

До **комунікативних** у поліському весільному обряді належать пісні-діалоги (діалог молодої з батьком), спонукальні пісні, якими співаки спонукають весільні чини до певної дії: “Ой край, дружбонько, коровай” (№№ 674-675), тату, забери свої гроші (№ 688), подруги, розступіться (№ 689), молода, тобі час прощатися з батьком (№ 692), молода під час прощання просить батька (або матір) забувати її, розживатися (№№ 694-699), запрошує матір ділити майно (№№ 701-702), просить її навчити, як поводитися у свекровій хаті (№ 704),

просить дати соловейка, щоб будив рано (№ 707-708), просить дружок, щоб забрали дівування (№ 720), при прощанні із дружками (№№ 725-730), при від'їзді молодої до оселі молодого (№№ 731-736, 738-740, 742-743, 747-748, 757) та приїзду до свекрів (№№ 764-765), в них співаки дають настанови матері молодого (№№ 769-770), молодий спілкується з молододу (№№ 772-773, 776), молоду викликають з комори (№№ 777-778) або з хати свекрів (№№ 795-798). За благословенням та допомогою звертаються до Бога (№№ 675, 682). До цього типу належать також пісні-подяки (№ 680), пісні-побажання (№№ 680-681).

У багатьох піснях інформативна та комунікативна функції весільних співів поєднано (№№ 681, 690, 704, 710-711, 716, 720-721, 723-724, 736, 786-790, 793).

Цікавою особливістю текстів весільних пісень є вживання простого та вищого ступенів порівняння прислівників: підійди ближенько – ближче, вклонися низенько – нижче (№ 401), високо – вище (№ 485); **гіперболи**: дружок сімсот ще й двісті (№ 409); всі луки (яри-бугри) сходили (№№ 413, 428); ліси вирубали, бори вищипали (№ 429); без сонечка сяє, без вітрика має (№ 440); у короваї три відра (бочкі) водиці, три пуди мучиці, півтора пуда масла, яєць півтораста (№№ 453, 454); після Різдва калина цвіла, а в Петрівку Дунай замерз (№ 498); захворала донечка (тобто тяжко сумує, № 518); переп'ята дороженька, що не проїхати, не пройти, ні соколом перелетіли (№ 546); дайте нам по сорок (рюмок, № 562); дружки з'їли цілого вола (№ 588); три дні молотив, одну копійку заробив (№ 645); наїхало сімсот бояр (№ 661); для короваю взято з трьох нив пшениця, з трьох криниць водиця (№ 671); молодому треба платити за сто возів; подушка впала, коней полякала (№ 742); свічку везуть на волах і конях (№ 773); з курки насоллять м'яса кадушку (№ 809); **літоти**: мати молодої йде тихіше за вітер (№ 802).

Деякі пісні побудовано у формі одноосібних (№№ 433, 671, 776) або звичайних (№№ 507, 531, 507, 603-604, 669-670, 740, 775) діалогів, справжніх та уявних (№№ 704, 743, 761, 782-783).

Важливою складовою текстів весільних пісень сумної емоційної сфери є засоби пое-

тичного відтворення дійсності. Сповнена поезиї пісня “Шо испад горачкі” (№ 756), у якій мати тужить після від’їзду дочки до свекрів: якби дочка утопилася – вода б замутилася, якби її звірі з’їли – ліси б зашуміли, якби татари вкрали – то б траву потоптали. Про “викрадення” дочки йдеться й у пісні “Ой там на горі” (№ 761), де події розгортаються через їх передбачення у сновидіннях.

Піснями співаки коментують послідовність обрядових дій (дружки за короваем йдуть у комору, дружок бере коровай, несе, ставить на столі, розрізає, №№ 671-673). У піснях співаки сватання порівнюють із зав’язуванням світу (№ 393), наречену-сироту – із самотньою яблуною або калиною (№ 471-472, 799), із зеленою дібровою, у якій багато пенків, а паростків немає (№ 479), гроші – з половиною (№ 654). Дівчата воліють тяжку хатню працю жінки проміняти на безтурботне життя черниці (№ 394), при тяжкому житті жінки у родині чоловіка їй вікна стають за двері (№ 395), коли доводиться тікати від чоловіка.

Як бряжчать ложечки на вечері, так капують сльози у дівчини в передчутті майбутнього заміжнього життя (№ 396). Як не дали калині побувати, поламавши її, так не дали дівчині погуляти, засватавши (№ 397). Як можна впізнати сокола по польоту, так можна впізнати сироту по тихій ході (№ 478). Як дівчина в батька красувалася, так бажає красуватися вілечку (№ 521). Дівчину також порівнюють з повною рожею (№ 400), луговою зозулею (№ 405), голубкою або утінкою (№№ 529-530, 771), павою (№ 709), калиною (№№ 519, 521), кленовим листочком (№ 716), бджілкою (№ 798), волосся її коси – з житом у колоску (№ 523). Калина символізує й цнотливість молодої (№№ 778, 795, 799).

Розмову молодої з батьком відображає взаємодія калини та вітру (№ 691). Нареченого та наречену ідентифікують із соколом та галкою (№ 638), голубом та голубкою (№№ 724, 739), соколом та павою, а вілечко – із гніздечком (№ 424), селезнем та вутінкою, у свекрів син соловейко, дочка – лебедочка (№ 769), молода – ялина, молодий – ялинець (№№ 794-795). У негативному плані молоду символізує галка, а молодого – ворон (№ 658). Бояр порівнюють з квітучим маком

(№ 662), брата – з громом (№ 801), подушку – з галушкою (№ 742).

Сватів, які дають за дівчину могорич порівнюють з орлами, які п’ють воду з криниці (№ 402), дружечок – з голубами (№№ 426, 431), світилку – з вишнею (№№ 592-593). У варіантах пісні “Летять галочки” дружок символізує галочки, а молоду – зозуля, луг – лавки, калина – посад (№№ 467-470), у варіантах пісні “Ой хвалилася” береза символізує дівчину на посаді, її гілля – коси, біла кора – біле личко, листя – вірне, приємне слівце (№№ 495-496). Дівчину також ставлять в один ряд з деревом кленом, ягодою смородиною, гілкою калини (№№ 615-618). Посад символізує стіна, молодих – діти (№ 416), вільце – красу дівчини (№ 521), чорнобривці – косу дівчини (№№ 609-610, 612-613), роса – її сльози (№ 627), золото – сльози батька, іній та мороз – весільний вінок (№ 629). Чорний шовк символізує дівочу косу, тесання явора порівнюють з розчісуванням коси молодої (№ 614), горішок, що розвивається, молода асоціює з батьком, а себе – з тичиною (№№ 694-696). Складність збирання розсипаного маку молода порівнює зі складністю називати свекрів батьками (№ 706). Порівняння використовують у розповсюджених формулах побажання: щоб була здорова, як вода, багата, як земля, червона, як рожа (№ 664).

Рідних дівчини співаки порівнюють з милом, звичайно, на користь останнього (№ 404), збирання маку – з називання свекрів батьками (№ 706), чужа сторона (червона калина) без вітру шумить – чужа мати не б’є, та болить (№ 712).

У весільних піснях краю зустрічаємо й військові мотиви, зокрема, коли молода просить дружок з рушницями обороняти її косу від розплітання (№ 605), молода завойована та подарована молодому або свекрам (№№ 782-783).

В них також спостерігаємо явище персоніфікації неживих предметів: рослин – калина закликає дружок звити молодій вілечко (№ 413); співаки розпитують сосну, з якої вироблене вільце (№ 432); річок – Дунай не дає воду; піч регоче, припічок улыбається, заливається (№№ 460, 462); обізвався коровай з печі. Фантастично звучать монологи померлих батьків нареченої-сироти, які на за-

прошення дочки розповідають про неможливість бути на весіллі через смерть та поховання (№№ 473-475).

Деякі пісні побудовано шляхом повторення подібних сюжетних блоків, щоразу з новими учасниками дії (№№ 490-492, 529, 741) для зображення переваги однієї дійової особи над іншими.

Вербальні тексти весільних пісень насичені *пестливими прикметниками*: у батенька, покірливенька, рученька біленькая; таточко, Танечка, дружечки, порядочки, могилочку, ножки, неволечка (№ 403); матюнка, сонечко, дружечки (№ 408); тонесенькій, білесенькій (№№ 433, 435); стежечка зелененька, молоденька, потихеньку, за рученьку помаленьку, до садочку зелененьку (№ 493); **епітетами**: золотії корки, срібнії лельоточки (№ 439), шовкова трава (№ 480), царський вінець, бояри пишні, коса обведена золотом (№ 615), барвіночок хрещатенький, василечки пахущіє (№ 621), ворота нові, чоботи червоні (№ 637), красний молодець Іван (№ 759), солодкий медочок (№ 752); **паралелізмами** щоб наш коровай ясен був, щоб наш молодий красен був (№ 444), життя у батька та у свекра (№№ 485-486, 797), матері голови не мити, дружкам вілець не вити (№ 521); **антитези**: рід багатий і бідний (№ 557), боярам квітки, молодому – дівка (№ 497), дядина не жалослива, а сестричка облилася сльозами, не батько, не мати, а Петічка молодий (№ 533), одне роджене, друге суджене (№№ 554-556), не твоя, а того пана, всі дівочки у косах, а на косу молодої роса впала (№№ 626-628), нелюб і милий (№ 657-660), свій – чужий (№№ 661), рідний – нерідний, тобі – мені (№ 704), там – тут (№ 735), забувай – не забуду (№ 694), напилася – скаче, проспалася – плаче (№ 752), людям – помоч і роботонька, мені печаль і сухотонька (№ 755), в матері полегшало – в свекрухи погіршало (№№ 758-760).

У текстах весільних пісень знаходимо численні **метафори**: йа в Києві венкі віли, йа в Меленях повівали (№ 442), Сам Бог (Пречистая) коровай місить, анголи воду носять (№№ 449-450), коровайниці – рукавниці (№ 452), прикипіли плечищі до дошки (№ 482), татусенько краще срібла, злота (№ 483), молода як леліточка (№ 484), сімсот

квіток (№ 497); головочку не жалувала (тобто не завдавала жалю, № 507), липа, вся цвітом облита, субота та неділя один день (№ 518), руса коса золотом обведена, всемеро заплетена (№ 521), мати дочку місяцем обгородила, зорею підперезала (№ 534), сипала золото з рукавця (№ 543), шовком рученьки зв'язали (№ 552), дружко має золотий ніжик та срібні тарілочки (№№ 677-678), син-соловейко (№ 764); засоби **тавтології**: чужа чужина (№ 481). Молодого у обрядових піснях представлено як доброго молодця (№№ 411, 426, 543), а молоду – княгинєю (№№ 426, 429). У піснях зустрічаємо застарілі назви складових весільного вбрання: одамія на спідницю, шерлової черевички на ножечки (№ 505); черватотний паесочієк, спадниця ізлежиціє (№ 506); злотий паесочок, сап'янові чабаточки (№ 509). Мова весільних пісень наповнена іносказаннями: впольована лиска означає привезену до молодого молоду (№ 768) тощо. Зустрічаємо також застосування **анафори**: і в садок повели, і вінок одягли, і строчки наклали (№ 666), і тонесеньким, і белесеньким (№ 668), **алітерація та асонанси**: не покорниця, не робітниця, переводниця (№ 685), дівування – красування (№ 719). В окремих випадках зустрічаємо також **звуконаслідування**: ложечки брязь-брязь, сльозочки кап-кап (№ 714).

Порівняння часто використовують у весільних жартівливих піснях-передирках для посилення гумористично-сатиричного ефекту: сваха, як копиця, її рот, як мазниця, язик, як лопата, бреше, як собака (№ 577), дружки, світілька плигають, як жаби (№ 591). Для жартівливих весільних пісень-передирок притаманні грубуваті народні вислови (№№ 580-582) і навіть жартівливі прокльони (№ 577). При цьому виконавці проявляють неабияку фантазію, глузуючи з боярина: з костриці зуби, з ременю губи, дратвою борода шита, обручем голова збита, обручем підперезався; вилупив очі, як баран, гочі в клочі, галава ў пер'ї, нос ременний (№ 583); кривая нога, сива борода, лиса голова (№ 585); вуса обгризають миші, бояри скупиє по сметю ходили (№ 647). Свати молодого в мішку несли, його ноги стирчали, а собаки гарчали (№№ 549-651).

Тексти весільних пісень насичені пестливими словами: донечка, сонечко, батенько, хатонька, віночок, кілочок, свекорко, рушни-

чок (№ 704). В них збережено також чимало стародавніх реалій, що вже вийшли з ужитку: бредички, налої (№ 703), дробненьський оброк (№ 734).

Мова весільних пісень Центрального та Східного Полісся знаходиться в межах північно-поліських говірок, водночас із застосуванням середньо-наддніпрянського м'якого "л" (№ 711). Спостерігаємо окремі впливи російської весільної пісенності (№ 745). Не завжди записувачі та редактори у публікаціях намагаються точно відтворити мовні особливості пісень краю. Водночас такі фольклористи, як М. П. Гайдай у своїх транскрипціях намагались якомога точніше занотувати в текстах пісень найменші нюанси говірки співаків, хоча й за наявності певних розбіжностей у підтекстовках мелодій та окремо виписаних словах (№№ 393). Зберегти окремі мовні особливості в піснях намагався при відтворенні вербальних текстів М. П. Гайдай (№ 467), В. В. Дубравін (№№ 397, 400, 429, 433, 469, 753, 801), Н. Данилевська та М. Ткач (№№ 424, 455, 468, 475, 491-492, 494, 497, 530, 581, 616, 624, 661, 702, 720-721). Упорядник також намагався у власних транскрипціях максимально зберегти діалектні особливості текстів пісень (№№ 405-406, 414, 418, 421-422, 428, 442, 449, 452-453, 476, 479, 496,

512, 541, 556-558, 568, 583, 585, 651, 671, 691, 696, 709, 716, 722, 745, 763, 773, 794).

Ой дай, матко, голку (2)
 Ше й нитачку шовку
 Пришиті кветачкі
 З зеленага барвеначку
 І шавкову шапку,
 Червану кітайку.

Ох ми кветачкі пришивалі,
 Залатую голачку зламалі,
 Шовкаву нитачку сорвалі. (№ 512)

– Буяре-позніловци, (2)
 Чого ві спознелеса? (№ 972)

1. Десь наш сват подевса? (2)
 Вон в клочче ввертевса.

2. Вчора був показавса, (2)
 А сьогоні захававса. (№ 973)

Також у краї зафіксовано невелику кількість сучасних родильно-хрестильних (№ 813) та поховальних пісень (№ 814). Поховальні пісні присвячують або окремій особі, або загальному опису смерті, поховання, допомагають виявленню туги за померлими, наголошують на винятковості та невідворотності природної та водночас скорботної події.

Л. Єфремова

Весільні пісні

393. Не засватуй (OP-B1)

$\text{♩} = 60$

1. – Не за - сва - туй, да мой тат - ка, ей, не за - сва - туй.

Не за - сва - туй... Проті ле - та ме - не све - ту, ой не за - в'я - зуй.

2. Не за - в'я - зуй... – Не за - в'я - жу й, ді - тя ма - є,

ой не за - ве - жу. Не за - ве - жу...

Да во - се - ні ве - се - лей - ко ой да ад - ла - жу. Гу!!

1) 2) 3) 4)

1. Не засватуй,
Да мой татка,
Не засватуй. (2)
Проті лета
Мене свету,
Ой не зав'язуй.

2. Не зав'язуй...
– Не зав'яжу
Й, дітя має,
Ой не зав'яжу.
Не зав'яжу...

Да в осні
Веселейко
Ой да адлажу. [Гу!]

3. Ой да адлажу...
– Ой далеска,
Да мой татка,
Ей ждять асення,
Шоб усюю
Няделечку
Ой да весельє. Гу!!

Зап. 03. 12. 1939 р. Гайдай М. П. у с. Хоробичі Городнянського р-ну Чернігівської обл. від У. С. Рачковської і А. Г. Циганової. Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 175. № 182.

394. Ой коли б знала (ОР-В1)

$\text{♩} = 90$ Рішуче
Одна Усі

1)

1. Ой ко - ли б зна - ла, ко - ли б ве - да - ла, ко - ли сва - та - не бу - де,
ой ко - ли б зна - ла, ко - ли б ві - да - ла, ко - ли сва - та - не бу(де).

1)

2. Ой за - муж не йшла, в че - рни - ці по - шла

1. Ой коли б знала,
Коли б ведала,
Коли сватане буде*,	3. А у черницях
Добренько жити, –
Ділочка не робити.
2. Ой замуж не йшла,
В черниці пошла
Дівкою молодою.	4. Ой там усьо є
Та й доганоньки, –
Що жити без пароньки.

Зап. 1996 р. Єфремов Є. у с. Сарновичі Коростенського р-ну Житомирської обл. від Толочко О. М., Шушпан О. А., Лопатюк Г. Д., Хруцької Г. І., Толочко А. М., Прус Є. С., Лопатки Л. Г. Традиційна музика Полісся. Транскрипція Єфремової Л. О. Народні пісні Житомирщини. С. 223. № 213.

395. Сваталися да браталися (ОР-В1)

$\text{♩} = 96$ Помірно

1. Сва-та-ли - ся да бра-та - ли - ся, сва-та - ли-ся да бра - та - ли - ся,
чо - го в людей не пи - та - ли(ся)? Гу!

1. Сваталися да браталися, (2)
Чого людей не питалися? Гу!	6. Вони будуть да вечеряти, (2)
А Галечка сльози проливати. Гу!
2. Чого людей не питалися, (2)
Ой чи добріє люди? Гу!	7. А Галечка сльози проливати, (2)
Коло печі стоявши, Гу!
3. Ой чи добріє люде,
Ой чи добріє люде,
Ой чи добре їй буде? Гу!	8. Коло печі стоявши (2)
І кожному догоджаючи. Гу!
4. Чи не буде да велика роса, (2)
Чи не буде да ходить боса? Гу!	9. І кожному догоджаючи, (2)
І старому, і малому. Гу!
5. Чи не будуть вікна за двері, (2)
Чи не ляже спать без вечері? Гу!	10. І старому, й малому (2)
І Іванку молодому. Гу!

*Кожну строфу співають двічі. (Л. Є.)

Зап. 30.10 2016 р. Бот М., Фетисов І., Карпенко С. у с. Карильське Коропського р-ну Чернігівської обл. від Бугай Г. К., Бугай М. А., Какори О. М., Коток Г. Г., Нешти С. П., Прокопенко Л. І., Прокопенко С. П., Суббот Ю. О., Халецької Т. В., Чайки О. І., Чернети В. Ф. Проект "Поліфонія". Розшифрування тексту Карпенко С. Транскрипція та ред. тексту Єфремової Л. О.

396. Вечерай, Галочко (ОР-В1)

Одна

Усі

8 1. – Ве - че - рай, Га - ло - чко, ту - ю ве - че - ру,

8 шо ма - ти на - ва - ри(ла). Гу! 2. – Ло - же - чки брязь, брязь,

Усі

8 слі - зо - ньки кап, кап, – я вже по - ве - че - ря(ла).

1. – Вечерай, Галочко
Тую вечеру,
Шо мати наварила. Гу!

2. – Ложечки брязь, брязь,
Слізеньки кап кап, –
Я вже повечеряла. Гу!

Зап. 1986 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Сахнівка Менського р-ну Чернігівської обл. від Є. Реус та гурту жінок. Транскрипція Ященка Л. Ой ти, просо-волото. С. 125-126.

397. Ти казала (ОР-В1)

♩ = 104 Рухливо, з почуттям

1. Ти ка - за - ла, да Ма - не - чка: за - муж не по -

- йду. Гу! 2. За - муж не по -

- йду... Хоть о - дне - є да лі - те - чко

по - гу - ля - ю. Гу!

1. Ти казала,
Да Манечка:
Замуж не поїду. Гу!

2. Замуж не поїду...
Хоть однеє
Да літечко
Погуляю. Гу!

3. Погуляю...
Да [з] дівками
Калиночку
Поламаю. Гу!

4. Поламаю...
Поламали
Калиночку
Зеленую. Гу!

5. Зеленую...
Засватали
Да Манєчку
Молодую. Гу!

6. Молодую...
Та не дали
Калиночці
Побуяти. Гу!

7. Побуяти...
Та не дали
Да Манєчці
Погуляти. Гу!

Зап. 1981 р. Дубравін В. В. у с. Гірки Новгород-Сіверського р-ну Чернігівської обл. від Костюк М. Н., Чистової М. Т. і Леоненко А. О. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 87-88.

398. Шо ти думала (ОР-В1=17-БР-016)

$\text{♩} = 60$ З почуттям

1. - Шо ти ду-ма-ла, шо ти га-да-ла, як бу-ли сва-ти в ха-ті?

- А я ду-ма-ла, шо я мо-ло-да, не от-дасть ме-не мат(и).

1. - Шо ти думала,
Шо ти гадала,
Як були свати в хаті?
- А я думала,
Шо я молода,
Не оддасть мене мати.

2. Як оддавала
Да мати дочку
У чужу сторононьку.
Як оддавала,
До приказала,
Шоб сєм лет не бувала.

3. Пожила годок,
Пожила другий,
На третій затужила:
- Ой зроблю крильця
З щирого серця,
До матьонкі полину.

4. Ой сяду-паду
В матюнки в саду
На крайньої черешеньці,

Буду плакати,
Буду кувати,
Покуль не вийде мати.

5. Не вийшла мати,
Не вийшов батько
З новенько(го)є хати,
А вийшов братко
З новеє хати,
Зозулю стреляти.

6. - Не стреляй, братко,
Не стреляй, родний,
У тую зозуленьку,
Бо той зозульци,
Як твовой сестре,
На чужой сторононьці.

7. Як ти зозуля,
Як ти рабая,
До прошу кувати,
Як ти сестрице,
Як ти родная,
До прошу до хати.

Зап. 2012 р. Єфремова Л. О. у Києві від Васяновича О. О., пісня з с. Чоповичі Малинського р-ну Житомирської обл. Народні пісні Житомирщини. С. 221. № 211.

399. Що й на воді, воді хвиля б'є (ОР-В1)

$\text{♩} = 112$ Рухливо
1)

1. Що й на во - ді, во - ді хви - ля б'є, що й на во - ді,
во - ді хви - ля б'є. Гу!

2-7. Що на го - рі де - вка про - со
жне. Гу!

1)

3. Сте - рі - га - йся 6. До - ро - гим то -

1. Що й на воді, воді хвиля б'є. (2) Гу!
2. Що на горі дівка просо жне,
Що на горі красна просо жне. Гу!
3. – Стерігайся, дівка, туча йде,
Стерігайся, красна, тьомна йде. Гу!
4. – Ой я тої тучі не боюсь,
Ой я тої тьомной не боюсь. Гу!
5. Що то із-за тучі таточко,
Що то із-за тьомной родненький. Гу!
6. Дорогим товаром торгує. (2) Гу!
7. Зелененьким вином шинкує. (2) Гу!

Зап. 1981 р. Дубравін В. В. у с. Бирине Новгород-Сіверського р-ну Чернігівської обл. від Картак Марії Іванівни, 1913 р. н. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 86-87.

400. Дітя моє заручаноє (ОР-В1)

$\text{♩} = 80$ Неспішно
Одна

$\text{♩} = 120$ Швиденько
Дві

1. Ді - тя мо - є за - ру - ча - но - є, ді - тя мо - є за - ру - ча -
но - є, ді - тя мо - є да ко - ха - но(є). У!

1. Дітя моє заручанос, (2)
Дітя моє да коханос. У!	4. Їа в чиреді да на воді, (2)
Повна рожа да й у городі.
2. Дітя моє да коханос, (2)
Воно мені да коханочок. У!	5. Повна рожа да й у городі, (2)
За віночок да й у садочок. У!
3. Воно мені да коханочок, (2)
Їа в чиреді да на воді. У!	6. За віночок да й у садочку, (2)
А дівчина да й Оленочка. У!*

Зап. 1968 р. Дубравіни В. В. та В. Г. у с. Дубовичі Кролевецького р-ну Сумської обл. від Бобровицької М. П. та Власенко Я. І. Текст – Обрядові пісні Слобожанщини. С. 205-206. Транскрипція Єфремової Л. О.

401. Підійди ти, Маруся, близенько (ОР-В1)

$\text{♩} = 88$ **Спокійно**

1. Пі - ді - йди ти, Ма - ру - ся, бли - зе - нько,
пі - ді - йди ти, Ма - ру - ся, бли - зе - нько, по - кло - ни - ся Ва - не - чкі ни - зе - нько.

1. Підійди ти, Маруся, близенько, (2)
Поклонися Ванечці низенько.
2. Поклонися Ванечці низенько, (2)
Підійди ти, Маруся, ще ближче.
3. Підійди ти, Маруся, ще ближче, (2)
Поклонися Ванечці ще нижче.

Зап. 1968 р. Дубравін В. В., Дубравіна В. Г. на х. Говорунів (нині с. Говорунове) Ямпільського р-ну Сумської обл. від Пушкар Одарки Герасимівни, 1917 р. н. Хрестоматія. Ч. II. С. 7 (текст), с. 41 (мел.). № 5. На могоричі співають пісню, як платки роздають. (Прим. вик.)

402. Що у полі (ОР-В1-02)

$\text{♩} = 96$ **Повільно**

1. Що у по - лі кри - ни - че - нька,
о - рли во - ду п'ють,³ що за на - шу Ма - ру - се - чку
мо - го - рич да - ють. 2-4. Мо - го - рич да - ють...
За - ру - че - на Ма - ру - се - чка, за - ру - че - на.

* Текст розшифровано приблизно через якість запису. (Л. Є.)

1. Що у полі криниченька,
Орли воду п'ють,
Що за нашу Марусечку
Могорич дають.

2. Могорич дають...
Заручена Марусечка,
Заручена.

3. Заручена...
Положила білу руку
Да на віку.

4. Да на віку...
Молодому Василечку
Чоловіку.

Зап. 1981 р. Дубравін В. В. у с. Мамекине Новгород-Сіверського р-ну Чернігівської обл. від Кри-
венок Катерини Максимівни, 1904 р. н. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 88-89.

403. Що в неділку до сонця (ОР-В1-04+В8-03)

$\text{♩} = 180$ Стрімко

1. Що в не - ді - льку до со - нця
си - дить Та - не - чка в во - ко - нці. Во - на ра - ди - ться
з сво - їм та - то - чком, скі - льки дру - же - чок бра(ти). Гу!

1. Що в неділку до сонця
Сидить Танечка в вконці.
Вона радиться з своїм таточком,
Скільки дружечок брати. [Гу!]

2. – Бери, Танечка, сімдесят дружок,
Коло сімдесят сама сядь.
Нехороші ой порядочки
Да й у мого таточки. [Гу!]

3. Пошлю солов'я на могилочку
По родну родиночку:
– Ой устань, устань, моя мамочка,
Дай мені порядочок. [Гу!]

4. – Ой рада б я встать,
Порядочок дать,
Так неволечка моя.
Соснові дошки
Зв'язали ножки,
Ніяк мені встати. [Гу!]

5. Ой рада б я встать,
Порядочок дать,
Так неволечка моя,
Що жовтий пісок
На очі наліг,
Ніяк мені бачити. [Гу!]

Зап. 1982 р. Дубравін В. В. у с. Мамекине Новгород-Сіверського р-ну Чернігівської обл. від Куроч-
ки Наталії Федотівни, 1925 р. н. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 118.

404. Що в суботочку до сонця (ОР-В1-04)

$\text{♩} = 120$ Помірно

1. Що в су - бо - то - чку до со - нця се - ла Ва - льо - чка
край сто - лья та й пи - та - є - ться сво - го та - то - чки,
ско - лькі дру - же - чок брать. Гу!

1. Що в суботочку до сонця
Села Вальочка край столця
Та й питається свого таточка,
Сколько дружечок брать. Гу!

2. Що в суботочку до сонця
Села Вальочка край столця

Та й питається свого Колічки,
Сколько дружечок брать. Гу!

3. – Бери, Вальочка, сємдесять,
Коло сємдесять сама сядь.
– Спасибі, тебе, да мой Колічка,
За твої порядки. Гу!

Зап. 1973 р. Дубравін В. В., Дубравіна В. Г. у с. Шатрище Ямпільського р-ну Сумської обл. від Опенько Євдокії Кузьмівни, 1909 р. н. Хрестоматія. Ч. II. С. 12 (текст), с. 55 (мел.). № 31.

405. Луговая зезюленько (OP-B1)

$\text{♩} = 80$ Протяжно

Одна *Усі*

1. – Лу-го-ва-я зе-зю-ле-нько, лу-го-ва-я зе-зю-ле-нько,
чі все лу-гі й об-ле-та(ла)? У!

1. – Луговая зезюленько, (2)
Чі все лугі й облетала? У!

2. Чі все лугі й облетала, (2)
Чі всех дєвочок позвала? У!

3. – Ой одної не позвала, (2)
Я на єї [не чекала].

Зап. 1996 р. Єфремов Є. у с. Збраньки Овруцького р-ну Житомирської обл. від Вінниченко Г. А., Фірової М. О., Дуб М. М., Гудилко О. В., Омельчук О. П., Гошовець В. В. “Рано-рано да зійду на гору”. Традиційна музика Полісся. Ч. 2. № 9 (10). Транскрипція Єфремової Л. О.

406. Єк брязнули ключі (OP-B1)

$\text{♩} = 92$ Помірно

Єк бря-зну-ли клю-чі... Єк бря-зну-ли клю-чі, по-ле-ті-ли ту-чі,
кри-кну-ли дру-же-чкі, у-ли-це-ю йду-чі. У!

Єк брязнули ключі, (2)
Полетіли тучі,

Крикнули дружечкі,
Улицею йдучі. У!

Зап. 1982 р. Дубравін В. В. та Дубравіна В. Г. у с. Імшана на х. (нині с.) Ростов Ямпільського р-ну Сумської обл. від Кречотень Єфросинії Іванівни, 70 р. Транскрипція Єфремової Л. О.

407. Да добрий вечір тому (OP-B1-09)

$\text{♩} = 96$ Помірно

1. – Да до-брий ве-чір то-му, да до-брий ве-чір то-му, йа хто в цьо-му дом(у).

3. Ще й Бо - гу свя - то - му, ще й Бо - гу свя - то - му, ха-зя-ї-ну мо - ло - дом(у).

1. – Да добрий вечір тому, (2)
Йа хто в цьому дому:

4. – Да здоровіє були, (2)
Що нас не забули:

2. І старому й малому, (2)
Ще й Богу святому;

5. І старого й малого, (2)
Ще й Бога святого;

3. Ще й Богу святому, (2)
Хазяїну молодому.

6. Ще й Бога святого, (2)
Хазяїна молодого.

Зап. 1999 р. Васянович О. О. у с. Мелені Коростенського р-ну Житомирської обл. від Ходаківської Марії Андріївни 1931 р. н., Стретович Ганни Дем'янівни 1939 р. н., Васянович Олександри Дем'янівни 1941 р. н. Транскрипція Єфремової Л. О. Народні пісні Житомирщини. С. 225. №№ 217-218.

408. Ой матюнко-ютко (ОР-В1-10)

Енергійно $\text{♩} = 130$

Ой ма - тю - нко - ю - тко... Ой ма - тю - нко - ю - тко,
у - ві - ва - йся ти ху - тко, – со - не - чко ни - зе - нько, дру - же - чки бли - зе - нько(о).

Ой матюнко-ютко, (2)
Увівайся ти хутко, –

Сонечко низенько,
Дружечки близенько.

Зап. 2012 р. Єфремова Л. О. у с. Чоповичі Малинського р-ну Житомирської обл. від Старченко Н. В. Народні пісні Житомирщини. С. 226. № 219.

409. Ой матюнко-утко (ОР-В1-10)

Одна *Усі*

Ой ма - тю - нко - у - тко... Ой ма - тю - нко - у - тко, по - во - ра - чу - йся ху - тко,
бо тво - є да ди - тя і - де, сі - мсот дру - жок ве(де). Гу!
Сі - мсот ще й чо - ти - ри, та всі чо - рно - бри(ві). Гу!
Сі - мсот та ще й дві - сті, да'к не - ма - де сі(сти). Гу!

Ой матюнко-утко, (2)
Поворачуйся хутко,
Бо твоє дитя іде,
Сімсот дружок веде. Гу!

Сімсот ще й чотири,
Та всі чорнобриві. Гу!
Сімсот та ще й двісти,
Да'к нема де сісти. Гу!

Зап. 1987 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Лугове Менського р-ну Чернігівської обл. Транскрипція Карапати О. Клен було, чим не дерево. С. 189-190.

410. А вже сонечко низенько (ОР-В1)

$\text{♩} = 92$ Пожвавлено

1. А вже со - не - чко ни - зе - нько, а вже со - не - чко

ни - зе - нько, а вже дру - же - чки бли - зе - нько. Гу!

1. А вже сонечко низенько, (2)
А вже дружечки близенько. Гу!

2. А вже сонечко у лузі, (2)
А вже дружечки в дорозі. Гу!

Зап. 1984 р. Дубравін В. В. у с. Глиненка Ріпкинського р-ну Чернігівської обл. від Купрієнко Варвари Митрофанівни, 1929 р. н. і Кониш Ярини Михайлівни, 1940 р. н. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 106-107.

411. Вийди, вийди (ОР-В1-12)

$\text{♩} = 62$ Поволі

1. Ви - йди, ви - йди, та ста - ра - я ма - ти,

між дру - же - чок до - чки по - зна - ва(ти). Гу!

1. Вийди, вийди,
Та старая мати
Між дружечок
Дочки познавати. Гу!	6. – Ти, сторожо,
Ти, стороженько,
Та сторожи
Та вірненько. Гу!
2. Між дружечок
Дочки познавати,
На досвітки
Її посилати. Гу!	7. Сюди йтиме
Молодець Іванко,
Він мене
Ой та й питатиме. Гу!
3. На досвітки
Її посилати.
– Та вже, ненько,
Та вже не раненько. Гу!	8. Він мене
Ой та й питатиме,
Сто рублів він
Та даватиме. Гу!
4. Та вже, ненько,
Та вже не раненько,
На досвітки
Та вже не видненько. Гу!	9. Сторубльових
Та не беріте
І про мене
Та не кажіте. Гу!
5. Кругом двору
Та стороженьки,
Та сторожі
Та вірненькі. Гу!	

Зап. 1967 р. Дубравін В. у с. Слобода Буринського р-ну Сумської обл. від В'язовченко В. Р. та Лищенко Ф. О. Обрядові пісні Слобожанщини. С. 356-357.

412. Вийшла мати з хати (OP-B1-12)

$\text{♩} = 110$
Одна Усі

Ви - йшла ма - ти з ха - ти... Ви - йшла ма - ти з ха - ти
не по-зна-ла ди - тя - ти за ко-са-ми - ро-са - ми, за дрі-бни - ми сльо - за(ми).

Вийшла мати з хати (2) **За косами-росами,**
Не познала дитяти **За дрібними сльозами.**

Зап. 1999 р. Васянович О. О. у с. Мелені Коростенського р-ну Житомирської обл. від Ходаківської М. А., Стретович Г. Д., Васянович О. Д. Транскрипція Єфремової Л. О. Народні пісні Житомирщини. С. 226. № 220.

413. Ой калини, матюнок, калини (OP-B2)

1. Ой ка - ли - ни, ма - тю - нко, ка - ли - ни,
ми всі лу - же - ньки схо - ди - ли. Гу!

1. Ой калини, матюнок, калини, 2. Ми всі луженьки сходили,
Ми всі луженьки сходили. Гу! Що калиноньку замели. Гу!

Зап. 1987 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Лугове Менського р-ну Чернігівської обл. Транскрипція Карапати О. Клен було, чим не дерево. С. 191-192. Дружки вбирають вільце квітами.

414. Хрещатий барвінку (OP-B2)

Одна Усі

1. Хре-ща-тий ба - рві - нку, хре-ща-тий ба - рві - нку, що ле-жиш у при-скри-нку?
2. Тре-ба йо - го та ва - ва - ла - жи - ти. тре-ба йо - го та па - ва - ла - жи - ти,
тре - ба ві - ле - чко зви(ти). Гу! 3. З е - го ві - ле - чко зви - ти,
з е - го ві - ле - чко зви - ти, сей день зве - се - ли(ти). Гу!

1. Хрещатий барвінку, (2)
Що лежиш у прискринку?

2. Треба його та павалажити, (2)
Треба віелечко звити. Гу!

3. З єго віелечко звити, (2)
Сей день звеселити. Гу!

Зап. 1986 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Ленінівка (Сахнівка) Менського р-ну Чернігівської обл. від Єпистині Реус, 1912 р. н. та гурту жінок. Транскрипція Яценка Л. Ой ти, просо-волоото. С. 142-143.

415. Летів горностай чириз сад (ОР-В2-08)

$\text{♩} = 110$ Неспішно
Одна

Ле - тів го - рно - стай чи - риз сад

Усі

да ро-зси-нав пе - р'є - чко на весь сад. Па - зби-ра - йте, дру - же - чки,

пе - р'є - чко за - в'єм На - де - чкі ві - ле - чко.

Летів горностай чириз сад,
Розсипав пер'єчко на весь сад.

Пазбирайте, дружечки, пер'єчко,
Зав'єм Надечкі вілечко.

Зап. 29 серпня 2019 р. Єфремова Л. О., Гавриленко В. В., Кобзиста О. В. у с. Студенок Глухівського р-ну Сумської обл. від Данильченко Л. П., Ливади М. В. та Воловик Н. І. (заспівує). Транскрипція Єфремової Л. О.

416. Ой попе, попе Гордію (ОР-В2-01)

1. Ой по - пе, по - пе Го - рді - ю,

да не дзво - ни ра - не - нько в не - ді - лю. Гу!

1. Ой попе, попе Гордію,
Да не дзвони раненько в неділю. Гу!

2. А задзвони пізненько в суботу
Да й перебий дружечкам роботу. Гу!

Зап. 1987 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Лугове Менського р-ну Чернігівської обл. Транскрипція Карапати О. Клен було, чим не дерево. С. 198.

417. Не йдіть, молодичі (ОР-В2)

$\text{♩} = 110$ Пожвавлено

Не йдіть, мо-ло-ди - ці... Не йдіть, мо-ло-ди-ці, до нас ві-лець ви-ти. Ми за-в'с-мо са-ми
без ва-шо - ї сла-ви чо-рни-ми га - ло - чка - ми по - під хма - ро - чка - ми. Гу!

Не йдіть, молодичі, (2)	Без вашої слави
До нас вілець вити.	Чорними галочками
Ми зав'ємо сами	Попід хмарочками. Гу!

Зап. 1962 р. Дубравін В. у с-щі Свіса (нині смт Свеса) Ямпільського р-ну Сумської обл. від Ключище Олександрівни Іванівни, 1913 р. н. Пісні Сумщини. С. 202.

418. Не йдіть, маладици (ОР-В2)

$\text{♩} = 70$ Повільно
Одна *Усі*

Не йдіть, ма - ла - ди - (ги)-ци... Не йдіть, ма - ла - ди - ци,
та до нас ві - льце ви - ти, за - в'ї - мо ми са - ми без ва - шо - ї сла - ви,
з скри - пка - ми та з ги - та - ра - ми, з мо - ло - ди - ми та бо - я - ра - ми.

Не йдіть, маладици, (2)	Без вашої слави,
До нас вілець вити,	З скрипками та з гитарами,
Зав'ємо ми сами	З молодими та боярами.

Зап. 29 серпня 2019 р. Єфремова Л. О., Гавриленко В. В., Кобзиста О. В. у с. Студенок Глухівського р-ну Сумської обл. від Данильченко Лідії Петрівни, 1943 р. н., Ливади Марії Володимирівни, 1937 р. н. та Воловик Надії Іванівни, 1945 р. н. (заспіває). Транскрипція Єфремової Л. О.

419. Благослови, Боже (ОР-В2-09)

$\text{♩} = 74$ Поволі

Бла - го - сло - ви, Бо - же... Бла - го - сло - ви, Бо - же,
чи єсть у шій ха - ті о - тець і - лі ма - ті сво - їо - му ди - тя - ті
пе - се - нікі по - ча - ті, цей день ве - ли - ча(ті). Гу!

– Дай, Боже, вечір добрий!
 – Дай, Боже!
 – Чи є в цій хаті отець і мати?
 – Є.

Благословіть молодой княгінє ельце звить!
 Боже благослови! (3)

Благослови, Боже. (2)
 Чи є у цій хаті
 Отець ілі маті
 Свойому дитяті
 Песенкі початі,
 Цей день велічаті. Гу!

Зап. 1973 р. Дубравін В. В., Дубравіна В. Г. у с. Шатрище Ямпільського р-ну Сумської обл. від Опенько Є. К. Хрестоматія. Ч. II. С. 12 (текст), с. 51 (мел.). № 23.

420. Червоная роза (ОР-В2-09)

$\text{♩} = 80$ Помірно

1. Че - рво - на - я ро - жа, бла - го - сло - ви, Бо - же,
 і о - тець, і ма - ти сво - йо - му ди - тя(ті). Гу!

1. Червоная роза,
 Благослови, Боже,
 І отець, і мати
 Свойому дитяті. Гу!

2. Свойому дитяті
 Єлечки почати,
 Почати і звити,
 Це дом звеселити. Гу!

3. Багатий, багатий
 У Ніночки тато,
 Густая пшениця
 Та й на його ниві. Гу!

4. Густая пшениця
 Та й на його ниві,

Частії копочки
 Та ой у полі. Гу!

5. Частії копочки
 Та ой у полі,
 Вище єлечок
 Та ой на столі. Гу!

6. Не проїхати
 Та ой не пройти,
 Ой тільки соколу
 Та ой летіти. Гу!

7. Тільки соколу
 Та ой летіти,
 Та наших єлечок
 Та ой глядіти. Гу!

Зап. 1982 р. Дубравін В. В. у с. Мамекине Новгород-Сіверського р-ну Чернігівської обл. від Мамай Є. М. і Студик К. О. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 98-99.

421. Благослові, мой таточко (ОР-В2-09а)

$\text{♩} = 70$ Неспішно

– Бла - го - сло - ві, мой та - то - чко, ве - ле - чке звить.

- Благослові, мой таточко,
Велечке звить.
- Нехай тебе, дитя мойо,
Да й Бог благословить.

Зап. [1962 р.] Дубравіни В. В. та В. Г. у с. Воздвиженське Ямпільського р-ну Сумської обл. від Кошари Марії Данилівни 62 р., Рак Марії Хомівни, 68 р. та Ахтирки Анни Іванівни, 70 р. Транскрипція Єфремової Л. О.

422. Перва кветка ... Благаславі, Боже (ОР-В2-09)

♩ = 80 Помірно
Одна *Дві*

Пе - рва кве - тка... Бла - га - сла - ві, Бо - же...

Усі
Бла - го - сло - ві, Бо - же пре - чи - ста Го - спо - же, і о - тец, і ма - ти,
ві - ле - чко по - ча - ти ві - ле - чко і - зви - ти, се - рце зве - се - лит(и). У!

Перва кветка ...
Благаславі, Боже,
Благослові, Боже,
Пречиста Госпоже,

І отец, і мати,
Вілечко почати,
Вілечко ізвити,
Серце звеселити. У!

Зап. 29 серпня 2019 р. Єфремова Л. О., Гавриленко В. В., Кобзиста О. В. у с. Студенок Глухівського р-ну Сумської обл. від Данильченко Л. П., Ливади М. В. та Воловик Н. І. (заспівує). Транскрипція Єфремової Л. О.

423. Да благослови, Боже (ОР-В2-09)

Помірно
Одна *Усі*

1. Да бла - го - сло - ви, Бо - же... Да бла - го - сло - ви, Бо - же,
і о - тець, і ма(ти). 2. І о - тець, і ма - ти...
І о - тець, і ма - ти, да сво - с - му ли - тя(тіє).

1. Да благослови, Боже, (2)
І отець, і мати.	3. Да своєму дитятіє (2)
Сес вільце почати.
2. І отець, і мати, (2)
Да своєму дитятіє.	4. Сес вільце почати, (2)
Сей день звеличати.

Зап. 1986 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Сахнівка Менського р-ну Чернігівської обл. від Н. Магули, Є. Реус та М. Царенко. Транскрипція Яценка Л. Ой ти, просо-волоото. С. 126.

424. Трійця по церкві ходіла (OP-B2)

$\text{♩} = 120$ Декламаційно

Три-йця по це - ркві хо - ді - ла, Спа - са за ру - чку во - ді - ла:
 - Ой Спас, хо - ді до нас. Пре-чи - ста - я ма - ті про-си - ла до ха - ти
 вс-лець по - чи - на - ті, сєй день вс - лі - ча(ті). Гу!

Трійця по церкві ходіла,
 Спаса за ручку воділа:
 – Ой Спас, ходім до нас.
 Пречистая маті
 Просила до хати
 Велець початі,
 Сей день велічати. Гу!

Зап. 1973 р. Дубравіни В. В. та В. Г. у с. Шатрище Ямпільського р-ну Сумської обл. від Опенько Євдокії Кузьмівни, 1909 р. н. Хрестоматія. Ч. II. С. 12 (текст), с. 51 (мел.). № 24.

425. Кругом саду, кругом винограду (OP-B2)

$\text{♩} = 120$ Рухливо

1. Кру - гом са - ду, кру - гом ви - но - гра - ду, кру - гом са - ду,
 кру - гом ви - но - гра - ду со - кі - ло - нько та й о - блі - та(с).

1. Кругом саду, кругом винограду (2)
Сокілонько та й облітає.	5. А павонька два гніздечка в'є: (2)
Собі звилла із термістечка,
2. Сокілонько та й облітає, (2)
Та й в сад заглядає.	6. Собі звилла із термістечка, (2)
А соколу із паутиннячка.
3. Та й в сад заглядає, (2)
Що павонька та й поробляє.	7. А соколу із паутиннячка. (2)
Кругом двору, кругом частоколу,
4. Що павонька та й поробляє... (2)
А павонька два гніздечка в'є.	8. Кругом двору, кругом частоколу (2)
Там Толечка та конем грає,

9. Там Толечка та конем грас, (2)
Та й у двір заглядає,

10. Та й у двір заглядає, (2)
Що Олечка та поробляє.

11. Що Олечка та поробляє... (2)
А Олечка два вілечка в'є.

12. А Олечка два вілечка в'є: (2)
Собі звила з зеленої рути,

13. Собі звила з зеленої рути, (2)
А Толіку з червоного шовку.

14. А Толіку з червоного шовку, (2)
Щоб не знали, якого він полку.

15. Щоб не знали, якого він полку... (2)
А він полку та турецького,

16. А він полку та турецького, (2)
А язика та німецького.

Зап. 1981 р. Дубравін В. у с. Литвиновичі Кралевецького р-ну Сумської обл. від Ющенко Ганни Іванівни, 1913 р. н. Пісні Сумщини. С. 202-204.

426. Що на хаті голубочки красно поють (ОР-В2)

1. Що на ха - ті ко - лу - бо - чки кра - сно по - ють,
а на - ші дру - же - чки ві - льце в'ють. Гу!

1. Що на хаті голубочки красно поють,
А наші дружечки вільце в'ють. Гу!

2. Да звили ми вілечко з ялини
Для нашої Галочки княгині. Гу!

3. Да звили ми вілечко з яловця
Для нашого Вітечки молодця. Гу!

Зап. 1985 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Ленінівка (Сахнівка) Менського р-ну Чернігівської обл. від Єпистини Реус, 1912 р. н. та гурту жінок. Транскрипція Яценка Л. Ой ти, просо-волоото. С. 146.

427. Ми вілечко в'ємо (ОР-В2)

$\text{♩} = 100$ Пожвавлено

Ми ві - ле - чко в'є - мо... Ми ві - ле - чко в'є - мо, го - рі - ло - чку п'є - мо
не гі - рку, со - ло - дку, по - по - лам із ме(дом).

Ми вілечко в'ємо, (2)
Горілочку п'ємо
Не гірку, солодку,
Пополам із медом.

Зап. 1968 р. Дубравіни В. В. та В. Г. у с. Чуйківка Ямпільського р-ну Сумської обл. від Мороко Олександрі Пилипівни, 1912 р. н. Хрестоматія. Ч. II. С. 12 (текст), с. 52 (мел.). № 26.

428. Де ж в тебе, Надічко, й дружкі були (OP-B2)

$\text{♩} = 130$ Помірно

Де ж в те - бе, На - ді - чко, й дру - жкі бу - ли?
 Всі я - ри - бу - гри ві - хо - ди - ли,
 че - рво - ну - ю ка - ли - но - ньку ви - ла - ма - ли
 да все На - ді - чкі ві - льце ви - ли. У!

Де ж в тебе, Надічко, й дружкі були?
 Всі яри-бугри виходили,
 Червону калиноньку виламали
 Да все Надічкі вільце вили. У!

Зап. 29 серпня 2019 р. Єфремова Л. О., Гавриленко В. В., Кобзиста О. В. у с. Студенок Глухівського р-ну Сумської обл. від Данильченко Лідії Петрівни, 1943 р. н., Ливади Марії Володимирівни, 1937 р. н. та Воловик Надії Іванівни, 1945 р. н. (заспіває). Транскрипція Єфремової Л. О.

429. Ми єльце вили, єльце вили (OP-B2)

$\text{♩} = 80$ Поволі

Ми є - льце ви - ли, є - льце ви - ли, ча - сті - ї лі - си ви - ру - ба - ли,
 хре - ша - сті бо - ри ви - ши - па - ли. Із ру - ти - м'я - ти - ше - влю - ги,
 із зе - ль - но - ї бу - ма - ги, із че - рво - но - ї ка - ли - ни
 сво - йой Ма - ше - чці - кня - ги - ні. Гу!

Ми єльце вили, єльце вили, Із зельноної бумажі,
 Частії ліси вирубали, Із червоної калини
 Хрещасті бори вищипали. Свояй Машечці-княгині. Гу!
 Із рутим'яті – шевлуги,

Зап. 1981 р. Дубравін В. В. у с. Форостовичі Новгород-Сіверського р-ну Чернігівської обл. від Ніколаєнко Галини Степанівни, 1920 р. н. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 105.

430. Що ми в'єлце вили (ОР-В2)

$\text{♩} = 148$

Що ми в'є-лце ви-ли... Що ми в'є-лце ви-ли да го-рі-лки не пи-ли.
Да-йте нам му-зи-ку, да нехай і-де гра-ти, пі-дем та-нцю-ва-ти. Гу!

Що ми в'єлце вили, (2)
Да горілки не пили.
Дайте нам музику,
Да нехай іде грати,
Підем танцювати. Гу!

Зап. Квітка К. у с. Змітнів (нині Сосницького р-ну Чернігівської обл.) від дівчини. Весільні пісні.
Т. 1. С. 142. № 100.

431. Вились вілечки, вилися (ОР-В2)

$\text{♩} = 110$ Легко, з рухом

Ви-лись ві-ле-чки, ви-ли-ся, два го-лу-бчи-ки
гу-ли-ся. Ві-ле-чки до-ви-ва-ли, го-лу-бці до-гу-ва-ли.
-ва ли. Гу!

Промовляють:
– Отець і мати,
благословіть вілечки почати.
– Бог благословить (3)

Вились вілечки, вилися,
Два голубчики гулися.
Вілечки довивали,
Голубці догували. Гу!

Зап. 1981 р. Дубравіни В. В. та В. Г. у с. Бирине Новгород-Сіверського р-ну Чернігівської обл. від
Картак М. І. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 101.

432. Ой сосна, сосна й борова (ОР-В2)

$\text{♩} = 53$ Неспішно

Ой со-сна, со-сна й бо-ро-ва, де ж те-бе ру-ба-ли? Йу га-ї.
Де ж те-бе за-ви-ли? Ва два-рі, а в па-на сва-та на ста-лс.

Ой сосна, сосна й борова,
Де ж тебе рубали? – Йу гаї.
Де ж тебе завили? – Ва дварі,
А в пана свата на сталє.

Зап. 29 серпня 2019 р. Єфремова Л. О., Гавриленко В. В., Кобзиста О. В. у с. Студенок Глухівського р-ну Сумської обл. від Данильченко Л. П., Ливади М. В. та Воловик Н. І. (заспівує). Транскрипція Єфремової Л. О.

433. А де ж теє вілечко рубане (ОР-В2-12)

$\text{♩} = 110$ Рухливо

А де ж те-є ві-ле-чко ру-ба-не? А ру-ба-не ві-ле-чко
у бо-ру, при-не-се-не-є і к дво-ру, по-ста-вле-не-є
на сто-лє, на то-не-се-нькой, на бі-ле-се-нькой ска-те-ртє.

А де ж теє вілечко рубане?
А рубане вілечко у бору,
Принесенеє і к двору,
Поставленеє на столе,
На тонесенькой,
На білесенькой
Скатерте.

Зап. 1968 р. Дубравін В. В., Дубравіна В. Г. у с. Чуйківка Ямпільського р-ну Сумської обл. від Мороко Олександри Пилипівни, 1912 р. н. Хрестоматія.. Ч. II. С. 12 (текст), с. 52 (мел.). № 25.

434. За лісом, лісом на терні (ОР-В2)

$\text{♩} = 74$ Помірно

За лі-сом, лі-сом на те-рні за-ро-ди-ла пше-ни-че-нька
на ла-ні, гу-сті-ї сно-пи на сте-рні, ви-со-кі сто-ги
на гу-мні, зви-те ві-ле-чко на сто-лі. Гу!

За лісом, лісом на терні
Зародила пшениченька на лані,
Густії снопи на стерні,
Високі стоги на гумні,
Звите вілечко на столі. Гу!

Зап. 1962 р. Дубравін В. у с-щі Свіса (нині смт Свеса) Ямпільського р-ну Сумської обл. від Ключище Олександри Іванівни, 1913 р. н. Пісні Сумщини. С. 200.

435. Що ми вили вілечко на селі (ОР-В2-12)

$\text{♩} = 88$ Моторно
*)

Що ми ви-ли ві-ле-чко на се-лі та й по-ста-ви-ли на сто-лі,
на то-не-се-нькій, на бі-ле-се-нькій ска-те-рці.

*) Тривалості нами збільшено вдвічі. (Л. Є.)

Що ми вили вілечко на селі
Та й поставили на столі,
На тонесенькій,
На білесенькій скатерці.

Зап. 1968 р. Дубравіни В. В. та В. Г. на х. Грем'ячка (нині с. Грем'ячка) Ямпільського р-ну Сумської обл. від Шпанівської Антоніни Андріївни, 1892 р. н. Хрестоматія. Ч. II. С. 12 (текст), с. 53 (мел.). № 28.

436. Вили вілечко, ізвили (ОР-В2-12)

$\text{♩} = 88$ Помірно

Ви-ли ві-ле-чко, і-зви-ли та й по-ста-ви-ли на сто-лі.
Ви-йди, Га-ле-чко, по-гля-ни, чи хо-ро-ше ві-ле-чко і-зви-ли?
Як не хо-ро-ше, пе-ре-в'єм, ми то-бі кра-ше і-зо(в'єм).

Вили вілечко, ізвили
Та й поставили на столі.
Вийди, Галечко, погляни,
Чи хороше вілечко ізвили?
Як не хороше, перев'єм,
Ми тобі краще ізов'єм.

Зап. 1981 р. Дубравін В. у с. Литвиновичі Кролевецького р-ну Сумської обл. від Ющенко Г. І. Пісні Сумщини. С. 201.

437. Ой не седи, Галачко, не седи (ОР-В2)

$\text{♩} = 75$ Енергійно
Одна Усі

Ой не се-ди, Га-ла-чко, не се-ди, да й на тво-є гі-ле-чко

по - гля - ди, чи хо - ро - ше - є і - зве - ли.
Як не хо - ро - ше, ро - зі - в'єм та ще кра - ше - є і - зо - в'єм.

Ой не седи, Галачко, не седи,
Да й на твоє гілечко погляди,
Чи хорошеє ізвели.
Як не хороше, ро(а)зі(о)в'єм
Та ще кращеє ізов'єм.

Зап. 29 серпня 2019 р. Єфремова Л. О., Гавриленко В. В., Кобзиста О. В. у с. Некрасове Глухівського р-ну Сумської обл. від Рахно В. П., Олійник С. М., Сенченко В. П., Смолі О. Я. (заспіває), Третяк О. В. та Сергієнко Ю. В. Транскрипція Єфремової Л. О.

438. Падивися, Надічко, на лінти (ОР-В2)

$\text{♩} = 110$ Помірно
Одна *Усі*

Па-ди-ви-ся, На-ді-чко, на лі-пти, чи хо-ро-ше ві-ле-чко
за-ви-ли? Як ни хо-ро-ше, ра-зв'ємо, то-бі кра-ше-є за-в'с-мо.

Падивися, Надічко, на лінти,
Чи хороше вілечко завили?
Як ни хороше, разв'ємо,
Тобі кращеє зав'ємо.

Зап. 29 серпня 2019 р. Єфремова Л. О., Гавриленко В. В., Кобзиста О. В. у с. Студенок Глухівського р-ну Сумської обл. від Данильченко Лідії Петрівни, 1943 р. н., Ливади Марії Володимирівни, 1937 р. н. та Воловик Надії Іванівни, 1945 р. н. (заспіває). Транскрипція Єфремової Л. О.

439. Що на нашом да на вілечку (ОР-В2)

$\text{♩} = 114$ Весело

Що на на-шом да на ві-ле-чку... Що на на-шом да на ві-ле-чку
зо-ло-ті-ї ко-рки-ве-рхи, ері-бні-ї да ле-льо-то-чки,
Прискорюючи
черво-ні-ї да не-во-до-чки від ві-три-ка ма-ють, без со-не-чка ся-ють.

Що на нашом да на вілечку (2)
Золотії корки – верхи,
Срібнії да лельоточки,

Червонії да неводочки
Від вітрика мають,
Без сонечка сяють.

Зап. 1968 р. Дубравін В. В., Дубравіна В. Г. у с. Чуйківка Ямпільського р-ну Сумської обл. від Мороко Олександри Пилипівни, 1912 р. н. Хрестоматія. Ч. II. С. 12 (текст), с. 52-53 (мел.). № 27.

440. Рясне вільце, рясне (ОР-В2-10)

Одна *Усі*

Ря-сне ві-льце, ря - сне... Ря-сне ві-льце, ря-сне, без ка-ли-ни кра-сне,
без со-не-чка ся-є, без ві-три-ку ма(є). Гу!

Рясне вільце, рясне, (2)
Без калини красне,

Без сонечка сяє,
Без вітрика має. Гу!

Зап. 1987 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Лугове Менського р-ну Чернігівської обл. Транскрипція Карапати О. Клен було, чим не дерево. С. 192-193. Старша дружка прив'язує квітку над вільцем.

441. А ми були в ділі (ОР-В2)

$\text{♩} = 96$ *Помірно*

А ми бу-ли в ді - лі... А ми бу - ли в ді - лі, в нас ру - ки по - ті - лі,
Прискорюючи
а ви са - ми зна - йте, нам по ча - ркі дай(те). У!

А ми були в ділі, (2)
В нас руки потілі,

А ви сами знайте,
Нам по чаркі дайте. У!

Зап. 29 серпня 2019 р. Єфремова Л. О., Гавриленко В. В., Кобзиста О. В. у с. Студенок Глухівського р-ну Сумської обл. від Данильченко Л. П., Ливади М. В. н. та Воловик Н. І. (зспівує). Транскрипція Єфремової Л. О.

442. Йа в Кієві венкі віли (ОР-В2)

$\text{♩} = 96$ *Одна* *Усі*

Йа в Кі-є-ві ве-нкі ві-ли... Йа в Кі-є-ві ве-нкі ві-ли,
йа в Меле-нях по-ві-ва-ли, а в Меле-нях по-ві-ва-ли, дру-же-чкам ро-зда-ва(ли).

Йа в Кієві венкі віли, (2)
Йа в Меленях повівали,
А в Меленях повівали,
Дружечкам роздавали.

Зап. 1999 р. Васянович О. О. у с. Мелені Коростенського р-ну Житомирської обл. від Ходаківської М. А., Стретович Г. Д. та Васянович О. Д. Транскрипція Єфремової Л. О. Народні пісні Житомирщини. С. 230. № 226.

443. Ой ти, душенько, наша Марусечко (ОР-В3-01)

$\text{♩} = 140$ Швидко

Ой ти, ду - ше - нько, на - ша Ма - ру - се - чко...

Ой до бо - ру, дру - же - чки, до бо - ру, ру - ба - ти со - сну

до - до - лу. Чи ви - со - ко трі - со - чки лі - та - ють,

чи да - ле - ко дру - же - чки спі - ва(ють)? Не - ви - со - ко трі - со - чки

лі - та - ють, не - да - ле - ко дру - же - чки спі - ва(ють).

Ой ти, душенько, наша Марусечко...
Ой до бору, дружечки, до бору,
Рубати сосну додолу.
Чи високо трісочки літають,

Чи далеко дружечки співають?
Невисоко трісочки літають,
Недалеко дружечки співають.

Зап. 1967 р. Дубравін В. у с. Чумаків Хутір (нині с. Чумакове) Буринського р-ну Сумської обл. від Чумакової Ольги Іванівни, 1906 р. н. та Луговцової Марії Миколаївни, 1903 р. н. Обрядові пісні Слобожанщини. С. 221.

444. Ой стояла да липонька скількі лет (ОР-В3)

$\text{♩} = 94$ Помірно

Ой сто - я - ла да ли - по - нька еко - лькі лет, зру - ба - йте ї - ї

на за - гнст за - гні - чу - ва - ти ко - ро - вай, щоб наш ко - ро - вай

я - сен був, щоб наш мо - ло - дий кра - сен був.

Ой стояла да липонька сколькі лет,
Зрубайте її на загнет
Загнічувати коровай,
Щоб наш коровай ясен був,
Щоб наш молодий красен був.

Зап. 1984 р. Дубравін В. В. у с. Глиненка Ріпкінського р-ну Чернігівської обл. від Манойленко Лідії Микитівни, 1912 р. н. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 94-95.

445. Ой рано-рано (ОР-В3)

$\text{♩} = 160$ Енергійно
1) *Одна* *Усі*

1. Ой ра - но - ра - но, да хо - дім ми до ко - ва - ля,
да ра - но - ра - но, да скуй - мо мі ко - ча - ргу.

1)

2. Да ра - но - ра - но, да скуй - мо мі ко - ча - ргу

1. Ой рано-рано,
Да ходім ми до коваля,
Да рано-рано,
Да скуймо мі кочаргу.	Да рано-рано,
Щоб нам пєчку вимяло.
2. Да рано-рано,
Да скуймо мі кочаргу,
Да рано-рано,
Щоб нам жару вигрябло.	5. Да рано-рано
Сходімо мі до коваля,
Да рано-рано,
Да скуймо мі лопату.
3. Да рано-рано
Сходімо мі до коваля,
Да рано-рано,
Да скуймо мі помало.	6. Да рано-рано,
Да скуймо мі лопату,
Да рано-рано,
Широкою, єк малу.
4. Да рано-рано,
Да скуймо мі помало,	7. Да рано-рано,
Широкою, єк малу,
Да рано-рано,
Та шоб коровай на столу.

Зап. 1996 р. Єфремов Є. у с. Левковичі Овруцького р-ну Житомирської обл. від Невмержицької К. Д., Левковської О. У., Левковської О. І., Невмержицької М. І. "Рано-рано зійду на гору". Традиційна музика Полісся. Ч. 2, № 2. Транскрипція Єфремової Л. О. Народні пісні Житомирщини. С. 232. № 229.

446. Да шо Галіна мати (ОР-В3-06)

1. Да шо Га - лі - на ма - ти, да шо Га - лі - на ма - ти дай по у - ло - чках

хо - дить. У! 2-5. Да й по у - ло - чках хо - дить, да й по у - ло - чках хо - дить,
 да су - сі - до - чок про(сить). У!. 6. Ко - ро - ва - ю да й пше - ни - чно - го,
 ко - ро - ва - ю да й пше - ни - чно - го для ди - тя - ти та ве - ли - чно - (го). У!

1. Да шо Галіна мати (2)
Да й по улочках ходить.	4. Да й ходімте до мене, (2)
Да й до моєї хати.
2. Да й по улочках ходить, (2)
Да й сусідочок просить:	5. Да й до моєї хати, (2)
Да й короваю дбати.
3. – Да сусідоньки мої, (2)
Да й ходімте до мене.	6. Короваю да пшеничного (2)
Для дитяти да величного.

Зап. 7 грудня 2015 р. Біланюк Т. О. у с. Пальчики Бахмацького р-ну Чернігівської обл. від Лемішко Г. А., Шарій Н. М., Прокопенко М. Г., Коваленко М. В. Ред. Єфремової Л. О.

447. Як я на коровай ішла (ОР-В3-02)

$\text{♩} = 130$ Швиденько

Як я на ко - ро - вай і - шла... Як я на ко - ро - вай і - шла
 і ко - ро - бку є - єць не - сла. Де взя - ли - ся вра - жі хло - пці да вда - ри - ли по ко - ро - бі.
 Да зро - би - ли ме - ні бі - ду, з чім я на ко - ро - вай при - ду?

Як я на коровай ішла (2)
І коробку єєць несла.
Де взялися вражі хлопці | Да вдарили по коробці.
Да зробили мені біду,
З чім я на коровай пріду? |
|--|--|

Зап. 2012 р. Єфремова Л. О. у с. Чоповичі Малинського р-ну Житомирської обл. від Старченко Н. В. Народні пісні Житомирщини. С. 233. № 230.

448. Нас мати позвала (ОР-В3)

$\text{♩} = 88$ Помірно
Одна

Нас ма - ти по - зва - ла...

Рухливо
Uci

Нас ма - ти по - зва - ла, ба - то - га - ми пі - дв'я - за - ла, ми ко - ро - вай мі - си - ли
і Бо - га про - си - ли: - По - мо - жи нам, Бо - же, щоб у - се бу - ло го (же). У!

Нас мати позвала, (2)
Батогами підв'язала,
Ми коровай місили

І Бога просили:
– Поможі нам, Боже,
Щоб усе було гоже. У!

Зап. 29 серпня 2019 р. Єфремова Л. О., Гавриленко В. В., Кобзиста О. В. у с. Некрасове Глухівського р-ну Сумської обл. від Рахно В. П. (заспівує), Олійник С. М., Сенченко В. П., Смолі О. Я., Третяк О. В. та Сергієнко Ю. В. Транскрипція Єфремової Л. О.

449. Тройця по церкві ходила (ОР-В3)

$\text{♩} = 120$ **Помірно**
Uci

$\text{♩} = 150$ **Швиденько**

1. Тро - йця по це - ркві хо - ди - ла... Тро - йця по це - ркві хо - ди - ла,
Спа - са за ру - ку во - ди - ла: - Та по - дем, Спа - се, до нас, да що де - є - ться й у нас:
2. Шо Пре - чи - ста ко - ро - вай мі - сить... Шо Пре - чи - ста ко - ро - вай мі - (і) сить,
а - нге - ли да во - ду но - сять, да за нас Бо - га про (сять). Гу!

1. Тройця по церкві ходила, (2)
Спаса за руку водила:
– Та подем, Спасе, до нас,
Да що десться й у нас.

2. Шо Пречиста коровай місить, (2)
Ангели да водуносять
Да за нас Бога просять. Гу!

Зап. 24. 08. 1969 р. експ. ІМФЕ у складі: Дей О. І., Гуменюк А. І., Круть Ю. З. у с. Шабалинів Коропського р-ну Чернігівської обл. від гурту. Транскрипція та ред. тексту Єфремової Л. О. Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 181. № 192.

450. Сам Бог коровай місить (ОР-В3)

$\text{♩} = 120$ **Енергійно**

Сам Бог ко - ро - вай мі - сить... Сам Бог ко - ро - вай мі - сить, а Пре - чи -
ста - я сві - тить, а - нго - ли во - ду но - сять, Го - спо - да Бо - га про - сять

**Сам Бог коровай місить, (2)
А Пречістая світить,
Анголи водуносять,
Господа Бога просять.**

Зап. 2012 р. Єфремова Л. О. у с. Чоповичі Малинського р-ну Житомирської обл. від Старченко Н. В. Народні пісні Житомирщини. С. 235. № 234.

451. Благослови, Боже (ОР-В2-09)

♩ = 140 Жваво

Бла - го - сло - ви, Бо - же, пре - чи - стий Го - спо - де,
сей ві - но - чок зви - ти, ко - ро - вай за - мі - си - ти, цей день зве - се - ли(ти).

**Благослови, Боже,
Пречистий Господе,
Сей віночок звити,
Коровай замісити,
Цей день звеселити.**

Зап. 1981 р. Дубравін В. В. у с. Форостовичі Новгород-Сіверського р-ну Чернігівської обл. від Ніколаєнко Г. С. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 94.

452. Оце тиї коровайниці (ОР-В3)

♩ = 130 Швиденько
Одна *Усі*

О - це ти - ї ко - ро - ва - йни - ци, шо ж і ти - є да ру - ка - вни - ци, не шко - да їм да - ті
ко - ро - ва - с - чко бгат(і) ру - чка - ми да бі - ле - нькі - ми, пе - рся - ми зо - ло - те - нькі(и).

**Оце тиї коровайниці,
Шо ж і тиє да рукавниці,
Не шкода їм дати**

**Коровасчко бгаті
Ручками да біленькіми,
Персями золотенькіми.**

Зап. 30 червня 2010 р. Єфремова Л. О. у с. Ведильці Чернігівського р-ну Чернігівської обл. від Кабенюк Катерини Романівни, 1935 р. н., Ковальчук Марії Степанівни, 1954 р. н. (заспіває), Рослої Галини Андріївни, 1930 р. н., Рудої Галини Іванівни, 1951 р. н. Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 180. № 191.

453. Коровай я місила (ОР-В3-04+03)

♩ = 108 Енергійно

Ко - ро - вай я мі - си - ла, з Се - їму во - ду но - си - ла. Та ні - хто не зна - с,

що в то-му ко-ро-ва-ї: три пуди му-чи-ці, пі-вто-ра пуда ма-сла, я-єць пі-вто-ра(ста).
три ві - дра во-ди-ці,

**Коровай я місила,
З Сейму воду носила.
Да ніхто не знає,
Що в тому короваї:**

**Три відра водиці,
Три пуди мучиці,
Пі(о)втора пуда масла,
Яєць повтораста.**

Зап. 24.05. 2017 р. Бот М., Фетисов І. у с. Мутин Кролевецького р-ну Сумської обл. від Гапич Лідії Савеліївни, 1939 р. н., Горох Катерини Олександрівни, 1935 р. н., Журавель Галини Савеліївни, 1948 р. н., Носок Марії Яківни, 1955 р. н., Похилої Віри Михайлівни, 1951 р. н., Приходько Ганни Степанівни, 1930 р. н., Усачової Галини Пилипівни, 1948 р. н. Текст Хоменко Н. Проект "Поліфонія". Транскрипція та ред. тексту Єфремової Л. О.

454. Ой ніхто не знає (ОР-В3-03)

♩ = 88 Помірно
Одна *Усі*

Ой ні - хто не зна - є... Ой ні - хто не зна - є,
що в нашом ко - ро - ва - ї: три бо - чкі во - ди - ці, три пу - да му - чи - ці,
по - лто - ра пу - да ма - сла, ї - єць по - лто-ра(ста). У!

**Ой (Та) ніхто не знає, (2)
Що в нашом короваї:
Три бочки водиці,
Три пуда(и) мучиці,
Полтора пуда масла,
Їєць полтора. У!**

Зап. 2019 р. Єфремова Л. О., Гавриленко В. В., Кобзиста О. В. у с. Некрасове Глухівського р-ну Сумської обл. від Рахно В. П., Олійник С. М. (заспіває), Сенченко В. П., Смолі О. Я., Третяк О. В. та Сергієнко Ю. В. Транскрипція Єфремової Л. О.

455. Кучерявий піч виметає (ОР-В3-11+05+04)

І. Ку - че - ря - вий піч ви - ме - та - є,
ку - че - ря - ва ши - шки са - жа - є.
Й а та - ко - го цвіє - ту да й по всьо - му свіє(ту). Гу!

1. Кучерявий піч виметає,
Кучерява шишки сажає.
Й а такого цвієту
Да й по всьому свієту. Гу!

2. А сестриці коровай мієсять,
Вони його не замієсять

Без скрипків, без цимбалів,
Без молодих боярів. Гу!

3. Двіє сестриці коровай мієсили,
З дунаю воду носили,
З дунаю, з криниці –
Мієсили коровай сестриці. Гу!

Зап. 1998 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Хибалівка Куликівського р-ну Чернігівської обл. від Ніни Медвідь, 1936 р. н. Транскрипція Яценка Л. Ой ти, просо-волото. С. 132.

456. Вже на дворі вечір (ОР-ВЗ)

$\text{♩} = 88$ Помірно

Одна *Усі*

Вже на дво - рі ве - чір... Вже на дво - рі ве - чір,

ка - ра - вай наш не спе - чин, ка - ра - вай не при - бра - тий, ка - ра - ва - йни - ці п'я (ни). У!

Вже на дворі вечір, (2)
Каравай ни спечин,
Каравай не прибрatий,
Каравайниці п'яни. У!

Вже на дворі вечер, (2)
Коровай наш не спечин,
Корованиці п'яні,
Каравай не прибрали. У!

Зап. 29 серпня 2019 р. Єфремова Л. О., Гавриленко В. В., Кобзиста О. В. у с. Некрасове Глухівського р-ну Сумської обл. від Рахно В. П. (заспівує), Олійник С. М., Сенченко В. П., Смолі О. Я., Третяк О. В. та Сергієнко Ю. В. Транскрипція Єфремової Л. О.

457. Коровайниці п'яни (ОР-ВЗ)

$\text{♩} = 130$ Енергійно

Ко - ро - ва - йни - ці п'я - ни... Ко - ро - ва - йни - ці п'я - ни

все ті - сто по - кра - ли, то в міх, то в ки - ше - ню ді - ткам на ве - че - р(ю).

Коровайниці п'яни (2)
Все тісто покрали
То в міх, то в кишенью
Діткам на вечерю.

Зап. 2012 р. Єфремова Л. О. у с. Чоповичі Малинського р-ну Житомирської обл. від Старченко Н. В. Народні пісні Житомирщини. С. 235. № 235.

458. Короваю-раю (ОР-В3-12)

Одна *Усі*

Ко-ро-ва-ю-ра - ю... Ко-ро-ва-ю-ра-ю, я ж те-бе хо-ро-ше й дба-ю
ру-чка-ми да бі-ле-ньки-ми, пе-рня-ми зо-ло-те-ки - (ми). Гу!

Короваю-раю, (2)

Я ж тебе хорошо дбаю

Ручками да біленькими,

Персями золотенькими. Гу!

2

Зап. 1987 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Лугове Менського р-ну Чернігівської обл. Транскрипція Карапати О. Клен було, чим не дерево. С. 179-180.

459. Рости, короваю (ОР-В3-13)

$\text{♩} = 130$ **Енергійно**

Ро-сти, ко-ро-ва-ю... Ро-сти, ко-ро-ва-ю,
як ри-бо-нька по Ду-на-ю, на сто-лі ши-ро-ко, а в пе-чі ві-со-ко,
бо в нас ро-ду мно-го, щоб хва-ти-ло для ко-жно-го.

Рости, короваю, (2)

Як рибонька по Дунаю,

На столі широко,

А в печі високо,

Бо в нас роду много,

Щоб хватило для кожного.

Зап. 2012 р. Єфремова Л. О. у с. Чоповичі Малинського р-ну Житомирської обл. від Старченко Н. В. Народні пісні Житомирщини. С. 237. № 240.

460. Печичка рігоче (ОР-В3-10)

$\text{♩} = 92$ **Помірно** **Рухливо**
Одна *Усі*

Пе-чи-чка рі-го-че... Пе-чи-чка рі-го-че, ко-ро-ва-ю хо-че,
при-пі-чки у-ли-ба-ю-ться, ко-ро-ва-ю до-жи-да-ють(ся).

**Печичка рігоче, (2)
Короваю хоче,
Припічки улибаються,
Короваю дожидаються.**

Зап. 29 серпня 2019 р. Єфремова Л. О., Гавриленко В. В., Кобзиста О. В. у с. Некрасове Глухівського р-ну Сумської обл. від Рахно В. П. (заспіває), Олійник С. М., Сенченко В. П., Смолі О. Я., Третяк О. В. та Сергієнко Ю. В. Транскрипція Єфремової Л. О.

461. Припічки трясуться (ОР-В3-10а)

$\text{♩} = 96$ Помірно
Одна *Усі*

При - пі - чкі тря - су - ться... При - пі - чкі тря - су - ться,
ши - ше - чкі пе - чу - ться, пе - чі - чка рі - го - че, ко - ро - ва - ю хо (че). У!

**Припі(и)чки трясуться(а), (2)
Шишечкі печуться(а),
Печичка (а печка) рі(и)гоче,
Короваю хоче. У!**

Зап. 29 серпня 2019 р. Єфремова Л. О., Гавриленко В. В., Кобзиста О. В. у с. Некрасове від тих же виконавців. Транскрипція Єфремової Л. О.

462. Наша піч на сохах стоїть (ОР-В3-09+10)

$\text{♩} = 150$ Хутко

На - ша піч на со - хах сто - їть... На - ша піч на со - хах сто - їть,
а в пе - чі ко - ро - вай си - дить. На - ша піч ре - го - че,
ко - ро - ва - ю хо - че.
При - пі - чок за - ли - ва - є - ться, ко - ро - ва - см за - ти - ка - є - ться. Гу!

**Наша піч на сохах стоїть, (2)
А в печі коровай сидить.
Наша піч регоче,
Короваю хоче,
Припічок заливається,
Короваєм затикається. Гу!**

Зап. 1986 р. Дубравін В. В. у с. Бужанка Коропського р-ну Чернігівської обл. від Губар Г. Г. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 95-96.

463. Черевата мєсила (ОР-В3)

$\text{♩} = 130$ Енергійно

Че - ре - ва - та мє - си - ла... Че - ре - ва - та мє - си - ла,
а гу - ба - та лі - пі - ла, хо - ро - ша - я, чо - рня - ва - я у піч по - са - ди - ла.

Черевата мєсила, (2)

А губата ліпіла,
Хорошая, чорнявая
У піч посадила.

Зап. 2012 р. Єфремова Л. О. у с. Чоповичі Малинського р-ну Житомирської обл. від Старченко Н. В.
Народні пісні Житомирщини. С. 236. № 237.

464. А котора сажала (ОР-В3)

$\text{♩} = 130$ Енергійно

А ко - то - ра са - жа - ла... А ко - то - ра са - жа - ла,
шоб дочку од - да - ва - ла; а ко - то - ра ме - си - ла, шоб си - на же - ни - ла.
Ко - ли сва - хі та - кий вік до - вгій, як у сва - хі да ка - лач до - бр(ій)!

А котора сажала, (2)

Шоб дочку оддавала;
А котора мєсила,

Шоб сина женила.

Коли свахі такий вік довгій,
Як у свахі да калач добрий.

Зап. там само. Народні пісні Житомирщини. С. 236. № 237.

465. Не вродила пшениченька на новіні (ОР-В3)

$\text{♩} = 110$ Енергійно

1. Не вро - ди - ла пше - ни - че - нька на но - ві - ні,
да вро - ди - ла пше - ни - че - нька на гно - ї. 2. Да вро - ди - ла пше - ни - че - нька
на гно - ї, га - рний наш ко - ро - вай на сто - лі!

1. Не вродила пшениченька на новіні,
Да вродила пшениченька на гної.
Не вродила пшениченька на новіні,
Да вродила пшениченька на гної.

2. Да вродила пшениченька на гної,
Гарний наш коровай на столі!

Зап. 2012 р. Єфремова Л. О. у с. Чоповичі Малинського р-ну Житомирської обл. від Старченко Н. В.
Народні пісні Житомирщини. С. 238. № 241.

466. Вийди, вийди, та Маруся (ОР-В4)

$\text{♩} = 100$ Рухливо

Ви - йди, ви - йди, та Ма - ру - ся, про - ти нас
да ві - тай дру - же - чок, у - сіх нас. Гу!

**Вийди, вийди, та Маруся, проти нас
Да вітай дружечок усіх нас. Гу!**

Зап. 1984 р. Дубравін В. В. у смт Ріпки Ріпкинського р-ну Чернігівської обл. від Дмитренко К. С.
Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 107.

467. Летят галочки (ОР-В4-03)

[Швиденько]

1. Ле - тят га - ло - чки йу три ря - до - чкі, зо - зу - ля по - пе - ре - ду.
У - сі га - ло - чки по лу - гам сі - ли, зе - зю - ля на ка - ли - ні.

1. Летят галочки
Йу три рядочки,
Зозуля попереду.
Усі галочки
По лугам сіли,
Зезуля на калині.	4. Ой не жаль мені
Луга темного,
Калини червоної,
Тільки жаль мені
Полетаннечка,
Раннього коуваннячка.
2. Йусі галочки
Зашебетали,
Зозуля закувала.
– Ой чого куєш,
Чого жалуєш,
Рабая зозуленько?	5. Ішли дівочки
Йу три радочки,
Гануся попереду.
Йусіє дівочки
Да й заспівали,
Гануся заплакала.
3. Ой чи жаль тобі
Луга темного,
Калини червоної?
– Ой не жаль мені
Луга темного,
Калини червоної.	

Зап. Гайдай М. П. у м. Лугині на Овруччині (нині Лугинського р-ну Житомирської обл.) від
Юхимії Нестеренко. Народні пісні Житомирщини. С. 239. № 243.

468. Летіли галочки (ОР-В4-03)

Одна *Усі*

1. Ле - ті - ли га - ло - чки у три ря - до - чки,
зе - зу - ля по - пе - ре(ду). Гу! 4. – Ой чо - го ку -
- сш, чо - го жа - лу - сш, си - ва - я зе - зу - ле? Гу!

1. Летіли галочки
У три рядочки,
Зезуля попереду. Гу!
2. Усіє галочки
На лузіє сієли,
Зезуля на калиніє. Гу!
3. Усіє галочки
Защєбетали,
4. – Ой чоґо куєш,
Чоґо жалуєш,
Сивая зезуле? Гу!
5. Ой чи жаль табіє
Темного лугу
Чи саду вишневого? Гу!
6. – Ох не жаль меніє
Темного лугу,
Не саду вишневого? Гу!
7. Туїльки жаль меніє
Тої калини,
Що в лузіє зимувала. Гу!

8. Ішли дружечки
У три рядочки,
Галочка попереду. Гу!
9. Усіє дружечки
На лавки сієли,
Галочка на посадіє. Гу!
10. Усіє дружечки
Сієли, зашієли,
Галочка заплакала. Гу!
11. – Ой чи жаль табіє
Батенька свого,
Чи подвір'ячка його? Гу!
12. – Ох не жаль меніє
Батенька свого,
Ні подвір'ячка його. Гу!
13. Туїльки жаль меніє
Русої коси,
Дієвочої краси. Гу!

Зап. 1985 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Ленінівка (Сахнівка) Менського р-ну Чернігівської обл.
від Г. Радич, Є. Реус, та М. Царенко. Транскрипція Яшенка Л. Ой ти, просо-волото. С. 133-134.

469. Летіли галочки (ОР-В4-03)

$\text{♩} = 62$ Розповідно

1. Ле - те - лі га - ло - чки ряд по ря - до - чку, зя - зю - ля по - пе - рьод.
2. У - сі га - ло - чки за - щьо - бьо - та - ли,

зя - зю - ля за - ку - ва(ла). 3-13. – Чо-го ти ку - єш,
чо - го жа - лу - єш, єс - ра - я зя - зю - ле(чка)?

1. Летіли галочки
Ряд по рядочку,
Зяюля поперьод.	8. Усі дружечки
По лавкам сілі,
Танечка на покуті.
2. Усі галочки
Защобьотали,
Зяюля закувала.	9. Усі дружечки
Песні запелі,
Танечка заплакала.
3. – Чого ти куєш,
Чого жалуєш,
Серая зяюлечка?	10. – Чого ти плачеш,
Чого жалуєш,
Молодая Танечка?
4. Чи тобі жалко
Зяльоних лугов,
Чи горькой калини?	11. Чи тобі жалко
Таточки свого,
Чи подвір'яйка його?
5. – Не жалко міне
Зяльоних лугов,
Ні горькой калини.	12. – Не жалко міне
Таточки свого,
Ні подвір'яйка його.
6. А жалко міне
Полетанняйка,
Летнього куванняйка.	13. А жалко міне
Погулянняйка,
Дєвочого красуванняйка.
7. Ішли дружечки
Ряд по рядочку,
Дєвочка наперьод.	

Зап. 1981 р. Дубравін В. В. у с. Бирине Новгород-Сіверського р-ну Чернігівської обл. від Картак М. І. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 112-114.

470. Та летять галочки (ОР-В4-03)

♩ = 60 Повільно
1)

1. Та ле-тять га-ло-чки ря-д(и) по ря-до-чку,
зо-зу-ле-нька по-пе-ре(ду). Ги!

1)

1. Та летять галочки
Ряд по рядочку,
Зозуленька попереду. Ги!	4. Та йдуть дружечки
Ряд по рядочку,
Мар'єчка попереду. Ги!
2. Та й всі галочки
По горі упали,
Зозуленька на калині. Ги!	5. Та й всі дружечки
За столом сіли,
Мар'єчка на покуті. Ги!
3. Та по горі впали,
Защбетали,
Зозуленька закувала. Ги!	6. Та за столом сіли,
Пісні запіли,
Мар'єчка заплакала. Ги!

Зап. 1967 р. Дубравін В. у с. Слобода Буринського р-ну Сумської обл. від В'язовченко В. Р. та Лищенко Ф. О. Обрядові пісні Слобожанщини. С. 245. Дівич-вечір.

471. Стаїть ябланька пасеред саду (ОР-В4)

$\text{♩} = 84$ Помірно, ходюю

Одна *Дві*

Ста - їть яб - ла - нька па - се - ред са - ду, не - ка - му пу - чи - шать,

а - си - па - лі - се ви - на - ви - є яб - ла - чкі, не - ка - му пу - зби - рать.

Стаїть ябланька пасеред саду, Некаму пучишать. Асипалісе винавиє яблочки,	Некаму пузбирать. Асипалісе винавиє яблочки, Некаму пузбирать.
---	--

Зап. 30 червня 2010 р. Маховська С. Л. у с. Ведильці Чернігівського р-ну Чернігівської обл. від Музиченко Арини Яківни та ще двох жінок (як зафіксовано у фонозапису, одну звать Надя). Нотація з цифрового носія 2012 р. Єфремової Л. О. Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 184. № 200.

472. Посеред саду (ОР-В8)

$\text{♩} = 96$ Протяжно

1. По - сер - ред са - ду не к ка - му при - ви - ться,

2. па - си - па - лі - се ві - нни я - бла - чкі не - ко - му пу - зби - рать.

3. Ра - ска - лі - ха - лась ка - лі - на, пе - ред ве - три - кам сто - с - че.

1. Па(о)серед саду Некаму привиться,	3. Раскаліхалась калина, Перед ветриком стоєче,
2. Пасипалесе Вінни яблочки, Некому пузбирать.	4. На всіх деревах лісте є, А я, калина, не маю, Тільки голскам махаю.

5. Плакала сиратечка,
Перед татачкам стосче:

6. – Жаль міні, татку, на тебе,
На всіх дєвачках венки є,

7. А я мала, да не маю,
Толькі кутками махаю.

8. Я стою [в тебе на] парозє,
А вже ж я в тебе в дарозє.

9. [Ой стану,] татку, да ненько,
Пакланюсь татку низенько.

Зап. 30 червня 2010 р. Ковтун К. І. у с. Ведильці Чернігівського р-ну Чернігівської обл. від трьох жінок похилого віку. Транскрипція Єфремової Л. О. Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 208.№ 249.

473. Що в суботоньку (OP-B8)

♩ = 98 Помірно

1. Що в су - бо - то - ньку під не - ді - ле - ньку, зби - ра - йся, ро - ди -

- но - нько, що в су - бо - то - ньку під не - ді - ле -

- ньку, зби - ра - йся, ро - ди - но(нько).

1. Що в суботоньку
Під неділеньку
Збирайся,
Родинонько*.

2. Збирайся, роду,
Весь на пораду
До мого же
Двороньку.

3. Що багатий род
Сідає за стол,
А убогий –
До порога.

4. Що багатий род
П'є та гуляє,
А убогий –
Пораду дає:

5. – Посилай, Машечко,
В сад соловейка
По рідного
Батенька.

6. А зозуленьку
На Україноньку
По рідну
Родиноньку.

7. Зозуля летить,
Голос подає, –
Родина
Прибуває,

8. Соловей летить,
Не долітає, –
Батенько
Промовляє:

9. – Гуляйте самі,
Як самі знайте,
Мене не
Дожидайте.

10. Сиряя земля
Двері залягла,
Віконця
Засипала.

Зап. 1981 р. Дубравін В. у с. Волокитине Путивльського р-ну Сумської обл. від Смики Ганни Іллівни, 1915 р. н. та Журавської Анастасії Порфириївни, 1912 р. н. Пісні Сумщини. С. 223-224.

*Кожну строфу співають двічі. (Л. Є.)

474. Ой великий збор (OP-B8)

$\text{♩} = 84-132$ Вільно

1, 5. Ой ве - ли - кий збор, ой ве - ли - кий збор,
Прискорюючи та не вся ро - ди - на. **У!** **В темпі** 2, 3, 6. Не - ма ро - ди - ни,
 не по - ло - ви - ни, не род - но - го та - тка. **У!** 4. Па ра - ди - на - чку...
Поступово прискорюючи А са - ла - ве - йку **Швиденько** в си - ру зе - мельку **У!** по ру - д - но - го та - тку.
Прискорено 7. - Ой ра - д(и) б я встать **У!** свой - му ди - тя - ті по - ра - до - чок да - ти.
 8, 9. Со - сно - ві до - шки **У!** ско - ва - ли но - жки ше й го - ло - вки тро - шки.

1. Ой великий збор,
Ой великий збор,
Та не вся родина. У!	6. - Лети, не лети,
Ясний соколе,
Не томи своїх крил. У!
2. Нема родини,
Не половини,
Не родного татка. У!	7. Ой рад(и) б я встать,
Свойму дитяті
Порядочок дати. У!
3. Пошлю галочку
На Вкраїночку
По роду-родину. У!	8. Соснові дошки
Сковали ножки
Ще й головки трошки. У!
4. Па радиначку...
А салавейку
В сиру земельку
По рудного татку. У!	9. Жовтенький пісок
Насипавсь в роток,
Не могу промовить. У!
5. Салавейко
Не долітає,
До татка промовляє. У!	

Зап. у червні 1978 р. Правдюк О. А. у с. Гірськ Щорсівського (нині Сновського) р-ну Чернігівської обл. від Павлович Олени Михайлівни, 1930 р. н., Бакуринської Параски Іванівни, 1914 р. н., Циркун Любові Іванівни. Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 209. № 251.

475. Хоть великий двур (ОР-В8)

1)

1. Хоть ве - ли - кий двур, да не весь і - збуор, да не вся ро - ди - на.

1)

2. Да не - ма ро - ди - ни

1. Хоть великий двур,
Да не весь ізбуор,
Да не вся родина.	6. – Да послало ж мене
Дитятко тває
На весіллячко звати.
2. Да нема родини,
Ні плавини,
Ні рудного батенька.	7. – Ой рад би я встати,
Сваєму дитятіє
Парядочок дати.
3. Пасилай, Ванєчко,
Салавєчка
Да й у рай па батенька.	8. Да сирая земля
На грудь налегла,
Аконца затварила.
4. А зезулечку –
На Вкраїначку
Па сваю радиначку.	9. А саснови доски
Істисли ножки,
Не магу я встати.
5. Салавейка летить,
Не долетає,
Батенько давно знає.	10. Жовтєний песок
Засипав роток,
Не можу сказати.

Зап. 1986 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Ленінівка (Сахнівка) Менського р-ну Чернігівської обл.
від Є Реус. Нотація Яценка Л. Ой ти, просо-волоото. С. 142.

476. Ой чому, чому (ОР-В8)

$\text{♩} = 25$ Протяжно

1) Одна

1. Ой чо - му, чо - му в се - ро - цьком до - му

Усі

по - ра - до - чку не - ма - є? Ба - тька не - ма - є,

ма - ти не зна - є, по - ра - до - чку не - ма(є).

1)

2-3. Па - шлю со - ко - ла

<p>1. Ой чому, чому
В сероцьком дому
Порадочку немає?
Батька немає,
Мати не знає,
Порадочку немає.</p> <p>2. Пашлю сокола
Повище й неба,
Йуж мені батько треба,</p> | <p>Йа зозуленьку
Й на Україноньку
По свою родиноньку.</p> <p>3. А зезуленька
Та й прілігає,
Родина прибуває,
Йа соколонька
Довго немає,
Десь тата ї шукає.</p> |
|---|--|

Зап. 1999 р. Васянович О. О. у с. Мелені Коростенського р-ну Житомирської обл. від Ходаківської М. А., Стретович Г. Д., Васянович О. Д. Транскрипція. Єфремової Л. О. Народні пісні Житомирщини. С. 283-284. № 321.

477. Ой чому, чому (ОР-В8)

$\text{♩} = 70$ Протяжно

1. Ой чо-му, чо-му та в то-му дво-ру, у, по-ря-дку не-ма-є, у!

Ой чо-му, чо-му, та в то-му дво-ру, у, по-ря-дку не-ма(є)?

<p>1. Ой чому, чому
Та в тому двору,
Порядку немає?
Посила Іван
Та соловейка
По рідного батенька.</p> <p>2. Ще соловейко
Не долігає,
Батенько промовляє:</p> | <p>– Рад би я встати,
Порядок дати
Своєму дитяти.</p> <p>3. Соснові дошки
Ноги скрепили,
Ніяк мені встати,
Зелений моріг
На серце наліг,
Не можу дихати.</p> |
|--|--|

Зап. 30 вересня 2019 р. Єфремова Л. О., Гавриленко В. В., Кобзиста О. В. у с. Уздиця Глухівського р-ну Сумської обл. від Тищенко П. П. (заспівує), Лисенко Н. І., Лисенко В. Ф., Назаренко О. С., Суставенко Г. І. та Шкарун А. Г. Транскрипція Єфремової Л. О. Співають, як у кого батька нема.

478. Видно сокола (ОР-В8-02)

$\text{♩} = 100$ Схвильовано

1. Ви - дно со - ко - ла по по - льо - то - чці, що ни - зе - нько лі - та(є).

Ви - дно со - ко - ла по по - льо - то - чці, що ни - зе - нько лі - та(є). Гу!

1. : Видно сокола
По польоточці,
Що низенько літає. : Гу!*	7. А зозулечку
На Вкраїночку
По роду-рідночку.
2. Низенько літає,
Крилом махає,
Що вітреньку немає.	8. Соловечка
Не долітає,
Вже татко промовляє:
3. Видно Машечку
По походочці,
Що тихенько ступає.	9. – Ой рад би я встать,
Порядочок дать
Да своєму дитяті,
4. Тихо ступає,
Важко вздыхає,
Що порядку немає.	10. Сирая земля
Двері залягла,
Нікуди проглянути,
5. Нема порядку,
Нема ізранку,
Не буде й до вечора.	11. Соснові дошки
Стиснули ножки,
Нікуди простягнути.
6. – Посилай, Машечка,
Соловечку
Да й у рай по таточку,	12. Зелений морог
В очечки заліг,
Нікуди проглянути.

Зап. 1981 р. Дубравін В. В. у с. Форостовичі Новгород-Сіверського р-ну Чернігівської обл. від Красногор Є. Х. та Николаєнко Г. С. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 114-115.

479. Зеленоя й да дуброванько (ОР-В8-04)

$\text{♩} = 66$

Одна *Усі*

1. Зе-ле-но-я й да ду-бро-ва-нько, зе-ле-на-я да ду-бро-во-нька,
Одна *Усі*

як у те-бе дай пе-ньков мно(го). 2. Як у те-бе да пе-ньков мно-го,
Одна *Усі*

як у те-бе дай пе-ньков мно-го, йа ро-сто-чка дай не йо-дно(го).

Одна *Усі*

3. Мо-ло-до-я дай Га-ле-чка, мо-ло-до-я да Га-ле-чка

Одна

як у те-бе да ба-тьков мно(го). 4. Як у те-бе да ба-тьков мно-го,

* Так розспівують кожну строфу. (Л. Є.)

Усі
як у те - бе да ба - тьков мно - го, йа ро - дно - го да й не йо - дно(го).

Одна
5. То - лько те - є, що пі - ти да є - сти, то - лько те - є, що пі - ти да є - сти,

Одна
не - ма ко - му по - ра - до - чку вес(ти). 6. То - лько те - є, щоб на - пи - ти - ся,

Усі
то - лько те - є, щоб на - пи - ти - ся, не - ма ко - му по - жу - ри - ти(ся).

1. Зеленоя й да дуброванько,
Зеленая да дубровонька,
Як у тебе да й пеньков много.

2. Як у тебе да пеньков много, (2)
Йа росточка да й не йодного.

3. Молодая й да Галечка, (2)
Як у тебе да батьков много.

4. Як у тебе да батьков много, (2)
Йа родного да й не йодного.

5. Только тес, що піти да ести, (2)
Нема кому порадоцку вести.

6. Только тес, щоб напітиса, (2)
Й нема кому пожуритиса.

Зап. 1999 р. Васянович О. О. у с. Мелені Коростенського р-ну Житомирської обл. від Ходаківської М. А., Стретович Г. Д., Васянович О. Д. Нотація Єфремової Л. О. Народні пісні Житомирщини. С. 284-285. № 322.

480. Шла Олечка горою (ОР-В8)

♩ = 60 Жалібно

1) 2) 3) 4)

1. Шла О - лечка го - ро - ю, шла О - лечка го - ро - ю, шо - вко - во - ю тра - во(ю).

1) 2) 3) 3) 4)

1. Шла Олечка горою, (2)
Шовковою травою.

2. Да зийшла на долину, (2)
На батькову могилу.

3. – Вставай, тату, не лежи, (2)
Да йди мене одружи.

4. – Йди, донечко, додому, (2)
Та й не кажи некому,

5. Шо ти у мене була, (2)
На весілля просила.

Зап. 2012 р. Єфремова Л. О. у с. Чоповичі Малинського р-ну Житомирської обл. від Старченко Н. В. Народні пісні Житомирщини. С. 285-286. № 323.

481. Ой хадила (OP-B8-03)

$\text{♩} = 96$ Протяжно

1. Ой ха - ди - ла да Га - ле - чка кру-гом са - ду
 дай бу - ди - ла сво - го та - тка на по - ра - ду.
 2. - У - стань, у - стань, мой же та - тко, ка мнє, ма - ла - дой,
 дай дай ме - ні по - ра - до - чко, бе - дной си - ра - те.

1. Ой хадила
 Да Галечка
 Кругом саду
 Да й будила
 Свого татка
 На пораду:

2. - Устань, устань,
 Мой же татко,
 Ка мнє, маладой,
 Да й дай мені
 Порадочко,
 Бедной сирате.

3. - Ой кланися,
 Дитя має,
 Чужой чужинє,
 Нехай дає
 Парадочок
 Бідной сирате.

4. - Ой кланилась,
 Мой же татко,
 Не разочік,
 Нема мені
 Парадочку
 [Анісколькє].

5. - Ой є в тебе,
 Дитя має,
 Родний дядько,
 Нехай дає
 Парадочок
 Так, єк батько.

6. [...]
 Не дає мені
 Парадочок
 Так, як батько.
 Проказала)

Зап. 30 червня 2010 р. Ковтун К. І., Маховська С. Л. у с. Ведильці Чернігівського р-ну Чернігівської обл. від трьох жінок похилого віку. Транскрипція Єфремової Л. О. Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 210-211. № 253.

482. Ой ходила (OP-B8-03)

$\text{♩} = 92$ Поволі

1. Ой хо - ди - ла да Ма - р'є
 - чка по кру - тій го - рі. Ги! 2-9. По кру - тій го - рі...

<p>1. Ой ходила
Да Мар'єчка
По крутій горі. Ги!</p> <p>2. По крутій горі...
Загледіла
Селезенька
На тихій воді. Ги!</p> <p>3. На тихій воді...
– Пливи, пливи,
Селезеньку,
Тихо по воді. Ги!</p> <p>4. Тихо по воді...
Прибуди, прибуди,
Мій батенько,
Теперо к мені. Ги!</p> <p>5. Теперо к мені...
– Ой рад би я,
Дитя моє,
Прибути к тобі. Ги!</p> | <p>6. Прибути к тобі...
Насипали
Сирой землі
На ручки мої. Ги!</p> <p>7. На ручки мої...
Склепилися
Та очиці
Й устоньки мої. Ги!</p> <p>8. Й устоньки мої...
Прикипіли
Та плечиці
Та до дошки. Ги!</p> <p>9. Та до дошки...
Не промовлю
Ні словечка
Та до дочки. Ги!</p> |
|---|--|

Зап. 1967 р. Дубравін В. у с. Слобода Буринського р-ну Сумської обл. від В'язовченко В. Р. та Лищенко Ф. О. Обрядові пісні Слобожанщини. С. 257-258.

483. Ой немає й нема (ОР-В3-03)

$\text{♩} = 60$ Тужливо

1. Ой не-ма - є й не - ма да й О-ле - чкі у - до - ма,
десь во - на по - шла до Го-спо - да Бо - га.
2. До Го - спо - да Бо - га та й до сво-го та - ту - ся,
по - шла сво - го та - ту - се - нька на ве - сі-лля про - си - ти.

<p>1. Ой немає й нема
Да Олечкі удома,
Десь вона пошла
До Господа Бога.</p> | <p>2. До Господа Бога
Та й до свого татуся,
Пошла свого татусенька
На весілля просити.</p> |
|---|--|

3. Ой подійшла вона
Под царськіє урата,
Аж виходить татусенько
Краще срібла й золота.

4. – Ой просімо, татусенько,
На весілля до мене,
Бо немає порадочку
Без вас у мене.

5. – Ой є в тебе, дітя моє,
Родная мати,

Нехай веде порадочок
Так, як я, батько.

6. Ой є в тебе дітя моє,
Родненькій дядько,
Нехай ведепорадочок
Так, як я, батько.

7. – Ой є в мене, татусенько,
Родная мати,
Склопотала головоньку, –
Не може встати.

Зап. 2012 р. Єфремова Л. О. у с. Чоповичі Малинського р-ну Житомирської обл. від Старченко Надії Володимирівни, 1935 р. н. Народні пісні Житомирщини. С. 286. № 324.

484. Що Валсччина матка (ОР-В8)

8 1. Що Ва - лс - ччи - на ма - тка, що Ва - лс -
- ччи - на ма - тка да по не - ба - чку хо(дить).

1. Що Валсччина матка [2]
Да по небачку ходить.

2. Да по небачку ходить, [2]
Да все Бога просить:

3. – Ой Боже ж мій, Боже, [2]
Да пусти мене з неба,

4. Да пусти мене з неба, [2]
Бо тепер же я треба.

5. Бо тепер же я треба [2]
Адвієдати свого дитяти.

6. Адвієдати свого дитяти, [2]
Ох як вано да й наряжене,

7. Ох як вано да й наряжене, [2]
На посадіє да й посажене.

8. Азвалосе ясне сонечка [2]
Тепер же як с пуод аконечка.

9. Тепер же як с пуод аконечка: [2]
– Твоє дитя, як лелієточка,

10. Твоє дитя як лелієточка, [2]
Посажене, як сиріточка.

11. Наряжене, як панська дитина, [2]
Посажене, як сиротина.

Зап. 1985 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Ленінівка (Сахнівка) Менського р-ну Чернігівської обл. від Єпистині Реус, 1912 р. н. Транскрипція Яценка Л. Ой ти, просо-волото. С. 144-145.

485. Ой ізбор, ізбор (ОР-В4-05)

$\text{♩} = 96$ Помірно
8 1. Ой і - збор, і - збор, су - бо - то - нька,
ве-ли-ка-я і-збо-рни - ця да й На-ді - йка. 2. І - збо-рни - ця

да На - ді - с - чка по - зби - ра - ла збор на ба - те - нька двор.

3-9. По - зби - ра - ла збор на ба - те - нька двор,

ви - би - ра - ла да дру - же - чок да все на - ви - бор.

4, 9. Ви-би - ра - ла да дру-же - чок 5-8. Да дру - же - (ге) - чок ви - со - ко за стол,
(9. як у бать - ка.)

1. Ой ізбор, ізбор,
Суботонька,
Великая ізборниця
Да й Надійка.	6. Молодая
Да више й усіх,
Наклонила
Головоньку
Да й ниже усіх.
2. Ізборниця
Да Надієчка
Позбирала збор
На батенька двор.	7. Головоньку
Да й ниже усіх,
Ой що ж вана,
Приклонивши,
Гаварила?
3. Позбирала збор
На батенька двор,
Вибирала
Да дружечок
Да все навибор.	8. Приклонивши,
Гаварила:
– Ой чи буде
Так у свекра,
Як у батька.
4. Вибирала
Да дружечок
Да все й навибор,
Посажала
Високо й за стол.	9. А чи буде
Так у свекра,
Як у батька,
Ой чи буде
На вулицю
Й пагуляти?
5. Да дружечок
Високо за стол,
Сама села молодая
Да више й усіх.	

Зап. 29 серпня 2019 р. Єфремова Л. О., Гавриленко В. В., Кобзиста О. В. у с. Студенок Глухівського р-ну Сумської обл. від Данильченко Л. П., Ливади М. В. (заспіває) та Воловик Н. І. Транскрипція Єфремової Л. О.

486. Сумовая да суботонька (ОР-В4)

1. Су - мо - ва - я да су - бо - то - нька, не су - мо - вий день. Гу!

2. Не су-мо-вий день... Су-мо-ва-ла да Га-ле - чка ой да й весь ти - ждень. Гу!

1. Сумовая да суботонька, (2)
Не сумовий день. Гу!	Да гуляти
Да й пускати. Гу!
2. Не сумовий день...
Сумовала
Да Галечка
Ой да й весь тиждень. Гу!	6. Да й пускати...
Да й хоч пусти,
Хоч не пусти
Да й прикаже. Гу!
3. Увесь тиждень...
Ой то ж мені
Сама я й
Гаварила. Гу!	7. Да й прикаже...
– Іди, іди,
Дитя має,
Не барися. Гу!
4. Гаварила...
Що не буде
Так у свекра,
Як у батька. Гу!	8. Не барися...
На первій же
Ворітенці
Завернися. Гу!
5. Як у батька...
Що не буде	

Зап. 1987 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Лугове Менського р-ну Чернігівської обл. від Ліди Ласковець, 1949 р. н. Транскрипція Карапати О. Клен було, чим не дерево. С. 164-165.

487. Суботонька (ОР-В4)

1. Су-бо-то-нька, не-ді-ле-нька, як о-дин день,
су-му-ва-ла та Га-ли-на у-весь ти-ждень.

1. Суботонька,
Неділенька,
Як один день,
Сумувала
Та Галина
Увесь тиждень.	4. Назову я
Свекра батьком,
Миленьким отцем,
А він мені
Рідним отцем
Та й не буде.
2. – Ой к мені
Сумувати
Перестати?
Ой як мені
Свекра батьком
Та й називати?	5. Ой хоть пусте,
Ой хоть пусте,
Да пригрозе:
– Іди, іди,
Чуже дитя,
Не барися.
3. А він мені
Рідним отцем
Та й не буде,
На вулицю
Гулять мене
Та й не пусте.	6. Іди, іди,
Чуже дитя,
Не барися,
А в сінички
На порозі
Завернися.

7. А в сінечки
На порозі
Завернися,
А як ввійдеш
У світлоньку,
Поклонися.

8. – Ой спасибі,
Мій батеньку,
Погуляла,
Молодої
Та челяді
Не видала.

Зап. 1963 р. Дубравін В. у с. Чумаків Хутір (нині с. Чумакове) Буринського р-ну Сумської обл. від Луговцевої Марії Миколаївни, 1903 р. н. Обрядові пісні Слобожанщини. С. 228-229. Дівич-вечір.

488. Суботонька (ОР-В4)

$\text{♩} = 120$ Рухливо

1) 1. Су-бо-то-нька - не-ді-ле-нька, як о-дин день. Ги!

1) 2-5. Як о-дин день... Су-му-ва-ла Га-ли-но-нька

1. Суботонька-
Неділенька,
Як один день. Ги!

2. Як один день...
Сумувала
Галинонька
Да весь тиждень. Ги!

3. Да весь тиждень...
– Ой як мені
Сумувати
Перестати? Ги!

4. Перестати...
Ой як мені
Свекра батьком
Та й назвати? Ги!

5. Та й назвати...
Назову я
Свекра батеньком,
Родним паничом. Ги!

Зап. там само від Сахненко М. П. Обрядові пісні Слобожанщини. С. 228. Дівич-вечір.

489. Субітонька (ОР-В4)

$\text{♩} = 108$ Розспівно

1. Су-бі-то-нь(і)-ка, не-ді-ле-нька, як о-дин день. Гу!

2-6. Як о-ди-н(и) день... Су-му-ва-ла та Ма-р'є-

1. Субітонька,
Неділенька,
Як один день. Гу!

2. Як один день...
Сумувала
Та Мар'єчка
Та весь тиждень. Гу!

3. Увесь тиждень...
Чого ж вона
Сумувала,
Говорила? Гу!

4. Говорила...
Чи у неї
Голівонька
Заболіла? Гу!

5. Заболіла...

– Болить, болить
Голівонька
Ще й тіло усе. Гу!

6. Ще й тіло усе...

Коли того
Та Миколку
Госпідь принесе? Гу!

Зап. 1967 р. Дубравін В. у с. Слобода Буринського р-ну Сумської обл. від В'язовченко В. Р. та Лищенко Ф. О. Обрядові пісні Слобожанщини. С. 230-231. Дівич-вечір.

490. Через сєнєчки (ОР-В4-04)

$\text{♩} = 90$ Швиденько

1. Че-рез сє-нє-чки в ві-шньов сад ско-чі-ла Ма-рі-йка в ві-но - град:
– Хто ме-нє най-дьот в цьом ві-но - гра - ді, з тим ся-ду на по - са(ді).

2. Пі-шов та - то - нько, не зна - йшов, да й за - пла - кав, да й по - шов:
– Ді - тя мо - є ра - ждьо - но - є, ко - му ти суд - жа - но(є)?

1. Через сєнєчки
В вішньов сад
Скочіла Марійка
В віноград:
– Хто мене найдьот
В цьом вінограді,
З тим сяду на посаді.
2. Пішов татонько, –
Не знайшов,
Да й заплакав,
Да й пошов:
– Дітя моє раждьоноє,
Кому ти суджаное?
3. Через сєнєчки
В вішньов сад
Скочіла Марійка
В віноград:
– Хто мене найдьот
В цьом вінограді,
З тим сяду на посаді.
4. Пішла матухна, –
Не найшла,
Заплакала да й пошла:
– Дітя моє раждьоноє,
Кому ти суджаное?

5. Через сенечки
 В вішньов сад
 Скочіла Марійка
 В виноград:
 – Хто мене найдьот
 В цьом вінограді,
 З тим сяду на посаді.

6. Пішов брателько, –
 Не найшов,
 Да й заплавав,
 Да й пошов:
 – Сестра моя
 Раждьоная,
 Кому ти суджанаая?

7. Через сенечки
 В вішньов сад
 Скочіла Марія
 В виноград:
 – Хто мене найдьот
 В цьом вінограді,
 З тим сяду на посаді.

8. Пошла сестриця, –
 Не найшла,
 Заплакала
 Та й пошла:
 – Сестра моя
 Раждьоная,
 Кому ти суджанаая?

9. Через сенечки
 В вішньов сад
 Скочіла Марійка
 В виноград:
 – Хто мене найдьот
 В цьом вінограді,
 З тим сяду на посаді.

10. Пішов Іванко, –
 Да й знайшов,
 Взяв за руку
 Да й пошов:
 – Жена моя
 Рожьоная,
 Ти мені суджанаая.

Зап. 1996 р. Єфремов Є. у с. Бігунь Овруцького р-ну Житомирської обл. від Гриб М. Т., Гриб М. Т., Дубницької Є. С. Традиційна музика Полісся. Ч. 2, № 8(9). Транскрипція Єфремової Л. О. Народні пісні Житомирщини. С. 239-240. № 244.

491. Заржали (OP-V1+V4-04)

1. За - ржа - ли сіє - ри - є ко - ніє на лу - зіє,
за - ржа - ли сіє - ри - є ко - ніє на лу - зіє. Гу!

1. : Заржали
Сієриє коніє
На лузіє. : Гу!*	12. Вийшов
За варуїтонька
Да й пашов.
2. Забржчали
Кованіє вози
В дорозіє.	13. Вискочила
Дієвка Наталка
З камори
3. Заплакала
Дієвка Наталка
В порозіє:	14. Та й скочила
Дієвка Наталка
В барвінок.
4. – Не 'здай, (2)
Моя матюнка,
Ад себе.	15. – Ой хто ж мене
В сієм зієллі
Да найде,
5. – Ой як меніє,
Дитятко моє,
Не 'дати?	16. Да тому я,
Ой тому я
Да й достанусь.
6. Найієхали
Любіє гостіє,
Щоб взяти.	17. Микитка йшов,
Наталки
Да не знайшов,
7. Вискочила
Дієвка Наталка
З камори	18. Вийшов
За варуїтонька
Да й пашов.
8. Та й скочила
Дієвка Наталка
В барвінок.	19. Вискочила
Дієвка Наталка
З камори
9. – Ой хто ж мене
В сієм зієллі
Да найде,	20. Та й скочила
Дієвка Наталка
В барвінок.
10. Да тому я,
Ой тому я
Да й достанусь.	21. Вискочила
Дієвка Наталка
З камори
11. Іванька йшов,
Наталки
Да не знайшов,	22. Та й скочила
Дієвка Наталка
В барвінок.

* Так розспівують кожду строфу. (Л. Є.)

23. – Ой хто ж мене
В сім зіеллі
Да найде,

24. Да тому я,
Ой тому я
Да й достанусь.

25. Логвинко йшов,
Наталку
Да знайшов,

26. Взяв її
За рученьку
Да й пашов.

Зап. 1987 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Сахнівка Менського р-ну Чернігівської обл. від А. Бугай та М. Титенок. Транскрипція Калиниченка О. Ой ти, просо-волото. С. 128-129.

492. Посилай, Маринка (ОР-В4-04а)

Помірно
1) Одна Усі

1. По- си - лай, Ма - ри - нка, сва - ю се-стри-цу у луг па ка-ли - ну. Гу!

2. Се-стри - ца па-ш(и)-ла, всіе лу-ги а-би - йшла, пуйд ка-ли-ну при - йшла. Гу!

3. – Се - стри - це ма - я,

1. Посилай, Маринка,
Сваю сестрицу
У луг па калину. Гу!

2. Сестрица пашла,
Всіе луги абийшла,
Пуйд калину прийшла. Гу!

3. – Сестрице мая,
Недоля твоя –
Калина зелена. Гу!

4. Вістер не вієє,
Сонце не грієє,
Калина не спієє. Гу!

5. Посилай, Маринка,
Братіка свого
У луг па калину. Гу!

6. Братичек пашов,
Весь луг абийшов,
Пуйд калину прийшов. Гу!

7. – Сестрица мая,
Недоля твоя –
Калина зелена. Гу!

8. Вістер не вієє,
Сонце не грієє,
Калина не спієє. Гу!

9. Посилай, Маринка,
Свого Прокопца
У луг па калину. Гу!

10. Прокопець пашов,
Весь луг абийшов,
Пуйд калину прийшов. Гу!

11. – Маринка мая,
Я доля твоя –
Калина червона. Гу!

12. Вістер повієєв,
Сонце погріло,
Калина поспієла. Гу!

Зап. 1985 р. там само від Г. Радич, Є. Реус та М. Царенко. Транскрипція Яценка Л. Ой ти просо-волото. С. 139-140.

493. Ой у саду (ОР-В4)

$\text{♩} = 100$ Протяжно
1) *Одна*

1. Ой у са - ду да сте - же - чка, зе - ле - не - нька,

Усі

там хо - ди - ла да ді - вчі - на мо - ло - де - нька.

2)

1) *Одна*

2. Там хо - ди - ла та ді - вчі - на мо - ло - де - нька

Усі

2)

1. Ой у саду

Да стежечка
Зелененька,
Там ходила
Да дівчі...на
Молоденька.

3. А за нею

А хлопчина
Потихеньку,
Да взяв єї
За рученьку
Помаленьку.

2. Там ходила

Та дівчина
Молоденька,
А за єю
Да хлопчина
Потихеньку.

4. Да взяв єї

За рученьку
Помаленьку,
Повьюв єї
До садочку
Зелененьку.

Зап. 1996 р. Клименко І. у с. Обиходи Коростенського р-ну Житомирської обл. від Ткачук П. Л., Ярмоленко Н. Л., Ярмоленко Г. І., Захарчук Г. П., Тищенко П. Ф. "Рано-рано да зійду на гору". Традиційна музика Полісся. Ч. 2, № 12(14). Транскрипція Єфремової Л. О. Народні пісні Житомирщини. С. 242. № 246.

494. Що на моріє да на дощечціє (ОР-В4)

1. Що на мо - ріє да на до - ще - ціє, що на мо - ріє да на до - ще - ціє

га - рніє діє - ва - чки па - ло - шу(ще). Гу!

1. Що на моріє да на дощечціє (2)
Гарніє дієвочки палощуцце. Гу!

2. Гарніє дієвочки палощуцце, (2)
Палощуцце, умиваюцце. Гу!

3. Палощуцце, умиваюцце, (2)
Шириную утираюцце. Гу!

4. Шириную утираюцце, (2)
Падружечкай вихвалюцце. Гу!

5. Це ж тут мене муйй атец пасадив, (2)
Щоб мене Ванюшка любив. Гу!

Зап. 1986 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Ленінівка (Сахнівка) Менського р-ну Чернігівської обл. від Г. Радич, Є. Реус, та М. Царенко, 1914 р. н. Транскрипція Яценка Л. Ой ти, просо-волоото. С. 145-146.

495. Ой хвалилася (ОР-В4)

$\text{♩} = 100$ Помалу, журливо

1. Ой хва-ли-ла-ся бі-ла бе-ре-за, край до-ро-ги сто-я.

1. Ой хвалилася
Біла береза,
Край дороги стоя:	5. Ой хвалилася
Дівка Танечка,
На посаді сидя:
2. – На мені голля (2)
Тонке, високе.	6. – У мене коса (2)
Длинна до пояса.
3. На мені кора (2)
Білая да кора.	7. У мене личко (2)
Біле, рум'яне.
4. На мені листє (2)
Зелене, широке.	

Зап. 1986 р. Дубравін В. В. у с. Ловинь Ріпкинського р-ну Чернігівської обл. від Шрам М. І. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 106. № 324.

496. Ой хвалиласе (ОР-В4)

$\text{♩} = 96$ Неспішно

1. Ой хва - ли - ла - се б'є - ла бе - ре - за,
край до - ро - ги сто - я(чи). У - і!

1. Ой хвалиласе
Б'єла береза,
Край дароги стоячи. У-і!	5. Ой хвалиласе,
Малада Галечка,
На посаді седючи. У-і!
2. – На минє ка(о)ра,
А на минє кара
Білая да кореня. У-і!	6. – Шо в мене личко, (2)
Біле, рум'яне. У-і!
3. На минє галє, (2)
Тонке, високе. У-і!	7. Шо в менеславце, (2)
Вернеє, приятне. У-і!
4. На минє листє, (2)
Зелене, широке. У-і!	8. Шо в мене каса, (2)
Русая да поеса. У-і!

Зап. 08.05. 2017 р. Бот М., Фетисов І., Карпенко С. у с. Дніпровське Чернігівського р-ну Чернігівської обл. від Власенко Оксани Денисівни, 1936 р. н., Геращенко Галини Іванівни, 1936 р. н. та Новик Ніни Іванівни, 1951 р. н. Текст Фетисов І. Проект "Поліфонія". Транскрипція та ред. тексту Єфремової Л. О.

497. Не стій, вербо (ОР-В4-13)

Повільно

1. Не стій, ве - рбо, ро - зви - ва - йсе. Ра - но, ра - но, ой,
не стій, ве - рбо, ро - зви - ва - йсе, за-ра-не - нько. Гу!

1. Не стій, вербо,
Розвивайсе.
Рано, рано ой,
Не стій, вербо,
Розвивайсе,
Зараненько. Гу!*

2. Розвий собіє
Сіємсот квіток.

3. Всієм боярам
По квіточціє.

4. А Іванко
Квітки не має.

5. Нащо єму квіетка,
Як Галочка дієвка.

Зап. 1987 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Лугове Менського р-ну Чернігівської обл. від гурту жінок. Нотація Яценка Л. Ой ти, просо-волоото. С. 134.

498. Дивний вечір (ОР-В4-07)

Помірно

1. Ди - вний ве - чір, ді - вич - ве - чір, та ра - но - ра - но.
Ди - вний ве - чір, ді - вич - ве - чір, та ра - не - се - нько.

1. Дивний вечір,
Дівч-вечір,
Та рано-рано.
Дивний вечір,
Двич-вечір,
Та ранесенько.

2. Ми бачили
Ще дивніше,
Та рано-рано.
Ми бачили
Ще дивніше,
Та ранесенько.

3. Що після Різдва
Калина цвіла,
Та рано-рано.
А в Петрівку
Дунай замерз,
Та ранесенько.

4. Молоді бояри
Ополон рубали,
Та рано-рано.
Ополон рубали,
Коня напували,
Та ранесенько.

Зап. 1944 р. А. Шмиговський у Києві від Г. Лященко з с. Копачів на Київщині (с. Копачі Іванківського р-ну ліквідоване після Чорнобильської аварії). Весільні пісні. Т. 1. С. 256. № 298.

*Так само розспівують і далі. (Л. Є.)

499. Чи й у тебе, Олечка, й батька нема (ОР-В4)

Чи й у те - бе, О - лє - чка, й ба - тька не - ма - (га)?
 Чи й у те - бе, О - лє - чка, ма - те - рі не - ма - (га)? Чи й у те - бе се - стри - ці
 в чу - жой сто - ро - ніє, що ні - ко - му пла - ка - ти по то - біє? Гу!

Чи й у тебе, Олечка, й батька нема?
 Чи й у тебе, Олечка, матері нема?
 Чи й у тебе сестриці в чужой стороні,
 Що нікому плакати по тобі? Гу!

Зап. 1998 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Хибалівка Куликівського р-ну Чернігівської обл. від Н. Медвідь. Транскрипція Карпенко С. Ой ти, просо-волоото. С. 143.

500. Ой чи тобі ж, мая мати, жаль і не буде (ОР-В4)

Ой чи та - бі ж, ма - я ма - ти, жаль і не бу - де,
 шой у те - бе да О - лєч - кі вже ї не буд(е)?

Ой чи тобі ж, мая мати, жаль і не буде,
 Що й у тебе да Олечкі вже ї не буде?

Зап. 1 липня 2010 р. Єфремова Л. О. у с. Стольне Менського р-ну Чернігівської обл. від Ціпак М. А. Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 207. № 248.

501. Ой як тобі (ОР-В4-06)

Не поспішаючи
 1. – Ой як то - бі, мо - я ма - мко, не жаль бу - де. Гу - і!

1. – Ой як тобі,
Моя мамко,
Не жаль буде. Гу-і!	5. Будуть у них
У косоньках
2. А вже ж мене
Між дівками	6. Будуть ко мне,
Молоденькой,
Забегаті. Гу-і!
3. А як будуть
Да дівочки
Улицею йти. Гу-і!	7. Буде маті
Отвечаті:
– Нема в хаті. Гу-і!
4. Будуть у них
В ручечках	8. Десь побегла
На й улицу
Погуляті. Гу-і!

Зап. 1984 р. Дубравін В. В. у с. Глиненка Ріпкинського р-ну Чернігівської обл. від Манойленко Лідії Микитівни, 1921 р. н. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 157.

502. Ой як тобі (ОР-В4-06)

1. Ой як то - бі, да Га - ле - чка, не жаль бу - де, Ги!
шо дс - во - чки ву - ли - це - ю і - ти бу - дуть?

1. Ой як тобі,
Да Галечка,
Не жаль буде,
Що дівочки
Вулицею
Іти будуть? Ги!

3. Вийди, вийди,
Да Галечка,
На часочок
Да й проведи
Поміж нами
Голосочок. Ги!

2. Да в польнеє
Оконечко
Кликають будуть:
– Вийди, вийди,
Да Галечка,
На часочок. Ги!

4. – Да вже ж мені,
Да дівочки
Не виходить,
Поміж вами
Голосочок
Не проводить. Ги!

Зап. там само від Бачурної О. Ф. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 120.

503. Як оддаси (ОР-В4-06)

1. Як о - дда - си ме - не, ма - ти, ме - не од се - бе. Гу!

2. Ме - не од се - бе... Да не бу - дуть по - друже - чки хо - дить до те - бе.

1. Як оддаси
Мене, мати,
Мене од себе. Гу!

4. Пудбегати...
Да все мене
Молодую
Викликати. Гу!

2. Мене од себе...
Да не будуть
Подружечкі
Ходить до тебе. Гу!

5. Викликати...
Як ітимуть
Подружечкі
Й улочками. Гу!

3. Ходить до тебе...
Да не будуть
Под вконец
Пудбегати. Гу!

6. Й улочками...
Да нестимуть
Калиноньку
Пучечками. Гу!

7. Пучечками...
Проситимеш,
Моя мамо,
Вони не дадуть. Гу!

9. Жалю завдадуть...
Тоді тобі
Старесенькій
Жалько буде. Гу!

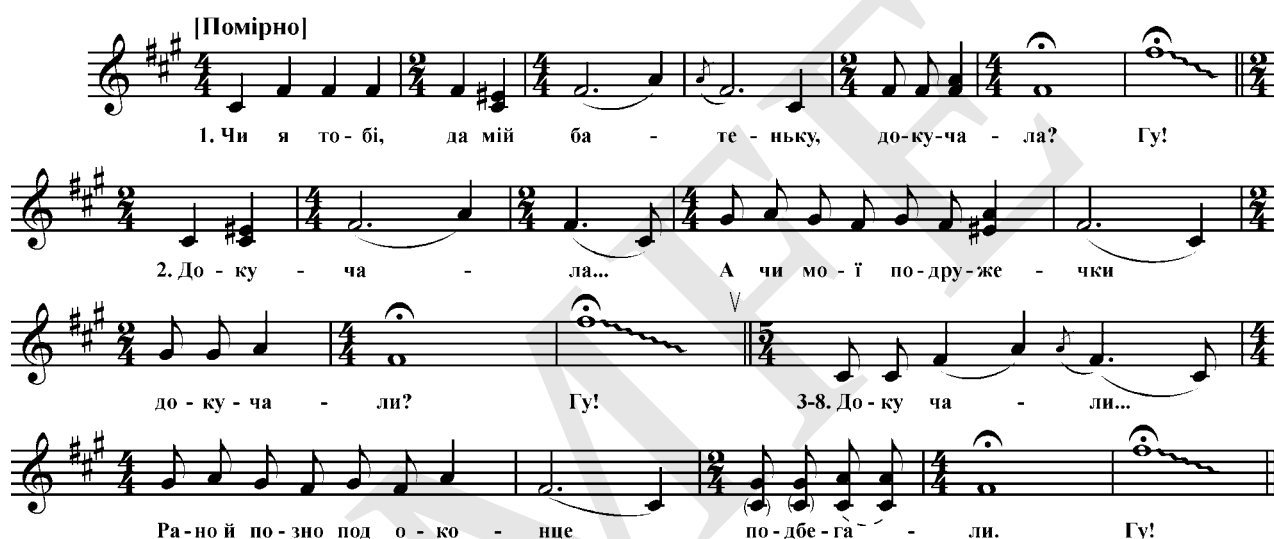
8. Вони не дадуть...
Тільки тобі
Старесенькій
Жалю завдадуть. Гу!

10. Жалько буде...
Шо твоєї
Да донечкі
Т(д)а не буде. Гу!

Зап. 30.10. 2016 р. Бот М., Фетисов І., Карпенко С. у с. Карильське Коропського р-ну Чернігівської обл. від Бугай Г. К., Бугай М. А., Какори О. М., Коток Г. Г., Нешти С. П., Прокопенко Л. І., Прокопенко С. П., Суббот Ю. О., Халецької Т. В., Чайки О. І., Чернети В. Ф. Текст Карпенко С. Проект "Поліфонія". Транскрипція та ред. тексту Єфремової Л. О.

504. Чи я тобі (ОР-В4-06)

[Помірно]

1. Чи я то-бі, да мій ба-те-ньку, до-ку-ча-ла? Гу!

2. До-ку-ча-ла... А чи мо-ї по-дру-же-чки до-ку-ча-ли? Гу!

3-8. До-ку-ча-ли... Ра-но й по-зно под о-ко-ни-це по-дбе-га-ли. Гу!

1. Чи я тобі,
Да мій батеньку,
Докучала? Гу!

5. Мене йу тебе...
Не заглянутї
Подружечки
У двір* до тебе. Гу!

2. Докучала...
А чи мої
Подружечки
Докучали? Гу!

6. У двір до тебе...
Як нестимуть
Смородину
З віточками. Гу!

3. Докучали...
Рано й позно
Под оконце
Подбегали. Гу!

7. З віточками...
Обіллешся,
Мой батеньку,
Слізеньками. Гу!

4. Подбегали...
Як не буде,
Мой батенько,
Мене йу тебе. Гу!

Зап. 1969 р. експ. ІМФЕ у с. Шабалинів Коропського р-ну Чернігівської обл. Транскрипція Гумеюка А. І. Весільні пісні. Т. 1. С. 545-546. № 808.

*Вар.: позно до тебе.

505. Продай, продай (OP-B4-10)

$\text{♩} = 84$ Вільно

1. – Про- дай, про - дай, та - ту - се - нько, цей сад - ві - но - град
 да справ ме - ні до шлю - бо - ві до - ро - гий на - рад.

2. на спо - дни - шю 6. пі - лом при - па - дуть

1. – Продай, продай,
Татусенько,
Цей сад-віноград
Да справ мені
До шлюбові
Дорогий нарад.	5. Як удастця
Твій міленькій
Ледащія,
То злежиться,
Дитя моє,
Одамія.
2. Чірвоную
Одаміцю*
На сподницю,
Шерлові**
Черевічки
На ножечкі.	6. То злежиться,
Дитя моє,
Одамія,
Позлочений
Поясочок
Поломіться.
3. Шерлові
Черевічки
На ножечкі,
Позлочений
Поясочок
На станочок.	7. Шерловіє
Черевічки
Пілом припадуть,
Літа твої
Молодіє
Так марно пройдуть.
4. – Нащо тобі,
Дитя моє,
Одамія,
Як удастця
Твій міленькій
Ледащія?	

Зап. 2012 р. Єфремова Л. О. у с. Чоповичі Малинського р-ну Житомирської обл. від Старченко Н. В. Молода сидела в другій хаті і дівчата співали в той час, як баби місили та ліпили коровай. Дівчата шили вельон, пришивали ленти. (Прим. вик.). Народні пісні Житомирщини. С. 243. № 248.

506. [Піди, та]течко (OP-B4-10)

$\text{♩} = 90$

1. [– Пі - ди, та] - те - чко, на - між лю - ди - е,

*Тканина на спідницю.

**З м'якої шкіри, мабуть, шагренева шкіра.

іс - прав ме - ні а - де - жи - [н]ку, та єк лю - ди - е.

<p>1. [- Піди, та]течко,
Паміж люде,
Ісправ мені
Адежин[к]у
Та єк люде.</p> <p>2. Зеленую
Да спадницю
Па земницю,
Черватнотний
Пасочієк
На станочієк.
Червоніє
Черевічкі
На ножочкі.</p> <p>3. – Нашо табє,
Дітя має,
Дарагій наряд?</p> | <p>Да єк буде
В тебе мілий
Да ревнівій,</p> <p>4. Зеленає
Да спадниця
Ізлєжиціє,
Черванотний
Пасочієк
Разсиплієциє,</p> <p>5. Червоніє
Черевічкі
Пілам припадуть,
Вани табіє,
Дітя має,
Жалю за[в]дадуть.</p> |
|--|---|

Зап. 30 червня 2010 р. Маховська С. Л. у с. Ведильці Чернігівського р-ну Чернігівської обл. від Музиченко А. Я. та ще двох жінок (одну звать Надя). Транскрипція Єфремової Л. О. Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 187. № 203.

507. Ой ходила (ОР-В4-10)

♩ = 116 Рухливо

1. Ой хо - ди - ла да Га - ло - чка по ко - мо - рі
та й ка - за - ла сво - йму та - тку у до - ко - рі.

<p>1. Ой ходила
Да Галочка
По коморі
Та й казала
Свойму татку
У докорі:</p> <p>2. – Продай, (2)
Да таточко,
Сей сад-виноград
Да справ мені,
Да таточко,
Дівочий наряд.</p> | <p>3. – Хіба тобі,
Дітя моє,
Я не набирив?
А я ж тобі,
Дітя моє,
Та волю давав,</p> <p>4. Щоб ти собі
Нарядочки
Та й набирала,
Щоб ти мені
Докорочки
Та й не казала.</p> |
|--|--|

5. Щоб ти мені
Докорочки
Та й не казала

Та щоб мою
Головочку
Не жалувала.

Зап. 1984 р. Дубравін В. В. у смт Ріпки Ріпкинського р-ну Чернігівської обл. від Ревенок М. І.
Народні пісні Чернігівщини, 2001.С. 109.

508. Ой ходила (ОР-В4-10)

1. Ой хо - ди - ла да Га - ле - чка ой да по са - ду. Гу!

2. Да по са - ду... Га - ва - ри - ла із ба - те - ньком пра да - са - ду. Гу!

1. Ой ходила
Да Галечка
Ой да по саду. Гу!

2. Да по саду...
Гаварила
Із батеньком
Пра дасаду. Гу!

3. Пра дасаду...
– Прадай, прадай,
Муой батенько,
Цей сад-виноград. Гу!

4. Цей сад-виноград...
Та справ мені,
Муой батенько,
Дарагий наряд. Гу!

5. Дарагий наряд...
Шовкового
Пуод ноженьку,
Щоб слід заметав. Гу!

6. Щоб слід заметав...
А мой злотий
Посочок
На станочок. Гу!

7. На станочок...
Сап'янові
Чабаточки
Ой да й на ножки. Гу!

Зап. 1987 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Лугове Менського р-ну Чернігівської обл. Транскрипція
Карапати О. Клен було, чим не дерево. С. 203-205.

509. А де твоя, Анєчко, китайка (ОР-В4)

$\text{♩} = 60$ Повільно, поступово прискорюючи

А де тво - я, А - не - чко, ки - та - йка, що ти прі - ве - зла од ба - тька?

Ра - зсти - лай є - ї по дво - ру, сла - дім пла - тя - чка на сла - ву. У!

А де твоя, Анєчко, китайка,
Що ти привезла од батька?

Разстилай єї по двору,
Сладім платячка на славу. У!

Зап. 1982 р. Дубравін В. В. та Дубравіна В. Г. у с. Імшана та х. (нині с. Ростов) Ямпільського р-ну
Сумської обл. від Крעותень Єфросинії Іванівни, 70 р. Транскрипція Єфремової Л. О.

510. Ой дай, мати, голку (ОР-В4-14)

$\text{♩} = 130$ **Енергійно**

Ой дай, ма - ти, го - лку... Ой дай, ма - ти, го - лку

ще й ни - то - чку шо - вку, - по - ши - є - мо до - чці шу - бу, по - ве - де - мо до шлю - бу.

Ой дай, мати, голку (2)
 Ще й ниточку шовку, -
 Пошиємо дочці шубу,
 Поведемо до шлюбу.

Зап. 2012 р. Єфремова Л. О. у с. Чоповичі Малинського р-ну Житомирської обл. від Старченко Н. В.
 Народні пісні Житомирщини. С. 253. № 266.

511. Благослові, Боже (ОР-В4)

$\text{♩} = 102$
Одна *Усі*

Бла - го - сло - ві, Бо - же... Бла - го - сло - ві, Бо - же,

ще й Пре - чи - ста, то - же цю кві - тку при - ши - ти, цей дом зве - се - ли(ти).

Благослові, Боже, (2)
 Ще й Пречиста, тоже
 Цю квітку пришити,
 Цей дом звеселити.

Зап. 1999 р. Васянович О. О. у с. Мелені Коростенського р-ну Житомирської обл. від Ходаківської
 М. А., Стретович Г. Д., Васянович О. Д. Транскрипція Єфремової Л. О. Народні пісні Житомирщини.
 С. 244. № 249.

512. Ой дай, матко, голку (ОР-В4-14)

$\text{♩} = 96$ **Жваво**

Ой дай, ма - тко, го - лку... Ой дай, ма - тко, го - лку ще й ни - та - чку шо - вку

при - ши - ті кве - та - чкі з зе - ле - на - га ба - рве - на - чку і ша - вко - ву ша - пку,

че - рва - ну кі - тай(ку). Ох ми кве - та - чкі при - ши - ва - лі,

за - ла - гу - ю го - ла - чку зла - ма - лі, шо - вка - ву ни - та - чку со - рва - лі.

Ой дай, матко, голку (2)
 Ше й нитачку шовку
 Пришиті квітачки
 З зеленага барвеначку
 І шавкову шапку,

Червану кітайку.
 Ох ми квітачки пришивалі,
 Залатую голачку зламалі,
 Шовкаву нитачку сорвалі.

Зап. у червні 2010 р. Ковтун К. І., Маховська С. Л. у с. Ведильці Чернігівського р-ну Чернігівської обл. Транскрипція Єфремової Л. О. Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 188. № 205.

513. А я зятю квітку пришила (ОР-В4)

$\text{♩} = 100$ Рухливо

А я зя - тю кві - тку при - ши - ла...

А я зя - тю кві - тку при - ши - ла, зо - ло - ту - ю го - лку зло - ми - ла,
 бі - лу пу - чку вко - ло - ла для зя - тя зу - ко(ла). Гу!

А я зятю квітку пришила, (2)
 Золотую голку зломала,
 Білу пучку вколола
 Для зятя з укола. Гу!

Зап. 1967 р. Дубравін В. у с. Слобода Буринського р-ну Сумської обл. від В'язовченко В. Р. та Лищенко Ф. О. Обрядові пісні Слобожанщини. С. 325.

514. Я дружка маленька (ОР-В4)

$\text{♩} = 130$ Енергійно

Я дру - жка ма - ле - нька... Я дру - жка ма - ле - нька,
 в ме - не го - ло - чка то - не - нька, я в не - ді - лю ши - ла, - гре - ха за - ро - би - л(а),
 квіт - кі прі - ши - ва - ла, - го - ло - чку зло - ма - л(а). Те - пер тре - ба за - ро - би - ти, - го - ло - чку ку - пі - т(и).

Я дружка маленька, (2)
 В мене голочка тоненька,
 Я в неділю шила, -
 Греха заробила,
 Квітки прішивала, -
 Голочку зломала.
 Тепер треба заробити, -
 Голочку купіти.

Зап. 2012 р. Єфремова Л. О. у с. Чоповичі Малинського р-ну Житомирської обл. від Старченко Н. В. Народні пісні Житомирщини. С. 245. № 252.

515. Скаче свістя, скаче (OP-B4)

$\text{♩} = 70$ Неспішно

Ска - че сві - стя, ска - че... Ска - че сві - стя, ска - че
та на ба - тько - вій ла - вці, та у зя - те - вій ша - пці,
в се - стри - но - му ві - но - чку, в ба - тько - вім дво - роч(ку). Гу!

Скаче свістя, скаче (2)
Та на батьковій лавці,
Та у зятевій шапці,
В сестриному віночку,
В батьковім дворочку. Гу!

Зап. 1967 р. Дубравін В. у с. Слобода Буринського р-ну Сумської обл. від В'язовченко В. Р. та Лищенко Ф. О. Обрядові пісні Слобожанщини. С. 328-329.

516. Я на зятя та не дивлюся (OP-B4)

$\text{♩} = 66$ Помірно

Я на зя - тя та не ди - влю - ся...
Я на зя-тя та не ди - влю - ся, я од зя-тя та й од - верну - ся до две - рей о - чи - ма, до зя - тя пле -
- чи - (ма), до две - рей о - чи - ма, до зя - тя пле - чи - (ма).

Я на зятя та не дивлюся, (2)
Я од зятя та й одвернуся,
До дверей очима,
До зятя плечима. | 2

Зап. 1980 р. Дубравін В. у с. Глазове Шосткинського р-ну Сумської обл. від Рогової Надії Іванівни, 1961 р. н. та Небелиці Валентини Карпівни, 1936 р. н. Обрядові пісні Слобожанщини. С. 331-332.

517. Маршалочку, гарний паниче (OP-B4)

$\text{♩} = 130$ Енергійно

Ма-рша-ло-чку, га - рний па-ни - че... Ма-рша-ло-чку, га - рний па-ни - че,

як ми те-бе гарне-нько кли-чем, та не зна-єм, як те - бе зва-ти, про-си-мо кві-тку при-йня - т(и).
Маршалочку, гарний паниче, (2) Та не знаєм, як тебе звати,
Як ми тебе гарненько кличем, Просимо квітку прийняти.

Зап. 2012 р. Єфремова Л. О. у с. Чоповичі Малинського р-ну Житомирської обл. від Старченко Н. В. Народні пісні Житомирщини. С. 246. № 253.

518. Що субитка (ОР-В4)

$\text{♩} = 66$ Говірко
 [Одна] $\overline{3}$

1. Що су - би-тка да не - ді - ль(і) - ка, як о - ди - (ги)н день.
 [Усі]

2-5. За - хво - ра - ла да до - не - чка на весь ти - ждень,
 на весь ти - ждень. Гу!

[Одна]

3. Йу - весь ти - ждень...

1. Що субитка
 Да неділька,
 Як один день.

2. Захворала
 Да донечка
 На весь тиждень. (2) Гу!

3. Йу весь тиждень...
 Питалася
 Йу матінки,
 Що робити. (2) Гу!

4. Що й робити...
 – Ой чи мені,
 Моя мати,
 Да й почати? (2) Гу!

5. Да й почати...
 Ой чи мені
 Русу косу
 Розчесати? (2) Гу!

Зап. 1969 р. експ. ІМФЕ у смт Понорниця Коропського р-ну Чернігівської обл. Транскрипція А. І. Іваницького. Весільні пісні. Т. 1. С. 312-313. № 391.

519. У лузі калинонька (ОР-В4-17)

$\text{♩} = 80$ Помірно

1. У лу-зі ка-ли-но - нька, у лу-зі ка-ли - но-нька, там хо-ди-ла ді - вчін(онька).
 1) 2)

2. ло - ма - ла 2. - ня - ла.

1. У лузі калинонька, (2)
Там ходила дівчинонька.	5. – Будеш, донечко, будеш, (2)
Пока у мене будеш.
2. Цвіт калини ломала, (2)
До личка прировняла.	6. Як пойдеш ти од мене, (2)
Спаде красонька з тебе.
3. До личка прировняла, (2)
Матусеньку пітала:	7. Обсядуть тебе дітки, (2)
Як калиноньку квітки.
4. – Чи буду я така, (2)
Як калинонька ця?	

Зап. 2012 р. Єфремова Л. О. у с. Чоповичі Малинського р-ну Житомирської обл. від Старченко Н. В. Народні пісні Житомирщини. С. 247. № 257.

520. Помий, мати, та голівоньку (ОР-В4-18)

♩ = 112 Пожвавлено

1. По - мий, ма - ти, та го - лі - во - ньку, по - мий, ма - ти,
та го - лі - во - ньку у по - слі - дню - ю су - бі - то(ньку).

1. Помий, мати, та голівоньку (2)
У посліднюю субітоньку.
2. У посліднюю субітоньку... (2)
Більш, мати, голови не мити,
3. Більш, мати, голови не мити, (2)
Вам, подружки, та вілець не вити.

Зап. 1981 р. Дубравін В. у с. Литвиновичі Кролевецького р-ну Сумської обл. від Ющенко Г. І. Пісні Сумщини. С. 206.

521. Послідній день у суботоньку (ОР-В4-18)

Не поспішаючи
Одна

1. По - слі - дній день у су - бо - то - ньку,
Усі
по - слі - дній день у су - бо - то - ньку і - змий, ма - ти, та го - ло - во - ньку. Гу!

1. Послідній день у суботоньку (2)
Ізмий, мати, та головоньку. Гу!	3. Більш ти її не змиватимеш, (2)
Білі ручки не ломатимеш. Гу!
2. Більш ти її да й не митимеш, (2)
Білі ручки не ломитимеш. Гу!	4. Клен було чом не дерево, (2)
Смородина чом не ягода? Гу!

5. Калинова чом не віточка, (2)
Ганночка чом не дівочка? Гу!	10. Золото обібрали, (2)
На вілечко да й позакидали. Гу!
6. Ганночка чом не дівочка, (2)
Була в неї руса коса. Гу!	11. Красуйтеся, мої вілечка, (2)
Як я в батька красувалася. Гу!
7. Була в неї руса косонька, (2)
Золотом да й обведена. Гу!	12. Як я в батька красувалася, (2)
Щосуботи ізмивалася. Гу!
8. Золотом да й обведена, (2)
Всемеро да й заплетена. Гу!	13. Щосуботи ізмивалася, (2)
Щонеділі прибиралася. Гу!
9. Де взялися пишні бояри, (2)
Золото обібрали. Гу!	

Зап. 10 березня 1983 р. Бойко В. Г. від Катерини Андріївни Гужви (дівоче Потійко), 27 р. Перейняла пісню від бабусі у Коропському р-ні, с. Шабалинів Потійко Явдохи Леонтіївни, 70 р. Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 188-189. № 206.

522. В пасліднюю да суботоньку (OP-B4-18+V7-04)

Одна

1. В па - слі - дню - ю да су - бо - то - ньку,

Усі

в па - слі - дню - ю да су - бо - то - ньку змий, ма - ти, да го - ло - во - (ньку.) Гу!

1. В пасліднюю да суботоньку (2)
Змий, мати, да головоньку. Гу!	6. – Кудя, доню, наряжаєся, (2)
Що так біло умиваєся? Гу!
2. Змий мені да білесенько, (2)
Заплети мене дрібнесенько. Гу!	7. В далекую да дорожечку, (2)
У чужую да й семеєчку. Гу!
3. Заплетала рудна дядина, (2)
Вона плела да й не плакала. Гу!	8. У чужую да й семеєчку, (2)
Де земелька каменистая. Гу!
4. Вона плела да й не плакала, (2)
Вийшла мати, подивилася. Гу!	9. Де земелька каменистая, (2)
Де семейка норовистая. Гу!
5. Вийшла мати, подивилася, (2)
Сльозками да й умилася. Гу!	10. – По земельці я ходить буду, (2)
А семейці я годить буду. Гу!

Зап. 1987 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Лугове Менського р-ну Чернігівської обл. Транскрипція Карапати О. Клен було, чим не дерево. С. 182-183.

523. Не дуй, вітре, в лузі (OP-B4)

Швиденько

Не дуй, ві - тре, в лу - зі...

по - дуй по до - ро - зі, ро - здуй мо - ю ко - су по 'дно - му во - ло - су,

по 'днум во - ло - со - чку, жи - то в ко - ло - со(чку). У!

Не дуй, вітре, в лузі, (2)
Подуй по дорозі,
Роздуй мою косу

По 'дному волосу,
По 'днум волосочку,
Жито в колосочку. У!

Зап. 10 листопада 2004 р. у с. Некрасове Глухівського р-ну Сумської обл. від Іванової Віри Якимівни, 1956 р. н., Жовтоножка Валентини Степанівни, 1940 р. н., Ільченко Наталії Юхимівни, 1952 р. н., Белави Наталії Іванівни, 1948 р. н., Єсауленко Анни Захарівни, 1931 р. н., Заруби Олександрі Григорівни, 1942 р. н., Смолі Ольги Яківни, 1948 р. н. Транскрипція Єфремової Л. О.

524. Повій, вітре, в розі (ОР-В4)

$\text{♩} = 130$ Енергійно

По - вій, ві - тре, в ро - зі... По - вій, ві - тре, в ро - зі,
да по-вій по до - ро - зі, ро - змай ру - су ко - су, як ра - нню - ю ро - с(у).

Повій, вітре, в розі, (2)
Да повій по дорозі,
Розмай русу косу,
Як ранню росу.

Зап. 2012 р. Єфремова Л. О. у с. Чоповичі Малинського р-ну Житомирської обл. від Старченко Н. В. Народні пісні Житомирщини. С. 254. № 268.

525. Горіла сосна, палала (ОР-В7-09)

$\text{♩} = 150$ Досить рухливо

1) Го - рі - ла со - сна, па - ла - ла, го - рі - ла со - сна,
па - ла - ла, під ней ді - вчи - на сто - я - ла, під ней ді - вчи - на сто - я - ла.

1)

1. Горіла сосна, палала,
Горіла сосна, палала,
Під ней дівчина стояла,
Під ней дівчина стояла*.

2. Під ней дівчина стояла,
Русую косу чесала.
3. Ой коси, коси ви мої,
Довго служили ви мені.

* Так розспівують кожену строфу. (Л. Є.)

4. Більше служить не будете,
Під білий велін підете.
5. Під білий велін, під фату,
Більше я дівкой не буду.
6. Під білий велін, під вінець,
Більш не піду я у танець.
7. Горіла сосна, палала,
Під неї дівчина стояла.
8. Горіла сосна ще й той пень,
Будем гулять ми цілий день.
9. Горіла сосна, як та піч,
Гулять ми будем цілу ніч.
10. Горіла сосна ще й кора,
Гулять ми будем до утра.
11. Горіла сосна ще й трава,
Болить з похмілля голова.
12. Горіла сосна, сивий дим,
Дівчина в парі з молодим.
13. Дівчина стала під вінець,
Благословив святой отець:
14. – Живи щасливо, гарна будь
Та батька з ненькой не забудь.

Зап. 1987 р. Дубравіни В. В. та В. Г. у с. Васьковичі Коростенського р-ну Житомирської обл. від Макаревич Н. П., Васьківських Н. Ф., Н. Й., К. П., О. М., Ущапівської О. В. та Баранівської О. О. Хрестоматія. Ч. II. С. 24-25 (текст), с. 66 (мел.). № 55.

526. Ой дай, мати, масла (ОР-В4-19)

$\text{♩} = 110$
Одна Усі

Ой дай, ма - ти, ма - сла... Ой дай, ма - ти, ма - сла,
я ж твої ко-ро-ви па - сла од ро - си до ро - си, дай ма - сла на ко(си).

Ой дай, мати, масла...
Я ж твої корови пасла
Од роси до роси,
Дай масла на коси.

Зап. 1999 р. Васянович О. О. у с. Мелені Коростенського р-ну Житомирської обл. від Ходаківської М. А., Стретович Г. Д., Васянович О. Д. Транскрипція Єфремової Л. О.

527. А в неділю да ранесенько (ОР-В4)

$\text{♩} = 90$ Помірно
1) Одна Дві Усі

1. А в ни - де - лю да ра - не - се - нько, а в ни - де - лю
да ра - не - се - нько си - не мо - ре ра - зи - гра - (га)-лось.
2-3. Си - не мо - ре ра - зи - гра - ло - ся, си - не мо - ре

4-5. Там ба - я - ри ста - (га) - я - ли 6-7. Сто - йте, бра - тци, не стре - (ге) - ля - йте, не стре -

1. А в ниделю да ранесенько (2)
Синє море разигралось.	5. Да й на море стре(ге)ляли... (2)
– Стойте, братци, не стреляйте.
2. Синє море разигралось (2)
Йа к бережку да валною.	6. Стойте, братци, не стреляйте (2)
Да й заряду не теряйте.
3. А к бережку да валною, (2)
Там баяри [все] стояли.	7. Да й заряду не теряйте, (2)
То й не у... да й не утьонка.
4. Там баяри ста(га)яли,
Там баяри все стаяли
Да й на море все стреляли.	8. То не голуб да й не утьонка, (2)
То й Надічка да й воду брала.

Зап. 29 серпня 2019 р. Єфремова Л. О., Гавриленко В. В., Кобзиста О. В. у с. Студенок Глухівського р-ну Сумської обл. від Данильченко Л. П., Ливади М. В. та Воловик Н. І. (заспівує). Транскрипція Єфремової Л. О.

528. Що в недіелечку рана (OP-B4)

1. Що в не - діе - ле - ч(и) - ку ра - на, що в не - діе - ле - чку ра - на

си - не мо - ре - чка й гра(ло). Гу!

1. Що в недіелечку рана (2)
Синє моречка й грало. Гу!	4. Да то не утачка сірая, (2)
Що на моріє купаласе. Гу!
2. Там баяре стаяли (2)
Да на море стріляли. Гу!	5. То малада дієвачка (2)
Там одна умиваласе. Гу!
3. – Да ви, братціє, не стріляйте, (2)
Пороху да не теряйте. Гу!	

Зап. 1987 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Ленінівка (Сахнівка) Менського р-ну Чернігівської обл. від Аксині Бугай, 1929 р. н. та Марфи Титенок, 1914 р. н. Транскрипція Яценка Л. Ой ти, просолото. С. 143-144.

529. У неділеньку рано (OP-B4)

1. У не - ді - ле - ньку ра - но, у не - ді - ле - ньку

ра - но си - не мо - ре гра(ло).

1. У неділеньку рано (2)
Синє море грало.
2. Синє море грає, (2)
Маруся потопає.
3. Маруся потопає, (2)
До братіка гукає:
4. – Братіку, голубчику, (2)
Вирятуй мене з моря.
5. – Не можу, сестриця,
Не можу, рідненька,
Вирятувати з моря.
6. У неділеньку рано (2)
Синє море грало.
7. Синє море грає, (2)
Маруся потопає.
8. Маруся потопає, (2)
До батенька гукає:
9. – Батеньку, голубчику, (2)
Вирятуй мене з моря.
10. – Не можу, доне рідна, (2)
Вирятувати з моря.
11. У неділеньку рано (2)
Синє море грало.
12. Синє море грає, (2)
Маруся потопає.
13. Маруся потопає, (2)
До Іванка гукає:
14. – Ой Іванко миленький, (2)
Вирятуй мене з моря.
15. Ой Іванко те чує, (2)
Марусину рятує.

Зап. 1989 р. Дубравін В. В., Дубравіна В. Г. у м. Коростень Коростенського р-ну Житомирської обл. від Ткаченко Г. П. та Петрюк О. І. Хрестоматія. Ч. II. С. 26-27 (текст), с. 67-68 (мел.). № 58.

530. Ой на горі (OP-B4)

$\text{♩} = 82$ Наспівно

1. Ой на го - рі по - лу - цві - тки за - цві - та - ли, у!

2. да на ту го - ру. 5. єк ро - зо - вий цвіт. Гу!

1. Ой на горі
Полуцвітки
Зацвітали, у!
2. Ой просилась
Да Нюрочка
Да на ту гору:
3. – От я собі
З полуцвітку
Винок ісов'ю.
4. – Нашо тобі
З полуцвітко
Винок собі віть,
5. Єк у тебе
Колечка
Єк розовий цвіт. Гу!

Зап. 1982 р. Дубравін В. В. та Дубравіна В. Г. у с. Імшана та х. (нині с. Ростов) Ямпільського р-ну Сумської обл. від Кречотень Є. І. Транскрипція Єфремової Л. О. Як прийшли від шлюбу.

531. Ой ходила (ОР-В4)

1. Ой хо - ди - ла да Га - ле - чка ой дай по по - лю. Гу!

2. Дай по по - лю... Зви - ла со - біє два ве - но - чки із ку - ко - лю. Гу!

1. Ой ходила
Да Галечка
Ой дай по полю. Гу!	4. Чи носити...
– Носи, носи,
Моя доню,
Сей день поноси. Гу!
2. Дай по полю...
Звила собіє
Два веночки
Із куколю. Гу!	5. Сей день поноси...
А ввечері,
Дитя моє,
Дружкам оддаси. Гу!
3. Із куколю...
Дай питала
У матюнки:
– Чи носити? Гу!	

Зап. 1987 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Лугове Менського р-ну Чернігівської обл. Транскрипція Карапати О. Клен було, чим не дерево. С. 184-185.

532. Ішли дружечки рядочком (ОР-В4)

♩ = 70 Повільно

І - шли дру - же - чки ря - до - чком по - під зе - ле - ним, у,
са - до - чком, зви - ла кві - то - чку, у, зе - ле - не - ньку,
вбра - ли Га - ле - чку мо - ло - де - ньку, у!

Ішли дружечки(і) рядочком
Попід зеленим, у, садочком,
Звіла квіточку, у, зелененьку,
Вбрали Гале(о)чку молоденьку, у!

Зап. 29 серпня 2019 р. Єфремова Л. О., Гавриленко В. В., Кобзиста О. В. у с. Некрасове Глухівського р-ну Сумської обл. від Рахно В. П., Олійник С. М., Сенченко В. П., Смолі О. Я. (заспівує), Третяк О. В. та Сергієнко Ю. В. Транскрипція Єфремової Л. О.

533. Ой ходила Галочка по межи (ОР-В4)

$\text{♩} = 70$ Урочисто

Ой хо - ди - ла Га - ло - чка по ме - жи, на ній чо - бо - ти, при - ве - зли,
у!
не ба - тько ку - пив, не ма - ти, по - да - рив Пе - ті - чка мо - ло - дий,

Ой ходила Галочка по межи,
На ній (єй) чоботи, у, при нозі,
Не батько купив, у, не мати,
Подарив Петічка молодий, у!

Зап. там само. Транскрипція Єфремова Л. О.

534. Мати Олечку родила (ОР-В4-30)

$\text{♩} = 130$ Енергійно

Ма - ти О - ле - чку ро - ди - ла... Ма - ти О - ле - чку ро - ди - ла,
мі - ся - цям о - бго - ро - ди - ла, а зо - ро - ю по - дпе - ре - за - ла та й до шлю - бу про - во - жа - л(а).

Мати Олечку родила, (2)
Місяцям обгородила,
А зорою подперезала
Та й до шлюбу провозжала.

Зап. 2012 р. Єфремова Л. О. у с. Чоповичі Малинського р-ну Житомирської обл. від Старченко Н. В.
Народні пісні Житомирщини. С. 254. № 267.

535. Яка сосна (ОР-В4-38)

$\text{♩} = 124$ Повільно

1. Я - ка со - сна, лі - том і зи - му зе - ле - на,
ой со - се - нка лі - том і зи - му зе - ле - на.

1. Яка сосна
Літом і зиму
Зелена,
Ой сосенка
Літом і зиму
Зелена.	2. Що в п'ятницю
Була дівчина
Весела*.
	3. А в суботу
Русую косу
Чесала.

*Кожну строфу (ці строфи) співають двічі. (Л. Є.)

4. А в неділю
Ішла до шлюбу,
Плакала:

6. Останеться
Рутая м'ята
Вся в тебе.

5. – Ой жаль, (2)
Мені, матінко,
На тебе.

Зап. 30 вересня 2019 р. Єфремова Л. О., Гавриленко В. В., Кобзиста О. В. у с. Уздиця Глухівського р-ну Сумської обл. від Тищенко П. П. (заспіває), Лисенко Н. І., Лисенко В. Ф., Назаренко О. С., Суставенко Г. І. та Шкарун А. Г. Транскрипція Єфремової Л. О.

536. Ой да ішла Олечка до венця (ОР-В4)

1. Ой да і - шла О - ле - чка до ве - нця
да й пра - си - ла в ма - тю - нки гре - бе - нця. Гу!

1. Ой да ішла Олечка до венця
Да й прасила в матюнки гребенця. Гу!

2. – Нащо тобі, Олечка, гребенець,
Як у тебе Вітечка молодець. Гу!

Зап. 1985 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Сахнівка Менського р-ну Чернігівської обл. від Г. Радич, Є. Реус та М. Царенко. Транскрипція Ященка Л. Ой ти, просо-волото. С. 135.

537. Їхала Галечка под венец (ОР-В4)

$\text{♩} = 64$ Помірно

1. Ї - ха - ла Га - ле - чка под ве - нец
та й за - бу - ла взять гре - бі - нець. Гу!

1. Їхала Галечка под венец
Та й забула взять гребінець. Гу!

2. – Возьми, Галечка, гребінець,
Розчеси косу по венец. Гу!

Зап. 1984 р. Дубравін В. В. у с. Глинка Ріпкинського р-ну Чернігівської обл. від Купрієнко В. М. і Кониш Я. М. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 123.

538. Єхала Ниночка до венця (ОР-В4)

$\text{♩} = 70$ Повільно

Є - ха - ла Ни - но - чка до ве - нця: – Дай для мо - ло - дця гре - бі - нця,

по-дай, ма-мо-чко, гре-бе-нець, хо-че Са-ше-чка под ве-нець. И!

Єхала Ниночка до венця:
 – Дай для молодця гребенця,
 Подай, мамочко, гребенець,
 Хоче Сашечка под венець. И!

Зап. Дубравіни В. В. та В. Г. у с. Воздвиженське Ямпільського р-ну Сумської обл. Транскрипція Єфремової Л. О.

539. Ой стояла Галечка под венцем (ОР-В4)

$\text{♩} = 72$ [Одна] [Усі]

1. Ой сто-я-ла Га-ле-чка под ве-нцем

та че-са-ла ру-су ко-су гре-бе-нцем.
 Та у-пав гре-бе-нець под ве-нець.
 – Та по-дай, І-ва-нку, гре-бе-нець.
 – Я ж то-бі, Га-ле-чко, не вдо-вечь,

щоб я то-бі по-да-вав гре-бе-нець.

1. Ой стояла Галечка под венцем
 Та чесала русу косу гребенцем.
 Та упав гребенець под венець.
 – Та подай, Іванку, гребенець.
 – Я ж тобі, Галечко, не вдовець,
 Щоб я тобі подавав гребенець.

2. Є у тебе старшая дружечка,
 Вона тобі вірная служечка.
 Вона тебе под венець подвела,
 Вона тобі гребенець подала.

Зап. 1973 р. Пазяк М. М. (текст), Іваницький А. І. (мел.) у с. Білики Козелецького р-ну Чернігівської обл. від гурту жінок. Весільні пісні. Т. 1. С. 352-353. № 449.

540. Надякуймо да поповичу (ОР-В4-41)

$\text{♩} = 96$ Одна Усі

На-дя-ку-ймо да по-по-ви-чу... На-дя-ку-ймо да по-по-ви-чу

ше й на-шо-му да дя-ко-ви-чу, шо на-ши-є ді-тки зве-нчав дай не-до-ро-гой у-зв'яв:
 по-вто-ра зо-ло-то-го зна-шо-го мо-ло-до(го).

Надякуймо да поповичу (2)
 Ше й нашому да дяковичу,
 Шо наше дітки звенчав

Да й недорого й узяв:
 Повтора золотого
 З нашого молодого.

Зап. 1999 р. Васянович О. О. у с. Мелені Коростенського р-ну Житомирської обл. від Ходаківської М. А., Стретович Г. Д., Васянович О. Д. Транскрипція Єфремової Л. О. Народні пісні Житомирщини. С. 257. № 273.

541. Йа мі в церкві бували (ОР-В4)

$\text{♩} = 96$
 Одна Усі

Йа мі в це - ркві бу - ва - ли... Йа мі в це - ркві бу - ва - ли,
 трох - зе - лле де - ожа - ли: йа - дне зе - лле ру - та, дру - ге зе - лле мя - та,
 тре - те зе - лле кве - ткі, щоб лю - би - ли - ся діт(кі).

Йа мі в церкві бували, (2) Друге зелле мята,
 Трохзелле держали: Трете зелле кветкі,
 Йадне зелле рута, Щоб любилися діткі.

Зап. 1999 р. Васянович О. О. у с. Мелені Коростенського р-ну Житомирської обл. від Ходаківської М. А., Стретович Г. Д., Васянович О. Д. Нотація Єфремової Л. О. Народні пісні Житомирщини. С. 258-259. № 275.

542. Да ламайте калину (ОР-В4-35)

$\text{♩} = 130$ Енергійно

Да ла - ма - йте ка - ли - ну... Да ла - ма - йте ка - ли - ну,
 ві - сте - ля - йте до - ли - ну мо - ло - дой, мо - ло - до - му з ві - нча - ння до - до - м(у).

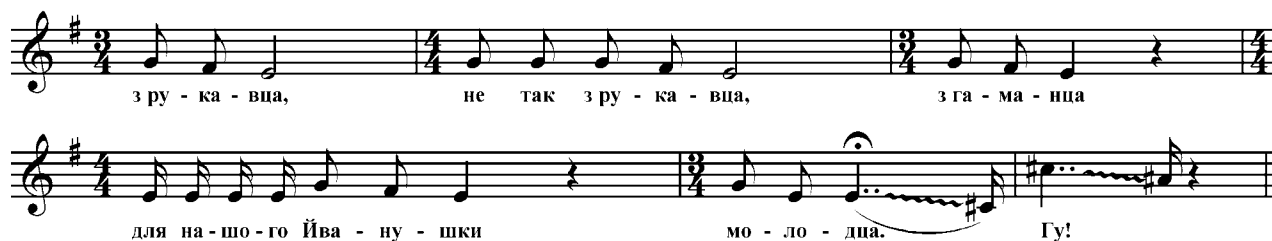
Да ламайте калину, (2)
 Вістеляйте долину
 Молодой, молодому
 З вінчання додому.

Зап. 2012 р. Єфремова Л. О. у с. Чоповичі Малинського р-ну Житомирської обл. від Старченко Н. В. Народні пісні Житомирщини. С. 260. № 277.

543. Ішла Леночка од венца (ОР-В4)

$\text{♩} = 80$ Говіркою

І - шла Ле - но - чка од ве - нца, си - па - ла зо - ло - том

з ру - ка - вца, не так з ру - ка - вца, з га - ма - нца
для на - шо - го йва - ну - шки мо - ло - дца. Гу!

Ішла Леночка од венца,
Сипала золотом з рукавца,
Не так з рукавца, з гаманца
Для нашого Йванушки молодца. Гу!

Зап. 1968 р. Дубравін В. В., Дубравіна В. Г. у м. Дружба Ямпільського р-ну Сумської обл. від Ворошило Г. Т. Хрестоматія. Ч. II. С. 22 (текст), с. 62-63 (мел.). № 48.

544. Лети, лети, соколонько, попереду нас (ОР-В4)

♩ = 96
Одна *Усі*
1. Ле - ти, ле - ти, со - ко - ло - нько, по - пе - ре - ду нас
да за - не - си в'є - сто - ньку та - ту - ні йод нас,
не - хай ви - йде та - ту - се - нько з ко - мо - ри,
бо вже ї - де до - не - чка з до - ро - ги. З па - ни - чем, не з па - ни - чем,
з му - жи - ком, зв'я - зав поп ру - чкі ру - шни - ком.

1. Лети, лети, соколонько, попереду нас

Да занеси в'єстоньку татуні йод нас,
Нехай вийде татусенько з комори,
Бо вже їде донечка з дороги.

2. Лети, лети, соколонько, попереду нас

Да занеси в'єстоньку матусі йод нас,
Нехай вийде матусенька з боханцем,
Бо вже їде донечка з паничем.
З паничем, не з паничем, з мужиком,
Зв'язав поп ручкі рушником.

Зап. 1999 р. Васянович О. О. у с. Мелені Коростенського р-ну Житомирської обл. від Ходаківської М. А., Стретович Г. Д., Васянович О. Д. Нотація Єфремової Л. О. Народні пісні Житомирщини. С. 259. № 276.

545. Меленовська шарлота (OP-B4)

$\text{♩} = 96$
Одна *Усі*

Ме-ле-но-вська ша-рло-та... Ме-ле-но-вська ша-рло-та
 пе-ре-п'я-ла во-ро-та мо-ло-дой, мо-ло-до-му
 з вс-нча-ння до-дом(у).

Меленовська шарлота (2)
 Переп'яла ворота
 Молодой, молодому
 З венчання додому.

Зап. там само. Народні пісні Житомирщини. С. 261. № 280.

546. Шо то, шо то за стороженька (OP-B4)

$\text{♩} = 110$ Енергійно

1. Шо то, шо то за сто-ро-же-нька, шо то, шо то за сто-ро-же-нька, -
 пе-ре-п'я-та нам до-ро-женьк(а).

1. Шо то, шо то за стороженька, (2)
 Переп'ята нам дороженька.

2. Шо не пройти, не проїхати, (2)
 Не соколом перелетати.

Зап. 2012 р. Єфремова Л. О. у с. Чоповичі Малинського р-ну Житомирської обл. від Старченко Н. В.
 Народні пісні Житомирщини. С. 260. № 278.

547. Вороги (OP-B4-36)

$\text{♩} = 80$

1. Во-ро-ги, не пе-ре-холь-те до-ро-ги. Гу!
 2. До-ро-га ши-ро-ка, на-ша Га-ліч-ка да-ле-ка.

1. Вороги,
 Не переходьте дороги. Гу!

2. Дорога широка,
 Наша Галічка далека.

Зап. 30 червня 2010 р. Єфремова Л. О. у с. Мньов Чернігівського р-ну Чернігівської обл. від Пашенко Катерини Кирилівни, 1950 р. н. Як уже едуть. (Прим. вик.) Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 180. № 209.

548. Розступіться, вороги (ОР-В4-36)

$\text{♩} = 90$ Помірно, з рухом

Ро-зсту - пі - те - ся, гу! во - ро - ги, не пе - ре - хо - дьте до - ро - ги.
Як пе - ре - йде - те до - ро - гу, то не до - йде - те до - до(му). Гу!

Розступіться, гу! – вороги
Не переходьте дороги.
Як перейдете дорогу,
То не дійдете додому. Гу!

Зап. 1967 р. Дубравін В. у с. Чумаків Хутір (нині с. Чумакове) Буринського р-ну Сумської обл. від Сахненко Марії Павлівни, 1892 р. н. Обрядові пісні Слобожанщини. С. 349.

549. Одступіться, вороги (ОР-В4-36)

$\text{♩} = 90$ Скандуючи

О - дсту - пі - те - ся, во - ро - ги, од ши - ро - ко - ї до - ро - ги,
о - дсту - пі - те - ся од сто - впця, йде на - ша Га - ло - чка од ві - нця.

Одступіться, вороги,
Од широкої дороги,
Одступіться од стовпця,
Йде наша Галочка од вінця.

Зап. 1968 р. Дубравін В. В., Дубравіна В. Г. на х. Грем'ячка (нині с. Грем'ячка) Ямпільського р-ну Сумської обл. від Шпанівської Антоніни Андріївни, 1892 р. н. Хрестоматія. Ч. II. С. 22 (текст), с. 62-63 (мел.), № 47.

550. Разступіться, ворогі (ОР-В4-36)

$\text{♩} = 120$ Енергійно

Одна *Усі* *У!*

Ра - зсту - пі - те - ся, во - ро - ги, не пе - ре - хо - дьте,
до - ро - ги, не - хай пе - ре - йде, ро - ди - на,
шоб до - ро - же - нька ша - сли - ва.

Разступі(ай)тє(є)ся, ворогі,
Не переходьте, у, дорогі,
Нехай перейде, у, родина,
Щоб дороженька щаслива. У!

Зап. 29.08 2019 р. Єфремова Л. О., Гавриленко В. В., Кобзиста О. В. у с. Некрасове Глухівського р-ну Сумської обл. від Рахно В. П., Олійник С. М., Сенченко В. П. (заспіває), Смолі О. Я., Третяк О. В. та Сергієнко Ю. В. Транскрипція Єфремової Л. О.

551. Пакативсе кричталь (ОР-В4)

1-2. Па-ка-ти-все кри-чталь пуйд ва-ра-та, а-дчи-няй, ма-тю-нка,
ва-ра-та. 3. Віє-нчав пуйп, не ба-га-тка взяв:
з кня-зя ма-ла-до-го па-вта-ра за-ла-то(го).
1)
2.

1. Пакативсе кричталь пуйд варата,
Адчиняй, матюнка, варата.
2. Ой адчиняй, матюнка, варата,
Йїеде твая донечка ад венца.
3. Вієнчав пуйп, не багатка взяв:
З князя маладого павтара залатого. Гу!

Зап. 1985 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Сахнівка Менського р-ну Чернігівської обл. від Г. Радич, Є. Реус, та М. Царенко. Нотація Карпенко С. Ой ти, просо-волото. С. 138-139.

552. Вийди, мамочко, з свічками (ОР-В4)

♩ = 120 Жваво
1. Ви-йди, ма-мо-чко, з сві-чка-ми, ми ж тво-є ді-тя-тко зві-нча-ли. Гу!
1)
2. Ми ж тво-є ді-тя-тко

1. Вийди, мамочко, з свічками,
Ми ж твоє дітятко звінчали. Гу!
2. Ми ж твоє дітятко звінчали,
Шовком же рученьки зв'язали. Гу!

Зап. 1984 р. Дубравін В. В. у с. Глиненка Ріпкинського р-ну Чернігівської обл. від Купрієнко Варвари Митрофанівни, 1929 р. н. і Кониш Ярини Михайлівни, 1940 р. н. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 125.

553. Виходь, матюнка, з калачем (ОР-В4)

$\text{♩} = 78$ Говіркою

Виходь, ма-тю-нка, з ка-ла-чем, стрі-чай до-не-чку з па-ни-чем,
не так з па-ни-чем, з ко-за-ком, за-в'я-за-ні ру-че-ньки ру-шни-ком. Гу!

**Виходь, матюнка, з калачем,
Стрічай донечку з паничем,
Не так з паничем, з козаком,
Зав'язані рученьки рушником. Гу!**

Зап. 1968 р. Дубравін В. В., Дубравіна В. Г. у м. Дружба Ямпільського р-ну Сумської обл. від Ворошило Г. Т. Хрестоматія. Ч. II. С. 22 (текст), с. 62-63 (мел.). № 49.

554. Війди, мати, з хати (ОР-В4)

$\text{♩} = 110$
Одна *Усі*

Ві-йди, ма-ти, з ха-ти... Ві-йди, ма-ти, з ха-ти
да й до сво-го ди-тя-ти: да й од-но-го ро-жде-но-го, да дру-го-го су-жде-но(го).

**Війди, мати, з хати (2)
Да й до свого дитяти:
Да й одного рожденного,
Да другого сужденого.**

Зап. 1999 р. Васянович О. О. у с. Мелені Коростенського р-ну Житомирської обл. від Ходаківської М. А., Стретович Г. Д., Васянович О. Д. Транскрипція Єфремової Л. О. Народні пісні Житомирщини. С. 261. № 281.

555. Да виходь, мати, з вієком (ОР-В4)

Да ви-ходь, ма-ти, з віє-ком... Гу!
Да ви-ходь, ма-ти, з віє-ком Що пе-рве-є на-ро-жде-не, а дру-ге-є да су-жде(не).
да стре-кать свай-ісх діе-ток.

Що Га - ло - чка на - ро - ди - ла - ся, а Ва - не - чку да су - ди - ла(ся). Гу!

Да виходь, мати, з віком
Да стрекать свайіх діток.
Що первеє народжене,

А другеє да суждене. Гу!
Що Галочка народилася,
А Ванечку да судилася. Гу!

Зап. 1986 р. Данилевська Н., Ткач М. у Сахнівка Менського р-ну Чернігівської обл. від Н. Магули, Г. Радич, Є. Реус та М. Царенко. Транскрипція Карпенко С. Ой ти, просо-волото. С. 127.

556. Виходи, мати, з веком (ОР-В4)

Ві - хо - ди, ма - ти, з ве - ком... Ві - холь, ма - ти, з ве - ком встре - чать сво - їх ді - ток:
Прискорюючи
о - дне на - ро - джо - не, дру - ге при - су - джо - не. Гу!

Виходи, мати, з веком,
Виходь, мати, з веком
Встречать своїх діток:
Одне народжене,
Друге присуджене. Гу!

Зап. Дубравіни В. В. та В. Г. у с. Імшана та х. (нині с. Ростов) Ямпільського р-ну Сумської обл. від Кречотень Є. І. Транскрипція Єфремової Л. О.

557. Виходь, мати, з віком (ОР-В4)

Ви - холь, ма - ти, з ві - ком... Ви - холь, ма - ти, з ві - ком встрі - чать сво - їх ді - ток:
о - дне на - ро - дже - не, дру - ге при - ве - зен(е).

Виходь, мати, з віком (2)
Встрічать своїх діток:
Одне народжене,
Друге привезене.

Зап. 30 вересня 2019 р. Єфремова Л. О., Гавриленко В. В., Кобзиста О. В. у с. Уздиця Глухівського р-ну Сумської обл. від Тищенко П. П., Лисенко Н. І., Лисенко В. Ф. (заспівує), Назаренко О. С., Суставенко Г. І. та Шкарун А. Г. Транскрипція Єфремової Л. О.

558. Да віходь, мамачко, проті нас (OP-B4)

$\text{♩} = 80$

1. Да ві- ходь, ма - ма - чко, про - ті нас, да ві- тай дру- же - чак, у - сіх нас.

2. Да пі- тай, ма - ма-чко, де тва - я, я вже, ма-ма - чко, не тва-я, я вже, ма-ма-чко, вс-нча-на - я.

1. Да віходь, мамачко, проті нас,
Да вітай дружечак, усіх нас.

2. Да пітай, мамачко, де твая,
Я вже, мамчко, не твая.
Я вже, мамачко, венчаная.

Зап. 30 червня 2010 р. Єфремова Л. О., Коваль-Фучило І. М. у с. Мньов Чернігівського р-ну Чернігівської обл. від Лутченко Оксани Петрівни, 1933 р. н. Транскрипція Єфремової Л. О. Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 191. № 211.

559. І по стелі мухи (OP-B5)

$\text{♩} = 78$ Активно

І по сте - лі му - хи, по до - лі - вні бло - хи,

тим на - ші при - да - нки пло - хі, що го - рі - ло - чки тро(хі). У!

І по стелі мухи,
По долівці блохи,
Тим наші приданки плохі,
Що горілочки трохі. У!

Зап. 1994 р. Дубравіни В. В. та В. Г. у с. Низківка Щорського (нині Сновського) р-ну Чернігівської обл. від Швець Ганни Петрівни, 1908 р. н. та Бойцко Векли Наумівни, 1917 р. н. Хрестоматія. Ч. II. С. 28 (текст), с. 72 (мел.). № 67.

560. Ой тарло, тарло (OP-B5)

$\text{♩} = 96$ Неспішно

Ой та - рло, та - рло, да со - хло го - рло,

да - йте то - рле - чко про - мо - чить го - рле - чко. У!

Ой тарло, тарло,
 Да засохло горло,
 Дайте торлечко
 Промочить горлечко. У!

Зап. 29 серпня 2019 р. Єфремова Л. О., Гавриленко В. В., Кобзиста О. В. у с. Студенок Глухівського р-ну Сумської обл. від Данильченко Л. П., Ливади М. В., Воловик Н. І. (заспівує), Дем'янчук Н. О. Транскрипція Єфремової Л. О.

561. Ой, Коля, гарелки (ОР-В5)

$\text{♩} = 86$ *Неспішно*

Ой, Ко - ля, га - ре - лки... Ой, Ко - ля, га - ре - лки, бу - ло не брать ді - вки,
 бу - ло брать мо - ло - ди - цю, ми б пи - ли во - ди - цю. Гу!

Ой, Коля, гарелки, (2)
 Було не брать дівки,
 Було брать молодицю,
 Ми б піли водицю. Гу!

Зап. 1982 р. Дубравін В. В. та Дубравіна В. Г. у с. Імшана та х. (нині с. Ростов) Ямпільського р-ну Сумської обл. від Крעותень Єфросинії Іванівни, 70 р. Транскрипція Єфремової Л. О.

562. Ой дай, сват, горілки (ОР-В5)

$\text{♩} = 80$ *Помірно*

Одна *Усі*

1. Ой дай, сват, го - рі - лкі, ой дай, сват, го - рі - лкі,
 бу - ло б не брать ді - вкі, бу - ло б не брать дів(кі). У!
 3. Де ми не бу - ва - ли, по сім на - ли - ва - ли, а тут то - лько по о - дной!

1. Ой дай, сват, горілки, (2)
 Було (б) не брать дівкі. (2) У!

2. Було б молодицю, (2)
 Ми б піли водицю. (2) У!

3. Де ми не бували,
 По сім наливали,
 А тут тільки по одной!

2

Зап. 27.11. 1991 р. у с. Глушець (нині с. Піски) Буринського р-ну Сумської обл. від гурту. Архів УЕЛФ Арт Екзистенція, № 735. Транскрипція Єфремової Л. О.

563. Ой гляньте на луткі (ОР-В5)

$\text{♩} = 96$ **Помірно**
Одна

Швидше
Усі

Ой гля- нте на лу - ткі... Ой гля - нте на лу - ткі,
да - йте нам по рю - мкі, да - йте нам по со(рок).

Ой гляньте на луткі, (2)
Дайте нам по рюмкі,
Ой гляньте на сволок,
Дайте нам по сорок.

Зап. 29 серпня 2019 р. Єфремова Л. О., Гавриленко В. В., Кобзиста О. В. у с. Некрасове Глухівського р-ну Сумської обл. від Рахно В. П. (заспіває), Олійник С. М., Сенченко В. П., Смолі О. Я., Третяк О. В. та Сергієнко Ю. В. Транскрипція Єфремової Л. О. (Пропій).

564. Брязнули ложки, тарілки (ОР-В5-03)

$\text{♩} = 110$ **Весело, грайливо**

Бря - зну-ли ло - жки, та - рі - лки... Бря - зну-ли ло - жки, та - рі - лки,
да - йте по ча - рці го - рі - лки, ми бу - де - мо ви - пи - ва - ти,
го - ло - сок по - да - ва - ти. Ух!

Брязнули ложки, тарілки, (2)
Дайте по чарці горілки,
Ми будемо випивати,
Голосок подавати. Ух!

Зап. 1971 р. Дубравін В. у с. Йоївка (мабуть, Йосипове) Білопільського р-ну Сумської обл. від Йовенко Тетяни Герасимівни, 1889 р. н. та Зимогляд Марії Євдокимівни, 1911 р. н. Обрядові пісні Слобожанщини. С. 337-338.

565. А де ж наша весільная мати (ОР-В5-04)

$\text{♩} = 96$ **Помірно**

А де ж на - ша ве - сі-льна-я ма - ти... А де ж на - ша ве - сі-льна-я ма - ти,

о - бі - ша - ла го - рі - ло - чкі да - ти із ви - шня - ми, із че - ре - шня - ми,
з че - рво - но - ю да ка - ли - но - ю, із сво - є - ю да ди - ти - но(ю).

А де ж наша весільная мати, (2)
Обіщала горілочкі дати
Із вишнями,
Із черешнями,
З червоною да калиною,
Із своєю да дитиною. У!

Зап. 10 листопада 2004 р. у с. Некрасове Глухівського р-ну Сумської обл. від Іванової В. Я., Жовтоножко В. С., Ільченко Н. Ю., Белави Н. І., Єсауленко А. З., Заруби О. Г., Смолі Ольги Яківни. Транскрипція Єфремової Л. О.

566. Де ж той дядько Йосип (ОР-В5-26)

Де ж той дя - лько Йо - сип... Де ж той дя - лько Йо - сип,
що га - рі - лку но - сить? Між но - га - ми ти - сне, хай во - на йо - му ски(сне).

Де ж той дядько Йосип, (2)
Що гарілку носить?
Між ногами тисне,
Хай вона йому скисне. У!

Зап. 29 серпня 2019 р. Єфремова Л. О., Гавриленко В. В., Кобзиста О. В. у с. Некрасове Глухівського р-ну Сумської обл. від Рахно В. П., Олійник С. М. (заспіває), Сенченко В. П., Смолі О. Я., Третяк О. В. та Сергієнко Ю. В. Транскрипція Єфремової Л. О.

567. Шось у свата телюпається (ОР-05)

І. Шось у сва - та те - лю - па - є - тся... Шось у сва - та те - лю - па - є - тся, -
га - рі - ла - чка у ба - чо - на - чку. Він і сам не п'є, і ни нам не да - є.

2. Хі-ба бу-де ши-нка-ва-ти... Хі-ба бу-де ши-нка-ва-ти, а ми бу-дем ку-пу-ва-ти,
 под но-во-ю да па-ві-тко-ю, з ма-ла-до-ю да не-ві-стко(ю). Гу!

1. Щось у свата телюпається, – (2) 2. Хіба буде шинкавати, (2)
 Гарілачка у бачоначку. А ми будем купувати
 Він і сам не п'є, Под новою да павіткою
 І ни нам не дає, З маладою да невісткою. Гу!

Зап. 1 липня 2010 р. Єфремова Л. О. у с. Стольне Менського р-ну Чернігівської обл. від Кукси Т. В. та Ціпак М. А. № 23 (103). Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 194. № 220.

568. Щось у свата теліпається (OP-B5)

♩ = 80 Помірно

Одна Дві Усі

Щось у сва-та те-лі-па-є-ться... Щось у сва-та те-лі-па-є-ться,
 го-рі-ло-чка у бо-чо-но-чку, і сам не п'є, і нам не да-є, і!

- Щось у свата теліпається, (2)
 Горілочка у бачоночку,
 І сам не п'є,
 І нам не дає, і!

Зап. 30 вересня 2019 р. Єфремова Л. О., Гавриленко В. В., Кобзиста О. В. у с. Уздиця Глухівського р-ну Сумської обл. від Тищенко П. П., Лисенко Н. І. (заспівує), Лисенко В. Ф., Назаренко О. С., Сушавенко Г. І. та Шкарун А. Г. Транскрипція Єфремової Л. О.

569. Що в нашого пана-свата (OP-B5)

♩ = 120 Хутко

1)

1. Що в на-шо-го па-на-сва-та го-рох не мо-ло-че-ний.
 Го-рох, го-рох, го-ро-шок, го-рох не мо-ло-че-ний.
 2-7. Як бу-де-мо в па-на-сва-та го-рох мо-ло-ти-ти.

1. Що в нашого пана-свата
Горох не молочений.

Приспів*:

Горох, горох, горошок,
Горох не молочений.

2. Як будемо в пана-свата
Горох молотити.

3. То будемо в пана-свата
Горілочку пити.

4. Кудерьками потрясе,
Горілочку принесе.

5. Срібні кухлі подає,
Через вінця він наллє.

6. А ми кухлі принімали,
За здоров'я випивали.

Зап. 1967 р. Дубравін В. у с. Чумаків Хутір (нині с. Чумакове) Буринського р-ну Сумської обл. від Луговцової Марії Миколаївни, 1903 р. н. Обрядові пісні Слобожанщини. С. 306-307.

570. Що в нашого свата (OP-B5)

$\text{♩} = 108$ Енергійно

Що в на-шо-го сва - та у дво - рі та не - ма - є хлі - ба -
со - лі, ги, на сто - лі. Ті - льки по - пи - ли, ги,
го - рі - лку та за Ма - рі - йку, за ді - вку.

Що в нашого свата у дворі
Та немає хліба-солі, ги, на столі.
Тільки попили, ги, горілку
Та за Марійку, за дівку.

Зап. 1967 р. Дубравін В. у с. Слобода Буринського р-ну Сумської обл. від В'язовченко В. Р. та Лищенко Ф. О. Обрядові пісні Слобожанщини. С. 305.

571. А в нашого свата (OP-B5)

$\text{♩} = 96$ Повагом

А в на - шо-го сва - та, а в на-шо - го сва - та ве - сьо - ла - я ха - та,
ве - сьо - ла - я ха(та). Гу!

1. А в нашого свата (2)
Весьолая хата. (2) Гу!

*Цей приспів виконують за кожною строфою пісні. (Л. Є.)

2. Весьолая хата, (2)
Усього багато. (2) Гу!

3. Много хліба й солі, (2)
Усього доволі. (2) Гу!

Зап. 1967 р. Дубравін В. у с. Чумакове Буринського р-ну Сумської обл. від Чумакової О. І. та Луговцової М. М. Обрядові пісні Слобожанщини. С. 300.

572. Що в нашого свата (ОР-В5)

$\text{♩} = 90$ Помірно

Що в на-шо-го сва - та... Що в на-шо-го сва - та йу-сьо-го ба - га - то:
і хлі - ба, і со - лі, га - рі - лкі до - во(лі).

Що в нашого свата (2) [Двері] із берези,
Йсього багато: Ми сидім тверезі.
І хліба, і солі, Що в нашого свата (2)
Гарілки доволі. З верби, з лози хата,
Що в нашого свата (2) Боїться впустити,
З верби, з лози хата, Щоб не розвалити.

Зап. 30 вересня 2019 р. Єфремова Л. О., Гавриленко В. В., Кобзиста О. В. у с. Уздиця Глухівського р-ну Сумської обл. від Тищенко П. П., Лисенко Н. І., Лисенко В. Ф. (заспівує), Назаренко О. С., Суставенко Г. І. та Шкарун А. Г. Транскрипція Єфремової Л. О.

573. Що в нашого свата (ОР-В5)

Одна *Усі*

Що в на-шо-го сва - та... Що в на-шо-го сва - та із со-ло-ми ха - та,
сті - ни на по - мо - сті, при - їжджай, сва - ту, в го - сті. (Гу)!

Що в нашого свата (2)
Із соломи хата,
С(т)іни на помості,
Приїжджай, свату, в гості. Гу!

Зап. 7 грудня 2015 р. Біланюк Т. О. у с. Пальчики Бахмацького р-ну Чернігівської обл. від Шарій Н. М., Прокопенко М. Г., Коваленко М. В. Ред. Скаженик М. В. та Єфремової Л. О.

574. А де свати подівалися (ОР-В5)

$\text{♩} = 104$ Помірно

А де сва-ти по-ді-ва - ли - ся... А де сва-ти по-ді-ва - ли - ся?

Чи в ка-мо-ру па-ха-ва-ли-ся? Чи у хлєв по-за-ла-зи-ли? Щоб вам о-чі по-ви-ла-за-ли!

А де свати подівалися? (2)
 Чи в камору пахавалися?
 Чи й хлєв позалазили?
 Щоб вам очі повилазили! У!

Зап. 29 серпня 2019 р. Єфремова Л. О., Гавриленко В. В., Кобзиста О. В. у с. Студенок Глухівського р-ну Сумської обл. від Данильченко Л. П., Ливади М. В., Воловик Н. І. (заспівує), Дем'янчук Н. О. Транскрипція Єфремової Л. О. Про гукання каже: "Ось бач, як красиво!"

575. Де ві, свахі, подівалися (ОР-В5)

$\text{♩} = 96$ Помірно

Де ві, сва - хі, по - ді - ва - ли - ся...

Де ви, сва - хі, по - ді - ва - ли - ся, чи в ко-мо - рі по - хо - ва - лис(я)?

Де ві, свахі, подівалися, (2)
 Чи в коморі поховалися?

Зап. 30 вересня 2019 р. Єфремова Л. О., Гавриленко В. В., Кобзиста О. В. у с. Уздиця Глухівського р-ну Сумської обл. від Тищенко П. П., Лисенко Н. І. (заспівує), Лисенко В. Ф., Назаренко О. С., Суставенко Г. І. та Шкарун А. Г. Транскрипція Єфремової Л. О.

576. Ой свахо-сивухо (ОР-В5)

$\text{♩} = 95$ Помірно

Швидше

Ой сва - хо - си - ву - хо... Ой сва - хо - си - ву - хо,

що в те-бе на сто-лі су - хо, не бу - деш ча-сту-ва-ти, бу - дем йти ва - ю - ва(ти).

Ой свахо-сивухо, (2)
 Що в тебе на столі сухо,
 Не будеш часту(о)вати,
 Будем йти ваювати. У!

Зап. 29 серпня 2019 р. Єфремова Л. О., Гавриленко В. В., Кобзиста О. В. у с. Некрасове Глухівського р-ну Сумської обл. від Рахно В. П. (заспіває), Олійник С. М., Сенченко В. П., Смолі О. Я., Третяк О. В. та Сергієнко Ю. В. Транскрипція Єфремової Л. О.

577. Сваха, як копиця (OP-B5)

$\text{♩} = 110$ Швиденько

Сва-ха, як ко-пи - ця... Сва-ха, як ко-пи-ця, ї - ї рот, як ма - зни - ця,
 я - зик, як ло - па - та, бре - ше, як со - ба - ка. Гу!

Сваха, як копиця, (2)
 Її рот, як мазниця,
 Язик, як лопата,
 Бреше, як собака. Гу!

Зап. 1986 р. Дубравін В. В. у с. Бужанка Коропського р-ну Чернігівської обл. від Губар Ганни Григорівни, 1912 р. н. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 139-140.

578. Мір з міром да міруєцца (OP-B5)

$\text{♩} = 96$

1. Мір з мі-ром да мі-ру - єц - ца, мір з мі-ром да мі-ру - єц - ца,
 сва-ха з сва-хо - ю цо-лу - єц(ца). 2. Да на пер - шом по - ро - зі,
 да на пер - шом по - ро - зі, да й на лю - том мо - ро(зі).
 3. Йу-єє лю-де ди-ву-ва-ли-ся, йу-єє лю-де ди-ву-ва - ли-ся, як сва-печ-кі по-ло-ва - ли(ся).

1. Мір з міром да міруєцца, (2)
 Сваха з свахою цолуєцца.
2. Да на першом порозі, (2)
 Да й на лютот морозі.
3. Йусє люде дивувалися, (2)
 Як сванечкі цоловалися.

Зап. 1999 р. Васянович О. О. у с. Мелені Коростенського р-ну Житомирської обл. від Ходаківської М. А., Стретович Г. Д., Васянович О. Д. Транскрипція Єфремової Л. О. Народні пісні Житомирщини. С. 262-263. № 283.

579. Де ви, свахи, волочилися (ОР-В5)

$\text{♩} = 92$ Жваво

1. Де ви, сва - хи, во - ло - чи - ли - ся, де ви, сва - хи, во - ло - чи - ли - ся,
 що по по - яс за - мо - чи - ли - ся? Гу! 2. Чи се - но
 ко - си - ли, чи се - но ко - си - ли, чи хле - ба
 про - си - ли? Гу! 3. За стол по - за - ла - зи - ли,
 за стол по - за - ла - зи - ли, щоб вам о - ці по - ви - ла - зи - ли. Гу!

1. Де ви, свахи, волочилися, (2)
 Що по пояс замочилися? Гу!

2. Чи сено косили, (2)
 Чи хлеба просили? Гу!

3. За стол позалазили, (2)
 Щоб вам очі повилазили. Гу!

Зап. 1984 р. Дубравін В. В. у с. Глиненка Ріпкинського р-ну Чернігівської обл. від Купрієнко В. М. і Кониш Я. М. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 132.

580. Де бояри волочилися (ОР-В5-11)

Швиденько
 [Одна] [Усі]

Де бо - я ри во - ло - чи - ли - ся... Да де бо - я - ри во - ло - чи - ли - ся,
 що хо - ло - ші по - мо - чи - ли - ся?
 Чи тра - ву ко - си - ли, чи ми - ші у - ші по - о - б'ї - да(ли)? У
 чи хле - ба про - си - ли,
 чи в со - ло - мі спа - ли,
 чи в со - ло - мі спа - ли,
 чи в со - ло - мі спа - ли,

Де бояри волочилися,
 Да де бояри волочилися,
 Що холоші помочилися?
 Чи траву косили,
 Чи хліба просили,
 Чи в солomé спали,
 Чи миші уші пооб'їдали? У-гу!

Зап. 1954 р. Хоменко В. Г., Гуменюк А. І. у с. Слобідка Менського р-ну Чернігівської обл. від жіночого гурту. Транскрипція О. П. Стюжка. Весільні пісні. Т. 1. С. 386-387. № 502.

581. Де, бояре, валачилисе (ОР-В5-11+15)

2. Де, бо - я - ре, ва - ла - чи - ли - се... Де, бо - я - ре, ва - ла - чи - ли - се,
 що по по - яс за - мо - чи - ли - се? Чи тра - ву ка - си - ли, чи хліе - ба пра - си(ли)?
 Чи в са - ло - міе на - че - ва - ли, ми - ші у - ші по - з'є - да(ли).

1. Пудходьте, бояре, до хати, (2)
 Годіє вам травицю топтати
 Червоними да чабуотками,
 Залатими да пудкуовками. Гу!

2. Де, бояре, валачилисе, (2)
 Що по пояс замочилисе?
 Чи траву косили,

Чи хліеба прасили? Гу!
 Чи в саломіе начевали,
 Миші уші поз'єдали. Гу!

3. Вам, бояре, не бояркувати, (2)
 Вам, бояре, да свиней пасти
 З довгими да ламаками,
 Да з рудими да сабаками. Гу!

Зап. 1985 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Сахнівка Менського р-ну Чернігівської обл. від Г. Радич, Є. Реус, та М. Царенко, 1914 р. н. Транскрипція Яценка Л. Ой ти, просо-волоото. С. 127-128.

582. Сорок бояр, сорок (ОР-В5)

Одна Усі
 Со-рок бо-яр, со - рок... Со - рок бо - яр, со - рок, да всім же вам со - ром:
 кві - тки не ку - пи - ли, ві - льца по - ла - ма - ли. Гу!

Сорок бояр, сорок,
 Да всім же вам сором:
 Квітки не купили,
 Вільца поламали. Гу!

Вам, бояре, не бояркувати, (2)
 Вам, бояре, свиней пасти
 З довгими да ламаками,
 З чорними да собаками. Гу!

Зап. вони ж у с. Лугове Менського р-ну. Транскрипція Карапати О. Клен було, чим не дерево. С. 207.

583. Старший баярин, як балван (OP-B5)

$\text{♩} = 120$ Енергійно

Старший ба - я - рин, як ба-лван, ви - лу пив о - ці, як ба-ран,
 го - ці в кло - ці, га - ла - ва ў пе - рь'ї, нос ре - ме - нний, по - вти - ка - вся,
 пу - деми - ка - вся, в ли - чко при - бра - вся, в ба - я - ри со - брав(ся).

Старший баярин, як балван,
 Вилупив очі, як баран,
 Гочі в клочі, галава ў перь'ї,
 Нос ремінний,

Повтикався,
 Пудсмикався,
 Личком подперезався,
 В баяри сабрався.

Зап. 29 серпня 2019 р. Єфремова Л. О., Гавриленко В. В., Кобзиста О. В. у с. Студенок Глухівського р-ну Сумської обл. від Данильченко Л. П., Ливади М. В. та Воловик Н. І. (заспіває). Транскрипція Єфремової Л. О.

584. Чи не стидно вам, бояри (OP-B5)

$\text{♩} = 108$ Швидко

Чи не сти - дно вам, бо - я - ри, що в вас сві - ти - лка ма - ла - я
 на спи - ну но - ги за - дра - ла, бо - я - рам во - ці вда - ри - ла. Гу!

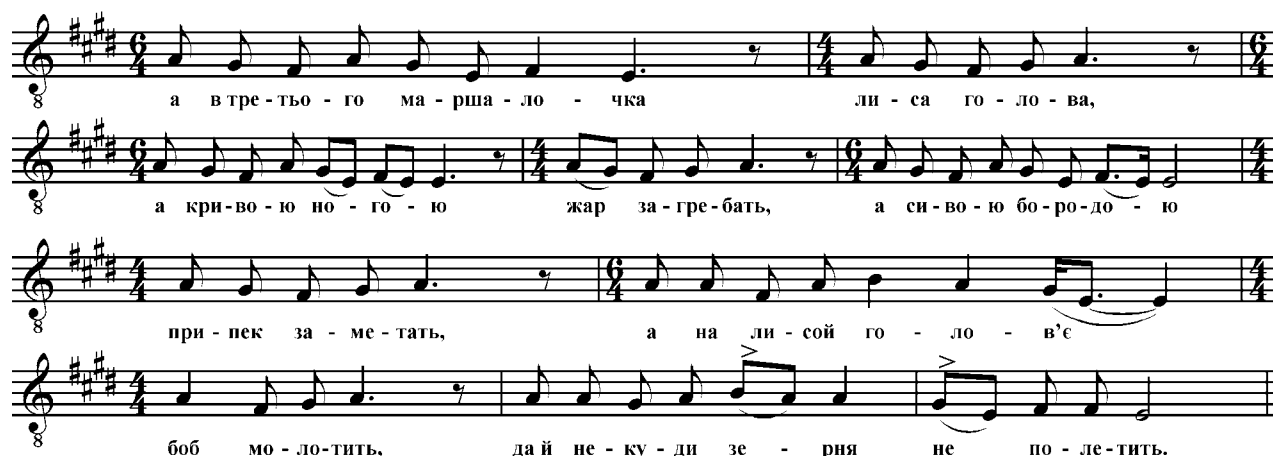
Чи не стидно вам, бояри,
 Що в вас світилка малая
 На спину ноги задрала,
 Боярам в очі вдарила. Гу!

Зап. 1986 р. Дубравін В. В. у с. Бужанка Коропського р-ну Чернігівської обл. від Губар Г. Г. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 135-136.

585. А в першого маршалочка кривая нога (OP-B5)

$\text{♩} = 120$ Жваво

А в пе - ршо - го ма - рша - ло - чка крі - ва - я но - га,
 а в дру - го - го ма - рша - ло - чка си - ва бо - ро - да,

а в тре-тьо-го ма-рша-ло-чка ли-са го-ло-ва,
а кри-во-ю но-го-ю жар за-гре-бать, а си-во-ю бо-ро-до-ю
при-пек за-ме-тять, а на ли-сой го-ло-в'є
боб мо-ло-тять, да й не-ку-ди зе-рня не по-ле-тять.

*) Тут виконавець перейшов у тональність на півтона вище. (Л. Є.)

А в першого маршалочка кривая нога,
А в другого маршалочка сива борода,
А в третього маршалочка лиса голова.
А кривою ногою жар загребать,
А сивою бородою пріпек заметать,
А на лисой голов'є боб молотить,
Да й некуди зерня не полетить.

Зап. 2012 р. Єфремова Л. О. у Києві від Васяновича О. О. з с. Мелені Коростенського р-ну Житомирської обл.

586. Дружко хоче їсти (ОР-В5)

Дру-жок хо-че ї-сти... Дру-жок хо-че ї-сти,
ні-де йо-му сі-сти, хо-де за пле-чи-ма, лу-пає о-чи(ма). У!

Дружко хоче їсти, (2)
Ніде йому сісти,
Ходе за плечима,
Лупає очима. У!

Зап. 29. 08. 2019 р. Єфремова Л. О., Гавриленко В. В., Кобзиста О. В. у с. Некрасове Глухівського р-ну Сумської обл. від Рахно В. П., Олійник С. М. (заспівує), Сенченко В. П., Смоли О. Я., Третяк О. В. та Сергієнко Ю. В. Транскрипція Єфремової Л. О.

587. Тобі, дружко, та й не дружковати (ОР-В5-15)

То-бі, дру-жок, та й не дру-жок-ва-ти, то-бі, дру-жок,

та сви - ней па - сти до - вго-ю та ло-ма - ко - ю, чо - рно-ю да со-ба - ко(ю). У!

**Тобі, дружко, та й не дружковати,
Тобі, дружко, та свиней пасти
Довгою та ломакою,
Чорною да собакою. У!**

Зап. 29 серпня 2019 р. Єфремова Л. О., Гавриленко В. В., Кобзиста О. В. у с. Некрасове Глухівського р-ну Сумської обл. від Рахно В. П., Олійник С. М., Сенченко В. П., Смолі О. Я. (заспівує), Третяк О. В. та Сергієнко Ю. В. Транскрипція Єфремової Л. О.

588. Сіли дружечки, сіли (ОР-В5-12)

[Швиденько]

Сі - ли дру - же - чки, сі - ли... Сі - ли дру - же - чки, сі - ли, ці - ло - го во - ла
з'ї - ли, - на сто - лі ні кі - стки, під сто - лом ні кри - шки.

**Сіли дружечки, сіли, (2)
Цілого вола з'їли, -
На столі ні кістки,
Під столом ні кришки.**

Зап. 1954 р. Хоменко В. Г., Гуменюк А. І. у с. Слобідка Менського р-ну Чернігівської обл. від жіночого гурту. Транскрипція О. П. Стьожка. Весільні пісні. Т. 1. С. 406. № 548.

589. Старша дружка ласа (ОР-В5)

$\text{♩} = 96$ Помірквано Енергійно

Ста - рша дру - жка ла - са... Ста - рша дру - жка ла - са,
У!
вкра - ла ку - сок м'я - са, я - кби не Да - ни - ло, ї - їб у - да - вил(о).

**Старша дружка ласа, (2)
Вкрала кусок м'яса,
Якби не Данило,
Її б удавило. У!**

Зап. 29 серпня 2019 р. Єфремова Л. О., Гавриленко В. В., Кобзиста О. В. у с. Некрасове Глухівського р-ну Сумської обл. від Рахно В. П., Олійник С. М. (заспівує), Сенченко В. П., Смолі О. Я., Третяк О. В. та Сергієнко Ю. В. Транскрипція Єфремової Л. О.

590. Павісили решито на вербі (OP-B5)

$\text{♩} = 104$ Помірно

Па-ві-си-ли ре-ши-то на ве-рбі, де не взя-ли-ся ви-ри-б'ї,
ски-ну-ли ре-ше-то да-до-лу, по-ра дру-же-чкам да-до-му. У!

Павісили решито на вербі,
Де не взялися вириб'ї,
Скинули решето дадолу,
Пора дружечкам дадому. У!

Зап. 29 серпня 2019 р. Єфремова Л. О., Гавриленко В. В., Кобзиста О. В. у с. Студенок Глухівського р-ну Сумської обл. від Данильченко Л. П., Ливади М. В., Воловик Н. І. (заспівує), Дем'янчук Н. О. Транскрипція Єфремової Л. О.

591. Дружечкі худенькі (OP-B5)

$\text{♩} = 95$ Помірно Швидше

Дру-же-чкі ху-де - нькі... Дру-же-чкі ху-де-нькі,
як жа-би ря-бе-нькі, по-сто-лу-пли-га-ють, сві-ти-лок ляжа(ють). У!

Дружечкі худенькі, (2)
Як жаби рябенькі,
По столу плигають,
Світилок лякають. У!

Зап. 29 серпня 2019 р. Єфремова Л. О., Гавриленко В. В., Кобзиста О. В. у с. Некрасове Глухівського р-ну Сумської обл. від Рахно В. П., Олійник С. М. (заспівує), Сенченко В. П., Смолі О. Я., Третяк О. В. та Сергієнко Ю. Транскрипція Єфремової Л. О.

592. Перша світилочка пишна (OP-B5)

Пе-рша сві-ти-ло-чка пи-шна, як у са-ду ви-шня.
В са-ду ви-шня зе-ле-не-се-нька, сві-ти-ло-чка мо-ло-де(сенька). Гу!

Перша світилочка пишна,
Як у саду вишня.
В саду вишня зеленесенька,
Світилочка молодесенька. Гу!

Зап. 1998 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Хибалівка Куликівського р-ну Чернігівської обл. від Ніни Медвідь, 1936 р. н. Транскрипція Карпенко С. Ой ти, просо-волоото. С. 138.

593. Та світилочка-пані (ОР-В5-20)

$\text{♩} = 120$ Жваво

Та сві-ти - ло - чка - па - ні, та спі-вай із на - ми, не будь та - ка пи - шна,

як у са - ду ви - шня. Будь та - ка ве - се - ле - нька, як у са-ду со-ло-ве - йко.

Та світилочка-пані,	Як у саду вишня.
Та співай із нами,	Будь така веселенька,
Не будь така пишна,	Як у саду соловейко.

Зап. 1971 р. Дубравін В. у с. Бошівка Буринського р-ну Сумської обл. від Дубовик Марії Савелі-ївни, 1914 р. н. Обрядові пісні Слобожанщини. С. 296.

594. Що в нашого свата (ОР-В5)

$\text{♩} = 124$ Хутко

1. Що в на - шо - го сва - та, що в на - шо - го сва - та

сві - ти - лка го - рба(га). Гу!

1. Що в нашого свата (2)
Світилка горбата. Гу!	4. А на хаті верба, (2)
А на вербі пір'я. Гу!
2. Світилка горбата, (2)
А на горбі хата. Гу!	5. А на вербі пір'я, (2)
А наша світилка дремле. Гу!
3. А на горбі хата, (2)
А на хаті верба. Гу!	

Зап. 1984 р. Дубравін В. В. у с. Глиненка Ріпкинського р-ну Чернігівської обл. від Кониш Ярини Михайлівни, 1940 р. н. Народні пісні Чернігівщини, 2001. Сс. 134-135.

595. Шо то за варона (ОР-В5-17)

Одна *Усі*

Шо то за ва - ро - на... Шо то за ва - ро - на

ста - їть у па - ро - зіє: кри - ла ра - ста - ви - ла і рот ро - ззя-ви(ла). Гу!
Хо - че по - ле - ті - ти, на по - са - ді сі(сти). Гу!

Шо то за варона (2)
 Стаїть у парозіє:
 Крила расставила

І рот роззявила. Гу!
 Хочє полетіти,
 На посаді сісти. Гу!

Зап. 1987 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Лугове Менського р-ну Чернігівської обл. Транскрипція Карапати О. Клен було, чим не дерево. С. 210-211.

596. Світилка-шпилька при стіні (OP-B5-18)

$\text{♩} = 128$ Жваво

Сві - ти - лка - шпи - лья при еті - ні, на ній со - ро - чка не ї - ї.

При - йшла су - сі - дка, то - рка - є: – Ски - дай со - ро - чку, сме - рка - є.

– Бре - ше - те, дру - же - чки, як сви - ні, в ме - не со - ро - чок три скри - ні,

а че - тве - рга - я не - по - вна, на ме - ні со - ро - чка шо - вко - ва.

Світилка-шпилька при стіні,
 На ній сорочка не її.
 Прийшла сусід(к)а, торкає:
 – Скидай сорочку, смеркає.

– Брежете, дружечки, як свині,
 В мене сорочок три скрині,
 А четвертая неповна,
 На мені сорочка шовкова.

Зап. 1980 р. Дубравін В. у с. Глазове Шосткинського р-ну Сумської обл. від Рогової Надії Іванівни, 1961 р. н. та Небелиці Валентини Карпівни, 1936 р. н. Обрядові пісні Слобожанщини. С. 307-308.

597. Вон, сорокі, з хати (OP-B5)

$\text{♩} = 104$ Одна

1. – Вон, со - ро - кі, з ха - ти... Вон, со - ро - кі, з ха - ти,

го - ді вам тут ще - бе - та - ти, на - ле - ті - ли во - ро - ни із чу - жо - ї сто - рон(и).

1. – Вон, сорокі, з хати, (2)
 Годі вам тут щебетати,
 Налетіли ворони
 Із чужої сторони.

2. – Мі ж вам не сорокі, (2)
 Мі ж вам не ворони,

Ві саміє ворони
 Із чужої сторони.

3. Мі ж вам не сорокі, (2)
 Мі ж вам не ворони,
 Мі добріє люди
 Во [сватовім] домі.

Зап. 1999 р. Васянович О. О. у с. Мелені Коростенського р-ну Житомирської обл. від Ходаківської М. А., Стретович Г. Д., Васянович О. Д. Транскрипція Єфремової Л. О. Народні пісні Житомирщини. С. 265. № 286.

598. Да не куй, староста (OP-B6)

$\text{♩} = 96$
Одна

1. Да не куй, ста - ро - ста, зо - ло - то - го но - жа,
да по - дкуй, ста - ро - сто, во - ро - но - го ко - ня.

Усі

Одна

2. Як мі бу - дем є - ха - ти, бор бу - де шу - м'є - ти,
бор бу - де шу - м'є - ти, ка - м'єнь бу - де дзве - ні - ти.

Усі

Одна

3. Як за - чу - ють лю - де, нам сла - ва бу - де,
як за - чу - є Га - ле - чка, нам ра - дость бу - де.

1. Да не куй, староста,
Золотого ножа,
Да подкуй, старосто,
Вороного коня.

Бор буде шум'єти,
Кам'єнь буде дзвенєти.

2. Як мі будем єхати,
Бор буде шум'єти,

3. Як зачують люде,
Нам слава буде,
Як зачує Галечка,
Нам радість буде.

Зап. там само. Народні пісні Житомирщини. С. 266. № 288.

599. Ой куда ж ми да поїдемо (OP-B6)

$\text{♩} = 102$
Одна

1. Ой ку - да ж ми да по - ї - де - мо...

$\text{♩} = 110$ *Дві* $\text{♩} = 113$ *Усі*

Ой ку - да ж ми да по - ї - де - мо, чи по го - рох, чи по че - че - ви - шю,

$\text{♩} = 98$ *Усі*

чи по ді - вку, чи по мо - ло - ди - шю? 2. Ще го - рох да не ко - ше - ний...

$\text{♩} = 106$ $\text{♩} = 113$

Ще го - рох да не ко - ше - ний, че - че - ви - ця не мо - ло - че - на,
пше - ни - че - нька у ко - пах сто - їть, а Га - ло - чка у ко - сах си - дить. У!

1. Ой куда ж ми да поїдемо, (2)
Чи по горох, чи по чечевицю,
Чи по дівку, чи по молодицю?
2. Ще горох да не кошений, (2)
Чечевиця не молочена,
Пшениченька у копах стоїть,
А Галочка у косах сидить. У!

Зап. 7 грудня 2015 р. Біланюк Т. О. у с. Пальчики Бахмацького р-ну Чернігівської обл. від Лемішко Г. А., Шарій Н. М., Прокопенко М. Г., Коваленко М. В., Лемішко Н. М. Ред. Скаженик М. В. та Єфремової Л. О.

600. Хмарка наступає (OP-B6)

$\text{♩} = 88$ Помірно

Одна *Усі*

Хма - рка на - сту - па - є... Хма - рка на - сту - па - є,
до - шік на - кра - па - є, мо - ло - де - нькій Пе - тя з дво - ру ви - ї - жжа(є).

- Хмарка наступає, (2)**
Дошкік накрапає,
Молоденькій Петя
З двору виїжжає.

Зап. 29 серпня 2019 р. Єфремова Л. О., Гавриленко В. В., Кобзиста О. В. у с. Некрасове Глухівського р-ну Сумської обл. від Рахно В. П., Олійник С. М. (заспівує), Сенченко В. П., Смолі О. Я., Третяк О. В. та Сергієнко Ю. В. Транскрипція Єфремової Л. О.

601. Ой мі свечу сукалі (OP-B6)

$\text{♩} = 180$

Одна *Усі*

Ой мі свечу су - ка - лі, Го - спо - да Бо - га про - ха - лі:
- Ой дай, Бо - же, до - бро - ю до - ро(гу) на - шо - му мо - ло - до(му), у!

**Ой мі свечу сукалі,
Господа Бога прохалі:
– Ой дай, Боже, доброю дорогу
Нашому молодому, у!**

Зап. 1996 р. Єфремов Є. у с. Збраньки Овруцького р-ну Житомирської обл. від Вінниченко Г. А., Фірової М. О., Дуб М. М., Гудилко О. В., Омельчук О. П., Гошовець В. В. “Рано-рано да зійду на гору”. Традиційна музика Полісся. Ч. 2. № 4. Транскрипція Єфремової Л. О. Народні пісні Житомирщини. С. 265. № 287.

602. Ой їдем ми, їдем (ОР-В6)

$\text{♩} = 130$ Швидко

Ой ї - дем ми, ї - дем та все о - дним слі - дом
за ті - с - ю по - пе - ру - хо - ю, за сво - є - ю мо - ло - ду - хо(ю). У!

**Ой їдем ми, їдем
Та все одним слідом
За тісю поперухою,
За своєю молодухою. У!**

Зап. 1984 р. Дубравін В. В. у смт Любеч Ріпкинського р-ну Чернігівської обл. від Юшко Олени Михайлівни, 1905 р. н. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 141-142.

603. Як заржали (ОР-В6)

$\text{♩} = 168$ Хутко

1. Як за - ржа - ли во - ро - ні ко - ні у по - лі,
як за - ржа - ли во - ро - ні ко - ні у по - лі.

1. Як заржали
Вороні коні
У полі.

2

Сховай мене,
Мой рідненький,
Близ себе.

2. Як кинеться
Галя таточку
У ноги,
Як кинеться
Свому рідному
У ноги:

4. – Ой рад би я,
Моє дітятко,
Сховати,
Ой рад би я,
Моє родноє,
Сховати,

3. – Сховай мене,
Мой таточко,
Близ себе,

5. Да наїхали
Святії гості,
Щоб взяти.

2

Зап. 1981 р. Дубравін В. В. у с. Бирине Новгород-Сіверського р-ну Чернігівської обл. від Картак Марії Іванівни, 1913 р. н. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 144-145.

604. У каменного броду (ОР-В6)

$\text{♩} = 80$ Помірно

1) 2)

1. У ка- мен - но-го бро - ду, у ка-мен-но-го бро- ду там бра-ла Га-ля во - ду.

1) 2)

2. зву - ки

1. У каменного броду, (2)
Там брала Галя воду.
2. Зачула в лісі звуки (2)
Та й опустила руки.
3. Прибігла додомоньку: (2)
– Сховай мене, матьонко.
4. – Де ж я тебе сховаю,
Де я тебе сховаю,
Як комори немає.
5. Йди, доню, у світлиці,
Йди, доню, в светлиці
Сховайсь поміж дівці.
6. – Взросліє не приймають, (2)
Між малими познають.
7. Між малими познають, (2)
Русу косу розмають.

Зап. 2012 р. Єфремова Л. О. у с. Чоповичі Малинського р-ну Житомирської обл. від Старченко Н. В.
Молодий їхав убирати молоду. Народні пісні Житомирщини. С. 268-269. № 292.

605. Ой дівочки, мої дружечкі (ОР-В6)

$\text{♩} = 84$ Твердо

1. Ой де - во - чкі, мо - ї дру - же - чкі,

ой де - во - чки, мо - ї дру - же - чкі, бе - ре - те - ся всі за ру - жо(чки).

1. Ой дівочки, мої дружечкі, (2)
Берегесья всі за ружочки.
2. Берігесья всі за ружочки, (2)
Бережіте мої косонькі.
3. А ружочки та й поросходили, (2)
Мої коси та й не вборонили.

Зап. [1996 р. Єфремов Є. В.] у с. Сарновичі Коростенського р-ну Житомирської обл. від гурту.
Архів УЕЛФ Арт Екзистенція. № 2657. Транскрипція Єфремової Л. О.

606. Ви, дівочки, ви, голубочки (ОР-В6)

$\text{♩} = 116$ Рухливо

1. Ви, де - во - чки, ви, го - лу - бо - чки, ви, де - во - чки,

ви, го - лу - бо - чки, по - бу - рі - те в ру - ки рі - зо(чки).

1. Ви, дівочки, ви, голубочки, (2)
Поберіте в руки різочки.

3. Різочки та й до рук побили, (2)
А кісочки не вбережили.

2. Поберіте в руки різочки, (2)
Бережіте мої кісочки.

Зап. 1984 р. Дубравін В. В. у смт Ріпки Ріпкинського р-ну Чернігівської обл. від Ревенок М. І. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 124-125.

607. Розбирала мене дядина (ОР-В6)

$\text{♩} = 88$ *Одна* *Усі*

1. Ро-зби-ра-ла ме-не дя-ди-на, ро-зби-ра-ла ме-не дя-ди-на,
йа си-ча-ла, як та га-дин(а).
сльоз-ка-ми да й об-ми-ло(ся).

1. Розбирала мене дядина, (2)
Йа сичала, як та гадина.

2. А сестричка да принялася,
Йа сестричка да принялася,
Сльозками да й обмилася.

Зап. 1999 р. Васянович О. О. у с. Мелені Коростенського р-ну Житомирської обл. від Ходаківської М. А., Стретович Г. Д., Васянович О. Д. Транскрипація Єфремової Л. О. Народні пісні Житомирщини. С. 274. № 303.

608. Ой Боже мой (ОР-В6)

$\text{♩} = 46$ *Протяжно* *Одна* *Усі*

1. Ой Бо-же мой ми-ло-се-рдний,
да й на сьвс-те,
ой та й ро-зпле-те?
да й ро-зпле-та-с,
йо хто ж мо-ю ко-су ро-су
3. Бра-тко се-стри-чку
ро-же-ньку вспо-мі-на-с:

- Не йди, сестричко, молода замуж,
як рожа зацвітає). 4. А рожа цвіте
ще й барвіночок, садочок йустеляє...

1. Ой Боже мой
Милосердний
Да й на сьветє,
Йо хто ж мою
Косу росу
Ой та й розплете?

2. Розплела б я
Да сама,
Да й не мнєю,
Попросила б
Я браточка,
Ой да й не смєю.

3. Братко сестричку
Да й розплетає,
Роженку вспомінає:
- Не йди, сестричко,
Молода замуж,
Як рожа зацвітає.

4. А рожа цвіте
Ще й барвіночок
Садочок йустеляє,

Ой уже ж тоб'є,
Молода Галю,
Гуляння й минає.

5. Вже й минається,
Вже й минулася
Сумніци по вулиці,
Вже й минається,
Вже й минулися
Галі ці вечорниці.

6. - Санечок ти мой,
Сивий голубе,
Пусти на вечорниці,
Там хлопці грають,
Дівкі впевають
Та й мене дожидають.

7. - Сам я й не поїду,
Тебе й не пуцу,
Седем обойко вдома,
Гребенє, днише
Да й на полиці -
То ж твоє вечорниці.

Зап. 1999 р. Васянович О. О. у с. Мелені Коростенського р-ну Житомирської обл. від Ходаківської М. А., Стретович Г. Д., Васянович О. Д. Транскрипція Єфремові Л. О. Народні пісні Житомирщини. С. 248-249. № 258.

609. Була, була (ОР-В4-22)

1. Бу - ла, бу - ла да зи - мо - нька, ой да й ста - ла ве - сна.
2. Да й ста - ла ве - сна... По - сі - я - ла чо - рно - бри - вці, ой да й за - муж па - шла.

<p>1. Була, була
Да зимонька, ой
Да й стала весна. Гу!</p> <p>2. Да й стала весна...
Посіяла
Чорнобривці, ой
Да й замуж пашла. Гу!</p> <p>3. Да й замуж пашла...
Нехай маї
Чорнобривці, ой
Да й ісходять. Гу!</p> | <p>4. Да й ісходять...
Нехай маї
Падружечки, ой
Да й замуж ходять. Гу!</p> <p>5. Нехай ходять...
Нехай маї
Чорнобривці, ой
Да й расцвитають. Гу!</p> <p>6. Расцвитають...
Нехай маю
Русу косу ой
Да й расплетают. Гу!</p> |
|---|---|

Зап. 1987 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Лугове Менського р-ну Чернігівської обл. від Ліди Ласковець, 1949 р. н. Транскрипція Карапати О. Клен було, чим не дерево. С. 139-140.

610. Було літо (ОР-В4-22)

$\text{♩} = 80$ Помірно

1) *Одна* 2)

1. Бу - ло лі - то, бу-ло лі - то да ста - ла зи - ма,
Усі
по - сі - я - ла чор - но - брив - ці, гей, [по - се - ред] дво - ра.

1) 2)

2. А вже ж мо - ї чо - рно - брив - ці 3. про-цві - та - ють,

<p>1. Було літо, (2)
Да стала зима,
Посіяла
Чорнобривці,
Гей, [посеред] двора.</p> <p>2. А вже ж мої
Чорнобривці
[У горшечках],
Та вже ж мої
Подружечки,
Гей, у дружечках.</p> | <p>3. А вже ж мої
Чорнобривці
Процвітають,
Йа вже ж мої
Руси коси,
Гей, розплітають.</p> <p>4. А вже ж мої
Чорнобривці
Розцвілися,
Йа вже ж мої
Русі коси,
Ей, розплелися.</p> |
|--|--|

Зап. 1996 р. Клименко І. у с. Іванівка Малинського р-ну Житомирської обл. від Павленко В. С., Снітко О. І., Костюченко Г. Д., Олексієнко М. Й., Бушеленко Н. О. "Рано-рано да зійду на гору". Традиційна музика Полісся. Ч. 2. № 14(16). Транскрипція Єфремової Л. О. Народні пісні Житомирщини. С. 250. № 262.

611. Ой посію (ОР-В4-22)

$\text{♩} = 60$
Одна

1. Ой по - сі - ю чо - рно - бри - вці в грядку ви - со - ко,
ой не йді - те, ді - вки за - муж ви так да - ле - ко. Гу!

1)
2. да й по - в'я - ли

1. Ой посію
Чорнобривці
В грядку високо,
Ой не йдіте,
Дівки, замуж
Ви так далеко. Гу! | 2. Росли, росли
Чорнобривці
Да й пов'яли,
Не шли, не шли
Дівки замуж,
Ще гуляли. Гу! |
|--|---|

Зап. 1956 р. від учасників олімпіади з с. Кирдани Овруцького р-ну Житомирської обл. Транскрипція Іваницького А. І. Весільні пісні. Т. 1. С. 174. № 152.

612. Була зима (ОР-В4-22)

$\text{♩} = 64$ Збентежено

1. Бу - ла зи - ма, бу - ла зи - ма, на - ста - ла ве - сна,
по - сі - я - ла чо - рно - бри - вці, і ей, та за - муж по - шла.

1)

1. Була зима,
Була зима,
Настала весна,
Посіяла
Чорнобривці, і ей,
Та замуж пошла.	3. О розпели
Косу-росу
Та й навіки,
Попускали
Застежечки, і ей,
Та й на ріки.
2. А вже мої
Чорнобривці
Та й розквітають,
А вже мою
Косу-росу, і ей,
Та й розплітають.	4. Пливить, (2)
Застежечки,
За водою,
Бо вже мені
Не гуляти, і ей,
Молодою.

5. Пливіть, (2)
Застежечки
Рівчачками,

Бо вже мені
Не гуляти, і їй,
З дівочками.

Зап. 1987 р. Дубравіни В. В. та В. Г. у с. Васьковичі Коростенського р-ну Житомирської обл. від Макаревич Насті Пилипівни, 1907 р. н., Васьківських Надії Федорівни, 1922 р. н., Насті Йосипівни, 1924 р. н., Катерини Петрівни, 1934 р. н., Ольги Максимівни, 1934 р. н., Ущанівської Ольги Василівни, 1941 р. н. та Баранівської Олександри Олексіївни, 1931 р. н. Хрестоматія. Ч. II. С. 19 (текст), с. 59 (мел.). № 39.

613. Було літо (ОР-В4-22)

♩ = 66 Сумно

1. Бу - ло лі - то, бу - ло лі - то, а те - пер зи - ма,
по - сі - я - ла чо - рно - бри - вці, да вже не по - ра.

1. Було літо,
Було літо,
А тепер зима,
Посіяла
Чорнобривці,
Да вже не пора.

2. Росли, росли
Чорнобривці,
Буять стали,
Уже ж мою
Русу косу
Розплітають.

3. Уже ж мою
Русу косу
Розплітають,

Чужий батько,
Чужа мати
Научають.

4. Чужий батько,
Чужа мати
Научають,
На вулицю
Гулятоньки
Не пускають.

5. А чи пустять,
То й прикажуть:
– Не барися,
А чи вийдеш
За ворота,
Повернися.

Зап. 1989 р. Дубравіни В. В. та В. Г. у м. Коростень Коростенського р-ну Житомирської обл. від Ткаченко Ганни Петрівни, 1918 р. н. Хрестоматія. Ч. II. С. 18 (текст), с. 58 (мел.). № 38.

614. Нам привезли явора (ОР-В4-23)

♩ = 48 Протяжно

1) Одна
1. Нам при - ве - зли я - во - во - ра
Усі
й нам при - ве - зли я во - ра то - нко - го, ві - со - ко(го).
2) 3) 4)
2. То - нко - го, ві -

1. Нам привезли явора,
Й нам привезли явора
Тонкого вісокого.

2. Тонкого вісокого, (2)
Листячком широкого.

3. На дворє явор тешуть,
Й на дворє явор тешуть,
Йа в хаті косу чешуть.

4. Вже явор обтесали, (2)
Вже й косу розчесали.

5. Вже трескі поносили, (2)
Вже й косу розтрусили.

Зап. 1999 р. Васянович О. О. у с. Мелені Коростенського р-ну Житомирської обл. від Ходаківської М. А., Стретович Г. Д., Васянович О. Д. Транскрипція Єфремової Л. О. Народні пісні Житомирщини. С. 251. № 263.

615. Клен було чи не дерево (ОР-В4-34)

$\text{♩} = 96$
[Одна] [Усі]

1. Клен бу - ло чи не де - ре - во, клен бу - ло чи не
де - ре - во, смо - ро - ди - на чи не я - го(да). Гу!

1. Клен було чи не дерево, (2)
Смородина чи не ягода. Гу!

2. Смородина чи не ягода, (2)
Калинова чи не віточка. Гу!

3. Калинова чи не віточка, (2)
Катричка чи не дівочка. Гу!

4. Катричка чи не дівочка, (2)
Була в єї руса косонька. Гу!

5. Була в єї руса косонька (2)
В восьмеро да заплетена. Гу!

6. В восьмеро да заплетена, (2)
Золотом да обведена. Гу!

7. Золотом да обведена... (2)
Де взялися пишні бояри. Гу!

8. Де взялися пишні бояри, (2)
Золото да й обірвали. Гу!

9. Золото да й обірвали, (2)
Русу косу да й розтрепали. Гу!

10. Русу косу да й розтрепали, (2)
На вилочка да позакидали. Гу!

Зап. 1969 р. експ. ІМФЕ у с. Шабулів Коропського р-ну Чернігівської обл. Транскрипція Іваницького А. І. Весільні пісні. Т. 1. С. 320-321. № 403.

616. Клен було чи не дерево (ОР-В4-34)

Помірно
1) Одна [Усі]

1. Клен бу - ло чи(м) не де - ре - во, клен бу - ло
чи(м) не де - ре - во, сма - ро - ди - на чи(м) не я - го - (да)? Гу!

1)
2. сма - ро - ди - на чи(м) не я -

1. Клен було чи(м) не дерево, (2)
Смародина чи(м) не ягода? Гу!	4. Була в єї руса кунисочка, (2)
Руса коса да до посса. Гу!
2. Смородина чи(м) не ягода, (2)
А калина чи(м) не вістачка? Гу!	5. Шовком да й уплетена, (2)
А золатам угартована. Гу!
3. А калина чи(м) не вістачка,
А Галочка чи(м) не дівачка? Гу!	6. А золатам угартована (2)
Да Іванку подарована. Гу!

Зап. 1985 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Ленівка (Сахнівка) Менського р-ну Чернігівської обл. від Наді Магули, 1919 р. н., Марини Олешко, 1915 р. н., Ганни Радич, 1902 р. н., Олени Радич, Єпистині Реус, 1912 р. н. та Марфи Царенко, 1914 р. н. Транскрипція Ященка Л. Ой ти, просо-волоото. С. 131.

617. Шо клен да й не дерево (ОР-В4-34)

$\text{♩} = 80$ Помірно

Одна *Усі*

1. Шо клен та й не де - ре - во, шо клен да й не
де - ре - во, смо - ро - ди - на та й не я - го(да).

1. Шо клен да й не дерево, (2)
Смородина та й не ягода.	5. Була в неї руса косанька, (2)
Чорним шовком переплетена.
2. Смородина та й не ягода, (2)
Шо калина та й не веточка.	6. Чорним шовком переплетена, (2)
Золотом перекована.
3. А калина та й не веточка, (2)
А Галочка та й не дівочка.	7. Золотом перекована, (2)
Ше й Пегічкі подарована.
4. А Галочка та й не дівочка, (2)
Була в неї руса косанька.	

Зап. 29 серпня 2019 р. Єфремова Л. О., Гавриленко В. В., Кобзиста О. В. у с. Некрасове Глухівського р-ну Сумської обл. від Рахно В. П., Олійник С. М., Сенченко В. П., Смолі О. Я. (заспіває), Третяк О. В. та Сергієнко Ю. В. Транскрипція Єфремової Л. О.

618. Клен, мати, чим не дерево (ОР-В4-34)

Одна *Усі*

1. Клен, ма-ти, чим не де - ре - во, клен, ма-ти, чим не де - ре - во,
сма - ро - ди - ка, чим не я - го(да). Гу!

1. Клен, мати, чим не дерево, (2)
Смародинка, чим не ягода. Гу!

2. Смародинка, чим не ягода, (2)
Калинонька, чим не віточка. Гу!

3. Калинонька, чим не віточка,
А Галечка, чим не дівочка. Гу!

4. Калинонька поламалася, (2)
А Галечка повінчалася. Гу!

Зап. 1987 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Лугове Менського р-ну Чернігівської обл. Транскрипція Карапати О. Клен було, чим не дерево. С. 200.

619. А брат сестру за стіл веде (ОР-В6)

$\text{♩} = 65$ Святково
)

1. А брат се - стру за стіл ве - де, та ра - но, ра - но.

Прискорюючи

А брат се - стру за стіл ве - де, та ра - не - сень(ко). Гу!

*)Тривалості нами зменшено вдвічі. (Л. Є.)

1. А брат сестру
За стіл веде,
Та рано, рано.
А брат сестру
За стіл веде,
Та ранесенько*.

2. Ой ведучи,
Випитує:

3. – Сестро моя,
Хто миліший?
Скажи, сестро,
Хто миліший?

4. – Наймиліший
Мій батенько,
Наймиліший
Мій рідненький.

5. А брат сестру
За стіл веде.

6. Ой ведучи,
Випитує:

7. – Сестро моя,
Хто миліший?
Скажи, сестро,
Хто миліший?

8. – Наймиліша
Моя мати,
Наймиліша
Рідненькая.

9. А брат сестру
За стіл веде.

10. Ой ведучи,
Випитує:

11. – Сестро моя,
Хто миліший?
Скажи, сестро,
Хто миліший?

12. – Наймиліший
Мій Іванко,
Наймиліши
Молоденький.

Зап. 1984 р. Дубравін В. В. у смт Ріпки Ріпкинського р-ну Чернігівської обл. від Жигловської Софії Миколаївни, 1912 р. н. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 128-129.

** Таким чином розспівують кожну строфу. (Л. Є.)

620. Чого, крiнице (ОР-В6)

♩ = 80 Розважливо, потiм все швидше, до 80

1. Чо - го, кри - ні - це, чо - го, во - ді - це, так ра - но за - ме - рза(еш)?

Чо - го ді - вчі - на, чо - го мо - ло - да ба - те - нька по - ки - да(еш)?

1. – Чого, крiнице,
Чого, водiце,
Так рано замерзаєш?
Чого дiвчина,
Чого молода
Батенька покидаєш?

2. – Ой як же менi
Не замерзати,
Не хочуть води брати.
Ой як же менi
Не покидати,
Не хочуть годувати.

3. А братко сестру
На посад веде
Та й рожу споминає:
– Не йди, сестрице,
Проти лiтечка,
Цвiте всяка квітiнька.

4. Не йди, сестрице,
Проти лiтечка,
Всяка квітiнька,
Не йди, сестрице,
Проти зiмочки,
Пойдем на вечорiньки.

Зап. 1980 р. Верховинець Г. у с. Лозниця Народицького р-ну Житомирської обл. від гурту. Пiсенна традицiя Житомирщини. № 21. Транскрипцiя Єфремової Л. О. Народнi пiснi Житомирщини. С. 252. № 264.

621. Ой брат сестрицю (ОР-В6)

[Помiрно]

1. Ой брат се - стри - цю за стол за - во - дить, ро - жо - ньку спо - ми -

-на - с: – Не йди, се - стри - це, про - ти лі - те - чка, ро - жо - нька за - цві - та - с.

1. Ой брат сестрицю
За стол заводить,
Рожiньку споминає:
– Не йди, сестрице,
Проти лiтечка,
Рожiнька зацвiтає

2. [Не йди, сестрице,
Проти лiтечка,
Рожiнька зацвiтає,]

А барвiночок
Да хрещатенький
Городець устилає,

3. А василечки
Да пахущiє
Iз тином рiвняються.
Ой уже ж тобi,
Дiвко Ганночко,
Гуляння минається.

Зап. 1914 р. Неказаченко М. I. у с. Зубiвщина Радомишльського пов. (нинi Коростенського р-ну Житомирської обл.). Весiльнi пiснi. Т. 1. С. 542-543. № 804.

622. Шо брат систрицю на посад веде (OP-B6)

$\text{♩} = 60$ Розважливо
Одна

Усі

Шо брат си - стри - цю на по - сад ве - де,
встрі - ча - є йо - го Го - сподь із до - ле - ю ша - сли - во - ю
з до - бро - ю го - ди - но - ю. У!

Шо брат систрицю на посад веде,
Встрічає його Господь
Із долею щасливою,
З доброю годиною. У!

Зап. 29 серпня 2019 р. Єфремова Л. О., Гавриленко В. В., Кобзиста О. В. у с. Некрасове Глухівського р-ну Сумської обл. від Рахно В. П., Олійник С. М., Сенченко В. П. (заспівує), Смолі О. Я., Третяк О. В. та Сергієнко Ю. В. Транскрипція Єфремової Л. О. Прийшов жених куплять невесту. Брат сестру завів і прадає.

623. Ведуть Машечку на посад (OP-B6)

$\text{♩} = 104$ Рухливо

1. Ве - дуть Ма - ше - чку на по - сад, Ї - ї Го - сподь по - встре - ка - є:
- Із до - бро - ю го - ди - но - ю, з до - бро - ю дру - жи - но (ю). Гу!

1. Ведуть Машечку на посад,
Її Господь повстрекає:
– Із доброю годиною,
З доброю дружиною. Гу!

2. Ведуть Машечку на посад,
Її Господь повстрекає:
– Із доброю годиною,
З долею щасливою. Гу!

Зап. 1981 р. Дубравін В. В. у с. Форостовичі Новгород-Сіверського р-ну Чернігівської обл. від Міхед Світлани Миколаївни, 1929 р. н. і Ніколаєнко Галини Степаннівни, 1920 р. н. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 105.

624. В кінці стола єлина стояла (OP-B6)

1. В ко - нці сто - ла є - ли - на сто - я - ла, в ко - нці сто - ла є - ли - на сто - я - ла, ли - сте, гу - о - ле да... Гу!

1. В кінці стола елина стояла, (2)
Листє, гуоллє да пахуче. Гу!	4. Бо я в батенька одна, (2)
Як вишенька у саду. Гу!
2. Пуод тією елиною (2)
Дієвачка стояла. Гу!	5. Як вишенька у саду, (2)
Як пчуолочка у меду. Гу!
3. Стали маіє ви тисовії, (2)
Гості маіє да любовіє. Гу!	

Зап. 1987 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Ленінівка (Сахнівка) Менського р-ну Чернігівської обл. від Є. Реус та М. Царенко. Транскрипція Карапати О. Клен було, чим не дерево. С. 145.

625. Хата на помості (ОР-В6-суч.)

$\text{♩} = 100$ Хугенько

1. Ха - та на по - мо - сті, на - ї - ха - ли го - сті
та й на ла - вках си - дять, та й на ла - вках си - дять.

1. Хата на помості,
Наїхали гості
Та й на лавках сидять. (2)	5. Біленькая ручка,
А на ній обручка
Діамантовая. (2)
2. Весело співають,
Молоду вітають,
Бо вона краще всіх. (2)	6. Заплетені коси (2)
Нижче пояса. (2)
3. Головку схилила,
Очі опустила,
Усміхається. (2)	7. Молоді подружки,
Бояри і дружки
Коло неї сидять. (2)
4. Рум'янеє личко,
На голові стрічка,
Стрічка шовкова. (2)	8. Мед-горілку пили,
Молоду хвалили,
Щоб здорова була,
Щоб щаслива була.

Зап. 1980 р. Дубравін В. у с. Глазове Шосткинського р-ну Сумської обл. від Рогової Надії Іванівни, 1960 р. н. Обрядові пісні Слобожанщини. С. 292.

626. Глянь, моя мати, да на муой посад (ОР-В6-17)

1. Глянь, мо - я ма - ти, да на муой по - сад, глянь, мо - я ма - ти, да на муой по - сад,
всі діє - ва - чки й у ко - сах се - дять.

- Глянь, моя мати, да на муой посад, (2)
Всі дієвачки й у косах седять.
- Всі дієвачки й у косах седять, (2)
Мая коса да й завита.

3. Мая коса да й завитая, (2) Сльозками да й облитая.

Зап. 1987 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Сахнівка Менського р-ну Чернігівської обл. від А. Бугай та М. Титенок. Транскрипція Карапати О. Клен було, чим не дерево. С. 147.

627. Глянь, матінко, да на мій посад (ОР-В6-17)

Музична партитура для голосу та фортепіано. Темп: *Одна* (Одна). Ключ: Bb , Ритм: $\frac{2}{4}$. Текст пісні:

1. Глянь, ма-ті-нко, да на мій по - сад, глянь, ма - ті-нко, да на мій по - сад,
всі ді - во - чки й у ко - сах се(дять). Гу!

1. Глянь, матінко, да на мій посад, (2)
Всі дівочки й у косах сядуть. Гу!
2. Всі дівочки й у косах сядуть, (2)
А на мою да й роса впала. Гу!
3. А на мою да й роса впала, (2)
Що так рано да розчесала. Гу!

Зап. 1987 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Лугове Менського р-ну Чернігівської обл. Транскрипція Карапати О. Клен було, чим не дерево. С. 201, 154-155.

628. Ой глянь, мамо (ОР-В6-17)

Музична партитура для голосу та фортепіано. Темп: $\text{♩} = 60$ Повільно. Ключ: Bb , Ритм: $\frac{2}{4}$. Текст пісні:

1. Ой глянь, ма - мо, да на мій по - сад,
да чу - жі до - чки у ко - сах си - дять.

1. Ой глянь, мамо,
Да на мій посад,
Да чужі дочки
У косах сядуть.	4. Чешу, чешу
Да гребінкою,
Примочу я
Да горілкою.
2. Да чужі дочки
У косах сядуть,
А на мою
Да роса впала.	5. Чешу, чешу
Да по волосочку,
Як житечко
Да по колосочку.
3. А на мою
Да роса впала,
Щоб я її
Да розчесала.	6. Як житечко
Да по колосочку,
Мій таточку,
Сизий голубочку.

7. – Мій таточку,
Сизий голубочку,
Нащо мене
Да посватали?
- Ой світ мені
Да зав'язали.
8. Нащо мене
Да посватали,
9. Ой світ мені
Да зав'язали,
Гулять мені
Да заказали.

Зап. 1971 р. Дубравін В. у с. Бошівка Буринського р-ну Сумської обл. від Дубовик М. С. Обрядові пісні Слобожанщини. С. 268.

629. Ой де ж це ти (ОР-В2-06)

♩ = 80 Поволі

1. – Ой де ж це ти, та Ле - но - чка, де бу - ва - ла,
що на тво - ю го - ло - во - чку і - нсї впав?

1. – Ой де ж це ти,
Та Леночка,
Де бувала,
Що на твою
Головочку
Інсї впав?
2. – Ой бувала
Я, дівочки,
У дорозі
Да й видала
Я, дівочки,
Три морози.
3. Три морози,
Три морози,
Три лютії,
Йони ж мені
Головочку
Прибілили.
4. Йони ж мені
Головочку
Прибілили
Да од рідного
Батенька
Одділили.

Зап. 1984 р. Дубравін В. В. у смт Ріпки Ріпкинського р-ну Чернігівської обл. від Дмитренко Катерини Степанівни, 1908 р. н. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 176.

630. За горою (ОР-В6)

1. За го - ро - ю ру - та - м'я - та, за го - ро - ю. Гу!

2. За го - ро - ю... Да й по - ро - сла о - че - ре - том, ой ла - ба - до - ю. Гу!

1. За горою
Рута-м'ята,
За горою. Гу!
2. За горою...
Да й поросла
Очеретом, ой
Лабадою. Гу!
3. Лабадою...
– Іди, іди,
Да Галечка,
Руту й обполи. Гу!
4. Руту обполи...
Свої білі
Рученята
Стеблом обколи. Гу!

5. Стеблом обколи...
– Да вже мені,
Да дівочки,
Не до руги. Гу!	Да Ванечка
Ой білі руки. Гу!
6. Не до руги...
Зав'язав мені	7. Не до м'яти...
Не дав мені
Да Ванечка
Догуляти. Гу!

Зап. 1987 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Лугове Менського р-ну Чернігівської обл. Нотація Карапати О. Клен було, чим не дерево. С. 185-186.

631. Ой чия то (ОР-В6)

1. Ой чи - я то ру - та - м'я - та за во - до - ю? Гу!

2. За во - до - ю... 6. Ще й ті - ло у - се...

1. Ой чия то
За водою? Гу!	Білі ручки
Поколола? Гу!
2. За водою...
Да й заросла
Густим зіллям
З лободою. Гу!	5. Поколола...
Поколола
Білі ручки
Ще й тіло усе. Гу!
3. З лободою...
Ой чого ти,
Да Мар'єчко,
Не полола? Гу!	6. Ще й тіло усе...
Поки твого
Та Іванка
Господь принесе. Гу!
4. Не полода...
Чи ти свої	

Зап. 1969 р. експ. ІМФЕ у с. Шабалинів Коропського р-ну Чернігівської обл. Транскрипція А. І. Іваницького. Весільні пісні. Т. 1. С. 285-286, № 339.

632. Йой чія то береза стояла (ОР-В6-04)

1. Йой чи - я то бе - ре - за сто - я - ла, йой чи - я то бе - ре - за сто - я - ла, под бе - ре - зо - ю ха(та)?

2. Под бе - ре - зо - ю ха - та, под бе - ре - зо - ю ха - та, то ж на - шо - го сва(та).

1. Йой чія то береза стояла, (2)
Под березою хата?	3. Да пусти, свату, в хату,
Да пусти, свате, в хату,
Нас [тут] небагато.
2. Под березою хата, (2)
То ж нашого свата.	4. Четверо да п'ятеро, (2)
Разом буде да дев'ятеро.

5. **Йа сват ізлякався, (2)**
Да в комору сховався.

7. **Йа ти, свату, не лякайся, (2)**
Та й до свахи привітайся.

6. **В шалюбіну виглядає, (2)**
Шо багато гостей має.

Зап. 1999 р. Васянович О. О. у с. Мелені Коростенського р-ну Житомирської обл. від Ходаківської М. А., Стретович Г. Д., Васянович О. Д. Транскрипція Єфремової Л. О. Народні пісні Житомирщини. С. 267. № 269.

633. Пусти, свате, в хату (ОР-В6-04)

$\text{♩} = 80$ Помірно

Одна *Усі*

1. Пу - сти, сва - те, в ха - ту, пу - сти, сва - те, в ха - ту,
йа то ми по - ме - рзли, йа вже ми по - мерз(ли). У!

*) Невизначений вигук.

1. Пусти, свате, в хату, (2)
Йа то ми померзли,
Йа вже ми померзли. У!

2. Йа вже ми померзли (2)
На лютом морозі. (2)

3. На лютом морозі, (2)
На битий дорозі. (2)

Зап. 27. 11. 1991 р. у с. Глушець (нині с. Піски) Буринського р-ну Сумської обл. від гурту. Архів УЕЛФ Арт Екзистенція. № 735. Транскрипція Єфремової Л. О.

634. Ой свате наш, свате (ОР-В6-04)

$\text{♩} = 90$ Рухливо

1. Ой сва - те наш, сва - те, ой сва - те наш, сва - те,
пу - сти нас у ха(ту). Гу!

1. Ой свате наш, свате, (2)
Пусти нас у хату. Гу!

2. Пусти нас у хату, (2)
Нас тут небагато. Гу!

3. Нас тут небагато, (2)
Сім раз по семеро. Гу!

4. Сім раз по семеро, (2)
Свату хату перевернемо. Гу!

Зап. 1984 р. Дубравін В. В. у с. Глиненка Ріпкинського р-ну Чернігівської обл. від Купрієнко Варвари Митрофанівни, 1929 р. н. і Кониш Ярини Михайлівни, 1940 р. н. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 142.

Зап. 3 травня 2019 р. Біланюк Т. О. у с. Високе Борзнянського р-ну Чернігівської обл. від Мелешко Любові Василівни, 1955 р. н. Ред. Скаженик М. В. та Єфремової Л. О.

638. Ой налетів (ОР-В6)

<p>1. Ой налетів
Сакалонько
На сад-виноград. (2) [Гу!]</p> <p>2. Да й ударив
Крилечками
Об сад-виноград. (2) [Гу!]</p> <p>3. Да й питає:
– Чи тут моя
Сиза галка, чи немає? [Гу!]</p> <p>4. Чи немає...
– Ой немає,
Сакалонько,
Десь немає. [Гу!]</p> <p>5. Десь немає...
З любішими,
З милішими
Десь гуляє. [Гу!]</p> <p>6. Ой прийшов же
Да Ванечка
Під тестев поріг. [Гу!]</p> | <p>7. Під тестев поріг...
Ой ударив
Ножечками
Об тестев поріг. [Гу!]</p> <p>8. Ой ударив,
Чи не вдарив
Да й питає. [Гу!]</p> <p>9. Да й питає...
Чи тут мая
Галочка,
Чи немає? [Гу!]</p> <p>10. Чи немає...
– Ой немає,
Да Ванечка,
Ой немає. [Гу!]</p> <p>11. Ой немає...
З милішими,
З любішими
Десь гуляє. [Гу!]</p> |
|---|---|

Зап. 1988 р. Данилевська Н., Ткач М. на х. Яцьків (нині с. Яськове) Менського р-ну Чернігівської обл. від Клавдії Красенко, 1910 р. н. Транскрипція Карапати О. Клен було, чим не дерево. С. 156-158.

639. Ой стукнули кониченьки на мосту (ОР-В6)

$\text{♩} = 110$ Пожвавлено

Ой сту - кну - ли ко - ни - че - ньки на мо - сту

да вда - ри - ли ко - ло - ко - лом об ду - гу. – Ой хто ж то ї - де?

– Ко - ле - чка. – Ой ку - ди же він ї - де? – У Кри - ги

Прискорюючи

по сво - ю Ма - не - чку кня - ги(ню). – Чи тут мо - я та Ма - не - чка,

чи не - ма - є? Чи з чу - жи - ми па - ни - ча - ми ро - змо - вля(є)?

Ой стукнули кониченьки на мосту
 Да вдарили колоколом об дугу.
 – Ой хто ж то їде? – Колючка.
 – Ой куди же він їде? – У Криги

По свою Манечку княгиню.
 – Чи тут моя та Манечка, чи немає?
 Чи з чужими паничами розмовляє?

Зап. 1971 р. Дубравін В. у с. Бошівка Буринського р-ну Сумської обл. від Дубовик М. С. Обрядові пісні Слобожанщини. С. 290.

640. Як із'їхал да Колячка (ОР-В6)

$\text{♩} = 80$ Неспішно

1. Як і - з'є - хал да Ко - ля - чка ік те - стю на двор:
 – О - да - рі - те хоть да - ра - ми, о - дна ве - че - ря. Уи!
 2-3. О - дна ве - че - ря... Ой чі до-ма да Ні-по - чка, чі є - ї не-ма. Уи!

1. Як із'їхал да Колячка
Ік тестю на двор:
– Одаріте хоть дарами, (?)
Одна вечеря. Уи!	Да Ніночка,
Чі єї нема? Уи!
2. Одна вечеря...
Ой чі дома	3. Чі єї нема...
Ой чі вона
З падружками
Гуляті пошла? Уи!

Зап. Дубравіні В. В. та В. Г. у с. Воздвиженське Ямпільського р-ну Сумської обл. Транскрипція Єфремової Л. О.

641. Ванєчка, не лякайся (ОР-В6)

$\text{♩} = 110$ Енергійно

Ва - нє-чка, не ля - ка - йся... Ва - нє-чка, не ля - ка - ся,
 та ти по - ста - ра - йся, за - глянь у ки - ше - ню, ви - йми гро - шей жме - ню,
 кла - ди на та - рі - лку, бе - ри со - бі ді(вку). У!
 Ванєчка, не лякайся, (2) Вийми грошей жменю,
 Та ти постарайся, Клади на тарілку,
 Заглянь у кишеню, Бери собі дівку. У!

Зап. 10 листопада 2004 р. у с. Некрасове Глухівського р-ну Сумської обл. від Іванової В. Я., Жовтоножко В. С., Ільченко Н. Ю., Белави Н. І., Єсауленко А. З., Заруби О. Г., Смолі О. Я. Транскрипція Єфремової Л. О.

642. Молоденькій Васечко (ОР-В6)

$\text{♩} = 82$ Повільно Швидше

Мо-ло-де-нькій Ва-се-чко... Мо-ло-де-нькій Ва-се-чка, не стой за пле-чі-ма,
не лу-пай о-чі-ма, ко-па-йся в ки-ше-ні бе-ри гро-шей жме(ню).

Молоденькій Васечко(а), (2)

Не стой за плечіма,
Не лупай очіма,
Копайся в кишені,
Бери грошей жменю.

Зап. 30 вересня 2019 р. Єфремова Л. О., Гавриленко В. В., Кобзиста О. В. у с. Уздиця Глухівського р-ну Сумської обл. від Тищенко П. П., Лисенко Н. І. (заспівує), Лисенко В. Ф., Назаренко О. С., Суставенко Г. І. та Шкарун А. Г. Транскрипція Єфремової Л. О.

643. Не стой, зятю, за плечіма (ОР-В6)

$\text{♩} = 80$

Не стой, зя-тю, за пле-чі-ма... Не стой, зя-тю, за пле-чі-ма да не лу-пай о-чи-ма,
за-глянь у ки-ше-ню, па-бе-ри гро-шей жме-ню, па-сип на та-рілку за се-стричку-дів(ку). Гу!

Не стой, зятю, за плечіма (2)
Да не лупай очіма,
Заглянь у кишеню,

Набери грошей жменю,
Насип на тарілку
За сестричку-дівку. Гу!

Зап. 1 липня 2010 р. Єфремова Л. О. у с. Стольне Менського р-ну Чернігівської обл. від Кукси Тамари Валентинівни, 1942 р. н. Народні пісні Чернігівщини. С. 199. № 233.

644. Не стой за плечіма (ОР-В6)

$\text{♩} = 130$ Енергійно

Не стой за пле-чі-ма... Не стой за пле-чі-ма,
не лу-пай о-чі-ма, став ква-рту* го-рі-лки да ся-дай ко-ло ді-вкі.
Не стой за плечіма, (2)
Не лупай очіма,
Став кварту* горілки
Да сядай коло дівкі.

*Вар.: літру.

Зап. 2012 р. Єфремова Л. О. у с. Чоповичі Малинського р-ну Житомирської обл. від Старченко Надії Володимирівни, 1835 р. н. Народні пісні Житомирщини. С. 300. № 272.

645. Ми думали, що Іванко вельми багат (ОР-В6-08а)

$\text{♩} = 120$ Рухливо

Ми ду - ма - ли, що І - ва - нко ве - льми ба - гат, а він же та -
- кий, як і ми, три дні на то - ку мо - ло - тив,
о - дну ко - пі - йку за - ро - бив і ту за ді - ву по - ло - жив.

*) Тривалості нами збільшено вдвічі. (Л. Є.)

Ми думали, що Іванко вельми багат,
А він же такий, як і ми,
Три дні на току молотив,
Одну копійку заробив
І ту за дівку положив.

Зап. 1981 р. Дубравін В. у с. Волокитино Путивльського р-ну Сумської обл. від Смики Ганни Іллівни, 1915 р. н. та Журавської Анастасії Порфиріївни, 1912 р. н. Пісні Сумщини. С. 250.

646. Ой казали, зять багач (ОР-В6-08а)

$\text{♩} = 96$

Ой ка - за - ли, зять ба - гач, що він ви - ки - не гро - шей п'ять,
а він ви - ки - нув а - дин шаг, да й той у те - щі па - зи - чав. Гу!

Ой казали, зять багач,
Шо він викине грошей п'ять,
А він викинув адин шаг,
Да й той у тещі пазичав. Гу!

Зап. 1 липня 2010 р. Єфремова Л. О. у с. Стольне Менського р-ну Чернігівської обл. від Кукси Т. В. та Ціпак М. А. Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 200. № 234.

647. Баяри скупіє (ОР-В6)

$\text{♩} = 96$ Помірно
Одна

Ба - я - ри ску - пи - с... Ба - я - ри ску - пи - є

$\text{♩} = 130$ Енергійно
Усі

Баяри скупиє (2)
Па сметю хаждили,
Черетя збирали,
На тарелку клали.

Зап. 29 серпня 2019 р. Єфремова Л. О., Гавриленко В. В., Кобзиста О. В. у с. Студенок Глухівського р-ну Сумської обл. від Данильченко Л. П., Ливади М. В. та Воловик Н. І. (заспіває). Транскрипція Єфремової Л. О. Баяри купляють кветку.

648. Старшому да баярину (ОР-В6)

Одна *Усі*

Ста - ршо-му да ба - я - ри - ну... Ста - ршо-му да ба - я - ри - ну

за - в'я - за-ли чо-бот, Хто йде - та пи-та - є: - Чий то чо - бот ма(є)? Гу!
 по-ві-си-ли на ва - ротях. - Ста - ршого да ба - я-ри - на, шо гро-шей не ма(є). Гу!

Старшому да баярину (2)
Зав'язали чобот,
Повісили на варотях.
Хто йде – та питає:
– Чий то чобот має? Гу!
– Старшого да баярина,
Шо грошей не має. Гу!

Зап. 1987 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Лугове Менського р-ну Чернігівської обл. Транскрипція Карапати О. Клен було, чим не дерево. С. 209-210.

649. Мі думали, шо свати багаті (ОР-В6-08)

$\text{♩} = 96$

Мі ду - ма-ли, шо сва-ти ба - га - ті... Мі ду - ма-ли, шо сва-ти ба - га - ті,

а на-ши-є сва-ти вбо - гі, во-ни са-мі пе - шком і - шли, мо-ло-до-го в ме - шку не - сли,

йо - го но - гі те - ле - па - ли - ся, йа са - ба - кі за - я - да - лис(я).

Мі думали, шо свати багаті, (2)
А нашеє свати вбогі,
Вони самі пешком ішли,

Молодого в мешку несли,
Його ноги телепалися,
Йа сабакі заядалися. У!

Зап. 1999 р. Васянович О. О. у с. Мелені Коростенського р-ну Житомирської обл. від Ходаківської М. А., Стретович Г. Д., Васянович О. Д. Транскрипція Єфремової Л. О. Народні пісні Житомирщини. С. 270. № 295.

650. Ми думали, йони схалі (ОР-В6)

$\text{♩} = 100$ Грайливо

1. Ми ду - ма - ли, йо - ни є - ха - лі, ми ду - ма - ли, йо - ни є -
-ха - лі, аж йо - ни пе - шком іш(ли). Гу!

1. Ми думали, йони схалі, (2)
Аж йони пешком ішли. Гу!

3. І ноги сторчали, (2)
І собаки гарчали. Гу!

2. Аж йони пешком ішли, (2)
Молодого в мешку несли. Гу!

Зап. 1984 р. Дубравін В. В. у с. Глиненка Ріпкинського р-ну Чернігівської обл. від Купрієнко В. М. і Кониш Я. М. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 136-137.

651. Хвалилися, що багатіє (ОР-В6-08)

$\text{♩} = 60$ Неспішно

Одна *Усі*

Хва - ли - ли - ся, що ба - га - ти - є... Хва - ли - ли - ся, що ба - га - ти - є,
а ва - ни да й у - бо - ги - є, а в них но - ги кри - ва - но - гі - є,
во - ни са - ми да пі - шком і - шли,
ма - ла - до - го да в ми - шку ни - сли,
но - ги те - лі - па - лись, са - ба - ки в'ї - да(лись).

Хвалилися, що багатіє, (2)
А вани да й убогіє,
В них ноги криваногіє,
Вони сами да пішком ішли,
Маладого да в мишку нисли,
Ноги теліпались,
Сабаки в'їдались.

Зап. 29 серпня 2019 р. Єфремова Л. О., Гавриленко В. В., Кобзиста О. В. у с. Студенок Глухівського р-ну Сумської обл. від Данильченко Л. П., Ливади М. В. та Воловик Н. І. (заспіває). Транскрипція Єфремової Л. О.

652. Сват кішеню верне (OP-B6)

$\text{♩} = 96$
Одна Усі

Сват кі - ше - ню ве - рне... Сват кі - ше - ню ве - рне,
на - йшов о - дне зе - рне, по - клав на та - рі - лці, пла - че по го - ріл(ці).

Сват кішеню верне, (2)
Найшов одне зерне,
Поклав на тарілці,
Плаче по горілці.

Зап. 1999 р. Васянович О. О. у с. Мелені Коростенського р-ну Житомирської обл. від Ходаківської М. А., Стретович Г. Д., Васянович О. Д. Транскрипція Єфремової Л. О. Народні пісні Житомирщини. С. 270-271. № 296.

653. Було, свату, й у свати не йти (OP-B6)

$\text{♩} = 96$
Одна Усі

Бу-ло, сва-ту, й у сва-ти не йти... Бу-ло, сва-ту, й у сва-ти не йти,
бу-ло і-ти мо-ло-ти-ти, бу-ло і-ти мо-ло-ти-ти, гро-шей за-ро-би-ти,
гро-шей за-ро-би-ти да мо-ло-ду ви-ку-пи(ти).

Було, свату, й у свати не йти, (2)
Було іти молотити, (2)
Грошей заробити (2)
Да молоду викупити.

Зап. 1999 р. Васянович О. О. у с. Мелені Коростенського р-ну Житомирської обл. від Ходаківської М. А., Стретович Г. Д. та Васянович О. Д. Транскрипція Єфремової Л. О. Народні пісні Житомирщини. С. 271. № 297.

654. Не продавай, брат, сестри (OP-B6-15)

$\text{♩} = 90$
[Усі]

Не про - да - вай, брат, се - стри...
[З рухом]
за руб, за чо-ти-ри, се-стра чо-рно - бро(ва). Гу!
за два зо-ло-ти-ї,
гро-ші, як по-ло-ва,

Не продавай, брат, сестри (2)
За руб, за чотири, за два золотії,
Гроши як полова,
Сестра чорноброва. Гу!

Зап. 1969 р. експ. ІМФЕ у смт Понорниця Коропського р-ну Чернігівської обл. від дівчат. Транскрипція А. І. Іваницького. Весільні пісні. Т.1. С. 487. № 701.

655. Ішов братик яром (ОР-В6-16)

$\text{♩} = 96$ Помірно
Одна

$\text{♩} = 144$ Швидше
Усі

І - шов бра - тик я - ром... І - шов бра - тик я - ром

про - дав се - стру да - ром не за руб, за гро - ші, а - би зять хо - рош(ий). У!

Ішов братик яром, (2)
Продав сестру даром
Не за руб, за гроші,
Аби зять хороший. У!

Зап. 29 серпня 2019 р. Єфремова Л. О., Гавриленко В. В., Кобзиста О. В. у с. Некрасове Глухівського р-ну Сумської обл. від Рахно В. П. (заспіває), Олійник С. М., Сенченко В. П., Смолі О. Я., Третяк О. В. та Сергієнко Ю. В. Транскрипція Єфремової Л. О. "Прийшов жених куплять невесту. Брат сестру завів і прадає".

656. Ой не сиди, да Мар'єчко, боком (ОР-В6-12)

$\text{♩} = 132$

$\text{♩} = 148$

Ой не си - ди, да Ма - р'єч - ко, бо - ком... Ой не си - ди, да Ма - р'єч - ко,

бо - ком, се ж то - бі да не - на - ро - ком, се ж то - бі да на - ря - дже - но,

ко - ло те - бе да по - са - дже - но. При - су - нья бли - зе - нько,

по - ці - луй ве - се - лень(ко) Гу!

Ой не сиди, да Мар'єчко, боком, (2)
Се ж тобі да ненароком,
Се ж тобі да наряджено,
Коло тебе да посаджено.
Присунься близенько.
Поцілуй веселенько. Гу!

Зап. 1969 р. експ. ІМФЕ у с. Шабалинів Коропського р-ну Чернігівської обл. Транскрипція А. І. Іваницького. Весільні пісні. Т.1. С. 471. № 673.

657. Сидить Галечка (ОР-В6)

$\text{♩} = 84$ Помірно

1. Си - дить Га - ле - чка край о - ко - не - чка, сон ї - ї на - ма - га - є. Гу!

2. А по - руч ї - ї І - ва - нко ї - ї, він ї - ї ро - зва - жа - є. Гу!

1. Сидить Галечка
Край оконечка,
Сон її намагає. Гу!

2. А поруч її
Іванко її,
Він її розважає. Гу!

Зап. 1986 р. Дубравін В. В. у с. Бужанка Коропського р-ну Чернігівської обл. від Губар Ганни Григорівни, 1912 р. н. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 183.

658. Ой летала (ОР-В6)

$\text{♩} = 144$
[Одна]

1) [Усі]

1. Ой ле - та - ла чо - рна га - ло - чка по по - лю, че -рка - ла -ся

ба - рві - но - чка [зе - ле - но - го]. Гу!

1)

1. Ой летала
Чорна галочка
Й по полю,
Черкалася
Барвіночка
[Зеленого]. Гу!

2. Черкаючись,
Та й до ворона
Говорить:
– Одвиньсь, (2)
Чорний вороне,
Од мене. Гу!

Зап. 1956 р. від учасників олімпіади з с. Кирдани Овруцького р-ну Житомирської обл. Транскрипція Іваницького А. І. Весільні пісні. Т. 1. С. 544. № 806.

659. Да Боже мій милий (ОР-В4-26)

$\text{♩} = 76$ Поволі, з сумом

1. Да Бо - же мій ми - лий, ро - до - ньку ві -

1. Да Боже мій милий,
Родоньку вірний,
Що це я наробила. Ги!	5. – Милая моя,
Вийди ти сюда,
Поговорим з тобою. Ги!
2. Да кого любила,
Вірно хотіла,
Той стоїть за дверима. Ги!	6. – Рада б я вийти,
Поговорити,
Да невольенька моя. Ги!
3. Да з ким не зналася,
Не зустрічалася,
Тому й досталася. Ги!	7. Да сидить Миколка,
Як повная рожка,
Устать мені не можна. Ги!
4. А мій миленький
У порога стоїть,
Брівоньками моргає. Ги!	8. Сидить близенько,
Держить кріпенько,
Скоса поглядає. Ги!

Зап. 1967 р. Дубравін В. у с. Слобода Буринського р-ну Сумської обл. від В'язовченко В. Р. та Лищенко Ф. О. Обрядові пісні Слобожанщини. С. 247-248. Дівич-вечір.

660. Ой Боже, Боже (ОР-В4-26)

$\text{♩} = 46$ Протяжно

Одна *Усі*

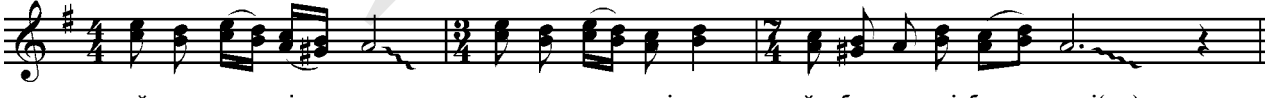
1. Ой Бо-же, Бо-же, ще й мо-сний Бо-же, що ж бо я на-ро-би-ла?

Ой ко-го ж бо я в'є-рно лю-би-ла, той сто-їть за две-рі(ма).

2. Ой за две-рі-ма, за две-ре-чка-мі йо-бли-вся сльо-зо-чка-ми,

ой за две-рі-ма за но-ве-нькі-ми йо-бли-вся дрі-бне-нькі(ми).

1. Ой Боже, Боже,
Ще й мосний Боже,
Що ж бо я наробила?
Ой кого ж бо я
В'єрно любила,
Той стоїть за дверіма.	Ой за дверіма,
За новенькіми
Йоблився дрібненькіми.
2. Ой за дверіма,
За дверечками
Йоблився сльозочками,	3. Ой кого ж бо я
Родом не знала
Ше й його родиную,
Судив мені Бог,
Судили люде
В'єрною дружиною.

Зап. 1999 р. Васянович О. О. у с. Мелені Коростенського р-ну Житомирської обл. від Ходаківської М. А., Стретович Г. Д., Васянович О. Д. Транскрипція Єфремової Л. О. Народні пісні Житомирщини. С. 252-253. № 265.

661. Наїхало (ОР-В6)

1-2. На - ї - ха - ло сі - мсот ба - я - ров на муой двор.

3. Се - дить на сті - льці, лі - чить че - рві - нці, то ж не муой.

1. Наїхало
Сімсот баяров
На муой двор.

2. – Пазнай, пазнай,
Дівка Любочка,
Де твуйой.

3. – Сидить на стільці,
Лічить червінці,
То ж не муой.

4. Що коло колоди
Рубить дрова –
Той не муой.

5. Що на пасаді,
Весь у наряді,
Ой то муой.

Зап. 1989 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Полуботки Чернігівського р-ну Чернігівської обл. від Мані Ткач, родом з с. Сахнівка Менського р-ну Чернігівської обл. Транскрипція Карапати О. Клен було, чим не дерево. С. 176-177.

662. Шо на хаті зіллє (ОР-В6-06)

$\text{♩} = 96$ Помірно

Одна Шо на ха - ті зі - ллє... *Усі* Шо на ха - ті зі - ллє,

а в'ха - ті ве - сі - ллє, за сто - лом бо - я - ри, як мак про - цві - та(ють).

Шо на хаті зіллє, (2)
А в хаті весіллє,
За столом бояри,
Як мак процвітають.

Зап. 29 серпня 2019 р. Єфремова Л. О., Гавриленко В. В., Кобзиста О. В. у с. Некрасове Глухівського р-ну Сумської обл. від Рахно В. П. (заспівує), Олійник С. М., Сенченко В. П., Смолі О. Я., Третяк О. В. та Сергієнко Ю. В. Транскрипція Єфремової Л. О.

663. Сидить мати у зап'їчечку (ОР-В6)

$\text{♩} = 110$ Енергійно

Се-дять ма - ти у за - п'ї - чеч - ку.. се-дять ма - ти у за - п'ї - чеч - ку,

дер - жить чеп - ця ше й на - м'є - точ - к(у).

Сидить мати у зап'їчечку, (2)
Держить чепця ще й нам'єточку.

Зап. 2012 р. Єфремова Л. О. у с. Чоповичі Малинського р-ну Житомирської обл. від Старченко Н. В.
Народні пісні Житомирщини. С. 276. № 308.

664. А ми ж тебе, Галочко, вкриваєм (ОР-В6)

$\text{♩} = 110$ Енергійно

А ми ж те-бе, Га - ло - чко, вкри - ва - єм, ша - стя і до - лю

ба - жа - єм: шоб бу - ла здо - ро - ва як во - да,

шоб бу - ла ба - га - та, як зе - мля, шоб бу - ла че - рво - на,

як ро - жа, да сво - му Ми - ко - ла - йку при - го - жа!

А ми тебе, Галочко, вкриваєм,
Щастя і долю бажаєм:
Шоб була здорова, як вода,
Шоб була багата, як земля,
Шоб була червона, як рожа,
Да своєму Миколайку пригожа!

Зап. там само. Народні пісні Житомирщини. С. 276-277. № 309.

665. Шо схотели, те зробили (ОР-В6)

$\text{♩} = 96$

Одна *Усі*

Шо схо - те - ли, те зро - би - ли... Шо схо - ті - ли, те зро - би - ли,

з хлє - ба па - ля - ни - цю, з хлє - ба па - ля - ни - цю, з ді - вки мо - ло - диц(ю).

Шо схотели, те зробили...
Шо схотіли, те зробили,
З хлеба паляницю, (2)
З дівки молодицю.

Зап. 1999 р. Васянович О. О. у с. Мелені Коростенського р-ну Житомирської обл. від Ходаківської М. А., Стретович Г. Д. та Васянович О. Д. Транскрипція Єфремової Л. О. Народні пісні Житомирщини. С. 277. № 310.

666. Ой що ми схотели (ОР-В6)

Співають свашки з боку молодого, як одягли молодій намітку.

♩ = 90 *Одна* *Усі*

Ой що ми схо-те-ли... Ой що ми схо-те-ли, то ми і зро-би-ли:
 з ті-ста па-ля-ни-цю, з дє-вки мо-ло-ди(цю). У!

Ой що ми схотели, (2)
То ми і зробили:
З тіста паляницю,
З дєвки молодицю. У!

Свашкам молодого відповідають свашки з боку молоді:

♩ = 90 *Одна* *Усі*

Я-кби ми схо-те-ли... Я-кби ми схо-те-ли, ми б ї-ї ро-зве-рте-ли і в садок по-ве-ли,
 і ве-нок о-дя-гли, і строч-ки на-кла-ли, на ве-чо-рки по-зва(ли). У!

Якби ми схотели, (2)
Ми б ї розвертели
І в садок повели,
І венк одягли,
І строчки наклали,
На вечорки позвали. У!

Зап. 1982 р. Іваницький А. І. у с. Вільшанка Поліського р-ну Київської обл. від гурту жінок. Іваницький А. І. Хрестоматія. С. 181-182. №№ 5-6.

667. Мір з міром да міруєца (OP-B6)

$\text{♩} = 130$ **Весело**

Мір з сват з мі - ром да мі - ру - є - ца,
з сва - том да цо - лу - є - ца,
да на пер - вом по - ро - зі, да на лю - том мо - ро - зі.

**Мір з міром да міруєца,
Сват з сватом да цолуєца
Да на первом порозі,
Да на лютом морозі.**

Зап. 2019 р. Мошківська Є. С. у с. Бігунь Овруцького р-ну Житомирської обл. в обстановці виконання обряду зв'єднання свічок від гурту. Транскрипція Єфремової Л. О.

668. Скручено (OP-B6)

$\text{♩} = 72$ **Наполегливо**

Скру - че - но, зв'я - за - но дво - є де - то - чок - о - дно - ле - то - чок
і то - не - се - нькім, і бі - ле - се - нькім ру - шні - чком.

**Скручено,
Зв'язано
Двоє дєточок -
Однолєточок
І тонєсєнькім,
І белєсєнькім
Рушнічком.**

Зап. в обстановці виконання обряду зв'язування молодих рушником від гурту. Транскрипція Єфремової Л. О.

669. Ой на горі калінонька (OP-B6)

$\text{♩} = 80$ **Експресивно**

1. Ой на го - рі ка - лі - но - нька ро - зці - та - є,
у - сю го - ру ка - м'я - ну - ю у - кра - ша - є. Гу!

Для закінчення

<p>1. Ой на горі калінонька
Розцвітає,
Усю гору кам'яною
Украшас.</p> <p>2. – Пусті мене, моя маті,
На ту гору,
Там я собі з того цвєту
Вєночок зов'ю.</p> <p>3. – Нашо тобіє, моя доню,
Той вісночок,</p> | <p>Уже тобі, моя доню,
Последній дєньок.</p> <p>4. Нашо тобіє, моя доню,
Той ктарінов цвєт,
А вже тобє, моя доню,
Зав'язаний свєт.</p> <p>5. Ой на горі калінонька
Розцвітає,
Усю гору кам'яною
Укривас. Гу!</p> |
|--|--|

Зап. там само від Віри Василівни Воробей., 1958 р. н. Транскрипція Єфремової Л. О.

670. Котилося да яблучко (ОР-В6)

$\text{♩} = 102$ Рухливо

1. Ко-ти-ло-ся да я - блу - чко із-под го - лля. Гу - і!

2-7. Про - си - ла - ся да Ва - ле - чка із за - сто - лля. Гу - і!

5. хоч у - весь день

<p>1. Котилося
Да яблучко
Із-под голля.
Гу-і!</p> <p>2. Просилася
Да Валечка
Із застолля.
Гу-і!</p> <p>3. – Пусти, (2)
Да Колечка,
Із застолля.
Гу-і!</p> <p>4. – Ой учора
Суботонька,
А це будній дєнь.
Гу-і!</p> | <p>5. Було ходить,
Було глядїть,
Хоч увесь дєнь.
Гу-і!</p> <p>6. А сьогодні
Неділенька
Да святая.
Гу-і!</p> <p>7. Уже твоя
Головонька
Завитая.
Гу-і!</p> |
|--|--|

Зап. 1984 р. Дубравін В. В. у с. Глиненка Ріпкинського р-ну Чернігівської обл. від Манойленко Лідії Микитівни, 1921 р. н. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 130.

671. Рано мі, рано (ОР-В6)

$\text{♩} = 96$ Помірно

1. Ра - но мі, ра - но, да ка - му є - ті па ка - ра - вай?

Ра - но мі, ра - но, да ка - му є - ті па ка - ра - вай? И!

2. Ра - но мі, ра - но, да дру - жкам є - ті

*) Верхній голос веде мелодію, другий гетерофонно підлаштовується під нього, а третій бурдонує на основному тоні, утворюючи з верхніми двома терпкі секундові співзвуччя. (Л. Є.)

1. Рано мі, рано,
Да каму сті па каравай?*	2	8. Да каму резать каравай?
2. Да дружкам іті па каравай.		9. Да дружку резать каравай.
3. Да в нову камору.		10. Да з чаго спечений каравай?
4. Да каму браті каравай?		11. Да с трьох нівачок пшеница.
5. Да дружку браті каравай.		12. Да с трьох крініц вадіца.
6. Да дружку несті каравай.		13. Да с курочки-щербетушечки яєчко.
7. Да поставілі на столє.		

Зап. 29. 10 2016 р. Бот М. у с. Гавронщина Макарівського р-ну Київської обл. Текст Ткачук В. Проект "Поліфонія". Транскрипція та ред. тексту Єфремової Л. О.

672. Дружко коровай несе (ОР-В6)

$\text{♩} = 96$

Дру - жко ко - ро - вай не - се... Дру - жко ко - ро - вай не - се,

ку - че - ра - мі тре - се. Ой тре - си, не тре - си, ко - ро - ва - ю нам дой!

Дружко коровай несе, (2)	Дружко коровай несе, (2)
Кучерамі тресе.	А маршалок головою тресе.
Ой треси, не треси,	Хоч треси, не треси,
Короваю нам дой!	Короваю нам даси!

Зап. 1999 р. Васянович О. О. у с. Мелені Коростенського р-ну Житомирської обл. від Ходаківської М. А., Стретович Г. Д., Васянович О. Д. Народні пісні Жиомирщини. С. 269-270. № 294.

*Таким чингм розспівують кожен строфу пісні. (Л. Є.)

673. Дружок каравай нисе (ОР-В6)

$\text{♩} = 80$ Неспішно

Дру - жок ка - ра - вай ни - се... Дру - жок ко - ро - вай не - се
і вс - ле - чком трі - се. Хоть трі - си, хоть не трі - си, ка - ра - ва - ю нам да - си.

Дружок каравай нисе (2)
І велечком трісе.
Хоть тріси, хоть не тріси,
Караваяю нам даси.

Зап. 29 серпня 2019 р. Єфремова Л. О., Гавриленко В. В., Кобзиста О. В. у с. Студенок Глухівського р-ну Сумської обл. від Данильченко Л. П., Ливади М. В. та Воловик Н. І. (заспівує).

674. Ой край, дружбонько, коровай (ОР-В6-22)

$\text{♩} = 120$ Грайливо

Ой край, дру - жбо - нько, ко - ро - вай, да - вай, дру - жбо - нько,
ко - му знай. Ста - рий - ста - ро - му не да - вай, ста - рий - ста - ро - му
крі - ше - чки, а вам, бо - я - ри, ши - ше - чки, а вам, дру - же - чки,
го - лу - бці, щоб вас лю - би - ли мо - ло - ді. Гу!

Ой край, дружбонько, коровай, А вам, бояри, шисечки,
Давай, дружбонько, кому знай. А вам, дружечки, голубці,
Старий – старому не давай, Щоб вас любили молодці. Гу!
Старий – старому крішечки,

Зап. 1986 р. Дубравін В. В. у с. Бужанка Коропського р-ну Чернігівської обл. від Губар Ганни Григорівни, 1912 р. н. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 131.

675. Дружбоньку (ОР-В6)

[Швидко, але не дуже]

Дру - жбо - ньку, мой го - лу - бо - ньку, і - скрой ме - ні із ве - рше - чку
ко - ро - ва - йну ши - ше - чку! Ой як не да - си, ста - ршо - му бо - я - ри - ну по - да - ру - ю.
у бо - ру на - же - ну
і ко - ня о - ди - му,

Дружбоньку,	Ой як не даси,
Мой голубоньку,	У бору нажену
Іскрой мені	І коня одиму
Із вершечку	Старшому боярину
Коровайну шишечку!	Подарую.

Зап. Квітка К. В. у м. (нині смт) Козелець на Чернігівщині. Українські народні мелодії. С. 29-30. № 104.

676. Світи, Боже, з раю (ОР-В6)

$\text{♩} = 108$

Сві - ти, Бо - же, з ра - ю... Сві - ти, Бо - же, з ра - ю

на - шо-му да ко-ро - ва - ю, щоб бу-ло ви - дне - се - нько кро - ї - ти дро - бне - се - нько.

А в нас род ве - ли - кий, щоб бу - ло чим да - ри(ти) Гу!

Світи, Боже, з раю, (2)	Кроїти дробнесенько.
Нашому да короваю,	А в нас род великий,
Щоб було виднесенько	Щоб було чим дарити. Гу!

Зап. 1969 р. експ. ІМФЕ у с. Шабулів Коропського р-ну Чернігівської обл. Транскрипція Іваницького А. І. Весільні пісні. Т. 1. С. 521. № 766.

677. Дружко коровай кроє (ОР-В6-23)

$\text{♩} = 82$ Помірно

Дру-жко ко-ро-вай кро - є... Дру-жко ко-ро-вай кро-є, зо-ло-тий но-жик ма-є,

срі - бні - ї да та - рі - ло - чкі, да - йте ме - ду да го - рі - ло(чки).

Дружко коровай кроє, (2)
 Золотий ножик має,
 Срібні да тарілочкі,
 Дайте меду да горілочкі. У!
 Дружко коровай кроє, (2)
 Семеро дітей має,
 Та всі с кашелями,
 Весь каравай забрали. У!

Зап. 10 листопада 2004 р. у с. Некрасове Глухівського р-ну Сумської обл. від Іванової В. Я., Жовтоножко В. С., Ільченко Н. Ю., Белави Н. І., Єсауленко А. З., Заруби О. Г. та Смоли О. Я. Транскрипція Єфремової Л. О.

678. Шо дружко каравай кроїть (ОР-В6-23)

$\text{♩} = 120$ Швиденько

Шо друж-ко ка - ра - вай кро - їть... Шо друж-ко ка - ра - вай кро - їть,
за-ла-тий но-жик ло-мить, а зза-ду да же-на ста - їть, да се-ме-ро да ді-те дер(жить).
У! Да всі з за - шей - ка - ми, весь ка-ра-вай за - бра(ли). Гу!

Шо дружко каравай кроїть, (2)
Залатий ножик ломить,
А ззаду жена стаїть
Да семеро дітей держить. У!
Да всі з кашельками,
Весь каравай забрали. Гу!

Зап. 1 липня 2010 р. Єфремова Л. О. у с. Стольне Менського р-ну Чернігівської обл. від Кукси Т. В. та Ціпак М. А. Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 201. № 237.

679. Нам казали люде (ОР-В6)

$\text{♩} = 96$

Одна *Усі*

Нам ка - за - ли лю - де... Нам ка - за - ли лю - де,
шо ще ка - лач бу - де. Вже ве - чор ми - на - с, ка-ла-чу нам не - ма(є).

Нам казали люде, (2)
Шо ще калач буде.
Вже вечор минає,
Калачу нам немає.

Зап. 1999 р. Васянович О. О. у с. Мелені Коростенського р-ну Житомирської обл. від Ходаківської М. А., Стретович Г. Д. та Васянович О. Д. Нотація Єфремової Л. О. Народні пісні Житомирщини. С. 273. № 301.

680. Ой спасібо маршалочкам за могоріча (ОР-В6)

$\text{♩} = 110$ Енергійно

1. Ой спа - сі - бо ма - рша - ло - чкам за мо - го - рі - ча,
а вам, сва - ше - чкі, за ка - ла - ча.

2. Ко-ли б сва-хі та-кий вік дов-гій, як у сва-хі да ка-лач доб-рій!

1. Ой спасібо маршалочкам за могоріча, А вам, свашечкі, за калача.
2. Коли б свахі такий вік довгій, Як у свахі да калач добрій!

Зап. 2012 р. Єфремова Л. О. у с. Чоповичі Малинського р-ну Житомирської обл. від Старченко Н. В. Народні пісні Житомирщини. С. 273. № 302.

681. Наливає, ридас (ОР-В6)

♩ = 96 Помірно Швидше
Одна *Усі*

На-ли-ва-є, ри-да-є... На-ли-ва-є, ри-да-є,
пі-дно-се, га-ло-се. На-ли-вай, дру-жко, по-вне щоб бу-ло жи-то ро-вне,
щоб Га-ло-чка жа-ла, спи-нки не зги-на(ла).

Наливає, ридас, (2)
Підносе, галосе.
Наливай, дружко, повне,
Щоб було жито ровне,
Щоб Галочка жала,
Спинки не згинала.

Зап. 29 серпня 2019 р. Єфремова Л. О., Гавриленко В. В., Кобзиста О. В. у с. Некрасове Глухівського р-ну Сумської обл. від Рахно В. П. (заспівує), Олійник С. М., Сенченко В. П., Смолі О. Я., Третяк О. В. та Сергієнко Ю. В. Транскрипція Єфремової Л. О. Пропій.

682. Єхали да вазилися (ОР-В6)

♩ = 140 Швиденько

Є-ха-ли да ва-зи-ли-ся да за пень за-че-пи-лись як нам ад-че-пить-ся да га-ріл-ки на-пить-ся?

Єхали да вазилися
Да за пень зачепились,
Як нам адчепиться
Да гарілки напиться?

Зап. 1 липня 2010 р. Єфремова Л. О. у с. Стольне Менського р-ну Чернігівської обл. від Кукси Т. В., Ціпак М. А. (заспівує), Бредюк Н. Г. та Бредюк В. Г. Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 191. № 213.

683. Дай же їм, Боже, да й нажитися (ОР-В6)

$\text{♩} = 140$ Швидко

8 Дай же їм, Бо - же, да й на-жи - ти - ся, нам га - рі-ло - чки да й на - пи - ти - ся,

8 со - ло-дко - ї да ме - до - ва - ї, з зе - ле - ни - ми да я - гі - дка(ми). Гу!

Дай же їм, Боже, да й нажитися,
 Нам гарілочки да й напиться
 Солодкої да медової*,
 З зеленими да ягідками. Гу!

Зап. там само. Народні пісні Чернігівщини. С. 192. № 214.

684. Ой пропівці, пропівці хуторянці (ОР-В6)

$\text{♩} = 120$ Скандуючи

Ой про-пі-вці, про-пі-вці ху-то-ря-нці та про-пи-ли Ма-ру-се-чку

на го-рі-лці, на со-ло-дко-му ме-до-чку на ба-тько-во-му дво-ро-чку.

Ой пропівці, пропівці хуторянці
 Та пропили Марусечку на горілці,
 На солодкому медочку,
 На батьковому дворочку.

Зап. 1968 р. Дубравін В. В., Дубравіна В. Г. на х. Говорунів (нині с. Говорунове) Ямпільського р-ну Сумської обл. від Пушкар Одарки Герасимівни, 1917 р. н. Хрестоматія. Ч. II. С. 7 (текст), с. 40 (мел.). № 3.

685. Пропівка, пропівка (ОР-В6)

$\text{♩} = 124$ Скандуючи

Про-пи-вка, про-пи - вка... Про - пи-вка, про - пи - вка Ма-ру-се - чкін ба - те - нько

да про-пів сво - ю до - чку на со-ло - дкім ме - до - чку, на зе-ле - но - му ви - ні,

що не тре - ба да до - чки ма - ти, во - на ме - ні не по - ко - рни - ця,

мо - йму дво - ру не ро - бо - тни - ця, дво - ру мо - йму пе - ре - во - дни - ця.

*Не гіркої.

Пропивка, пропивка (2)
Марусечкін батенько
Да пропив свою дочку
На солодкім медочку,
На зеленому вині,

Що не треба да дочки мати,
Вона мені не покорниця,
Мойму двору не работниця,
Двору мойму переводниця.

Зап. там само. Хрестоматія. Ч. II. С. 7 (текст), с. 40-41 (мел.). № 4.

686. Повна рожа в городі (ОР-В6)

$\text{♩} = 60$ Повільно

1. По - вна ро - жа в го - ро - ді, по - вна ро - жа в го - ро - ді,
Швиденько
ба - рві - но - чок у са - ду. 2. Ба - рві - но - чок у са - до - чку, ба - рві - но - чок у
са - до - чку да про - пів ба - тько до(чку).

1. Повна рожа в городі, (2)
Барвіночок у саду.	4. На солодком медочку, (2)
Да на горькому вині. І!
2. Барвіночок у садочку, (2)
Да пропів батько дочку. У!	5. Да (й) на горькому вині, (2)
Да не знать дочки нині. І!
3. Да пропи(і)в батько дочку, (2)
На солодком медочку. У!	

Зап. 30 вересня 2019 р. Єфремова Л. О., Гавриленко В. В., Кобзиста О. В. у с. Уздиця Глухівського р-ну Сумської обл. від Тищенко П. П., Лисенко Н. І., Лисенко В. Ф. (заспівує), Назаренко О. С., Сустаненко Г. І. та Шкарун А. Г. Транскрипція Єфремової Л. О.

687. Мнєсецу, перекрою (ОР-В6)

$\text{♩} = 44$
Одна

1. Мнє - се - цу, пе - ре - кро - ю,
Усі
мнє - се - цу пе - ре - кро - ю, та - ту - сю пе - ре - по(ю).

1. Мнєсецу, перекрою, (2)
Татусю, перепюю. | 2. Татусю, перепюю, (2)
Переп'є щастя й долю. |
|---|--|

3. Чаркою повненькою, (2)
Дольою щасливою.

4. Як багата я й буду, (2)
То я й вас не забуду.

5. Не мнєсецем, – то зорой,
й Не мнєсецем, – то зорой,
й Не братечком, – то сестрой.

Зап. 1999 р. Васянович О. О. у с. Мелені Коростенського р-ну Житомирської обл. від Ходаківської Марії Андріївни 1931 р. н., Стретович Ганни Дем'янівни 1939 р. н., Васянович Олександри Дем'янівни 1941 р. н. Транскрипція Єфремової Л. О. Народні пісні Житомирщини. С. 269. № 293.

688. Тато мой хороший (OP-B6)

$\text{♩} = 104$ *Неспішно*

Та - то мой хо - ро ший...

Та - то мой хо - ро ший, за - би - рай сво - ї гро - ші, шоб [ві - ві ро - ди - ли,]

шоб жо - нка лю - би - ла, шоб ді - ти по - зна - ли та й ба - тьком на - зва(ли).

Тато мой хороший, (2)
Забирай свої гроші,
Шоб [вівці родили,]
Шоб жонка любила,
Шоб діти познали
Та й батьком назвали.

Зап. [1996 р. Єфремов Є. В.] у с. Сарновичі Коростенського р-ну Житомирської обл. від гурту. Архів УЕЛФ Арт Екзистенція. № 2657. Транскрипція Єфремової Л. О.

689. Як ступила Галічка на поріг (OP-B6)

[Швиденько]

Одна *Усі*

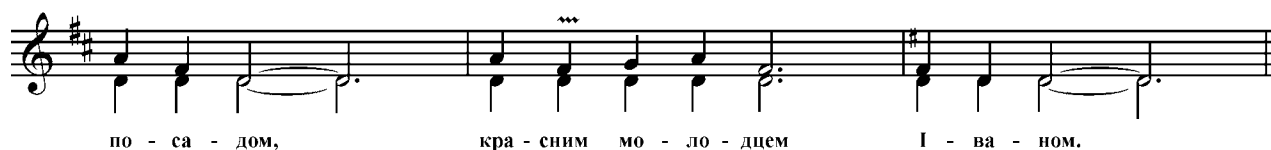
1. Що й сту - пи - ла Га - лі - чка на по - ріг, ша - гну - ла й ма - хну - ла

на по - друг: – Ро - зсту - пі - те - ся – я і - ду, бла - го - сло - ві - ться –

Одна *Усі*

я ся - ду. 2. – Чим ти ме - не, мій ба - те - ньку, да - ру - єш.

– Ой да - ру - ю й да - ром – по - са - дом, ой да - ру - ю да - ром –

по - са - дом, кра - снім мо - ло - дцем І - ва - ном.

1. Як ступила Галічка на поріг,
Шагнула й махнула на подруг:
– Розступіться – я іду,
Благословіться – я сяду.
2. – Чим ти мене, мій батеньку, даруєш?
– Ой дарую й даром – посадом,
Ой дарую даром – посадом,
Красним молодцем Іваном.

Зап. 1961 р. Радченко Р. А., Матвієнко В. О. у с. Сорокошичі Остерського (нині Козелецького) р-ну Чернігівської обл. від Марії Силенок, 1888 р. н., Софії Граб, 1916 р. н., Пріські Стети, 1932 р. н. Весільні пісні. Т. 1. С. 210-211. № 276. Коли молоду заводять на посад.

690. Що й на горі (ОР-В6-26)

$\text{♩} = 104$ Не поспішаючи

1. Що й на го - рі сто-їть те - рем та й не те -
-са - ний. Ги! 2-8. Та й не те - са - ний... Ой ті - льки він
хо - ро - ше - нько та й ви - пи - са - ний. Ги!

1. Що й на горі
Стоїть терем
Та й не тесаний. Ги!
2. Та й не тесаний...
Ой тільки він
Хорошенько
Та й виписаний. Ги!
3. Та й виписаний...
Уступила
Та Мар'єчка
У той терем. Ги!
4. У той терем...
Та й махнула
Хустиною
Та й наперед. Ги!
5. Та й наперед...
– Розступіться,
Вороженьки,
Розступіться. Ги!
6. Розступіться...
Ви на мене,
Молодую,
Подивіться. Ги!
7. Подивіться.
Ой чим мене
Мій батенько
Та дарує. Ги!
8. Та дарує...
Ой чи щастям,
Чи здоров'ям,
Чи долею? Ги!

Зап. 1967 р. Дубравін В. у с. Слобода Буринського р-ну Сумської обл. від В'язовченко В. Р. та Лищенко Ф. О. Обрядові пісні Слобожанщини. С. 276-277. Ред. Єфремової Л. О.

691. Разкаліхалась каліна (ОР-В7)

$\text{♩} = 80$ Помірно

1. Ра - зка - лі - ха - лась ка - лі - на,
пе - ред ве - трі - кам сто - є - чі - є.

1. Разкаліхалась каліна,
Перед ветрікам стоєчіє:	5. А я ж мала, да не маю,
Толькі ж косамі махаю.
2. – На всіх дерев'ях лісте є,
А я, каліна, не маю,
Толькі гуделькам махайо.	6. Не стой, татачко, в парозіє,
А вже ж я в тебе в дарозіє.
3. Расплакаласе Галечка,
Перед татаочком стоєчіє:	7. Пріступісь, татко, блізенько,
Пакланюсь табіє низенько.
4. – Жаль міні, татко, на те[е]бе[е],
На всіх девачках венки є,	

Зап. 30 червня 2010 р. Маховська С. Л. у с. Ведиліці Чернігівського р-ну Чернігівської обл. від Музиченко Арини Яківни та ще двох жінок (одну звать Надя). Транскрипція Єфремової Л. О. "Я колись дівкою заводила її, вже забулася". (Прим. вик.). Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 207. № 247.

692. Пора, Танечка, вбираться (ОР-В7)

$\text{♩} = 130$ Енергійно

По-ра, Та-не-чка, вби - ра - тья, з родним та-то - чком про - ща - тья.
Ко - ні вже за - пря-же - ні і во - зи за - ве - рну - ті. Ги!

Пора, Танечка, вбираться,
З родим таточком прощатся.
Коні вже запряжені
І вози завернуті. Ги!

Зап. 1986 р. Дубравін В. В. у с. Ловинь Ріпкинського р-ну Чернігівської обл. від Прискоки Марії Іванівни, 1918 р. н. і Шрам Маври Іванівни, 1914 р. н. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 159-160.

693. Ой чого, чого (ОР-В7)

$\text{♩} = 60$ Повільно *Одна* $\text{♩} = 100$ Швиденько *Дві*

1. Ой чо - го, чо - го у тій сві - тло - нці - (гі) ра - но - за - сві - ти (лось)? у!

Одна *Дві*

2. Ра - но за - сві - ти - ло - ся... Ой там Га - ло - чка
[на - ві - ки про - ша - лась] з ба - те - ньком ро - днов. У!

1. Ой чого, чого
У цій світлоньці
Рано засвітилось? У!

2. Рано засвітилося...
Ой там Галочка
[Навіки прощась]
З батеньком роднов.

Зап. 1968 р. Дубравіни В. В. та В. Г. у с. Дубовичі Кролевецького р-ну Сумської обл. від Бобровицької Марії Павлівни, 1924 р. н. та Власенко Ярини Іванівни, 1916 р. н. Транскрипція Єфремової Л. О.

694. На одході (ОР-В7-03)

$\text{♩} = 88$ Помірно

1. На о - дхо - ді, да мой та - тко, на о - дхо - ді. Гу!
2-7. По - са - ди - ла го - рі - ше - чок у го - ро - ді. Гу!

1. На одході,
Да мой татко,
На одході. Гу!
2. Посадила
Горішечок
У городі. Гу!
3. – Рости, (2)
Горішечок,
Розвивайся. Гу!
4. Живи, живи,
Да мой татко,
Наживайся. Гу!

5. Да й за мене,
Молоденьку,
Забувайся. Гу!
6. – Не забуду,
Дитя моє,
Не забуду. Гу!
7. Да як прийде
Неділенька,
Плакать буду. Гу!

Зап. 1984 р. Дубравін В. В. у смт Ріпки Ріпкинського р-ну Чернігівської обл. від Кушніренко Марії Андріївни, 1906 р. н. і Савченко Мотрони Михайлівни, 1907 р. н. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 154.

695. На одході (ОР-В7-03)

$\text{♩} = 100$ Помірно

1. На о - дхо - ді, мій та - то - чко, на о - дхо - ді.

Гу! 2-4. На о - дхо - ді... По - са - ди - ла го - ро - ши -
- ну у го - ро - ді. Гу!

1. На одході,
Мій таточко,
На одході. Гу!	3. У городі...
Горошині
Без тичини
Не розвиться. Гу!
2. На одході...
Посадила
Горошину
У городі. Гу!	4. Не розвиться...
А батеньку
Без дитини
Не розвиться. Гу!

Зап. 1981 р. Дубравін В. В. у с. Гірки Новгород-Сіверського р-ну Чернігівської обл. від Леоненко Анастасії Остапівни, 1915 р. н. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 153-154.

696. Ой на 'дході (OP-B7-03)

$\text{♩} = 64$ Повільно

1. Ой на 'дхо - ді, мой та - то - чко, ой на 'дхо - ді по - са - ди - ла
є - ре - ши - ну у га - ро - де. Уї! 2-3. У га - ро -
- де... - Ро - сті, ро - сті, є - ре - ши - но, ро - зви - ва - йся. Уї!

1. Ой на 'дході,
Мой таточко,
Ой на 'дході
Посадила
Єрешину
У гароді. Уї!	Єрешино,
Розвивайся. Уї!
2. У гароді...
- Рості, рості,	3. Розвивайся...
Живи, живи,
Мой таточко,
Розвивайся. Уї!

Зап. 1982 р. Дубравіни В. В. та В. Г. у с. Воздвиженське Ямпільського р-ну Сумської обл. від Кошари М. Д., Рак М. Х. та Ахтирки А. І. Транскрипція Єфремової Л. О.

697. На йатході (OP-B7-03)

$\text{♩} = 58$

1. - На йа - тхо - ді, ма - я ма - мка, ой на йа - тхо - ді
па - са - ді - ла а - ре - шо - чек, ей, на га - ро - де.
3. Ра-зжи-ва - йсе дай на ме-не, ма-ла - ду - ю, ей, за-бу - ва - йсе...

1. - На йатході,
Мая мамка,
Ой на йатходе
Пасаділа
Арешочек,
Ей, на гароде.

2. Расті, расті,
Арешочек,
Ей, розвивайсе,
Живі, живі,
Мая мамка,
Ей, розживайсе.

3. Розживайсе...
Да й на мене,
Маладую,
Ей, забувайсе...

4. - Не забуду,
Дітя має,
Ей, не забуду
R: Не забуду...
Ой як прі(й)де
Неділечка,
Ей, ждять я й буду.

5. Ой як прі(й)де
Неділечка,
Ей, ждять я буду,
А єк прійде
Да другая,
Ей, плакать буду.

Зап. 05. 12. 1939 р. Гайдай М. П. у с. Хатівля (Хотівля) Городнянського р-ну Чернігівської обл. від Катерини Йванівни Война, 52 р. Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 204. № 243.

698. Посадила (OP-B7-03)

$\text{♩} = 84$

1. По - са - ди-лай о - лі - ши - ну ой на го-ро - ді.
2-4. На го - ро - ді... Ро - сти, ро-сти, о-лі - ши - но, ой ро-зви-ва - йся.

<p>1. Посадила
Й оліщину
Ой на городі. У!</p> <p>2. На городі...
Рости, рости,
Оліщину,
Ой розвивайся. У!</p> <p>3. Розвивайся...
– Живи, живи,
Моя мамко,
Ой забувайся. У!</p> <p>4. Забувайся...
– Не забуду,
Дитя моє,
Плакать буду. У!</p> <p>5. Плакать буду...
Будуть дівки
Селом іти,
Ой да співати. У!</p> <p>6. Да співати...
Да подойдуть
Під оконце
Ой да питати. У!</p> | <p>7. Да й питати...
– Шо ти будеш,
Моя мамко,
Ой їм казати? У!</p> <p>8. Їм казати...
– Скажу, скажу,
Дитя моє,
Ой нема в хаті. У!</p> <p>9. Нема в хаті...
Десь погнала
Чередочку
Ой проганяти. У!</p> <p>10. Проганяти...
Свекрової
Дорожечки
Ой проглядати.</p> <p>11. Проглядати...
Свекрова
Дорожачка
Ой кам'яніста. У!</p> <p>12. Кам'яніста...
Свекрова
Семесчка
Ой норовиста. У!</p> |
|---|---|

Зап. у червні 1978 р. Правдюк О. А. у с. Гірськ Щорсівського (нині Сновського) р-ну Чернігівської обл. від Хоблової Любові Пилипівни, 1931 р. н., Білоус Віри Давидівни, 1937 р. н., Мартиненко Віри Олександрівни, 1931 р. н., Ясної Валентини Іванівни, 1932 р. н., Ющенко Марії Євдокимівни, 1924 р. н. Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 204. № 244.

699. На адході (ОР-В7-03)

$\text{♩} = 110$ Повільно Жваво

1. На а - дхо - ді... Па - са - ді - ла дв ві - ше - ньку

ох, у га - ро - ді. Ух, ух! Гу! У - гу!

1-а виконавиця 2-а 3-я *)

*) Співали пісню в унісон, а вигук кожна по своєму, внаслідок чого виникав своєрідний органічний дисонанс. (Л. Є.)

<p>1. На адході...
Пасаділа
Да вішеньку
Ох, у гароді. Гу!</p> | <p>2. У гароді...
Расті, расті,
Да вішенька,
Ох розвивайся. Гу!</p> |
|---|---|

3. Развівайся...

Живі, живі,
Мая мамка,
Ох разживайся. Гу!

4. Разживайсе...

Да й на мене,
Маладую,
Ох забувайся. Гу!

Зап. 27. 05. 2017 р. Бот М. у с. Петрушин Чернігівського р-ну Чернігівської обл. від Каланевець Катерини Іванівни, 1937 р. н., Лазаревої Євдокії Федосівни, 1943 р. н. та Целень Євгенії Іванівни, 1935 р. н. Текст Хоменко Н. Проект "Поліфонія". Транскрипція та ред. тексту Єфремової Л. О.

700. Виїжджала Манечка (ОР-В7-03а)

$\text{♩} = 100$ Рухливо

1. Ви - ї - жджа - ла Ма - не - чка із дво - ра
да зла - ма - ла со - со - нку із ве - рха.

1. Виїжджала Манечка

Із двора
Да зламала сосонку
Із верха:

**2. – Рости, рости, сосонко,
Не хились.**

Живи, моя матінко,
Не журись.

**3. Кохай собі
Другую такую,
Як кохала ти
Мене молодую.**

Зап. 1971 р. Дубравін В. у с. Бошівка Буринського р-ну Сумської обл. від Дубовик Марії Савелі-ївни, 1914 р. н. Обрядові пісні Слобожанщини. С. 343-344.

701. Давай, мати, да ділитися (ОР-В7-12)

$\text{♩} = 103$ 3 рухом

Да-вай, ма-ти, да ді-ли-ти-ся, да-вай, ма-ті-нко, ді-ли-ти-ся,
по-ве-че-ря-вши: то-бі ха-та да ко-мо-ро-нька,
ме-ні скри-нька да ху-до-ба(нька). У!

Давай, мати, да ділитися,
Давай, матінко, ділитися, повечерявши:
Тобі хата да коморонька,
Мені скринька да худобонька. У!

Зап. 1982 р. Дубравін В. В. та Дубравіна В. Г. у с. Імшана та х. (нині с.) Ростов Ямпільського р-ну Сумської обл. від Кречотень Єфросинії Іванівни, 70 р. Транскрипція Єфремової Л. О.

702. Сядьмо, мати, повечераєм (ОР-В7-13)

Они

1. Ся - дьмо, ма - ти, по - ве - че - ра - єм,

Всі

ся-дьмо, ма - ти, по - ве - че - ра - єм, по ве - че - ріє по - де - лі - мо(се). Гу!

2. По ве - че - ріє по - де - лі - мо - се, по ве - че - ріє по - де - лі - мо - се,

хо - ро - ше-ньо ро - зи - ді - мо(се). Гу! 3. Та - біє, ма - ти, борш да га - лу - шки,

та - біє, ма - ти, борш да га - лу - шки, ме - ніє, ма - ти, скри - ня да па - душ(ки). Гу!

1. Сядьмо, мати, повечераєм, (2)
По вечеріє поділімося. Гу!

2. По вечеріє поділімося, (2)
Хорошенько розідімося. Гу!

3. Табіє, мати, борш да галушки, (2)
Меніє, мати, скриня да падушки. Гу!

4. Табіє, мати, да каробачка, (2)
Меніє, мати, коник да каруовачка. Гу!

5. Вже надворіє хмара чорная, (2)
Мая скриня да неповная. Гу!

6. Давай, мати, да каробачки брати, (2)
Маю скриню да наповняти. Гу!

Зап. 1986 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Ленінівка (Сахнівка) Менського р-ну Чернігівської обл. від Є. Реус та гурту жінок. Транскрипція Карпенко С. Ой ти, просо-волоото. С. 141.

703. Сядьмо, мамко, повечераймо (ОР-В7-13)

$\text{♩} = 96$ Не поспішаючи

1. - Ся - дьмо, ма - мко, по - ве - че - ра - ймо, ся - дьмо, ма - мко, по - ве - че -

- ра - ймо, по - ве - че - ря - вши, по - де - лім(ся). Гу!

2-4. То - бі, ма - мко, ло - жки, та - ре - лки, то - бі, ма - мко, ло - жки, та -

-рє - лки, ме - ні, ма - мко, скри - ньки, пе - рин(ки). Гу!

1. – Сядьмо, мамко, повечераймо, (2)
Повечеравши, поделімся. Гу!	3. Тобі, мамко, нитки, бредички, (2)
Мені, мамко, полотенечки. Гу!
2. Тобі, мамко, ложки, тарєлки, (2)
Мені, мамко, скриньки, перинки. Гу!	4. Тобі, мамко, столи та налої, (2)
Мені, мамко, білії с[u]вої. Гу!

Зап. 1984 р. Дубравін В. В. у с. Глиненка Ріпкинського р-ну Чернігівської обл. від Бачурних О. Ф. і Галини Григорівни, 1940 р. н. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 151.

704. Ох учи мене, научай мене (ОР-В7-11)

1. – Ох у - чи ме - не, на - учай ме - не, як ми-та-рку-ва - ти. Гу!

1. – Ох учи мене,
Научай мене,
Як митаркувати. Гу!	4. Свекорко вуйде,
Ручки поміє,
Рушничком повтирас. Гу!
2. – Годи, донечко,
Годи, сонечко,
Як руйдному батеньку. Гу!	5. Ох повтирас
Да й попитає:
– Чий рушничок цей? Гу!
3. Держи хатоньку,
Як у віночку,
Рушник на колочку. Гу!	6. – А то ж вашайіє
Да й невієстачки,
Маладої Наталки. Гу!

Зап. 1986 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Сахнівка Менського р-ну Чернігівської обл. від Г. Радич, Є. Реус та М. Царенко. Транскрипція Калиниченка О. Ой ти, просо-волото. С. 137.

705. Дитятко ж моє (ОР-В7-11)

1. Ди - тя - тко ж мо - є, ти ж не ма - ле - є, будь са - мо ро - зу - мнє(є).

2-5. Де - ржи ха - то - чку, як у ві - но - чку, ше й ру - шник на кі - ло(чку).

1. Дитятко ж моє,
Ти ж не малес,
Будь само розумнєс.
2. Держи хаточку,
Як у віночку,
Ще й рушник на кілочку.

3. Свекорко встане,
На кілок гляне,
Чий то рушничок має?

4. Чи то старої,
Чи то малої,
Чи невихни молодії?

5. То ж ні старої,
То ж ні малої,
А невихни молодії.

Зап. 1984 р. Дубравін В. В. у с. Грабів Ріпкинського р-ну Чернігівської обл. від Бачурної О. С.
Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 175-176.

706. Ой ходила (ОР-В7)

$\text{♩} = 60$ Повільно

1, 4. Ой хо - ди - ла да На - ді - чка й па го - ро - (го) - ду,
ро - зси - па - ла чо - рний ма - чок із при - по - лу.
2-3, 5. Чо - рний ма - чок із при - по - лу...

1. Ой ходила
Да Надічка
Й па городу,
Розсипала
Чорний мачок
Із приполу.

2. Чорний мачок
Із приполу...
Ой як мені
Чорний мачок
З землі пазбирать,

3. Чорний мачок
З землі пазбирать...
Ой як мені
Да свекорка
Батеньком назвать?

4. Позбираю
Чорний мачок
Сизим галубцем,
Назаву я
Да свекорка
Родненькім отцем.

5. Да свекорка
Родненьким отцем...
Позбираю
Чорний мачок
Сизой утінкой.

6. Чорний мачок
Сизой утінкой...
Назаву я
Та свекруху
Родной матінкой.

Зап. 29 серпня 2019 р. Єфремова Л. О., Гавриленко В. В., Кобзиста О. В. у с. Студенок Глухівського р-ну Сумської обл. від Данильченко Л. П., Ливади М. В. та Воловик Н. І. (заспівує). Транскрипція Єфремової Л. О.

707. Оддай мене (ОР-В6-12)

$\text{♩} = 100$ Пожвавлено

1) О - ддай ме - не, мо - я ма - мко, да да - ле - ко. Гу - і!

1) 4-5. ще - бе - та - ті

1. Оддай мене,
Моя мамко,
Да далеко. Гу-і!	4. Соловейко
Буде рано
Щебетаті. Гу-і!
2. Ой дай мені,
Моя мамко,
Соловейка. Гу-і!	5. Буде мене,
Молодєньку,
Пробуджаті. Гу-і!
3. Соловейка
До кроваті
Приковаті. Гу-і!	

Зап. 1984 р. Дубравін В. В. у с. Глиненка Ріпкінського р-ну Чернігівської обл. від Манойленко Л. М.
Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 93.

708. Що свекорко (ОР-В6-12)

$\text{♩} = 104$ Рухливо

1. Що све - ко - рко, не ба - те - нько, дай не збу - де.

1. Що свекорко,
Не батенько,
Дай не збуде,	3. – Лінивая,
Сварливая, ой
Нєвєхна моя.
2. Тільки вийде
На вулицю, ой
Дай обсуде:	

Зап. 1984 р. Дубравін В. В. у с. Грабів Ріпкінського р-ну Чернігівської обл. від Бачурної О. С.
Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 177.

709. Ой кветка, кветка Галечка (ОР-В7)

$\text{♩} = 60$ Повільно

1. Ой кветка, кветка Га - ле - чка, у га - ро - де зро - сла кветка - ю. У-(г)і!

1. Ой кветка, кветка Галечка,
У гародє зрасла кветкаю. У-(г)і! | 2. У гародіє зрасла кветкаю,
Па двару хадила дєвкаю. У-(г)і! |
|---|---|

3. Па двару хадила дівкаю,
А в сні вплила й уткаю. У-(г)і!
4. А в сні вплила й уткаю,
А в хату ввишла паваю. У-(г)і!
5. А в хату ввишла паваю,
За сталом села паняю. У-(г)і!
6. За сталом села паняю,
Абазваласе негаю. У-(г)і!
7. Ой нега, нега в батенька,
Да не буде негаю в свекарка. У-(г)і!
8. Да й не буде раненько й будити,
Пойде да сусід судити. У-(г)і!
9. – Ой сонлива нев'єстка, сонлива,
Да й на дслечко ленива. У-(г)і!
10. Сонце не зайде – спать ляже,
Сонечко сойде – й устає. У-(г)і!
11. Сонечко сойде – й устає,
Да й “на добрий день” не дає. У-(г)і!

Зап. 08. 05. 2017 р. Бот М., Фетисов І., Карпенко С. у с. Дніпровське Чернігівського р-ну Чернігівської обл. від Власенко Оксани Денисівни., Геращенко Галини Іванівни, та Новик Ніни Іванівни, Текст Фетисов І. Проект “Поліфонія”. Нотація та ред. тексту Єфремової Л. О.

710. Не гудіте (ОР-В7-05)

♩ = 96 Помірно, з рухом

1. Не гу - ді - те, го - лу - б'я - та, не гу - ді - те,
ой ви ме - не, мо - ло - ду - ю не ну - ді - те.

1. Не гудіте,
Голуб'ята,
Не гудіте,
Ой ви мене,
Молодую,
Не нудіте.	5. Ой чужая
Стороночка
Без вітру шумить,
Ох нерідна
Отець-мати
Без діла бранить.
2. Ой ви мене
Молодую
Не нудіте,
Ой тоді я,
Молодая,
Сама загуду,	6. Ох нерідна
Отець-мати
Без діла бранить,
Ой хоть діло,
Хоть немає,
Да все лає,
3. Ой тоді я,
Молодая,
Сама загуду,
Як повезуть
Од таточки
В чужу сторону.	7. Ой хоть діло,
Хоть немає,
Да все лає,
На вулицю
Погуляти
Не пускає.
4. Як повезуть
Од таточки
В чужу сторону...
Ой чужая
Стороночка
Без вітру шумить,	8. Ой хоть пусте,
Хоть не пусте,
Все прикаже:
– Іди, іди,
Чуже дитя,
Не барися,

Усі

но жаль ме - ні Ма - ру - се - нькі в чужой сто - ро - нс.

*) Вже протягом першої строфи відбувається поступовий перехід у тональність, на півтона нижчу.

<p>1. Йой ходила
Павусенька
По крутой гаре,
Розпустила
Своє п'їре
В шовковой трав'є.</p>	<p>3. А чужая
Сторононька
Без в'єтра шумить,
А чужая
Матусенька
Не б'є, та болить.</p>
<p>2. Не жаль мені
Повасенькі,
Не п'єр'я єї,
Но жаль мені
Марусенькі
В чужой сторонс.</p>	<p>4*. Йа чужая
Сторононька
Без сонця яє,
Йа чужая
Матусенька
Не б'є, то лає.</p>

Зап. 1999 р. Васянович О. О. у с. Мелені Коростенського р-ну Житомирської обл. від Ходаківської М. А., Стретович Г. Д., Васянович О. Д. Транскрипція Єфремової Л. О. Народні пісні Житомирщини. С. 279. № 314.

713. Як поїду я да вулицею (ОР-В7)

$\text{♩} = 70$ Повільно

1. Як по - йду я да ву - ли - це - ю, як по - йду я

Швидко

та ву - ли - це - ю, ву - ли-це - ю да ши - ро - ко(ю). У!

<p>1. Як поїду я да вулицею, (2)
Вулицею да широкою.</p> <p>2. Вулицею да широкою, (2)
Долиною да глибокою.</p> <p>3. Долиною да глибокою, (2)
Два дворі да минаючи.</p> <p>4. Два дворі да минаючи, (2)
А у третій заходжаючи.</p> | <p>5. Да й у третій захожаючи, (2)
Стану я да й послухаю.</p> <p>6. Стану я да й послухаю, (2)
Ой шо люди говорять.</p> <p>7. Шо свекрухонька хвалять,
А мого батенька гудять.</p> |
|---|--|

Зап. 24.05. 2017 р. Бот М., Фетисов І. у с. Мутич Кролевецького р-ну Сумської обл. від Гапич Л. С., Горох К. О., Журавель Г. С., Носок М. Я., Похилої В. М., Приходько Г. С., Усачової Г. П. Текст Хоменко Н. Проект "Поліфонія". Нотація та ред. тексту Єфремової Л. О.

*Четверта строфа йде ще на півтона нижче, у es-moll (Л. Є.).

714. Що й у Танечкі (ОР-В7-01)

$\text{♩} = 96$ Помірно

1. Що й у Та - не - чкі да два бра - то - чкі, а - бі - є ра - дне - нькі.

Та й у Та - не - чкі да два бра - то - чкі, а - бо - є ра - дне - нькі. Гу!

1. Що й у Танечкі
Да два браточки,
Абіє радненькі*.	5. Самі посидять,
Вечерять будять,
Мене по воду пошлють:
2**. – Браточки мої,
Ви рідненькіє,
Розлука мені з вами.	6. – Води принеси,
Ложечки збери,
Ложечки помосш.
3. Я у вас жила,
Красовалася,
Я вас не боялась.	7. Ложечки брязь-брязь,
Вот я й повечеряла.
4. Як замуж пішла, (2)
Вечерять побоялась.	

Зап. 1969 р. експ. ІМФЕ у складі: Дей О. І., Гуменюк А. І. у с. Понорниця Коропського р-ну Чернігівської обл. від Хаврицької М. П. Нотація та ред. тексту Єфремової Л. О. Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 200-201. № 246.

715. Як кинеться (ОР-В7-01)

$\text{♩} = 140$ Рухливо

1. Як ки - не - тся дє - вка Та - не - чка в ко - мо - рі,

як ки - не - тся дє - вка Та - не - чка в ко - мо - рі.

2. да в сво-го та - то - чки.

1. Як кинеться
Дєвка Танєчка
В коморі.*	4. Води принеси,
Ложечки помий –
То твоя вечеря.
2. – Чого, Танєчка,
Не вечеряєш
Да в свого таточки?	5. Ложечки брязь-брязь,
Сльозочки кап-кап –
То твоя вечеря.
3. Ой як пойдеш ти
В чужії люди,
Не будеш вечерять.	

*Кожну строфу співають двічі. (Л. Є.)

**Далі текст подаємо за рукописом. (Л. Є.)

Зап. 1981 р. Дубравін В. В. у с. Мамакине Новгород-Сіверського р-ну Чернігівської обл. від Кри-
венок Катерини Максимівни, 1904 р. н. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 146-147.

716. Клиновенький да листочок (ОР-В7-04)

$\text{♩} = 88$ Помірно
Одна *Усі*

1. Кли-но - ве-нький да ли-сто - чок, кли-но - ве-нький да ли-сто - чок,
ку - да ти - бе да ве - те-р(и) го(не)? 2. Ку-да ти-бе да ве-тер го - не,
ку - ла ти - бе да ве - те-р(и) го - не, ой чи в яр, чи в до-ли-ну?
3. Ой чи в яр, чи в да-ли-ну

1. Клиновенький да листочок, (2)
Куда тебе да ветер гонє?

2. Куда тебе да ветер гонє, (2)
Ой чи в яр, чи в долину?

3. Ой чи в яр, чи в долину, (2)
Чи в чужую країну?

4. Чи в чужую (в)країну, (2)
Чи в багату родину?

5. Чи в чужую сем'ю, (2)
Тая сим'я сим'янистая.

6. Тая сим'я симінистая, (2)
Й там свекруха наравистая.

7. Там свекруха наравистая, (2)
Їсти хочу, серце в'яне.

8. Їсти хочу, серце в'яне, (2)
Хлеба врежу, скося гляне.

9. Хлеба 'дрежу, скося гляне, (2)
Якби теє да матінка знала.

10. Якби теє да матінка знала, (2)
Вона б мені вечерять прислала.

11. Вона б мені вечерять прислала, (2)
Хоть місяцем, хоть заріцею.

12. Хоть місяцем, хоть заріцею, (2)
Хоть братіком, хоть сестрицею.

Зап. 29 серпня 2019 р. Єфремова Л. О., Гавриленко В. В., Кобзиста О. В. у с. Студенок Глухівського
р-ну Сумської обл. від Данильченко Л. П., Ливади М. В., Воловик Н. І. (заспівує), Дем'янчук Н. О.
Транскрипція Єфремової Л. О.

717. Чи ми ж тебе (ОР-В7)

1. Чи ми ж те-бе, да Лю-ба - чка, не вма-вля - ли, чи ми та-біє сло - ва - ми
не ка-за - ли. Іх! Не йди, не йди, да Лю-ба - чка, в чу-же-с се - ло. Іх!

<p>1. Чи ми ж тебе,
Да Любачка,
Не вмавляли,
Чи ми табіє словами
Не казали. Іх!
Не йди, не йди,
Да Любачка,
В чужеє село. Іх!</p> <p>2. В чужеє село...
Там ох да невесело,
Там люде судливії,</p> | <p>Судливії. Іх!
Всі твої слова
Да перемовленіє. Іх!</p> <p>3. Всі твої діла
Переробленіє. Іх!
Всі твої діла
Переробленіє,
Вся твоя хода
Да вся перехожена. Іх!</p> |
|--|---|

Зап. 1989 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Подуботки Чернігівського р-ну Чернігівської обл. від Мані Ткач, родом з Сахнівка Менського р-ну Чернігівської обл. Транскрипція Карапати О. Клен було, чим не дерево. С. 168-169.

718. Тепер мені в батька не жити (ОР-В7)

$\text{♩} = 70$ Повільно

1. Те - пер ме - ні в ба - тька не жи - ти,

Швиденько

те - пер ме - ні в ба - тька не жи - ти, і ви - но - чка не ви(ти).

1. Тепер мені в батька не жити (2)
І виночка не вити.	6. Там, де батенько ходить, (2)
Горілкою да черкається.
2. І ви(і)ночка не вити, (2)
Один звила, того й не зносила.	7. Горілкою да черкається, (2)
Слізеньками обливається.
3. Один звила, того й не зносила, (2)
Повісила та й на терену.	8. Слізками обливається: (2)
– Ой яке ж то та дитя було.
4. Повісила та й на терену, (2)
А с терену та й на дверечки.	9. Ой яке ж то та дитя було, (2)
Тихеє та ласкавєє.
5. А с терену та й на дверечки(і), (2)
Там, де батенько ходить.	

Зап. 30 вересня 2019 р. Єфремова Л. О., Гавриленко В. В., Кобзиста О. В. у с. Уздиця Глухівського р-ну Сумської обл. від Тищенко П. П., Лисенко Н. І. та В. Ф (заспіває), Назаренко О. С., Сушавенко Г. І., Шкарун А. Г. Транскрипція Єфремової Л. О.

719. Дружечки мої (ОР-В7)

$\text{♩} = 88$ Поволі, з почуттям

Дру - же - чки мо - ї, по-до-йдіть до ме - не, за - бе - ріть од ме - не

ді-ву-ва - ння ж мо - с, ді-ву-ва - ння ж мо - с, кра-су-ва - ння ж мо - с.

Дружечки мої,

Подойдіть до мене,

Заберіть од мене

Дівування ж моє,

Дівування ж моє,

Красування ж моє.

Зап. 1984 р. Дубравін В. В. у с. Грабів Ріпкінського р-ну Чернігівської обл. від Мамай Євдокії Михайлівни, 1923 р. н. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 108.

720. Ой чуйте, люде (ОР-В7)

1. Ой чу - йте, лю - де, де га - лу - бка гу - де,

ой чу - йте, лю - де, де га - лу - бка гу - де. Гу!

1. Ой чуйте, люде,
Де галубка гуде.
Гу!*

2

3. – Дівачки маї,
Пристапце ко мніє.

2. Ой то ж Галечка
Дівування здає.

4. Заберіт од мене
Дєваванне масє.

Зап. 1987 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Лугове Менського р-ну Чернігівської обл. Транскрипція Карапати О. Клен було, чим не дерево. С. 216.

721. Ой куда ви, голуб'ята (ОР-В7)

1. Ой ку - да ви, го - лу - б'я - та ой да й по - ле - ти - те? Гу!

2. Да й по - ле - ти - те... Ку - да мо - с ді - во - ва - нне ой да й по - не - се - те? Гу!

1. Ой куда ви, голуб'ята
Ой да й полетите? Гу!

2. Да й полетите...
Куда моє дівування ой
Да й понесете? Гу!

3. Да й понесете...
Полетимо, голуб'ята
Да й пуод небо. Гу!

4. Да й пуод небо...
А вже моє дівування
Да й не треба. Гу!

5. Да й не треба...
Зав'яжу я дівування
У хустину. Гу!

6. У хустину...
Положу я дівування
На дно в скриню. Гу!

*Таким чингм розспівують кожную строфу пісні. (Л. Є.)

7. На дно в скриню...
Одчиню я нову скриню
Да й побачу. Гу!	9. Да й заплачу...
Одчиню я нову скриню,
Подивлюся. Гу!
8. Да й побачу...
По своєму дівованню
Да й заплачу. Гу!	10. Подивлюся...
По своєму дівованню
Пожурюся. Гу!

Зап. там само. Клен було, чим не дерево. С. 228-229.

722. Палестелі галуб'ята (ОР-В7)

$\text{♩} = 112$ Жваво Повільно

1. Па - ле-те-лі га-лу-б'я - та да й на не - бо. У - гу! 2. Да й на не - ба...

1. Палестелі галуб'ята Да й на небо. У-гу!	3. Да й не треба... Зав'яжу я дівовання, Ох, у хустину. У-гу!
2. Да й на неба... А вже ж мені Дівовання, Ох, да й не треба. У-гу!	4. У хустину... Палажу я дівовання, Ох, в жовту скриню. У-гу!

Зап. 27.05. 2017 р. Бот М. у с. Петрушин Чернігівського р-ну Чернігівської обл. від Каланевець К. І., Лазаревої Є. Ф. та Целень Є. І. Текст Хоменко Н. Проект "Поліфонія". Транскрипція та ред. тексту Єфремової Л. О.

723. Летять, летять (ОР-В7)

$\text{♩} = 102$ Зворушливо

1. Ле - тять, ле - тять го-лу - бо - ньки,
вго - ру ле - тю - чи. Ги!

1. Летять, летять Голубоньки, Вгору летючи. Ги!	5. Верніть моє Дівовання Хоч на один час. Ги!
2. Марійчине Дівовання З собою несучи. Ги!	6. – Не вернемось, (2) Та вже не до нас. Ги!
3. А за ними Да Мар'єчка, Да і плачучи. Ги!	7. Було б тобі Шанувати, Як були у вас. Ги!
4. – Сизі мої Голубоньки, Верніться назад. Ги!	

Зап. 1967 р. Дубравін В. у с. Слобода Буринського р-ну Сумської обл. від В'язовченко В. Р. та Лищенко Ф. О. Обрядові пісні Слобожанщини. С. 237-238. Дівич-вечір.

724. Ой слухайте (ОР-В7)

$\text{♩} = 76$ Плавно

1. Ой слу - ха - йте, та дру - же - чки, де го - лу - бка гу - де,
ой слу - ха - йте, мо - ло - ді - ї, де си - за гу - де.

1. Ой слухайте,
Та дружечки,
Де голубка гуде,
Ой слухайте,
Молодії,
Де сиза гуде.	3. – Ой нате вам,
Та дружечки,
Молодиство моє,
Ой нате вам,
Молоденькі,
Молодиство моє.
2. Там Мар'єчка
Молоденька
Молодиство здає,
Там Мар'єчка
Молоденька
Молодиство здає.	4. Поступлю
В жіночу раду,
Ой в жіночу раду,
З жіночками
На пораду,
Ой на пораду.

Далі до молодого:

1. Ой слухайте,
Та бояри,
Та де голуб гуде,
Ой слухайте,
Молодії,
Де голуб гуде.	3. – Ой нате вам,
Та бояри,
Молодиство моє,
Ой нате вам,
Молодії,
Молодиство моє.
2. Там Миколка
Молоденький
Молодиство здає,
Ой Миколка
Молоденький
Молодиство здає.	4. Поступлю
В мужичу раду,
У мужичу раду,
З мужиками
На пораду,
Та на пораду.

Зап. там само. Обрядові пісні Слобожанщини. С. 279-280.

725. Ой висіло решето на вербі (ОР-В7)

$\text{♩} = 65$ Неспішно

Ой ви - сі - ло ре - ше - то на ве - рбі, де не взя - ли - ся, у го - ро - б'ї,

ски-нув ре-ше-то до-до-лу, по-ра дру-же-чкі, до-до-му, у, у!

Ой висіло решето на вербі,
Де не взялися, у, гороб'ї (вероб'ї),
Скинув решето додолу,
Пора дружечкі, додому, у, у!

Зап. 29 серпня 2019 р. Єфремова Л. О., Гавриленко В. В., Кобзиста О. В. у с. Некрасове Глухівського р-ну Сумської обл. від Рахно В. П., Олійник С. М., Сенченко В. П., Смолі О. Я. (заспівує), Третяк О. В. та Сергієнко Ю. В. Транскрипція Єфремової Л. О.

726. Пора, дружечкі, додому (ОР-В7)

Пора, дру-же-чкі, до-до-му, по-ї-ли ко-ні, у, со-ло-му,
ко-ні у ста-йні у, ге-лго-тять, дру-жкі до-до-му не хо-тять. У!

Пора, дружечкі, додому,
Поїли коні, у, солону,
Коні у стайні гелготять,
Дружкі додому не хочуть. У!

Зап. 10 листопада 2004 р. там само від Іванової В. Я., Жовтоножка В. С., Ільченко Н. Ю., Белави Н. І., Єсауленко А. З., Заруби О. Г., Смолі О. Я. Транскрипція Єфремової Л. О.

727. Ішли дружечки горою (ОР-В1)

1. І-шли дру-же-чки го-ро-ю, во-ни зва-ли Га-лє-чку з со-бо-ю. Гу!

1. Ішли дружечки горою,
Вони звали Галечку з собою. Гу!
2. – Ідьом, ідьом, Галечка, із нами,
Дамо тобі два веночки з орлами. Гу!
3. – А я тії веночки не зношу,
Полюбила я Ванечку, як душу. Гу!

Зап. 1987 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Лугове Менського р-ну Чернігівської обл. Транскрипція Карапати О. Клен було, чим не дерево. С. 187. Запросини на весілля.

728. Мі й од тебе, Галічко, вже йдемо (ОР-В7)

$\text{♩} = 96$
Одна *Усі*

1. Мі й од те-бе, Га - лічко, вже йде-мо, мі ж то-бі до-бра - ноч да - є-мо.

2. Мі ж то-бі до - бра - ноч на весь вік, бо в те-бе Са - ні - чок чо - ло-вік.

1. Мі й од тебе, Галічко, вже йдемо,
 Мі ж тобі добраноч даємо.

2. Мі ж тобі добраноч на весь вік,
 Бо в тебе Санічок чоловік.

Зап. 1999 р. Васянович О. О. у с. Мелені Коростенського р-ну Житомирської обл. від Ходаківської М. А., Стретович Г. Д. та Васянович О. Д. Транскрипція Єфремової Л. О. Народні пісні Житомирщини. С. 278. № 312.

729. Прощай, прощай (ОР-В7-07)

1. Про-щай, про-щай, да Га - ле - чка ой, се-стра на - ша. Гу!

2. Се-стра на - ша... Те-пер, те-пер ми не тва - ї ой, ти не на - ша. Гу!

1. Прощай, прощай,
 Да Галечка ой,
 Сестра наша. Гу!

Ми не тваї ой,
 Ти не наша. Гу!

2. Сестра наша...
 Тепер, тепер

3. Ти не наша...
 Шукай собі
 Падружечок ой,
 Маладичок. Гу!

Зап. 1987 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Лугове Менського р-ну Чернігівської обл. Транскрипція Карапати О. Клен було, чим не дерево. С. 218-219.

730. Прощай, прощай (ОР-В7-07)

$\text{♩} = 100$ Рухливо
Одна *Усі*

1. Про-щай, про-щай, Га-ло-чко, се-стра на - ша, ми не тво-ї по-дру -

- жки, ти не на - ша. Ро - зпро - ша - є - мось,

з то - бо - ю, як із рі - дно - ю се - стро - ю.

Прощай, прощай, Галочко, сестро наша,
Ми не твої подружки, ти не наша.
Розпрощаємось з тобою,
Як із рідною сестрою.

Зап. 29 серпня 2019 р. Єфремова Л. О., Гавриленко В. В., Кобзиста О. В. у с. Некрасове Глухівського р-ну Сумської обл. від Рахно В. П., Олійник С. М., Сенченко В. П. (заспівує), Смолі О. Я., Третяк О. В. та Сергієнко Юлії Василівни, 1981 р. н. Транскрипція Єфремової Л. О.

731. Єк крікнув орьол (ОР-В7)

$\text{♩} = 80$ Помірно

Єк крі - кнув о - рьол, сам по - ле - тів, ска - зав Ко - ле - чка: - По йду до - мой,
ме - ні ску - шно са - мо - му, да - йте ме - ні А - не - чку со мно - ю. У!

Єк крікнув орьол,	Мені скушно
Сам полетів,	Самому,
Сказав Колечка:	Дайте мені Анечку
- Пойду домой,	Со мною. У!

Зап. 1982 р. Дубравін В. В. та Дубравіна В. Г. у с. Імшана та х. (нині с.) Ростов Ямпільського р-ну Сумської обл. від Кречотень Єфросинії Іванівни, 70 р. Транскрипція Єфремової Л. О.

732. Коло бору зеленого, коло бору (ОР-В7)

Ко - ло бо - ру зе - ле - но - го, ко - ло бо - ру збу - до - вав І - ва - нко ко - мо -
- ру но - ву - ю, бе - ри со - біє Га - ле - чку мо - ло - ду(ю). Гу!

Коло бору зеленого, коло бору
Збудовав Іванко комору нову,
Бери собі Галечку молодую. Гу!

Зап. 1998 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Хибалівка Куликівського р-ну Чернігівської обл. від Ніни Медвідь, 1936 р. н. Транскрипція Ященка Л. Ой ти, просо-волото. С. 131-132.

733. Думай, Галочко, думай (ОР-В7)

$\text{♩} = 88$ Помірно, розважливо

1. Ду - май, Га - ло - чко, ду - май, де що ні - чку на - ча - вать? У!
2. Чи на мо - рі у - то - ю, чи в Пе - тра мо - ло - до - ю? У!

1. Думай, Галочко, думай,
Де цю нічку начавать? У!

2. Чи на морі утою,
Чи в Петра молодю? У!

Зап. 29 серпня 2019 р. Єфремова Л. О., Гавриленко В. В., Кобзиста О. В. у с. Некрасове Глухівського р-ну Сумської обл. від Рахно В. П., Олійник С. М. (заспівує), Сенченко В. П., Смолі О. Я., Третяк О. В. та Сергієнко Ю. В. Транскрипція Єфремової Л. О.

734. Вбирайсь, Манєчка, вбирайсь (ОР-В7)

$\text{♩} = 130$ Енергійно

1. Вби - райсь, Ма - не - чка, вби - райсь, з сво - їм ро - до-ньком про - щайсь.

2. А вже ко - ни - ки у во - рот сто - ять, дро - бис - нький о - брок ї - дять. Гу!

1. Вбирайсь, Манєчка, вбирайсь,
З своїм родоньком прощайсь.

2. А вже коники у ворот стоять,
Дробнєнький оброк* їдять. Гу!

Зап. 1981 р. Дубравін В. В. у с. Гірки Новгород-Сіверського р-ну Чернігівської обл. від Чистової М. Т. і Костюк М. Н. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 160.

735. Ой нуте, нуте (ОР-В7)

$\text{♩} = 84$ Плавно

1. – Ой ну - те, ну - те, ме - не не ну - дьте. Ба - тька про - сі - те, ско - рій ве - зі - те. Гу!

1. – Ой нуте, нуте,
Мене не нудьте.
Батька просіте,
Скорій везіте. Гу!

2. Батька просіте,
Скорій везіте.
Матку благайте,
На воз сажайте. Гу!

3. Там свічі горять,
Тут вже стухають.
Там мене давно ждуть,
Тут не пускають. Гу!

4. Там мене давно ждуть,
Горілочку п'ють.
Тут не пускають
Да сльозками ллють. Гу!

Зап. 1984 р. Дубравін В. В. у смт Ріпки Ріпкинського р-ну Чернігівської обл. від Ревенок М. І. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 160-161.

736. Не куй, Альошка (ОР-В7)

$\text{♩} = 72$ Помірно, з рухом

1. Не куй, А - льо - шка, ста - льно - го но - жа

по - дкуй, А - льо - шка, во - ро - но - го ко - ня. Ги!

*Овес з порубленою соломою.

1. Не куй, Альошка,
Стального ножа,
Подкуй, Альошка,
Вороного коня. Ги!

3. Бор буде шуметь,
Мост буде звенеть,
Почує мамка –
Нам слава буде. Ги!

2. Будем ми єхать
Бором зельоним,
Бором зельоним,
Мостом каменним. Ги!

4. – Мій синок єде,
Нєвесту вєзе,
Да собє жону,
А мінє слугу. Ги!

Зап. 1984 р. Дубравін В. В. у с. Глиненка Ріпкинського р-ну Чернігівської обл. від Бачурної О. Ф.
Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 163.

737. Будем їхати (ОР-В7)

$\text{♩} = 70$ Швидко, з запалом

1. Бу-дем ї-ха-ти бо-ром зе-ле-ним, бо-ром зе-ле-ним, мо-стом ка-ме-ним. У!

*)Тривалости нами зменшено вдвічі. (Л. Є.)

1. Будем їхати
Бором зеленим,
Бором зеленим,
Мостом каменним. У!

Почують люди,
Нам слава буде. У!

2. Бор буде шуміть,
А камінь звеніть,

3. Почують люди,
Нам слава буде,
Почує мамочка,
Ой рада буде. У!

Зап. 1984 р. Дубравін В. В. у с. Любеч Ріпкинського р-ну Чернігівської обл. від Юшко О. М.
Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 171.

738. Відправляйте нас, не гайте (ОР-В7)

$\text{♩} = 90$ Рухливо

1. Ві - дпра - вля - йте нас, не га - йте, ві - дпра - вля - йте нас, не
га - йте, бо зве - чо - ра но - чка тьом(на).

1. Відправляйте нас, не гайте, (2)
Бо звечора ночка тьомна.

2. Де ж ми будем й ночувати, (2)
Що немає у нас хати?

3. Да під дубом та високим, (2)
Да під листячком широкім.

Зап. 1987 р. Дубравіни В. В. та В. Г. у с. Васьковичі Коростенського р-ну Житомирської обл. від
Макаревич А. П., Васьківських: Н. Ф., А. Й., К. П., О. М., Ущапівської О. В. та Баранівської О. О.
Хрестоматія. Ч. II. С. 19 (текст), с. 74 (мел.). № 70.

739. Що в сінечках голубок гуде (ОР-В7-25а)

Одна Усі

1. Що в сі-не-чках го-лу-бок гу - ле, шо в сі-не-чках го-лу-бок гу - ле,

а в све - тла - нках го - ло - сок чу - (ти). Гу!

1. Що в сінечках голубок гуде, (2)
А в світланках голосок чути. Гу!	3. – Тешенько, рудна матюanko, (2)
Дари мене, не бари мене. Гу!
2. То ж бо та не голубчик гуде, (2)
То Ванечка тешеньку буде. Гу!	4. Тепер нубочка темненька, (2)
Даруженька да й не видненька. Гу!

Зап. 1987 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Лугове Менського р-ну Чернігівської обл. Транскрипція Карапати О. Клен було, чим не дерево. С. 219-220.

740. Брязнула колясочка на льоду (ОР-В7)

$\text{♩} = 50$

Бря - зну-ла ко-ля-со - чка на льо - ду, по - ве - зе - мо Ма - р'є - чку

мо - ло - ду, а за с - ю бра - ти - чок ко - нем грав:

по - дожди, зя - те-ньку, ру - бля дай, дай у-же се - стри-ця не тво-я.

- Да да-вай, шу - ри-нку, хоч і два,

Да при-їдь, шу - ри-нку, у - ра - нці, по-ба-чиш ти се-стри-цю в се - рпа-нці.

Брязнула колясочка на льоду,
Повеземо Мар'счку молоду,
А за сьо братичок конем грав:
– Подожди, зятеньку, рубля дай. | – Да давай, шурилку, хоч і два,
Да й уже сестриця не твоя.
Да приїдь, шурилку, уранці,
Побачиш ти сестрицю в серпанці. |
|---|---|

Зап. [1926 р.] Гайдай М. П. у с. Кладьківка Борзенського пов. на Чернігівщині (нині Куликівського р-ну Чернігівської обл.) від Орини Левченко, 65 р. Весільні пісні. Т. 1. С. 639-640. № 945.

741. Ще ж би я не їхала (ОР-В7)

$\text{♩} = 120$ Рухливо

1. Ще ж би я не ї - ха-ла, ще ж би я не йшла, ще ж би я не - ньку не дя - ку-ва-ла.

Дя-ку-ю то-бі, не-нько, шо вста-ва-ла ти ра-не-нько, б'льше не бу-деш, не бу-деш.

<p>1. Ще ж би я не їхала,
Ще ж би я не йшла,
Ще ж би я неньку не дякувала.
Дякую тобі, ненько,
Що вставала ти раненько,
Більш не будеш, не будеш*.</p> <p>2. Ще ж би я не їхала,
Ще ж би я не йшла,
Ще ж би я батька не дякувала.
Дякую тобі, батько,
Що ганяв хлопців від хати,
Більш не будеш, не будеш.</p> <p>3. Ще ж би я не їхала,
Ще ж би я не йшла,
Ще ж би я брата не дякувала.
Дякую тобі, брате,
Що водив хлопців від хати,
Більш не будеш, не будеш.</p> <p>4. Ще ж би я не їхала,
Ще ж би я не йшла,
Ще ж би я сестру не дякувала.
Дякую тобі, сестро,
Що навчила коси плести,
Більш не будеш, не будеш.</p> <p>5. Ще ж би я не їхала,
Ще ж би я не йшла,
Ще ж би я подруг не дякувала.</p> | <p>Дякую вас, подружки,
Що прийшли до мене в дружки,
Більш не будете, не будете.</p> <p>6. Ще ж би я не їхала,
Ще ж би я не йшла,
Ще ж би я сусідів не дякувала.
Дякую, добрі люди,
Що хвалили мене всюди,
Більш не будете, не будете.</p> <p>7. Ще ж би я не їхала,
Ще ж би я не йшла,
Ще ж би віконцям не дякувала.
Дякую вас, віконця,
Де стояла до схід сонця,
Більш не будете, не будете.</p> <p>8. Ще ж би я не їхала,
Ще ж би я не йшла,
Ще ж би порогам не дякувала.
Дякую вас, пороги,
Де збивали хлопці ноги,
Більш не будете, не будете.</p> <p>9. Ще ж би я не їхала,
Ще ж би я не йшла,
Ще ж би ворота не дякувала.
Дякую вас, ворота,
Де стояла хлопців рота,
Більш не будете, не будете.</p> |
|--|---|

Зап. 1980 р. Дубравін В. у с. Глазове Шосткинського р-ну Сумської обл. від Рогової Н. І. Пісні Сумщини. С. 237-239.

742. Як дали нам дівку (ОР-В7)

1. Як да-ли нам ді-вку, як да-ли нам ді-вку, до да-йте по-сті-лку. 2. Да да-ли нам по-ду-шку,

да да-ли нам по-ду-шку, як гре-ча-ну га-лу-шк(у). 3. Да й та з во-за впа-ла да нам ко-нєй по-ля-ка-л(а).

<p>1. Як дали нам дівку, (2)
До дайте постілку.</p> <p>2. Да дали нам подушку, (2)
Як гречану галушку.</p> | <p>3. Да й та з воза впала
Да нам коней полякала.</p> |
|--|---|

* Другу половину кожної строфи співають двічі. (Л. Є.)

Зап. 2012 р. Єфремова Л. О. у с. Чоповичі Малинського р-ну Житомирської обл. від Старченко Н. В. Коли везуть скриню. (Прим. вик.). Народні пісні Житомирщини. С. 281-282. № 318.

743. Скриня моя та березова (ОР-В7)

[Yci]

Скри-ня мо-я да бе-ре-зо-ва, скри-ня мо-я да бе-ре-зо-ва,
 да ку-ди ти да по-ве-зе-на? Чи в ліс, чи в ді-
 бро-ву, чи до све-кра в ко-мо(ру)? Гу!

Скриня моя да березова, (2)
 Да куди ти да повезена?
 Чи в ліс, чи в діброву,
 Чи до свекра в комору? Гу!

Зап. 1969 р. експ. ІМФЕ у с. Понорниця Коропського р-ну Чернігівської обл. від дівчат. Транскрипція Іваницького А. І. Весільні пісні. Т. 1. С. 647-648. № 961.

744. Помаленьку єдьте (ОР-В7)

$\text{♩} = 110$

1. По-ма-ле-ньку є-дьте... По-ма-ле-ньку є-дьте,
 пі-лом не пі-лі-ти, шоб на-ша-я па-ва пі-лом не при-па(ла).

1. Помаленьку єдьте, (2)
 Пілом не піліти,
 Шоб наша пава
 Пілом не припала.

2. Шоб наша пава (2)
 Пілом не припала,
 Шоб наша Галя
 З лица не злиняла.

Зап. 1999 р. Васянович О. О. у с. Мелені Коростенського р-ну Житомирської обл. від Ходаківської М. А., Стретович Г. Д. та Васянович О. Д. Транскрипція Єфремової Л. О. Народні пісні Житомирщини. С. 224. № 216.

745. Ой паля, й паля (ОР-В7)

$\text{♩} = 96$ Помірно

1. О-й(і) па-ля, й(і) па-ля, да й(і) па-ля-мі. О-й(і) ля,
 Ой йа

лє - ля, лє, да й(і) па - ля - мі, ой да ля -
лє - ля, лє, па - ля - мі, ой йа

-льо - шу - н(и) - ки ньки, да й(і) па - ля - мі. І!

1)
2. Є - ха - лі же ба - я - ри

1. Ой паля, й паля,
Да й палямі,
Ой ляле, ляле,
Да й палямі,
Ой ляльошоньки,
Да й палямі*.	Да с матушкою.
Ой да ляльошонкі,
Да с родною.
2. Єхалі же баяре
Да й палкамі.	6. Да разлучілі же мене
Да з батюшкам,
Ой ляле, ляле,
Да з батюшкам,
Ой да ляльошонькі,
З родненькам.
3. Да вязлі же
Каравай пісанай.	7. Да приручілі же мене
І Іванушкі.
4. На том на караваї
Да разлука.	9. Ах, а в Іванушкі
Да й сені ж новіє.
5. Да разлучілі же мене
Да с матушкаю же.
Ой ляле, ляле,	10. Да пірігародачки
Лазовіє.

Зап. 31. 10. 2016 р. Бот М. у с. Линове Путивльського р-ну Сумської обл. від Кошелевої Лукерії Андріївни, 1924 р. н. та ще однієї жінки. Текст Хоменко Н. Проект "Поліфонія". Нотація та ред. тексту Єфремової Л. О.

746. Ой темная (ОР-В7)

♩ = 100 Рухливо

1. Ой те - мна - я, не - ви - дна - я о - се - ння - я ноч. У!

1. Ой темная,
Невидная
Осенняя ноч. У!	3. Чорним шовком
Колісочки
Застилала. У!
2. Сбиралась
Да Галечка
Од мамочки проч. У!	4. Попереду
Соколика
Посилала. У!

*Таким чином розспівують кожду (крім 5 та 6) строфу пісні. (Л. Є.)

5. – Лети, лети,
Соколику,
В сторону мою. У!

8. Нехай сади-
Муражочки
Вимітають. У!

6. Да накажи,
Соколику,
Свекорку мойму. У!

9. Нехай мене,
Молодую,
Дожидають. У!

7. Нехай його
Челядочки
Не гуляють. У!

Зап. 1984 р. Дубравін В. В. у с. Любеч Ріпкинського р-ну Чернігівської обл. від Юшко Олени Михайлівни, 1905 р. н. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 158-159. Див. №№ 863-865.

747. Гарни, мати, жар, жар, жар (ОР-В7-23)

♩ = 64 Повільно
Одна *Усі*

Га-рни, ма-ти, жар, жар, жар, ко-ли до-чки жаль, жаль, жаль. У!

Кла - ди в пе - чку дро - ва, а - ста - вайсь зда - ров(а). У!

Гарни, мати, жар, жар, жар,
Коли дочки жаль. У!
Клади в печку дрова,
Аставайсь здорова. У!

Зап. 29 серпня 2019 р. Єфремова Л. О., Гавриленко В. В., Кобзиста О. В. у с. Некрасове Глухівського р-ну Сумської обл. від Рахно В. П. (заспівує), Олійник С. М., Сенченко В. П., Смолі О. Я., Третяк О. В. та Сергієнко Ю. В. Транскрипція Єфремової Л. О.

748. Вигребай, мати, жар, жар (ОР-В7-23)

Ви-гре-бай, ма - ти, жар, жар, бу-де то-біє да до-чки жаль, жаль. На-ки-дай, ма-ти, дро-ва,
о-става - йся здо - ро(ва). Гу! На-ки-дай, ма - ти, тріє-ски, до-жи-да-йся не - вієст(ки). Гу!

Вигребай, мати, жар, жар,
Буде тобі дочки жаль, жаль.
Накидай, мати, дрова,
Оставайся здорова. Гу!
Накидай, мати, трієски,
Дожидайся невісткки. Гу!

Зап. 1998 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Хибалівка Куликівського р-ну Чернігівської обл. від Ніни Медвідь, 1936 р. н. Транскрипція Карпенко С. Ой ти, просо-волото. С. 126.

749. Закідай, мати, дрова (ОР-В7-23)

1. За - кі - дай, ма - ти, дро - ва, за - кі - дай, ма - ти, дро - ва, о - ста - ва - йся здо - ро - ва.

1. Закідай, мати, дрова, (2)
Оставайся здорова.

2. А ти, свекрухо, трескі, (2)
Сподівайся нев'їстки.

3. Загребай, мати, жар, жар, (2)
Буде тобі дочкі жаль.

Зап. Гайдай М. П. у с. Іскорость на Овруччині (нині Коростенського р-ну Житомирської обл.) від Марусі Мельник. Народні пісні Житомирщини. С. 280. № 316.

750. Закідай, мати, дрова (ОР-В7-23)

$\text{♩} = 96$

Одна *Усі*

1,2. За - кі - дай, ма - ти, дро - ва, за - кі - дай, ма - ти, дро - ва,

Одна

йо - ста - ва - йся здо - ров(а)!

Усі

сю - ди - ту - ди не - в'єс - то - чку по - шлю, 3. Сю - ди - ту - ди не - в'єс - то - чку по - шлю, йа са - ма я по - пе - ре - ду пойд(у).

1. Закідай, мати, дрова, (2)
Йоставайся здорова!

2. А ти, свекруха, тріски,
Йа ти, свекрухо, тріски,
Сподівайся нев'єстки.

3. Сюди-туди нев'єсточку пошлю, (2)
Йа сама я попереду поїду.

Зап. 1999 р. Васянович О. О. у с. Мелені Коростенського р-ну Житомирської обл. від Ходаківської М. А., Стретович Г. Д. та Васянович О. Д. Транскрипція Єфремової Л. О. Народні пісні Житомирщини. С. 281. № 317.

751. Ой побачиш, моя матушно, без дочкі (ОР-В7)

$\text{♩} = 150$ Швиденько

1. Ой по - ба - чиш, мо - я ма - ту - хно, без до - чкі:

по - за - ро - ста - ют по - за ла - в'є - йком ко - зля - чкі.

1. Ой побачиш, моя матухно, без дочкі:
Позаростають поза лав'їюком козлячки*!

2. Люді будут по дубровоньці ходіті,
А ти будеш поза лав'їюком збіраті.

Зап. 2019 р. Мошківська Є. С. у с. Бігунь Овруцького р-ну Житомирської обл. від Рослик Ольги Павлівни, 1945 р. н. Транскрипція Єфремової Л. О.

752. Пропила мати дочку (ОР-В7-24)

1. Про - пи - ла ма - ти до - чку... Про - пи - ла ма - ти до - чку
на со - ло - дком ме - до - чку, на зе - ле - но - му ви - ні, не тре - ба
дочки ме(ні). Гу! 2. На - пи - вши - ся, ска - че...
На - пи - вши - ся, ска - че, про - спа - ла - ся - пла - че:
3. - Ой як ме - ні да без до - не - чки... Ой як ме - ні да без до -
- не - чки, як ко - ни - чку без су - по - не - чки: не за - пря - гти, не по - ї - ха - ти,
до - не - чки не од - ві - да(ти). Гу!

1. Пропила мати дочку, (2)

На солодком медочку,
На зеленому вині,
Не треба дочки мені. Гу!

2. Напившися, скаче, (2)

Проспалася – плаче:
– Ой як же мені
Да без донечки

3. Ой як мені да без донечки, (2)

Як коничку без супонечки:
Не запрягти не поїхати,
Донечки не одвідати. Гу!

Зап. 1969 р. експ. ІМФЕ у с. Шабалинів Коропського р-ну Чернігівської обл. Транскрипція Іваницького А. І. Весільні пісні. Т. 1. С. 653. № 974.

* Козлячки – мабуть, гриби. (Л. Є.)

753. Пропила мати дочку (ОР-В7-24)

$\text{♩} = 130$ Моторно

Про - пи - ла ма - ти до - чку, про - пи - ла ма - ти

до - чку на со - ло - дкім ме - до - (чку). Гу!

1. Пропила мати дочку (2)
На солодкім медочку. Гу!

2. Добре було мед-вино пити, (2)
Да некому дела робити. Гу!

3. Добре було пропивати, (2)
Да некого посилати. Гу!

Зап. 1984 р. Дубравін В. В. у смт Ріпки Ріпкинського р-ну Чернігівської обл. від Дмитренко К. С. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 148.

754. Аглянулась мати (ОР-В7)

$\text{♩} = 100$ Помірно

А - гля - ну - лась ма - ти...

А - гля - ну - лась ма - ти,
не - ма до - чки в ха - ті, і ло - жки не ми - ті, ні з ким го - во - ри(ти).

Аглянулась мати, (2)
Нема дочки в хаті,
І ложки не миті,
Ні з ким говорити.

Зап. 29 серпня 2019 р. Єфремова Л. О., Гавриленко В. В., Кобзиста О. В. у с. Некрасове Глухівського р-ну Сумської обл. від Рахно В. П., Олійник С. М., Сенченко В. П., Смолі О. Я. (заспіває), Третяк О. В. та Сергієнко Ю. В. Транскрипція Єфремової Л. О.

755. Ой у лузі під калиною (ОР-В7)

$\text{♩} = 96$ Жваво

1) Ой у лузі під ка-ли-но-ю, ой у лузі під ка-ли-но-ю пла-че ма-ти за ди-ти-ной(у).

4) ді - льце ро - би - ти

1. Ой у лузі під калиною (2)
Плаче мати за дитиною:

2.– Годуй дочку да не год, не два, (2)
Людам помоч, а мені нема.

3. Людам помоч і роботонька, (2)
Мені печаль і сухотонька.

4. Людам буде дільце робити, (2)
А я, стара, – сельце сушити.

Зап. 2012 р. Єфремова Л. О. у с. Чоповичі Малинського р-ну Житомирської обл. від Старченко Н. В.
Народні пісні Житомирщини. С. 280. № 315.

756. Шо испад горачкі (ОР-В4-В7)

1. Шо и - спад го - ра - чкі, спад ка - мо - ра - чкі
ка - ті - лось трі зо - ро(чкі). У!

*) Тактові розміри проставлено нами. (Л. Є.)

1. Шо испад горачкі,
Спад каморачкі
Катілось трі зорочки. [У!]

2. Первая зоря,
Другая зоря,
Третя заряніца. [У!]

3. Була в мамочкі
Одна донечка,
Да й та (Й одна) дініца. [У!]

4. Да й пошла йона (тая пошла),
Да й пошла йона
В крініцу на вадіцу. [У!]

5. Нема вадіци,
Ні халадіци,
Ні дачкі єдініци*. [У!]

6. Єслі ж би йона
(Ой калі б йона)
Утапілася,
То б вода змутілася. [У!]

7. Єслі ж би єйо (ї)
(Ой колі б єйо)
Звері іззелі,
То б лясa (лєси) зашумєлі. [У!]

8. Єслі ж би єйо (ї)
Татари вкралі,
То б траву патапталі. [У!]

Зап. 1928 р. Харків В. у с. Макишин Чернігівської окр. (нині Городнянського р-ну Чернігівської обл.) від гурту дівчат. Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 212. № 255.

757. Не журися, мамко, в домі (ОР-В7)

1. Не жу - ри - ся, ма - мко, в до - мі, не жу - ри - ся, ма - мко,
в до - мі, тво - їй до - чці до - бре бу де. Гу!

*Співають "єдіньо". (В. Х.)

1. Не журися, мамко, в домі, (2) 2. Вона дєло та й не робить, (2)
Твоїй дочці добре буде. Гу! По водицю та й не ходить. Гу!

Зап. 1984 р. Дубравін В. В. у с. Даничі Ріпкінського р-ну Чернігівської обл. від Кановець Марії Андріївни, 1920 р. н. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 178.

758. Що матюнци да полегшало (OP-B7)

Одна *Усі*

Що ма - тю - нці да по - ле - гша - ло, що в ко - мо - рі да по - ме - нша - ло.
А све - кру - сі да по - ва - жча - ло, бо в ко - мо - рі да по - боу - льша(ло). Гу!

Що матюнци да полегшало,
Що в коморі да поменшало.
А свекрусі да поважчало,
Бо в коморі да побуольшало. Гу!

Зап. 1988 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Хибалівка Куликівського р-ну Чернігівської обл. від Варки Аксьоненко, 1929 р. н., Олександр Медвідь, 1921 р. н. та Варки Саєнко, 1922 р. н. Транскрипція Карапати О. Клен було, чим не дерево. С. 174.

759. Шо в матері та й полегшало (OP-B7)

$\text{♩} = 88$ Помірно

Одна *Усі*

Шо в ма - те - рі та й по - ле - гша - ло... Шо в ма - те - рі та й по -
- ле - гша - ло, а в ко - мо - рі та й по - ме - ншал(о).

1. Шо в матері та й полегшало, (2) 2. А в свекрухі та й погіршало, (2)
А в коморі та й поменшало. А в коморі та й побільшало.

Зап. 29 серпня 2019 р. Єфремова Л. О., Гавриленко В. В., Кобзиста О. В. у с. Некрасове Глухівського р-ну Сумської обл. від Рахно В. П., Олійник С. М., Сенченко В. П. (заспіває), Смолі О. Я., Третяк О. В. та Сергієнко Ю. В. Транскрипція Єфремової Л. О.

760. Що в матері та й полегшало (OP-B7)

$\text{♩} = 70$ Неспішно

1. Шо в ма - те - рі та й по - ле - гша - ло...

Швидше

Що в ма-те-рі та й по-ле-гша-ло, а в све-кру-хі та й по-ва-жча(ло).

1. **Що в матері та й полегшало, (2)**
А в свекрухі та й поважчало.

2. **Ш(щ)о в свекрухі та й поважчало, (2)**
А в коморі та й побільшало.

Зап. 30 вересня 2019 р. вони ж у с. Уздиця Глухівського р-ну Сумської обл. від Тищенко П. П., Лисенко Н. І., Лисенко В. Ф. (заспівує), Назаренко О. С., Суставенко Г. І. та Шкарун А. Г. Транскрипція Єфремової Л. О.

761. Ой там на горі (ОР-В9)

$\text{♩} = 88$ Помірно

1. Ой там на го-рі у но-вім дво-рі ра-но за-сві-ти-лось. Ги!

2-9. - А хто за-сві-тив, а хто за-сві-тив? - Лю-бий наш І-ва-нко. Ги!

1. Ой там на горі
 У новім дворі
 Рано засвітилось. Ги!

6. Ой там на горі
 У новім дворі
 Рано засвітилось. Ги!

2. - А хто засвітив? (2)
 - Любий наш Іванко. Ги!

7. - А хто засвітив? (2)
 - Іванкова матка. Ги!

3. - Сусіди мої
 Приснилось мені
 Лихая година. Ги!

8. - Сусіди мої
 Приснилось мені
 Хороша година. Ги!

4. Вчора звечора
 Да й украдена
 Любая дитина. Ги!

9. Вчора звечора
 Да й приведена
 Любая дитина. Ги!

5. Да й украдена,
 Да й поведена
 В чужую сторонку. Ги!

Зап. 1984 р. Дубравін В. В. у смт Ріпки Ріпкинського р-ну Чернігівської обл. від Кушніренко М. А., Савченко М. М. і Пас М. А. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 166-167.

762. Метена улочка, метеная (ОР-В9)

$\text{♩} = 98$ Помірно

Ме-те-на у-ло-чка, ги! - ме-те-на-я, сю-ди на-ша Ма-р'ї-чка,
 ги! - ве-зе-на-я. Во-на со-бі ву-ли-чку, ги! -

Метена улочка, ги! – метеная,
 Сюди наша Мар'єчка, ги! – везеная.
 Вона собі вуличку, ги! – промела,
 Вона собі дружечок найняла.

Зап. 1967 р. Дубравін В. у с. Слобода Буринського р-ну Сумської обл. від В'язовченко В. Р. та Лищенко Ф. О. Обрядові пісні Слобожанщини. С. 356.

763. По дорозі вербачкі параслі (ОР-В9)

$\text{♩} = 110$

1) 1. По до - ро - зі ве - рба - чкі па - ра - слі,
 ку - да на - шу Ка - те - чку за - вс - зі? Гу!

2) 1) 2. По до - ро - зі ве - рбо - лоз де й по - рос,

1. По дорозі вербачкі параслі,
 Куди нашу Катечку завезлі? Гу!

2. По дорозі верболоз де й порос,
 Куди нашого Льоніка хтось зав'їоз? [Гу!]

Зап. 30 червня 2010 р. Єфремова Л. О., Коваль-Фучило І. М. у складі експедиції ІМФЕ у с. Мньов Чернігівського р-ну Чернігівської обл. від Бородіної К. І. "І такі пісні співаємо, то одгукуємо". (Прим. вик.). Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 213. № 258.

764. Вийди, мати, за воротанька (ОР-В9)

$\text{♩} = 88$ Помірно

1) 2) 1. Ви - йди, ма - ти, за ва - ро - та - нька, ви - йди, ма - ти, за ва -

-ро - та - нька да при - ля - жи кда - ро(зе). У!

1) 2) 2. Да при - ля - жи кда - ро - зс, да при - ля - жи 4. чи не шу - ме зе - ле - на ді - бро - ва

1. Вийди, мати, за воротанька (2)
Да приляжи к дарозе. У!	4. Чи не шумє зелена діброва, (2)
Чи не їде син-соловейко? У!
2. Да приляжи к дарозе, (2)
Чи не стогне дарога? У!	5. Чи не їде син-соловейко, (2)
Чи не везе подоляночку? У!
3. Чи не стогне дарога, (2)
Чи не шумє зелена діброва? У!	6. Чи не везе подоляночку, (2)
Цьому двору да хозяйчку? У!

Зап. 10 листопада 2004 р. у с. Некрасове Глухівського р-ну Сумської обл. від Іванової В. Я., Жовтоножко В. С., Ільченко Н. Ю., Белави Н. І., Єсауленко А. З., Заруби О. Г., Смолі О. Я. Транскрипція Єфремової Л. О.

765. Ой матінко-йутко (ОР-В1-10=В9)

$\text{♩} = 84$
Одна

Ой ма - ті - нко - йу - тко... Ой ма - ті - нко - йу - тко,
да во - ро - ча - йся ху - тко, вже со - не - чко ни - зько, не - ві - сто - чка бли - зько,
вже со - не - чко под го - ро - да - ми, не - ві - сто - чка пуд во - ро - тя - (а)ми. У!

Ой матінко-йутко, (2) Невісточка близько,
Да ворочайся хутко, Вже сонечко под городами,
Вже сонечко низько, Невісточка пуд ворота(я)ми. У!

Зап. 1982 р. Олійник Т., Черток Н. у складі експ. КДІК у с. Карильське Коропського р-ну Чернігівської обл. від Степаниди Федотівни Паламарчук і Уляни Андріївни Запорожець. Транскрипція Іваницького А. І. Іваницький А. І. Хрестоматія. С. 179-180. № 2.

766. Вийди, вийди (ОР-В9)

$\text{♩} = 120$ Хутко

1. Ви - йди, ви - йди, па - ні - ма - тко, по - гля - ди,
що то - бі бо - я - ри при - ве - зли. Гу!

1. Вийди, вийди, Пані-матко, погляди, Що тобі бояри Привезли. Гу!	2. Привезли тобі Скриню, перину Ще й молодую Княгиню. Гу!
--	--

Зап. 1984 р. Дубравін В. В. у с. Вишневе Ріпкинського р-ну Чернігівської обл. від Євтушенко Н. К. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 164.

767. Да дали нам подушку (ОР-В9)

$\text{♩} = 96$
Одна Усі

1. Да да-ли нам по-ду-шку, да да-ли нам по-ду-шку, як гре-цьку га-луш(ку).
2. Да й та з во-за впа-ла, да й та з во-за впа-ла, ко-ни-кі по-ля-ка(ла).
3. Йа ко-ни-кі ту-пу та ту-пу, йа ко-ни-кі ту-пу та ту-пу, да при-ве-зли нам сту(пу).
4. То не сту-па, да ко-ло-ди-ця, то не сту-па, да ко-ло-ди-ця, то не дс-вка, да мо-ло-ди(ця).

1. Да дали нам подушку, (2)
Як грецьку галушку.	3. Йа конікі тупу та тупу, (2)
Да привезли нам ступу.
2. Да й та з воза впала, (2)
Конікі полякала.	4. То не ступа, да колодиця, (2)
То не дєвка, да молодиця.

Зап. 1999 р. Васянович О. О. у с. Мелені Коростенського р-ну Житомирської обл. від Ходаківської М. А., Стретович Г. Д., Васянович О. Д. Транскрипція Єфремової Л. О. Народні пісні Житомирщини. С. 282. № 319.

768. Що ми були в ліску (ОР-В9)

Що ми бу-ли влі-ску... Що ми бу-ли влі-ску да по-йма-ли ли-ску
чо-рну-ю да чу-ба-ту-ю, хо-ро-шу-ю да ба-га-ту(ю). Гу!

Що ми були в ліску (2)
Да поймали лиску
Чорную да чубатую,
Хорошую да багатую. Гу

Зап. 7 травня 2016 р. Біланюк Т. О. у с. Пальчики Бахмацького р-ну Чернігівської обл. від Шарій Надії Михайлівни, 1942 р. н. та Коваленко Мотрони Володимирівни, 1954 р. н. Ред. Скаженик М. В. та Єфремової Л. О.

769. Ой устай, ненько, раненько (ОР-В9-05)

$\text{♩} = 55$

Ой у-ста-вай, не-нько, ра-не-нько, да при-ї-де син-со-ло-ве-йко,
да при-ве-зе до-чку-ле-бе-до-чку, да й не кі-шка-йте,

не по-ло - ха - йте, не-хай во-на тут при-ви-ка - є, да до-до-му не вті - ка - є.

Ой уставай, ненько, раненько,
Да приїде син-соловейко,
Да привезе дочку-лебедочку,

Да й не кішкайте, не полохайте,
Нехай вона тут привикає,
Да додому не тікає.

Зап. [1926 р.] Гайдай М. П. у с. Кладьківка Борзенського пов. на Чернігівщині (нині Куликівсько-го р-ну Чернігівської обл.) від Орини Левченко, 65 р. Весільні пісні. Т. 1. С. 662. № 990.

770. Оце ж тобі, матко (ОР-В9)

О - це ж то - бі, ма - тко... О - це ж то - бі, ма - тко,
да чу - же - є ди - тя - тко. І не бий його, і не лай його,
о - бу-вай, зо - дя-гай його, ку - ди хоч, по - си-лай його - (го). У!

Оце ж тобі, матко, (2)
Да чужєє дитятко.
І не бий його,

І не лай його,
Обувай, зодягай його,
Куди хоч, посилай його. У!

Зап. 7 грудня 2015 р. Біланюк Т. О. у с. Пальчики Бахмацького р-ну Чернігівської обл. від Лемішко Г. А., Шарій Н. М., Прокопенко М. Г., Коваленко М. В., Лемішко Н. М. Ред. Скаженик М. В. та Єфремової Л. О.

771. Їхав Колєчка мимо млин (ОР-В9)

Ї - хав Ко - ле - чка ми - мо млин, він со-бі ви - ла - мав го - лу - бінь,
при - ніє до - до - му, пу - стив до - до - лу. Во - на бу - де по дво - ру
хо - ди - ти во - на бу - де ді - ле - чко ро - би - ти, і - де бу - де све - ко - рка
го - ди - ти, ї - ї бу - де све - кру - ха лю - би - ти Гу!

Їхав Колечка мимо млин,
Він собі виламав голуби́нь,
Приніс додому,
Пустив додолу.

Вона буде по двору ходити,
Вона буде ділечко робити,
Іде буде свекорка годити,
Її буде свекруха любити. Гу!

Зап. 1982 р. Дубравін В. В. та Дубравіна В. Г. у с. Імшана та х. (нині с.) Ростов Ямпільського р-ну Сумської обл. від Кречотень Єфросинії Іванівни, 70 р. Транскрипція Єфремової Л. О.

772. Ой метений садочок, метений (ОР-В9)

♩ = 88 Ходою

1. Ой ме - те - ний са - до - чок, ме - те - ний,
зе - ле - но - ю ру - то - ю спле - те - ний. Гу!

1. Ой метений садочок, метений,
Зеленою рутою сплетений. Гу!

2. Ніхто в тому садочку не бував,
Тільки один Ванечка походжав. Гу!

3. Тільки один Ванечка походжав,
За собою Катічку поводжав: Гу!

4. – Ходім, ходім, Катечко, зо мною,
Будеш мені вірною женою Гу!

Зап. 1987 р. Дубравін В. В., Дубравіна В. Г. у с. Васьковичі Коростенського р-ну Житомирської обл. від Макаревич Насті Пилипівни, 1907 р. н., Васьківських Надії Федорівни, 1922 р. н., Насті Йосипівни, 1924 р. н., Катерини Петрівни, 1934 р. н., Ольги Максимівни, 1934 р. н., Ущапівської Ольги Василівни, 1941 р. н. та Баранівської Олександри Олексіївни, 1931 р. н. Хрестоматія. Ч. II. С. 23 (текст), с. 65 (мел.). № 52.

773. Запрегаймо (ОР-В9)

Енергійно

Одна *Дві*

1. За - пре - га - ймо, за - пре - га - ймо і во - ли, і ко - (го) - ні
от - про - вя - ймо, от - про - вя - ймо, све - чу до ко - мо(ри). У!

1. Запрегаймо, (2)
І воли, і коні,
Отпровляймо, (2)
Свечу до комори. У!

2. Запрегаймо, (2)
В воли, і корови,

Йотпровляймо, (2)
Свечу до комори. У!

3. Запрегаймо, (2)
І воли, і телсти,
Отпровляймо, (2)
Свечу до світлиці. У!

Зап. 1996 р. Клименко І., Єфремов Є. у с. Збраньки Овруцького р-ну Житомирської обл. від Вінниченко Г. А., Фірової М. О., Дуб М. М., Гудилко О. В., Омельчук О. П., Гошовець В. В. "Ранорано да зійду на гору". Традиційна музика Полісся. Ч. 2. № 4. Транскрипція Єфремової Л. О. Народні пісні Житомирщини. С. 275. № 306.

774. Та приступі, сванечко, до мене (ОР-В9)

$\text{♩} = 96$

Та при - сту - пі, сва - не - чко, до ме - не,
 є в те - бе све - чка, є в ме - не, зле - п'є - мо све - чкі
 до - ку - пкі, зве - ді - мо дє - ткі до ха - ти.

Та приступі, сванечко, до мене,
 Є в тебе свечка, є в мене,
 Злеп'ємо свечкі докупкі,
 Зведімо дєткі до хати.

Зап. 1999 р. Васянович О. О. у с. Мелені Коростенського р-ну Житомирської обл. від Ходаківської М. А., Стретович Г. Д. та Васянович О. Д. Транскрипція Єфремової Л. О. Народні пісні Житомирщини. С. 274. № 304.

775. Ой мамо, мамо, йу комору ведуть (ОР-В9)

$\text{♩} = 65$ Протяжно
 Одна

– Ой ма - мо, ма - мо, йу ко - мо - ру ве - дуть.
 Усі

– Ой не плач, до - не - чко, там ме - лу да - дуть.

– Ой мамо, мамо, йу комору ведуть.
 – Ой не плач, донечко, там меду дадуть.

Зап. 1999 р. Васянович О. О. у с. Мелені Коростенського р-ну Житомирської обл. від Ходаківської М. А., Стретович Г. Д. та Васянович О. Д. Транскрипція Єфремової Л. О. Народні пісні Житомирщини. С. 275. №№ 506.

776. Гусак гуску кличе (ОР-В9)

$\text{♩} = 140$

Гу - сак гу - ску кли - че... Гу - сак гу - ску кли - че,
 ко - ло - сок їй ти - че: – Гу - со - чка мо - я го - лу - бе - нька,
 дай ме - ні ко - ло - сок з'є - сти, щоб на те - бе зле - сти. Гу!

Гусак гуску кличе, (2)
Колосок їй тиче:
– Гусочка моя голубенька,
Дай мені колосок з'єсти,
Шоб на тебе злести. Гу!

Зап. 1 липня 2010 р. Єфремова Л. О у с. Стольне Менського р-ну Чернігівської обл. від Кукси Т. В. та Ціпак М. А. Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 216. № 266.

777. Вийди, Манечко, з комори (ОР-В9)

$\text{♩} = 66$ Грузько

Ви - йди, Ма - не - чко, з ко - мо - ри, по - ка - жи ли - че - нько
ше й бро - ви. Чи тво - є ли - че - нько як бу - ло,
чи за ні - че - ньку зма - рні - ло? Гу!

Вийди, Манечко, з комори,
Покажи личенько ще й брови.
Чи твоє личенько як було,
Чи за ніченьку змарніло? Гу!

Зап. 1987 р. Дубравін В. В. у с. Жукля Корюківського р-ну Чернігівської обл. від Ментій Ульяни Микитівни, 1918 р. н. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 174.

778. Ой випустіть наше (ОР-В9)

$\text{♩} = 96$ Помірно

Ой ви - пу - стіть на - ше... Ой ви - пу - стіть на - ше,
У!
не - хай нам по - пля - ше, не - хай по - лі - та - є, у - сіх при - ві - та(є).

Ой випустіть наше, (2)
Нехай нам попляше,
Нехай полігає,
Усіх привітає. У!
Нема Галі дома, (2)
Пішла по калину,
Наламає калини,
Привітає родину. У!

Зап. 10 листопада 2004 р. у с. Некрасове Глухівського р-ну Сумської обл. від Іванової В. Я., Жовтоножка В. С., Ільченко Н. Ю., Белави Н. І., Єсауленко А. З., Заруби О. Г., Смолі О. Я. Транскрипція Єфремової Л. О.

779. Це вийшла не наша (ОР-В9)

Одна *Усі*

Це ви - йшла не на - ша... Це ви - йшла не на - ша,
та не - хай ви - йде на - ша, та не - хай нам за - пля - ше,
щоб ми у - га - да - ли, до те - мна по - гу - ля(ли). Гу!

**Це вийшла не наша, (2)
Та нехай вийде наша,
Та нехай нам запляше,
Щоб ми угадали,
До темна погуляли. Гу!**

Зап. 1987 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Лугове Менського р-ну Чернігівської обл. Транскрипція Карапати О. Клен було, чим не дерево. С. 227.

780. Наша Галочка, наша (ОР-В9)

Одна *Дві* *Усі* *3*

На-ша Га - ло - чка, на - ша... На-ша Га - ло - чка, на - ша
да по-йма-ла со - бі пта - ша в зе - ле - но - му жи - ті, щоб бу - ло з ким жи(ти).
В зе - ле - но - му да ви - со - ко - му, Ми - ко - ла - йко, ти мій со - ко(ле).

**Наша Галочка, наша (2)
Да поймала собі пташа
В зеленому житі,
Щоб було з ким жити.
В зеленому да високому,
Миколайко ти мій соколе.**

Зап. 7 грудня 2015 р. Біланюк Т. О. у с. Пальчики Бахмацького р-ну Чернігівської обл. від Лемішко Г. А., Шарій Н. М., Прокопенко М. Г., Коваленко М. В., Лемішко Н. М. Ред. Скаженик М. В. та Єфремової Л. О.

781. В понеділочок рано (OP-B9)

$\text{♩} = 120$ Жваво

1. В по - не - ді - ло - чок ра - но, в по - не - ді - ло - чок ра - но
при - ве - дьо - но - чка пла(че). Ги!

1. В понеділочок рано (2)
Приведьоночка плаче. Ги!	3. Куди по водіцу йти, (2)
Чи у бор, чи в криніцу. Ги!
2. Да не зна дорожечки, (2)
Куди по водіцу йти. Ги!	4. Чи у бор, чи в криніцу (2)
По холодну водіцу. Ги!

Зап. 1984 р. Дубравін В. В. у с. Вишневе Ріпкинського р-ну Чернігівської обл. від Євтушенко Наталії Кіндратівни, 1918 р. н. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С 169.

782. Шо в суботу да ізвечера (OP-B9-13)

$\text{♩} = 96$ Помірно, поступово пришвидшуючи

1. Шо в су - бо - ту да із ве - че - ра, шо в су - бо - ту да і - зве - че - ра
 $\text{♩} = 88$ Помірно, пришвидшуючи
чо - рна хма - ра на - сту - па(ла), У! 2. Чо - рна хма - ра на - сту - па - ла,
чо - рна хма - ра на - сту - па - ла, там Нью - ро - чка во - ду бра(ла). У!
3. Там Нью - ро - чка во - ду бра - ла, з го - лу - бця - ми ро - змо - вля - ла: -
Си - зі мо - ї два го - лу - бчи - ки, по - ле - тить ви в мо - ю сто - ро - (ші). У!

1. Шо в суботу да ізвечера (2)
Чорна хмара наступала. У!	4. Полетить ви в мою сторону, (2)
Накажіть ви мою батеньку,
Сударині рідний матюнкі. У!
2. Чорна хмара наступала, (2)
Там Нюрочка воду брала. У!	5. Сударині родной матюнкі,
Чи я тута завойована,
Чи свекорку подарована? У!
3. Там Нюрочка воду брала,
З голубцями розмовляла:
– Сизі мої два голубчики,
Полетить ви в мою сторону. У!	

Зап. 1982 р. Дубравіни В. В. та В. Г. у с. Імшана та х. (нині с.) Ростов Ямпільського р-ну Сумської обл. від Крекотень Є. І. Транскрипція Єфремової Л. О.

783. Коло нового колодязя (ОР-В9-13)

$\text{♩} = 88$ Затягуючи
Одна

1. Ко - ло но - во - го ко - ло - дя - зя...

Усі Швиденько

ко - ло но - во - го ко - ло - дя - зя, там Га - ло - чка та й во - ду бра(ла). У!

1. Коло нового колодязя, (2)
Там Галочка та й (да) воду брала. У!	4. Ви(і) летіте в ма(о)ю сторону, (2)
Передайте батьку й матері. У!
2. Там Галочка та й (да) воду брала, (2)
З голубами та й (да й) розмовляла: У!	5. Передайте батьку й матері, (2)
Чи я сюди завайована? У!
3. – Ви, голуби сизокрилії, (2)
Ви летіте та й в мою сторону. У!	6. Чи я сюди завайована, (2)
Чи Петічкі подарована?

Зап. 29 серпня 2019 р. Єфремова Л. О., Гавриленко В. В., Кобзиста О. В. у с. Некрасове Глухівського р-ну Сумської обл. від Рахно В. П. (заспівує), Олійник С. М., Сенченко В. П., Смолі О. Я., Третяк О. В. та Сергієнко Ю. В. Транскрипція Єфремової Л. О.

784. З глибокого да колодязя (ОР-В9-13)

Одна

1. З гли - бо - ко - го да ко - ло - дя - зя,

Усі

з гли-бо-ко-го да ко-ло-дя-зя там Га-лечка да во-ду бра - (ла). Гу!

1. З глибокого да колодязя (2)
Там Галечка да воду брала. Гу!	5. Чи не везе да й гостинчика, (2)
Солодкого да й попряничка. Гу!
2. Там Галечка да воду брала (2)
Да й на шлях поглядала. Гу!	6. Солодкого да й попряничка, (2)
Солодкого да й медового. Гу!
3. Да й на шлях поглядала, (2)
Чи не їде да муой батечка. Гу!	7. Солодкого да й медового, (2)
Попряничка дорогого. Гу!
4. Чи не їде да муой батечка, (2)
Чи не везе да й гостинчика. Гу!	

Зап. 1987 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Лугове Менського р-ну Чернігівської обл. Транскрипція Карапати О. Клен було, чим не дерево. С. 221-222.

785. Правда, що (ОР-В9-13)

$\text{♩} = 66$ Широко, наспівно

1. Пра - вда, що в(и) ти - хо - му
бро - ді, в гли - бо - ко - му да ко - ло - дя(зі). Ги!

2. Та ко - ло - дя - зі... В гли - бо - ко - му та ко -
ло - дя - зі, там Ма - р'є - чка та во - ду бра(ла). Ги!

1. Правда, що
В тихому броді,
В глибокому
Та колодязі. Ги!

2. Та колодязі...
В глибокому
Та колодязі,
Там Мар'єчка
Та воду брала. Ги!

3. Там Мар'єчка
Та воду брала,
На свій край
Ой та й поглядала. Ги!

4. Та й поглядала...
На свій край
Ой та й поглядала,
Чи не їде
Її батенько. Ги!

5. Чи не везе
Та гостинчика –
Ой білого
Та й калачика. Ги!

6. Та й калачика...
Ой білого
Та й калачика,
Солодкого
Та попряничка. Ги!

Зап. 1967 р. Дубравін В. у с. Слобода Буринського р-ну Сумської обл. від В'язовченко Варвари Романівни, 1905 р. н. та Лищенко Федори Олексіївни, 1911 р. н. Обрядові пісні Слобожанщини. С. 367-368.

786. Перед нашими воротями (ОР-В9-13)

$\text{♩} = 90$ Помірно

1. Пе - ред на - ши - ми во - ро - тя - ми, пе - ред на - ши - ми во - ро -
-тя - ми ро - зли - ло - ся два Ду - на - сч(ка). Гу!

1. Перед нашими воротями (2)
Розлилося два Дунаєчка. Гу!

2. Розлилося два Дунаєчка, (2)
Там плавали два лебидки. Гу!

3. Там плавали два лебедики, (2)
А Галочка умивалася. Гу!

4. А Галочка умивалася, (2)
Лебедями дивувалася. Гу!

5. – Сизі мої два лебедики, (2)
Звеселіте мою слободу. Гу!

6. Напишіть моєму батюшкє (2)
Щє й родненькій моїй матінці. Гу!

7. Що я тута да не знаюся, (2)
Кожному да поклоняюся. Гу!

8. І старому, і малому, (2)
І Іванку молодому. Гу!

Зап. 1967 р. Дубравін В. у с. Чумаків Хутір (нині с. Чумакове) Буринського р-ну Сумської обл. від Луговцової Марії Миколаївни, 1903 р. н. Обрядові пісні Слобожанщини. С. 368-369.

787. Зелена смародина (ОР-В9)

1. Зе - ле - на - я сма - ро - ди - на да жо - вте - нький цвієт. Гу!

2. Да жо - вте - нький цвієт... – Чо - го в те - бе, да Га - ле - чка, да й ма - тю - нки нієт? Гу!

1. Зелена
Смародина
Да жовтенький цвієт. Гу!

2. Да жовтенький цвієт...
– Чого в тебе,
Да Галечка,
Да й матюнки нієт? Гу!

3. Да й матюнки нієт...
– А є в мене
Да й матюнка,
Да й далека. Гу!

4. Да й далека...
Чом же меніє
На серденьку
Да й не легка? Гу!

5. Да й не легка...
Паслала ж би
Я малою,
Дек не найде. Гу!

6. Дек не найде...
Паслала б же
Я старого,
Дек не дайде. Гу!

7. Дек не дайде...
Пашла ж би я
Маладенька,
Забарусе. Гу!

8. Забарусе...
До свекарки
Вечерати
Запазнює. Гу!

Зап. 1986 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Сахнівка Менського р-ну Чернігівської обл. від Аксині Бугай та Марфи Титенок. Транскрипція Ященко Л. Ой ти, просо-волото. С. 129-130.

788. Ми до тебе, Надічко, ідемо (ОР-В9-09)

Ми до те - бе, На - ді - чко, і - де - мо,

ми то - бі сні - да - ти не - се - мо, в те - бе ма - тю - нка

Прискорюючи

не сво - я, во - на то - бі сні - да - ти не да - ла.

А хоч і да - ла, сва - ри - ла: – Ще ж ме - ні це ли - чко й не ро - би - ло. У!

Ми до тебе, Надічко, ідемо, Вона тобі снідати не дала.
Ми тобі снідати несемо, А хоч і дала, сварила:
В тебе матюнка не своя, – Ще ж мені це личко й не робило. У!

Зап. 29 серпня 2019 р. Єфремова Л. О., Гавриленко В. В., Кобзиста О. В. у с. Студенок Глухівського р-ну Сумської обл. від Данильченко Лідії Петрівни, 1943 р. н., Ливади Марії Володимирівни, 1937 р. н. Воловик Надії Іванівни, 1945 р. н. (заспіває), Дем'янчук Надії Олександрівни, 1960 р. н. Транскрипція Єфремової Л. О.

789. Ми до тебе, Галочко, ідемо (ОР-В9-09)

[Швидко]
[Усі]

Ми до те - бе, Га - ло - чко, і - де - мо,

a tempo да ми то - бі сні - да - ти не - се - мо:

a tempo що у те - бе ма - тю - нка не сво - я,

a tempo во - на ж то - бі сні - да - ти, гу! не да - ла.

**Ми до тебе, Галочко, ідемо,
 Да ми тобі снідати несемо:
 Що у тебе матюнка не своя,
 Вона ж тобі снідати, гу! не дала.**

Зап. 1954 р. Хоменко Г. В., Гуменюк А. І. у с. Семенівка Березнянського р-ну на Чернігівщині (нині Менського р-ну Чернігівської обл.) від дівчат, заспівувала О. І. Тарасенко, виводила О. М. Бабко. Транскрипція Стюжка О. П. Весільні пісні. Т. 1. С. 692. № 1049.

790. Ми до тебе (ОР-В9-09)

$\text{♩} = 130$ Рухливо

1. Ми до те - бе, да Га - ло - чко, да і - де - мо. Гу!

2-6. Да і-де-мо...

Що ми то-бі да сні-да-ти да не-се-мо.

Гу!

1. Ми до тебе,
Да Галочко,	Да снідати
Не давала. Гу!
2. Да ідемо...
Що ми тобі
Да снідати
Да несемо. Гу!	5. Не давала...
А хоч дала,
Говорила,
Говорила. Гу!
3. Да несемо...
Бо у тебе
Да матінка
Да чужая. Гу!	6. Говорила...
– Ти ж у мене,
Моя доню,
Не робила. Гу!
4. Да чужая...
Вона тобі	

Зап. 1986 р. Дубравін В. В. у с. Бужанка Коропського р-ну Чернігівської обл. від Губар Ганни Григорівни, 1912 р. н. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 172-173.

791. Ішли ми да іграючи (OP-B9)

І-шли ми да і-гра-ю-чи, три дво-ри да ми-на-ю-чи,

а в че-тве-ртий за-гля-да-ли да Га-лє-чку по-зна-ва(ли). Гу!

Ішли ми да іграючи,
Три двори да минаючи,
А в четвертий заглядали
Да Галечку познавали. Гу!

Зап. 1988 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Хибалівка Куликівського р-ну Чернігівської обл. від В. Аксьоненко, О. Медвідь, та В. Саєнко. Транскрипція Карапати О. Клен було, чим не дерево. С. 151.

792. Ми ж тебе, Галочко, не знали (OP-B9)

Ми ж те-бе, Га-ло-чко,

не зна-ли

та су-і-да-чок

пи-та-ли,

а су-сі-да-чки

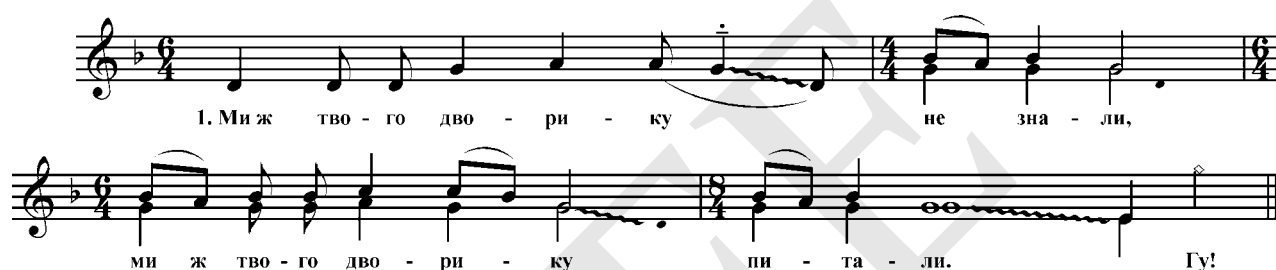

во - ро - гі не вка - за - ли нам до - ро - гі. У!

Ми ж тебе, Галочко, не знали
Та сусідчок питали,
А сусідчки ворогі
Не вказали нам дороги. У!

Зап. 29 серпня 2019 р. Єфремова Л. О., Гавриленко В. В., Кобзиста О. В. у с. Некрасове Глухівського р-ну Сумської обл. від Рахно В. П., Олійник С. М., Сенченко В. П., Смолі О. Я. (заспівує), Третяк О. В. та Сергієнко Ю. В. На другий день дружки несуть снідять. Транскрипція Єфремової Л. О.

793. Ми ж твого дворику не знали (OP-B9)

1. Ми ж тво - го дво - ри - ку не зна - ли,

ми ж тво - го дво - ри - ку пи - та - ли. Гу!

1. Ми ж твого дворику не знали,
Ми ж твого дворику питали. Гу!	3. Вийди вийди, Галечка, ти до нас
Та й винеси личенько на показ. Гу!
2. А в твоєму дворику лабада,
Вийди вийди, Галечка малада. Гу!	4. Чи такеє личенько, як було,
Чи за сюю личеньку зав'яло? Гу!

Зап. 1987 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Лугове Менського р-ну Чернігівської обл. Транскрипція Карапати О. Клен було, чим не дерево. С. 220.

794. Мі таго двара (OP-B9)

Мі та - го дво - ра не зна - лі, не зна - лі, мі та - го дво - ра

пі - та - лі, пі - та - лі. Гу! 4-6. Пу - сті, сват, у ха - ту,

ми вже па - ме - рзі на лю - там ма - ро - зє на ши - ро - кой до - ро(зє). У!

1. Мі таго двара
Не знали, не знали.
Мі таго двара
Пітали, пітали. Гу!	Што на том дваре
Сліна, сліна. Гу!
2. А нам людячкі
Сказалі, сказалі,	3. Што на том дваре
Сліна, сліна,
Што на том дваре
Наша дєвчина. Гу!

4. Пусті сват у хату,
Ми вже памерзлі
На лютам марозе,
На широкій дарозе. У!

6. Што в нашого свата
І всього багата,
І хліба, і волі,
І гарелкі даволі. Гу!

5. Што в нашого свата
Некрита хата,
Плетьоніє сені,
Вовкі свіню з'єлі. Гу!

7. Сват бародкаю
Патрясе-патрясе,
Нам гарелочкі
Паднесе-паднесе. Гу!

Зап. 17 вересня 2009 р. Васянович О. О. у с. Кам'янська Слобода Новгород-Сіверського р-ну Чернігівської обл. від Тихенько Анастасії Іванівни, 1932 р. н. Транскрипція та ред. тексту Єфремової Л. О. Весільні гукалки. У понеділок, як несуть сьєданне. Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 695, № 972.

795. Ми твого дворика не знали (ОР-В9)

$\text{♩} = 94$ Помірно, з рухом

1. Ми тво-го дво-ри-ка не зна-ли, ми то-бі сні-да-ти
при-не-сли. При-не-сли сні-дять - о-бі-дять,
те-бе, Га-ле-чка, о-дві-дять. В тво-му дво-ри-ку
я-ли-нець, ви-йди, Ми-ше-чка - мо-ло-дець.

1. Ми твого дворика не знали,
Ми тобі снідати принесли.
Принесли снідять-обідать,
Тебе, Галечка, одвідать.
В твому дворику ялинець,
Вийди, Мишечка-молодець.

2. Ми твого дворику шукали,
На твому дворику малина
Ще й червоная калина,
Вийди, Галечка-княгиня.
В твому дворику ялинець,
Вийди, Мишечка-молодець.

Зап. 1967 р. Дубравін В. у с. Чумаків Хутір (нині с. Чумакове) Буринського р-ну Сумської обл. від Сахненко Марії Павлівни, 1892 р. н. Обрядові пісні Слобожанщини. С. 354-355.

796. Вийди, вийди, да Галечко, побачим тебе (ОР-В9)

Ви-йди, ви-йди, да Га-ле-чко, по-ба-чим те-бе:
чи та-ке-є ли-че-нько, як бу-ло в те-бе.
Не та-ке-є ли-че-нько в се-стри-ці,

но - чо - ва - ло ли - че - нько в те - мни - ці. У! А пи - ло ли - че - нько
мед - ви - но, не та - ке - є ли - че - нько, як бу - ло. У!

**Вийди, вийди, да Галечко побачим тебе:
Чи такеє личенько, як було в тебе.
Не такеє личенько в сестриці,
Ночовало личенько в темниці. У!
А пило личенько мед-вино,
Не такеє личенько, як було. У!**

Зап. 1988 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Хибалівка Куликівського р-ну Чернігівської обл. від Варки Аксьоненко, 1929 р. н., Олександр Медвідь, 1921 р. н. та Варки Саєнко, 1921 р. н. Транскрипція Карапати О. Клен було, чим не дерево. С. 143-144.

797. Вийди, вийди, Мар'єчко, проти нас (ОР-В9)

$\text{♩} = 88$ Помірно,

- Ви - йди, ви - йди, Ма - р'є - чко, про - ти нас,
чи та - ке - є ли - че - нько, ги! - як у нас? - Не та - ке, се - стри -
ці, ги! - не та - ке. Я всю но - че - ньку, ги! -
не спа - ла та все дру - же - чок до - жи - да(ла). Гу!

**- Вийди, вийди, Мар'єчко, проти нас,
Чи таке личенько, ги! - як у нас?
- Не таке, сестриці, ги! - не таке.
Я всю ніченьку, ги! - не спала
Та все дружечок дожидала. Гу!**

Зап. 1967 р. Дубравін В. у с. Слобода Буринського р-ну Сумської обл. від В'язовченко В. Р. та Лищенко Ф. О. Обрядові пісні Слобожанщини. С. 358.

798. Адчиняйте да коміраньку (ОР-В9)

$\text{♩} = 80$

А - дчи - ня - йте да ко - мі - ра - ньку... Ві - дчи - ня - йте да ко - мі - ра - ньку,

ві-пу-ска-йте на-шу бджі-ла-ньку, не-хай ві-лі-та-с, дру-жак при-ві-та(с). Гу!

Адчиняйте да коміраньку,
Відчиняйте да коміраньку,
Віпускайте нашу бджіланьку,
Нехай вілітас,
Дружак привітас. Гу!

Зап. 1 липня 2010 р. Єфремова Л. О у с. Стольне Менського р-ну Чернігівської обл. від Кукси Т. В. "Дружки приносять снідять і співають коло парога на третій день". (Прим. вик.) Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 215-216. № 263.

799. Сніданочки (ОР-В9)

1. Сні-да-но-чки, ста-рий бор, ста-рий бор, за-ї-ха-ли в сва-тів двор, в сва-тів двор. Гу!

1. Сніданочки,
Старий бор, (2)
Заїхали
В сватів двор. (2) Гу!	3. А нам люди
Сказали: (2)
У воротях
Ялина. (2) Гу!
2. А ми свата
Не знали, (2)
Да все людей
Питали. (2) Гу!	4. Серед двору
Калина, (2)
Серед двору
Червона. (2) Гу!

Зап. 1982 р. Дубравін В. В. у с. Мамекіне Новгород-Сіверського р-ну Чернігівської обл. від Студик Катерини Олексіївни, 1916 р. н. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 170.

800. Посіли сніданки (ОР-В9)

По-сі-ли сні-да-нки... По-сі-ли сні-да-нки, по-гну-ли-ся ла-вки,

га-рі-лки на-п'ю-ться, ще лу-чче по-гну(ться). У!

Посіли сніданки, (2)
Погнулися лавки,
Гарілки нап'ються,
Ще лучче погнуться. У!

Зап. 1982 р. Дубравіни В. В. та В. Г. у с. Імшана та х. (нині с.) Ростов Ямпільського р-ну Сумської обл. від Кречотень Є. І. Транскрипція Єфремова Л. О.

801. Ой брат сестре (ОР-В9-11)

$\text{♩} = 72$ Помірною ходою

1. Ой брат сестре снє - дать не - се, ра - но, ра - но,
ой брат сестре снє - дать не - се, ра - не - се - нько. Ги!

1. Ой брат сестре
Снедать несе,
Рано, рано.
Ой брат сестре
Снедать несе,
Ранесенько. Ги!*	5. А брат ідєть
За сестрою:
2. – Чи сєднала
Й обєднала?	6. – Постой, сестра,
Ключі знесла.
3. – В них сєдання –
Под обєдання.	7. – Ой братіку,
Я не ключниця,
4. Ой гром гремить
За горою,	8. Сем'є нашої
Розлучниця.

Зап. 1978 р. Дубравіни В. В. та В. Г. у с. Глазове Шосткинського р-ну Сумської обл. від Козянок Марфи Семенівни, 1911 р. н. та Подольської Олександрі Кононівни, 1911 р. н. Хрестоматія. Ч. II. С. 30 (текст), с. 75 (мел.). № 72. Співають "на сєданки", як сєдять несуть. (Прим. вик.)

802. Ой тихо, тихо (ОР-В9-12)

$\text{♩} = 65$ Повільно

1. Ой ти - хо, ти - хо та ве - тер ве - є,
а і - ше ти - хше ма - мо - чка є - де. Ги!

1. Ой тихо, тихо
Та ветер веє,
А іще тихше
Мамочка єде. Ги!	3. Тут моє дитятко
Не пило, не єло,
Аби ж єно пило,
П'янеє було. Ги!
2. А іще тихше
Мамочка єде
Свого дитятки
Одведуваті. Ги!	4. Аби ж єно пило,
П'янеє було,
Аби ж єно єло,
Так не змарнєло. Ги!

Зап. 1984 р. Дубравін В. В. у смт Ріпки Ріпкинського р-ну Чернігівської обл. від Рогової Мотрони Миколаївни, 1911 р. н. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 171.

*Таким чином розспівують кожену строфу. (Л. Є.)

803. Що в татка в дворі (ОР-В9)

$\text{♩} = 84$ Стримано

1. Що в та - тка в дво - рі го - ри да бо - ри, гу - лять ме - ні до - во(лі). Ги!

2. А у све - ко - рка ро - вне - нько всю - ди, гу - лять ме - ні не во - льно. Ги!

1. Що в татка в дворі Гори да бори, Гулять мені доволі. Ги!	2. А у свекорка Ровненько всюди, Гулять мені не вольно. Ги!
---	---

Зап. 1984 р. Дубравін В. В. у с. Глиненка Ріпкинського р-ну Чернігівської обл. від Бачурної О. Ф.
Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 177-178.

804. Ми гуляли кубком, кубком (ОР-В9)

Ми гу - ля - ли ку - бком, ку - бком... Ми гу - ля - ли ку - бком, ку - бком

під зе - ле - не - ньким ду - бком, са - мі со - бі ди - ву - ва - ли - ся, що хо - ро - ше на - гу - ля - ли - ся. Гу!

Ми гуляли кубком, кубком (2) Під зелененьким дубком, Самі собі дивувалися, Що хороше нагулялися. Гу!	Ой нумо, нагулялися, (2) Аж сонечко загоралося І ззаду, і спереду, Додом я чи перейду. Гу!
---	---

Зап. 1987 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Лугове Менського р-ну Чернігівської обл. Транскрипція
Карапати О. Клен було, чим не дерево. С. 222-223.

805. Вікотили, вікотили (ОР-В9)

$\text{♩} = 140$ Швиденько

1. Ві - ко - ти - ли, ві - ко - ти - ли ме - до - ву - ю бо - чку, ві - ду - ри - ли, ві - ма - ни - ли в сва - та - па - на до - чку.

1. Вікотили, вікотили Смолувую бочку, Відурили, віманили В свата-пана дочку*.	3. Не ми її відурили, Сама вона вийшла, Хорошая, молода, Як у саду вішня.
--	--

*Другу половину кожної строфи співають двічі. (Л. Є.)

3. А у саду вішня, –
Треба поливати,
Хорошую жінку взяв, –
Треба шанувати.

4. Вітяв раз, – негаразд,
Тіло посиніло,
Більш не буду жінку біть,
Щоб їй не боліло.

Зап. 2012 р. Єфремова Л. О. у с. Чоповичі Малинського р-ну В. Співають, грають. (Прим. вик.).
Народні пісні Житомирщини. С. 283. № 320.

806. Не кошене сіно (ОР-В9-07)

$\text{♩} = 96$ Енергійно

Не ко-ше-не сі - но, не су-ше-на м'я-та, ска-жись, до-брі лю-ди, де сва-то-ва ха(та)?

Не кошене сіно,
Не сушена м'ята,
Скажіть, добрі люди,
Де сватова хата?

Зап. 1984 р. Дубравін В. В. у с. Глиненка Ріпкинського р-ну Чернігівської обл. від Манойленко
Лідії Микитівни, 1921 р. н. Народні пісні Чернігівщини, 2001. С. 170.

807. Десь наш сват у клуні, у клуні (ОР-В9)

Десь наш сват у клу - ні, у клу-ні... Десь наш сват у клу - ні, у клу-ні
да шу-ка - с чу - ні, а сва-ха в ку-то-чку ла-та - с со - ро - (чку). Гу!

Десь наш сват у клуні, у клуні (2)
Да шукає чуні,
А сваха в куточку
Лагає сорочку. Гу!

Зап. 1987 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Лугове Менського р-ну Чернігівської обл. Транскрипція
Карапати О. Клен було, чим не дерево. С. 225.

808. Ой не гнися, сваточку, не гнися (ОР-В9)

1. Ой не гни - ся, сва - то - чку, не гни - ся,
с вте - бе на ко - ша - рі с - гни - ня. Гу!

1. Ой не гнися, сваточку, не гнися,
Є в тебе на кошарі єгниця. Гу!

2. Винеси під хату
Нам горілочку хоч кварту. Гу!

Зап. там само. Транскрипція Карапати О. Клен було, чим не дерево. С. 226.

809. Заріжемо курку рябушку (ОР-В9)

$\text{♩} = 130$ Декламаційно

За - рі - же - мо ку - рку ря - бу - шку... За - рі - же - мо ку - рку ря - бу - шку,

Уповільнюючи

на - си - пе - мо пі - р'я в по - ду - шку, на - со - ли - мо м'я - са ка - ду - шку.

Заріжемо курку рябушку, (2)
 Насипемо пір'я в подушку,
 Насолимо м'яса кадушку.

Зап. 1968 р. Дубравін В. В., Дубравіна В. Г. на х. Говорунів (нині с. Говорунове) Ямпільського р-ну Сумської обл. від Пушкар Одарки Герасимівни, 1917 р. н. Хрестоматія. Ч. II. С. 31 (текст), с. 77 (мел.), № 77. "Несуть курку, щоб молода дітей народжувала". (Прим. вик.)

810. Оце тобі, курочка, за теє (ОР-В9)

$\text{♩} = 130$ Декламаційно

О - це то - бі, ку - ро - чка, за те - є, що на то - бі пі - р'я - чко

ря - бе - є. Да не хо - ди в про - се - чко чу - же - є,

не ро - би, ку - ро - чко, во - ро - ху, да не на - жи - вай во - ро - гів.

Оце тобі, курочка, за теє,
 Що на тобі пір'ячко рябеє.
 Да не ходи в просечко чужеє,
 Не роби, курочко, вороху,
 Да не наживай ворогів.

Зап. там само. від Пушкар О. Г. Хрестоматія. Ч. II. С. 31 (текст), с. 77 (мел.). № 78.

811. Що піч да бичка привела (ОР-В9)

$\text{♩} = 125$ Енергійно

1. Що піч да би - чка при - ве - ла, йа ле - жа - нка да те - лу - ше - чку,

йа про - пи - чок да я - гну - ше - чку, там [ко - че - рга] да я - сь на - не - сла,

2. А сту - па на я - йнях се - ді - ла... А сту - па на яй - нях се - ді - ла,

по - ме - ті - ло да кур - чат по - ве - ло, м'я - ло со - ко - та - ло,
дер - кач роз - тру - сив - ся, весь род зве - се - лив(ся). У!

1. Що піч да бичка привела,
Йа лежанка да телушечку,
Йа пропичок да ягнушечку,
Там [кочерга] да яєць нанесла,

2. А ступа на яйцях седіла, (2)
Пометіло да курчат повело,
М'яло сокотало,
Деркач розструсився,
Весь род звеселився. У!

Зап. 23.08.1969 р. експ. ІМФЕ у складі: Дей О. І., Гуменюк А. І., Круть Ю З. у с. Шабалинів Коропського р-ну Чернігівської обл. від гурту. Транскрипція та ред. тексту Єфремової Л. О. "Приймають свашки весільній матері чи батькові у понеділок". (Прим. зап.) Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 215. № 261.

812. Ведмідь у кропиві, кропиві (ОР-В9)

1. Ве - дмідь у кро - пи - ві, кро - пи - ві...
Ве - дмідь у кро - пи - ві, кро - пи - ві, да по - їв у - сі сли - ви.
Га - лля у - раз а - дла - ми - ла - ся, ве - дме - дя у - би - (ла). Гу!

1. Ведмідь у кропиві, кропиві, (2)
Да поїв усі сливи.
Галля ураз адламилася,
Ведмедя убила. Гу!

– Поховайте мене,
Поминайте мене
Суницями, палуницями,
Маладими маладицями. Гу!

2. Ведмідь помирає, (2)
Ведмідь промовляє:

Зап. 1987 р. Данилевська Н., Ткач М. у с. Лугове Менського р-ну Чернігівської обл. Транскрипція Карапати О. Клен було, чим не дерево. С. 224-225.

813. Засвітилася зарина (ОР-РХ)

1. За - сві - ти - ла - ся за - ри - на, на - ро - ди - ла - ся ди - ти - на,
ба - тька з ма - ті - р'ю ві - та - єм, ко - ли - ско - во - ї спі - ва - єм.

Швидше

2-3. А ба - бу - сям і ді - ду - сям у цей день ве - ли - чальних ми сві - ва - є - мо пі - сень.

1. Засвітилася зарина,
Народилася дитина,
Батька з матір'ю вітаєм,
Колискової співаєм.

2. А бабусям і дідусям
У цей день

Величальних
Ми співаємо пісень.

3. Жить їм в радості,
Як знову два крила,
Щоби вам калина
Довго ще цвіла.

Зап. 29 серпня 2019 р. Єфремова Л. О., Гавриленко В. В., Кобзиста О. В. у с. Студенок Глухівського го р-ну Сумської обл. від Данильченко Лідії Петрівни, 1943 р. н. Транскрипція Єфремової Л. О.

814. Вмер батько наш (Поховальня)

♩ = 40 Дуже повільно

1-2. Вмер ба - тько наш та й по - ки - нув нас.

Одна Усі

Ох і сму - тний на - став час си - ро - то - ю на - ша не - нька зо - ста - лась.

3. Ви - ря - ди - ли ми сво - го ба - те - нька в да - ле - ку до - ро - гу,

а за ньо - го У - кра - ї - на - не - нька по - мо - ли - ться Бо - гу.

1. Вмер батько наш
Та й покинув нас.
Ох і смутний
Настав час,
Сиротою наша
Ненька зосталась.

2. – Батеньку наш,
Та вернися до нас,
Та й порадь же ти,

Ти, батько наш,
Як без тебе в світі жити
При лихій годині.

3. Вирядили ми
Свого батенька
В далеку дорогу,
А за нього
Україна-ненька
Помолиться Богу.

(Далі не пам'ятають)

Зап. 24.08.1969 р. експ. ІМФЕ у складі: Дей О. І., Гуменюк А. І., Круть Ю З. у с. Шабалинів Коропського р-ну Чернігівської обл. від гурту. Нотація та ред.тексту Єфремової Л. О., № 29. – Народні пісні Чернігівщини, 2015. С. 217. № 267.

Інструментально-обрядова музика Центрального і Східного Полісся

Виходячи із відомої істини, що найвищим мірилом архетиповості, а, отже, й антологічності традиційної музичної культури володіють календарно- й побутово-обрядові співи та співзвучні із ними інструментальні сигнали й награвання *пастівницької та просторово-позаобрядової сфери*, можемо з певністю стверджувати, що східно-поліська зона цього середовища, услід за волинсько-берестейською й західно-поліською, якнайемблемніше демонструє стильову однорідність й антологічну характерність та комунікативну функцію цієї музики.

У нашому виданні її представлено пастушими унікальними зразками із с. Федорівка Поліського району Київської області у записі автора цих рядків від Б. Адаменка на пастушому розі з рогу корови “Збір худоби по селу” та “Щос трапилось з худобою” (пастуші сигнали до вигону худоби), вперше віднайдені й транскрибовані (за нашими повторними цифровими фонограмами) Є. Єфремовим. Характер цих пастівницьких сигналів здебільшого урочисто-закличний. Повільні епізоди звучать тривожно, жвавіші – заклично, а швидкі – урочисто й “схвильовано”. Тиради із різних ритмічних тривалостей дотримуються принципу кумулятивної ескалації темпоритму. Натомість в пастушому сигналі повернення додому “Збір худоби в лісі” – характер таємничий, магічно-тривожний, додатково означений транскриптором вигуком “Ау!”, що досягається завдяки глісандуванню шляхом напіввідкриття долонею правої руки розтрубу/боркала інструмента наприкінці фрази.

Ці награвання суттєво доповнюють дещо ширший тезаурус пастівницьких сигналів із волинсько-західно-поліської зони¹ і є фактич-

¹Порівн.: Хай М. УМУТ. С. 86. №№ 14 (1), 15 (2), 16 (3), 17 (4), 18 (5) та №№ 19 (6), 20 (7), 21 (8)

но антологічно-типологічним продовженням потужного пласта награвань пастівницького стильового масиву усього підлясько-берестейсько-поліського анклаву. Їх також органічно доповнюють опубліковані тут парадигматично споріднені пастівницькі награвання “Як зовуть корів” – пастуший сигнал у виконанні Кислицького В. Н. (ріг), з с. Будки Наровлянського р-ну Гомельської обл., Білорусь у записі І. Назіної² та “Закликання телушки” в записі В. Ковальчука й нотації В. Ярмоли із Рівненщини, не цілком коректно поміщеного авторкою у розділі “Твори до слухання”³. Останні приклади, своєю чергою, переконливо засвідчують антологічну єдність вказаного пастівницького анклаву незалежно від субрегіональних і навіть державних кордонів.

Розкішний і дуже пізнавальний опис інструментарію, сигнально-діалогічних та етнофонічних звукових комплексів пастівницької сфери, яку, як і звуконаслідувальні способи відтворення особливостей їх звучання іншими, не пастушими інструментами подає бл. п. І. Назіна. Істотно, що сама дослідниця, власне, “музикою”» їх не вважала. Спираючись на однодушні твердження пастухів та жителів білоруських сіл дослідниця категорично пише, що “сигнали – гета не музика”, подібно як не вважають трубу і ріг музичними інструментами, а пастухів – музикантами⁴.

Інші наведені зауваги видатної білоруської ученої з приводу, наприклад, відтворення магічної атмосфери діалогічної “розмови”

²Беларуская народная інструментальная музыка. Ред. І. Назінай. Мінск: Наука і техніка, 1989. С. 56, № 22.

³Ярмола В. Скрипкова традиція Рівненсько-Волинського Полісся. Львів, 2014. С. 63.

⁴Там само. №№ 10-13.

рогу пастуха з лісом, контактано-комунікативних сигнальних перегуків пастухів між собою на відстані та із худобою (білор. – “живйолою”) та її власниками на ознаку різних ситуацій пастівницького побуту “Вигін худоби”, “Побудка» коровам, що «погубилися в лісі”, дояркам – “щоби йшли доїти корів”, ввечері – “щоби гнати додому” та ін. – надзвичайно важливі для нашого дослідження з цього погляду, що на Східному Поліссі, на відміну від волинсько-західнополіської зони, семантика, як і самі сигнали, вже майже невідвортно втрачені. Хоч, як показують дослідження та практика, консервуючої дії ергологічних параметрів будови примітивних аерофонів на структуру, відтворюваних на них сигнальних награвань – їх семантично-парадигмальна спорідненість на всьому обширі підлясько-берестейсько-волинсько-поліського пастівницького анклаву – більш, ніж очевидні.

Беручи до уваги уже згадану максимальну структурно-типологічну близькість та етногенетичну спорідненість давньої литвинсько-білоруської вербальної та етномузичної мови і, загалом, культури з українсько-руською, які, на відміну від штучно й хронологічно “пізньо” утвореного на цій території азійсько-угрофінського конгломерату т. зв. “російської” НІМ, *розвивалися не шляхом поглинання одна однієї, а навпаки – у зоні поліських пуц і боліт законсервувалися на рівні більшої схожості, ніж відмінності. Пастівницька музика Українського й Білоруського Полісся, як музика контактано-“просторової” та звуконаслідувальної сфери, тут виступає своєрідним історично-культурним цементуючим чинником, що утверджує у цій зоні архаїчну архетипову спільність і відірваність у боротьбі з пізнішими азійськими напливовими інтонаційно-смісловими стереотипами імперського натиску Московії.*

Замикає цей реліктовий жанр пастівницької культури кілька рудиментарних сопілкових награвань т. зв. “просторово-позаобрядової сфери”, записаних від І. Сподіна із с. Киселівка Менського району Чернігівської області (прізвище записувача невідоме), віднайдених і транскрибованих Я. Товкайло, що за жанрово-стилістичним спрямуванням належить уже до позаобрядового, зокрема, танцювально-рекреативного середовища, а

саме: гопаки, козачки, польки тощо. Невласність структури й семантики звучання цієї музики ергономічним (тим, що стосуються побудови) та етнофонічним (народно-виконавським) особливостям інструмента неодмінно відбився й на фактурній побудові та формі композиції експонованих тут зразків. Зосібна, це виразно простежується на рівні довільного проведення (руйнування) т. зв. “квадратної” структури польки.

У розділі “Музика обрядових весільних танців і маршів” представлено 4 зразки весільно-обрядового танцю “Чоботи” із різних локусів даної субрегіональної зони та один весільний марш із с. Хмелівка Олевського району (Житомирщина). Широко розповсюджений на майже с території України весільно-обрядовий танок із серії т. зв. “понеділкових” танців у даному варіанті представлено в характері гопаково-козачкої темпово-агогічної парадигми. Досить відмінний за стилем від попередніх українських приклад функціонування відомого також і на обширі всього центрально-східноподільського та східнополіського ареалів поширення зразок понеділкового танцю “Чоботи” у протилежній до них кресовій (гомельській) зоні українсько-білоруського пограниччя у записі І. Назіної із Гомельщини⁵.

* * *

Наведений тезаурус і обсяг збережених й доступних зразків календарно- (головно, пастівницької) та побутово- (весільної) обрядової традиційної інструментальної музики складає, звичайно, лише незначну дециму усього антологічно й “емблемно” означеного масиву цих жанрів, поширених ще донедавна на теренах Центрального і Східного Полісся метропольної зони України та суміжних і споріднених із нею районів сучасної Білорусі. Цілком ймовірно, що за більш сприятливих політичних, мілітарних та науково-дослідницьких обставин цей тезаурус і об’єм доступності до державних та особистих архівів дозволить значно розширити спектр структурно-типологічного (а, можливо, й парадигматичного) вивчення цього унікального етноінструментологічного, звуково-транскрипційно-

⁵Див. там само № 27.

го й етнофонічного матеріалу. Урівноважити і скорелювати його із відповідними собі позиціями волинсько-західно-волинського ареалу, вочевидь, не вдасться, але загальне уявлення про антологічну вартість та ідентифікаційну здатність істинно “руської” (української й литвинсько/білоруської) народно-інструментальної музики читач і слухач-реципієнт майбутніх науково-реконструктивних її версифікацій, безперечно, отримає. В сукупності зі співставленнями цих архетипових

зразків НІМ із необрядовими антологічними взірцями усього масиву підлясько-, берестейсько-, пінсько-, гомельського та волинсько-, західно-, центрально-, східно-поліського ареалу, опублікований в обох книгах нашого видання транскрипційний матеріал, становитиме достатній ступінь для заповнення мелодіологічної мапи етноінструментознавчого вивчення музично-традиційного інструменталізму досліджуваного регіону.

Михайло Хай

IMMENSE

Музика пастівницької та просторово-позаобрядової сфери

Пастуші сигнали

815. “Збір худоби по селу”

♩=108
Ріг ↑

Ріг-"абік"

♩=156

♩=216

♩=192

Пастуший сигнал до вигону худоби. Зап. від Адаменка Б. С., 1924 р. н. (пастуший ріг з рогу корови) з с. Федорівка Поліського р-ну Київської обл. Друк. за вид.: Хай М. Й. Українська інструментальна музика усної традиції. Дрогобич: «Коло», 2011. № 4а; транскрипція Є. Єфремова (порівн. там само, нот. пр. №№ 1 (1), 9 (1), 10 (2), 15 – 21).

Сигнал побудовано на зіставленні двох контрастних артикуляційних субстанцій: ямбічного впадання максимально завищеного ввідного тону у ФН та сканзійно рецитований шістнадцятками і тріолями звук, що зрідка зривається на невизначено інтоновані “кікси”. Характер – урочисто-закличний. Повільний епізод звучить тривожно, жвавіший – заклично, а швидкий – урочисто. Тиради із різних тривалостей дотримуються принципу кумулятивної ескалації темпоритму.

816. “Щось трапилось з худобою”

♩=148

Пастуший сигнал біди. Зап. від Адаменка Б. С., 1924 р. н. (пастуший ріг з рогу корови) з с. Федорівка Поліського р-ну Київської обл. (порівн.: Там само. Нот. пр. № 1 (1), 9 (1), 10 (2), 15 – 21); транскрипція Є. Єфремова.

Сигнал несе у собі семантику тривоги, що передається за допомогою мікроальтераційних зміщень основного тону рога в межах чверть- та півтонових ”зсувів”. Темп розмірено-стабільний. Характер – тривожно-нерішучий, фанфарний.

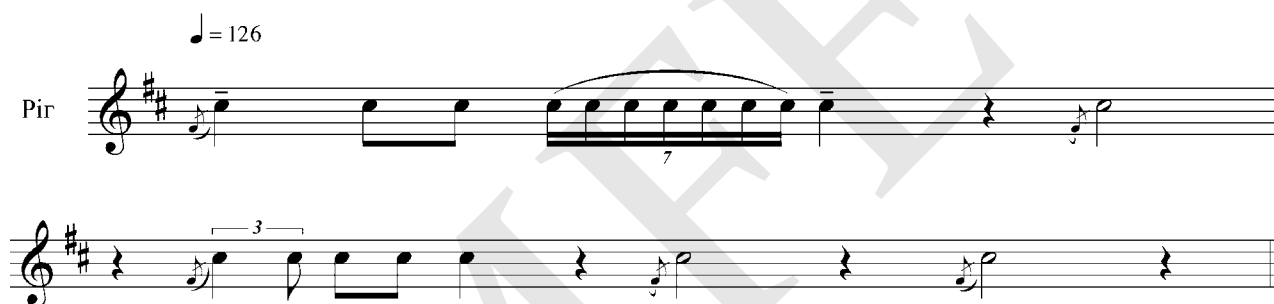
817. “Збір худоби в лісі”

Пастуший сигнал повернення додому. Зап. від Адаменка Б. С., 1924 р. н. (пастуший рiг з рогу корови) з с. Федорiвка Полiського р-ну Київської обл. Транскрипція Є. Єфремова Друк за вид.: Хай М. УІМУТ. С. 113, № 4в; порiвн.: там само нот. пр. № 1 (1), 9 (1), 10 (2), 15 – 21.

Сигнал ґрунтується на кiлькаразовому повторi глiсандоподiбно поєднуваних залiгованих звукiв у найрозмiтiших ритмово-артикуляцiйних версiях. Темповi пульсацiї пiдпорядкованi виключно семантико-смысловим характеристикам кожного мотивного угруповання, додатково видокремлених одне вiд одного цезурами, «що звучать». Характер – таємничий, магiчно-тривожний, додатково означений транскриптором вигуком «Ау!».

818. “Як зовуть корiв”

Пастуший сигнал. Зап. вiд Кислицького В. Н., 1931 р. н. (рiг) з с. Будки (Будкi – бiлор.) Наровлянського р-ну Гомельської обл. (Головчинська сiльрада), Бiлорусь. Запис, нотацiя, ред. i систематизацiя І. Назiной. Беларуская iнструментальна музыка / Ред. І. Назiнай. Мiнск: Наука i техника, 1989. С. 56, № 22.

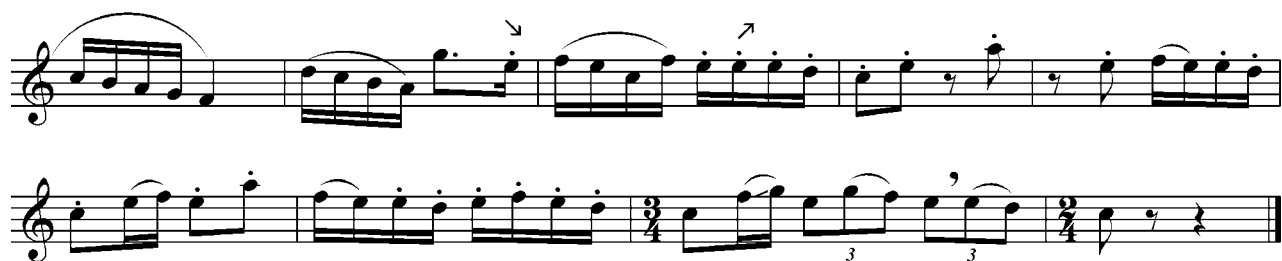
Один iз небагатьох вiдомих i зафиксованих на всьому обширi зони Пiдляшшя, Волини, Берестейщини, Захiдного, Центрального i Схiдного Полiсся (включно iз Гомельщиною) зразкiв пастiвницького сигналу “закликання корiв”.

Схвильованi остинатно-речитативнi репетицiї основного примарного тону пастушого рогу (c^2) у “запитальнiй” ритмоформулi (“зачин” i “розгiн”) та квiнтовий форшляг (f^1-c^2) вказують на обертоновiсть вузькомензурного строю iнструмента, отже, на архаїчний тип давньої пастiвницької музичної культури окресленого терену (порiвн.: Хай М. УІМУТ. №№ 1-3 iз с. Федорiвка Полiського р-ну Київської обл.

Сопiлковi позаобрядовi награвання танцювального типу

819. Гопак

Зап. від Сподіна І. Ф. (сопілка) з с. Киселівка Менського р-ну Чернігівської обл. Запис невідомого фольклориста, транскрипція Я. Товкайло.

820. Гречаники

$\text{♩} = 150$

Сопілка

mf

Зап. від Сподіна І. Ф. (сопілка) з с. Киселівка Менського р-ну Чернігівської обл. Запис невідомого фольклориста, транскрипція Я. Товкайло.

821. Ой, за гаєм, гаєм (КОЗАЧОК)

Сопілка

Ритм ногою

♩ = 100

mf

♩ = 136

♩ = 91

♩ = 147

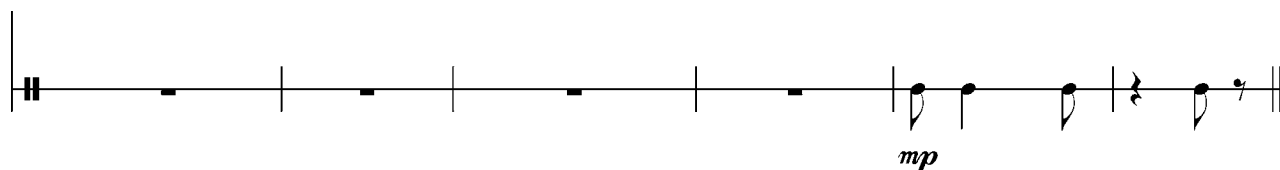
♩ = 98

♩ = 154

♩ = 111

♩ = 150

♩ = 150

Зап. від Сподіна І. Ф. (сопілка) з с. Киселівка Менського р-ну Чернігівської обл. Запис невідомого фольклориста, транскрипція Я. Товкайло.

822. Полька

$\text{♩} = 155$

Сопілка

mf

Зап. від Сподіна І. Ф. (сопілка) з с. Киселівка Менського р-ну Чернігівської обл. Запис невідомого фольклориста, транскрипція Я. Товкайло.

823. Полька

Дудка $\text{♩} = 152$

Зап. від Шведа В. Р., 1927 р. н. (дудка) з с. Глушковичі (Глушківічы) Лельчицького р-ну Гомельскай обл., (Білорусь). Запис, транскрипція і ред. І. Назіной. Друк. за вид.: Беларуская музыка / Ред. І. Назінай. Мінск : Наўка і тэхніка, 1989. С. 514-515. № 273.

Нехарактерний випадок відтворення танцювальної музики на пастівницькому типі інструмента – дудці. Невластивість структури й семантики звучання цієї музики ергономічним (тим, що стосуються побудови) та етнофонічним (народно-виконавським) особливостям інструмента неодмінно відбився на фактурній побудові та формі композиції. Зосібна, це виразно простежується на рівні довільного проведення (руйнування) т. зв. “квадратної” структури польки.

Музика обрядових весільних танців і маршів

824. До чарки Весільний “Віват”

$\text{♩} = 170$

Скрипка

Барабан

f *simile*

The musical score is arranged in five systems. Each system contains a Violin staff (top) and a Drum staff (bottom). The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 2/4. The tempo is marked as quarter note = 170. The Violin part begins with a triplet of eighth notes. The Drum part starts with a rest followed by a series of eighth notes, some with accents and dynamic markings like *f* and *simile*. The score includes various musical notations such as slurs, accents, and dynamic markings.

Зап. від Рубанського Д. Т., 1922 р.н. (скрипка), Іванова О. Г., 1950 р. н. (барабан) з с. Хмелівка Олевського р-ну Житомирської обл. Фонди УЕЛФ, запис С. Охрімчука, транскрипція А. Мерхеля.

Цікавий і рідкісний на сьогодні у межовій зоні між Західним і Центральним Поліссям типологічно споріднений із мелоритмостилістикою східно-подільських “весільних віватів” (порівн.: Хай М. УІМУТ. № 65 (2), 67 (4)) та навіть частково – західно-поліських весільних маршів (див.: Ярмола В. Скрипкова традиція Рівненсько-Волинського Полісся. Львів, 2014. С. 64-74).

825. Чоботи (козачок) Весільний “понеділковий” танок

♩ = 136

Скрипка

Зап. 1969 р експедицією ІМФЕ (Дей О. І., Гуменюк А. І., Круть Ю. З.) від Шкурая П. І., 1904 р. н. (скрипка) з с. Шабалинів Коропського р-ну Чернігівської обл. ІМФЕ. Ф. 4-10-1142 (О), № 4. Транскрипція Д. Щириці.

Широко розповсюджений на значній території України весільно-обрядовий танок із серії т. зв. “понеділкових” танців у даному варіанті представлено в характері гопаково-козачкої темпово-агогічної парадигми.

Густо переплетена (орнаментована) розмаїттям засобів художньої виразності (увідні та квінтові форшлаги із глісандоподібними “в’їздами” до верхньої домінантової опори, мордентування квартового тону, широке застосування мікроальтераційної “плинності” інтонаційного контура мелодії, присутність двозвучних комплексів, контрастно-діалогічної гри теситурними регістрами скрипкової фактури у межах октави у протиставленні із почерговим павзуванням то експонуючої, то констатуючої частин періоду, у співвідношеннях із епізодичним синкопуванням ритмоконтура та поступовим темпово-агогічним зрушенням – росо а росо *accelerando*. Така палітра семантичних відтінків музики не лише не руйнує структури періоду, а – навпаки – підсилює характер підпорядкованості усього арсеналу багатства скрипкової фактури стилевій своєрідності типової козачкової мелоритміки, характеру і темпу.

826. Чоботи (козачок)
Весільний “понеділковий” танок “як зять обдарує тещу”

♩ = 164

Скрипка

The musical score is written for a violin (Скрипка) in 2/4 time. It begins with a tempo marking of a quarter note equal to 164. The piece consists of ten staves of music. The notation includes treble clefs, stems, beams, slurs, and dynamic markings such as 'v' (vibrato). The key signature is one sharp (F#), and the time signature is 2/4. The music features a mix of eighth and sixteenth notes, often beamed together, and some slurred passages. The score concludes with a double bar line and repeat dots.

Зап. від Шкадуна М. А., 1915 р. н. (скрипка) з с. Глушковичі (Глушкавічы) Лельчицького р-ну Гомельської обл., (Білорусь). Запис, транскрипція і ред. І. Назіної. Друк. за вид.: Беларуская інструментальная музыка / Ред. І. Назінай. Мінск : Наука і техника, 1989. С. 352-354, № 233.

Досить відмінний за стилем від попереднього приклад функціонування відомого на обширі всього центрально-східноpodільського й східнополіського ареалів поширення понеділкового танка “Чоботи” у протилежній до них кресовій (гомельській) зоні українсько-білоруського пограниччя.

Тотальне застосування перманентного озвучення кістяка відомої мелодії подвійними нотами із максимально можливим використанням яскравого звучання відкритих струн забезпечує композиції відчуття домінування ознак мелотипу “Комаринського козачка” і створює яскравий образ не так його танцювально-приспівкової версії, як виразно пізньої дансатної версії, контамінованої у московських трактирах із московськими інтонаціями та характером інших тамтешніх т. зв. “плясових” інтонацій, що побутували тут під невластивою для української мелопарадигми “Чобіт” назвою “Камаринська”.

Контамінація, власне, козачкових восьмитактових періодів у мелоритмотипологічній стилістиці “Комаринського гопака/козачка”, відзначених транскрипторкою дворисковими цезурами (||) та (відповідно із 6-титактовими, що поділені на 3-тактові сегменти й позначені однорисковими (|) позначками, створює настрій “балансування” на межі весільно-обрядового (“понеділкового”) характеру українських “Чобіт” та розгульно-“плясової” атмосфери московської “Камаринської”.

827. Чоботи (козачок) “Понеділковий” танок

♩ = 74

1

Скрипка

Зап. від Канапова П. Д., 1917 р. н. (скрипка) з с. Капитульщина Володимир-Волинського р-ку Житомирської обл., записувач невідомий; транскрипція А. Мерхеля.

Хрестоматійно-інваріантний зразок відомого й поширеного майже на усьому східно-українському просторі весільного понеділкового танцю “Чоботи” (“Оце ж тії чоботи, що зять дав, а за тії чоботи дочку взяв”), який значно відрізняється від численних східно-подільських, поліських, наддніпрянських, слобідських та багатьох кобзарсько-лірницьких варіантів саме чітко вираженою інваріантною основою мелоритмічного контура, позбавленого суттєвих його видозмін мелогеографічного та індивідуально-імпровізаційного характеру, описаних у попередніх коментарях цього весільного танцю (порівн., крім публікованих тут попередніх зразків також: Інструм. музика / Упорядк., вст. ст. та прим. А. Гуменюка: № 82. ІМФЕ, ф. 6-4, од. зб.198, арк. 70; № 83. Зап. Л. і К. Квіток від кобзаря Г. Гончаренка в Ялті 1908 р. МУЕ. Вид. НТШ. Т. IV. Мел. укр. нар. дум. Серія II. Списав з фонографу і зредагував Ф. Колесса, Львів, 1913; Музичний фольклор з Полісся у записах Ф. Колесси та К. Мошинського. Київ, 1995. С. 182. № 6).

828. Марш

$\text{♩} = 109 - 110$

1 (заповільнено)

Скрипка *mf* *simile (ностійно)*

Барабан *mf (simile)*

The image displays a musical score for a piece, likely a folk song or instrumental, arranged in a system of ten staves. The score is organized into five pairs of staves, each pair consisting of a bass clef staff (left) and a treble clef staff (right). The bass clef staves feature a simple, steady melody of quarter notes. The treble clef staves are more complex, containing eighth and sixteenth notes, often grouped into triplets (indicated by a '3' below the notes) and some with ornaments (indicated by a 'V' with a tilde symbol above the notes). A large, faint watermark reading 'Музей' is visible across the center of the page. A small box containing the number '2' is located on the left side of the seventh staff.

First system of musical notation. The upper staff is in treble clef and contains a melody with eighth-note patterns and two triplet markings (indicated by a '3' below the notes). The lower staff is in bass clef and contains a simple accompaniment of quarter notes.

Second system of musical notation. The upper staff continues the melody with eighth-note patterns and slurs. The lower staff continues the accompaniment with quarter notes.

Third system of musical notation. The upper staff features a triplet of eighth notes and another triplet of eighth notes. The lower staff continues the accompaniment.

3

Fourth system of musical notation. The upper staff includes accents (marked with a double tilde) over some notes. The lower staff continues the accompaniment.

Fifth system of musical notation. The upper staff continues the melody with eighth-note patterns and slurs. The lower staff continues the accompaniment.

Зап. від Рубанського Д. Т., 1922 р. н. (скрипка), Іванова О. Г. 1950 р. н. (барабан) з с. Хмелівка (Олевськог л р-ну Житомирської обл. Фонди УЕЛФ, запис С. Охрімчука; транскрипція А. Мерхеля.

Зразок представляє шар не дуже збережених на Східному Поліссі весільних побутово-обрядових маршів, що, вочевидь, стало вислідом / ознакою виразно зацентрованого пограниччя між західно-поліським та центрально- й східно-поліськими ареалами поширення маршів (див.: Ярмола В. Скрипкова традиція Рівненсько-Волинського Полісся. Львів, 2014. С. 64-74, поміщених чомусь (?) авторкою у розділі “Твори до слухання”).

Географічний показчик

Житомирська область

Володимир-Волинський р-н

Капитульщина – Чоботи (козачок)

Житомирський район

Калинівка – колискова ДС-КЗ-01; зимова ОК-КЩ-03 (М. П. Гайдай)

Коростенський район

Васьковичі – весільна ОР-В4-22, ОР-В7, ОР-В7-09, ОР-В9 (В. В. Дубравін, В. Г. Дубравіна)

Зубівщина – зимові ОК-ЩК-01, ОК-ЩК-07, ОК-КЩ-03, ОК-КЩ-12; веснянки ОК-ВЗ-01а, ОК-ВІ-07, ОК-ВІ-19; весільна ОР-В6 (М. І. Неказаченко)

Іскорость – закличка ДД-ЗД-01а; зимова ДД-КЩ-01; веснянки ОК-ВІ-30, ОК-ВК-07; русальні ОК-РП (2); купальська ОК-КВ-05; петрівчана ОК-ПК-06; жнивні ОК-ЖЗ-05 (2); косарська ОК-КО; весільна ОР-В7-23 (М. П. Гайдай)

Каленське – петрівчани ОК-ПК (2) (А. Д. Шмиговський)

Кожухівка – веснянки ОК-ВЗ-01а, ОК-ВК (2), ОК-ВК-01, ОК-КВ-05; косарська ОК-КО-02 (М. П. Гайдай)

Коростень колискова ДС-КС-13 (М. П. Гайдай); зимові ДД-КЩ-01, ОК-КЩ; веснянки ОК-ВЗ-02а, ОК-ВЗ-03, ОК-ВТ; жнивна ОК-ЖЗ; весільні ОР-В4, ОР-В4-22 (В. В. Дубравін, В. Г. Дубравіна)

Лісовщина – купальські ОК-КП-01, ОК-КП-10 (А. Ф. Завальнюк)

Мелені – зимові ОК-ЩК-01, ОК-КЩ, ОК-КЩ-016, ОК-КЩ-19а, ОК-КЩ-23, весільна ОР-В5 (Л. О. Єфремова); зимові ДД-КЩ, ДД-КЩ-01; веснянки ОК-ВЗ-01а ОК-ВК (3); купальська ОК-КП-10; петрівчани ОК-ПК (2); жнивна ОК-Ж, ягідна; весільні ОР-В1-09, ОР-В1-12, ОР-В2, ОР-В4 (6), ОР-В4-14, ОР-В4-23, ОР-В4-26, ОР-В4-41, ОР-В5 (2), ОР-В6 (9), ОР-В6-04, ОР-В6-08, ОР-В6-15а, ОР-В7 (4), ОР-В7-23, ОР-В8, ОР-В9 (3) (О. О. Васянович)

Обиходи – петрівчана ОК-ПК-04; весільна ОР-В4 (І. Клименко)

Поліське – зимова ОК-КЩ-016 (Л. В. Адамович)

Сарновичі – колискова ДС-КС-13+04; зимова ОК-ЩК-02; весільні ОР-В1 (3), ОР-В4, ОР-В6 (2), ОР-В8 (Є. В. Єфремов)

Лугинський район

Липники – зимові ОК-ЩК, ОК-ХК; веснянка ОК-ВЗ-01а; жнивна ОК-Ж; косарська ОК-КО (М. П. Гайдай); петрівчана ОК-ПК+ОК-КП-10 (Г. Верховинець)

Лугини – веснянки ОК-ВІ, ОК-ВК (2), ОК-ВК-01, волочобна; купальські ОК-КП, ОК-КП-04 (2); косарська ОК-КО-02; весільна ОР-В4-03 (М. П. Гайдай); петрівчана ОК-ПК-01 (А. Д. Шмиговський)

Лугинки – жнивна ОК-Ж (З. Василенко, О. Васильченко); косарська ОК-КО-02 (М. П. Гайдай)

Малахівка – жнивна ОК-Ж (Г. Верховинець)

Малинський район

Іванівка – купальська ОК-КВ-04; весільна ОР-В4-22 (І. Клименко)

Новобратське – зимові ДД-КЩ-01, ОК-КЩ-016 (Л. О. Єфремова)

Чоповичі – колискові ДС-КС, ДС-КС-05, ДС-КС-07, ДС-КС-13, ДС-КЗ; чукикалка ДС-

ЗЧ; зимова ОК-ЩК-02; веснянка ОК-ВР; петрівчані ОК-ПК, ОК-ПК-04; весільна ОР-В1=17-БР-016; весільні ОР-В1-09, ОР-В1-10, ОР-В2-09, ОР-В3 (6), ОР-В3-02, ОР-В3-06, ОР-В3-13, ОР-В4 (9), ОР-В4-10, ОР-В4-14, ОР-В4-17, ОР-В4-30, ОР-В4-35, ОР-В4-36, ОР-В4-41, ОР-В6 (6), ОР-В7 (2), ОР-В8, ОР-В8-03, ОР-В9 (2) (Л. О. Єфремова, М. К. Дмитренко)

Народицький район

Ласки – косарська ОК-КО-02 (Г. Верховинець)

Лозниця – веснянки ОК-ВЗ, ОК-ВТ-08; весільна ОР-В6 (Г. Верховинець)

Овруцький район

Бігунь – веснянка ОК-ВІ-026; весільна ОР-В4-04 (Є. В. Єфремов); весільні ОР-В5 (2), ОР-В5-21, ОР-В6 (4), ОР-В7 (Є. С. Мошківська)

Збраньки – веснянки ОК-ВЗ-02+ОК-ВК-05а, ОК-ВТ, ОК-ВТ+ОК-ВК-05а; жнивна ОК-Ж; весільні ОР-В1, ОР-В3 (2), ОР-В3-13, ОР-В6, ОР-В9 (Є. В. Єфремов); петрівчана ОК-ПК (М. І. Неказаченко)

Кирдани – весільні ОР-В4-22, ОР-В6 (А. І. Іваницький)

Левковичі – зимова ОК-КЩ-12; веснянки ОК-ВІ, ОК-ВІ-33, ОК-ВІ-38; купальська ОК-КП; жнивна ОК-Ж; весільні ОР-В3 (2) (Є. В. Єфремов)

Можари – веснянка ОК-ВК-07; купальська ОК-КВ-07; петрівчана ОК-ПК-01 (А. Ф. Завальнюк)

Острів – зимова ОК-КЩ-16 (Г. Верховинець); косарська ОК-КО-02 (А. Ф. Завальнюк)

Острови – веснянки ОК-ВК-07, ОК-ВК-12 (А. Ф. Завальнюк)

Покалів – купальські ОК-КП, ОК-КП-04 (М. І. Неказаченко)

Словечне – зимові ДД-КЩ, ДД-КЩ-05+02, ДД-КЩ-08, ОК-ЩК (2), ОК-ЩК-02 (2), ОК-ЩК-02а, ОК-КЩ (2), ОК-КЩ-17 (Л. В. Адамович)

Яцковичі – веснянка ОК-ВТ (Р. Кушнірук)

Олевський район

Суцани – зимові ОК-ЩК-01а, ОК-ЩК-07, ОК-КЩ, ОК-КЩ-03, ОК-КЩ-12, ОК-КЩ-13, ОК-КЩ-19а, ОК-КЩ-23 (Л. В. Адамович); петрівчана ОК-ПК-01 (Є. В. Єфремов)

Хмелівка – веснянки ОК-ВК-06, ОК-КВ-07; купальські ОК-КП, ОК-КП-07; жнивна ОК-Ж4-04 (І. Клименко, С. Охрімчук); До чарки. Весільний “Віват” (С. Охрімчук)

Юрове – зимові ОК-КЩ, ОК-КЩ-08; петрівчана ОК-ПК-01; жнивні ОК-Ж1-06, ОК-Ж4-07 (М. І. Неказать)

Радомишльський район

Межирічка – веснянка ОК-ВТ (М.П. Гайдай)

Пилиповичі – веснянка ОК-ВІ-19 (М. П. Гайдай)

Черняхівський район

Селець – колискова ДС-КС-19 (М. П. Гайдай)

Київська область

Іванківський район

Зимовище – весільна ОР-В1 (Є. В. Єфремов)

Іллінці – веснянка ОК-ВЗ; русальна ОК-РП-01 (А. І. Іваницький)

Копачі – весільна ОР-В4-07 (А. Д. Шмиговський)

Оране – колискова ДС-КД-01; колядка ОК-КЩ-07, веснянки ОК-ВЗ-03, ОК-ВЖ; купальська ОК-КП (Є. Єфремов, І. Клименко)

Річиця – веснянка ОК-ВК (Є. В. Єфремов)

Товстий Ліс – веснянки ОК-ВІ-01, ОК-ВТ-08 (А. І. Іваницький)

Поліський район

Вільшанка – весільна ОР-В6 (А. І. Іваницький)

Вовчків – зимова ОК-КЩ-07

Діброва – веснянка ОК-ВЗ-03; русальна ОК-РП-01 (О. Богданова)

Луб'янка – колискові ДС-КД-01, ДС-КС-12; закличка ДД-ЗД-01; зимові ОК-КЩ (2), ОК-КЩ-04, ОК-КЩ-09, ОК-КЩ-15а; веснянка ОК-ВТ-03+КП, постова; русальна ОК-РП (Л. О. Єфремова, О. М. Яринчина, Д. О. Белобородова); зимова ОК-КЩ-15а; веснянки ОК-ВР (2); косарська ОК-КО (А. І. Іваницький)

Новий Мир – зимова (О. Богданова); веснянка ОК-ВТ; русальна ОК-РП-01 (В. Є. Єфремов)

Федорівка – “Збір худби пл селу”, “Щось трапилось з худобою”, “Збір худоби в лісі” (Є. В. Єфремов)

Чернігівська область

Бахмацький район

Матіївка – зимова ОК-ТК-02 (М. В. Скаженик)

Пальчики – купальська ОК-КР-01; весільні ОР-В1, ОР-ВЗ-06, ОР-В5, ОР-В5-17, ОР-В6, ОР-В6-08, ОР-В9 (3) (Т. О. Біланюк)

Борзнянський район

Високе – зимова ДД-КЩ-09; весільна ОР-В6-05 (Т. О. Біланюк)

Нові Млини – зимова ОК-КЩ-19 (Т. О. Біланюк)

Прохори – пісня до казки ДС-ПК-01; зимова ДД-КЩ-05 (П. Коломийченко)

Городнянський район

Голубичі – веснянка ОК-ВЗ-03 (М. П. Гайдай)

Макишин – зимові ОК-КЩ, ОК-КЩ-04; веснянки ОК-ВК-03, ОК-ВЖ; русальна ОК-РП-01, грядні (5), грядна=14-БР-04, грядна=15-БР-11 (2), грядна=ОК-КП-09 (2), грядна=ОК-КП-10; петрівчана ОК-ПК; жнивна ОК-Ж1-02; весільна ОР-В7 (В. Й. Харків)

Хоробичі – веснянка ОК-ВЗ-02; русальна ОК-РП, грядна; купальська ОК-КП-09; весільна ОР-В1 (М. П. Гайдай)

Хотівля – русальні ОК-РП, ОК-Ж=РП; весільна ОР-В7-03 (М. П. Гайдай)

Коропський район

Бужанка – колискова ДС-КС-18; зимові ОК-ЩК-10 (2), ОК-КЩ-03, ОК-ТК; веснянка ОК-ВК-01; жнивна ОК-Ж1; весільні ОР-ВЗ-03, ОР-ВЗ-09+10, ОР-В5 (2), ОР-В6, ОР-В6-22, ОР-В9-09 (В. В. Дубравін, В. Г. Дубравіна)

Карильське – зимова ОК-КЩ-13; весільні ОР-В1, ОР-В4-06 (М. Бот, І. Фетисов, С. Карпенко); весільна ОР-В1-10=09 (Т. Олійник, Н. Черток)

Понорниця – зимові ОК-КЩ-03, ОК-ЩК-07, ОК-КЩ-25; жнивна ОК-Ж+Ж1; весільні ОР-В4, ОР-В6-15, ОР-В6-22, ОР-В7, ОР-В7-01, ОР-В7-24, ОР-В8 (О. І. Дей, Ю. З. Круть, А. І. Гуменюк)

Шабалинів – жнивні ОК-Ж1 (2), ОК-Ж3; весільні ОР-В3, ОР-В4-06, ОР-В4-18, ОР-В4-34, ОР-В6 (2), ОР-В6-12, ОР-В6-22, ОР-В7-24, ОР-В9; поховальна (експ. ІМФЕ); Чоботи (козачок) (О. І. Дей, Ю. З. Круть, А. І. Гуменюк)

Корюківський район

Жукля – зимові ОК-ЩК, ОК-ТК; весільні ОР-В9, ОР-В9-13 (В. В. Дубравін, В. Г. Дубравіна)

Охрамівичі – весільна ОР-В6-04 (експ. ІМФЕ)

Перелюб – великодня (Є. В. Єфремов)

Куликівський район

Авдіївка – зимова ОК-ТК-02 (Н. Данилевська, М. Ткач)

Бакланова Муравейка – зимова ОК-ТК-04 (В. В. Дубравін, В. Г. Дубравіна)

Кладьківка – весільні ОР-В7, ОР-В9 (М. П. Гайдай)

Куликівка – зимова ОК-ТК-02 (Н. Данилевська, М. Ткач)

Хибалівка – зимові ОК-ЩК, ОК-КЩ (3), ОК-КЩ-016; весільні ОР-В3-11+05+04Ю ОР-В4, ОР-В5 (3), ОР-В6-06, ОР-В6-17, ОР-В7 (3), ОР-В7-23, ОР-В9 (2) (Н. Данилевська, М. Ткач)

Менський район

Бірківка – зимові ОК-ЩК-10, ОК-КЩ-03 (М. А. Мишастий)

Блистова – зимові ДД-КЩ-02 (3), на Миколу, ОК-ЩК-09, ОК-КЩ (2), ОК-КЩ-02 (2), ОК-КЩ-10, ОК-КЩ-19, ОК-ТК-02, масляна; веснянка ОК-ВЖ-02=ВР-02а; косарські ОК-КО (2) (М. А. Мишастий)

Кам'янка – зимові ОК-ЩК-09а, ОК-КЩ=ЩК-08а, ОК-КЩ-17 (Н. Данилевська, М. Ткач)

Киселівка – Гопак, Гречаники, Ой за гаєм, гаєм, Полька (Я. Товкайло)

Локнисте – веснянка ОК-ВІ-24; косарська ОК-КО (експ. ІМФЕ); косарська ОК-КО-01 (Г. Г. Верьовка); косарська ОК-КО-01 (А. Д. Шмиговський)

Лугове – колискові ДС-КС, ДС-КЗ; зимові ДД-КЩ, ДД-КЩ-02, ОК-КЩ, ОК-КЩ=23-ЛС-05; веснянка ОК-ВЩ-01; купальська ОК-КП-12; весільні ОР-В1, ОР-В1-10, ОР-В2 (2), ОР-В2-01, ОР-В2-09, ОР-В2-10, ОР-В3-03, ОР-В3-10, ОР-В3-12, ОР-В4 (6), ОР-В4-10, ОР-В4-14, ОР-В4-18+В7-04, ОР-В4-22, ОР-В4-34, ОР-В5, ОР-В6 (2), ОР-В6-08, ОР-В6-17, ОР-В6-23, ОР-В7 (5), ОР-В7-03, ОР-В7-07, ОР-В7-25а, ОР-В9 (6), ОР-В9-13 (Н. Данилевська, М. Ткач)

Овчарівка – колискові ДС-КС, ДС-КС-07а (С. Карпенко)

Осьмаки – зимова ОК-КЩ-03 (М. А. Мишастий)

Сахнівка – колискові ДС-КД-01, ДС-КД-02а, ДС-КС-07а, ДС-КС-12а; зимові ОК-КЩ (4), ОК-КЩ-016, ОК-КЩ-04, ОК-КЩ-16, ОК-КЩ-19а (2), масляна; веснянки ОК-ВЗ-02+ЖТ-АК-01, ОК-ВІ, ОК-ВІ-24а, ОК-ВТ (4), ОК-ВТ-14, ОК-ВК, ОК-ВК-01, ОК-В-каша, ОК-ВЖ-02+01-ЛК-06, ОК-ВР, ОК-ВБ-01, ОК-ВЩ-01; русальна ОК-РП; купальські ОК-КП (2); петрівчані ОК-ПК (3); жнивні ОК-Ж1, ОК-Ж1-02, ОК-ЖЗ; весільні ОР-В1, ОР-В2 (2), ОР-В2-09, ОР-В2-10, ОР-В4 (5), ОР-В4-03, ОР-В1+В4-04, ОР-В4-04а, ОР-В4-34, ОР-В5-11+15, ОР-В6 (2), ОР-В6-17, ОР-В7 (2), ОР-В7-11, ОР-В7-13, ОР-В8 (2), ОР-В9 (Н. Данилевська, М. Ткач)

Семенівка – веснянка ОК-ВІ-20; весільні ОР-В4-34, ОР-В9, ОР-В9-13 (експ. ІМФЕ)

Синявка – веснянка ОК-ВК; косарська ОК-КО-01 (експ. ІМФЕ)

Слобідка – веснянка ОК-ВІ-38; весільні ОР-В5-11, ОР-В5-12, ОР-В6-06, ОР-В7-13, ОР-В6-08 (експ. ІМФЕ)

Стольне – зимові ДД-КЩ-02 (2) (М. А. Мишастий); зимова ОК-ЩК-09; веснянка ОК-ВІ-20, троїцька; купальська ОК-КР; косарська ОК-КО; весільні ОР-В1-10, ОР-В3-06, ОР-В3-12, ОР-В4 (2), ОР-В4-34 (2), ОР-В5, ОР-В5-15, ОР-В5-21, ОР-В6 (3), ОР-В6-04, ОР-В6-08а, ОР-В6-15, ОР-В6-23, ОР-В7, ОР-В7-09, ОР-В9 (2) (Л. О. Єфремова)

Удівка – веснянка ОК-ВІ-24а (експ. ІМФЕ)

Яськове – веснянка ОК-ВЗ-03; весільна ОР-В6 (Н. Данилевська, М. Ткач)

Новгород-Сіверський район

- Бирине** – колискова ДС-КД-02а; зимові ДД-КЩ-03, ДД-КЩ-07, ОК-КЩ-10, ОК-КЩ-16, масляна; веснянки ОК-ВЗ-02, ОК-ВТ, ОК-ВК, ОК-ВР, гряна; купальські ОК-КР (2); петрівчана ОК-ПК-02а; жнивні ОК-Ж1 (2), спасівська; весільні ОР-В1, ОР-В2, ОР-В4-03, ОР-В6, ОР-В9, ОР-В9-13 (В. В. Дубравін, В. Г. Дубравіна)
- Гірки** – колискові ДС-КС-07, ДС-КС-14; зимова ДД-КЩ-06; купальська ОК-КР; весільні ОР-В1, ОР-В7, ОР-В7-03 (В. В. Дубравін, В. Г. Дубравіна)
- Кам'янська Слобода** – колискова ДС-КС-07а; зимові ДД-КЩ-06, ОК-ЩК-01 (В. В. Дубравін, В. Г. Дубравіна); весільна ОР-В9 (О. О. Васянович)
- Лесконоги** – веснянка ОК-ВТ-16; весільна ОР-В4-03 (І. Белосветова)
- Мамекіне** – зимові ОК-КЩ, масляна; веснянка ОК-ВІ-02; жнивні ОК-Ж (2); весільні ОР-В1-02, ОР-В1-04+В8-03, ОР-В2-09, ОР-В6-04, ОР-В7-01, ОР-В7-05, ОР-В9 (В. В. Дубравін, В. Г. Дубравіна)
- Попівка** – купальська ОК-КР (Т. М. Волковічер)
- Форостовичі** – колискова ДС-КС; зимові ОК-ЩК, ОК-КЩ; весільні ОР-В2, ОР-В2-09 (2), ОР-В6, ОР-В8-02 (В. В. Дубравін, В. Г. Дубравіна)

Ріпкинський район

- Вишневе** – зимова ОК-КЩ-016; весільні ОР-В9 (2) (В. В. Дубравін, В. Г. Дубравіна)
- Вороб'їв** – зимова ОК-КЩ-13 (О. О. Васянович)
- Глиненка** – колискова ДС-КС-05, зимові ДД-КЩ-08, ОК-КЩ, ОК-КЩ-04, ОК-КЩ-08, ОК-КЩ-10 (2), ОК-КЩ-11; русальна ОК-РП-01; весільні ОР-В1, ОР-В3, ОР-В4 (2), ОР-В4-06 (2), ОР-В5 (2), ОР-В6 (2), ОР-В6-04, ОР-В6-12, ОР-В7 (3), ОР-В7-03 (2), ОР-В7-13, ОР-В8-03, ОР-В9, ОР-В9-07 (В. В. Дубравін, В. Г. Дубравіна)
- Грабів** – зимові ОК-КЩ (2); русальна ОК-РП-01; жнивна ОК-Ж, полільніцька; весільні ОР-В6-12, ОР-В7, ОР-В7-11 (В. В. Дубравін, В. Г. Дубравіна)
- Даничі** – весільні ОР-В3, ОР-В7 (В. В. Дубравін, В. Г. Дубравіна)
- Ловинь** – весільні ОР-В4, ОР-В7 (В. В. Дубравін, В. Г. Дубравіна)
- Любеч** – весільні ОР-В6, ОР-В7 (2) (В. В. Дубравін, В. Г. Дубравіна)
- Маньки** – жнивна ОК-Ж1 (І. Белосветова)
- Миси** – зимова ОК-КЩ-19а (І. З. Іващук)
- Новосілки** – зимова ОК-КЩ-04 (І. Белосветова)
- Павлівка** – зимові ОК-КЩ-02, ОК-КЩ-04, ОК-КЩ-07 (В. Коновал)
- Пилипча** – веснянка ОК-ВЗ; купальська ОК-КР; жнивна ОК-Ж1 (М. П. Гайдай)
- Ріпки** – колискові ДС-КС-07а, ДС-КС-14; зимові ДД-КЩ-08, ОК-КЩ, ОК-КЩ-04 (3), ОК-КЩ-09, ОК-КЩ-10, ОК-КЩ-11, ОК-КЩ-17; весільні ОР-В2-06, ОР-В4, ОР-В4-03, ОР-В4-10, ОР-В6 (2), ОР-В7, ОР-В7-03, ОР-В7-24 (2), ОР-В9, ОР-В9-12 (В. В. Дубравін, В. Г. Дубравіна)

Семенівський район

- Жадово** – жнивна ОК-Ж1, гребовицька (І. Белосветова)
- Залізний Міст** – жнивна ОК-ЖЗ; косарська ОК-КО (І. Белосветова)

Сновський район

- Гірськ** – зимова ОК-ЩК; русальні ОК-РП-01 (2); весільні ОР-В7-03, ОР-В8 (О. А. Правдюк)
- Низківка** – весільні ОР-В5, ОР-В7-13 (В. В. Дубравін, В. Г. Дубравіна)

Сосницький район

- Авдіївка** – зимові ДД-КЩ-03, ДД-КЩ-05, ОК-ЩК, ОК-ЩК-10 (Н. Данилевська, М. Ткач)

Змітнів – весільна ОР-В2 (К. В. Квітка)

Миколаївка – зимові ОК-ЩК-10, ОК-КЩ-03 (Н. Данилевська, М. Ткач)

Сосниця – жнивна ОК-Ж1-03 (М. Вовк)

Шаболтасівка – зимова ОК-ЩК (Н. Данилевська, М. Ткач)

Чернігівський район

Ведильці – русальні ОК-РП-01 (2); весільні ОР-В4, ОР-В4-10, ОР-В4-14, ОР-В7, ОР-В8, ОР-В8-03 (С. Л. Маховська, К. І. Ковтун); весільна ОР-В3 (Л. О. Єфремова)

Дніпровське – весільні ОР-В4, ОР-В7 (М. Бот, І. Фетисов, С. Карпенко)

Довжик – зимова ОК-КЩ-11 (М. П. Гайдай)

Золотинка – весільна ОР-В7 (М. Бот, І. Фетисов, С. Карпенко)

Ковпита – зимова ОК-ЩК (М. П. Гайдай)

Мньов – колискові ДС-КС, ДС-КС-05; забавлянка ДС-ЗІ-03; зимові ДД-КЩ, ДД-КЩ-06а, ОК-КЩ-04 (2), ОК-КЩ-17, ОК-КЩ-19а; весільні ОР-В4, ОР-В4-36, ОР-В6-04, ОР-В9 (Л. О. Єфремова, І. М. Коваль-Фучило)

Пакуль – весільна ОР-В4-14 (М. П. Гайдай)

Петрушин – весільні ОР-В7, ОР-В7-03, ОР-В7-13 (М. Бот)

Седнів – зимова ОК-КЩ-08 (В. Й. Харків)

Серединка – весільна ОР-В6-04 (В. Коновал)

Слабин – русальна ОК-РП-01 (В. Коновал)

Черниш – колискова ДС-КС-07, зимові ДД-КЩ-08, ОК-КЩ-08; русальна ОК-РП-01 (В. В. Дубравін, В. Г. Дубравіна)

Якубівка – зимові ОК-КЩ-10 (2); русальна ОК-РП-01 (В. Коновал)

Сумська область

Буринський район

Бошівка – зимова ОК-КЩ; веснянка ОК-ВЗ+04-БК-05; петрівчана ОК-ПК-02; весільні ОР-В5-20, ОР-В6, ОР-В6-17, ОР-В7-03а (В. В. Дубравін, В. Г. Дубравіна)

Дяківка – зимові ОК-ЩК-10, ОК-КЩ, ОК-КЩ-04, ОК-КЩ-12 (В. В. Дубравін, В. Г. Дубравіна)

Піски – колядка ОК-КЩ-07; весільні ОР-В5, ОР-В5-15, ОР-В6-04 (Арт Екзистенція)

Слобода – зимові ОК-КЩ-08, ОК-ТК; веснянка ОК-ВК-01; купальська ОК-КР-01; петрівчана ОК-ПК-01; покровська; весільні ОР-В1-12, ОР-В4 (3), ОР-В4-03, ОР-В4-26, ОР-В5, ОР-В6-26, ОР-В7 (2), ОР-В8-03, ОР-В9 (2), ОР-В9-13 (В. В. Дубравін, В. Г. Дубравіна)

Сніжки – жнивна ОК-Ж1 (В. В. Дубравін, В. Г. Дубравіна)

Чумакове – зимова масляна; веснянка ОК-ВІ-33; купальська ОК-КР-01; весільні ОР-В3-01, ОР-В4 (2), ОР-В4-36, ОР-В5 (2), ОР-В8-02, ОР-В9, ОР-В9-13 (В. В. Дубравін, В. Г. Дубравіна)

Глухівський район

Некрасове – колискові ДС-КС-07, ДС-КС-12, ДС-КС-14 (2); заклички ДД-ЗС-01, ДД-ЗД-01, ДД-ЗД-01а; зимові ДД-КЩ-08, ДД-КЩ-09, ОК-ЩК-04а, ОК-ЩК-07, ОК-КЩ-12; купальська ОК-КП-12; весільні ОР-В1-10, ОР-В2, ОР-В2-08, ОР-В2-09, ОР-В3 (2), ОР-В3-03, ОР-В3-10, ОР-В3-10а, ОР-В4 (5), ОР-В4-34, ОР-В4-36, ОР-В5 (8), ОР-В5-04, ОР-В5-15, ОР-В5-26, ОР-В6 (5), ОР-В6-04, ОР-В6-06, ОР-В6-16, ОР-В6-23, ОР-В7 (5), ОР-В7-04, ОР-В7-07, ОР-В7-23, ОР-В9 (3), ОР-В9-09, ОР-В9-13 (Л. О. Єфремова, В. В. Гавриленко, О. В. Кобзиста)

Студенок – зимові ДД-КЩ-09, масляні (2); весільні ОР-В2 (5), ОР-В2-08, ОР-В2-09, ОР-В4, ОР-В4-05, ОР-В4-36, ОР-В5 (4), ОР-В6 (2), ОР-В6-08, ОР-В7, ОР-В7-04, ОР-В9-09; родильно-хрестильна ОР-РХ (Л. О. Єфремова, В. В. Гавриленко, О. В. Кобзиста)

Уздиця – колискові ДС-КС, ДС-КС-05; забавлянка ДС-ЗІ-03; зимові ДД-КЩ-09, ОК-ЩК-09, ОК-ХЩ-01, масляна; купальська ОК-КР; весільні ОР-В1-10, ОР-В3, ОР-В4, ОР-В4-36, ОР-В4-38, ОР-В5 (6), ОР-В6 (3), ОР-В7 (3), ОР-В7-04, ОР-В8 (Л. О. Єфремова, В. В. Гавриленко, О. В. Кобзиста)

Конотопський район

Бочечки – колискова ДС-КС-05; зимові ОК-ТК-04 (2) (В. В. Дубравін, В. Г. Дубравіна)
Шаповалівка – коляка ОК-КЩ (В. М. Деркач)

Кролевецький район

Дубовичі – зимова ОК-ЩК-09; жнивні ОК-Ж1, ОК-Ж1-04; весільні ОР-В1, ОР-В7 (В. В. Дубравін, В. Г. Дубравіна)

Литвиновичі – зимова ОК-ТК-04; веснянка ОК-ВЗ-03=КП; весільні ОР-В2, ОР-В2-12, ОР-В3-06, ОР-В4-18 (В. В. Дубравін, В. Г. Дубравіна)

Мутин – весільні ОР-В3-04+03, ОР-В7 (М. Бот, І. Фетисов)

Спаське – зимова ОК-ЩК (В. В. Дубравін, В. Г. Дубравіна)

Путивльський район

Волокитине – весільні ОР-В6, ОР-В6-08а, ОР-В8 (В. В. Дубравін, В. Г. Дубравіна)

Линове – зимова масляна, весільна ОР-В7 (М. Бот)

Середино-Будський район

Журавка – зимові ОК-ЩК-09, ОК-КЩ-016, ОК-КЩ-08 (В. В. Дубравін, В. Г. Дубравіна)

Кам'янка – зимова ОК-КЩ-25 (В. В. Дубравін, В. Г. Дубравіна)

Лісне – веснянка ОК-ВТ-02; трійцька; купальська ОК-КР; жнивні ОК-Ж1 (2) (В. В. Дубравін, В. Г. Дубравіна)

Стара Гута – зимові ДД-КЩ-07, ОК-ЩК, ОК-КЩ-10, масляна; веснянка ОК-ВІ-08 (В. В. Дубравін, В. Г. Дубравіна)

Чернацьке – зимова ОК-КЩ-15 (2); жнивна ОК-Ж1 (В. В. Дубравін, В. Г. Дубравіна)

Шосткинський район

Глазове – гряна; купальська ОК-КП-03; весільні ОР-В4, ОР-В5-18, ОР-В6-суч., ОР-В7, ОР-В7-09, ОР-В9-11 (В. В. Дубравін, В. Г. Дубравіна)

Гудівщина – петрівчана ОК-ПК-01а (В. В. Дубравін, В. Г. Дубравіна)

Коротченкове – веснянка ОК-ВЗ-01а (В. В. Дубравін, В. Г. Дубравіна)

Пирогівка – колискова ДС-КС; зимова ОК-ТК (В. В. Дубравін, В. Г. Дубравіна)

Погребки – зимові ОК-КЩ, ОК-КЩ-10, ОК-КЩ-13; трійцька; жнивна ОК-Ж1-04 (В. В. Дубравін, В. Г. Дубравіна)

Собич – веснянки ОК-В, ОК-ВТ-07 (В. В. Дубравін, В. Г. Дубравіна)

Чапліївка – зимова ОК-ЩК-08 (В. В. Дубравін, В. Г. Дубравіна)

Ямпільський район

Воздвиженське – весільні ОР-В2-09а, ОР-В4 (2), ОР-В6 (2), ОР-В7-03, ОР-В9, ОР-В9-13 (В. В. Дубравін, В. Г. Дубравіна)

Говорунове – весільні ОР-В1, ОР-В6 (2), ОР-В9 (2) (В. В. Дубравін, В. Г. Дубравіна)

Грем'ячка – зимові ОК-ЩК-10, ОК-КЩ-03, ОК-ТК, масляна; веснянка ОК-ВТ-07+ВІ-22; весільні ОР-В2-12, ОР-В4-36 (В. В. Дубравін, В. Г. Дубравіна)

Дружба – зимові ОК-ЩК (2), ОК-ЩК-02, ОК-ЩК-02а, ОК-ЩК-08 (2), ОК-ЩК-08а,

ОК-ЩК-09, ОК-ЩК-10, ОК-КЩ, ОК-КЩ-03 (3), ОК-КЩ-08, ОК-КЩ-10; косарська ОК-КО; покровська; весільні ОР-В4 (2), ОР-В7 (В. В. Дубравін, В. Г. Дубравіна)
Імшана (Ростов) – весільні ОР-В1, ОР-В2 (3), ОР-В4 (5), ОР-В5 (5), ОР-В6-04, ОР-В7, ОР-В7-12, ОР-В7-23, ОР-В8-03, ОР-В9 (3), ОР-В9-09, ОР-В9-13 (В. В. Дубравін, В. Г. Дубравіна)
Марчихина Буда – зимові ОК-КЩ-03, ОК-КЩ-08, ОК-КЩ-10, масляні (2); Троїцька-ОК-КВ-06; купальська ОК-КР-01 (В. В. Дубравін, В. Г. Дубравіна)
Паліївка – зимові ОК-КЩ, ОК-КЩ-03, ОК-КЩ-08, ОК-КЩ-С, ОК-ТК; купальська ОК-КР-01 (В. В. Дубравін, В. Г. Дубравіна)
Свеса – зимові ОК-ЩК-08, ОК-КЩ-10, масляні (2); купальська ОК-КР; жнивна ОК-Ж1; весільні ОР-В2 (2) (В. В. Дубравін, В. Г. Дубравіна)
Чуйківка – весільні ОР-В2 (2), ОР-В2-12 (В. В. Дубравін, В. Г. Дубравіна)
Шатрище – весільні ОР-В1-04, ОР-В2, ОР-В2-09 (В. В. Дубравін, В. Г. Дубравіна)
Адамович Л. В. – 2007-2008 рр. – С. Словечне Овруцького р-ну, с. Суцани Олевського р-ну, с. Поліське Коростенського р-ну Житомирської обл.

Білорусь

Лельчицький район

Глушковичі – Полька; Чоботи (козачок), (І. Назіна)

Наровлянський район

Будки – “Як зовуть корів”. (І. Назіна)

Записувачі

- Белобородова Д. О.** – 2015 р. – С. Луб'янка Поліського р-ну Київської обл.
- Белосветова І.** – 1977, 1982, 1985, 1987 рр. – С. Новосілки, с. Маньки Ріпкинського р-ну, с. Лесконоги Новгород-Сіверського р-ну, с. Жадово, с. Залізний Міст Семенівського р-ну Чернігівської обл.
- Біланюк Т. О.** – 2016, 2019 рр. – С. Пальчики Бахмацького р-ну, с. Високе, с. Нові Млини Борзнянського р-ну Чернігівської обл.
- Богданова О.** – С. Новий Мир, с. Діброва Поліського р-ну Київської обл.
- Бойко В. Г.** – 1983 р. – С. Шабалинів Коропського р-ну Чернігівської обл.
- Бот М.** – 2016-2017 рр. – С. Карильське Коропського р-ну, с. Дніпровське, с. Петрушин, с. Золотинка Чернігівського р-ну Чернігівської обл.; с. Линове Путивльського р-ну, с. Мутин Кролевецького р-ну Сумської обл.
- Василенко З. І.** – 1951 р. – С. Лугинки Лугинського р-ну Житомирської обл.
- Васильченко О.** – 1951 р. – С. Лугинки Лугинського р-ну Житомирської обл.
- Васянович О. О.** – 2009 р. – с. Вороб'їв Ріпкинського р-ну Чернігівської обл.; 1998, 2013 рр. – с. Мелені Коростенського р-ну Житомирської обл.
- Верховинець Г.** – 1980 р. – С. Острів Овруцького р-ну, с. Лозниця, с. Ласки Народицького р-ну, с. Липники, с. Малахівка Лугинського р-ну Житомирської обл.
- Верьовка Г. Г.** – С. Локнисте Менського р-ну Чернігівської обл.
- Вовк М.** – Сміт Сосниця Сосницького р-ну Чернігівської обл.
- Волковічер Т. М.** – 2010 р. – С. Попівка Новгород-Сіверського р-ну Чернігівської обл.
- Гавриленко В. В.** – 2019 р. – С. Студенок, с. Некрасове, с. Уздиця Глухівського р-ну Сумської обл.
- Гайдай М. П.** – 1919, 1921 рр. – С. Селець Черняхівського р-ну, с. Калинівка Житомирського р-ну Житомирської обл.; 1925 р. – м. Коростень, с. Іскорость, с. Кожухівка Коростенського р-ну, с. Липники, смт Лугини, с. Лугинки Лугинського р-ну Житомирської обл.; с. Довжик, с. Ковпита, с. Пакуль Чернігівського р-ну, с. Голубичі Городнянського р-ну, с. Пилипча Ріпкинського р-ну, с. Кладьківка Куликівського р-ну Чернігівської обл.; 1927-1929, 1939 рр. – с. Хоробичі, с. Хотівля Городнянського р-ну Чернігівської обл.; с. Межирічка, с. Пилиповичі Радомишльського р-ну Житомирської обл., с. Пилиповичі Бородянського р-ну Київської обл.
- Гуменюк А. І.** – 1969 р. – С. Понорниця Коропського р-ну Чернігівської обл.
- Данилевська Н.** – 1985-1987 рр. – С. Леніівка (Сахнівка), с. Лугове, с. Кам'янка, с. Яськове Менського р-ну, с. Хибалівка Куликівського р-ну; 1990-1991 рр. – с. Авдіївка, с. Миколаївка, с. Шабольтасівка Сосницького р-ну, с. Авдіївка, смт Куликівка, с. Бакланова Муравейка Куликівського р-ну Чернігівської обл.
- Дей О. І.** – 1969 р. – С. Понорниця Коропського р-ну Чернігівської обл.
- Деркач В. М.** – 1993 р. – С. Шаповалівка Конотопського р-ну Сумської обл.
- Дмитренко М. К.** – 2012 р. – С. Чоповичі Малинського р-ну Житомирської обл.
- Добровольський М.** – 1918 р. – М. Київ
- Дубравін В. В., Дубравіна В. Г.** – 1962-1966 рр. – С. Журавка, с. Кам'янка Середино-Будського р-ну, м. Дружба, смт Свеса, с. Паліївка, с. Грем'ячка, с. Марчихина Буда, с. Говорунове, с. Шатрище, с. Ростов, с. Воздвиженське, с. Чуйківка, с. Імшана (Ростов) Ямпільського р-ну Сумської обл.; 1967-1969 рр. – с. Бочечки Конотопського р-ну, с. Стара Гута, с. Чернацьке, с. Лісне Середино-Будського р-ну, с. Дубовичі Кролевецького р-ну, с. Слобода, с. Чумакове Буринського р-ну Сумської обл.; 1971-1972 рр. – с. Спаське Кролевецького р-ну, с. Дяківка, с. Бошівка, с. Сніжки Буринського р-ну, с. Йосипівка Білопільського р-ну Сумської обл.; 1980-1981 рр. – с. Бирине, с. Форостовичі, с. Кам'янська Слобода Новгород-Сіверського р-ну Чернігівської обл.; с. Пиро-

- гівка, с. Погребки, с. Коротченкове, с. Собич, с. Глазове, с. Гудівщина Шосткинського р-ну, с. Литвиновичі Кролевецького р-ну, с. Волокитине Путівльського р-ну Сумської обл.; 1984 р. – с. Глиненка, смт Ріпки, с. Вишневе, с. Грабів, с. Даничі, смт Любеч Ріпкинського р-ну, с. Гірки Новгород-Сіверського р-ну Чернігівської обл.; 1986-1987 рр. – с. Бужанка Коропського р-ну, с. Жукля Корюківського р-ну, с. Черниш Чернігівського р-ну, с. Ловинь Ріпкинського р-ну Чернігівської обл.; 1987-1989 рр. – м. Коростень, с. Васюковичі Коростенського р-ну Житомирської обл.; 1993 – с. Низківка Сновського р-ну Чернігівської обл.
- Експ. ІМФЕ** – 1954 р. – С. Семенівка, с. Локнисте, с. Удівка, с. Слобідка, с. Синявка Менського р-ну; 1958 р. – с. Охрамівичі Корюківського р-ну Чернігівської обл.; 1969 р. – с. Шабалинів Коропського р-ну Чернігівської обл.
- Єфремова Л. О.** – 2010 р. – С. Карпилівка Козелецького р-ну, с. Мньов, с. Ведильці Чернігівського р-ну, с. Стольне Менського р-ну Чернігівської обл.; 2012 р. – с. Чоповичі, с. Новобратське Малинського р-ну., с. Мелені Коростенського р-ну Житомирської обл.; 2015 р. – с. Луб'янка Поліського р-ну Київської обл.; 2019 р. – с. Студенок, с. Некрасове, с. Уздиця Глухівського р-ну Сумської обл.
- Єфремов Є. В.** – 1982-1983 рр. – С. Новий Мир, Федорівка Поліського р-ну, с. Річця Іванківського р-ну Київської обл.; 1995-1996 рр. – с. Оране, с. Зимовище Іванківського р-ну Київської обл.; с. Сарновичі Коростенського р-ну, с. Левковичі, с. Збраньки, с. Бігунь Овруцького р-ну Житомирської обл.; 1997-2008 рр. – с. Суцани Олевського р-ну Житомирської обл.; с. Перелюб Корюківського р-ну Чернігівської обл.
- Завальнюк А. Ф.** – 1978 р. – С. Можари, с. Острови, с. Острів Овруцького р-ну, с. Лісовщина Коростенського р-ну Житомирської обл.
- Іваницький А. І.** – 1956 р. – С. Кирдани Овруцького р-ну Житомирської обл.; 1973 р. – с. Білики Козелецького р-ну Чернігівської обл.; 1981-1983 рр. – с. Луб'янка, с. Вільшанка Поліського р-ну, с. Іллінці, с. Товстий Ліс Іванківського р-ну Київської обл.
- Іващук І. З.** – 1977 р. – С. Миси Ріпкинського р-ну Чернігівської обл.
- Карпенко С.** – 1997 р. – С. Овчарівка Менського р-ну Чернігівської обл.; 2016; с. Карильське Коропського р-ну, с. Дніпровське, с. Золотинка Чернігівського р-ну Чернігівської обл.
- Квітка К. В.** – С. Змітнів Сосницького р-ну, смт Козелець Козелецького р-ну Чернігівської обл.
- Клименко І. В.** – 1995-1996 рр. – С. Оране Іванківського р-ну Київської обл.; с. Хмелівка Олевського р-ну, с. Іванівка Малинського р-ну, с. Обиходи Коростенського р-ну Житомирської обл.
- Кобзиста О. В.** – 2019 р. – С. Студенко, с. Некрасове, с. Уздиця Глухівського р-ну Сумської обл.
- Коваль-Фучило І. М.** – 2010 р. – С. Мньов Чернігівського р-ну Чернігівської обл.
- Ковтун К. І.** – 2010 р. – С. Ведильці Чернігівського р-ну Чернігівської обл.
- Коломийченко П.** – 1912 р. – С. Прохори Борзнянського р-ну Чернігівської обл.
- Конвай В.** – 2010 р. – С. Стольне Менського р-ну Чернігівської обл.
- Коновал В.** – С. Павлівка Ріпкинського р-ну, с. Слабин, с. Якубівка, с. Серединка Чернігівського р-ну Чернігівської обл.
- Круть Ю. З.** – 1969 р. – С. Понорниця Коропського р-ну Чернігівської обл.
- Кушнірук Р.** – 1927 р. – С. Яцковичі Овруцького р-ну Житомирської обл.
- Маховська С. Л.** – 2010 р. – С. Ведильці Чернігівського р-ну Чернігівської обл.
- Мишастий М. А.** – 1913 р., 1920 р., 1950 р., 1957 р., 1960 р., 1965 р. – С. Блестова, с. Стольне. с. Осьмаки, с. Бірківка Менського р-ну Чернігівської обл.
- Мошківська Є. С.** – 2019-2020 рр. – С. Бігунь Овруцького р-ну Житомирської обл.
- Назіна І.** – С. Будки Наровлянського р-ну, с. Глушковичі Лельчицького р-ну . Білорусь.
- Неказаченко (Неказать) М. І.** 1914 р. – С. Зубівщина Коростенського р-ну, с. Юрове Олевського р-ну, с. Покалів, с. Збраньки Овруцького р-ну Житомирської обл.
- Олійник Т.** – 1982 р. – С. Карильське Коропського р-ну Чернігівської обл.

- Охрімчук С.** – 1995 р. – С. Хмелівка Олевського р-ну Житомирської обл.
- Правдюк О. А.** – 1978 р. – с. Гірськ Сновського р-ну Чернігівської обл.
- Скаженик М. В.** – 1997 р. – С. Матіївка Бахмацького р-ну Чернігівської обл.
- Ткач М.** – 1986-1987 рр. – С. Ленінівка (Сахнівка), с. Лугове, с. Кам'янка, с. Яськове Менського р-ну, с. Хибалівка Куликівського р-ну; 1990-1991 рр. – с. Авдіївка, с. Миколаївка, с. Шаболтасівка Сосницького р-ну, с. Авдіївка, смт Куликівка, с. Бакланова Муравейка Куликівського р-ну Чернігівської обл.
- Товкайло Я.** – С. Киселівка Менського р-ну Чернігівської обл.
- Фетисов І.** – 2016-2017 рр. – с. Карильське Коропського р-ну, с. Дніпровське, с. Золотинка Чернігівського р-ну Чернігівської обл.; с. Мутин Кролевецького р-ну Сумської обл.
- Харків В. Й.** – 1927-1928 рр. – С. Макишин Городнянського р-ну, с. Седнів Чернігівського р-ну Чернігівської обл.
- Черток Н.** – 1982 р. – С. Карильське Коропського р-ну Чернігівської обл.
- Шмиговський А. Д.** – 1943-1946 рр. – Смт. Лугини Лугинського р-ну, с. Каленське Коростенського р-ну Житомирської обл.; с. Копачі Іванківського р-ну Київської обл.; с. Локнисте Менського р-ну Чернігівської обл.
- Яринчина О. М.** – 2015 р. – С. Луб'янка Поліського р-ну Київської обл.

Транскриптори

- Бучель Н. А.** – №№ 534, 543, 558, 565, 582
Гуменюк А. І. – №№ 504, 752
Єфремов Є. В. – №815-817
Єфремова Л. О. – №№ 1, 4, 7, 10-11, 13, 15, 17, 22, 24-25, 29-30, 35, 36, 39, 41, 43, 44-45, 56, 64, 73-74, 88, 99-100, 102-103, 114, 117, 122, 129, 135, 145, 153-154, 162-164, 169, 172, 179-180, 189, 191, 200, 202, 213, 219, 237-240, 256, 259, 262, 269, 271, 276, 290, 292, 294, 296, 304-305, 316, 321, 333, 335, 338, 340, 354, 359, 362, 364, 368, 371-373, 378, 385, 388, 391, 394-395, 400, 405-408, 412, 415, 418, 421-422, 428, 431-432, 437-438, 441-442, 445, 448-449, 453, 454, 456, 460-461, 471-472, 475-477, 481-482, 485, 490, 493, 496, 503, 506, 509, 511-512, 523, 525-526, 529, 531-532, 537, 539, 542, 544, 549, 552-553, 555-557, 559-567, 571, 574-575, 577, 585, 588-590, 596-597, 599-600, 604, 606-607, 609, 613, 615-616, 619, 621, 623, 631-632, 635, 639-641, 646, 648, 650-651, 653, 654, 659, 661, 664, 667-668, 670-672, 676, 678, 680, 685-687, 691, 699, 701, 703, 706, 709, 711-712, 713, 716, 718, 722, 724-726, 728, 730-731, 733, 738, 744-745, 747, 750-751, 754, 759-760, 764, 767, 771, 773-775, 778, 782-783, 788, 792, 794, 811, 813
Іваницький А. І. – №№ 270, 518, 610, 614, 630, 657, 673, 675, 743, 752, 765
Ісаков А. – № 702
Калиниченко О. – №№ 311, 346, 348, 491, 704
Карапата О. – №№ 2, 28, 31, 33, 96, 107, 198, 216, 255, 409-410, 413, 422, 440, 458, 460, 475, 486, 497, 508, 522, 526, 530, 535, 554, 571, 581, 594, 608, 623, 625-626, 629, 637, 647, 650, 660, 677, 695, 703, 717, 720-721, 727, 729, 739, 743, 758, 779, 784, 791, 793, 796, 804, 807-808, 812
Карпенко С. – №№ 137, 216, 222, 242, 499, 550, 554, 591, 748
Лісничик Т. – № 249
Матвієнко В. О. – №№ 470, 528, 650, 655
Мерхль А. – №№ 824, 827, 828
Мотуляк П. П. – №№ 195-197, 199, 380
Назіна І. – №№ 818, 823, 826
Романюк Л. – № 205
Скаженик М. – № 305
Стьожка О. – №№ 227, 382, 579, 587, 615, 648, 661, 784, 789
Товкайло Я. – №№ 819-822
Шумейко В. – №№ 46, 68, 110, 124, 147, 156, 182
Щириця Д. – №825
Яценко Л. І. – №№ 55, 60, 72, 75, 90, 93, 101, 112, 118, 120, 125, 144, 156-157, 160, 176, 190, 215, 217-218, 243, 247, 251, 254-255, 285, 312, 324-325, 396, 423, 426, 440, 455, 468, 476, 484, 492, 494, 497, 527, 535, 580, 615, 661, 706, 732, 787

Виконавці

- Адаменко** Параска, 1929 р. н. – № 101
Аксьоненко Варка, 1909 р. н. – №№ 147, 572, 627, 743, 758, 796
Артюх Ольга Іванівна, 1943 р. н. – № 711
Ахтирка Анна Іванівна, 70 р. – №№ 421, 556, 624, 673, 696, 783, 792
Багнет Клавдія Никифорівна, 1905 р. н. – № 139
Бакуринська Параска Іванівна, 1914 р. н. – № 474
Баранівська Олександра Олексіївна, 1931 р. н. – №№ 525, 612, 738, 772
Бародневич Секлета – № 299
Бартяж Катерина Семенівна, 1905 р. н. – № 23
Бауменко Галина Олександрівна, 1933 р. н. – № 69
Бачурна Галина Є(Гри)горівна, 1940 р. н. – №№ 89, 703
Бачурна Одарка Семенівна, 1916 р. н. – №№ 109, 275, 366, 389, 705, 708
Бачурна Олександра Феоктистівна, 1907 р. н. – №№ 76, 91, 132, 502, 703, 722, 736, 803
Бачурна Парасковія Іванівна, 1939 (14) р. н. – №№ 132, 275, 743
Безверха Галина Іванівна, 1958 р. н. – №№ 1, 29, 93, 129, 145, 210, 256
Белозір О. С. – № 469
Белава Наталія Іванівна, 1948 р. н. – №№ 523, 565, 576, 583, 641, 673, 677, 726, 764, 778
Беляєва Марія Омелянівна (Іванівна), 1924 р. н. – №№ 1, 180
Білоус Віра Давидівна, 1937 р. н. – № 698
Бобровицька Марія Павлівна, 1924 р. н. – №№ 114, 350-351, 400, 693
Бойко Векла Наумівна, 1917 р. н. – №№ 559, 702
Бондаренко П. А. – № 376
Бондаренко С. А. – № 347
Бондарчук Платон Кузьм., 42 р. – № 383
Бородавка Агафія Кузьмівна, 75 р. – № 287
Бородіна Катерина Іонівна, 1936 р. н. – №№ 5, 74, 100, 763
Бредюк Валентина Григорівна, 1935 р. н. – №№ 111, 381, 682-683
Бредюк Надія Григорівна, 1939 р. н. – №№ 111, 381, 682-683
Бугай Акси́ня, 1929 р. н. – №№ 251, 311, 323, 325, 346, 348, 491, 528, 626
Бугай Ганна Кіндратівна, 1949 р. н. – №№ 103, 395, 503
Бугай Марія Андріївна, 1943 р. н. – №№ 103, 395, 503, 787
Бушеленко Надія Опанасівна, 1927 р. н. – №№ 292, 610
Вакуловська Марфа, 50 р. – № 126
Васьківські Надія Федорівна, 1922 р. н., Анастасія Йосипівна, 1924 р. н., Катерина Петрівна, 1934 р. н., Ольга Максимівна, 1934 р. н. – №№ 525, 612, 738, 772
Васянович Надія Романівна – № 368
Васянович Олександра Дем'янівна, 1941 р. н. – №№ 407, 412, 442, 476, 511, 526, 540, 541, 544-545, 554, 578, 597-598, 607-608, 614, 632, 649, 652, 653, 660, 665, 672, 679, 687, 712, 728, 738, 744, 750, 767, 774-775
Васянович Олександр Олександрович, 1972 р. н. – №№ 43, 62, 66, 143, 398, 585
Вербицька Ксенія Якимівна, 1912 р. н. – №№ 211, 228
Вересенко Валентина Василівна, 23 р. – № 184
Вишневецька Анастасія Василівна, 1905 р. н. – № 91
Вінниченко Ганна Андріївна, 1946 р. н. – №№ 172, 405, 601, 773
Власенко Ірина Іванівна, 1916 р. н. – №№ 114, 350-351, 400, 693
Власенко Оксана Денисівна, 1936 р. н. – №№ 496, 709
Власюк Марія – №№ 289, 300
Власюк Тетяна, 57 р. – № 374
Вовк Устя, 60 р. – №№ 185, 314, 342
Война Катерина Іванівна, 52 р. – №№ 268, 341, 697
Воловик Надія Іванівна, 1945 р. н. – №№ 45, 162-163, 415, 418, 422, 428, 432, 438, 441, 485, 527, 550, 560, 574, 583, 590, 647, 651, 673, 706, 716, 788
Воробей Віра Василівна, 1958 р. н. – №№ 669
Ворошило Галина Терентіївна, 1907 р. н. – №№ 64, 87-88, 121, 543, 553, 729

- В'язовченко** Варвара Романівна, 1905 р. н. – №№ 127, 224, 309, 330, 392, 411, 470, 482, 489, 513, 515, 570, 659, 690, 723-724, 762, 785, 797
- Гайдай** Н. Ф. – № 118
- Галецька** Феня Янківна, 56 р. – №№ 252, 377
- Галушка** Герасим Леонтійович, 1891 р. н. – № 163
- Гапич** Лідія Савеліївна, 1935 р. н. – №№ 453, 713
- Геращенко** Галина Іванівна, 1936 р. н. – №№ 496, 709
- Ге(й)тта** П. П. – №№ 359, 376
- Годлевська** Марійка, 9 р. – №№ 232-233
- Гончарова** Галина Григорівна (Єгорівна), 1898 р. н. – №№ 127, 163, 263, 307
- Горвань** Нат. Павлівна, 42 р. – № 382
- Горох** Катерина Олександрівна, 1935 р. н. – №№ 453, 713
- Гошовець** Варвара Василівна, 1937 р. н. – №№ 172, 373, 405, 601, 773
- Граб** Софія, 1916 р. н. – № 689
- Гриб** Марія Тарасівна, 1941 р. н. – №№ 189, 490
- Гриб** Мотрона Тарасівна, 1928 р. н. – №№ 189, 490
- Гриб** Софія, 1916 р. н. – № 651
- Грицаїха** Горпина, 72 р. – №№ 482, 762
- Гриценюк** К., 60 р. – № 8
- Грищенко** Олександра Терешківна, 38 р. – №№ 534, 543, 558, 565
- Грищенко** Ольга Олександрівна, 42 р. – №№ 566
- Губар** Ганна Григорівна, 1912 р. н. – №№ 119, 155, 223, 363, 454, 462, 577, 657, 674
- Гудилко** Олена Василівна, 1934 р. н. – №№ 172, 405, 601, 773
- Гужва** Катерина Андріївна, 27 р. – № 522
- Гузій** Олена Потапівна, 1911 р. н. – № 127
- Гузь** Гаша, 1927 р. н. – №№ 28, 46, 56, 110
- Гуца** Ганна Яківна, 1923 р. н. – №№ 175, 230
- Данильченко** Лідія Петрівна, 1943 р. н. – №№ 45, 415, 418, 422, 428, 432, 438, 441, 485, 527, 550, 560, 574, 583, 590, 647, 651, 673, 706, 716, 788, 813
- Демещук** Надія Климівна, 10 р. – №№ 221, 231, 234
- Дем'янчук** Надія Олександрівна, 1960 р. н. – №№ 560, 574, 590, 716, 788
- Диченко** Мотрона Сергіївна, 1935 р. н. – №№ 93, 129, 145, 210, 256
- Діброва** Марія Трохимівна 1938 р. н. – № 69
- Дмитренко** Ганна Романівна, 1914 р. н. – № 169
- Дмитренко** Катерина Степанівна, 1922 р. н. – №№ 21, 76, 132, 466, 629, 753
- Довбиш** Ольга Онисимівна, 1917 р. н. – № 105
- Донцова** Є. Г., 1925 р. н. – № 470
- Дорошенко** Ганна, 1933 р. н. – № 157
- Дуб** Марія Михайлівна, 1942 р. н. – №№ 172, 405, 601, 773
- Дубина** Антоніна, 1902 р. н. – № 285
- Дубницька** Єва Савівна, 1921 р. н. – №№ 189, 490
- Дубовик** Марія Савеліївна, 1914 р. н. – №№ 177, 331, 593, 628, 639, 700
- Дурко** Катерина Костянтинівна, 1938 р. н. – №№ 11, 22
- Дяковська** Варвара Ісаківна, 1918 р. н. (54 р.) – №№ 73, 252, 377
- Євтушенко** Наталія Кіндратівна, 1918 р. н. – №№ 72, 766, 781
- Євтушок** Тетяна Андріївна, 1932 р. н. – №№ 237, 294, 302, 340
- Єксевич** Настя, 1933 р. н. – №№ 40, 42, 49, 63, 98, 100, 128, 148-149
- Єрко** Марта, 20 р. – № 245
- Єсауленко** Анна Захарівна, 1931 р. н. – №№ 523, 565, 576, 583, 641, 673, 677, 726, 764, 778
- Жигловська** Софія Миколаївна, 1912 р. н. – № 619
- Жирна** Тетяна Семенівна, 1909 р. н. – №№ 211, 228
- Жовнір** Галина Максимівна, 1941 р. н. – № 154
- Жовтоножка** Валентина Степанівна, 1940 р. н. – №№ 523, 565, 576, 583, 641, 673, 677, 726, 764, 778
- Журавель** Валентин Миколайович, 1947 р. н. – №№ 525, 567, 616, 636, 741
- Журавель** Галина Савеліївна, 1938 р. н. – №№ 453, 713
- Журавська** Анастасія Порфіріївна, 1912 р. н. – №№ 473, 645

- Заболотна** Марія Іванівна, 1904 р. н. – №№ 94, 350
- Заболотна** Олександра Сидорівна, 1922 р. н. – № 94
- Заболотна** Фросина Трохимівна, 1909 р. н. – № 94
- Запорожець** Уляна Андріївна – № 765
- Заруба** Олександра Григорівна, 1942 р. н. – №№ 523, 565, 576, 583, 641, 673, 677, 726, 764, 778
- Заушкевич** О. – № 636
- Захарчук** Ганна Петрівна, 1932 р. н. – №№ 335, 493
- Збирацька** Оксана Онисимівна, 1915 р. н. – №№ 157, 183
- Зикунова** Наталія Григорівна, 1934 р. н. – № 94
- Зимогляд** Марія Євдокимівна, 1911 р. н. – № 564
- Зінченко** Євгенія Кононівна, 80 р. – №№ 186, 214
- Іванова** Віра Якимівна, 1956 р. н. – №№ 523, 565, 576, 583, 641, 673, 677, 726, 764, 778
- Іванова** Євгенія Андріївна, 1930 р. н. – №№ 237, 294, 302
- Іванова** Марія Іванівна, 1932 р. н. – №№ 237, 294, 302
- Іванчук** Ольга, 1933 р. н. – №№ 40, 42, 49, 63, 98, 128, 148-149
- Івашутич** Федосія, 25 р. – №№ 236, 281
- Ільченко** Наталія Юхиміна, 1952 р. н. – №№ 523, 565, 576, 583, 641, 673, 677, 726, 764, 778
- Йовенко** Тетяна Герасимівна, 1889 р. н. – № 564
- Кабенок** Катерина Романівна, 1935 р. н. – № 452
- Кадубенко** С. – №№ 587, 652
- Какора** Ольга Михайлівна, 1946 р. н. – №№ 103, 395, 503
- Каланевець** Катерина Іванівна, 1937 р. н. – №№ 699, 703, 722
- Кановець** Марія Андріївна, 1920 р. н. – №№ 457, 757
- Картак** Марія Іванівна, 1913 р. н. – №№ 3, 133, 138, 208, 253, 282, 313, 317, 332, 367, 390, 399, 431, 469, 603, 784, 800
- Кириленко** Любов Семенівна – № 271
- Кізімчук** Яків – №№ 146, 152, 370
- Ключище** Олександра Іванівна, 1913 р. н. – №№ 88, 134, 417, 434
- Кобзар** Катерина Миколаївна, 1945 р. н. – № 58
- Кобилінська** Ганна Семенівна, 61 р. – № 205
- Коваленко** Любов Савівна, 56 р. – № 214
- Коваленко** Мотрона Володимирівна, 1954 р. н. – №№ 310, 446, 573, 595, 599, 549, 768, 770, 780
- Коваленко** Степанида Олекс. – № 106
- Ковальчук** Анастасія, 1994 р. н. – №№ 67, 83, 102, 108, 116, 88, 143
- Ковальчук** Марія, 1991 р. н. – №№ 67, 83, 102, 108, 116, 88, 143
- Ковальчук** Марія Степанівна, 1954 р. н. – № 452
- Козора** Одарка Овсіївна, 1912 р. н. – № 187
- Козора** Федора Андріївна, 1919 р. н. – №№ 357, 365
- Козянок** Марфа Семенівна, 1911 р. н. – № 801
- Коломийченко** Марія – № 50
- Кониш** Ярина Михайлівна, 1940 р. н. – №№ 132, 410, 537, 552, 579, 594, 634, 650
- Кононенко** Парасковія Сергіївна, 1925(30) р. н. – №№ 20, 275
- Конох** Пріська Савівна – № 106
- Копійка** Уляна Порфірівна, 1898 р. н. – №№ 72, 113
- Коржук** Рузя Адамівна, 10 р. – №№ 168, 221, 231, 234, 293
- Коротченко** Євдокія Степанівна, 1925 р. н. – №№ 105, 127, 131, 351
- Коршунова** Ярина Омелянівна, 1902 р. н. – № 122
- Коструба** Аліна, 1993 р. н. – № 67, 83, 102, 108, 116, 136, 143
- Костюк** Марія Несторівна, 1922 р. н. – №№ 14, 19, 397, 734
- Костюченко** Варвара Лаврінівна, 88 р. – №№ 249, 610
- Костюченко** Ганна Данилівна, 1931 р. н. – № 292
- Коток** Ганна Григорівна, 1947 р. н. – №№ 103, 395, 503
- Кошара** Марія Данилівна, 62 р. – №№ 421, 556, 624, 673, 696, 783, 792
- Кошелева** Лукерія Андріївна, 1924 р. н. – №№ 164, 745
- Красенко** Клавдія, 1914 р. н. – №№ 182, 638
- Красногор** Євдокія Харитонівна, 1905 р. н.

- № 79, 419, 478
- Крекотень** Єфросинія Іванівна, 70 р. – №№ 406, 431-432, 441, 482, 509, 530, 543, 553, 554, 561, 564, 568, 574, 636, 701, 731, 771, 782, 788, 792, 800
- Кривенок** Катерина Максимівна, 1904 р. н. – №№ 402, 636, 710, 715
- Кривенок** Параска Василівна, 1920 р. н. – № 73
- Кривенюк** Марія Архипівна, 58 р. – № 229
- Криворотова** Г. П. – № 469
- Кукало** Онисія Антонівна, 1888 р. н. – №№ 134, 151
- Кукса** Тамара Валентинівна, 1942 р. н. – №№ 111, 195, 381, 497, 567, 587, 643, 646, 654, 687, 682-683, 765, 776, 798
- Кульчейко** Настя, 60 р. – № 181
- Купрієнко** Варвара Митрофанівна, 1929 р. н. – №№ 410, 455, 552, 579, 634, 650, 694
- Купрієнко** Ганна Олексіївна, 74 р. – № 229
- Курилко** Анастасія Григорівна – №№ 117, 122, 362
- Курочка** Наталія Федотівна, 1925 р. н. – № 403
- Кутько** Олена Олександрівна, 1910 р. н. – №№ 27, 159
- Кушніренко** Марія Андріївна, 1906 р. н. – №№ 76, 694, 761
- Лавренченко** Устина Хомівна, 1901 р. н. – № 134
- Лазарева** Євдокія Федосівна, 1943 р. н. – №№ 699, 703, 722
- Ланутська** Марія Павлівна, 1923 р. н. – № 76
- Ласковець** Ліда, 1949 р. н. – №№ 33, 306, 486, 609
- Левківський** О. – №№ 326, 334
- Левковська** Олена Іванівна, 1941 р. н. – №№ 135, 191, 200, 202, 296, 445
- Левковська** Олена Устимівна, 1935 р. н. – №№ 135, 191, 200, 202, 296, 445
- Левченко** Марія Михайлівна, 1947 р. н. – № 36
- Левченко** Орина, 65 р. – №№ 740, 769
- Лементівська** Ганна, 1925 р. н. – № 218
- Лемішко** Галина Андріївна, 1952 р. н. – №№ 386, 479, 536, 711, 715, 901, 914
- Лемішко** Наталія Миколаївна, 1953 р. н. – №№ 386, 711, 715, 901, 914
- Леоненко** Анастасія Остапівна, 1915 р. н. – №№ 481, 818
- Леоненко** Уляна, 61 (71) р. – №№ 120, 353, 358, 360
- Леоненко** Феодосій Миколайович, 1910 р. н. – № 81
- Ливада** Марія Володимирівна, 1937 р. н. – №№ 70, 501, 507, 511, 517, 521, 527, 531, 578, 631, 659, 672, 687, 698, 706, 763, 767, 794, 829, 841, 923
- Лимаренко** Віра Степанівна – № 336
- Лисенко** Валентина Федорівна, 1947 р. н. – №№ 215, 493, 547, 570, 641, 659, 666, 680, 684, 688, 698, 705, 707, 758, 794, 807, 841, 843, 849, 891
- Лисенко** Наталія Іванівна, 1935 р. н. – №№ 215, 493, 547, 570, 641, 659, 666, 680, 684, 688, 698, 705, 707, 758, 794, 807, 841, 843, 849, 891
- Лищенко** Федора Олексіївна, 1911 р. н. – №№ 293, 385, 496, 563, 575, 582, 611, 615, 682, 779, 811, 848-849, 893, 919, 932
- Лісовий** Михайло Гаврилович, 1940 р. н. – №№ 629, 678, 731, 751, 870
- Ліщук** Валентина Петрівна, 1940 р. н. – № 112
- Лозиченко** Валентина Іванівна, 1963 р. н. – №№ 141, 182, 203, 277, 325
- Лозиченко** Марія Тимофіївна, 50 р. – № 340
- Лопатка** Любов Гаврилівна, 1930 р. н. – №№ 104, 478
- Лопатюк** Ганна Давидівна, 1929 р. н. – №№ 104, 478
- Луговцова** Марія Миколаївна 1903 р. н. – №№ 533, 571, 580, 681, 683, 920
- Лутченко** Оксана Петрівна, 1933 р. н. – № 667
- Лучко** Одарка Іллівна, 1909 р. н. – № 6
- Лященко** Г. – № 594
- Магула** Надя, 1919 р. н. – №№ 316, 323-324, 512, 664, 732, 829
- Мазур** Єфросинія Федосівна, 1937 р. н. – №№ 379, 869
- Макаренко** Олександра Олексіївна, 1917 р. н. – № 13
- Макаревич** Анастасія Пилипівна, 1907 р. н. – №№ 629, 728, 865
- Макатер** Олександра Назарівна, 1947 р. н. – № 834
- Мала** Ольга Климівна, 1927 р. н. – № 14
- Малеча** Марія, 72 р. – № 610
- Мамай** Євдокія Михайлівна, 1923 р. н. – №№ 198, 508, 844
- Мамченко** Андрій Давидович, 1896 р. н. –

- №№ 123, 133
- Манойленко** Лідія Микитівна, 1921 р. н. – №№ 5, 534, 574, 597, 791, 817, 830, 941
- Мартиненкова** Маруся, 60 р. – № 473
- Мартиненко** Віра Олександрівна, 1931 р. н. – №№ 137, 821
- Марченко** Ганна Ничипорівна, 55 р. – №№ 326, 369-370
- Марченко** Ївга Михайлівна, 70 р. – № 223
- Масиг** Г. І., 1911 р. н. – №№ 487, 498, 544, 563, 583-584, 593, 601, 633, 775
- Масиг** П. І., 1895 р. н. – №№ 487, 498, 544, 563, 583-584, 593, 601, 633, 775
- Матата** Ольга Андріївна – № 869
- Матяш** Приська – № 304
- Мачула** Надія, 1919 р. н. – №№ 42, 176
- Медвідь** Ніна, 1936 р. н. – №№ 546, 595, 708, 782, 857, 877
- Медвідь** Олександра, 1921 р. н. – №№ 144, 684, 743, 872, 889, 931
- Мелешко** Любов Василівна, 1955 р. н. – №№ 67, 752
- Мельник** Ганна, 10 р. – № 56
- Мельник** Марія – №№ 84, 294, 327, 434, 878
- Ментій** Уляна Микитівна, 1918 р. н. – №№ 132, 217, 911, 918
- Миколаєнко** Секлета, 40 р. – № 304
- Мироненко** Світлана Михайлівна – № 202
- Мирончук** Катря – № 259
- Михайлиха** Маруся, 41 р. – №№ 677, 903
- Михайлова** Ольга, 1932 р. н. – № 218
- Михальчук** Килина, 11 р. – № 453
- Міхед** Світлана Миколаївна, 1929 р. н. – № 739
- Мойсеєнко** (Мусієнко) Ганна Яківна, 1917 р. н. – №№ 153-154, 185, 235, 335, 429
- Молодцова** Галина Олександрівна, 39 р. – №№ 640, 651, 668-669, 678, 696-697, 770, 812, 886
- Морозюк** Тетяна Федорівна – №№ 130, 168, 173, 440
- Мороко** Олександра Пилипівна, 1912 р. н. – №№ 516, 522, 528
- Мосійчук** Ганна Андріївна, 1946 р. н. – № 374
- Музика** Тетяна Денисівна, 1924 р. н. – № 834
- Музиченко** Арина Яківна – №№ 346, 564, 603, 813
- Музиченко** Варвара Филімонівна, 53 р. – № 249
- Мухоїд** Галина Василівна, 1938 р. н. – № 147
- Навроцька** М. – №№ 702-703, 768-769, 840
- Нагорна** Тетяна Микитівна, 1941 р. н. – №№ 379, 869
- Надя** – №№ 346, 564, 603, 813
- Назаренко** Ольга Сергіївна, 1950 р. н. – №№ 215, 493, 547, 570, 641, 659, 666, 680, 684, 688, 698, 705, 707, 758, 794, 807, 841, 843, 849, 891
- Наумчук** Параска Петрівна, 55 р. – №№ 267, 327, 365, 416, 434
- Небелиця** Валентина Карпівна, 1936 р. н. – №№ 355, 616, 629, 712
- Невмержицька** Катерина Дмитрівна, 1931 р. н. – №№ 189, 256, 266, 268, 368, 450, 535
- Невмержицька** Марія Іванівна, 1942 р. н. – №№ 189, 256, 266, 268, 368, 535
- Невмержицька** Надія – № 449
- Нестеренко** Юхимія – № 560
- Неук** Харита Василівна, 80 р. – № 232
- Нешта** Софія Петрівна, 1938 р. н. – №№ 152, 479, 599
- Ніколаєнко** Галина Степанівна, 1920 р. н. – № 518, 541, 571, 739
- Новик** Ніна Іванівна, 1951 р. н. – №№ 591, 832
- Новиченко** Н. – №№ 701-702, 767-769, 840
- Носок** Марія Яківна, 1935 р. н. – №№ 543, 837
- Овсюк** Надія Василівна, 1883 р. н. – № 134
- Оксененко** Оксана Федорівна, 46 р. – №№ 640, 651, 668-669, 678, 696-697, 770, 812, 886
- Олександренко** Є. С., 1891 р. н. – №№ 487, 498, 544, 563, 583-584, 593, 601, 633, 775
- Олексієнко** Марія Йосипівна, 1928 р. н. – №№ 364, 726
- Олексійчук** Христя – № 461
- Олешко** Марина, 1915 р. н. – № 732
- Оливченкова** Пелагея Варнавівна, 1902 р. н. – №№ 456, 470
- Олійник** Світлана Миколаївна, 1957 р. н. – №№ 18, 63, 68, 168, 192, 216, 493, 501, 511, 526, 538, 545, 547, 552-553, 637-638, 650, 659, 666, 675, 678, 684, 689, 701, 703, 705, 707, 716, 733, 738, 752, 774, 782, 802, 841, 850, 855, 858, 876, 883, 890, 917, 923, 927
- Омельчук** Олександра Потапівна, 1943 р. н. – №№ 237, 490, 717, 906
- Оніщук** Анна, 1992 р. н. – №№ 99, 110, 128,

- 151, 158, 167, 190, 201
- Опанасюк** Марина – № 289
- Опенько** Євдокія Кузьмівна, 1909 р. н. – №№ 489, 508, 513
- Особа** Н. М – № 169
- Очкурова** Парасковія Андріївна, 1898 (1909) р. н. – № 220
- Павленко** Валентина Семенівна, 1931 р. н. – №№ 364, 726
- Павлович** Олена Михайлівна, 1930 р. н. – № 567
- Паламарчук** Степанида Федотівна – № 896
- Панюта** Раїса Олександрівна, 1941 р. н. – № 380
- Пас** Марія Андріївна, 1926 р. н. – №№ 120, 892
- Пащенко** Катерина Кирилівна, 1950 р. н. – №№ 38, 47, 79, 83, 119, 201, 752
- Петлична** Марія, 1906 р. н. – № 156
- Петренко** Ганна Іванівна, 1924 р. н. – №№ 245, 341
- Петриченко** Любов Іванівна, 1954 р. н. – № 869
- Петрович** Іван, 1941 р. н. – №№ 60, 64, 76, 101, 105, 146, 148, 181, 205, 207-208
- Петрюк** Оксана Іванівна, 1911 р. н. – №№ 85, 107, 238, 243, 272, 436, 633-634
- Подольна** Оксана Хомівна, 1907 р. н. – №№ 83, 100
- Подольська** Олександра Кононівна, 1911 р. н. – № 936
- Поліщуківна** Ол. – № 127
- Полосьмак** Палажка – №№ 115, 153
- Пономаренко** Григорій – №№ 61, 80, 212, 468, 472, 474
- Похила** Віра Михайлівна, 1951 р. н. – №№ 543, 837
- Прилишко** Наталія Андронівна, 1965 р. н. – №№ 141, 182, 203
- Приймак** Катерина Семенівна, 71 р. – № 271
- Примак** Євдокія Захарівна – №№ 115, 155
- Прискока** Марія Іванівна, 1918 р. н. – № 814
- Приходько** В. А. – № 437
- Приходько** Ганна Степанівна, 1930 р. н. – №№ 543, 837
- Прокопенко** Любов Іванівна, 1933 р. н. – №№ 152, 479, 599
- Прокопенко** Марія Григорівна, 1940 р. н. – №№ 386, 479, 536, 685, 711, 715, 901, 914
- Прокопенко** Світлана Петрівна, 1947 р. н. – №№ 152, 479, 599
- Прокопчук** Євдокія, 1934 р. н. – №№ 60, 64, 76, 101, 105, 146, 148, 181, 205, 207-208
- Прус** Євгенія Самосівна, 1924 р. н. – №№ 32, 104, 478
- Пустовойтова** І. І. – № 816
- Пучок** Ф. Ф., 1989 р. н. – №№ 487, 544, 563, 583-584, 593, 601, 633, 775
- Пушкар** Одарка Герасимівна, 1917 р. н. – №№ 485, 805-806, 944-945
- Радич** Ганна, 1902 р. н. – №№ 120, 141, 176, 283, 388, 561, 587, 589, 642, 660, 664, 694, 732, 827
- Радич** Олена, 1926 р. н. – №№ 176, 316, 323-324, 438, 631, 732
- Радченко** Женья, 1937 р. н. – № 316
- Рак** Марія Хомівна, 68 р. – №№ 510, 665, 740, 794, 819, 917, 927
- Рахно** Валентина Петрівна, 1957 р. н. – №№ 57, 63, 68, 168, 192, 216, 493, 501, 511, 526, 545, 547, 552-553, 636-637, 649, 658, 665, 674, 677, 683, 688, 700, 702, 704, 707, 716, 733, 738, 752, 774, 783, 802, 841, 850, 855, 858, 876, 883, 890, 917, 923, 927
- Рачковська** Уляна Степанівна, 33 р. – №№ 330, 477
- Ребенок** Ніна Пилипівна, 1937 р. н. – № 834
- Ревенок** Марія Іванівна, 1907 р. н. – №№ 62, 149, 159, 183, 561, 604, 722, 860, 882
- Реус** Єпистинія, 1912 р. н. – №№ 2-3, 117, 120, 141, 176, 194, 285-286, 291, 312, 323-324, 401, 480, 500, 512, 515, 529, 561, 568, 577, 587, 589, 642, 660, 664, 694, 732, 740, 825, 827
- Рогова** Мотрона Миколаївна, 1911 р. н. – № 937
- Рогова** Надія Іванівна, 1960 р. н. – №№ 373, 616, 629, 712, 741, 870
- Романенко** Євдокія Сергіївна, 1905 р. н. – № 426
- Романович** Євдокія Петрівна, 1917 р. н. – №№ 154, 185, 235, 335, 429
- Романчук** Настя Іванівна, 70 р. – № 342
- Росла** Галина Андріївна, 1930 р. н. – № 542
- Рослик** Ольга Павлівна, 1945 р. н. – №№ 880, 972, 975
- Руда** Галина Іванівна, 1951 р. н. – № 542
- Савченко** М. – № 260
- Савченко** Мотрона Михайлівна, 1907 р. н. – №№ 121, 817, 892

- Саєнко** Варка, 1922 р. н. – №№ 142, 684, 743, 872, 889, 931
- Саєнко** Єля, 1924 р. н. – №№ 111, 117, 175
- Самойленко** Одарка, 1911 р. н. – №№ 138, 149
- Самчук** Настасія Микитівна, 59 р. – № 447
- Сахненко** Марія Павлівна, 1892 р. н. – №№ 228, 269, 384, 581, 930
- Селюченко** Ольга Григорівна, 1960 р. н. – № 834
- Семененко** Варвара Лукашівна, 52 р. – №№ 640, 651, 668-669, 678, 696-697, 770, 812, 886
- Семеняка** Євдокія Яківна, 1926 р. н. – № 151
- Семироз** Оксана Анатоліївна, 1941 р. н. – № 381
- Сергієнко** Юлія Василівна, 1981 р. н. – №№ 23, 55, 58, 63, 68, 168, 192, 216, 493, 501, 511, 526, 538, 545, 547, 552-553, 637-638, 650, 659, 666, 675, 678, 684, 689, 701, 703, 705, 707, 716, 733, 738, 752, 774, 782, 802, 841, 850, 855, 858, 876, 883, 890, 917, 923, 927
- Сєнченко** Валентина Павлівна, 1953 р. н. – №№ 68, 168, 192, 216, 493, 501, 511, 526, 538, 545, 547, 552-553, 637-638, 650, 659, 666, 675, 678, 684, 689, 701, 703, 705, 707, 716, 733, 738, 752, 774, 782, 802, 841, 850, 855, 858, 876, 883, 890, 917, 923, 927
- Сиволожська** Валентина, 1960 р. н. – №№ 130, 171
- Сивораक्षा** Марія Іванівна, 1908 р. н. – №№ 122, 171, 174, 191
- Сидоренко** Ольга Федорівна, 1925 р. н. – № 245
- Силенок** Марія, 1888 р. н. – №№ 767, 810
- Симоненко** Ольга Мусіївна, 59 р. – №№ 249, 342
- Ситник** К. – № 343
- Сіренко** Ольга Федорівна – № 341
- Скиба** Олександра Романівна, 1924 р. н. – №№ 34, 36
- Скрипка** Настя, 1918 р. н. – № 163
- Слинчук** Гнат, 15 р. – № 461
- Слинчук** Данило, 11 р. – № 371
- Слізка**, 50 р. – № 347
- Слінчук** Гнат Федорович, 65 р. – № 270
- Сльозка** Х. Ф. – № 169
- Смика** Ганна Іллівна, 1915 р. н. – №№ 566, 761
- Смирнова** Софія Іванівна, 1948 р. н. – № 869
- Смолянюк** Секлета Семенівна, 1909 р. н. – № 361
- Смоля** Ольга Яківна, 1948 р. н. – №№ 168, 192, 216, 377, 493, 501, 511, 526, 538, 545, 547, 552-553, 627, 637-638, 650, 659, 666, 675, 677-678, 684, 698, 701, 703, 705, 707, 716, 733, 738, 752, 757, 774, 782, 794, 796, 802, 841, 850-851, 855, 858, 876, 883, 890, 895, 912, 917, 923, 927
- Снітка** Уляна, 20 р. – №№ 344, 356, 422
- Снітко** Ольга Іванівна, 1928 р. н. – №№ 364, 726
- Сокирко** Віра Михайлівна, 1957 р. н. – №№ 141, 182, 203, 277, 325
- Споринець** Домна Михайлівна, 1990 р. н. – № 125
- Старенька** Ганна Андріївна, 1927 р. н. – № 19
- Старченко** Надія Володимирівна, 1935 р. н. – №№ 4, 20, 33, 37, 43, 52, 104, 319, 397, 414, 492-493, 536-537, 540-541, 548, 551, 555-558, 573, 576, 602, 607, 612, 614, 617-620, 622, 628, 630, 639, 647, 649, 670, 720, 760, 783-784, 801, 871, 884, 908, 940
- Стасюк** Окс. Романівна, 42 р. – № 460
- Степанкова** Марія – № 421
- Степанчук** Ольга Макарівна, 67-68 р. – №№ 203, 321, 455
- Стега** Пріська, 1932 р. н. – №№ 767, 810
- Стеценко** Віра Федорівна, 19 р. – № 253
- Стретович** Ганна Дем'янівна, 1939 р. н. – №№ 492, 497, 532, 569, 608-609, 630, 646, 648, 652-653, 663, 691, 713-714, 723-724, 730, 748, 765, 768, 771-772, 780, 785, 793, 800, 808, 835, 853, 865, 873, 879, 898, 907-908
- Студик** Катерина Олексіївна, 1916 р. н. – №№ 509, 934
- Суббот** Юлія Олексіївна, 1982 р. н. – №№ 152, 479, 599
- Суставенко** Ганна Іванівна, 1950 р. н. – №№ 59, 215, 228, 493, 547, 570, 641, 659, 666, 680, 684, 688, 698, 705, 707, 758, 794, 807, 841, 843, 849, 891
- Тананьїка** Фросина Антонівна, 1894 р. н. – №№ 131, 188
- Тарнавська** Маруся – №№ 115, 120, 147
- Тесленко** Олена Петрівна, 1903 р. н. – № 963
- Титенок** Марфа, 1914 р. н. – №№ 255, 320, 387, 400, 402., 423, 425, 586, 632, 742, 922
- Тихенько** Анастасія Іванівна, 1932 р. н. – № 929

- Тищенко** Надія Никифорівна, 42 р. – №№ 640, 651, 678, 696-697, 770, 812, 886
- Тищенко** Параска Федорівна, 1929 р. н. – №№ 412, 588, 668-669
- Тищенко** Поліна Павлівна, 1941 р. н. – №№ 7, 48, 165, 215, 392, 493, 547, 570, 641, 659, 666, 680, 684, 688, 698, 705, 707, 758, 794, 807, 841, 843, 849, 891
- Ткаченко** Галина Дмитрівна, 1946 р. н. – №№ 141, 182, 203, 277
- Ткаченко** Ганна Петрівна, 1918 р. н. – №№ 107, 633-634, 729
- Ткаченко** Павло – № 9
- Ткач** Маня – №№ 568, 782, 842
- Ткачук** Параска Лазарівна, 1922 р. н. – №№ 412, 588
- Толочко** Анастасія Михайлівна, 1937 р. н. – №№ 104, 478
- Толочко** Іван – № 337
- Толочко** Ольга Максимівна, 1935 р. н. – №№ 104, 478
- Третяк** Ольга Володимирівна, 1982 р. н. – №№ 168, 192, 216, 493, 501, 511, 526, 538, 545, 547, 552-553, 637-638, 650, 659, 666, 675, 678, 684, 689, 701, 703, 705, 707, 716, 733, 738, 752, 774, 780, 802, 841, 850, 855, 858, 876, 883, 890, 917, 923, 927
- Угляренко** Ольга Петрівна, 1923 р. н. – № 49
- Усачова** Галина Пилипівна, 1938 р. н. – №№ 543, 837
- Устименко** Валентина Леонідівна, 1959 р. н. – № 200
- Ущапівська** Ольга Василівна, 1941 р. н. – №№ 629, 728, 865, 904
- Федченко** Анна, 1922 р. н. – №№ 264, 287
- Фещенко** Тетяна Гаврилівна – № 341
- Фірова** Марія Олександрівна, 1940 р. н. – №№ 237, 490, 717, 906
- Фролова** Неоніла Михайлівна, 1916 р. н. – № 154
- Хаврицька** Марія Пилипівна – №№ 568, 838
- Халецька** Тетяна Василівна, 1964 р. н. – №№ 152, 479, 599
- Хоблова** Любов Пилипівна, 1931 р. н. – № 821
- Ходаківська** Марія Андріївна, 1931 р. н. – №№ 492, 497, 532, 569, 608-609, 630, 646, 648, 652-653, 663, 691, 713-714, 723-724, 730, 748, 765, 768, 771-772, 780, 785, 793, 800, 808, 835, 853, 865, 873, 879, 898, 907-908
- Ходькова** Надія Іванівна, 1928 р. н. – №№ 154, 185, 429
- Ходькова** Фросина Іванівна, 1912 р. н. – №№ 154, 185, 429
- Холіна** Ганна Омелянівна, 1906 р. н. – № 210
- Хруцька** Галина Іванівна, 1938 р. н. – №№ 104, 478
- Худобець** О. А. – № 465
- Худолій** Дмитро – № 140
- Худолій** Пріська – № 209
- Царенко** Марфа, 1914 р. н. – №№ 29, 120, 141, 222, 241, 311, 316, 323-324, 512, 561, 587, 589, 642, 660, 664, 694, 732, 740, 827
- Целень** Євгенія Іванівна, 1935 р. н. – №№ 822, 826, 847
- Циганова** Настя Гаврилівна, 35 р. – №№ 239, 331, 477
- Циркун** Любов Іванівна – №№ 336, 567
- Ціпак** Марія Аврамівна, 1938 р. н. – №№ 162, 260, 363, 381, 459, 536, 550, 592, 596, 679, 686, 703, 732, 762, 799, 803-804, 909
- Чайка** Ольга Іванівна, 1950 р. н. – №№ 152, 479, 599
- Чаус** Тетяна – № 349
- Чердниченко** Агафія Федорівна, 63 р. – № 282
- Чернета** Валентина Феодосіївна, 1957 р. н. – №№ 152, 479, 599
- Чистова** Марія Трохимівна, 1906 р. н. – №№ 391, 481, 859
- Чмуневич** Надія, 1932 р. н. – №№ 60, 64, 76, 101, 105, 146, 148, 181, 205, 207-208
- Чумакова** Ольга Іванівна, 1906 р. н. – №№ 533, 683
- Шаврицька** Марія, 1936 р. н. – №№ 78, 89, 98, 169
- Шап(т)ирко** Марина, 59 р. – №№ 120, 145
- Шарій** Надія Михайлівна, 1942 р. н. – №№ 386, 479, 536, 685, 711, 715, 765, 899, 901, 914
- Шахрайчукова** – № 233
- Швед** А. І. – № 439
- Швець** Ганна Петрівна, 1908 р. н. – №№ 671, 825
- Шевцова** Наталія Петрівна, 1881 р. н. – №№ 276, 334, 382, 432-433
- Шевцова** Олександра Макарівна, 1881 р. н. – №№ 227, 258
- Шевцова** Софія Сергіївна, 1907 р. н. – № 94
- Шевченко** Надія Михайлівна, 1952 р. н. – №№ 59, 141, 182, 203, 277, 325

- Шевчук** Лідія Дмитрівна, 1950 р. н. – № 869
Шевчук Олександра, 11 р. – № 31
Шерена О. Д. – № 121
Шкагула Євдокія Тарасівна, 1907 р. н. – №№ 226, 231, 396, 439
Шкарун Антоніна Григорівна, 1951 р. н. – №№ 215, 493, 547, 570, 641, 659, 666, 680, 684, 688, 698, 705, 707, 758, 794, 807, 841, 843, 849, 891
Шкуренко Катерина Савеліївна, 1912 (1919) р. н. – №№ 131, 180, 221, 395
Шкуренко Килина Данилівна, 1910 р. н. – №№ 113, 213
Шоха П. – №№ 187, 343
Шпанівська Антоніна Андріївна, 1892 р. н. – №№ 131, 172, 221, 230, 280, 524, 657
Шрам Мавра Іванівна, 1914 р. н. – №№ 590, 814
Шрамченко Марія Порфіріївна, 1907 р. н. – №№ 97, 126, 164
Шуляк Ганна Архипівна, 1911 р. н. – № 172
Шуруб Ксенія, 29 р. – №№ 305, 352
Шуруб Олександра, 22 р. – №№ 313, 353, 358
Шушпан Ольга Андріївна, 1933 р. н. – №№ 104, 478
Ювженко Тоня – №№ 296, 460
Юд(р)іцка Г. Н. – №№ 284, 562
Юрченко Ф. П., 1911 р. н. – №№ 487, 498, 544, 563, 583-584, 593, 601, 633, 775
Юшко Олена Михайлівна, 1905 р. н. – №№ 718, 862, 875
Ющенко Ганна Іванівна, 1913 р. н. – №№ 514, 525, 536, 623
Ющенко Любов Хомівна – № 341
Ющенко Марія Євдокимівна, 1924 р. н. – №№ 137, 821
Ющенко Ольга Ігнатіївна, 67 р. – № 203
Ющенко Ольга Хомівна – № 341
Якименко Надія Андріївна, 46 р. – №№ 640, 651, 668-669, 678, 696-697, 770, 812, 886
Якович Марія Андріївна, 43 р. – №№ 640, 651, 668-669, 678, 696-697, 770, 812, 886
Яроменко Ганна Іванівна, 1926 р. н. – №№ 412, 588
Яроменко Надія Лазарівна, 1929 р. н. – №№ 412, 588
Ясна Валентина Іванівна, 1932 р. н. – № 821
Яцухненко Любов Петрівна, 1964 р. н. – №№ 2, 5, 24, 46, 66, 92, 393

Показчик інциптів пісень

- А, а, а, да ходить Сон коло вікон (ДС-КД-01) – № 1
- А-а-а, що й у нашого кота (ДС-КС) – № 28
- А, а, ай люлі, люлі (ДС-КС-07а) – № 21
- А брат сестру за стіл веде (ОР-В6) – № 619
- А в болоті косар косіт (ОК-КО) – № 374
- А вже весна (ОК-ВК-01) – №№ 222, 224
- А вже сонечко низенько (ОР-В1) – № 410
- А вже сонце котиться (ОК-Ж1-04) – №№ 350, 352
- А вже сонце на порі (ОК-Ж1-03) – № 343
- А вже сонце на заході (ОК-Ж1) – № 349
- А вже сонце на лану (ОК-Ж1-02) – № 345
- А в нас ще марє (ОК-КО) – № 378
- А в нашого свата (ОР-В5) – № 571
- А в нашого Шума (ОК-ВТ-03+КП) – № 210
- А в нидєлю да ранесенько (ОР-В4) – № 527
- А в пана Йвана (ОК-КЩ-11) – № 92
- А в першого маршалочка кривая нога (ОР-В5) – № 585
- А в полі береза (ОК-РП) – № 267
- А в полі пшениця (ОК-Ж=РП) – № 341
- А в Суцанах (ОК-КЩ-03) – № 83
- А в хазяїна (ОК-КЩ-04) – № 75
- Аглянуласьь мати (ОР-В7) – № 754
- А де ж наша весільная мати (ОР-В5-04) – № 565
- А де ж теє вілечко рубане (ОР-В2-12) – № 433
- А де свати подівалися (ОР-В5) – № 574
- А де твоя, Анєчко, китайка (ОР-В4) – № 509
- Адчиняйте да коміраньку (ОР-В9) – № 798
- Ай ну, люлі, гу-та-та (ДС-КС) – № 33
- Ай ну, люлі, дитя, спать (ДС-КС-05) – № 6
- А котора сажала (ОР-В3) – № 464
- А, люлі, люлі, коток (ДС-КС-13) – № 24
- А мала нічка Петрівочка (ОК-ПК-01) – № 330
- А ми були в ділі (ОР-В2) – № 441
- А ми в полі робили (ОК-Ж3) – № 358
- А ми ж тебе, Галочко, вкриваєм (ОР-В6) – № 664
- А ми нивку (ОК-ВІ-01) – № 186
- А не ходи, кицечка (ДС-КС) – № 13
- А спасіба хазяїну (Покровська) – № 391
- А у полі колосочок наставяся (ОК-Ж4-04) – № 340
- А чи дома, дома (ОК-ЩК-02а) – № 78
- А я зятю квітку пришила (ОР-В4) – № 513
- Баю, баюшки, баю (ДС-КС) – № 10
- Баяри скупіє (ОР-В6) – № 647
- Беру, беру я замашечки (Спасівська) – № 390
- Бички рогати (ДД-КЩ-05) – № 50
- Бичкі рогати (ДД-КЩ-05+02) – № 49
- Бігла свиня по льоду (ДД-КЩ) – № 55
- Благослови, Боже (ОР-В2-09) – №№ 419, 451
- Благослові, Боже (ОР-В4) – № 511
- Благослові, мой таточко (ОР-В2-09а) – № 421
- Брязнула колясочка на льоду (ОР-В7) – № 740
- Брязнули ложки, тарілки (ОР-В5-03) – № 564
- Будем їхати (ОР-В7) – № 737
- Була, була (ОР-В4-22) – № 609
- Була в бабі (ОК-ВІ-38) – № 200
- Була в бабкі (Волочєбна) – № 257
- Була в мамачкі (Гряна) – № 278
- Була зима (ОР-В4-22) – № 612
- Було літо (ОР-В4-22) – №№ 610, 613
- Було, свату, й у свати не йти (ОР-В6) – № 653
- Ванечка, не лякайся (ОР-В6) – № 641
- Василь, Василь (ОК-ВТ) – № 207
- Василь же мой (ОК-ВТ) – № 208
- Васильва мати (ОК-ЩК) – № 396
- Васільова маті (ОК-ЩК) – № 146
- Вбирайсь, Манечка, вбирайсь (ОР-В7) – № 734
- Ведмідь у кропиві, кропиві (ОР-В9) – № 812
- Веду русалку (ОК-РП-01) – № 266
- Ведуть Машечку на посад (ОР-В6) – № 623
- Вербовая доска (ОК-ВІ-02) – № 187
- Вербовая доско (ОК-ВТ) – № 188
- Весна, весна (ОК-В3-03) – № 181
- Весна, веснянка (ОК-В3-03) – № 182
- Весна красна (ОК-В3-01а) – №№ 168, 170
- Весна, весна (ОК-В3-03) – № 179
- Весна наша красна (ОК-В3-01а) – № 169
- Весняночка-крейдяночка (ОК-В3+ 04-БК-05) – № 177
- Весняночка, паняночка (ОК-В3-02) – № 174
- Весняночка-паняночка (ОК-В3-02а) – № 173
- Весняночка-поняночка (ОК-В3-02+ОК-ВК-05а) – № 172
- Весняночки-тиняночки (ОК-В3-02) – № 175
- Вечерай, Галочко (ОР-В1) – № 396
- Вже на дворі вечір (ОР-В3) – № 456
- Вже сонечко низенько (ОК-Ж1) – № 353
- Вигребай, мати, жар (ОР-В7-23) – № 748

- Ви, дівочки, ви, голубочки** (ОР-В6) – № 606
Видно сокола (ОР-В8-02) – № 478
Вийжджала Манечка (ОР-В7-03а) – № 700
Вийди, вийди (ОР-В1-12) – № 411
Вийди, вийди (ОР-В9) – № 766
Вийди, вийди, да Галечко, побачим тебе (ОР-В9) – № 796
Вийди, вийди, Мар'єчко, проти нас (ОР-В9) – № 797
Вийди, вийди, сонечко (ДД-ЗС-01) – № 37
Вийди, вийди, та Маруся (ОР-В4) – № 466
Вийди, мамочко, з свічками (ОР-В4) – № 552
Вийди, Манечко, з комори (ОР-В9) – № 777
Вийди, мати, за воротанька (ОР-В9) – № 764
Вийди, мати, з хати (ОР-В4) – № 554
Вийшла мати з хати (ОР-В1-12) – № 412
Вилетів сокіл (ОК-ЩК-09) – № 114
Вили вілечко, ізвили (ОР-В2-12) – № 436
Вились вілечки, вилися (ОР-В2) – № 431
Вискочив козлець (ДД-КЩ-06) – № 51
Висна, висна (ОК-В3) – № 184
Виходь, мати, з віком (ОР-В4) – № 557
Виходь, матюнка, з калачем (ОР-В4) – № 553
Відправляйте нас, не гайте (ОР-В7) – № 738
Війди, мати, з хати (ОР-В4) – № 554
Вікотили, вікотили (ОР-В9) – № 805
Віходи, мати, з веком (ОР-В4) – № 556
В конці стола єлина стояла (ОР-В6) – № 624
Вмер батько наш (Поховальна) – № 814
В нашого хазяїна (ОК-КЩ-04) – № 73
Водить Василько (ОК-КЩ) – № 105
Володар, володарочку (ОК-В3-02) – № 171
Володар, володарочку (ОК-В1-07) – № 192
Вон, сорокі, з хати (ОР-В5) – № 597
Воробєечку, шпачку, шпачку (ОК-В1-20) – № 195
Вороги (ОР-В4-36) – № 457
В Павловім дворі (ОК-КЩ-11) – № 91
В пана Василя (ОК-КЩ-04) – № 74
В пана Івана (ОК-КЩ-04) – № № 76-77
В пасліднюю да суботоньку (ОР-В4-18+В7-04) – № 522
В понеділочок рано (ОР-В9) – № 781
В саду вишенька (Гряна) – № 282
В саду вішенька (Гряна) – № № 281
Вставай, дремо (ОК-РП) – № 259
В чистім полі (ОК-ЩК-08а) – № 87
Вчора Купайло, сьогодні Йван (ОК-КП) – № 296
Гарни, мати, жар, жар, жар (ОР-В7-23) – № 747
Гиля, гиля на Василя (ОК-ЩК) – № 148
Глянь, матінко, да на мій посад (ОР-В6-17) – № 627
Глянь, моя мати, да на муой посад (ОР-В6-17) – № 626
Го-го-го, коза (ОК-ТК-02+04) – № 155
Гоп, чук, гоп, чук-чук (ДС-ЗЧ) – № 36
Гопак – № 819
Горіла сосна, палала (ОР-В7-09) – № 525
Грала зорочка й грала (ОК-КП-09) – № 287
Гребли сено да й покидали (Гребо-вицька) – № 387
Гречаники – № 820
Гусак гуску кличе (ОР-В9) – № 776
Да благослови, Боже (ОР-В2-09) № 423
Да Боже мій милий (ОР-В4-26) – № 659
Давай, мати, да ділитися (ОР-В7-12) – № 701
Да виходь, мати, з віком (ОР-В4) – № 555
Да віходь, мамачко, проті нас (ОР-В4) – № 558
Да дали нам подушку (ОР-В9) – № 767
Да добрий вечір тому (ОР-В1-09) – № 407
Дай же їм, Боже, да й нажитися (ОР-В6) – № 683
Да косив косар на луку (ОК-КО) – № 381
Да купався Іван (ОК-КР-01) – № 310
Да ламайте калину (ОР-В4-35) – № 542
Да люлі, люлі, люлєшику (ДС-КС) – № 11
Да не куй, староста (ОР-В6) – № 598
Да Петрівочка (ОК-ПК-02) – № 331
Да посіяли дівки льон (ОК-В1-24а) – № 197
Да ходила Машенька по лужку (ОК-КО) – № 380
Да ходить котик по земліє (ДС-КД-02а) – № 3
Да чого ти, роженька (ОК-КЩ-16) – № 137
Да шо в гародіє лабада (ОК-ВТ) – № 216
Да шо Галіна мати (ОР-В3-06) – № 446
Да що житечко (ОК-Ж) – № 365
Да як посієм (ОК-В1-24а) – № 198
Де, бояре, валачилисе (ОР-В5-11+15) – № 581
Де бояри волочилися (ОР-В5-11) – № 580
Де ви, свахи, волочилися (ОР-В5) – № 579
Де ві, свахі, подівалися (ОР-В5) – № 575
Де ж в тебе, Надічко, й дружкі були (ОР-В2) – № 428
Де ж той дядько Йосип (ОР-В5-26) – № 566
Де купала (ОК-КР) – № 315
Деся наш сват у клуні, у клуні (ОР-В9) – № 807
Дивний вечір (ОР-В4-07) – № 498
Дитятко ж моє (ОР-В7-11) – № 705

- Дівка Олечка (ОК-КЩ) – № 141
 Дівка Оля (ОК-ЩК-10) – № 118
 Дівко Олечко (ОК-КЩ-25) – № 122
 Дітя моє заручаное (ОР-В1) – № 400
 Добрий вечер (ОК-КЩ-016) – № 72
 Добрий вечір вам (ОК-ТК-02) – № 156
 Добрий вечір вам (ОК-ТК-04) – № 158
 Добрий вечір тобі (ОК-КЩ-00) – № 69
 До сього дому (ОК-ХК) – № 152
 До чарки – № 824
 Дощіку, дощіку (ДД-ЗД-01а) – № 38
 Дружбоньку (ОР-В6) – № 675
 Дружечки мої (ОР-В7) – № 719
 Дружечкі худенькі (ОР-В5) – № 591
 Дружко коровай кроє (ОР-В6-23) – № 677
 Дружко коровай несе (ОР-В6) – № 672
 Дружко хоче їсти (ОР-В5) – № 586
 Дружок каравай нисе (ОР-В6) – № 673
 Думай, Галочко, думай (ОР-В7) – № 733
- Е, е, дитя, спать (ДС-КС-19) – № 8
- Єздю-поездю (ОК-В1) – № 204
 Єк брязнули ключі (ОР-В1) – № 406
 Єк крікнув орьол (ОР-В7) – № 731
 Єхала Ниночка до венця (ОР-В4) – № 538
 Єхали да вазилися (ОР-В6) – № 682
- За горою (ОР-В6) – № 630
 За горою сонце зяє (ОК-КО) – № 375
 Закатилось да сонечка (ОК-ПК) – № 323
 Закатилось да сонечка (ОК-Ж1) – № 348
 Закатилось за сонейко (Гряна) – № 280
 Закідай, мати, дрова (ОР-В7-23) – № 749
 Закотило сонечко (ОК-В3) – № 219
 За лісом, лісом на терні (ОР-В2) – № 434
 Запрегаймо (ОР-В9) – № 773
 Заржали (ОР-В1+В4-04) – № 491
 Заріжемо курку рябушку (ОР-В9) – № 809
 Засвітилася зарина (ОР-РХ) – № 813
 За сенечками (ОК-ВК-10) – № 234
 Зацвіла рожа (ОК-КЩ-16) – № 138
 Зберемо ігри (ОК-В1) – № 191
 “Збір худоби в лісі” – № 817
 “Збір худоби по селу” – № 815
 З глибокого да колодязя (ОР-В9-13) – № 784
 Зелена, зелена (ОК-ВР) – № 251
 Зелена смародина (ОР-В9) – № 787
 Зелена й да дуброванько (ОР-В8-04) – № 407
 З ким я виорю (ОК-В1-38) – № 199
- Іграла зоречка, іграла (Гряна=ОК-КП-09) – № 286
 Іди, іди, дощіку (ДД-ЗД-01) – №№ 39
 Із-за хмари (ОК-ЩК) – № 58
 (і)Йа вже ж весна (ОК-ВК-01) – № 221
 І по стелі мухи (ОР-В5) – № 559
 Ішла Леночка од венця (ОР-В4) – № 543
 Ішла пані (ОК-В1-026) – № 189
 Ішли дєвки по ягоди (ОК-КР) – № 317
 Ішли дружечки горою (ОР-В1) – № 727
 Ішли дружечки рядочком (ОР-В4) – № 532
 Ішли ми да іграючи (ОР-В9) – № 791
 Ішов братик ярм (ОР-В6-16) – № 655
 Ішов козлянець (ДД-КЩ-06) – № 52
 Ішов, перейшов (ОК-КЩ) – № 70
- Їхав Колечка мимо млин (ОР-В9) – № 771
 Їхала Галечка под венец (ОР-В4) – № 537
- Йа вже, девачки (ОК-В3) – № 185
 Йа в Кієві венкі віли (ОР-В2) – № 442
 Йа в темну ночку (ОК-КЩ) – № 93
 Йа мі в церкві бували (ОР-В4) – № 541
 Йа хто в лісі, хто в бору, хто в бору (Ягід-на) – № 388
 Йой ходила (ОР-В7) – № 712
 Йой чие то поле (ОК-Ж1) – № 342
 Йой чія то береза стояла (ОР-В6-04) – № 632
 Йуже весна (ОК-ВК-01) – № 220
- Каляда, каляда (ДД-КЩ) – № 56
 Клен було чи не дерево (ОР-В4-34) – №№ 615-616
 Клен, мати, чим не дерево (ОР-В4-34) – № 618
 Клиновенький да листочок (ОР-В7-04) – № 716
 Коло бору зеленого, коло бору (ОР-В7) – № 732
 Коло Дунаєчку (ОК-ЩК) – № 101
 Коло нового колодязя (ОР-В9-13) – № 783
 Коляда, коляда (ДД-КЩ) – № 54
 Коляд, коляд, колядниця (ДД-КЩ-01) – № 53
 Кому я буду (ОК-КЩ) – № 66
 Коровайниці п'яни (ОР-В3) – № 457
 Коровай я місила (ОР-В3-04+03) – № 453
 Короваю-раю (ОР-В3-12) – № 458
 Король по городу ходе (ОК-В1-08) – № 193
 Косарик косить (ОК-КО) – № 377
 Котик сіерий (ДС-КС-12а) – № 31
 Котику сіренький (ДС-КС-07) – № 17, 18
 Котилося да яблучко (ОР-В6) – № 670
 Коту, коту, коточку (ДС-КС) – № 26
 Коту, коту, коточку (ДС-КС-13+04) – № 25

- Коту сірий, коту білий (ДС-КС-07) – № 16
 Красная панна (ОК-ЩК-07) – № 115
 Кругом саду, кругом винограду (ОР-В2) –
 № 425
 Купався Іван (ОК-КР-01) – №№ 307-309
 Купався Йван (ОК-КР-01) – № 318
 Купала на Йвана (ОК-КР) – № 316
 Купала под Івана (ОК-КР) – № 319
 Купалочка (ОК-В3-03=КП) – № 183
 Кучерявий пієч виметає (ОР-В3-11+05+04)
 – № 455
- Ладкі, ладкі, ладушки (ДС-ЗІ-01) – № 34
 Ластовочка-щєбетушечка (ОК-ЩК-01) – № 61
 Лети, лети, соколонько, попереду нас (ОР-В4)
 – № 544
 Летів горностай чириз сад (ОР-В2-08) – № 415
 Летів, летів (ОК-ЩК-09) – №№ 111, 113
 Летієли галочки (ОР-В4-03) – № 468
 Летят галочки (ОР-В4-03) – № 467
 Летять, летять (ОР-В7) – № 723
 Лелєла вада, лелєла (ОК-РП) – № 261
 Летєлі галочки (ОР-В4-03) – № 469
 Летів півень через ріку (ОК-ВЖ) – № 244
 Луговая зезюленько (ОР-В1) – № 405
 Люлі, люлі (ДС-КС-05) – №№ 5, 7
 Люлі, люлі, люлі (ДС-КС-05) – № 4
 Люлі, люлі, люлюта (ДС-КЗ) – № 32
 Лятєла стрєла (Гряна=15-БР-11) – № 284
- Маладий хлопчик (ОК-КЩ) – № 107
 Малая й ночка патровочка (ОК-ПК-01) – № 328
 Маленький хлопчик (ДД-КЩ-07) – № 93
 Марш – № 828
 Маршалок кишєні вівєртає (ОР-В4) – № 619
 Маршалочку, гарний паничє (ОР-В4) – № 617
 Маршалочку, не пішайся (ОР-В4) – № 618
 Масляная (Масляна) – №№ 161-163
 Масляная (Масляна) – №№ 166
 Масниця (Масляна) – № 165
 Мати казала (ДД-КЩ) – № 42
 Мати Олєчку родила (ОР-В4-30) – № 534
 Маті синокчу (Гряна+14-БР-04) – № 279
 Мєленовська шарлота (ОР-В4) – № 545
 Мєтена улочка, мєтеная (ОР-В9) – № 762
 Ми вилєчко в'ємо (ОР-В2) – № 427
 Ми гуляли кубком, кубком (ОР-В9) – № 804
 Ми до тебе (ОР-В9-09) – № 790
 Ми до тебе, Галочко, ідемо (ОР-В9-09) – № 789
 Ми до тебе, Надічко, ідемо (ОР-В9-09) – № 788
 Ми думали, що Іванко вєлми багат (ОР-
 В6-08) – № 645
- Ми житєчко пожали (ОК-Ж+Ж1) – № 362
 Ми ж твого дворику не знали (ОР-В9) – № 793
 Ми ж тебе, Галочко, не знали (ОР-В9) – № 792
 Ми єльце вили, єльце вили (ОР-В2) – № 429
 Ми думали, йони єхали (ОР-В6) – № 650
 Ми думали, що Іванко вєлми багат (ОР-
 В6-08а) – № 645
 Ми твого дворика не знали (ОР-В9) – № 795
 Мі думали, шо свати багаті (ОР-В6-08) – № 649
 Мі й од тебе, Галічко, вєже йдемо (ОР-В7) –
 № 728
 Мір з міром да міруєцца (ОР-В5) –
 №№ 578, 667
 Мі таго двара (ОР-В9) – № 794
 Мнєсецу, перєкрою (ОР-В6) – № 687
 Молода Галєчка (ОК-КЩ-19а) – № 144
 Молодєнький да Васєчка (Троїцька) – № 265
 Молодєнькій Васєчко (ОР-В6) – № 642
- На адході (ОР-В7-03) – № 699
 Наварила Стьопа кваші (ОК-В-Каша) – № 243
 На водє човєн (ОК-ВК) – № 239
 На грєной недєлі (ОК-РП) – № 268
 Надякуймо да поповичу (ОР-В4-41) – № 540
 На Івана Купального (ОК-КП) – № 297
 Наїхало (ОР-В6) – № 661
 На йатході (ОР-В7-03) – № 697
 На кота воркота (ДС-КС-18) – № 12
 Наливає, ридає (ОР-В6) – № 681
 Нам казали люде (ОР-В6) – № 679
 Нам привєзли явора (ОР-В4-23) – № 614
 На одході (ОР-В7-03) – №№ 694-695
 На полиці у куточку (ДД-КЩ) – № 43
 На поповій вишні (ОК-ВТ-02) – № 209
 Нас мати позвала (ОР-В3) – № 448
 Наша Галочка, наша (ОР-В9) – № 780
 Наша пані добра (ОК-Ж1) – № 354
 Наша піч на сохах стоїть (ОР-В3-09+10) –
 № 462
 Не вродила пшєниченька на новіні (ОР-В3)
 – № 465
 Не гудіте (ОР-В7-05) – № 710
 Недалєко до межі (ОК-ЖЗ) – № 359
 Не дуй, вітре, в лузі (ОР-В4) – № 523
 Не журися, мамко, в домі (ОР-В7) – № 757
 Не засватуй (ОР-В1) – № 393
 Не йди, котику, по мосту (ДС-КС-07а) – № 23
 Не йдїть, маладици (ОР-В2) – № 418
 Не йдїть, молодиці (ОР-В2) – № 417
 Не кошенє сїно (ОР-В9-07) – № 896
 Не кричїть, журавлі (ОР-В7) – № 711

- Не куй, Альошка (ОР-В7) – № 736
 Не продавай, брат, сестри (ОР-В6-15) – № 654
 Не світ, не зоря (ОК-КЩ-10) – № 134
 Не стій, вербо (ОР-В4-13) – № 497
 Не стой, вербо, над водою (ОК-ВР) – № 252
 Не стой за плечіма (ОР-В6) – № 644
 Не стой, зятю, за плечіма (ОР-В6) – № 643
 Не так раненько (ОК-ВК) – № 238
 Не засватуй (ОР-В1) – № 393
 Не хаді, кот, по хаті (ДС-КС-07а) – № 22
 Нуич не спала (ОК-ПК) – № 324
- Од ворот, ворот вода біжить (ОК-ВК) – № 230
 Оддай мене (ОР-В6-12) – № 707
 Одступітеся, вороги (ОР-В4-36) – № 549
 Одчиняй, пане, ворота (ОК-Ж1) – №№ 355
 Ой барку, барку, прібарку (Гряна = ОК-КП-10) – № 288
 Ой Боже, Боже (ОР-В4-26) – № 660
 Ой Боже мой (ОР-В6) – № 608
 Ой брат сестре (ОР-В9-11) – № 801
 Ой брат сестрицю (ОР-В6) – № 621
 Ой будь, весна (ОК-В3-01а) – № 167
 Ой в городі (ОК-ВР) – № 249
 Ой великий збор (ОР-В8) – № 474
 Ой весна, весна (ОК-В3-03) – №№ 178, 180
 Ой випустіть наше (ОР-В9) – № 778
 Ой вирвалася учинюнька тонкая (ДС-К3-01) – № 9
 Ой висіло решето на вербі (ОР-В7) – № 725
 Ой в ліску, в ліску (ОК-КЩ-09) – № 129
 Ой в неділеньку (ОК-КЩ-12) – № 136
 Ой в полі, полі (ОК-КЩ) – № 128
 Ой Галочка, Галочка (ОК-В) – № 228
 Ой гиля, гиля (ОК-ВК) – № 227
 Ой глянь, мамо (ОР-В6-17) – № 628
 Ой гляньте на луткі (ОР-В5) – № 563
 Ой гула, гула (ОК-КЩ-08) – №№ 127
 Ой да ви, комарики мої (ОК-КО-01) – № 382
 Ой да зайшло сонце (ОК-Ж) – № 368
 Ой да ішла Олечка до венца (ОР-В4) – № 536
 Ой дай, мати, голку (ОР-В4-14) – №№ 510
 Ой дай, мати, масла (ОР-В4-19) – № 526
 Ой дай, матко, голку (ОР-В4-14) – № 512
 Ой дай, сват, горілки (ОР-В5) – № 562
 Ой девіться, небожі (ОК-Ж1) – № 351
 Ой дівочки, мої дружечкі (ОР-В6) – № 605
 Ой де ж це ти (ОР-В2-06) – № 629
 Ой де ж мі хадім (ОК-КЩ-13) – № 102
 Ой до бору стежечка, й до бору (ОК-КП-10) – № 290
- Ой дозвољ же, пан хазяїн (ОК-ЩК-08) – № 85
 Ой докіль ми да стоимем (ОР-В6-05) – № 637
 Ой ду-ду, коза (ОК-ТК-04) – № 157
 Ой женчики, ми то, ми то (ОК-Ж3) – № 360
 Ой зав'єм вінки (Троїцька+ОК-КВ-06) – № 263
 Ой за воротьми (ОК-КЩ-19а) – № 143
 Ой за гаєм, гаєм (козачок) – № 821
 Ой зажурилась (ОК-КЩ-08) – № 126
 Ой (з) доў ду, доў ду (ОК-ВК) – № 231
 Ой зломлю я (ОК-ВТ) – № 205
 Ой ізбор, ізбор (ОР-В4-05) – № 485
 Ой ідем ми, ідем (ОР-В6) – № 602
 Ой йді, жоно (ОК-ВІ-33) – № 202
 Ой казали, зять багач (ОР-В6-08а) – № 646
 Ой калини, матюнько, калини (ОР-В2) – № 413
 Ой кветка, кветка Галечка (ОР-В7) – № 709
 Ой кину я кладку (ОК-КВ-04) – № 292
 Ой кінда-кінда (ОК-ВК-06) – № 237
 Ой коли б знала (ОР-В1) – № 394
 Ой, Коля, гарелки (ОР-В5) – № 561
 Ой котику сірий (ДС-КС-12) – № 30
 Ой коту, коту (ДС-КС-07) – № 19
 Ой край, дружбонько, коровай (ОР-В6-22) – № 674
 Ой куда ви, голуб'ята (ОР-В7) – № 721
 Ой куда ж ми да поїдемо (ОР-В6) – № 599
 Ой Купайло, Купайло (ОК-КП) – № 304
 Ой летала (ОР-В6) – № 658
 Ой лісом, лісом (ОК-КЩ) – № 108
 Ой люлі, коток (ДС-КС-09+07) – № 20
 Ой мала нічка петрівочка (ОК-ПК-01) – № 327
 Ой малая пташка (ОК-ВР) – № 253
 Ой малі, малі (ОК-КЩ) – № 123
 Ой мамо, мамо, йу комору ведуть (ОР-В9) – № 775
 Ой мамочко (ОК-ВБ-01) – № 254
 Ой масленіца (Масляна) – № 164
 Ой матінко-йутко (ОР-В1-10=В9) – № 765
 Ой матінко-утко (ОР-В1-10) – № 409
 Ой матюнько-ютко (ОР-В1-10) – № 408
 Ой метений садочок, метений (ОР-В9) – № 772
 Ой мі свечу сукалі (ОР-В6) – № 601
 Ой на горі (ОР-В4) – № 530
 Ой на горі жито жала (ОК-Ж) – № 369
 Ой на горі калінонька (ОР-В6) – № 669
 Ой на городі крокос порос (ОК-КП) – № 303
 Ой на 'дході (ОР-В7-03) – № 696
 Ой на Івана (ОК-КП-12) – №№ 305-306
 Ой на Івана Купайлечка (ОК-КП-01) – № 300
 Ой на Івана, на Купайла (ОК-КП-03) – № 301
 Ой на Купайла огонь горить (ОК-КП-04) –

- № 299
Ой налетів (ОР-В6) – № 638
Ой налетієли (ОК-ВТ) – № 217
Ой на ріці (ОК-ЩК-04а) – № 154
Ой нате вам, русалки, по сучку (ОК-РП) – № 269
Ой не гнися, сваточку, не гнися (ОР-В9) – № 808
Ой немає й нема (ОР-В3-03) – № 483
Ой не седи, Галачко, не седи (ОР-В2) – № 437
Ой не сиди, да Мар'єчко, боком (ОР-В6-12) – № 656
Ой ніхто не знає (ОР-В3-03) – № 454
Ой нуте, нуте (ОР-В7) – № 735
Ой палола горлиця (ОК-ВІ) – № 190
Ой паля, й паля (ОР-В7) – № 745
Ой Петричок, Петричок, Іване (ОК-ПК) – № 320
Ой пійду я йу сад спати (ОК-ВК) – № 235
Ой побачиш, моя матухно, без дочкі (ОР-В7) – № 751
Ой поеду (ОК-ВІ-33) – № 203
Ой поможи нам, Боже (ОК-Ж) – № 372
Ой по моречку, по синьому (ОК-ВК) – № 229
Ой попе, попе Гордію (ОР-В2-01) – № 416
Ой попуд леском (ОК-КЩ) – № 98
Ой порості, кропе (ОК-ВТ-08) – № 214
Ой посію (ОР-В4-22) – № 611
Ой посіяв (ОК-ВІ-24) – № 196
Ой прийшло до нас (ОК-КЩ) – № 65
Ой пройди, пройди (ОК-Ж) – № 357
Ой пропівці, пропівці хуторянці (ОР-В6) – № 684
Ой пуцу стрілу (Гряна) – № 283
Ой рано, рано (ОК-КЩ-07) – №№ 99
Ой рано-рано (ОР-В3) – № 445
Ой рясна, рясна (ОК-КЩ-10) – № 133
Ой сам Бог (ОК-ПК) – № 322
Ой свате наш, свате (ОР-В6-04) – № 634
Ой свахо-сивухо (ОР-В5) – № 576
Ой славен, славен (ОК-КЩ) – № 110
Ой слухайте (ОР-В7) – № 724
Ой сосна, сосна й борова (ОР-В2) – № 432
Ой спасібо маршалочкам за могоріча (ОР-В6) – № 680
Ой стояла Галечка под венцем (ОР-В4) – № 539
Ой стояла да липонька скількі лет (ОР-В3) – № 444
Ой стукнули кониченьки на мосту (ОР-В6) – № 639
Ой сьогодні, матінко, петровка (ОК-ПК) – № 333
Ой сьогодні, моя мамо, Петрів день (ОК-ПК) – № 411
Ой сьогодні Петрівка й Петрів день (ОК-ПК+ОК-КП-10) – № 321
Ой там на горі (ОР-В9) – № 761
Ой там на кургані (ОК-ВТ) – № 206
Ой тарло, тарло (ОР-В5) – № 560
Ой темная (ОР-В7) – № 746
Ой ти, Галечко, ой ти, ой ти (ОК-КП-07) – № 302
Ой ти, душенько, наша Марусечко (ОР-В3-01) – № 443
Ой ти ж, муха (ОК-В3-02+ЖТ-АК-01) – № 176
Ой ти, котик сірій (ДС-КС-12) – № 29
Ой тихо, тихо (ОР-В9-12) – № 802
Ой тонкеє дерево, тонкеє (ОК-КП-10) – № 289
Ой Туріціє, Туріціє (На масляну) – № 160
Ой у бору, у бору, на клену (ОК-ПК-06) – № 339
Ой у городі (ОК-КЩ-12) – № 135
Ой у городі (ОК-ВК-12) – № 241
Ой у лісі (ОК-ВЖ) – № 245
Ой у лузі, лузі (ОК-ВР) – № 250
Ой у лузі під калиною (ОР-В7) – № 755
Ой у полі (ОК-КЩ-03) – № 82
Ой у саду (ОР-В4) – № 493
Ой уставай, ньенько, раненько (ОР-В9-05) – № 769
Ой хадила (ОК-ВТ) – № 218
Ой хадила (ОР-В8-03) – № 481
Ой хвалиласе (ОК-ВЩ-01) – № 255
Ой хвалилася (ОР-В4) – № 495, 496
Ой ходила (ОР-В4-10) – №№ 507-508
Ой ходила (ОР-В4) – № 531
Ой ходила (ОР-В8-03) – № 482
Ой ходила (ОР-В7) – № 706
Ой ходила Галочка по межі (ОР-В4) – № 533
Ой ходила дівчина й по саду (ОК-ПК-06а) – № 338
Ой ходила дівчина по полю (ОК-ПК-04) – № 337
Ой ходить, походить (ОК-КЩ-02) – № 71
Ой хто то ходить (ОК-ВК) – № 233
Ой чи тобі ж, мая мати, жаль і не буде (ОР-В4) – № 500
Ой чие то козеня (ОК-Ж1) – № 347
Ой чия мати чаровниця (ОК-КП-04) – № 298
Ой чия то (ОР-В6) – № 631
Ой чого, чого (ОР-В7) – № 693
Ой чому, чому (ОР-В8) – №№ 476-477

- Ой чуйте, люде (ОР-В7) – № 720
 Ой швачка, швачка (ОК-КЩ) – № 125
 Ой щодрий вечор (ОК-ЩК-02) – № 63
 Ой що ми схотели (ОР-В6) – № 666
 Ой як тобі (ОР-В4-06) – № 501, 502
 Ох учи мене, научай мене (ОР-В7-11) – № 704
 Оце ж тобі, матко (ОР-В9) – № 770
 Оце тиї коровайниці (ОР-В3) – № 452
 Оце тобі, курочка, за теє (ОР-В9) – № 810
- Паве́ду я русалачку (ОК-РП-01) – № 274
 Павісили решито на вербі (ОР-В5) – № 589
 Павутінка (ОК-ВК-03) – № 236
 Пад березаю (ОК-РП) – № 260
 Падивися, Надічко, на лінти (ОР-В2) – № 438
 Пакативсе кричталъ (ОР-В4) – № 551
 Палетелі галуб'ята (ОР-В7) – № 722
 Па марю, марю (Гряна) – № 277
 Пан господарю (ОК-КЩ-23) – № 67
 Пан-хазяїн (ОК-ЩК) – № 59
 Перва кветка ... Благаславі, Боже (ОР-В2-09) – № 422
 Перед дверима (ОК-КЩ) – № 80
 Перед нашими воротями (ОР-В9-13) – № 786
 Переп'юлка (ОК-ВІ-19) – № 194
 Перша світилочка пишна (ОР-В5) – № 592
 Петроўочка, мала ночка (ОК-ПК-01) – № 329
 Петровочка, Петровочка, мала ночка (ОК-ПК-01) – № 326
 Печичка рігоче (ОР-В3-10) – № 460
 [Піди, та]течко (ОР-В4-10) – № 506
 Підійди ти, Маруся, близенько (ОР-В1) – № 401
 Піду по зельє (ОК-РП) – № 258
 Пішла киця по водицю (ДС-КС-14) – №№ 14, 15
 Пішов котик у лісок (ДС-КС) – № 27
 Плила, плила (ОК-ЩК-08) – № 88
 Повій, вітре, в розі (ОР-В4) – № 524
 Повна рожка в городі (ОР-В6) – № 685
 По горє, по скале (Постова) – № 256
 Под Купала ночка мала (ОК-КР) – № 313
 Под окенечком (ОК-КЩ-10) – № 132
 По дорозі вербачкі параслі (ОР-В9) – № 763
 Пойду я (ОК-КЩ) – № 139
 По конец мосту (ОК-КШ-19) – № 140
 Покрівонька (Покровська) – № 392
 Політе, полівки (Полільницька) – № 389
 Полька – № 822
 Полька – № 823
 Помаленьку єдьте (ОР-В7) – № 744
- Понад рекою (ОК-ЩК-07) – № 116
 По полю, полю (ОК-КЩ) – № 106
 Попуид вербою (ОК-КЩ) – № 96
 Пора, дружечкі, додому (ОР-В7) – № 726
 Пора, маті (ОК-Ж) – № 366
 Пора, Танечка, вбираться (ОР-В7) – № 692
 Пора тобі, вербицю, розвиться (ОК-КВ-05) – № 293
 Породила мати (ДД-КЩ-02) – № 46
 Поросли, й укропи (ОК-ВТ-08) – № 213
 Посадила (ОР-В7-03) – № 698
 Посеред двора (ОК-КЩ) – № 81
 Посеред саду (ОР-В8) – № 472
 Посилай, Маринка (ОР-В4-04а) – № 492
 Посіли сніданки (ОР-В9) – № 800
 Послідній день у суботоньку (ОР-В4-18) – № 521
 Правадилі русалочки, правадилі (ОК-РП) – № 276
 Правда, що (ОР-В9-13) – № 785
 Прала Гальочка (ОК-КЩ-15а) – № 145
 Приведемо русалочку до бору (ОК-РП-01) – № 275
 Припічкі трясуться (ОР-В3-10а) – № 461
 Проведемо русалочок аж до бору (ОК-РП-01) – № 273
 Проведу, проведу (ОК-РП-01) – № 271
 Проведу русалки на гору (ОК-РП-01) – № 272
 Проведу свою (ОК-РП-01) – № 270
 Продай, продай (ОР-В4-10) – № 505
 Пропивка, пропивка (ОР-В6) – № 685
 Пропила мати дочку (ОР-В7-24) – №№ 752-753
 Прощай, прощай (ОР-В7-07) – №№ 729-730
 Пуд калінаю (ОК-КЩ-17) – № 100
 Пусти, свате, в хату (ОР-В6-04) – №№ 633, 636
- Разкаліхалась каліна (ОР-В7) – № 691
 Разступітєся, ворогі (ОР-В4-36) – № 550
 Рано мі, рано (ОР-В6) – № 671
 Рано-рано (ОК-РП) – № 262
 Розбирала мене дядина (ОР-В6) – № 607
 Рости, короваю (ОР-В3-13) – № 459
 Рясне вільце, рясне (ОР-В2-10) – № 440
- Салавей, салавейко (ОК-РП) – № 285
 Салавей, салавейко! Летить сава (ОК-КП) – № 312
 Салавей, салавейко! Хміель на тичину (ОК-ПК) – № 325
 Салавей, салавейко! Що на Йвана (ОК-КП) – № 311

- Сам Бог коровай місить (ОР-В3) – № 450
 Сват кішеню верне (ОР-В6) – № 652
 Сваталися дп браталися (ОР-В1) – № 395
 Сваха, як копиця (ОР-В5) – № 577
 Світи, Боже, з раю (ОР-В6) – № 676
 Світилка-шпилька при стіні (ОР-В5-18) – № 596
 Сидить мати у зап'їчечку (ОР-В6) – № 663
 Сєно моє, сєно (ОК-КО-02) – №№ 384-385
 Сєрая ти зязюлєчка (ОК-ПК-02а) – № 332
 Серіє гусі (ОК-ВК-07) – № 225
 Серіє гусі (ОК-ВК-07) – № 226
 Сето, сето (ОК-ЩК) – № 151
 Сидить ворон на копе (ОК-Ж1) – № 361
 Сидить Галєчка (ОР-В6) – № 657
 Сидять кравци (ОК-ЩК-09а) – № 112
 Сів Ісус Христос (ОК-ХЩ-01) – № 153
 Сієно моє, сієно (ОК-КО-02) – № 383
 Сіли дружєчки, сіли (ОР-В5-12) – № 588
 Скачє жабка (ОК-КВ-07) – № 294
 Скачє свістя, скачє (ОР-В4) – № 515
 Скриня моя та березова (ОР-В7) – № 743
 Скручено (ОР-В6) – № 668
 Сніданочки (ОР-В9) – № 799
 Соловейко да на долині (ОК-Ж) – № 371
 Сорока-ворона (ДС-ЗІ-03) – № 35
 Сорок бояр, сорок (ОР-В5) – № 582
 Стаїть яблєнка пасєред саду (ОР-В4) – № 471
 Станьтє всі в ряду (ОК-ТК-02+4) – № 159
 Стари дієду горобєю (ОК-ВІ-30) – № 201
 Старша дружка ласа (ОР-В5) – № 589
 Старший баярин, як балван (ОР-В5) – № 583
 Старшому да баярину (ОР-В6) – № 648
 Субітонька (ОР-В4) – № 489
 Суботонька (ОР-В4) – №№ 487-488
 Сумовая да суботонька (ОР-В4) – № 486
 Сьогодні Купайла, а завтра Йван (ОК-КВ-07) – № 295
 Сядьмо, мамко, повечераймо (ОР-В7-13) – № 703
 Сядьмо, мати, повечераєм (ОР-В7-13) – № 702
 Та косив косар на лугу (ОК-КО) – № 379
 Та летять галочки (ОР-В4-03) – № 470
 Та приступі, сванєчко, до мене (ОР-В9) – № 774
 Та світилочка-пані (ОР-В5-20) – № 593
 Тато мой хороший (ОР-В6) – № 688
 Тепєр в нас обжиночки (ОК-Ж3-05) – № 356
 Тепєр мені в батька не жити (ОР-В7) – № 718
 Ти казала (ОР-В1) – № 397
 Ти канава (ОК-ВК) – № 242
 Тинини, тинини (На Миколу) – № 57
 Тобі, дружко, та й не дружковати (ОР-В5-15) – № 587
 То не ластовка (ОК-КЩ-13) – № 103
 Трійця по церкві ходіла (ОР-В2) – № 424
 Трійця по церкві ходила (ОР-В3) – № 449
 Уже весна (ОК-ВК-01) – № 223
 Уже сонцє на лану (ОК-Ж1-02) – № 346
 У каменного броду (ОР-В6) – № 604
 У лузі калинонька (ОР-В4-17) – № 519
 У місті, в місті (ОК-КЩ-10) – № 131
 У неділеньку рано (ОР-В4) – № 529
 У пана Йвана (ОК-КЩ) – № 97
 У чистім полі (ОК-КЩ-15) – № 94
 Хата на помості (ОР-В6- суч.) – № 625
 Хвалилися, шо багатіє (ОР-В6-08) – № 651
 Хмарка наступає (ОР-В6) – № 600
 Хміль на тичину (Троїцька) – № 291
 Ходила дєвка (ОК-ВК) – № 240
 Ходить Сон коло вікон (ДС-КД-01) – № 2
 Хоть великий двур (ОР-В8) – № 475
 Хрєщатий барвінку (ОР-В2) – № 414
 Це вийшла не наша (ОР-В9) – № 779
 Червоная рожка (ОР-В2-09) – № 420
 Черевата мєсила (ОР-В3) – № 463
 Через сєнєчки (ОР-В4-04) – № 490
 Чи вдома, вдома (ОК-ЩК-02а) – № 149
 Чи дома, дома (ОК-ЩК-02) – № 64
 Чи й у тебе, Олєчка, й батька нема (ОР-В4) – № 499
 Чику, чику (ОК-ЩК) – № 150
 Чи ми ж тебе (ОР-В7) – № 717
 Чи не стидно вам, бояри (ОР-В5) – № 584
 Чи я тобі (ОР-В4-06) – № 504
 Чоботи (Козачок). Весільний “понєділковий” танок – № 825
 Чоботи (Козачок). Весільний “понєділковий” танок. “Як зять обдаровує тєщу” – № 826
 Чоботи (Козачок). “Понєділковий” танок – № 827
 Чого, крінїцє (ОР-В6) – № 620
 Чому хата не білая (ОК-ВЖ) – № 246
 Шла Олєчка горою (ОР-В8) – № 480
 Шо брат систрицю на посад вєдє (ОР-В6) – № 622
 Шо в матері та й полєгшало (ОР-В7) – № 759
 Шо дружко каравай кроїть (ОР-В6-23) – № 678

- Що испад горачкі (ОР-В4-В7) – № 756**
Що й у лузі да сінокоси (ОК-КО) – № 376
Що й у поліє карита (ОК-ВЖ-02+01-ЛК-06) – № 247
Що клен да й не дерево (ОР-В4-34) – № 617
Що Малашка реди поле (ОК-ПК) – № 336
Що на Йвана (ОК-КР) – № 314
Що на подвір'ї (ОК-ЩК-07) – № 117
Що на хаті зіллє (ОР-В6-06) – № 662
Що схотели, те зробили (ОР-В6) – № 665
Шось у свата телюпається (ОР-05) – № 567
Що ти думала (ОР-В1=17-БР-016) – № 398
Що то за варона (ОР-В5-17) – № 595
Що то, що то застороженька (ОР-В4) – № 546
Щедрий вечір (ДД-КЩ-02) – № 48
Щедрик-бедрик (ДД-КЩ-08) – № 41
Щедрики-ведрики (ДД-КЩ-08) – № 40
Щедрик, щедрик (ОК-ЩК-01) – № 62
Щедрівочка (ДД-КЩ-09) – №№ 66-44
Щедровочка (ДД-КЩ-09) – № 45
Ще ж би я не їхала (ОР-В7) – № 741
Що Валеччина матка (ОР-В8) – № 484
Що в городі корито (ОК-ВЖ-02=ВР-02а) – № 248
Що в Кийові (ОК-ЩК-10) – № 121
Що в кривого танця (ОК-ВТ-07+ВІ-22) – № 212
Що в матері та й полегшало (ОР-В7) – № 760
Що в нашого пана-свата (ОР-В5) – № 569
Що в нашого свата (ОР-В5) – №№ 570, 572-573, 594
Що в недіелечку рана (ОР-В4) – № 528
Що в недільку до сонця (ОР-В1-04+В8-03) – № 403
Що в пана, в пана (ОК-КЩ) – № 68
Що в полі, в полі (ОК-КЩ) – № 109
Що в полі, в полі (ОК-КЩ-19) – № 142
Що в поліє, в поліє (ОК-КЩ=ЩК-08а) – № 90
Що в саду, в саду (ОК-ЩК) – № 89
Що в саду, в саду (ОК-КЩ-09) – № 130
Що в сінечках голубок гуде (ОР-В7-25а) – № 739
Що в суботоньку (ОР-В8) – № 473
Що в суботочку до сонця (ОР-В1-04) – № 404
Що в суботу да ізвечера (ОР-В9-13) – № 782
Що в татка в дворі (ОР-В9) – № 803
Що в цей дом (ДД-КЩ-02) – № 47
Щодрий вечер (ОК-ЩК) – № 84
Що за горою (ОК-КЩ-17) – № 99
Що й на воді, воді хвиля б'є (ОР-В1) – № 399
Що й на горі (ОР-В6-26) – № 690
Що й у Танечкі (ОР-В7-01) – № 714
Що й у таточки (ОК-КЩ-13) – № 104
Що матюнці да полегшало (ОР-В7) – № 758
Що ми були в ліску (ОР-В9) – № 768
Що ми в'єлце вили (ОР-В2) – № 430
Що ми вили вілечко на селі (ОР-В2-12) – № 435
Що ми свойму пану (ОК-Ж1) – № 363
Що мі свойму пану (ОК-Ж1) – № 364
Що на горі, горці (ОК-ЩК-10) – № 119
Що на лужку (ОК-ЩК-08) – № 86
Що на моріє да на дощечціє (ОК-ВТ-14) – № 215
Що на моріє да на дощечціє (ОР-В4) – № 494
Що на нашом да на вілечку (ОР-В2) – № 439
Що на хаті голубочки красно поють (ОР-В2) – № 426
Що первая благовісная (ОК-ВТ-07) – № 211
Що піч да бичка привела (ОР-В9) – № 811
Що по горі, горі (ОК-ЩК-10) – № 120
Що по полю (ОК-КЩ) – № 95
Що свекорко (ОР-В6-12) – № 708
Що Света дівка (ОК-КЩ) – № 124
Що субитка (ОР-В4) – № 518
„Шось трапилось з худобою” – № 816.
Шось у борі гукає (ОК-ВК) – № 232
Шось у свата теліпається (ОР-В5) – № 568
Що у пана, в пана (ОК-ЩК) – № 79
Що у полі (ОР-В1-02) – № 402
Що у саду, у садочку (ОК-Ж1) – № 367
Я в бору жито жала (ОК-Ж) – №№ 370, 373
Я дружка маленька (ОР-В4) – № 514
Я ж думала, що зожалася (ОК-Ж4-07) – № 344
Яка сосна (ОР-В4-38) – № 535
Як дали нам дівку (ОР-В7) – № 742
Як зав'ю вінки (Троїцька) – № 264
Як заржали (ОР-В6) – № 603
“Як зовуть корів” – № 818
Як ізъехал да Колячка (ОР-В6) – № 640
Як кинеться (ОР-В7-01) – № 715
Як оддаси (ОР-В4-06) – № 503
Як піду я у садок (ОК-КО) – № 386
Як пойду я да вулицею (ОР-В7) – № 713
Як ступила Галічка на поріг (ОР-В6) – № 689
Як у райку (ОК-ЩК) – № 60
Як я на коровай ішла (ОР-В3-02) – № 447
Я на зятя та не дивлюся (ОР-В4) – № 516

ЗМІСТ

Від упорядника	5
<i>Л. Єфремова.</i> Обрядові пісні Середнього та Східного Полісся в записах фольклористів .	7
Список умовних скорочень та використаних джерел	23
<i>Л. Єфремова.</i> Колискові пісні та дитячі речитативи Центрального та Східного Полісся.....	26

Колискові та дитячі пісні

1. А, а, а, да ходить Сон коло вікон (ДС-КД-01)	34
2. Ходить Сон коло вікон (ДС-КД-01)	35
3. Да ходить котик по землі (ДС-КД-02а)	35
4. Люлі, люлі, люлі (ДС-КС-05)	36
5. Люлі, люлі (ДС-КС-05)	37
6. Ай ну, люлі, дитя, спать (ДС-КС-05)	37
7. Люлі, люлі (ДС-КС-05)	38
8. Е, е, дитя, спать (ДС-КС-19)	38
9. Ой вирвалася учинька тонкая (ДС-КЗ-01)39	
10. Баю, баюшки, баю (ДС-КС)	39
11. Да люлі, люлі, люлешику (ДС-КС)	40
12. На ката воркота (ДС-КС-18)	40
13. А не ходи, кицечка (ДС-КС)	41
14. Пішла киця по водицю (ДС-КС-14)	41
15. Пішла киця по водицю (ДС-КС-14)	41
16. Коту сірий, коту білий (ДС-КС-07)	42
17. Котику сіренькій (ДС-КС-07)	42
18. Котику сіренький (ДС-КС-07)	43
19. Ой коту, коту (ДС-КС-07)	43
20. Ой люлі, коток (ДС-КС-09+07)	43
21. А, а, ай люлі, люлі (ДС-КС-07а)	44
22. Не хаді, кот, по хаті (ДС-КС-07а)	44
23. Не йди, котику, по мосту (ДС-КС-07а)	44
24. А, люлі, люлі, коток (ДС-КС-13)	45
25. Коту, коту, коточку (ДС-КС-13+04)	45
26. Коту, коту, коточку (ДС-КС)	46
27. Пішов котик у лісок (ДС-КС)	46
28. А-а-а, що й у нашого ката (ДС-КС)	47
29. Ой ти, котик сірій (ДС-КС-12)	47
30. Ой котику сірий (ДС-КС-12)	48
31. Котик сіерий (ДС-КС-12а)	48
32. Люлі, люлі, люлюта (ДС-КЗ)	49
33. Ай ну, люлі, гу-та-та (ДС-КС)	49
34. Ладкі, ладкі, ладушки (ДС-ЗІ-01)	50
35. Сорока-ворона (ДС-ЗІ-03)	50
36. Гоп, чук, гоп, чук-чук (ДС-ЗЧ)	51
37. Вийди, вийди, сонечко (ДД-ЗС-01)	51
38. Дощіку, дощіку (ДД-ЗД-01а)	51

39. Іди, іди, дощику (ДД-ЗД-01)	52
40. Щедрики-ведрики (ДД-КЩ-08)	52
41. Щедрик-бедрик (ДД-КЩ-08)	53
42. Мати казала (ДД-КЩ)	53
43. На полиці у куточку (ДД-КЩ)	53
44. Щедрівочка (ДД-КЩ-09)	54
45. Щедровочка (ДД-КЩ-09)	54
46. Породила мати (ДД-КЩ-02)	55
47. Що в цей дом (ДД-КЩ-02)	56
48. Щедрий вечір (ДД-КЩ-02)	57
49. Бичкі роги (ДД-КЩ-05+02)	58
50. Бички роги (ДД-КЩ-05)	58
51. Вискочив козлець (ДД-КЩ-06)	58
52. Ішов козянець (ДД-КЩ-06)	59
53. Коляд, коляд, колядниця (ДД-КЩ-01)	59
54. Коляда, коляда (ДД-КЩ)	59
55. Бігла свиня по льоду (ДД-КЩ)	60
56. Каляда, каляда (ДД-КЩ)	60
Л. Єфремова. Новорічно-різдвяні співи Центрального та Східного українського Полісся	61

Новорічно-різдвяні пісні

57. Тинини, тинини (На Миколу)	74
58. Із-за хмари (ОК-ЩК)	74
59. Пан-хазяїн (ОК-ЩК)	75
60. Як у райку (ОК-ЩК)	75
61. Ластовочка-щебетушечка (ОК-ЩК-01)	75
62. Щедрик, щедрик (ОК-ЩК-01)	76
63. Ой щодрий вечір (ОК-ЩК-02)	77
64. Чи дома, дома (ОК-ЩК-02)	77
65. Ой прийшло до нас (ОК-КЩ)	78
66. Кому я буду (ОК-КЩ)	79
67. Пан господарю (ОК-КЩ-23)	79
68. Що в пана, в пана (ОК-КЩ)	80
69. Добрий вечір тобі (ОК-КЩ-00)	80
70. Ішов, перейшов (ОК-КЩ)	81
71. Ой ходить, походить (ОК-КЩ-02)	81
72. Добрий вечер (ОК-КЩ-016)	82
73. В нашого хазяїна (ОК-КЩ-04)	83
74. В пана Василя (ОК-КЩ-04)	83
75. А в хазяїна (ОК-КЩ-04)	84
76. В пана Івана (ОК-КЩ-04)	85
77. В пана Івана (ОК-КЩ-04)	85
78. А чи дома, дома (ОК-ЩК-02а)	86
79. Що у пана, в пана (ОК-ЩК)	86
80. Перед дверима (ОК-КЩ)	87

81. Посеред двора (ОК-КЩ)	87
82. Ой у полі (ОК-КЩ-03)	88
83. А в Суцанах (ОК-КЩ-03)	88
84. Щодрий вечер (ОК-ЩК)	89
85. Ой дозволь же, пан хазяїн (ОК-ЩК-08)	89
86. Що на лужку (ОК-ЩК-08)	90
87. В чистім полі (ОК-ЩК-08а)	90
88. Плила, плила (ОК-ЩК-08)	91
89. Що в саду, в саду (ОК-ЩК)	92
90. Що в поліє, в поліє (ОК-КЩ=ЩК-08а)	93
91. В Павловім дворі (ОК-КЩ-11)	93
92. А в пана Йвана (ОК-КЩ-11)	94
93. Йа в темну ночку (ОК-КЩ)	94
94. У чистім полі (ОК-КЩ-15)	95
95. Що по полю (ОК-КЩ)	96
96. Попуид вербою (ОК-КЩ)	96
97. У пана Йвана (ОК-КЩ)	97
98. Ой попуд леском (ОК-КЩ)	97
99. Ой рано, рано (ОК-КЩ-07)	98
100. Пуд калінаю (ОК-КЩ-17)	99
101. Коло Дунаєчку (ОК-ЩК)	99
102. Ой де ж мі хадім (ОК-КЩ-13)	100
103. То не ластовка (ОК-КЩ-13)	101
104. Що й у таточки (ОК-КЩ-13)102	
105. Водить Василько (ОК-КЩ)	102
106. По полю, полю (ОК-КЩ)	103
107. Маладий хлопчик (ОК-КЩ)	103
108. Ой лісом, лісом (ОК-КЩ)	104
109. Що в полі, в полі (ОК-КЩ)	104
110. Ой славен, славен (ОК-КЩ)	105
111. Летів, летів (ОК-ЩК-09)	106
112. Сидять кравци (ОК-ЩК-09а)	106
113. Летів, летів (ОК-ЩК-09)	107
114. Вилетів сокіл (ОК-ЩК-09)	108
115. Красная панна (ОК-ЩК-07	108
116. Понад рекою (ОК-ЩК-07)	109
117. Шо на подвір'ї (ОК-ЩК-07)	110
118. Дівка Оля (ОК-ЩК-10)	110
119. Що на горі, горці (ОК-ЩК-10)	111
120. Що по горі, горі (ОК-ЩК-10)	111
121. Що в Кийові (ОК-ЩК-10)	112
122. Дівко Олечко (ОК-КЩ-25)	113
123. Ой малі, малі (ОК-КЩ)	113
124. Що Света дівка (ОК-КЩ)	114
125. Ой швачка, швачка (ОК-КЩ)	114
126. Ой зажурилась (ОК-КЩ-08)	115

127. Ой гула, гула (ОК-КЩ-08)	117
128. Ой в полі, полі (ОК-КЩ)	117
129. Ой в ліску, в ліску (ОК-КЩ-09)	118
130. Що в саду, в саду (ОК-КЩ-09)	118
131. У місті, в місті (ОК-КЩ-10)	119
132. Под окенечком (ОК-КЩ-10)	120
133. Ой рясна, рясна (ОК-КЩ-10)	120
134. Не світ, не зоря (ОК-КЩ-10)	121
135. Ой у городі (ОК-КЩ-12)	122
136. Ой в неділеньку (ОК-КЩ-12)	122
137. Да чого ти, роженька (ОК-КЩ-16)	123
138. Зацвіла рожа (ОК-КЩ-16)	124
139. Пойду я (ОК-КЩ)	124
140. По кінець мосту (ОК-КЩ-19)	125
141. Дівка Олечка (ОК-КЩ)	126
142. Що в полі, в полі (ОК-КЩ-19)	126
143. Ой за воротьми (ОК-КЩ-19а)	127
144. Молода Галечка (ОК-КЩ-19а)	128
145. Прала Гальочка (ОК-КЩ-15а)	128
146. Васильова маті (ОК-ЩК)	130
147. Васильова мати (ОК-ЩК)	130
148. Гиля, гиля на Василя (ОК-ЩК)	130
149. Чи вдома, вдома (ОК-ЩК-02а)	131
150. Чіку, чіку (ОК-ЩК)	131
151. Сето, сето (ОК-ЩК)	132
152. До сього дому (ОК-ХК)	132
153. Сів Ісус Христос (ОК-ХЩ-01)	133
154. Ой на ріці (ОК-ЩК-04а)	133
155. Го-го-го, коза (ОК-ТК-02+04)	134
156. Добрий вечір вам (ОК-ТК-02)	135
157. Ой ду-ду, коза (ОК-ТК-04)	136
158. Добрий вечір вам (ОК-ТК-04)	137
159. Станьте всі в ряду (ОК-ТК-02+04)	138
160. Ой Туриціє, Туриціє (На масляну)	139
161. Масляная (Масляна)	140
162. Масляная (Масляна)	140
163. Масляная (Масляна)	141
164. Ой масленіца (Масляна)	142
165. Масниця (Масляна)	143
166. Масляная (Масляна)	143
<i>Л. Єфремова.</i> Весняні календарно-обрядові пісні	145

Весняні календарно-обрядові пісні

167. Ой будь, весна (ОК-ВЗ-01а)	151
168. Весна красна (ОК-ВЗ-01а)	151
169. Весна наша красна (ОК-ВЗ-01а)	152

170. Весна красна (ОК-ВЗ-01а)	152
171. Володар, володарочку (ОК-ВЗ-02)	153
172. Весняночка-поняночка (ОК-ВЗ-02+ОК-ВК-05а)	153
173. Весняночка-паняночка (ОК-ВЗ-02а)	154
174. Весняночка, паняночка (ОК-ВЗ-02)	154
175. Весняночки-тиняночки (ОК-ВЗ-02)	155
176. Ой ти ж, муха (ОК-ВЗ-02+ЖТ-АК-01)	155
177. Весняночка-крейдяночка (ОК-ВЗ+04-БК-05)	156
178. Ой весна, весна (ОК-ВЗ-03)	156
179. Весна, весна (ОК-ВЗ-03)	157
180. Ой весна, весна (ОК-ВЗ-03)	157
181. Весна, весна (ОК-ВЗ-03)	158
182. Весна, веснянка (ОК-ВЗ-03)	158
183. Купалочка (ОК-ВЗ-03=КП)	159
184. Висна, висна (ОК-ВЗ)	159
185. Їа вже, дівачки (ОК-ВЗ)	160
186. А ми нивку (ОК-ВІ-01)	160
187. Вербовая доска (ОК-ВІ-02)	161
188. Вербовая доско (ОК-ВТ)	161
189. Ішла пані (ОК-ВІ-02б)	162
190. Ой палола горлиця (ОК-ВІ)	162
191. Зберемо ігри (ОК-ВІ)	163
192. Володар, володарочку (ОК-ВІ-07)	163
193. Король по городу ходе (ОК-ВІ-08)	164
194. Переп'юлка (ОК-ВІ-19)	164
195. Воробеечку, шпачку, шпачку (ОК-ВІ-20)	165
196. Ой посіяв (ОК-ВІ-24)	165
197. Да посіяли дівки льон (ОК-ВІ-24а)	166
198. Да як посієм (ОК-ВІ-24а)	167
199. З ким я виорю (ОК-ВІ-38) (Журавель)	167
200. Була в бабі (ОК-ВІ-38)	168
201. Стари діеду горобею (ОК-ВІ-30) ("Молодар", "Володар")	168
202. Ой йді, жоно (ОК-ВІ-33)	169
203. Ой поеду (ОК-ВІ-33)	170
204. Єздю-поєздю (ОК-ВІ)	170
205. Ой зломлю я (ОК-ВТ)	171
206. Ой там на кургані (ОК-ВТ)171	
207. Василь, Василь (ОК-ВТ)	172
208. Василь же мой (ОК-ВТ)	172
209. На поповій вишні (ОК-ВТ-02)	173
210. А в нашого Шума (ОК-ВТ-03+КП)	173
211. Що первая благовісна (ОК-ВТ-07)	174
212. Що в кривого танця (ОК-ВТ-07+ВІ-22)	175
213. Поросли й укропи (ОК-ВТ-08)	176
214. Ой порості, кропе (ОК-ВТ-08)	176
215. Що на моріє да на дощечціє (ОК-ВТ-14)	177

216. Да шо в гароді лабада (ОК-ВТ)	177
217. Ой налетіли (ОК-ВТ)	178
218. Ой хадила (ОК-яВТ)	179
219. Закотило сонечко (ОК-ВЗ)	179
220. Йуже весна (ОК-ВК-01)	180
221. (і)Йа вже ж весна (ОК-ВК-01)	181
222. А вже весна (ОК-ВК-01)	182
223. Уже весна (ОК-ВК-01)	182
224. А вже весна (ОК-ВК-01)	183
225. Серіє гусі (ОК-ВК-07)	183
226. Серіє гусі (ОК-ВК-07)	184
227. Ой гиля, гиля (ОК-ВК) (Хусточка)	184
228. Ой Галочка, Галочка (ОК-В)	185
229. Ой по моречку, по синьому (ОК-ВК)	185
230. Од ворот, ворот вода біжить (ОК-ВК)	186
231. Ой (з) доў ду, доў ду (ОК-ВК)	186
232. Щось у борі гукає (ОК-ВК)	186
233. Ой хто то ходить (ОК-ВК)	187
234. За сенечками (ОК-ВК-10)	187
235. Ой пійду я йу сад спати (ОК-ВК)	188
236. Павутінка (ОК-ВК-03)	188
237. Ой кінда-кінда (ОК-ВК-06)	189
238. Не так раненько (ОК-ВК)	190
239. На воде човен (ОК-ВК)	190
240. Ходила дівка (ОК-ВК)	191
241. Ой у городі (ОК-ВК-12)	191
242. Ти канава (ОК-ВК)	192
243. Наварила Стьопа кваші (ОК-В-Каша)	192
244. Летів півень через ріку (ОК-ВЖ)	193
245. Ой у лісі (ОК-ВЖ)	193
246. Чому хата не білая (ОК-ВЖ)	194
247. Що й у поліє карита (ОК-ВЖ-02+01-ЛК-06)	194
248. Що в городі корито (ОК-ВЖ-02=ВР-02а)	195
249. Ой в городі (ОК-ВР)	195
250. Ой у лузі, лузі (ОК-ВР)	196
251. Зелена, зелена (ОК-ВР)	197
252. Не стой, вербо, над водою (ОК-ВР)	197
253. Ой малая пташка (ОК-ВР)	198
254. Ой мамочко (ОК-ВБ-01)	198
255. Ой хвалиласе (ОК-ВЩ-01)	199
256. По горі, по скале (Постова)	200
257. Була в бабці (Волочерна**)	201

Л. Єфремова. Літні календарно-обрядові пісні	203
--	-----

Літні календарно-обрядові пісні

258. Піду по зельє (ОК-РП)	214
259. Вставай, дремо (ОК-РП)	214
260. Пад березаю (ОК-РП)	215
261. Лелєла вада, лелєла (ОК-РП)	216
262. Рано-рано (ОК-РП)	216
263. Ой зав'єм вінки (Троїцька+ОК-КВ-06)	216
264. Як зав'ю вінки (Троїцька)	217
265. Молоденький да Васечка (Троїцька)	217
266. Веду русалку (ОК-РП-01)	218
267. А в полі береза (ОК-РП)	219
268. На греной неделі (ОК-РП)	219
269. Ой нате вам, русалки, по сучку (ОК-РП)	220
270. Проведу свою (ОК-РП-01)	220
271. Проведу, проведу (ОК-РП-01)	221
272. Проведу русалки на гору (ОК-РП-01)	222
273. Проведемо русалочок аж до бору (ОК-РП-01)	222
274. Паведу я русалачку (ОК-РП-01)	223
275. Приведемо русалочку до бору (ОК-РП-01)	223
276. Правадилі русалочки, правадилі (ОК-РП)	224
277. Па марю, марю (Гряна)	225
278. Була в мамачкі (Гряна)	226
279. Маті синочку (Гряна+14-БР-04)	227
280. Закатілось за сонейко (Гряна)	228
281. В саду вішенька (Гряна)	228
282. В саду вишенька (Гряна)	229
283. Ой пуцу стрілу (Гряна-Стріла)	229
284. Лятела стрела (Гряна=15-БР-11)	230
285. Салавей, салавейко (ОК-РП)	231
286. Іграла зоречка, іграла (Гряна=ОК-КП-09)	232
287. Грала зорочка й грала (ОК-КП-09)	233
288. Ой барку, барку, прібарку (Гряна=ОК-КП-10)	233
289. Ой тонкеє дерево, тонкеє (ОК-КП-10)	233
290. Ой до бору стежечка, й до бору (ОК-КП-10)	234
291. Хміль на тичину (Троїцька)	235
292. Ой кину я кладку (ОК-КВ-04)	236
293. Пора тобі, вербицю, розвисься (ОК-КВ-05)	236
294. Скаче жабка (ОК-КВ-07)	237
295. Сьогодні Купайла, а завтра Йван (ОК-КВ-07)	238
296. Вчора Купайло, сьогодні Йван (ОК-КП)	238
297. На Івана Купального (ОК-КП)	238
298. Ой чия мати чаровниця (ОК-КП-04)	239
299. Ой на Купайла огонь горить (ОК-КП-04)	239
300. Ой на Івана Купайлечка (ОК-КП-01)	240

301. Ой на Івана, на Купайла (ОК-КП-03)	240
302. Ой ти, Галечко, ой ти, ой ти (ОК-КП-07)	241
303. Ой на городі крокос порос (ОК-КП)	241
304. Ой Купайло, Купайло (ОК-КП)	
242305. Ой на Івана (ОК-КП-12)	242
306. Ой на Івана (ОК-КП-12)	242
307. Купався Іван (ОК-КР-01)	243
308. Купався Іван (ОК-КР-01)	243
309. Купався Іван (ОК-КР-01)	244
310. Да купався Іван (ОК-КР-01)	244
311. Салавей, салавейко! Що на Йвана (ОК-КП)	245
312. Салавей, салавейко! Летить сава (ОК-КП)	245
313. Под Купала ночка мала (ОК-КР)	246
314. Шо на Йвана (ОК-КР)	246
315. Де купала (ОК-КР)	246
316. Купала на Йвана (ОК-КР)	247
317. Ішли дівки по ягоди (ОК-КР)	247
318. Купався Йван (ОК-КР-01)	247
319. Купала под Івана (ОК-КР)	248
320. Ой Петричок, Петричок, Іване (ОК-ПК)	249
321. Ой сьогодні Петрівка й Петрів день (ОК-ПК+ОК-КП-10)	249
322. Ой сам Бог (ОК-ПК)	250
323. Закатилось да сонечка (ОК-ПК)	250
324. Нуич не спала (ОК-ПК)	250
325. Салавей, салавейко! Хміель на тичину (ОК-ПК)	251
326. Петровочка, Петровочка, мала ночка (ОК-ПК-01)	251
327. Ой мала нічка петрівочка (ОК-ПК-01)	252
328. Малайя й ночка патровочка (ОК-ПК-01)	252
329. Петроўочка, мала ночка (ОК-ПК-01)	253
330. А мала нічка Петрівочка (ОК-ПК-01)	253
331. Да Петрівочка (ОК-ПК-02)	254
332. Серая ти зязюлечка (ОК-ПК-02а)	254
333. Ой сьогодні, матінко, петровка (ОК-ПК)	254
334. Ой сьогодні, моя мамо, Петрів день (ОК-ПК)	255
335. Ой сьогодні, моя мамо, Петрів день (ОК-ПК)	256
336. Шо Малашка реди поле (ОК-ПК)	256
337. Ой ходила дівчина по полю (ОК-ПК-04)	257
338. Ой ходила дівчина й по саду (ОК-ПК-06а)	258
339. Ой у бору, у бору, на клену (ОК-ПК-06)	258
340. А у полі колосочок настаявся (ОК-Ж4-04)	259
341. А в полі пшениця (ОК-Ж=РП)	259
342. Йой чие то поле (ОК-Ж1)	260
343. А вже сонце на порі (ОК-Ж1-03)	260
344. Я ж думала, що зожалася (ОК-Ж4-07)	261
345. А вже сонце на лану (ОК-Ж1-02)	261
346. Уже сонце на лану (ОК-Ж1-02)	261

347. Ой чиє то козеня (ОК-Ж1)	262
348. Закатилось да сонечка (ОК-Ж1)	262
349. А вже сонце на заході (ОК-Ж1)	262
350. А вже сонце котиться (ОК-Ж1-04)	263
351. Ой девіться, небожі (ОК-Ж1)	264
352. А вже сонце котиться (ОК-Ж1-04)	264
353. Вже сонечко низенько (ОК-Ж1)	265
354. Наша пані добра (ОК-Ж1)	265
355. Одчиняй, пане, ворота (ОК-Ж1)	266
356. Тепер в нас обжиночки (ОК-Ж3-05)	266
357. Ой пройди, пройди (ОК-Ж)	267
358. А ми в полі робили (ОК-Ж3)	267
359. Недалеко до межі (ОК-Ж3)	268
360. Ой женчики, ми то, ми то (ОК-Ж3)	269
361. Сидить ворон на копє (ОК-Ж1)	269
362. Ми житечко пожали (ОК-Ж+Ж1)	270
363. Що ми своїму пану (ОК-Ж1)	270
364. Що мі своїму пану (ОК-Ж1)	271
365. Да що житечко (ОК-Ж)	271
366. Пора, маті (ОК-Ж)	272
367. Що у саду, у садочку (ОК-Ж1)	273
368. Ой да зайшло сонце (ОК-Ж)	273
369. Ой на горі жито жала (ОК-Ж)	274
370. Я в бору жито жала (ОК-Ж)	274
371. Соловейко да на долині (ОК-Ж)	275
372. Ой поможи нам, Боже (ОК-Ж)	275
373. Я в бору жито жала (ОК-Ж)	276
374. А в болоті косар косіт (ОК-КО)	276
375. За горою сонце зяє (ОК-КО)	276
376. Шо й у лузі да сінокоси (ОК-КО)	277
377. Косарик косить (ОК-КО)	277
378. А в нас ще марє (ОК-КО)	278
379. Та косив косар на луґу (ОК-КО)	278
380. Да ходила Машенька по лужку (ОК-КО)	279
381. Да косив косар на луґу (ОК-КО)	280
382. Ой да ви, комарики мої (ОК-КО-01)	280
383. Сієно моє, сієно (ОК-КО-02)	281
384. Сєно моє, сєно (ОК-КО-02)	283
385. Сєно моє, сєно (ОК-КО-02)	283
386. Як піду я у садок (ОК-КО)	284
387. Гребли сєно да й покидали (Гребовицька)	284
388. Йа хто в лісі, хто в бору, хто в бору (Ягідна)	285
389. Політе, полівки (Полільницька)	285
390. Беру, беру я замашечки (Спасівська)	285
391. А спасіба хазяїну (Покровська)	286
392. Покрівонька (Покровська)	286

<i>Л. Єфремова. Родинно-обрядові пісні</i>	287
--	-----

Весільні пісні

393. Не засватуй (ОР-В1)	313
394. Ой коли б знала (ОР-В1)	314
395. Сваталися да браталися (ОР-В1)	314
396. Вечерай, Галочко (ОР-В1)	315
397. Ти казала (ОР-В1)	315
398. Що ти думала (ОР-В1=17-БР-016)	316
399. Що й на воді, воді хвиля б'є (ОР-В1)	317
400. Дітя моє заручаное (ОР-В1)	317
401. Підійди ти, Маруся, близенько (ОР-В1)	318
402. Що у полі (ОР-В1-02)	318
403. Що в недільку до сонця (ОР-В1-04+В8-03)	319
404. Що в суботочку до сонця (ОР-В1-04)	319
405. Луговая зезюленько (ОР-В1)	320
407. Да добрий вечір тому (ОР-В1-09)	320
408. Ой матюнко-ютко (ОР-В1-10)	321
409. Ой матюнко-утко (ОР-В1-10)	321
410. А вже сонечко низенько (ОР-В1)	322
411. Вийди, вийди (ОР-В1-12)	322
412. Вийшла мати з хати (ОР-В1-12)	323
413. Ой калини, матюнко, калини (ОР-В2)	323
414. Хрещатий барвінку (ОР-В2)	323
415. Летів горностай чириз сад (ОР-В2-08)	324
416. Ой попе, попе Гордію (ОР-В2-01)	324
417. Не йдїть, молодиці (ОР-В2)	325
418. Не йдїть, маладици (ОР-В2)	325
419. Благослови, Боже (ОР-В2-09)	325
420. Червоная рожа (ОР-В2-09)	326
421. Благослові, мой таточко (ОР-В2-09а)	326
422. Перва кветка ... Благаславі, Боже (ОР-В2-09)	327
423. Да благослови, Боже (ОР-В2-09)	327
424. Трійця по церкві ходїла (ОР-В2)	328
425. Кругом саду, кругом винограду (ОР-В2)	328
426. Що на хаті голубочки красно поють (ОР-В2)	329
427. Ми вілечко в'ємо (ОР-В2)	329
428. Де ж в тебе, Надїчко, й дружкі були (ОР-В2)	330
429. Ми ельце вили, ельце вили (ОР-В2)	330
430. Що ми в'елце вили (ОР-В2)	331
431. Вились вілечки, вилися (ОР-В2)	331
432. Ой сосна, сосна й борова (ОР-В2)	331
433. А де ж теє вілечко рубане (ОР-В2-12)	332
434. За лісом, лісом на терні (ОР-В2)	332
435. Що ми вили вілечко на селі (ОР-В2-12)	333
436. Вили вілечко, ізвили (ОР-В2-12)	333

437. Ой не сиди, Галачко, не сиди (ОР-В2)	333
438. Падивися, Надічко, на лінти (ОР-В2)	334
439. Що на нашом да на вілечку (ОР-В2)	334
440. Рясне вільце, рясне (ОР-В2-10)	335
441. А ми були в ділі (ОР-В2)	335
442. Їа в Києві венкі віли (ОР-В2)	335
443. Ой ти, душенько, наша Марусечко (ОР-В3-01)	336
444. Ой стояла да липонька сколькі лет (ОР-В3)	336
445. Ой рано-рано (ОР-В3)	337
446. Да шо Галіна мати (ОР-В3-06)	337
447. Як я на коровай ішла (ОР-В3-02)	338
448. Нас мати позвала (ОР-В3)	338
449. Тройця по церкві ходила (ОР-В3)	339
450. Сам Бог коровай місить (ОР-В3)	339
451. Благослови, Боже (ОР-В2-09)	340
452. Оце тії коровайниці (ОР-В3)	340
453. Коровай я місила (ОР-В3-04+03)	340
454. Ой ніхто не знає (ОР-В3-03)	341
455. Кучерявий пієч виметає (ОР-В3-11+05+04)	341
456. Вже на дворі вечір (ОР-В3)	342
457. Коровайниці п'яни (ОР-В3)	342
458. Короваяу-раю (ОР-В3-12)	343
459. Рости, короваю (ОР-В3-13)	343
460. Печичка рігоче (ОР-В3-10)	343
461. Припічкі трясуться (ОР-В3-10а)	344
462. Наша піч на сохах стоїть (ОР-В3-09+10)	344
463. Черевата месила (ОР-В3)	345
464. А котора сажала (ОР-В3)	345
465. Не вродила пшениченька на новіні (ОР-В3)	345
466. Вийди, вийди, та Маруся (ОР-В4)	346
467. Летят галочки (ОР-В4-03)	346
468. Летієли галочки (ОР-В4-03)	347
469. Летелі галочки (ОР-В4-03)	347
470. Та летять галочки (ОР-В4-03)	348
471. Стаїть ябланька пасеред саду (ОР-В4)	349
472. Посеред саду (ОР-В8)	349
473. Що в суботоньку (ОР-В8)	350
474. Ой великий збор (ОР-В8)	351
475. Хоть великий двур (ОР-В8)	352
476. Ой чому, чому (ОР-В8)	352
477. Ой чому, чому (ОР-В8)	353
478. Видно сокола (ОР-В8-02)	353
479. Зеленоя й да дуброванько (ОР-В8-04)	354
480. Шла Олечка горою (ОР-В8)	355
481. Ой хадила (ОР-В8-03)	356
482. Ой ходила (ОР-В8-03)	356

483. Ой немає й нема (ОР-В3-03)	357
484. Що Валеччина матка (ОР-В8)	358
485. Ой ізбор, ізбор (ОР-В4-05)	358
486. Сумовая да суботонька (ОР-В4)	359
487. Суботонька (ОР-В4)	360
488. Суботонька (ОР-В4)	361
489. Субітонька (ОР-В4)	361
490. Через сенечки (ОР-В4-04)	362
491. Заржали (ОР-В1+В4-04)	364
492. Посилай, Маринка (ОР-В4-04а)	365
493. Ой у саду (ОР-В4)	366
494. Що на моріє да на дощечціє (ОР-В4)	366
495. Ой хвалилася (ОР-В4)	367
496. Ой хвалиласє (ОР-В4)	367
497. Не стій, вербо (ОР-В4-13)	368
498. Дивний вечір (ОР-В4-07)	368
499. Чи й у тебе, Олечка, й батька нема (ОР-В4)	369
500. Ой чи тобі ж, мая мати, жаль і не буде (ОР-В4)	369
501. Ой як тобі (ОР-В4-06)	369
502. Ой як тобі (ОР-В4-06)	370
503. Як оддаси (ОР-В4-06)	370
504. Чи я тобі (ОР-В4-06)	371
505. Продай, продай (ОР-В4-10)	372
506. [Піди, та]гечко (ОР-В4-10)	372
507. Ой ходила (ОР-В4-10)	373
508. Ой ходила (ОР-В4-10)	374
509. А де твоя, Анечко, китайка (ОР-В4)	374
510. Ой дай, мати, голку (ОР-В4-14)	375
511. Благослові, Боже (ОР-В4)	375
512. Ой дай, матко, голку (ОР-В4-14)	375
513. А я зятю квітку пришила (ОР-В4)	376
514. Я дружка маленька (ОР-В4)	376
515. Скаче свістя, скаче (ОР-В4)	377
516. Я на зятя та не дивлюся (ОР-В4)	377
517. Маршалочку, гарний паниче (ОР-В4)	377
518. Що субитка (ОР-В4)	378
519. У лузі калинонька (ОР-В4-17)	378
520. Помий, мати, та голівоньку (ОР-В4-18)	379
521. Послідній день у суботоньку (ОР-В4-18)	379
522. В пасліднюю да суботоньку (ОР-В4-18+В7-04)	380
523. Не дуй, вітре, в лузі (ОР-В4)	380
524. Повій, вітре, в розі (ОР-В4)	381
525. Горіла сосна, палала (ОР-В7-09)	381
526. Ой дай, мати, масла (ОР-В4-19)	382
527. А в нидєлю да ранесенько (ОР-В4)	382
528. Що в недіелечку рана (ОР-В4)	383

529. У неділеньку рано (ОР-В4)	383
530. Ой на горі (ОР-В4)	384
531. Ой ходила (ОР-В4)	385
532. Ішли дружечки рядочком (ОР-В4)	385
533. Ой ходила Галочка по межі (ОР-В4)	386
534. Мати Олечку родила (ОР-В4-30)	386
535. Яка сосна (ОР-В4-38)	386
536. Ой да ішла Олечка до венця (ОР-В4)	387
537. Їхала Галечка под венец (ОР-В4)	387
538. Єхала Ниночка до венця (ОР-В4)	387
539. Ой стояла Галечка под венцем (ОР-В4)	388
540. Надякуймо да поповичу (ОР-В4-41)	388
541. Їа мі в церкві бували (ОР-В4)	389
542. Да ламайте калину (ОР-В4-35)	389
543. Ішла Леночка од венця (ОР-В4)	389
544. Лети, лети, соколонько, попереду нас (ОР-В4)	390
545. Меленовська шарлота (ОР-В4)	391
546. Шо то, шо то за стороженька (ОР-В4)	391
547. Вороги (ОР-В4-36)	391
548. Розступіться, вороги (ОР-В4-36)	392
549. Одступіться, вороги (ОР-В4-36)	392
550. Разступіться, ворогі (ОР-В4-36)	392
551. Пакативсе кричталь (ОР-В4)	393
552. Вийди, мамочко, з свічками (ОР-В4)	393
553. Виходь, матюнка, з калачем (ОР-В4)	394
554. Вийди, мати, з хати (ОР-В4)	394
555. Да виходь, мати, з віеком (ОР-В4)	394
556. Віходи, мати, з веком (ОР-В4)	395
557. Виходь, мати, з віком (ОР-В4)	395
558. Да віходь, мамачко, проті нас (ОР-В4)	396
559. І по стелі мухи (ОР-В5)	396
560. Ой тарло, тарло (ОР-В5)	396
561. Ой, Коля, гарелки (ОР-В5)	397
562. Ой дай, сват, горілки (ОР-В5)	397
563. Ой гляньте на луткі (ОР-В5)	398
564. Брязнули ложки, тарілки (ОР-В5-03)	398
565. А де ж наша весільная мати (ОР-В5-04)	398
566. Де ж той дядько Йосип (ОР-В5-26)	399
567. Шось у свата телюпається (ОР-05)	399
568. Шось у свата теліпається (ОР-В5)	400
569. Що в нашого пана-свата (ОР-В5)	400
570. Що в нашого свата (ОР-В5)	401
571. А в нашого свата (ОР-В5)	401
572. Що в нашого свата (ОР-В5)	402
573. Що в нашого свата (ОР-В5)	402
574. А де свати подівалися (ОР-В5)	403

575. Де ві, свахі, подівалися (ОР-В5)	403
576. Ой свахо-сивухо (ОР-В5)	403
577. Сваха, як копиця (ОР-В5)	404
578. Мір з міром да міруєцца (ОР-В5)	404
579. Де ви, свахи, волочилися (ОР-В5)	405
580. Де бояри волочилися (ОР-В5-11)	405
581. Де, бояре, валачилисе (ОР-В5-11+15)	406
582. Сорок бояр, сорок (ОР-В5)	406
583. Старший баярин, як балван (ОР-В5)	407
584. Чи не стидно вам, бояри (ОР-В5)	407
585. А в першого маршалочка кривая нога (ОР-В5)	407
586. Дружко хоче їсти (ОР-В5)	408
587. Тобі, дружко, та й не дружковати (ОР-В5-15)	408
588. Сіли дружечки, сіли (ОР-В5-12)	409
589. Старша дружка ласа (ОР-В5)	409
590. Павісили решито на вербі (ОР-В5)	410
591. Дружечкі худенькі (ОР-В5)	410
592. Перша світилочка пишна (ОР-В5)	410
593. Та світилочка-пані (ОР-В5-20)	411
594. Що в нашого свата (ОР-В5)	411
595. Що то за варона (ОР-В5-17)	411
596. Світилка-шпилька при стіні (ОР-В5-18)	412
597. Вон, сорокі, з хати (ОР-В5)	412
598. Да не куй, староста (ОР-В6)	413
599. Ой куда ж ми да поїдемо (ОР-В6)	413
600. Хмарка наступає (ОР-В6)	414
601. Ой мі свечу сукалі (ОР-В6)	414
602. Ой їдем ми, їдем (ОР-В6)	415
603. Як заржали (ОР-В6)	415
604. У каменного броду (ОР-В6)	416
605. Ой дівочки, мої дружечкі (ОР-В6)	416
606. Ви, дівочки, ви, голубочки (ОР-В6)	416
607. Розбирала мене дядина (ОР-В6)	417
608. Ой Боже мой (ОР-В6)	417
609. Була, була (ОР-В4-22)	418
610. Було літо (ОР-В4-22)	419
611. Ой посію (ОР-В4-22)	420
612. Була зима (ОР-В4-22)	420
613. Було літо (ОР-В4-22)	421
614. Нам привезли явора (ОР-В4-23)	421
615. Клен було чи не дерево (ОР-В4-34)	422
616. Клен було чи не дерево (ОР-В4-34)	422
617. Шо клен да й не дерево (ОР-В4-34)	423
618. Клен, мати, чим не дерево (ОР-В4-34)	423
619. А брат сестру за стіл веде (ОР-В6)	424
620. Чого, крініце (ОР-В6)	425

621. Ой брат сестрицю (ОР-В6)	425
622. Шо брат систрицю на посад веде (ОР-В6)	426
623. Ведуть Машечку на посад (ОР-В6)	426
624. В конці стола єлина стояла (ОР-В6)	426
625. Хата на помості (ОР-В6-суч.)	427
626. Глянь, моя мати, да на муой посад (ОР-В6-17)	427
627. Глянь, матінко, да на мій посад (ОР-В6-17)	428
628. Ой глянь, мамо (ОР-В6-17)	428
629. Ой де ж це ти (ОР-В2-06)	429
630. За горою (ОР-В6)	429
631. Ой чия то (ОР-В6)	430
632. Йой чія то береза стояла (ОР-В6-04)	430
633. Пусти, свате, в хату (ОР-В6-04)	431
634. Ой свате наш, свате (ОР-В6-04)	431
636. Пусти, свате, в хату (ОР-В6-04)	432
637. Ой докіль ми да стоятимем (ОР-В6-05)	432
638. Ой налетів (ОР-В6)	433
639. Ой стукнули кониченьки на мосту (ОР-В6)	433
640. Як ізъехал да Колячка (ОР-В6)	434
641. Ванечка, не лякайся (ОР-В6)	434
642. Молоденькій Васечко (ОР-В6)	435
643. Не стой, зятю, за плечіма (ОР-В6)	435
644. Не стой за плечіма (ОР-В6)	435
645. Ми думали, що Іванко вельми багат (ОР-В6-08а)	436
646. Ой казали, зять багач (ОР-В6-08а)	436
647. Баяри скупіє (ОР-В6)	436
648. Старшому да баярину (ОР-В6)	437
649. Мі думали, шо свати багаті (ОР-В6-08)	437
650. Ми думали, йони єхалі (ОР-В6)	438
651. Хвалилися, шо багатіє (ОР-В6-08)	438
652. Сват кішеню верне (ОР-В6)	439
653. Було, свату, й у свати не йти (ОР-В6)	439
654. Не продавай, брат, сестри (ОР-В6-15)	439
655. Ішов братик яром (ОР-В6-16)	440
656. Ой не сиди, да Мар'єчко, боком (ОР-В6-12)	440
657. Сидить Галечка (ОР-В6)	441
658. Ой летала (ОР-В6)	441
659. Да Боже мій милий (ОР-В4-26)	441
660. Ой Боже, Боже (ОР-В4-26)	442
661. Наїхало (ОР-В6)	443
662. Шо на хаті зілле (ОР-В6-06)	443
663. Сидить мати у зап'їчечку (ОР-В6)	444
664. А ми ж тебе, Галочко, вкриваєм (ОР-В6)	444
665. Шо схотели, те зробили (ОР-В6)	444
666. Ой що ми схотели (ОР-В6)	445
667. Мір з міром да міруєца (ОР-В6)	446

668. Скручено (ОР-В6)	446
669. Ой на горі калінонька (ОР-В6)	446
670. Котилося да яблучко (ОР-В6)	447
671. Рано мі, рано (ОР-В6)	448
672. Дружко коровай несе (ОР-В6)	448
673. Дружок каравай нисе (ОР-В6)	449
674. Ой край, дружбонько, коровай (ОР-В6-22)	449
675. Дружбоньку (ОР-В6)	449
676. Світи, Боже, з раю (ОР-В6)	450
677. Дружко коровай кроє (ОР-В6-23)	450
678. Шо дружко каравай кроїть (ОР-В6-23)	451
679. Нам казали люде (ОР-В6)	451
680. Ой спасібо маршалочкам за могоріча (ОР-В6)	451
681. Наливає, ридає (ОР-В6)	452
682. Єхали да вазилися (ОР-В6)	452
683. Дай же їм, Боже, да й нажитися (ОР-В6)	453
684. Ой пропівці, пропівці хуторянці (ОР-В6)	453
685. Пропивка, пропивка (ОР-В6)	453
686. Повна рожка в городі (ОР-В6)	454
687. Мнесецу, перекрою (ОР-В6)	454
688. Тато мой хороший (ОР-В6)	455
689. Як ступила Галічка на поріг (ОР-В6)	455
690. Що й на горі (ОР-В6-26)	456
691. Разкаліхалась каліна (ОР-В7)	457
692. Пора, Танечка, вбираться (ОР-В7)	457
693. Ой чого, чого (ОР-В7)	457
694. На одході (ОР-В7-03)	458
695. На одході (ОР-В7-03)	458
696. Ой на 'дході (ОР-В7-03)	459
697. На йатході (ОР-В7-03)	460
698. Посадила (ОР-В7-03)	460
699. На адході (ОР-В7-03)	461
700. Виїжджала Манечка (ОР-В7-03а)	462
701. Давай, мати, да ділитися (ОР-В7-12)	462
702. Сядьмо, мати, повечераєм (ОР-В7-13)	463
703. Сядьмо, мамко, повечераймо (ОР-В7-13)	463
704. Ох учи мене, научай мене (ОР-В7-11)	464
705. Дитятко ж моє (ОР-В7-11)	464
706. Ой ходила (ОР-В7)	465
707. Оддай мене (ОР-В6-12)	466
708. Що свекорко (ОР-В6-12)	466
709. Ой кветка, кветка Галечка (ОР-В7)	466
710. Не гудіте (ОР-В7-05)	467
711. Не кричїть, журавлі (ОР-В7)	468
712. Йой ходила (ОР-В7)	468
713. Як пойду я да вулицею (ОР-В7)	469

714. Що й у Танечкі (ОР-В7-01)	470
715. Як кинеться (ОР-В7-01)	470
716. Клиновенький да листочок (ОР-В7-04)	471
717. Чи ми ж тебе (ОР-В7)	471
718. Тепер мені в батька не жити (ОР-В7)	472
719. Дружечки мої (ОР-В7)	472
720. Ой чуйте, люде (ОР-В7)	473
721. Ой куда ви, голуб'ята (ОР-В7)	473
722. Палетелі галуб'ята (ОР-В7)	474
723. Летять, летять (ОР-В7)	474
724. Ой слухайте (ОР-В7)	475
725. Ой висіло решето на вербі (ОР-В7)	475
726. Пора, дружечкі, додому (ОР-В7)	476
727. Ішли дружечки горою (ОР-В1)	476
728. Мі й од тебе, Галічко, вже йдемо (ОР-В7)	477
729. Прощай, прощай (ОР-В7-07)	477
730. Прощай, прощай (ОР-В7-07)	477
731. Єк крікнув орьол (ОР-В7)	478
732. Коло бору зеленого, коло бору (ОР-В7)	478
733. Думай, Галочко, думай (ОР-В7)	478
734. Вбирайсь, Манечка, вбирайсь (ОР-В7)	479
735. Ой нуте, нуте (ОР-В7)	479
736. Не куй, Альошка (ОР-В7)	479
737. Будем їхати (ОР-В7)	480
738. Відправляйте нас, не гайте (ОР-В7)	480
739. Що в сінечках голубок гуде (ОР-В7-25а)	481
740. Брязнула колясочка на льоду (ОР-В7)	481
741. Ще ж би я не їхала (ОР-В7)	481
742. Як дали нам дівку (ОР-В7)	482
743. Скриня моя та березова (ОР-В7)	483
744. Помаленьку єдьте (ОР-В7)	483
745. Ой паля, й паля (ОР-В7)	483
746. Ой темная (ОР-В7)	484
747. Гарни, мати, жар, жар, жар (ОР-В7-23)	485
748. Вигребай, мати, жар, жар (ОР-В7-23)	485
749. Закідай, мати, дрова (ОР-В7-23)	486
750. Закідай, мати, дрова (ОР-В7-23)	486
751. Ой побачиш, моя матухно, без дочкі (ОР-В7)	486
752. Пропила мати дочку (ОР-В7-24)	487
753. Пропила мати дочку (ОР-В7-24)	488
754. Аглянулась мати (ОР-В7)	488
755. Ой у лузі під калиною (ОР-В7)	488
756. Шо испад горачкі (ОР-В4-В7)	489
757. Не журися, мамко, в домі (ОР-В7)	489
758. Що матюнци да полегшало (ОР-В7)	490
759. Шо в матері та й полегшало (ОР-В7)	490

760. Що в матері та й полегшало (ОР-В7)	490
761. Ой там на горі (ОР-В9)	491
762. Метена улочка, метеная (ОР-В9)	491
763. По дорозі вербачкі параслі (ОР-В9)	492
764. Вийди, мати, за воротанька (ОР-В9)	492
765. Ой матінко-йутко (ОР-В1-10=В9)	493
766. Вийди, вийди (ОР-В9)	493
767. Да дали нам подушку (ОР-В9)	494
768. Що ми були в ліску (ОР-В9)	494
769. Ой уставай, ненько, раненько (ОР-В9-05)	494
770. Оце ж тобі, матко (ОР-В9)	495
771. Їхав Колечка мимо млин (ОР-В9)	495
772. Ой метений садочок, метений (ОР-В9)	496
773. Запрегаймо (ОР-В9)	496
774. Та приступі, сванечко, до мене (ОР-В9)	497
775. Ой мамо, мамо, йу комору ведуть (ОР-В9)	497
776. Гусак гуску кличе (ОР-В9)	497
777. Вийди, Манечко, з комори (ОР-В9)	498
778. Ой випустить наше (ОР-В9)	498
779. Це вийшла не наша (ОР-В9)	499
780. Наша Галочка, наша (ОР-В9)	499
781. В понеділочок рано (ОР-В9)	500
782. Шо в суботу да ізвечера (ОР-В9-13)	500
783. Коло нового колодязя (ОР-В9-13)	501
784. З глибокого да колодязя (ОР-В9-13)	501
785. Правда, що (ОР-В9-13)	502
786. Перед нашими воротями (ОР-В9-13)	502
787. Зелена смародина (ОР-В9)	503
788. Ми до тебе, Надічко, ідемо (ОР-В9-09)	503
789. Ми до тебе, Галочко, ідемо (ОР-В9-09)	504
790. Ми до тебе (ОР-В9-09)	504
791. Ішли ми да іграючи (ОР-В9)	505
792. Ми ж тебе, Галочко, не знали (ОР-В9)	505
793. Ми ж твого дворику не знали (ОР-В9)	506
794. Мі таго двара (ОР-В9)	506
795. Ми твого дворика не знали (ОР-В9)	507
797. Вийди, вийди, Мар'єчко, проти нас (ОР-В9)	508
798. Адчиняйте да коміраньку (ОР-В9)	508
799. Сніданочки (ОР-В9)	509
800. Посіли сніданки (ОР-В9)	509
801. Ой брат сестре (ОР-В9-11)	510
802. Ой тихо, тихо (ОР-В9-12)	510
803. Що в татка в дворі (ОР-В9)	511
804. Ми гуляли кубком, кубком (ОР-В9)	511
805. Вікотили, вікотили (ОР-В9)	511
806. Не кошене сіно (ОР-В9-07)	512

807. Десь наш сват у клуні, у клуні (ОР-В9)	512
808. Ой не гнися, сваточку, не гнися (ОР-В9	512
809. Заріжемо курку рябушку (ОР-В9)	513
810. Оце тобі, курочка, за теє (ОР-В9)	513
811. Що піч да бичка привела (ОР-В9)	513
812. Ведмідь у кропиві, кропиві (ОР-В9)	514
813. Засвітилася зарина (ОР-РХ)	514
814. Вмер батько наш (Поховальна)	515
<i>М. Хай.</i> Інструментально-обрядова музика Центрального і Східного Полісся	516

Музика пастівницької та просторово-позаобрядової сфери

Пастуші сигнали

815. “Збір худоби по селу”	519
816. “Щось трапилось з худобою”	519
817. “Збір худоби в лісі”	520
818. “Як зовуть корів”	520

Сопілкові позаобрядові награвання танцювального типу

819. Гопак	520
820. Гречаники	521
821. Ой за гаєм, гаєм (козачок)	522
822. Полька	523
823. Полька	524

Музика обрядових весільних танців

824. До чарки	525
825. Чоботи (Козачок). Весільний “понеділковий” танок	527
826. Чоботи (Козачок). Весільний “понеділковий” танок. “Як зать обдаровує тещу”	528
827. Чоботи (Козачок). “Понеділковий” танок	529
828. Марш	530
Географічний показчик	534
Записувачі	542
Транскриптори	545
Виконавці	546
Показчик інципітів пісень	555

НАУКОВЕ ВИДАННЯ
РЕГІОНАЛЬНО-ЖАНРОВА АНТОЛОГІЯ
УКРАЇНСЬКОГО МУЗИЧНОГО ФОЛЬКЛОРУ

Багатотомне видання

Том IV

ОБРЯДОВИЙ МУЗИЧНИЙ ФОЛЬКЛОР
ЦЕНТРАЛЬНОГО І СХІДНОГО ПОЛІССЯ

Упорядкування та вступні статті
Людмили Олександрівни Єфремової,
Михайла Йосиповича Хая

Підготовка матеріалів
Валентини Миколаївни Пономаренко,
Дмитра Олексійовича Щириці

Редактор В. М. Пономаренко
Комп'ютерний набір нот
та верстка В. М. Пономаренко

Формат 60x90 1/8
Умов.-друк. арк. 73
Облік.-вид арк. 43,58

Інститут мистецтвознавства, фольклористики
та етнології ім. М. Т. Рильського
01001 Київ,
вул. Грушевського, 4

Свідоцтво про державну реєстрацію:
серія ДК № 1831 від 07.06.2004 р.

Виготовлено: ТОВ «Юрка Любченка»
e-mail: u19-07@ukr.net
тел.098-444-06-68

м. Київ, проспект Перемоги, 50
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4685 від 06.03.2014

IMFEE